

1781
V. SALNAIS un A. MALDUPS

Pilsētu apraksti

(Pēc 1935. gada tautas, sējumu-mājlopu un tirdzniecības-
rūpniecības skaitīšanas materiāliem)

Pirmā daļa.

RIGĀ, 1936. GADĀ

VALSTS STATISTISKĀS PĀRVALDES IZDEVUMS

33
1781

L
33

V. SALNAIS un A. MALDUPS

Pilsētu apraksti

(Pēc 1935. gada tautas, sējumu-mājlopu un tirdzniecības-
rūpniecības skaitīšanas materiāliem)

Pirmā daļa.

RĪGĀ, 1936. GADĀ

VALSTS STATISTISKĀS PĀRVALDES IZDEVUMS

L-3
Br

Grāmatu spiestuves kooperatīvs
„GRĀMATRŪPNIĒKS“
Rīgā, Pils ielā Nr. 14.

0308106100

Vija Lāča Latv. PSR

Vaišis bibliotēka

~~71-61.728~~

nav 28/4.72.72

Priekšvārds.

Izmantojot 1935. gada tautas, sējumu-mājlopu un tirdzniecības-rūpniecības skaitīšanu rezultātus, Valsts statistiskā pārvalde publicē izdevumu „Pilsētu apraksti“, sakopojot tajā vispārējas statistiskas ziņas par atsevišķām Latvijas pilsētām.

Pirmajā daļā (šajā grāmatā) ietvertas ziņas par 46 mazākām pilsētām, kurās iedzīvotāju skaits 1935. gadā nepārsniedz 5000. Par desmit lielākām pilsētām, kurās pāri par 5000 iedzīvotāju no vienas un tāpat arī par vislielākām, t. i. Rīgu, Jelgavu, Liēpāju un Daugavpili no otras puses, ja līdzekļi to atļaus, pārvalde izdos atsevišķas grāmatas.

Aplūkojamās 46 pilsētas sakārtotas pēc to lieluma, sākot ar Bausku, kurā 1935. gadā saskaitīti 4904 iedzīvotāji un beidzot ar Lejasciemū, kurā tai pašā laikā bijuši tikai 466 iedzīvotāji.

Bez minētajās skaitīšanās iegūtiem datiem, dažas papildu ziņas, aprakstus sastādot, ievāktas tieši no attiecīgām pilsētu valdēm. Vienīgi vēsturiskās ziņas papildinātas ar dažām ziņām no Latviešu konversācijas vārdnīcas, K. Apiņa grāmatas „Latvijas pilsētu vēsture“ un citiem avotiem.

Pilsētu plāni pirms to ievietošanas korrigēti pilsētu valdēs. Tāpat arī teksta korrektūrai pilsētu valdēm savā laikā piesūtīti aprakstu novilkumi. Tomēr jāpiezīmē, ka dažas pilsētu valdes nav pienācīgi novērtējušas šī sava uzdevuma nopietnību, kamdēļ atsevišķos gadījumos pilsētu plānos un tāpat arī aprakstos iespējamās dažas nepilnības. Jaunjelgavas pilsētas plāns nav ievietots, jo tādu minētā pilsētā nevarēja dot. Arī Subatas plāns aptver tikai vecpilsētu, turpretim jaunpilsētas daļā, pēc pilsētas valdes ziņām, tikai pašreiz notiek uzmērīšana, kamdēļ šī pilsētas daļa plānā vēl nav redzama.

Izdodot šo grāmatu, Valsts statistiskā pārvalde lūdz lasītājus ziņot statistiskai pārvaldei par visiem tajā novērotiem trūkumiem un vēlamiem papildinājumiem.

1936. gada februārī.

Valsts statistiskā pārvalde.

S a t u r s :

	Lpp.		Lpp.
1. Bauska	7	24. Kandava	106
2. Sloka	12	25. Preiļi	110
3. Saldus	16	26. Varakļāni	114
4. Alūksne	21	27. Sigulda	118
5. Rūjiena	26	28. Zilupe	122
6. Krāslava	30	29. Pļaviņas	126
7. Talsi	36	30. Mazsalaca	130
8. Gulbene	41	31. Subata	133
9. Smiltene	45	32. Priekule	136
10. Krustpils	50	33. Viļāni	139
11. Līvāni	54	34. Viesīte	143
12. Aizpute	59	35. Ilūkste	146
13. Auce	64	36. Jaunlatgale	149
14. Valka	68	37. Ķemeri	153
15. Limbaži	73	38. Valdemārpils	157
16. Dobeles	77	39. Grobiņa	160
17. Madona	81	40. Gostīņi	164
18. Jaunjelgava	85	41. Ape	167
19. Balvi	88	42. Ainaži	170
20. Kārsava	92	43. Salacgrīva	173
21. Sabīle	96	44. Piltene	176
22. Strenči	100	45. Durbe	180
23. Ogre	103	46. Lejasciems	183

Biežāk lietotie saīsinājumi.

adr.	— adrese
apr.	— apriņķis
aut.	— autobuss
b. a. v.	— biezi apdzīvota vieta
b-ba	— biedriba
bibl.	— bibliotēka
bij.	— bijušais
db.	— dibināts
dir.	— direktors
dz.	— dzīvo
dzc.	— dzelzceļš
īp.	— īpašnieks
izm.	— izmeklēšanas
izp.	— izpildītājs
km.	— kilometri
līn.	— līnija
mžzn.	— mežzinis
pg.	— pagasts
plc.	— policija
pls.	— pilsēta

pr.	— priekšnieks
prs.	— priekšsēdētājs
prz.	— pārzinis
pst.	— pasts
pstn.	— pietātnie
s-ba	— sabiedrība
sēj.	— sējumi (grāmatu)
sk.	— skaties
stc.	— stacija
tfn.	— tālrunis
tlgr.	— tālgrafs
tlr.	— tālrunis
trg.	— tirgotava
vc.	— vecākais
vkl.	— veikals
zc.	— zemesceļš
2 g.	— divgadīga (skola)
6 kl.	— sešklasīga (skola)

Vārds „iela“ atvietots ar svītriņu, piem.:
„Rīgas - 4“, nozīmē: Rīgas ielā 4.

1. Bauska.

Aprīņa pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo (11,26 km) vienīgi ar Bauskas pagastu; platība 4,52 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): līdz tv. dzc. stc. Bauskai 1,5 km, Bauskas-Rīgas autobusa pietātnē pilsētā; Rīga — pa dzc. 103 km, pa zc. 67 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Bauskas bruņniecības pils nodibināta 1443. gadā; būvi nobeidzis 1456. g. ordeņa mestrs Johans f. Mengdens. Reizē ar pili Ķirbaksalā nodibinājās miests. 1511. gadā miests dabūja pilsētas tiesības. 1584. gadā karā ar krieviem pilsēta sagrāuta un Kurzemes hercoga Fridriha valdīšanas laikā no 1587. g. līdz 1624. gadam nodibināta tagadējā vietā, Mēmeles upes kreisajā krastā. 1559. gadā pils nonāca polu rokās, pēc tam Rīgas virsbīskapa Vilhelma varā, kurš to 1562. gadā bija spiests nodot Kurzemes hercogam Ketheram. 1625. gadā Bausku iepēma zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs, bet pēc Altmarkas miera, 1629. gadā, tā paliek pie Kurzemes hercogistes. Polu-zviedru karā Bauska nonāca atkal zem zviedru varas, un tikai 1660. gadā, pēc Olivas miera, hercogs ieguva pilsētu atpakaļ. 1701. gadā Bauskas pili kopā ar pilsētu iekaroja zviedri. Zviedru ķēniņš Kārlis XII personīgi piedalījās sabojāto pils apcietinājumu labošanā. 1705. gadā Bausku iepēma krievi, firsta Šeremetieva vadībā. 1706. g., tuvojoties zviedriem, krievi bija spiesti atkāpties. Atkāpjoties tie uzspridzināja pils apcietinājumus, kas pēc tam vairs nav atjaunoti. 1795. gadā Bauska līdz ar visu Zemgali nāca zem Krievijas varas. Līdz 1888. gadam Bauska skaitījās aprīņa pilsēta, bet 1888. gadā, Bauskas aprīņim savienojoties ar Jelgavas aprīņi, tā zaudēja savu nozīmi kā aprīņa pilsēta. 1889. gadā likvidēts no 1511. gada pastāvošais vācu māģistrāts un ieviesta krievu pilsētas pašvaldības iekārta. Pasaules karā Bauska no 1915.—1919. gadam atradās zem vācu okupācijas varas. Nodibinoties Latvijas valstij, Bauska kļuva atkal par aprīņa pilsētu.

Pilsētas ģerbonis: zeltīts lauvas sarkanā laukumā, virs lauvas valsts karoga krāsas.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 411, no tām: mūra — 218, koka — 163, jauktas — 30, pie kam 228 vienstāva ēkas, 165 divstāvu, 17 trīsstāvu un 1 četrstāvu ēka. Dzīvokļu

kopskaits 1758, no tiem 636 istabas - virtuves, 605 vienistabas, 286 divistabu, 146 trīsistabu, 57 četrstāvu, 20 piecistāvu, 5 sešistāvu, 2 septiņistāvu un 1 astoņistāvu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 829, ar centrālo apkurināšanu 1, ar ūdensvadu 23. Iedzīvotāju kopskaits 4904, no tiem 2121 vīrietis un 2783 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3723 (75,92%) latvieši, 778 (15,87%) žīdi, 173 (3,53%) vācieši, 110 (2,25%) lietuvieši, 38 (0,77%) lielkrievi, 34 (0,69%) poļi, 11 (0,22%) baltkrievi, 4 (0,08%) igauņi un 33 (0,67%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pils - 24, tlr. 25. Pilsētas galva Eduards Kasparsons, Pilskalna - 10, tlr. 105; valdes locekļi: Augusts Ilziņš, Kalēju - 24, tlr. 93, un Juris Kristiņš, Bauskas pg. Lāčplēšos, tlr. 65; pilsētas sekretārs Evalds Vasariņš, Pils - 24, tlr. 25.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Bauskas apr. policijas pārvalde, Aizsargu - 16; apr. pr. Jūlijs Vērpelis, Sarkanmuižā, tlr. 51; apr. pr. palīgs Rūdolfs Bilķens, Uzvaras - 18, tlr. 195; kriminālpolic. uzraugs Kārlis Zariņš, Vienības - 21, tlr. 16.

Bauskas apr. I iec. miertiesā, Rūpniecības - 14, miertiesn. Arvīds Ozoliņš, Pils - 58, tlr. 23; Bauskas apr. II iec. miertiesā Rūpniecības - 14, miertiesn. Ernests Baumanis, Vienības - 32.

Bauskas apr. izm. tiesn. Kristaps Silaus, Pils - 58, tlr. 19.

Bauskas apr. tiesu izp. Arvīds Viģants, Pils - 48, tlr. 178.

Notāri: Georgs Brīviņš, Vienības - 22, tlr. 120; Herta Varenais, Vienības - 28, tlr. 42.

3. **Izglītība.** Skolas: Bauskas valsts ģimnazija, Uzvaras - 10, direktors Pēteris Andersons, Vienības - 8, tlr. 209; ģimnazijā darbojas šādi skolotāji: Gustavs Turss, Harijs Jākobsons, Margrieta Rullis, Arnolds Nūlītis, Jānis Viesjānis, Alise Eferts, Arvīds Alsups, Milda Rozenbergs, Laura Ozoliņš, Kārlis Vitols, Eduards Senka un Anna Reinharde.

Bauskas pilsētas pamatskola, Uzvaras - 10, tlr. 106, pr. Kārlis Spricis, Uzvaras - 14; skolotāji: Emma Pļavenieks, Milda Alsupe, Zelma Andersons, Erika Bumburs, Kārlis Dzeguze, Klāra Grauzze, Elza Kasparsons, Vilis Linga, Meta Pelēkis, Jānis Spalviņš, Osvalds Veršuns, Vera Vitols, Eduards Kasparsons un Jāzeps Maksvītis.

Pilsētas žīdu pamatsk., Vienības - 32, pr. Heleņe Štūls, Vienības - 18; skolotāji: Ārons Štūls, Zāra Goldbergs, Milda Lauva un Movša Okļanskis.

Bibliotēkas: Bauskas pils. lasītava-bibliotēka Pils - 24, 2108 sēj.; Bauskas rūpniecības b-bas bibl. Vienības - 17, 434 sēj.; Bauskas saviesīgās b-bas bibl. Kalna - 6, 670 sēj.; Latv. atvaļin. karavīru b-bas Bauskas nod. bibl. Pils - 38, 600 sēj.; Ž. Rukera grāmattirgot. publiskā bibliot. Aizsargu - 12, 1702 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Bauskas pls. slimnīca, Dārza - 4, tlr. 43, direktors Juris Paegle, Dārza - 4, tlr. 172; Sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, Pils - 24; aptieka, Kalna - 12, ip. Gustavs Švarcs, tlr. 63; aptieka, Vienības - 14, ip. V. Zeiberta mant., tlr. 76; aptieka, Pils - 14, ip. Bauskas pašvald. auton. uzņēm., tlr. 67.

Lopārstniecība. Bauskas rajona veterinārārsts Andrejs Cīrulis, Pils - 48, tlr. 70.

5. **Satiksme.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Rūpniecības - 14, pastmeist. Jēkabs Vīndedzis, Bauskas pg. Bungās, tlr. 27. Telefona kantoris, Vienības - 22, pr. Augusts Drugiņš, dz. turpat, tlr. 55-a. Šoseju un zemes ceļu XI rajona inženieris Artūrs Brāmanis, Bauskas pg. Skudru krogā.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas Bauskas nod., Aizsargu - 16, tlr. 22, pārvaldn. Kārlis Broks, dz. Vienības - 42, tlr. 158. Bauskas apr. nodokļu inspekt. Pāvils Smirnovs, Pils - 14, tlr. 14.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Rūdolfs Vilensons, Rūpniecības - 12, tlr. 69; Zelma Bērziņš, Aizsargu - 12, tlr. 132; Emīls Treijs, Pils - 26, tlr. 156; Boriss Niselovičs, Vienības - 33, tlr. 124.

Zobu ārsti: Elza Lūkins, Aizsargu - 28, tlr. 96; Leontīne Bekmane, Saules - 1, tlr. 48; Zāra Lipšice, Vienības - 10; Cīra Blūme-Berelovs, Pils - 11, tlr. 171; Berta Niselovičs, Vienības - 33, tlr. 124.

Veterinārārsti: Andrejs Cīrulis, Pils - 48, tlr. 70; veterinār-feldšers Jānis Runcis, Pils - 48, tlr. 113.

Advokāti: Vaclavs Malochovskis, Vienības - 22, tlr. 160; priv.-advokāts Mārtiņš Sproģis, Vienības - 15.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Bauskas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	104.975	46,2
Nekustāma manta	19.445	8,0
Uzņēmumi un pasākumi	15.522	6,5
Pārējie	87.370	38,4

Kopā 227.312 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	29.422	12,9
Sociālā palīdzība	32.090	14,1
Izglītība	65.879	29,0
Veselības aizsardzība	58.283	25,7
Pārējie	41.644	18,3

Kopā 227.312 100,0

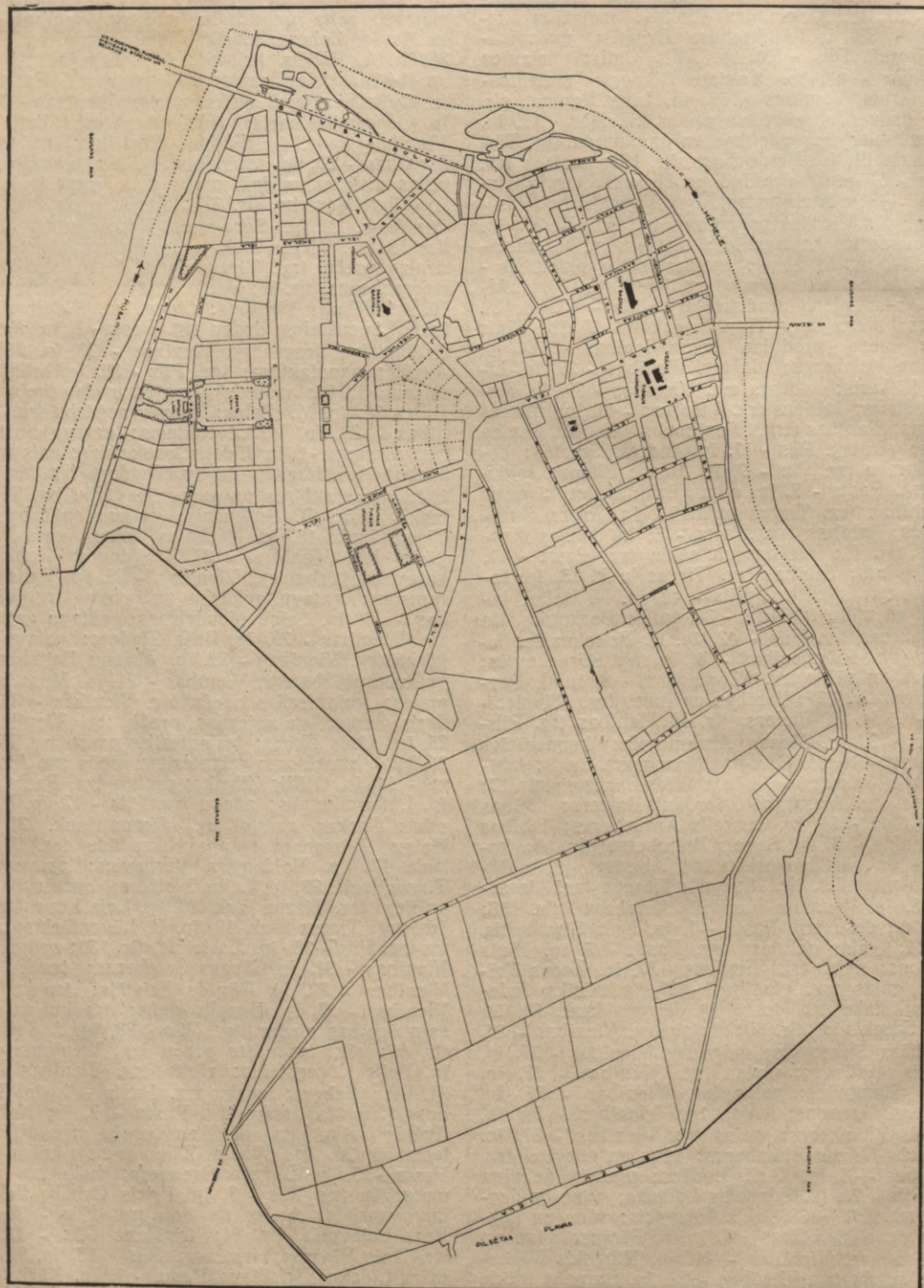
b) **Tirdzniecības iestādes** — 363. Kurzemes viesnīca — I šķ. trakt., Aizsargu - 6, ip. Otilija Millers, tlr. 112; II šķ. trakt. Aizsargu 14-a, ip. Emīlija Pūpols, tlr. 126; II šķ. trakt. Pils - 17, ip. Marija Feldmanis, tlr. 58; II šķ. trakt. Rūpniecības - 6, ip. J. Sula, tlr. 128; ēdienu vkl. Kalna - 14, ip. Alma Apaļais; ēdienu vkl. Rūpniecības - 12, ip. E. Mellacis, tlr. 3; ēdienu vkl. Pils - 28, ip. M. Brūvers; tējnīca Aizsargu - 10, ip. Otilija Bucholts; tējnīca Aizsargu - 14, ip. Jēkabs Šunelis; tējnīca Pils - 26, ip. Alfrēds Smedens; tējnīca Vienības - 46, ip. Juris Veinbaums; tējnīca Vienības - 50, ip. Lina Butka (Prokofjevs); kafējnīca Rūpniecības - 14, ip. R. Kaudze; grāmatu trg. Vienības - 33, ip. Kārlis Viksne, tlr. 57; grāmatu trg. Aizsargu - 12, ip. Jānis Rukers; rakstāmlietu trg. Pils - 28, ip. E. Bērzepāns; rakstāmlietu trg. Pils - 38, ip. O. Ronka, tlr. 125; pārtikas preču trg. Tirgus lauk. 19, ip. Leiba Arenstams; pārtikas preču trg. Tirgus lauk. 24, ip. Mire Vestarmans; pārtikas preču trg. Tirgus lauk. 20, ip. Marija Zelģis; pārtikas preču trg. L. Baznīcas - 5, ip. Augusts Pelēķis; pārtikas preču trg. Pasta - 7, ip. Voldemārs Vangals; pārtikas preču trg. Pasta - 5, ip. Michails Vasermanis; pārtikas preču trg. Tirgus lauk. 9, ip. M. Judelovus; pārtikas preču trg. Tirgus lauk. 3, ip. Hiršs Šēfers, tlr. 155; pārtikas preču trg. Kalna - 26, ip. Vanda Mediņš; pārtikas preču trg. Salātu - 2, ip. Alvīne Ozoliņš; pārtikas preču trg. Salātu - 31, ip. Mikēlis Bukstiņš; pārtikas preču trg. Katolu - 14, ip. P. Bērmanis; pārtikas preču trg. Pils - 38, ip. L. Hells; pārtikas preču trg. Pils - 38, ip. I. Mekuzs; pārtikas preču trg. Pils - 40, ip. R. Feitelmanis; pārtikas preču trg. Pils - 42, ip. A. Štolcers; pārtikas preču trg. Rūpniecības - 4, ip. T. Pirāgs; pārtikas preču trg. Rūpniecības - 5, ip. S. Perlmanis; pārtikas preču trg. Rūpniecības - 18, ip. H. Veide; pārtikas preču trg. M. Baznīcas - 6, ip. H. Straziņš; pārtikas preču trg. Vienības - 24, ip. A. Gordons; pārtikas preču trg. Vienības - 22, ip. Emīlija Ledeboms; pārtikas preču trg. Vienības - 21, ip. Olga Viļumsons; pārtikas preču trg. Uzvaras - 8, ip. R. Kalniņš; pārtikas preču trg. Uzvaras - 13, ip. M. Abramsons; pārtikas preču trg. Uzvaras - 16, ip. Grieta Šulcs, tlr. 140; pārtikas preču trg. Skolas - 1, ip. J. Pauke; pārtikas preču trg. Kalna - 14, ip. Gūtmanis Lipmanovičs, tlr. 208; pārtikas preču trg. Aizsargu - 3, ip. Ruvīns Feitelmanis; pārtikas preču trg. Pils - 17, ip. Jānis Skudriņš, tlr. 218; pārtikas preču trg. Pils - 10, ip. Rīve Abramsons; pārtikas preču trg. Pils - 1, ip. Haimis Arjē; pārtikas preču trg. Vienības - 71, ip. J. Neiburgers; pārtikas preču trg. Pils - 26, ip. Ernests Millers, tlr. 26; pārtikas preču trg. Pils - 19, ip. Emīlija Zeminskis; pārtikas preču trg. Vienības - 55, ip. Andrejs Majors; pārtikas preču trg. Vienības - 29, ip. Žanis Dobelis; pārtikas preču trg. Vienības - 5-a, ip. Muša Berdovičs; pārtikas preču trg. Vienības - 54, ip. Šima Herei-

kovičs; pārtikas preču trg. Vienības - 53, ip. Gersons Fleišmanis; pārtikas preču trg. Vienības - 50, ip. Vilis Kalniņš; pārtikas preču trg. Vienības - 48, ip. Artūrs Šķirpa; maiznīca Vienības - 45, ip. Kristaps Vāvers; maiznīca Vienības - 31, ip. Aleksandrs Āboliņš; maiznīca Vienības - 33, ip. Aleksandrs Briņķis; maiznīca-konditoreja Pils - 20, ip. Vilis Cinis; maiznīca Vienības - 63, ip. Kristaps Vāvers; maiznīca-konditoreja Vienības - 69, ip. Lina Ramma, tlr. 161; maizes un pārtikas preču trg. Pils - 11, ip. Kārlis Pantalons; pārtikas un daž. preču trg. Tīrgus lauk. 21, ip. Veide Hacs, tlr. 153; maizes trg. Pasta - 5, ip. Dveire Judelovičs; konditoreja Aizsargu - 4, ip. Aleksandrs Āboliņš; maiznīca Pils - 28, ip. M. Vidovskis; maizes trg. Pils - 38, ip. A. Spunde un J. Graubiņš; maizes trg. Rūpniecības - 14, ip. A. Liepa; maizes trg. Rūpniecības - 9, ip. A. Zeidaks; piena trg. Vienības - 23, ip. Alma Ūdris; piena produktu trg. Pils - 40, ip. M. Āmurs; piena trg. Tīrgus laukumā 2, ip. Jānis Āķis; piena produktu trg. Vienības - 39, ip. Pauline Veinbergs; olu trg. Vienības - 27, ip. Lizete Rijkuris; labības trg. Vienības - 29, ip. Roberts Haits; labības trg. Vienības - 40, ip. Ēfrāims Brauns; labības trg. Vienības - 29, ip. Leiba Haits; olu trg. Pils - 17, ip. Andrejs Smalijs; koloniālpreču trg. Pils - 9, ip. Bence Blūms; saldu-trg. Pasta - 7, ip. s-ba „Brāļi Milleri“; miltu un labības trg. Tīrgus lauk. 13, ip. Ārons Borochovičs; labības trg. Pasta - 5, ip. Mozus Kurmanis, tlr. 11; labības un sēklu trg. Pasta - 11, ip. M. Dats; labības trg. Tīrgus lauk. 75, ip. Izraēls Guts; silķu trg. Pils - 40, ip. H. Belio; labības un miltu trg. Pils - 38, ip. B. Berkovičs, tlr. 59; labības trg. Pils - 42, ip. R. Feitelmanis; labības trg. Rūpniecības - 4, ip. M. Boruchovičs; labības un sēklu trg. Rūpniecības - 8, ip. I. Pozmantīris, tlr. 137; labības un miltu trg. Rūpniecības - 2, ip. J. Pleiers, tlr. 45; labības trg. Pilskalna - 2, ip. Mozus Abramovičs; kooperatīvs Aizsargu - 16, ip. C. s-ba „Konzums“, tlr. 8; labības trg. Aizsargu - 14, ip. Dāvids Bērmāns, tlr. 17; labības trg. Aizsargu - 6, ip. Jānis Balcers; labības trg. Kalna - 14, ip. Jankelis Aronsburgs; labības trg. Kalna - 5, ip. Savels Blūmbergs, tlr. 60; koloniāl- un pārtikas preču trg. Aizsargu - 6, ip. Dāvids Volgemūts, tlr. 98; koloniālpreču trg. Aizsargu - 8, ip. Vulfs un Mendelis Jākobsoni, tlr. 152; gaļas un desu trg. Pasta - 1, ip. Irma Straumītis, tlr. 84; gaļas un desu trg. Pasta - 3, ip. Hiršs Vulfsons; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Ārons Krīgers; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Aiziks Judelovičs; gaļas un desu trg. Tīrgus lauk. 18, ip. brāļi Stankēviči, tlr. 50; gaļas trg. Vienības - 35, ip. Eljāss Šlamovičs; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Hillelis Matisons; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Hiršs Šlamovičs; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Gersons Matisons; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Savels Blūmbergs; gaļas trg. Vienības - 37, ip. Peisachs-Mozus Blūmbergs; vīnu un degvīna trg. Vienības - 48, ip. Kārlis Lodēns; vīnu un degvīna trg. Pils - 26, ip. Edmunds Lodings; vīnu un degvīna trg. Pils - 38, ip. J. Pilevskis; vīnu un degvīna trg. Rūpniecības - 4, ip. B. Pirāgs; vīnu un degvīna trg. Vienības - 21, ip. Ringolds Viļumsons; augļu trg. Vienības - 23, ip. Boruchs Mērs, tlr. 74; minerālūdeņu darītava - trg. Vienības - 6, ip. Žanis Kvēps, tlr. 115; šokolādes un konfekšu trg. Pils - 32, ip. A./S. „Laima“; auglūdēns un

limonādes trg. Pils - 7, ip. Ābrams Hiršovics; latola trg. Tīrgus lauk., ip. A./S. „Apekol“; radio aparātu trg. Uzvaras - 1, ip. Fr. Bērziņš, tlr. 185; radio piederumu trg. Vienības - 21, ip. J. V. Ūdris; pulksteņu trg. Vienības - 21, ip. Ābrams Variatovs; zelta un sudraba lietu trg. Vienības - 18, ip. Arvīds Žebers; mūzikas instrumentu trg. Pils - 38, ip. A. Padēls, tlr. 165; pulksteņu trg. Aizsargu - 14, ip. Boriss Brants; pulksteņu trg. Pasta - 7, ip. Cvije Vekslers; pulksteņu trg. Vienības - 39-b, ip. Georgs Neibarts; zelta un sudraba lietu trg. Vienības - 41, ip. Rūdolfs Pecholcs; nažu trg. Vienības - 39, ip. Rūdolfs Kārklīņš; lauksaimniecības mašīnu un daž. preču trg. Tīrgus lauk. 14, ip. Vilis Ošenieks, tlr. 117; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 2, ip. Sore-Mine Hercenbergs; vecu dzelžu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Mozus Michelsons; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 5, ip. Benjāmiņš Hercenbergs, tlr. 61; dzelzs preču trg. Aizsargu - 10, ip. Jēkabs Vulfsons; drogu trg. Vienības - 23, ip. K. Lēvenšteins; drogu trg. Pasta - 1, ip. Meiers Frīdmanis; drogu trg. Vienības - 33, ip. Jēkabs Auziņš; manufaktūras trg. Pils - 30, ip. brāļi Feitelsoni, tlr. 28; manufaktūras un modes preču trg. Pils - 34, ip. M. Kleins; gatavu apģērbu trg. Vienības - 23, ip. H. Lēvenšteins; gatavu apģērbu trg. Aizsargu - 6, ip. Jūdelis Joselovskis; gatavu apģērbu trg. Aizsargu - 12, ip. Teodors Treiģis, tlr. 182; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Tīrgus lauk. 7, ip. B. Špilmanis; gatavu apģērbu trg. Tīrgus lauk. 18, ip. Nechams Zakss; gatavu apģērbu trg. Vienības - 27, ip. Havess Rabiners; gatavu apģērbu trg. Vienības - 25, ip. Vulfs Ābramsons; gatavu apģērbu un cepuru trg. Vienības - 29, ip. Šeina Mendelons; gatavu apģērbu trg. Vienības - 29, ip. Baša Zinders; gatavu apģērbu trg. Vienības - 29, ip. Ābrams Feitelmanis; gatavu apģērbu trg. Vienības - 31, ip. Moza Feldmanis; galanterijas preču trg. Vienības - 33, ip. Juris Sams; galanterijas preču trg. Vienības - 25, ip. Jānis Ekirts; galanterijas preču trg. Pils - 36, ip. I. Izraelsons; galanterijas preču trg. Aizsargu - 14, ip. Otilija Žibeiks; cepuru trg. Pasta - 3, ip. Leiba Skutelis; apavu trg. Pils - 17, ip. Rachmiels Gorka; apavu trg. Tīrgus lauk. 21, ip. Haimis Zālmansons; apavu un ādu trg. Tīrgus lauk. 17, ip. Voldemārs Varnevis; apavu trg. Tīrgus lauk. 22, ip. Leibs Fleišers; apavu un zirgu lietu trg. Tīrgus lauk. 10, ip. Leja Lēvenšteins; ādu trg. Tīrgus lauk. 19, ip. B. Lēvenšteins; apavu trg. Pils - 38, ip. J. Alainis, tlr. 130; apavu trg. Vienības - 31, ip. Mozus Šembergs; trauku trg. Vienības - 29, ip. Dāvids Kristāls; trauku trg. Vienības - 27, ip. Honelis Hells; trauku un mājsaimniecības pieder. trg. Pils - 28, ip. J. Kristiņš, tlr. 65; sīku un adītu preču trg. Vienības - 23, ip. Beile Lēvenšteins; zārku trg. Vienības - 18, ip. Lize Žebers; zārku trg. Pasta - 1, ip. Teodors Ermuižs; puķu trg. Pasta - 2, ip. Katrīne Kušķis; sīku un pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 30, ip. Hinele Zālmansons; krāsu trg. Pasta - 5, ip. Simcha Brenners; koku un koku materiālu trg. Pils - 3, ip. Fricis Grīslis, tlr. 44; būvmateriālu, dzelzs un ādu trg. Pils - 36, ip. Bers Leibovičs, tlr. 54; frizētava Pils - 12, ip. Krišjānis Vēveris; frizētava Pils - 15, ip. Voldemārs Līdaka; frizētava Pasta - 1, ip. Kārlis Nerēts; frizētava Aizsargu - 14, ip. Erna Golubjevs; frizētava Vienības - 21, ip. Hiršs Jakubovičs; frizētava Vienības - 23, ip. Osvalds Danenbergs;

frizētava Vienības - 16, īp. D. Juciņš; Frizētava Vienības - 16, īp. Anna Sņķers; frizētava Vienības - 6, īp. Dagmāra Stagge; frizētava Pils - 28, īp. R. Silenieks; frizētava Pils - 32, īp. A. Lavenieks; frizētava Rūpniecības - 14, īp. V. Braže; frizētava Pils - 42, īp. V. Viķis; frizēta-

Bauskas pilsētas plans.

va Vienības - 55, īp. Emīlija Bērziņš; frizētava Vienības - 33, īp. Jēkabs Bunga; kino Aizsargu - 16, īp. Eduards Ervalds; pirts Upes - 4-a, īp. Bauskas ebrēju draudzes b-ba; pirts Upes - 7, īp.

Grieta Putenis; bufete Vienības - 17, ip. Bauskas vācu rūpniecības b-ba; bufete Aizsargu - 16, ip. Arnolds Pļavenieks, tlr. 190; bufete Aizsargu - 14-a, ip. klubs „Vienība“.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienā, trešdienā un piektdienā; gada tirgi: beidzamajā trešdienā un ceturtdienā janvāra mēnesī (zirgu tirgus), Vastlāvja dienā, marta mēneša pirmajā ceturtdienā, augusta mēneša pēdējā ceturtdienā, trešdienā un ceturtdienā pirms 23. aprīļa, pirmā pirmdienā pēc 29. septembra (Brenču tirgus 5 dienas) un trešdienā un ceturtdienā pirms beidzamās svētdienas oktobra mēnesī (zirgu un lopu tirgus).

c) Rūpniecības iestādes — 281. Dzirnavas Vienības - 75/77, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 10; dzirnavas Rūpniecības - 1, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 53; maiznīca Pasta - 9, ip. Jānis Nakabiksa, tlr. 188; maiznīca Kalna - 4, ip. Aleksandrs Āboliņš; gaļas un desu rūpn., Vienības - 33, ip. Irma Straumītis, tlr. 81; gaļas izstr. d. Vienības - 11, ip. brāļi Stankēviči, tlr. 50; pilsētas lopkautuve Krasta - 5, nomn. Pēteris Kalniņš, tlr. 169; alus darītava Vienības - 39, ip. Lodings un B-dri, tlr. 40; grāmatu spiestuve „Burtnieks“, Vienības - 26, ip. Marija Brunkēvičs, tlr. 148; mēchaniskā darbn. Rūpniecības - 24, ip. Jānis Krafts, tlr. 78; mēchaniska darbn. Rūpniecības - 1, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 53; atslēdznieku darbnīca Vienības - 38, ip. Jēkabs Jēkabsons; lauksaimniec. mašīnu rem. darbn. Vienības - 5, ip. Eduards Šūmanis; mašīnu remonta darbn. Vienības - 69, ip. Jānis Litke; mēchan. darbn. Vienības - 27, ip. Rūdolfs Kārklīņš; austuve Uzvaras - 13, ip. V. Gruviņš, tlr. 29; vilnas apstrād. uzņēmums Vienības - 75/77, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 10; krāsotava un veltuve Vienības - 75/77, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“; ādu ģērētava Vienības - 3, 5 un 7, ip. Eduards Ekerts; koku zāģētava Rūpniecības - 1, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 53; galdniec. Brīvības bulv. 5, ip. Jēkabs Urbiņš, tlr. 203; galdnieka darbn. Zaļā - 6, ip. Jēkabs Veikmanis; galdniecība Rūpniecības - 19, ip. Kristaps Putniņš; mēbeļu un būvgaldn. Vienības - 30, ip. V. Šnore; galdn. darbn. Biržu - 17, ip. Vilis Vīndedzis; galdniecība Uzvaras - 3, ip. Kārlis Gube, tlr. 149; koku virpot. darbn. Vienības - 21, ip. Jānis Leitis, pasta adr. Pilskalna - 2; ratnieku darbn. Krasta - 3, ip. Jānis Čunkušs; riņķa zāģis Vienības - 58, ip. Juris Auniņš; kļeģeļu ceplis Salātu - 33, ip. Andrejs Kuške; akmeņu kaltuve Upes - 8, ip. Juris Sierīņš; apavu darbn. Pils - 38, ip. Jāzeps Drēvinškis; apavu darbn. Pils - 17, ip. Gorka Rachmiels; elektr. iestāde Pils - 24, ip. Bauskas pls., tlr. 210; elektr. iestāde Rūpniecības - 1-a, ip. akc. sab. „Savienotās dzirnavas“, tlr. 220.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 485; no tiem apbūvēti 373, neapbūvēti 112.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 165,32 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-bība un pākšaugi 42,51 ha, kartupeļi 24,05 ha, sakņ-augi 45,14 ha, augļu un ogu dārzi 29,31 ha.

Mājlopi: 117 zirgi, 128 govslopi, 236 cūkas, 23 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. draudzes — Pils ielā, garīdzn. Gustavs Turss, dz. Bauskas pg. Mācītāja muižā, tlr. Bauska 97. Grieķu katoļu draudzes — Uzvaras ielā, garīdzn. Dāle, dz. Erkšķu muižā; Romas katoļu draudzes — Pils ielā, garīdzn. Jāzeps Maks-vītis, dz. Katoļu - 8.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Bauskas saviesīgā b-ba, pr. Kārlis Broks, dz. Vienības - 42, tlr. Bauska 158; Latviešu siev. nac. līgas Bauskas nod., pr. Cīrulis, dz. Vienības - 39, tlr. 70; Latvijas bērnu palīdzības sav. Bauskas nod., pr. Gustavs Turss, dz. Mācītāja muižā, tlr. 97; Bauskas apr. skolotāju b-ba, pr. Pēteris Andersons, dz. Vienības - 8, tlr. 209; Latv. pareizu med. un šaušanas b-ba; Šoseju un zemes ceļu dep-ta darbin. b-bas Bauskas nod.; Latvijas tirg. svbas Bauskas nod.; Latv. kara invalidu svbas Bauskas nod.; Bauskas rūpniecības un amatniecības b-ba; Bauskas draudzes dāmu komiteja; Latvijas veco strēlnieku b-bas Bauskas nod.; Bauskas brīvprā-tīgo ugunsdzēsēju b-ba; Židu atvaļināto kara-vīru b-ba.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: Ģertrūdes baznīca, celta apm. 16. g. s. sākumā, atradusies pils tuvumā; Māras baznīca, celta latviešiem 16. g. s., Mēmeles kreisajā krastā, nodedzināta 1733. g.

Pilis un pilsdrupas: Bauskas pilsdrupas — augstas pussalas galā, kas ķīlveidīgi iespiežas starp Mēmeli un Mūsu pie to satēkas. Diezgan labi uzglabājušies 2 apaļi torni un augstas sienas; zem mūriem pagrabī un ejas, kas 1821. g. uz Aleksandra I pavēli aizmūrēti. Bauskas pili 1443.—1456. g. cēlis ordeņa mestrs Mengdens. 1655. g. zviedri cīņā ar poļiem pili uzspridzināja; 1701. g. zviedru karalis Kārlis XII apskatīja pili un pavēlēja to nostiprināt, bet 1705. g. to ieņēma krievi un 1706. g. uzspridzināja pils mūrus.

2. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi. Pasaules karā Bauska diezgan stipri cietusi, 18. VII 1915. to ieņēma vācu karaspēks; 1919. g. Bauskā un apkārtnē latv. cīnījās ar lieliniekiem un bermontiešiem. 1929. g. 20. X Bauskā atklāts granīta piemineklis par Latvijas brīvību no 1915.—1920. g. kritušiem kareivjiem.

3. Dabas jaukumi. Mēmeles upes krasti (sk. 1. punktu).

4. Tūristu apmešanās vietas. Bauskas pls. valdes tūristu mītne, pls. latv. pamatskolā, Uzvaras - 10, prz. K. Bergs, darbojas no 20. VI līdz 15. VIII; tūristu apmetne pls. valdē, Pils - 24, prz. E. Vasariņš.

2. Sloka.

Pilsēta Rīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Slokas (5,6 km) un Salas (6,0 km) pagastu, Kemeru (2,0 km) un Rīgas Jūrmalas (4,0 km) pilsētu un Rīgas jūras līci (4,0 km); platība — 16 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Sloka — 0,7 km; Rīga — pa dzc. 32,5 km; vienīgi pa zc. — 35 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Savu vārdu pilsēta dabūjusi no Slokas upītes, kas še ietek Lielupē un minēta jau 1255. gadā. XIII gadu simtenī, sadalot iekārotās zemes starp bīskapu un ordeni, Slokas upītes apkārtni piešķīra ordenim. Jūras tuvums, kā arī stāvoklis pie Lielupes un lielceļa, kas veda no Rīgas caur Kurzemi uz Vāciju, ietekmēja noņemnes nodibināšanu šai vietā. Ordenim pie Slokas upītes bija dzirnavas, pie kurām tas 1520. gadā sāka izdalīt gruntsgabalus apbūvei. Šis gads jāuzskata par Slokas dibināšanas gadu. Ordeņa valstij sabrūkot, Kurzemē nodibinājās Polijas lēņu valsts — Kurzemes hercogiste, kuras pirmais hercogs Gothards Ketlers 1567. gadā pavēlēja uzcelt Slokā baznīcu. Zviedru-poļu karā XVII gadu simteņa sākumā Slokas stāvoklis, šķiet, bijis apdraudēts, jo zviedri miestu apsēduši un ierīkojuši pie dzirnavām „skanstis” — ierakumus. Ap 1620. gadu Slokā plosījās mēris, bet pēc tam, XVII gadu simteņa vidū, Sloka stipri uzplauka, jo valdošais hercogs Jēkabs še ierīkoja vara kaltuvi un stikla fabriku. Pēc hercoga Jēkaba nāves izbeidzās rūpniecības attīstība, un Sloka pazaudēja savu labklājību. 1783. gadā starp Poliju, Krieviju un pēdējo Kurzemes hercogu Pēteri Bironu noslēgtais robežu un tirdzniecības līgums Slokas novadu atdeva Krievijai. Šai pašā gadā nosprauda Slokas administratīvās robežas, bet 1785. gada 4. februārī jau piešķīra tai pilsētas tiesības. Napoleona kara laikā 1812. gadā pie Slokas notikušas sīvas cīņas starp krievu karaspēku un prūšiem, kas kā Napoleona sabiedrotie apsēduši pilsētu. Sloka atdzīvojās XIX gadu simteņa beigās, sevišķi pēc kārtējas tvaikoņu satiksmes atklāšanas ar Rīgu 1863. gadā un Rīgas-Tukuma dzelzceļa līnijas atklāšanas 1877. gadā. 1915.—1920. g. Sloka stipri cietusi pasaules karā un revolūcijā. 1925. gadā Slokas administratīvās robežas paplašinātas, pievienojot tai Kaugurciemu un Slokas mācītājmuižu.

Pilsētas ģerbonis: sudrabotā laukumā sarkani vārti, ko aizkrusto divi zobeni. Ģerbonis nozīmē, ka Slokas pilsēta uzskatāma par aizsardzības posteni galvaspilsētai Rīgai.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 867, no tām: mūra — 36, koka — 820, jauktas — 11, pie kam 779 vienstāva un 88 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1719, no tiem 247 istabas-virtuves, 1001 vienistabas, 311 divistabu, 120 trisistabu, 25 četrstabu, 11 piecistabu un 4 sešistabu dzīvokļi. Dzīvokļu ar elektrisku apgaismošanu — 486, ar ūdensvadu — 15; centrālās apkurināšanas nav nevienā namā.

Iedzīvotāju kopskaits 4651, no tiem 2178 vīrieši un 2473 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3958 (85,10%) latvieši, 299 (6,43%) vācieši, 160 (3,44%) lielkrievi, 90 (1,94%) poļi, 72 (1,55%) baltkrievi, 23 (0,49%) lietuvieši, 10 (0,21%) žīdi, 1 (0,02%) igauņi un 38 (0,82%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Dzirnavu - 2-a, tlr. 6. Pilsētas galva Rūdolfs Kundziņš, Kalēju - 14, tlr. 65; valdes locekļi: Jēkabs Ozols, Kaugurciemā un Jānis Klinbergs, Meža - 12; pilsētas sekretārs-grāmatvedis, bāriņtiesas un dzimtsarakstu nodaļas sekretārs Jānis Līcups, L. Smilšu - 3.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rīgas prefektūras XIII iec., V rajons, Dzirnavu - 2-a, tlr. 2, iecirkņa pr. Kārlis Vintens, dz. Majoros, Aleksandra - 54, tlr. Majori 9.

Miertiesas Rīgas apr. I iec. rajonā, Dubultos, Kungu - 10, tlr. Majori 223; miertiesn. Artūrs Bērziņš, dz. Bulduros.

Izmeklēšanas tiesn. Rīgas apr. I iec. rajonā, Rīgā, Andreja Pumpura - 1, tlr. 2-6-4-4-2; vec. ties. kand. Kārlis Treijs, dz. Rīgā, Dzirnavu - 63, dz. 22.

Tiesu izp. Rīgas apr. II iec. rajonā, Rīgā, Elizabetes - 9, dz. 4, tlr. 3-3-4-5-3; tiesu izp. Valdis Jursons.

3. **Izglītība.** Skolas: Slokas pls. 6 kl. pamatskola, Veckauguru - 3, prz. Jānis Jansons, dz.

skolas namā, tlr. 59; prz. pal. Fricis Gaudiņš, dz. Jaunkauguru - 23. Skolā darbojas šādi skolotāji: Katrīna Lagzdīnš, Eizēnija Kangers, Zelma Līcis, Felikss Hazners, Elizabete Bušs, Artūrs Strazdiņš, Miķelis Lūsis, Emīlija Hazners, Johanna Šints, Uzhelmīne Brambergs, Olga Andersons, Teodors Uzāriņš, Alfonsis Kunderā, Mirdza Grasis, Otto Amoliņš un Ernests Spekmanis.

Bibliotēkas: Slokas pls. brīvbibliotēka-lasītava, Tirus laukumā 3, ar 2650 sējumiem; Jāna Šnores bibliotēka, Jūras - 14-a, ar 170 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Slokas kopējās slimokases ambulance Aleksandra - 3, tlr. 62; aptieka Jūras - 4, ip. Džēms Šmīdens, tlr. 30; aptieka Jūras - 7, ip. Kārlis Pētersons, tlr. 69; „Kauguru aptieka“ Jaunkauguru - 6-a, ip. Olga Jansons, tlr. 66.

5. **Satiksme.** Slokas dzc. stc., stc. pr. Kristaps Auns, dz. stc. mājā; Slokas pst.-tlgr. kantoris Jēkaba - 6, tlr. 51, pastmeistars Kristis Rožukalns, dz. pasta namā, tlr. 44; Lielupes ūdensceļu uzraugs Kārlis Zīle, L. Smilšu - 3, tlr. 18.

6. **Pārējās iestādes.** Tukuma vmžn. IV (Slokas) iec. mžz., tlr. 5; Mežu departamenta materiālu lauk. prz., tlr. 39; pls. ietilpst Rīgas apr. III iec. nodokļu inspekcijā.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Slokas pls. ārsts Emīls Lubējs, Karsas - 9, tlr. 73, pieņem no 8—10 un 18—19; ārsts Artūrs Jakovičs, Aleksandra - 3, tlr. 62, pieņem no 9—10 un 17—18; ārsts Eduards Kita-Kitels, Jēkaba - 10, tlr. 11.

Vecmātes: Paulīne Kārklīnš, Karsas - 22; Hildegardē Eikens, Jaunkauguru - 14, tlr. 42.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Slokas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	59.150	46,0
Nekustama manta	7.188	5,6
Uzņēmumi un pasākumi	11.230	8,8
Pārējie	50.910	39,6
Kopā	128.478	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	23.591	18,4
Sociālā palīdzība	32.088	25,0
Izglītība	43.596	38,9
Veselības aizsardzība	1.274	1,0
Pārējie	27.929	21,7
Kopā	128.478	100,0

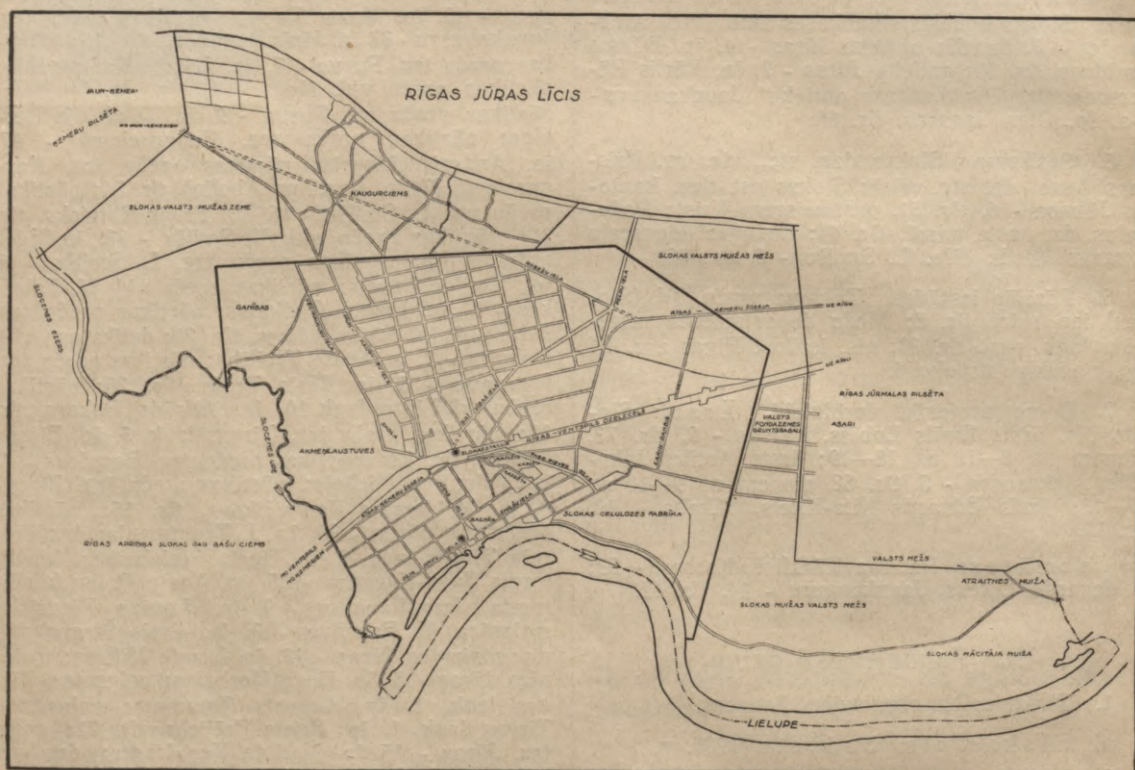
b) Tirdzniecības iestādes — 149. Restorāns Jūras - 6, ip. Jēkabs Sika, tlr. 12; II šķ. restorāns Tirus lauk. 8, ip. Lūcija Volfsbergs, tlr. 15; restorāns „Lielupe“ Tirus lauk. 14, ip. Kārlis Šteinerts, tlr. 38; grāmatu un galanterijas

preču trg. Jūras - 11, ip. Lība Rolmanis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Jūras - 14-a, ip. Jānis Šnore, tlr. 7; grāmatu un rakstāmlietu trg. Jūras - 22, ip. Katrīna Gustiņš; pārtikas preču trg. Jūras - 22, ip. Kārlis Snikers, tlr. 41; pārtikas preču trg. Jūras - 21, ip. Kārlis Ziemelis; pārtikas preču trg. Baznīcas - 15, ip. Andrejs Līcis, tlr. 3; pārtikas preču trg. Jaunkauguru - 35, ip. Pēteris Polis; pārtikas preču trg. Jaunkauguru - 8, ip. Ludvigs Vitkovskis; pārtikas preču trg. Jaunkauguru - 46, ip. Jānis Ivanovs; pārtikas preču vkl. Karsas - 25, ip. Zelma Zarakauska; pārtikas preču vkl. Jūras - 9, ip. Anna Čuchalova; pārtikas preču trg. Jaunkauguru - 43, ip. Marta Ramba; pārtikas preču trg. Jaunkauguru - 32, ip. Jānis Bugainis, tlr. 19; pārtikas preču trg. Purva - 17, ip. Jēkabs Kamparžāle; pārtikas preču vkl. Meža - 12, ip. M. Sprincis; pārtikas preču trg. Purva - 9, ip. Jevdokija Bergins; pārtikas preču trg. Kaugurciemā - 47, ip. Andrejs Alberts; pārtikas preču trg. Kaugurciemā 27, ip. Karolīna Aboliņš, tlr. 54; pārtikas preču trg. L. Smilšu - 16, ip. Fricis Ratnieks, tlr. 31; pārtikas preču vkl. L. Smilšu - 33, ip. Eduards Spuris; pārtikas preču trg. L. Smilšu - 6, ip. Matilde Lencis; pārtikas preču vkl. M. Fabrikas - 1, ip. Lizete Godkalns; pārtikas preču trg. Jūras - 2, ip. Kārlis Adlers, tlr. 20; delikatesu vkl. Dubultu - 2, ip. Anete Treilībs; pārtikas preču trg. Dzirnāvu - 3, ip. Juris Truše, tlr. 26; pārtikas preču vkl. Tirus lauk. 10, ip. Alfrēds Bekers, tlr. 10; pārtikas preču trg. Tirus lauk. 5, ip. Eizēns Bobets, tlr. 23; pārtikas preču trg. Baznīcas - 1, ip. Valentīne Michels; pārtikas preču trg. Jūras - 3, ip. Voldemārs Kanovčikovs, tlr. 16; pārtikas preču trg. Jūras - 20, ip. I. Trautmanis; konditoreja Tirus lauk. 8, ip. Berta Šteinbergs; konditoreja Jaunkauguru - 35, ip. Anete Polis; konditoreja Jaunkauguru - 9, ip. Lavīze Biedrītis; maiznīca M. Fabrikas - 3, ip. Ansis Štrauchmanis; maiznīca Jūras - 13, ip. Lizete Millers; maiznīca Jūras - 5, ip. Hugo Herberts; gaļas trg. Tirus lauk. 1, ip. Augusts Zommers; gaļas trg. Tirus lauk. 1, ip. Fricis Frēlichs, tlr. 71; gaļas trg. Jūras - 15, ip. Matilde Kerbštadts; desu un gaļas trg. L. Smilšu - 33, ip. Mārtiņš Helvīgs; gaļas un desu trg. Smilšu - 27, ip. Jānis Starpiņš; gaļas un desu trg. Jaunkauguru - 37, ip. Jānis Pētersons; valsts degv. trg. Jūras - 3, ip. Voldemārs Kanovčikovs; vīnu trg. L. Smilšu - 1, ip. Alberts Bērziņš, tlr. 4; degvīna trg. Tirus lauk. 2/4, ip. Kārlis Šteinerts, tlr. 38; alus noliktava Jūras - 3, ip. Voldemārs Kanovčikovs; pulksteņu un sīku preču trg. Jūras - 13, ip. Jēkabs Kunciņš; drogu preču, parfimer. un radio preču trg. Jūras - 24, ip. R. Krēsliņš, tlr. 34; apavu, ādu un zirgu lietu trg. Tirus lauk. 2/4, ip. Roberts Vestfāls, tlr. 57; apavu trg. Jūras - 14, ip. Kārlis Zilgalvis; galanterijas un rakstāmlietu vkl. Jūras - 3, ip. Hermīne Freimanis; galanterijas preču vkl. Jūras - 8, ip. Emīlija Kalniņš; drēbju un sīku preču trg. Tirus lauk. 2/4, ip. Ilze Pētersons; drēbju atlikumu un sīku preču trg. Jūras - 2, ip. Matilde Liepkalns; galanterijas un sīku preču trg. Jūras - 22, ip. Sofija Kurmis; frizētava Tirus lauk. 2/4, ip. Emīlija Laugalis; frizētava Purvu - 4, ip. Herta Krīgers; frizētava M. Fabrikas - 1, ip. Juris Liepkalns; frizētava Jūras - 8, ip. Fricis Bērziņš;

frizētava Jūras - 8, īp. Auguste Killemeijers; frizētava Turgūs lauk. 8, īp. Augusts Lencs; frizētava Jūras - 13, īp. Jānis Ozols; frizētava Jūras - 13a, īp. Natālija Opmanis; frizētava Jūras - 20, īp. Anna Gaņais; pirts L. Fabrikas - 1, īp. Balt. cellulōzas fabr. akc. sab.; kino „Progress“ Jūras - 19, īp. Lizete Ziemelis; rokdarbu un galanterijas preču trg. Jūras - 13, īp. Marija Hincenbergs; virvju trg. Jūras - 18, īp. Anna Rubenis; zārku vkl. Jūras - 24, īp. Frīdrihs Rožkalns, tlr. 56; būvmateriālu un malkas trg. Dzirnavu - 3, īp. Jānis Pūpoliņš, tlr. 26.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās un sestdienās; gada tirgi: 13. maijā un 15. septembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 90. Labības dzirnavas Kauguru VI līn., īp. Jānis Krepliņš, pst. adr. Kauguru - 25, tlr. 25; pienotava Smilšu - 11, tlr. 55; koku apstrādāš. fabr. Vec-Kauguru VI līn., īp. Jānis Krepliņš, tlr. 25; būvgaldniecība Karsas - 2, īp. Jānis Šteinbergs; zāģētava Slokā, īp. Slokas zāģētavas akc. sab., tlr. 14; šķindeļu griešanas darbn. Vec-Kau-

Slokas pilsētas plāns.

guru - 8, īp. Pēteris Kārklīņš; kokmateriālu šķirotava, īp. Vladislavs Vanovskis, pst. adr. Asari I, III līn. 1, tlr. Mēluži 1083; cementa-betona rūpniec. Annas - 11, īp. Kārlis Saulītis; cellulōzas fabr., īp. Baltijas cellul. fabr. akc. sab., pst. adr. Rīgā, L. Smilšu - 27, tlr. 2-2-2-9-8 un Sloka 8; elektrības uzņēm. Dzirnavu - 2a, īp. pls. pašvald., tlr. 6.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 953; no tiem apbūvēti 706, neapbūvēti 247.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 237,04 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu laiba un pākšaugi 29,20 ha, kartupeļi 86,25 ha, sakņaugi 22,94 ha, augļu un ogu dārzi 87,27 ha.

Mājlopi: 111 zirgi, 356 govslopi, 602 cūkas, 8 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. draudzes — Turgus laukumā, garīdzn. Vilhelms Rozenieks, dz. Karsas - 19, tlr. 63.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Slokas brīvprāt. ugunsdzēsēju b-ba. db. 1873. g., pr. Kārlis Zilgalvis, dz. Jūras - 14, tlr. 29; Veco strēlnieku b-bas Slokas nod., pr. Kārlis Zilgalvis (sk. iepri.); Ugunsdzēsēju b-ba pie Baltijas cellulōzas fabr., db. 1926. g., pr. Gvido Resners, dz. Baltijas cellulōzas fabr., tlr. 40; Slokas namīpašnieku b-ba. db. 1924. g., pr. Kārlis Sņikeris, dz. Jūras - 22, tlr.

41; Latv. jaunatnes svbas Slokas organiz., db. 1922. g., pr. Alfrēds Šmūdrais, dz. Dzirnau - 2-a; Pretalkohola b-bas Slokas nod., db. 1925. g., pr. Alfrēds Aušts, dz. Purva - 26; Sieviešu palīdzības korpusa Slokas nod., db. 1919. g., pr. Marija Klinbergs, dz. Peldu - 6, tlr. 21.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.**
Baznīcas: Slokas ev.-lut. baznīca, celta 1854. g., pārbūvēta 1869. g., ievērojami paplašināta 1903. g.; pasaules kara laikā tā cietusi no apšaudīšanas.

Pilis un pilsdrupas: —

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi.** Pasaules kara laikā Sloka atradās vācu karaspēka ugunīs veselus divus gadus, no 567 namiem bojāti 456, to starpā daļa pilnīgi nopostīti. 1919. g. caur Sloku turp un atpakaļ gāja dažādu karaspēku nodaļas deviņas reizes. Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušiem kareivjiem Slokā uzcelts piemineklis. Kauģurciemā uzcelts piemineklis 1919. g. 18. V kaujā kritušam kapt. Zoltam un viņa kareivjiem.

3. **Dabas jaukumi.** —

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

3. Saldus.

Pilsēta Kuldīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Saldus (5,5 km), Cieceres (2,74 km) un Sātiņu (1,86 km) pagastu; platība 3,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Saldus 3 km, Rīga — lietojot dzc. 125,8 km, vienīgi pa zc. 137 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Pilsēta dibināta 1856. gadā, kad pilsētas vajadzībām piešķirtas 18,86 desetīņas kroņa Saldus muižas zemes. Tomēr pareizāki šis 1856. gads uzskatāms vienīgi kā atjaunošanas gads, jo Saldus kā bieži apdzīvota vieta pastāvējusi jau Zviedru kara laikos. Veca chronika vēsta, ka Zviedrijas karalis 1701.—1702. g. ar savas armijas štābu ir uzturējies Saldus pilsētā; turpmākos gados tā nopostīta. Pilsētas tiesības Saldus ieguvisi ar 1917. g. likumu.

Pilsētas ģerbonis: zilā laukā sudraba koka pils ar trim torņiem.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 534, no tām: mūra — 183, koka — 277, jauktas — 74, pie kam 454 — vienstāva ēkas, 72 — divstāvu un 8 — trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1594, no tiem 514 istabas-virtuves, 658 vienistabas, 229 divstāvu, 115 trīsstāvu, 54 četrstāvu, 16 piecistāvu, 6 sešstāvu un 2 ar desmit un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 380, ar centrālo apkurināšanu 4, ar ūdensvadu 18.

Iedzīvotāju kopskaits 4410, no tiem 1970 vīrieši un 2440 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3758 (85,21%) latvieši, 329 (7,46%) žīdi, 178 (4,04%) vācieši, 25 (0,57%) lielkrievi, 15 (0,34%) poļi, 10 (0,23%) lietuvieši, 8 (0,18%) baltkrievi, 2 (0,04%) igauņi, 85 (1,93%) pārējo tautību iedzīvotāju.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pulkv. Kalpaka - 15, tlr. 51. Pilsētas galva Alberts Zandbergs, Kuldīgas - 19, tlr. 175; valdes loc.: Kirilis Iviņš, Cieceres pareiztic. draudzes namā, tlr. 91 un Jēkabs Salnis, Smilšu - 4; revīzijas komisijas priekšsē-

dētājs Gustavs Sproģis, Dzirnauvu - 1, tlr. 20; pilsētas valdes sekretārs Jānis Lembergs, Saldus pg. Saulītēs.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Kuldīgas apr. polic. II iec. priekšn. Vilis Puriņš, Pulkv. Kalpaka - 22, tlr. 4.

Saldus iec. mirtiesn. Dzirnauvu - 1, tlr. 3, mirtiesn. Kārlis Kalniņš, Jelgavas - 7, tlr. 180.

Saldus iec. tiesu izpild. Andrejs Gūža, Dzirnauvu - 7b, tlr. 132.

Saldus notārs Gustavs Grīnlaubs, Pulkv. Kalpaka - 17, tlr. 77.

3. **Izglītība.** Skolas: Saldus pls. ģimnāzija, Kalnamuižā, tlr. 101, direkt. Jēkabs Lāva, dz. skolā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Žanis Cers, Berta Blūmentāls, Fricis Drēziņš, Vera Kīvelītis, Marta Kērselis, Ella Veinbergs un Matīss Ventīņš.

Saldus pls. pamatskola, skolas prz. Jēkabs Salnis, Smilšu - 4; prz. pal. Mārtiņš Vilsons, Dārza - 13, tlr. 106; skolotāji: Romans Rudzītis, Kārlis Gertners, Alberts Sineps, Aleksandrs Dakteris, Ella Brikmanis, Jānis Balodis, Anna Salnis, Elfrīda Balodis, Anna Ventīņš, Matīss Ventīņš, Marta Zalups, Marta Irbe, Olga Oliņš un Marta Rudzītis.

Vācu pamatskola, prz. Aleksandra Dreimanis, Lielā - 46.

Židu pamatskola, prz. Iciks Finkelšteins, Pulkv. Kalpaka - 3, skolotāja Anna Vilks.

Bibliotēkas: Saldus pls. bibliot. Striķu - 5, 2907 sējumi; Saldus sadraudzīgās b-bas bibliot. Lielā - 36, 942 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Dr. J. Pones privātklīnika, Jelgavas - 9, tlr. 128; aptiekas: Lielā - 8, tlr. 22, provizors Roberts Caune; Tirgus laukumā, tlr. 208, provizors Kārlis Riekstiņš; Pulkv. Kalpaka - 7, tlr. 108, vadītājs Vilhelms Kapellers.

Lopārstniecība. Saldus rajona veterinārārsts Jānis Velps, Brīvības - 23, tlr. 69.

5. **Satiksme.** Saldus pasta-tēlegrafa kantoris Kuldīgas - 1/3, tlr. 16, pastmeistars Emīls Treikans, Kuldīgas - 4a, tlr. 142.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas Saldus nod., Dzirnauvu - 1, tlr. 20, prz. Fricis Gailis, dz.

turpat; Cieceres pg. valde, Upesmuižas - 3, tlr. 24, pg. vec. R. Abele; pls. ietilpst Kuldīgas apr. nodokļu inspekcijā, nod. inspektors Ēriks Krīgers, dz. Kuldīgā, Pils ielā, tlr. 32.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Ella Kīkis, pilsētas ārsts, Lielā - 24, tlr. 1; Jānis Pone, Jelgavas - 9, tlr. 128; Žanis Auns, Pulkv. Kalpaka - 19, tlr. 23; Kārlis Gailis, Lielā - 15, tlr. 222; Jozefs Hiršmanis, Pulkv. Kalpaka - 1, tlr. 71; Dāvids Libmanis, Lielā - 11, tlr. 44; Olga Riekstiņš, acu slimību ārste, Lielā - 2, tlr. 208.

Zobu ārsti: Natālija Bekmanis, Lielā - 11, tlr. 111; Laura Knibis, Pulkv. Kalpaka - 11; Irma Sīlmece, Lielā - 3, tlr. 137; Irma Kūlis, Lielā - 15.

Veterinārārsts: Jānis Velps, Brīvības - 23, tlr. 69.

Vecmātes: Anna Preiss, Lielā - 26; Auguste Čuka, Skrundas - 15; Anastāsija Gartenbaums, Skrundas - 9, tlr. 160; Late Reinšmidts, Dzirnava - 6; Jūle Dirba, Skolas - 4.

Advokāti: Ansis Blūms, Dzirnava - 8, tlr. 65; Kīriļs Iviņš, Cieceres pg. pareizticīgo draudzes namā, tlr. 91; Maksims Meijersons, Lielā - 3, tlr. 186; Boriss Svetlovs, Lielā - 9, tlr. 54.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Saldus pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	80.490	67,4
Nekustama manta	3.454	2,9
Uzņēmumi un pasākumi	331	0,3
Pārējie	35.160	29,4
Kopā	119.435	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	13.930	11,7
Sociālā palīdzība	21.235	17,8
Izglītība	62.287	52,1
Veselības aizsardzība	3.039	2,5
Pārējie	18.944	15,9
Kopā	119.435	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 300. II šķ. traktieris un viesnīca Striķu - 4, ip. Nikolajs Blūmentāls, tlr. 37; II šķ. traktieris Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Jozefs Brants; traktieris Upesmuižas - 9, ip. Irma Blūmentāls; krodzniecības vkl. Striķu - 2, ip. Fricis Pētersons; krodzniecības vkl. Striķu - 2, ip. Nikolajs Ivanovs; krodzniecības vkl. Striķu - 2, ip. Fricis Ābariņš; ēdienu vkl. Upesmuižas - 1, ip. Līze Austers; ēdienu vkl. Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Ida Sakinovskis, tlr. 7; grāmatu trg. Striķu - 14, ip. Marija Pētersons, tlr. 85; rakstāmlietu trg. Dzirnava - 1, ip. Andrejs Birzulis; rakstāmlietu trg. Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Emīlija Rankēvics; rakstāmlietu trg. Lielā - 15, ip. Mirdza Gertners; pārtikas preču trg. Upesmuižas - 32, ip. Jānis Kravinskis; pārtikas preču trg. Skrundas - 2, ip. Milda Vicinskis, tlr. 40; pārtikas preču trg. Upesmuižas - 55, ip. Jānis Andersons; pārtikas preču trg. Skrundas - 22, ip. Alberts Jansons; pārtikas preču trg. Skrundas - 14, ip. Alfrēds Evarsons; pārtikas preču trg. Skrun-

das - 15, ip. Anna Stirpeiks; pārtikas un citu preču trg. Striķu - 2, ip. A. Vulfsons; pārtikas un citu preču tgr. Upesmuižas - 11, ip. Amālija Hercmanis, tlr. 74; pārtikas preču trg. Upesmuižas - 1, ip. Fricis Rullis, tlr. 182; pārtikas preču trg. Striķu - 18, ip. K. Lastemiks, tlr. 110; pārtikas un daž. preču trg. Striķu - 12, ip. R. Grīslis, tlr. 62; pārtikas un daž. preču trg. Upesmuižas - 2, ip. I. Ābramsons; pārtikas un daž. preču trg. Striķu - 2, ip. Haims Jākobsons; pārtikas preču trg. Pulkv. Kalpaka - 13, ip. Ādolfs Bāliņš, tlr. 42; pārtikas preču trg. Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Žanis Mateuss, tlr. 45; pārtikas preču trg. Lielā - 25, ip. M. Kandleris; pārtikas preču trg. Lielā - 10, ip. Benjāmiņš Knopiņš; pārtikas preču trg. Lielā - 8, ip. Lība Šacs; pārtikas preču trg. Pulkv. Kalpaka - 7, ip. Haims Hiršmanis; pārtikas preču trg. Lielā - 2, ip. Jānis Rava, tlr. 13; pārtikas preču trg. Dzirnava - 1, ip. Miķelis Līlienšteins, tlr. 72; pārtikas preču trg. Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Mozus Gersons, tlr. 90; pārtikas un daž. preču trg. Pulkv. Kalpaka - 1, ip. Vulfis Hiršmanis; pārtikas un daž. preču trg. Lielā - 23, ip. Fricis Dūks, tlr. 78; pārtikas un daž. preču trg. Dzirnava - 1, ip. S-ba „Saldus ekonomiskais veikals“, tlr. 58; pārtikas preču trg. Lielā - 13, ip. Eduards Tupureins, tlr. 15; pārtikas preču trg. Tirdzotāju - 1, ip. Saldus patērētāju kooperatīvs „Darbs“, tlr. 55; pārtikas preču trg. Upesmuižas - 45, ip. M. Gentons; maiznīca Diķa - 2, ip. Augusts Lambergs; maiznīca Striķu - 12, ip. Fricis Kļava; maiznīca-konditoreja Striķu - 18, ip. Lība Malējs; maiznīca Raiņa - 15, ip. J. Feldmanis-Sūbris; maiznīca Kuldīgas - 21, ip. Fricis Ramšs; piena produktu trg. Skrundas - 10, ip. Lavīze Kundulis; piena produktu trg. Skrundas - 14, ip. Līda Tillers; maiznīca Pulkv. Kalpaka - 7, ip. Roberts Ulmanis; maiznīca-konditoreja Lielā - 20, ip. Miķelis Līlienšteins; maiznīca Lielā - 18, ip. Lība Rauters; maiznīca-konditoreja Lielā - 17, ip. Augusts Kauss, tlr. 73; maiznīca Pulkv. Kalpaka - 11, ip. Pēteris Puzevičs; maiznīca Pulkv. Kalpaka - 1, ip. Fricis Ramšs; piena produktu trg. Lielā - 19, ip. Marija Kanševskis; piena produktu trg. Dzirnava - 6, ip. Lizete Šēnbergs-Šeimanis; piena produktu trg. Lielā - 8, ip. Anna Briedis; delikatesu vkl. Pulkv. Kalpaka - 11, ip. Alīse Kļaviņš; koloniālpreču trg. Upesmuižas - 14, ip. Fricis Dūks; delikatesu vkl. Lielā - 24, ip. Milda Vēvelis; gaļas trg. Lielā - 2, ip. Rīve Kaplāns; gaļas trg. Skolas - 1a, ip. Zāmuēls Kagāns; gaļas trg. Lielā - 26, ip. Jozefs Šacs; gaļas un desu trg. Lielā - 2, ip. Alberts Lasis, tlr. 139; gaļas trg. Dzirnava - 3, ip. Kīve Elmanis; gaļas un desu trg. Diķa - 2, ip. Teodors Zadvovskis; gaļas un desu trg. Striķu - 20, ip. Sigismunds Egerts, tlr. 187; gaļas un desu trg. Lielā - 50, ip. Eduards Andersons, tlr. 97; gaļas un desu trg. Striķu - 1, ip. Eduards Andersons; vīnu un daž. preču trg. Lielā - 6, ip. Haims Perlmāns; vīnu un daž. preču trg. Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Jānis Balodis, tlr. 84; alus lielnoliktava Pulkv. Kalpaka - 13, ip. Ādolfs Bāliņš, tlr. 42; valsts spirta un degvīna trg. Striķu - 12, ip. R. Grīslis; degvīna izdales punkts Striķu - 12, ip. R. Grīslis; vīnu trg. Upesmuižas - 32, ip. Anna Laumanis; vīnu un degvīna trg. Kuldīgas - 24, ip. Jānis un Anna Kronberģi; auglūdeņu trg. Ganību - 5, ip. Jūle Lakšēvics; petrolejas, latola un smēreļu trg. Upesmuižas - 24, ip. akc. sab.

„Apekol“, tlr. 59; naftas produktu noliktava Lielā - 24, ip. akc. sab. „Apekol“, tlr. 59; latola, eļļu trg. Jelgavas - 1, ip. akc. sab. „Latrus“, tlr. 218; radio un elektrības piederumu trg. Upesmuižas - 9, ip. E. Brants, tlr. 43; pulksteņu un sudrablietu trg. Striķu - 6, ip. Fricis Pimberis; pulksteņu, velosipedu un sudrablietu trg. Striķu - 10, ip. Benjamiņš Vigoders, tlr. 190; pulksteņu trg. Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Zāmuēls Brants; pulksteņu un mūzikas instrumentu trg. Lielā - 8, ip. Š. Gliks; dzelzs un lauksaimniecības mašīnu trg. Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Jolante Krūze, tlr. 48; dzelzs un daž. preču trg. Lielā - 8, ip. Mozus Fridmanis; skārda trauku trg. Lielā - 18, ip. Mozus Abramsons; dzelzs, lauksaimniecības mašīnu un daž. preču trg. Pulkv. Kalpaka - 8, ip. Salduš kooperatīvs „Neatkarība“, tlr. 10; dzelzs un daž. preču trg. Upesmuižas - 11, ip. Amālija Hercmanis; skārda trauku trg. Upesmuižas - 3, ip. Jozefs Fridmanis; dzelzs un koloniālpreču trg. Striķu - 4, ip. M. Šacs, tlr. 12; labības un sēkļu trg. Striķu - 18, ip. Mozus Veiners; labības un sēkļu trg. Upesmuižas - 1, ip. B. J. Buchmanis un Ko, tlr. 26; labības un sēkļu trg. Dzirnau - 8, ip. Jānis Asbergs, tlr. 227; lauksaimniecības rīku trg. Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Jēkabs Matteuss, tlr. 45; labības un sēkļu noliktava Lielā - 2, ip. Ārons Vulsons, tlr. 86; labības un sēkļu trg. Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Mozus Gersons, tlr. 90; drogu preču vkl. Dzirnau - 8, ip. R. Caunes un F. Juškēviča mantīn., tlr. 19; drogu vkl. Upesmuižas - 3, ip. L. Jākobsons; drogu vkl. Striķu - 12, ip. Zelma Pāns, tlr. 204; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Jūlija Krūmiņš; manufaktūras preču trg. Upesmuižas - 8, ip. Ženija Vestermanis, tlr. 61; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Lielā - 2, ip. Gita Vains; manufaktūras vkl. Lielā - 13, ip. K. Tauriņš, tlr. 16; manufaktūras vkl. Pulkv. Kalpaka - 11, ip. Žanis Ozols, tlr. 27; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Striķu - 2, ip. Leja Maizels; gatavu apģērbu un veļas trg. Upesmuižas - 3, ip. Marija Jansons; gatavu apģērbu un sīku preču trg. Pulkv. Kalpaka - 1, ip. Izraēlis Passelis; dāmu apģērbu trg. Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Žanis Valcis; gatavu apģērbu trg. Lielā - 6, ip. Jānis Rāms; dāmu apģērbu trg. Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Marija Jeņģis; gatavu apģērbu trg. Dzirnau - 1, ip. Fricis Rozentāls, tlr. 60; gatavu apģērbu trg. Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Benjamiņš Hilmanis; dāmu cepuru trg. Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Paulīne Benefelds; dāmu cepuru un rokdarbu vkl. Upesmuižas - 11, ip. R. Glāzers; cepuru un daž. preču trg. Striķu - 6, ip. A. Gliks, tlr. 79; apavu un sīku preču trg. Lielā - 11, ip. Alma Ozols; apavu trg. Upesmuižas - 7, ip. Fannija Levins; apavu trg. Lielā - 15, ip. Rūdolfs Vilmanis, tlr. 94; apavu un ādu vkl. Lielā - 6, ip. Ženija Cnaimeris; ādu trg. Lielā - 17, ip. S. Rabinsons un dēli, tlr. 36; ādu trg. Striķu - 20, ip. Jūdelis Vestermanis; sīku preču trg. Upesmuižas - 7, ip. M. Preiņš; mēbeļu un zārku trg. Upesmuižas - 15, ip. Augusts Ezers; rokdarbu piederumu trg. Lielā - 22, ip. Lize Rudzītis; modes preču trg. Upesmuižas - 8, ip. Alma Stepats; rokdarbu vkl. Lielā - 18, ip. Alvīne Elksnītis; puķu un vainagu vkl. Lielā - 4, ip. Alvīne Zūre; zārku trg. Lielā - 4, ip. Vilhelms Lasis; saišu un virvju trg. Dzirnau - 4, ip. Jēkabs Zaļums; sīku preču trg. Upesmuižas - 19, ip. Jēkabs Kadiķis; frizētava Upesmuižas - 43,

ip. Anna Žuks; frizētava Upesmuižas - 37, ip. Staņislavs Valtoss; frizētava Avotu - 4, ip. Hilda Lauksargs; frizētava Striķu - 14, ip. Kārlis Liepiņš; frizētava Pulkv. Kalpaka - 9, ip. Fricis Kīgelis; frizētava Pulkv. Kalpaka - 5, ip. Emīlija Zichmanis; frizētava Lielā - 10, ip. Jānis Daugle; frizētava Pulkv. Kalpaka - 3, ip. Vilis Vilnis; frizētava Lielā - 2, ip. Milija Kercers; frizētava Pulkv. Kalpaka - 25, ip. Laura Brunovs; frizētava Lielā - 17, ip. Alberts Jansons; frizētava Lielā - 12, ip. Reinhards Plēģerts; frizētava Lielā - 20, ip. Simche Zāmuēlsons; frizētava Lielā - 21, ip. Milda Brunovs; publiska pirts Avotu - 4, ip. Salduš pls. pašvaldība, tlr. 46; kino „Imanta“ Skrundas - 28.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 12. februārī, 12. martā, 12. un 13. aprīlī, ceturtdienās pēc Vasarsvētkiem, 5. augustā, 16. un 17. septembrī, 18. oktobrī un 18. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 288. Elektrības stac. Peldu - 3, ip. s-ba „Gaisma“, tlr. 140; tvaika dzirn. Skrundas - 2, ip. Lība Vicinskis, tlr. 40; desu darbn. Dīka - 2, ip. Ernests Andersons; desu darbn. Striķu - 20, ip. Sigismunds Egerts, tlr. 187; desu darbn. Lielā - 50, ip. Ernests Andersons; desu darbn. Ausekļa - 11, ip. Alberts Lasis; lopu kautuve Kautuves - 2, ip. Salduš pilsēta; alus darītava Lielā - 9, ip. Nikolajs Blūmentāls; grāmatu spiestuve Lielā - 11, ip. Jānis Grievalds, tlr. 126, pasta kaste 75; lauks. fabr. un dzelzslietuve Skrundas - 2, ip. Jānis Vicinskis, tlr. 40; vilnas vērpstuve Lielā - 59, ip. Eižens Tonigs; virvju darbn. Dzirnau - 4, ip. Jēkabs Zaļums; tvaika krāsotava Lielā - 5, ip. Jūlijs Fogelis; vilnas apstrād. fabr. un krāsotava Peldu - 3, tlr. 47; tvaika krāsotava Skrundas - 5, ip. brāļi Zittes; ādu mītuve Skolas - 2b, ip. Hugo Jurēvics, tlr. 93; ādu mītuve Lielā - 17, ip. Š. Rabinsons, tlr. 36, pasta kaste 38; koku apstrād. uzņēm. Peldu - 3, ip. s-ba „Gaisma“, tlr. 140; koku apstrād. fabr. Brīvības - 3 un Skrundas - 2, ip. brāļi Vicinski, tlr. 40; galdn. darbn. Skrundas - 12, ip. G. A. Kronliņš; mēbeļu darbn. Skrundas - 3, ip. Kārlis Ezers; galdniecība Sinagogas - 8, ip. Vilhelms Lasis; galdniec. darbn. Lielā - 8, ip. Juris Doniņš; mēbeļu galdniec. Lielā - 20, ip. V. Benerauckis un M. Liliensteins; būvgaldniecība Skrundas - 9, ip. Jānis Polleitis; pieminekļu darbn. Lielā - 8, ip. Juris Sierīņš.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 514; no tiem apbūvēti 401, neapbūvēti 113.

Lauksaimnieciski izmantotj. zeme: aņamzeme 163,29 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 46,78 ha, kartupeļi 44,76 ha, sakūaugi 28,34 ha, augļu un ogu dārzi 22,32 ha.

Mājlopi: 109 zirgi, 102 govslopi, 419 cūkas, 6 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. draudze, Kuldīgas - 2, garīdzn. Romans Vanags, dz. Cieceres māc. muižā, tlr. 96; Ev.-lut. draudze, Skrundas - 27a, garīdzn. Bernhards Bekers, dz. Lielā - 46, tlr. 123; Ev.-lut. draudze, Kuldīgas - 2, garīdzn. Bernhards Bekers.

Saldus pilsētas plāns.

dz. Lielā - 46, tlr. 123; Ebrēju draudze Miera - 4, garīdzn. Mendels Erlichs, dz. Miera - 4; 7. d. adventistu draudze Lielā - 20, garīdzn. Edmunds Rōks, dz. Lielā - 20; Brāļu draudze Ganību - 3, garīdzn. Ādams Zvagulis, dz. Vainodes pg. Leiniekos, tlr. Elkuzeme 1; Baptistu draudze Skrundas - 12, garīdzn. Pauls Odiņš, dz. Jelgavā, Krasta - 36.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Saldus sadraudzīgā b-ba, db. 1888. g., pr. Kirils Iviņš, dz. Cieceres pg. pareizticīgo namā, tlr. 91; Saldus rajona mednieku un makšķerņu b-ba, db. 1921. g., pr. Aleksandrs Dakteris, dz. Kalna - 15, tlr. 162; Saldus brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1872. g., pr. Nikolajs Blūmentāls, dz. Lielā - 9, tlr. 33; Kara invalidu b-ba, db. 1925. g., pr. Miķelis Novads, dz. Lielā - 18, tlr. 114; Saldus namīpašnieku b-ba, db. 1921. g., pr. Alberts Zandbergs, dz. Kuldīgas - 19; Lutriņu krājaizdevu s-ba, db. 1893. g., pr. Kārlis Dannenbergs, dz. Lielā - 20, tlr. 109; Saldus krājaizdevu s-ba, db. 1878. g., pr. Fricis Lapiņš, dz. Brīvības - 28; Kooperatīvs „Neatkarība“, db. 1919. g., pr. Fricis Lapiņš, dz. Brīvības - 28; Latvijas sporta b-bas Saldus nod., db. 1929. g., pr. Frīdrihs Avotiņš, dz. Kalpaka - 15, tlr. 76; kooperatīvs „Darbs“, db. 1926. g., pr. Jānis Kinstlers, dz. Skrundas - 1; Veco strēlnieku b-bas Saldus nod., db. 1930.

g., pr. Mārtiņš Baldiņš, dz. Cieceres ūdens dzirnavās, tlr. 29; Nac. atvaļin. karavīru b-bas Saldus nod., db. 1928. g., pr. Andrejs Ģūža, dz. Dzirnāvu - 7b, tlr. 132; Saldus 2. krājaizdevu s-ba (žīdu), db. 1923. g., pr. Vulfs Hiršmanis, dz. Lielā - 6; Saldus vācu sabiedrības kase, db. 1935. g., pr. Bernhards Bekers, dz. Lielā - 46.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** —
2. **Pasaules kara notikumi.** Saldus pilsētu 1919. g. 10. martā Kalpaka bataljons atbrīvoja no lielinieku karaspēka; šis notikums atzīmēts ar granīta piemiņas plāksni pie pilsētas valdes nama. Bermonta karaspēku izdzēno no Saldus (1919. g. 22. un 23. nov.), notikušas ielu cīņas, kurās krituši daudzi bermontieši. Pārējie steigā atstājuši pilsētu, nepaspējot to izlaupīt. Mūsu varonīgie cīnītāji zaudējuši 4 kritušos, kuri guldīti kopējā kapā Saldus pls. kapsētā. Kritušiem uzcelts kapos piemineklis un Saldus baznīcā piemiņas plāksne.
3. **Dabas jaucumi.** Cieceres upes krasti, skaislais Kalnamuižas parks un tuvākie Saldus, Brocēnu un Cieceres ezeri.
4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

4. Alūksne.

Pilsēta Valkas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Alūksnes pagastu (11,5 km); platība 3,82 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Alūksne — 1,8 km; Rīga — pa dzc. 215 km, vienīgi pa zc. 205 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Alūksnes pilsēta cēlusies uz Alūksnes pagasta zemes. Tas ir sens Pliskavas pagasts, ko krievi pazinuši jau 8. gadusimtenī. Latvieši Alūksni iekarojuši 12. g. s. un pārvaldījuši to līdz 13. g. s. no koka pils, ko uzcēluši uz Pils salas (viena no 16 kv. km lielā, skaitā Alūksnes ezera salām). Vācu ordenis šo pili noārdījis un 1342. gadā uzcēlis ordeņa komturijas mūra pili — Marijas pili — aizsardzībai pret krieviem. Pili bijuši 8 torņi un to ar cietzemi, Tempļa pilskalnu, savienojis 120 m garš uzvelkams koka tilts. Pils tuvumā izcēlies miestīņš, jo Alūksne atrodas pie Rīgas-Pliskavas tirdzniecības ceļa. 1560. g. pili ieņēma krievi, bet 1582. g. viņus no turienes izdzina poļi. 1625. g. pili iekaro zviedri un pārvalda līdz Ziemeļu kara laikam, kad to aplenc krievi, kuŗu pārspēkam zviedru garnizons nespēj pretoties un, pili atstājot, to uzspridzina 1702. gada 26. augustā. Krievi pēc tam noposta Alūksnes miestīņu un aizved gūstā līdz ar citiem iedzīvotājiem arī bībeles tulkotāja latviešu valodā, mācītāja Ernesta Glika audžu meitu, kas vēlāk kļūst par Krievijas ķeizarieni zem Katrīnas I vārda. Katrīnas I meita, ķeizariene Elizabete, Alūksni atdāvina grāfam Voroncovam, kas to pārdod tālāk baronam Fitinghofam-Šēlam. Alūksnes miestīņš pamazām sāk atjaunoties tikai ap 1881. gadu un izbūvēties ap 1888. gadu. Pilsētas tiesības Alūksnei piešķirtas 1920. gada 2. janvārī.

Pilsētas ģerbonis: sarkanā laukumā uz diviem sakrustotiem zobeniem melna grāmata ar uzrakstu „A. D. 1689.“ Ģerbonis apzīmē Alūksni par Latvijas ziemeļu cietoksni un bībeles tulkošanas vietu; skaitlis uz grāmatas liek atcerēties bībeles tulkošanas gadu.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 469, no tām: mūra — 50, koka — 267, jauktas — 152, pie kam 366 — vienkārtā, 101 — divkārtā un 2 — trīskārtā ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1254, no tiem 106 istabas-virtuves, 426 vienistabas, 433

divistabu, 187 trīsstabu, 68 četrstabu, 18 piecistabu, 7 sešstabu, 9 ar septiņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 959, ar centrālo apkurināšanu 7, ar ūdensvadu 72. Iedzīvotāju kopskaits 4385, no tiem 2258 vīrieši un 2127 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3773 (86,04%) latvieši, 211 (4,81%) igauņi, 176 (4,01%) žīdi, 101 (2,30%) lielkrievi, 36 (0,82%) vācieši, 30 (0,69%) baltkrievi, 7 (0,16%) poļi, 3 (0,07%) lietuvieši un 48 (1,10%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Prezidenta Čakstes - 6, tlr. 77. Pilsētas galva Kārlis Magaziņš, dz. Alūksnes pg. Dukanos, tlr. 6; valdes locekļi: Kārlis Šteinerts, Valmieras pulka - 58 un Jēkabs Ķiploks, Vējalkalna - 4; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Artūrs Bērziņš, Merķeļa - 4.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valkas apr. policijas III iec., L. Ezera - 11, tlr. 7, iec. pr. Andrejs Siliņš, dz. L. Ezera - 11, tlr. 14.

Valkas apr. III iec. miertiesā, miertiesn. Akselis Vosviniēks, Pr. Čakstes - 8, tlr. 95.

Valkas apr. II iec. izmekl. tiesn. Vasiļijs Janovičs, Pr. Čakstes - 4.

Valkas apr. II iec. tiesu izpild. Voldemārs Vilks, Jāņkalna - 40.

Alūksnes notārs Bruno Baumanis, Tīrgotāju - 13, tlr. 50.

Alūksnes cietums, Margrietas - 1, pr. Andžs Griezītis, dz. cietuma ēkā, tlr. 38.

3. **Izglītība.** Skolas: Valsts Alūksnes ģimnazija, Jāņkalna - 38, direkt. Aleksis Kīsis, dz. Pils - 46, tlr. 51. Skolā darbojas šādi skolotāji: Elza Krastiņš, Herberts Vikmanis, Milda Pelēcis, G. Kņezs-Kņezinskis, Alise Olders, Rūdolfs Mazurs, Nikolajs Ozoliņš, Kārlis Jurbergs, Erna Lelis, Elza Miķelsons, Kārlis Paučītis, Arvīds Finarts.

Alūksnes pls. Glika pamatskola, M. Ezera - 2, tlr. 102, prz. Ernests Millers, Pilsētas bulv. 9. Skolā darbojas šādi skolotāji: Roberts Mazjānis, Vera Miežītis, Zelma Putns, Jūlijs Avotiņš, Elizabete Bukavs, Tonija Bērziņš, Adolfs Krēslis, Pēteris Ciniš, Ida Ceriņš, Anna Tisons, Hortenzija Zariņš.

Bibliotēkas: Alūksnes pilsētas bibliotēka, Dārza - 5, ar 1419 sēj.; Alūksnes pg. izglītības b-bas bibliot., Tirgotāju - 18, ar 1043 sēj.; Alūksnes pilsētas aizsargu nod. bibliot., Marijas - 4, ar 990 sēj.; Alūksnes igauņu izglītības b-bas bibliot., Jāņkalna - 51, ar 626 sēj.; Alūksnes cietuma bibliot., Margrietas - 1, ar 677 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Valkas apr. pašvaldības slimnīca, Sporta - 2a, tlr. 27, direkt. Ernests Anšmidts, Sporta - 2, tlr. 28; Latvijas sarkanā krusta Alūksnes veselības kopšanas punkts, Tirgotāju - 3; Jaunā aptieka, Pils - 64, ip. Augusts Maizītis, tlr. 41; Vecā aptieka, Pr. Čakstes - 2, provizors Kristjāns Zankēvics, dz. Pils - 46.

Lopārstniecība. Alūksnes rajona veterinārārsts Andrejs Stūrītis, Cerības - 20, tlr. 69. Pilsētas veterinārārsts Voldemārs Strads, Pilsbulvārī 2.

5. **Satiksme.** Alūksnes dzc. stc., pr. Pēteris Runģis; Alūksnes pasta-tēlegrafa kantoris, Sporta - 8, tlr. 49, kancelejas tlr. 93, pastmeistars Arvids Bekers, dz. pasta namā, tlr. 63; Šoseju un zemes ceļu dep. VII rajona inženiera pal. kanceleja, Raiņa bulv. 11, inž. pal. Jānis Caune, dz. Jāņkalna - 40.

6. **Pārējās iestādes.** Alūksnes virsmežniecība, Alsviķa - 1, tlr. 11, vmžz. Jēkabs Zvirgzdiņš, dz. Valmieras pulka - 6, tlr. 10; Valkas apr. II iec. nod. inspektors Jānis Mors, Valmieras pulka - 27, tlr. 67; Latvijas bankas Alūksnes nod., Pr. Čakstes - 1a, tlr. 20, pr. Jānis Ādleris, dz. bankas namā, tlr. 132; Alūksnes pg. valde, Tirgotāju - 13, tlr. 35, pg. vec. Ernests Kļaviņš, dz. Alūksnes pg. Runčos, tlr. 136.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: slimnīcas direktors ārsts Ernests Anšmidts, Sporta - 2, tlr. 28; Aleksandrs Misiņš, Raiņa bulv. 1, tlr. 73; Adolfs Tūters, L. Ezera - 7a, tlr. 33; Edgars Vanags, Pils - 27, tlr. 32; Anna Bērziņš-Lauks, Pils - 44, tlr. 89; Jēkabs Kņezis-Kņezinskis, Pils - 15, tlr. 12.

Zobu ārsti: Olga Briedis, Tirgotāju - 3; Marta Induss, Pils - 27, tlr. 16; Rebeka Grads, Tirgotāju - 16, tlr. 56.

Vecmātes: Marta Lesiņš, Valmieras pulka - 47; Emma Lesiņš, Valmieras pulka - 47; Anna Ozols, Pils - 41.

Veterinārārsti: Andrejs Stūrītis, Cerības - 20, tlr. 69; Voldemārs Strads, Pilsētas bulv. 2.

Advokāti: zvēr. adv. Pēteris Mikelsons, Pr. Čakstes - 8; priv. adv. Gustavs Blēze, Tirgotāju - 9, tlr. 100; priv. adv. H. Raue, Pr. Čakstes - 4.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Alūksnes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	61.807	65,5
Nekustama manta	3.199	3,4
Uzņēmumi un pasākumi	3.427	3,6
Pārējie	25.923	27,5
Kopā	94.356	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	16.818	17,8
Sociālā palīdzība	14.020	14,0
Izglītība	31.053	32,9
Veselības aizsardzība	1.932	2,0
Pārējie	30.533	32,4
Kopā	94.356	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 233. Viesnīca Pils - 60, ip. T. Bremze, tlr. 48; I šķ. traktieris-viesnīca Pils - 56, ip. E. Aizups, tlr. 133; restorāns „Lido“ L. Ezera - 6, ip. M. Zvirbulis, tlr. 142; I šķ. traktieris Pils - 50, ip. M. Dukāts, tlr. 145; ēdienu vkl. L. Ezera - 4, ip. Kārlis Zvaigzne; ēdienu vkl. Tirgotāju - 10, ip. J. Mediņeks, tlr. 88; ēdienu vkl. Pils - 52, ip. R. Sagaļovičs, tlr. 87; tējnīca Vidus - 3, ip. J. Lapsītis; tējnīca Pils - 25, ip. E. Šulcs; tējnīca Dārza - 6, ip. Eiženija Garkaklis; tējnīca Jāņkalna - 44, ip. Eduards Stīlve; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pils - 52, ip. O. Šķenders; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pils - 21, ip. K. Ābele; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pils - 27a, ip. R. Pastalnieks; rakstām-rotallietu trg. Pils - 27, ip. L. Sniķers; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pils - 23, ip. E. Kundziņš; pārtikas preču trg. Vidus - 4, ip. L. Trumanis; pārtikas un delikatesu preču trg. Pils - 64, ip. J. Bauers; pārtikas preču trg. Pils - 56, ip. V. Bērziņš; pārtikas un trauku preču trg. Pils - 52, ip. A. Bijons, tlr. 131; pārtikas preču trg. Pils - 23, ip. M. Leitlands; pārtikas preču trg. Valmieras p. - 43, ip. P. Podegrads; pārtikas preču trg. L. Ezera - 8, ip. Ed. Zvejnieks; pārtikas preču trg. Pils - 25, ip. O. Veisters; pārtikas un delikatesu preču vkl. Pils - 21, ip. E. Itcaks; pārtikas preču trg. Pils - 50, ip. O. Grāvis; pārtikas preču trg. Pils - 42, ip. A. Melders, tlr. 72; pārtikas preču trg. L. Ezera - 5, ip. H. Uldriks; pārtikas preču trg. Valmieras p. - 52, ip. Em. Lācarus; pārtikas preču trg. L. Ezera - 4, ip. L. Rozītis; pārtikas preču trg. Pils - 34, ip. Marta Bergs; pārtikas preču trg. Raiņa bulv. 16, ip. Otto Rūbins-Rublass; pārtikas preču trg. Raiņa bulv. 18, ip. Aleksandrs Brikmanis; pārtikas preču trg. Dārza - 19, ip. Augusts Veidiņš; pārtikas preču trg. Dārza - 23, ip. Arnolds Kreics; pārtikas preču trg. L. Ezera - 15, ip. Aleksandrs Bušs; pārtikas preču trg. L. Ezera - 17, ip. Jūlijs Gornics; pārtikas preču trg. Pils - 45, ip. Alfrēds Dambis; pārtikas un dažādu preču trg. Pils - 56, ip. 7. Siguldas kājn. pulks, tlr. 119; pārtikas un dažādu preču trg. L. Ezera - 4, ip. Alūksnes patērētāju b-ba „Ekonomija“, tlr. 3; koloniāl- un dažādu preču trg. Pils - 60, ip. A. un K. Kesneri, tlr. 31; maiznīca un konditoreja Pils - 50, ip. K. Zemītis; maiznīca un konditoreja Pils - 54, ip. Z. Loits; maiznīca un konditoreja Pils - 56/58, ip. L. Saars; maiznīca-konditoreja Dārza - 10, ip. Jūlijs Mūrnieks; maiznīca-konditoreja Tirgotāju - 16, ip. Jānis Bīriņš; baranku ceptuve L. Ezera - 15, ip. Prochors Osipovs; maiznīca-konditoreja Pils - 52, ip. Minna Veinbergs; konditoreja Dārza - 7, ip. K. Veisters; gaļas trg. L. Ezera - 4, ip. F. Bišulācis; gaļas trg. Pils - 60, ip. A. Krīgers; gaļas un desu trg. Pils - 52, ip. Rūd. Kubulnieks, tlr. 71; gaļas un desu trg. Pils - 64, ip. Ad. Bišulācis; gaļas un desu trg. Dārza - 13, ip. Aleksandrs Kubulnieks; gaļas trg. Pils - 23, ip. A. Fleiš-

manis; vīnu trg. Pils - 66, ip. A. Pilanders; vīnu trg. Pils - 60, ip. Klāra Kesners; valsts degvīna un vīnu trg. Pils - 56, ip. V. Bērziņš; vīnu trg. Pr. Čakstes - 1, ip. Edgars Stolbovs; alus nolikt. Pr. Čakstes - 7, ip. J. Kreilis, tlr. 23; radio, elektrības piederumu un citu preču trg. Pils - 56, ip. A. Eizenšmidts, tlr. 46; radio, elektrības pieder. un citu preču trg. Pils - 27a, ip. O. Zutis, tlr. 129; pulksteņu, zelta un sudraba lietu trg. Pils - 66, ip. Augusts Karlsons, tlr. 109; pulksteņu, zelta un sudraba lietu trg. Pils - 58, ip. J. Branka; dzelzs un dažādu preču trg. Pils - 58, ip. firma A. un G. Odinski, tlr. 18; drogu vkl. Pils - 64, ip. F. Vasermanis; drogu un parfimerijas preču trg. Pils - 23, ip. E. Kāgans; manufaktūras un daž. preču trg. Tirgotāju - 13, ip. firma „Johans Ontensons“, tlr. 9; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Pils - 27a, ip. B. Fēls, tlr. 55; manufaktūras trg. Pils - 62, ip. A. Olders, tlr. 36; manufaktūras trg. L. Ezera - 1, ip. Rīgas vilnas manufaktūra; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Pils - 27, ip. H. Rukins; veļas trg. Pils - 23, ip. P. Sams; cepuru trg. Pils - 54, ip. G. Sagalovičs; cepuru un rokdarbu trg. Pils - 52, ip. J. Cukurs; cepuru vkl. Pils - 66, ip. N. Vints; ādu trg. Pils - 23, ip. Hiršs Feldhūns; ādu trg. Pils - 23, ip. Ilja un Isers Feldhūni; ādu trg. L. Ezera - 8, ip. M. Vēciņš; ādu un lupatu trg. Kanaviņu - 9, ip. Feive Faivuščons, tlr. 65; apavu un ādu trg. Pils - 66, ip. R. Eizenšmits; apavu un ādu trg. Pils - 56, ip. E. Eizenšmits, tlr. 92; apavu un ādu trg. Pils - 23, ip. J. Grīviņš; apavu trg. Pils - 23, ip. O. Bērziņš; apavu vkl. Pils - 27, ip. E. Kuze; frizētava Dārza - 10, ip. Alīda Spālis; frizētava Dārza - 2, ip. Zelma Kelle; frizētava Dārza - 4, ip. Roberts Vesmanis; frizētava Pils - 84a, ip. Emma Gerulis; frizētava Pils - 86, ip. Zelma Puķītis; frizētava Pils - 21, ip. A. Suija; frizētava Pils - 23, ip. A. Dižais; frizētava Pr. Čakstes - 4, ip. Ed. Tālešs; frizētava Pils - 27, ip. A. Gailis; frizētava Valmieras p. - 48, ip. A. Altroks; frizētava Pils - 58, ip. L. Alksnītis; frizētava Pils - 56, ip. Z. Stopnieks; frizētava Pils - 27, ip. A. Zariņš; frizētava Pils - 21, ip. M. Ozoliņš; frizētava Pils - 52, ip. E. Grāvītis; frizētava L. Ezera - 5, ip. D. Metums; frizētava Pils - 19, ip. M. Grībers; frizētava L. Ezera - 6a, ip. J. Balodis; frizētava L. Ezera - 1, ip. H. Čibals; frizētava Ezera - 5, ip. M. Pauders; frizētava L. Ezera - 6a, ip. A. Bite; pirts Jāņkalna - 18, ip. Alūksnes pls. valde; kino „Stars“ Marijas - 5, ip. N. Ivanovs; rokdarbu vkl. Dārza - 1, ip. Emma Drelnieks; linu punkts Pils - 33, ip. A. un K. Kesneri; būvmateriālu trg. Jāņkalna - 53, ip. Emīls Akmentiņš; zirgu lietu trg. Pils - 50, ip. Augusts Krievāns; maisu trg. Pils - 27a, ip. A. un K. Kesneri; būvmateriālu trg. Pils - 27a, ip. J. Birniks, tlr. 29; trauku trg. Pils - 54, ip. Rūdolfs Švinskis; lauksaimniecības mašīnu trg. Dārza - 3, ip. Marija Brodēlis; bufete stacijā, ip. Dzelzceļu virsvalde; bufete Pr. Čakstes - 7, ip. Alūksnes saviesīgā b-ba, tlr. 24.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi pirmdienās un ceturtdienās; gada tirgi 20. aprīlī, 5. jūlijā un 17. augustā.

c) Rūpniecības iestādes — 236. Tvaika dzirns. Dzirnava - 7, ip. Roberts Šloss, tlr. 4; maiznīca Pils, bulvāri 22, ip. Minna Veinbergs; desu darbn. Meķēļa - 8, ip. Frīda Bišlācis; gaļas apstrād. darbn. Uzvaras - 25, ip. Adolfs Bišlācis;

auglūdēns darītava Tirgotāju - 13, ip. Johans Antensons, tlr. 9; grāmatu spiestuve Pils - 27a, ip. R. Pastalnieks; mēchaniska darbn. Pils - 27-a, ip. Fricis Lagzdīņš; mēchaniska darbn. Pils - 64, ip. Aleksandrs Skaistkalns; mēchaniska darbn. Pils, bulv. 22, ip. Kārlis Veinbergs; vilnas un linu vērptuve Dzirnava - 7, ip. Roberts Šloss, tlr. 4; krāsotava Pils - 19, ip. Toms Metums, tlr. 75; krāsotava Dzirnava - 1, ip. Jānis Cāns; krāsotava Parka - 4, ip. Kārlis Čēms, tlr. 25; „Kurzemes ādu gērētava“ Pils - 8, ip. Ilja Feldhūns; ādu mītuve Latgales - 16, ip. Izers Feldhūns, tlr. 103; ādu mītuve Latgales - 18, ip. A. Puķudruva; zāgētava Dzirnava - 7, ip. Roberts Šloss, tlr. 4; galdniecība Latgales - 10, ip. E. Vilciņš, tlr. 127; galdniecība Pils - 86, ip. Hugo Puķītis; galdniecība Valmieras pulka - 37, ip. Konrāds Bukāns, tlr. 54; galdniecība Kr. Barona - 5, ip. E. Vāla un J. Pamiļjons; galdniecība Annas - 4, ip. Alfrēds Grava; mēbelu un būvgaldniecība Pils - 30, ip. E. Bērziņš, tlr. 81; ratniecība Siguldas - 4, ip. Nikolajs Rudzītis; podnieka darbn. Jāņkalna - 25, ip. Johans Krēslīņš; trauku rūpniec. Pils, bulv. 19, ip. Jūlijs Žigurs; cementbetona rūpniec. Tālavas - 5, ip. Jēkabs Silis; tlr. 101; apavu darbn. Pils - 56, ip. Arvīds Lapsenietis; apavu darbn. Pils - 66, ip. Roberts Eizenšmidts; eļļas spiestuve Pils - 33, ip. „Brāļi Hincenbergi“, tlr. 79; elektrības spēkstacija Dzirnava - 7, ip. Roberts Šloss, tlr. 4.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 600; no tiem apbūvēti 465, neapbūvēti 135.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 122,02 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 25,04 ha, kartupeļi 52,07 ha, sakuļaugi 12,01 ha, augļu un ogu dārzi 16,06 ha.

Mājlopi: 71 zirgs, 102 govslopi, 283 cūkas, 18 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Pr. Čakstes - 3, garīdzn. Gustavs Kņezs-Kņezinskis, dz. Pils - 15, tlr. 12; Pareizticīgo baznīca, Valmieras pulka - 56, garīdzn. Andrejs Jansons, dz. Alūksnes pg. Dravniekos; Baptistu lūgšan. nams, Jāņkalna - 32, garīdzn. Nikolajs Drobiševskis, dz. Jāņkalna - 32; 7. dienas adventisti, Dārza - 10, garīdzn. Ernests Grīnbergs, dz. Tālavas - 12; Mozus tic. lūgš. n., Valmieras pulka - 50, garīdzn. Šrols Gorožs, dz. L. Ezera - 10a.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Alūksnes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba. L. Ezera - 1, db. 1884. g., pr. Jēkabs Kreilis, dz. Bejas pg. Kolbergi, tlr. 70; Alūksnes mednieku b-ba, db. 1923. g., pr. Roberts Šloss, dz. Dzirnava - 7, tlr. 4; Alūksnes saviesīgā b-ba, db. 1920. g., pr. Roberts Šloss (sk. iep.); Alūksnes sporta b-ba, db. 1925. g., pr. Adolfs Putns, dz. Valmieras pulka - 14; Annas lauksaimniecības b-ba, db. 1904. g., pr. Jānis Liepiņš, dz. Annas pg. Bundzeniekos, tlr. Anna 6; Alūksnes izglītības b-ba, db. 1910. g., pr. Otto Škenders, dz. Pils - 17; Alūksnes krājaidzive s-ba, db. 1901. g., pr. Roberts Šloss, dz. Dzirnava - 7, tlr. 4; Alūksnes namīpašnieku b-ba,

db. 1924. g., pr. Ernests Zakītis, dz. Pils - 21;
Alūksnes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba,
db. 1922. g., pr. Ernests Zakītis, dz. Pils - 21;
Alūksnes patērētāju b-ba „Ekonomija“, db. 1920.

g., pr. Artūrs Bērziņš, dz. Merķeļa - 4; Alūksnes
īgaunu izglītības b-ba, pr. Augusts Kokameģis,
dz. Bejas pg.; Latv. jaunatnes sav-bas Alūksnes
organiz., db. 1921. g., pr. Rūdolfs Kubulnieks, dz.

Alūksnes pilsētas plāns.

Pils - 52; Alūksnes amatnieku b-ba, db. 1925. g.,
pr. Eduards Vilciņš, dz. Latgales - 10, tlr. 127;
Tenisa b-ba, db. 1924. g., pr. Arnolds Eizenšmidts,
dz. Brīvības - 20; krājaizdevu s-ba pie Alūksnes

saviesīgās b-bas, db. 1926. g., pr. Voldemārs Ku-
buliņš, dz. Jāņkalna - 51, tlr. 112; Latvijas auto-
mobīļu un motociklu īpašnieku un vadītāju b-bas
Alūksnes nod., db. 1933. g., pr. Roberts Šloss, dz.

Dzirnavu - 7, tlr. 4; Latvijas pasta, tēlegrafa, tēleфона darbinieku b-bas Alūksnes nod., db. 1929. g., pr. Mārtiņš Gaŗkaklis, dz. Latgales - 6; Latvijas sarkanā krusta Alūksnes nod., db. 1929. g., pr. Aleksandrs Misiņš, dz. Raiņa bulv. 1, tlr. 73; Vidzemes pātronātu b-bas Alūksnes nod., db. 1926. g., pr. Aksels Vosvenieks, dz. Pr. Čakstes ielā, tlr. 95; Latvijas cietumu darbinieku b-bas Alūksnes nod., db. 1930. g., pr. Andŗis Griekzītis, dz. Margrietas - 1, tlr. 38; Latvijas meŗu darbinieku b-bas Alūksnes nod., db. 1925. g., pr. Jānis Potaŗkovs, dz. Kolberga muiŗā, tlr. 64; Iekŗejās misijas b-bas Alūksnes nod., db. 1920. g., pr. Hermīne Kņezs-Kņezinskis, dz. Pils - 15, tlr. 12; Alūksnes vidusskolas absolventu b-ba, db. 1931. g., pr. Zelma Putns, Valmieras pulka - 14; b-bas „Par ticību un baznīcu“ Alūksnes nod., db. 1923. g., pr. Jānis Broks, dz. Jāņkalna - 47.

V. Daŗādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. **Baznīcas:** Alūksnes baznīca celta 1781.—88. g. Baznīcas iekŗpusē skaists altāris ar koka tēliem, kristalla kroņlukturi un vecām gleznām. Interessants baznīcas tornis. Pie mācītāja dzīvokļa aug divi ozoli, ko Gliks stādījis, kad pabeidzis bībeles tulkojumu (1685.—89. g.). Tagadējā mūra baznīca

celta vecākās koka baznīcas vietā, kas nodega zviedru-poļu karā 1627. g., un tā ir viena no lielākām, vecākām un glītākām lauku baznīcām.

Pilis un pilsdrupas: Alūksnes ordeņa pils piederējusi pie tā laika stiprākām un stratēģiskā ziņā bijusi ļoti svarīga. Pils drupas samērā labi uzglabājuŗas; redzami visi galvenie apcietinājuma torņi, no kuriem vislabāk uzglabājiem 11,7 m platais dienv. rītu „Lielais tornis“. Pie drupām var nokļūt ar laivu, pārbraucot 200 m plato ezera līci. No pls. centra pa labi atrodas bijuŗā barona Fītinghofa pils, celta 1861. g. angļu gotikas stilā. Pili tagad novietotas kara iestādes.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Pilskalns „Tempļa kalns“ Alūksnes ezera malā; labi uzglabājusies pilsētas vieta, kas visapkārt apņem paŗu pilskalnu.

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi.** 1923. g. Alūksnē, viskrāŗņākā vietā, Alūksnes ezera krastā, uzcelts granīta piemineklis par Latviju krituŗiem Siguldas pulka kareivjiem.

3. **Dabas jaukumi.** Alūksnes ezers ar salām.

4. **Tūristu apmeŗanās vietas.** Pilsētas valdes tūristu apmetne, pls. pamatskolā, Dārza - 5, tlr. Alūksne 102, darbojas no 20. V līdz 15. VIII.

5. Rūjiena.

Pilsēta Valmieras apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Ternejas (9,0 km), Jeļu (3,3 km) un Rūjienas (5,7 km) pagastu; platība 5,80 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Rūjiena 0,5 km; Rīga — lietojot dzc. 210,0 km, vienīgi pa zc. 167 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Viduslaikos ap Rūjienas pili, kas celta reizē ar Rūjienas baznīcu ap 1260.—1270. g., izveidojies prāvs miests, kas 16. g. simtenī kļuva par pilsētu. 1526. g. šeit ordeņa mestrs sasauca landtāgu. Vidzemē 1558. g. iebrūk cārs Jānis Briesmīgais, kuŗa karapulki 1560. g. noposta Rūjienas pili līdz ar pilsētīgu. Vēlāk Rūjiena gājusi no rokas rokā. No jauna pilsētai nācies grūti attīstīties, jo to stiprā mērā skāris arī lielais ziemeļu karš. Tikai 19. gadu simtņa otrā pusē Rūjiena sāk atkal rosīgi attīstīties, un 1897. g. Rūjienā bija jau 3496 iedzīvotāji. Pilsētas tiesības Rūjienai piešķirtas 1920. g. 10. janvārī.

Pilsētas ģerbonis: sarkans lauks ar zelta vairoga galvu, kuŗā trīs zili linu ziedi; apakšējā laukā zelta labības kūlītis.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 791, no tām: mūra — 28, koka — 735, jauktas — 28, pie kam 726 vienstāva ēkas, 64 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 1783, no tiem 263 istabas-virtuves, 894 vienistabu, 426 divistabu, 128 trīsstāvu, 44 četristāvu, 12 piecistāvu, 10 sešistāvu, 4 septiņistāvu un 2 astoņistāvu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 415, ar centrālo apkurināšanu 2, ar ūdensvadu 17.

Iedzīvotāju kopskaits 4337, no tiem 1801 vīrietis un 2536 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 4138 (95,41%) latvieši, 62 (1,43%) žīdi, 42 (0,97%) vācieši, 27 (0,62%) igauņi, 17 (0,39%) lielkrievi, 8 (0,19%) lietuvieši, 6 (0,14%) poli, 3 (0,07%) baltkrievi un 34 (0,78%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Raiņa - 5, tlr. 31. Pilsētas galva Arnolds Krēslis, Valdemāra - 3, tlr. 56; valdes locekļi: Kārlis Meijers, Rīgas - 8,

tlr. 16 un Mārtiņš Jansons, Dzirnau - 24, tlr. 45; pilsētas valdes sekretārs Oļģerts Ieviņš, Smilšu - 6.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valmieras apr. polic. III iec. Raiņa - 22, tlr. 3, pr. Rūdolfs Kondrāts, dz. Rīgas - 14.

Valmieras apr. IV iec. miertiesā, Valdemāra - 5, tlr. 119, miertiesn. Rolands Vilums, dz. Rīgas - 8. Rūjienas notārs Alfrēds Pakalniņš, Rīgas - 9, tlr. 129.

3. **Izglītība.** Skolas: Rūjienas valsts ģimnazija, Dzirnau - 24, direkt. Mārtiņš Jansons, dz. Dzirnau - 24, tlr. 45; skolā darbojas šādi skolotāji: Jānis Platācis, Lidija Blumentāls, Marta Putns, Vilis Klānis, Elza Gusarts, Alvīne Ozols, Kārlis Lācis, Marta Virskūna, Jānis Miķelsons, Jānis Aizpurietis un Rasma Šmits.

Rūjienas draudžu 6 kl. pamatskola, Rīgas - 30 un Skolas - 8, pr. Roberts Slokenbergs, Upes - 1, tlr. 79; skolotāji: Jānis Zanders, Elita Larsens, Jūlija Eniks, Emma Ruciņa, Ernests Smilts, Oskars Golde, Jānis Aizpurietis, Jānis Jēkabsons, Ludvīgs Gosts, Kārlis Lācis, Alfrēds Ozols, Marta Leimane, Ella Goste, Elizabete Kārklīna, Renāte Graudiņa, Erna Alberiņa, Alida Kupls, Zenta Liepiņa, Rasma Šmits, Elfrīda Drupiņa un Herta Bulats.

Vācu vecāku savienības Rūjienas nodaļas pamatskola, pr. Adele Geiersbergs, Brīvības - 9.

Bibliotēkas: Rūjienas pls. bibliot., Raiņa - 16, ar 190505 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Rūjienas un apkārtnes veselības aizsardzības savienības slimnīca, Valdemāra - 26, tlr. 113, direkt. Hugo Bērziņš, Parka - 9, tlr. 70; Dr. E. Jona un Z. Nolteinas privātklīnika, Rīgas - 10, tlr. 72, vadītājs Erichs Jons, dz. turpat; Latvijas sarkanā krusta Rūjienas veselības kopšanas punkts, Brīvības - 19a, tlr. 123, vadītājs Hugo Bērziņš, Parka - 9; Jaunā aptieka, Valdemāra - 3, tlr. 130, provizors Juris Praškēvičs; „Vecap- tieka“, Rīgas - 3, tlr. 66, provizors Kārlis Berites.

Lopārstniecība. Rūjienas rajona veterinārārsts Jānis Žīgurs, Valdemāra - 17, tlr. 38.

5. **Satiksmē.** Rūjienas pasta-tēlegrafa kantoris, Valdemāra - 14, tlr. 26, pastmeistars Jānis Kalve, dz. turpat, tlr. 65; Rūjienas dzc. stc., pr.

Eduards Brolis, tlr. 42; Šoseju un zemes ceļu departamenta ceļu meistars Voldemārs Kārklīņš, Rīgas - 14, tlr. 97.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas Rūjienas nodaļa, Upes - 7, pr. Voldemārs Leimanis, Brīvības - 1, tlr. 50; Rūjienas muitnīca, Rīgas - 14, pr. Pēteris Lūsis, Liepu - 6, tlr. 95; Valmieras apr. nodokļu inspektora vec. nodokļu kontrolieris Kārlis Kļava, Raiņa - 20, tlr. 21; Rūjienas pag. valde, Valdemāra - 15, tlr. 27, pagasta vec. Eduards Dancis.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Hugo Bērziņš, Parka - 9, tlr. 70; Heinrichs Elsbergs, Raiņa - 22; Teodors Priede, Dārza - 26, tlr. 128; Traugots Straus, Aspazijas - 10, tlr. 85; Erichs Jons, Rīgas - 10, tlr. 72; Zofija Nolteins-Jons, Rīgas - 10, tlr. 72.

Zobu ārsti: Olga Bērziņš, Parka - 9, tlr. 70; Feiga Blūms, Raiņa - 13.

Veterinārārsts Jānis Žīgurs, Valdemāra - 17, tlr. 38.

Advokāti: zvērināta advokāta palīgs Jānis Golde, Rīgas - 10; privātdokāts Haralds Krievs, Raiņa - 6, tlr. 115.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Rūjienas pls. budžets 1935. g.

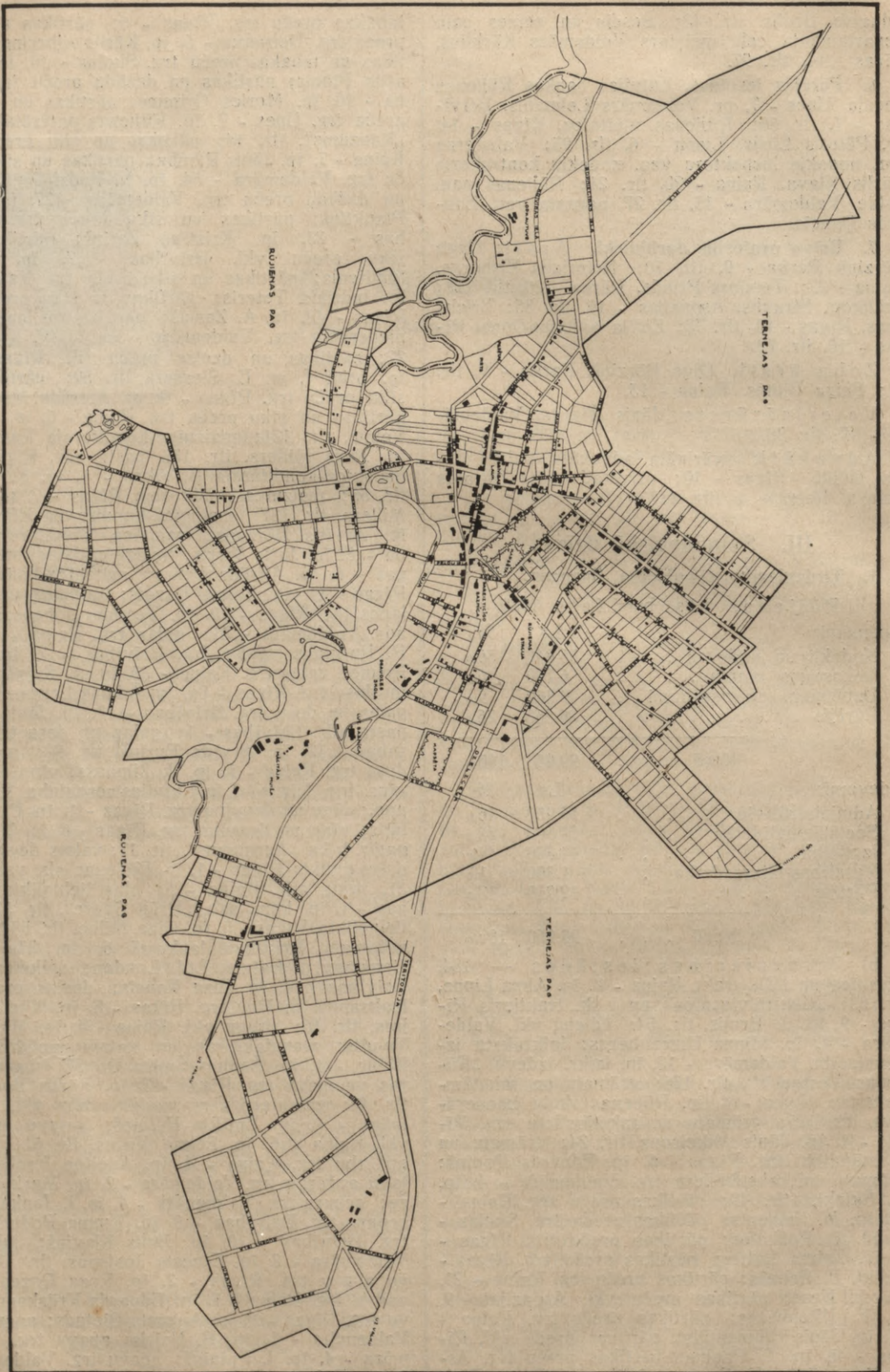
Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	56.840	56,0
Nekustama manta	6.700	6,7
Uzņēmumi un pasākumi	9.560	9,6
Pārējie	26.860	26,8
Kopā	99.960	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	15.950	16,0
Sociālā palīdzība	25.500	25,5
Izglītība	44.300	44,3
Veselības aizsardzība	1.300	1,3
Pārējie	12.910	12,9
Kopā	99.960	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 184.

Viesnīca un I šķ. trakt. Raiņa - 2, ip. Alma Lippe, tlr. 53; „Centrāl viesnīca“ un I šķ. traktieris Rīgas - 9, ip. J. Brolis, tlr. 54; ēdienu vkl. Valdemāra - 4, ip. Minna Hincenbergs; laikrakstu izdevniecība Valdemāra - 12, ip. laikr. izdevn. „Rūjienas Vēstnesis“, tlr. 126; grāmatu un rakstāmlietu trg. Raiņa - 4, ip. Rūjienas skolu kooperatīvs, tlr. 125; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 4, ip. Jānis Miķelsons, tlr. 24; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 6, ip. Eduards Podiņš; grāmatu un rakstāmlietu trg. Valdemāra - 4, ip. V. Šķipkis, tlr. 49; pārtikas preču trg. Raiņa - 32, ip. M. Zuments; pārtikas preču trg. Skolas - 6, ip. Z. Rožkalns; pārtikas preču trg. Rīgas - 4, ip. Zelma Eglīte; pārtikas preču trg. Rīgas - 51, ip. E. Sebežs; pārtikas preču trg. Raiņa - 21, ip. A. Hese; pārtikas preču vkl. Aspazijas - 9, ip. E. Ritenbergs; pārtikas preču trg. Raiņa - 34, ip. Jānis Blumentāls; pārtikas preču vkl. Rīgas - 45, ip. E. Paulus; pārtikas preču trg. Aspazijas - 7, ip. E. Ozols; pārtikas preču trg. Valdemāra - 14a, ip. Kārlis Žagata; pārtikas preču trg. Rīgas - 24, ip. Ieva Miķelsons; pārtikas un

tabakas preču trg. Rīgas - 6; pārtikas un sīku preču trg. Dzirnau - 6, ip. Kārlis Alberings; pārtikas un tabakas preču trg. Skolas - 10, ip. Eduards Plocis; pārtikas un dažādu preču trg. Raiņa - 10, ip. Morics Grimms; pārtikas un dažādu preču trg. Upes - 7, ip. Rūjienas patērētāju b-ba „Konsums“, tlr. 14; pārtikas un citu preču trg. Raiņa - 7, ip. Jānis Rumba; pārtikas un sīku preču trg. Valdemāra - 54, ip. K. Podziņš; pārtikas un dažādu preču trg. Valdemāra - 27, ip. Jānis Plauktiņš; pārtikas un sīku preču trg. Brīvības - 23, ip. Kristīne Zariņš; pārtikas un sīku preču vkl. Brīvības - 2, ip. Kārlis Smiltenis; pārtikas un sīku preču trg. Raiņa - 8, ip. Indriķis Teteris; pārtikas un sīku preču trg. Rīgas - 42, ip. A. Zariņš; pārtikas un lauksaimn. piederumu trg. Valdemāra - 2a, ip. V. Kīde, tlr. 22; pārtikas un dzelzs preču trg. Rīgas - 2, ip. brāļi I. un E. Šlesseri, tlr. 59; pārtikas un sīku preču trg. Rīgas - 9, ip. Arnolds Mušperts; pārtikas un sīku preču trg. Raiņa - 6, ip. Jēkabs Velme, tlr. 121; maiznīca-konditoreja Raiņa - 7, ip. Jānis Millers, tlr. 137, pasta adr. Rīgas - 2; maiznīca-konditoreja Brīvības - 1, ip. K. Zariņš, tlr. 55; maiznīca-konditoreja Rīgas - 2, ip. Jānis Millers, tlr. 137; maiznīca-konditoreja Rīgas - 7, ip. Arvīds Bērups; maiznīca-konditoreja Raiņa - 8, ip. Juris Vīrsis; maiznīca-konditoreja Rīgas - 6, ip. Alfrēds Uzārs; maiznīca-konditoreja Rīgas - 11, ip. Zelmā Danais; saldumu un šokolādes trg. Rīgas - 10, ip. Teodors Johansons, pst. adr. Valdemāra - 51; gaļas trg. Raiņa - 10, ip. P. Pūrmalis; gaļas trg. Brīvības - 7, ip. Jānis Ponne; gaļas trg. Raiņa - 33, ip. A. Siliņš; gaļas un desu trg. Rīgas - 8a, ip. Adams Laurs, tlr. 124; gaļas un desu trg. Brīvības - 11, ip. Jānis Ozols, pasta adr. Brīvības - 1; gaļas un desu trg. Brīvības - 12, ip. Arvīds Puriņš, tlr. 82; gaļas un desu trg. Raiņa - 1, ip. J. Zilpaušs; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 2, ip. Latvijas aerokluba Rūjienas nod.; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 1, ip. P. Brambāts; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 6, ip. Rūjienas patēr. b-ba „Agronomi“, tlr. 17; valsts degvīna izdāles punkts Rīgas - 1, ip. Rūjienas pls. valde, tlr. 31, pasta adr. Raiņa - 5; alus lielnoliktava Rīgas - 1, ip. kom. sab. „Brāļi Sverci“, tlr. 53; alus lielnoliktava Rīgas - 5, ip. Olga Milne, tlr. 58; latola automats Brīvības laukumā 6, ip. The Shell Company of Latvia, Ltd. London; pulksteņu vkl. Brīvības 1. 4, ip. Elza Kaucis; dzelzs preču un lauksaimn. mašīnu trg. Rīgas - 8, ip. Kārlis Meijers, tlr. 16; drogu vkl. Raiņa - 4, ip. Margrieta Vendts; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Raiņa - 1, ip. Šoloms Šmits, tlr. 57; manufaktūras un diegu trg. Rīgas - 2, ip. Kārlis Bodnieks, tlr. 43; galanterijas un modes preču vkl. Valdemāra - 1, ip. Emīlija Putniņš; gatavu apģērbu vkl. Raiņa - 6, ip. Zelma Vitiņš, tlr. 51; gatavu apģērbu trg. Raiņa - 4, ip. Adeline Krolls; gatavu apģērbu trg. Valdemāra - 2, ip. Markuss Roze; cepuru trg. Valdemāra - 4, ip. I. Jankelovics; cepuru trg. Brīvības - 3, ip. Emma Podiņš; ādu trg. Brīvības - 10, ip. Jānis Kļaviņš; ādu trg. Valdemāra - 2, ip. Ernests Jostsons, tlr. 11; ādu un apavu trg. Rīgas - 2, ip. Roza Rozenšteins; apavu trg. Raiņa - 1, ip. Eduards Krūskops; apavu trg. Rīgas - 8, ip. Augusts Bietags; apavu trg. Valdemāra - 1, ip. P. Nairis; apavu trg. Valdemāra - 4, ip. I. Putniņš; apavu trg. Valdemāra - 2, ip. Roberts Kukainis; sīkpreču trg. Rīgas - 4, ip. Atis Sprieslis; frizētava Raiņa - 1, ip. Emīlija Zuņķis; frizētava Rīgas - 9, ip. Vilis Šics; frizē-

Rutienas pilsētas plāns.

tava Valdemāra - 2, ip. Eduards Glāzers; frizētava Brīvības laukumā 4, ip. Mičalīna Priede; frizētava Rīgas - 7, ip. Matilde Cīrulis; frizētava Rīgas - 1, ip. Alīde Klaviņš; frizētava Raiņa - 6, ip. Emma Šics; frizētava Rīgas - 6, ip. Elīza Gailītis; frizētava Rīgas - 2, ip. Frīdrihs Bošs; frizētava Valdemāra - 1, ip. Ādams Pūce; pirts Ganības - 6, ip. M. Gailis; pirts Ganības - 14, ip. Anna Blūmens; pirts Ganības - 21; kino „Radio“ Brīvības lauk. 6, ip. Klucis; lauksaimn. rīku un mašīnu trg. Rīgas - 6, ip. Rūjienas patērētāju b-ba „Agronomi“; linu pieņemšanas punkts Upes - 7, ip. Rūjienas patērētāju b-ba „Konzums“, tlr. 14; linu pieņemšanas punkts Brīvības - 1, ip. Jānis Zariņš, tlr. 7; linu pieņemšanas punkts Brīvības - 6, ip. A. Taube, tlr. 33; tabakas preču trg. Pērnavas - 1, ip. J. Leitlands; tabakas preču trg. Brīvības laukumā, ip. Kārlis Poga, tlr. 28; labības trg. Brīvības - 1, ip. Jānis Zariņš; labības trg. Brīvības - 6, ip. A. Taube, tlr. 33; vilnas un kokvilnas audumu trg. Brīvības - 14, ip. Berta Bergmanis; puķu trg. Brīvības - 10, ip. Alma Kance; zārku vkl. Rīgas - 10, ip. J. Bokmanis, pasta adr. Rīgas - 17; skārda trauku trg. Brīvības - 2, ip. Levis Veinšteins; skārda trauku trg. Rīgas - 5, ip. Izraelis Rebruchs; skārda un emaljas trauku trg. Rīgas - 4, ip. Joselis Hiršsons; rokdarbu vkl. Raiņa - 34, ip. Anna Liepiņš; rokdarbu vkl. Brīvības - 3, ip. Emīlija Teteris; bufete Upes - 9, ip. Rūjienas saviesīgā b-ba; bufete dzelzceļa stacijā, ip. J. Refslēgers, tlr. 64.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 10. februārī, 23. martā, 23. aprīlī, 3. maijā, 15. jūnijā, 6. septembrī, 18. oktobrī, 23. novembrī un 15. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 276. „Raibās dzirnavas“ Pērnavas - 2, ip. Alfrēds Cīrulis, tlr. 36; dzirnavas Dzirnavu - 3, ip. Kristīne Gruzdiņš, tlr. 47; maizes ceptuve Rīgas - 2, ip. Jānis Millers, tlr. 137; desu darbn. Brīvības - 12, ip. Arvīds Puriņš, tlr. 82; pienotava Upes - 5, ip. Rūjienas piens. s-ba, tlr. 9; grāmatu spiestuve Valdemāra - 4, ip. Valdis Šķiņķis, tlr. 49; velosipēdu darbn. Rīgas - 1, ip. Artūrs Grimms; mehāniska darbn. Rīgas - 28, ip. Alberts Muzikants; atslēdznieku darbn. Bērzu - 13, ip. Ādolfs Ciniņis; drēbju krāsošana Brīvības - 7, ip. Jānis Norvelis; drēbju krāsošana Liepu - 5, ip. Karlīne Jansons; kokzāģētava Viestura - 33, ip. Kristāla mant.; koku zāģētava Pērnavas - 2, ip. Alfrēds Cīrulis, tlr. 36; rokdarbu darbn. Skolas - 8, ip. valsts; galdn. darbn. Lāčplēša - 29, ip. Kārlis Vilisters; adītava Raiņa - 47, ip. Zelma Rusmanis; elektrības spēka stacija Dārza - 5, ip. Rūjienas pls.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 902; no tiem apbūvēti 699, neapbūvēti 203.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 326,71 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 132,00 ha, kartupeļi 97,40 ha, sakņaugi 19,26 ha, augļu un ogu dārzi 28,22 ha.

Mājlopi: 127 zirgi, 149 govslopi, 758 cūkas, 112 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. ziemeļu draudze, Rīgas - 32; ga-

rīdzn. Roberts Slokenbergs, dz. Upes - 1, tlr. 79; Ev.-lut. dienvidu draudze, Rīgas - 32, garīdzn. Hermanis Bachs, dz. Rīgas - 32, tlr. 133; Pareizticīgo draudze, Rīgas - 15, garīdzn. Mārtiņš Kārklīšs, dz. Rīgas - 15; Ev.-lut. vācu draudze, Rīgas - 32, garīdzn. Hermanis Bachs, dz. Rīgas - 32, tlr. 133.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Rūjienas saviesīgā b-ba, Upes - 9, db. 1899. g., pr. Hugo Bērziņš, dz. Parka - 9, tlr. 70; Rūjienas ugunsdzēsēju b-ba, Valdemāra - 9, db. 1880. g., pr. H. Krievs, dz. Raiņa - 6, tlr. 115; Rūjienas zemkopības b-ba, Valdemāra - 5, db. 1877. g., pr. Pēteris Zakis, dz. Ķoņu Zemkopjos, tlr. Ķoņi 8; Rūjienas piensaimnieku s-ba, Upes - 5, db. 1910. g., pr. Arvīds Melders, dz. Rūjienas Cēšās, tlr. Vilpulkā 19; Rūjienas biškopības b-ba, Upes - 5, db. 1920. g., pr. Alfrēds Ozols, dz. Valdemāra - 5, tlr. 102; Rūjienas un apk. veselības aizsardzības sav-ba, Valdemāra - 26, db. 1929. g., pr. Arnolds Krēslīšs, dz. Valdemāra - 3, tlr. 56; Rūjienas sporta b-ba, Upes - 9, db. 1931. g., pr. Eduards Milne, dz. Rīgas - 5, tlr. 58; Latvijas sarkanā krusta Rūjienas nod., Brīvības - 19, db. 1919. g., pr. Roberts Slokenbergs, dz. Upes - 1, tlr. 79; Brāļu kapu komitejas Rūjienas nod., Raiņa - 5, db. 1935. g., pr. Arnolds Krēslīšs, dz. Valdemāra - 3, tlr. 56; Rūjienas savstarp. ugunsapdroš. b-ba, Brīvības lauk. 6, db. 1922. g., pr. Antons Taube, dz. Brīvības - 6, tlr. 33; Rūjienas krājaidz. s-ba, Valdemāra - 5, db. 1880. g., pr. Edgars Zilvestris, dz. Rūjienas Pirtās, tlr. 136; Rūjienas savstarp. kredītbiedrība, Brīvības - 10, db. 1903. g., pr. Eduards Kalcenavs, dz. Raiņa - 9, tlr. 93; Rūjienas amatnieku b-ba, Valdemāra - 9, db. 1921. g., pr. Pēteris Muska, dz. Brīvības - 25; Rūjienas amatnieku namsaimnieku krājaizdevu s-ba, Brīvības - 6, db. 1891. g., pr. Valdis Šķiņķis, dz. Valdemāra - 4, tlr. 49; Latvijas aerokluba Rūjienas nod., Upes - 5, db. 1395. g., pr. Kārlis Neimanis, dz. Upes - 5, tlr. 8; Rūjienas laukkopības pārraudzības b-ba, Upes - 7, db. 1931. g., pr. Pēteris Zakis, dz. Ķoņu Zemkopjos, tlr. Ķoņi 8; Rūjienas patērētāju b-ba „Konzums“, Upes - 7, db. 1902. g., pr. Remberts Meisters, dz. Jeru Balgalvos, tlr. Oleri 19; Rūjienas patērētāju b-ba „Agronomi“, Rīgas - 6, db. 1917. g., pr. Ernests Aunīns, dz. Raiņa - 18, tlr. 17; Rūjienas pilsētas krājkase, Raiņa - 5, db. 1930. g., pr. Eduards Brolis, dz. Rūjienas dzc. stacijā, tlr. 42.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti.** Baznīcas: Rūjienas baznīca Rūjas labā krastā, celta gotu stilā, ievērojama vēsturiskā un mākslinieciskā ziņā; baznīcā, abās pusēs galvenajai ieejai, atrodas iedobumi (nišas), t. s. „kauna stabi“. No šīs baznīcas mācītājiem sevišķi minams Gustavs Bergmannis, dzimis 1749. g. Adažos.

Pilis un pilsdrupas: (pag. robežās.)

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaucumi.** Rūjas upes gleznainie un Sedas upes mežainie krasti.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

6. Krāslava.

Pilsēta Daugavpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Krāslavas (9,3 km) un Kaplavas (3 km) pa Daugavu pagastu; platība 3,9 km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Krāslava — 4,2 km; Rīga — pa dzc. 260 km, vienīgi pa zc. 295 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Vieta, kur atrodas tagadējā Krāslavas pilsēta, bijusi apdzīvota jau aizvēsturē, par ko liecina divi senie pilskalni, kas pacēlas pilsētas vistuvākā apkārtnē: Šokolādes kalns — ap 1 km uz ziemeļiem un otrs pilskalns — ap 2 km uz vakariem. Kad viduslaikos slavi iekarojuši Dienvidlatgali, tie pilsis nopostījuši. Pēc nostāstiem Krāslavā savā laikā valdījusi kņaze Ragņeda Goreslava, kuru vēlāk apprecējis slavu kņazs Vladimirs Svētais, kas slāvos ieveda kristīgo ticību. 16. gadu simtenī Krāslava nonāk zem Livonijas ordeņa virsvaldības: 1558. gadā ordeņa mestrs Firstenbergs atdod Krāslavu ar visu novadu savam bruņiniekam Engelbrechtam Plumperam, bet 1569. gadā to iegūst Kurzemes hercogistes kanclers Mikelis de Brunavs, kurš starp 1580.—1590. gadu uzceļ šē pirmo katoļu koka dievnamu. Brunavs 1636. gadā pārdoš Krāslavu de Lundingšazonu-Volfu dzimtai. Viens no šīs dzimtas locekļiem, Jezuīts Juris, uzceļ 1676. gadā Krāslavas katoļu draudzei lielu, gan arī tikai koka baznīcu. Pēc Krāslavas pāriešanas Plateru dzimtas īpašumā 1729. gada grāfs Jānis-Ludvigs Platers to tai pašā gadā apstiprina par miestu, bet viņa dēls Konstantīns to izbūvē par tais laikos skaistāko Latgales miestu, uzcelot daudz jaunu mūra un koka namu: tirgus laukumā uzcelts mūra rātsnams, bet pilsētas visaugstākā vietā starp 1755.—1767. gadu uzcelta stalta mūra baznīca ar nodomu pārvērst to par Latgales bīskapa katedrāli. 1757. gadā blakus baznīcai uzcelts katoļu semināra nams un 1759. g. sevišķa ēka bibliotēkai, kurā Konstantīns Platers savācis ap 20.000 sējumu. 1764. gadā uzcelta arī Mozus ticīgo sinagoga un nodibināta žīdu draudze, pie kuņas piederējuši visi Latgales žīdi. Pēc Konstantīna Platera Krāslavas izbūvi turpina Auguste Platers. 1778. gadā viņa uzceļ kapliču, kurā novieto no Romas atvestās Krāslavas patrona Svētā Donāta relikvijas, bet 1789. gadā izbūvē slimnīcu, ko nodod žēlsirdīgo māsu ordeņa mū-

ķeņu pārziņā. 1791. gadā beidz izbūvēt grāfu Plateru pili.

18. gadu simtenī Krāslava, atrazdamās pie Rīgas-Pliskavas tirdzniecības cēla, attīstījusi plašu tirdzniecību un rūpniecību. Plateri daudzus amatniekus ieveduši no Vācijas un Varšavas un Krāslava tai laikā ieguvusi slavu ar saviem paklājiem, samta, vilnas un kokvilnas audumiem, ieročiem, ratiem, zelta un sudraba izstrādājumiem. Krāslava izvērtās arī par apkārtnes garīgo centru; 1811. gadā jezuīti pārcēla savu ģimnaziju no Daugavpils uz Krāslavu, kur tā palika līdz 1815. gadam, bet 1814. gadā Krāslavā uzcelta un iekārtota apriņķa skola, ko uzturējuši katoļu misionāru ordeņa mūki.

Vēl grāfienes Augustes Plāter laikā Krāslava no Polijas virsvaldības pāriet Krievijas pavalstniecībā. Krievijas valdība Krāslavu 1811. gadā ieskaita par ārštata pilsētu, par kādu tā skaitās līdz 1822. gadam. 1820. gadā visas apriņķa iestādes pārceltas uz Krāslavu, kur atradušās 3 gadus.

1826. gadā izcēlās liels ugunsgrēks, kas nopostīja pus pilsētiņas. Pēc tam Krāslava vairs neatgūst agrāko stāvokli. Sakarā ar pārkrievošanas tieksmēm krievu valdība 1842. gadā slēdz katoļu semināru, 1854. gadā pārceļ no Krāslavas uz Rēzekni apriņķa skolu un 1864. gadā slēdz katoļu klosteri. Krāslavas saimnieciskā dzīve sāk straujāk uzlaboties tikai pēc Daugavpils-Vitebskas dzelzceļa līnijas izbūves, kad 1865. gadā uzcelta Krāslavas dzelzceļa stacija. 1920. gada janvārī Krāslava pievienota Latvijai, bet 1922. gada 7. septembrī Krāslavas miestam piešķirtas pilsētas tiesības. 1923. gadā grāfu Plateru pili atvērta Valsts Krāslavas ģimnazija, bet 1925. gadā bij. bibliotēkas ēkā — Valsts Krāslavas pamatskola.

Pilsētas ģerbonis: zilā laukumā pelošs sudrabots kuģis ar buķām un ariem.

3. **Ekas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 929, no tām: mūra — 62, koka — 844, jauktas — 23, pie kam 904 — vienkāma, 23 — divkāma un 2 — trīskāma ēkas. Dzīvokļu kop skaits 1099, no tiem 129 istabas-virtuves, 250 vienistabas, 323 divistabu, 251 trīsstabu, 95 četrstabu, 30 piecistabu, 10 sešstabu un 5 dzīvokļi ar septiņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku

apgaismošanu 327, ar ūdensvadu 6; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Krāslavā nav.

Iedzīvotāju kopskaits 4276, no tiem 1913 vīrieši un 2363 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1422 (33,26%) latvieši, 1444 (33,77%) žīdi, 647 (15,13%) poļi, 435 (10,17%), lielkrievi, 216 (5,05%) baltkrievi, 30 (0,70%) lietuvieši, 18 (0,42%) vācieši, 2 (0,05%) igauņi un 62 (1,45%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Vienības - 1, tlr. 11. Pilsētas galva Antons Ruskulis, Nik. Rancāna - 22, tlr. 12; valdes locekļi: Didriķis Pētersons, Nometņu - 3, tlr. 90 un Vincents Vonogs, Zvejnieku - 1; pilsētas sekretārs-grāmatvedis un dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Jānis Sūrums, Ezera - 17.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Daugavpils apr. polic. III iec., Rīgas - 34, tlr. 6, iec. pr. Kārlis Ķerzums, dz. Zvejnieku - 8, tlr. 62; vec. polic. kārtībnieks Eduards Žuburs, dz. Rēzeknes - 3, tlr. 76; kriminālu uzraugs Georgs Štelcs, dz. Rīgas - 30.

Daugavpils apr. Krāslavas I iec. mīertiesā, Sporta - 3, tlr. 8; mīertiesnesis Nikolajs Reke, dz. Vienības - 48; Daugavpils apr. Krāslavas II iec. mīertiesā, Br. Skrindu - 40, tlr. 88; mīertiesnesis Jēkabs Sūcis, dz. Ezera - 16.

Daugavpils apr. III iec. izmeklēšanas tiesn. Roberts Ezernieks, Pils - 4, tlr. 34.

Daugavpils apr. Krāslavas iec. tiesu izpild. Jānis Avotnieks, Zvejnieku - 6, tlr. 57.

Krāslavas notārs Pauls Assers, Celtuves - 5.

3. **Izglītība.** Skolas: Valsts Krāslavas ģimnazija, Pils ielā, pili, tlr. 19, direktors Izidoris Ancāns, dz. pili. Skolā darbojas šādi skolotāji: Jānis Birkhāns, Marta Cukunde, Alma Ezernieks, Otilija Urlovskis, Emīlija Bodaks, Natālija Zaķis, Emma Lapiņš, Teodors Gerbers, Jānis Āboliņš un Jāzeps Kiselis.

Valsts Krāslavas pamatskola, Parka - 13, tlr. 45, pr. Artūrs Breikšs, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Vincents Vanags, Eižens Krasņevičs, Jānis Mickēvičs, Nikolajs Lizlovs, Ludmila Grīnvalds, Emīlija Sangovičs, Anna Stundkalns, Berta Vecais, Alvīne Lasis, Ludmila Grāve, Elvīra Olle, Jānis Kuģis, Antonija Andersons, Ernests Elksne-Krievāns, Vanda Muzikants, Lūcija Zivers, Jāzeps Kiselis, Jozeps Gavračs, Jēkabs Ziatjevs un Trofims Dobrecovs.

Pilsētas krievu 4 kl. pamatskola, Parka - 8, pr. Helēna Lizlovs, dz. Sv. Ludviga lauk. 1.

Pilsētas poļu 6 kl. pamatskola, Parka - 8, tlr. 60, pr. Marija Jaroševičs, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Staņislava Tizengolds, Marija Šarkovskis, Anna Novosēlovs un Aleksandrs Turks.

Pilsētas žīdu 6 kl. pamatskola, Sv. Ludviga 1. 7, pr. Bērs Slavins, dz. Parka - 7. Skolā darbojas šādi skolotāji: Anna Grants, Izraēlis Plakchins, Frīda Giljinskis, Sora Gilensons, Basja Driživs un Levs Kacs.

Bibliotēkas: Krāslavas latviešu b-bas bibliotēka, Rīgas - 4, ar 1612 sēj.; Krāslavas pagasta padomes bibliot., Domes - 49, ar 988 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Daugavpils apr. valdes Krāslavas sanātorija, pr. Dr. Jānis Cerbuks, Rīgas - 2, tlr. 71; Krāslavas iecirkņa slimnīca, pr. Dr. Jānis Cerbuks, Rīgas - 2, tlr. 7; Latvijas sarkanā krusta Krāslavas veselības kopšanas punkts, Vienības - 13, tlr. 47, pr. Dr. Nikolajs Bokums, dz. Rēzeknes - 8; žēlsirdīgās māsas: Malvīna Ozoliņš, dz. Miesnieku - 4 un Marija Pučka, dz. Sv. Ludviga lauk. 7; Lauvas aptieka, Brīvības - 15, īpašn. Arvēds Bonins, tlr. 32; Jaunā aptieka, Brīvības - 6, īp. Zāmuēlis Žmudža, tlr. 53.

Lopārstniecība: pls. veterinārārsta pienākumus izpilda Indras satiksmes un rajona veterinārārsts Sergejs Brengulis, dz. Indrā; pls. veterinārfeldšers A. Pivins, Br. Skrindu - 40.

5. **Satiksmē.** Krāslavas dzc. stacija, pr. Vol-demārs Šulcs; Krāslavas pasta-tēlegrafa kantoris, Studentu - 4, pastmeistars Ādams Bražinskis, dz. pasta mājā, tlr. 89; Soseju un zemes ceļu dep. V rajona ceļu meistars Krišs Vainovskis, Rīgas - 58, tlr. 44.

6. **Pārējās iestādes.** Daugavpils apr. II iec. nodokļu inspekcija, Parka - 7, tlr. 9, nodokļu inspektors Arvīds Jākobsons, dz. Rēzeknes - 19; Krāslavas pagasta valde, Vienības - 51, tlr. 10, pg. vecākais Pēteris Leikums, dz. Krāslavas pg. Klintešos; Latvijas lauksaimniecības kameras Krāslavas agronomiskais birojs, Studentu - 5, biroja pr. agron. Jānis Undričs, dz. Dīķa - 15; Krāslavas-Dagdas rajona lopkopības instruktors Roberts Jēgers, dz. Br. Skrindu - 51, tlr. 98.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: valsts darbinieku ārsts Nikolajs Bokums, Rēzeknes - 8, tlr. 47, pieņem no 17—18; Krāslavas-Kaplavas rajona un Krāslavas slimnīcas un sanātorijas ārsts Jānis Cerbuks, Rīgas - 2, tlr. 71, pieņem no 17—18; ārsts Leibs Mirvišs, Lāčplēša - 2, tlr. 48, pieņem no 9—14; ārsts Antonijs Kosminskis, Sauleskalna - 3.

Zobu ārsti: Dveira Ribušs - Pisarevskis, Vienības - 1; Henriete Elcofons, Brīvības - 7; Sara Rivošs, Brīvības - 16.

Feldšers Pafnutijs Talūjevs, tlr. 43.

Vecmāte Marciana Melders, Baznīcas - 17.

Advokāti: zv. adv. Vladimirs Škaļajevs, Nik. Rancāna - 12, pieņem no 9—15; priv. adv. Kirils Ozoliņš, Vienības - 12, pieņem no 9—15; priv. adv. Fricis Bērziņš, Brīvības - 8, tlr. 46, pieņem no 9—15.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Krāslavas pls. budžets 1935. g.

Iepēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	51.200	53,8
Nekustama manta	6.960	7,3
Uzņēmumi un pašākumi	9.410	9,9
Pārējie	27.650	29,0
Kopā	95.220	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	14.270	15,0
Sociālā palīdzība	8.380	8,8
Izglītība	34.460	36,2
Veselības aizsardzība	2.340	2,5
Pārējie	35.770	37,5
Kopā	95.220	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 372. Viesnīca Dīku-3, īp. P. Posternaks; trakt. Rātūža - 4, īp. Markus Gekišs; II šķ. traktieris Br. Skrindu - 1, īp. Donāts Čuzāns, tlr. 58; II šķ. traktieris Tīrgus - 8, īp. Adolfs Lebedoks; tējnīca un mēbelētas istabas Br. Skrindu - 3, īp. Berka Rainis; tējnīca Rātūža - 3, īp. Fūga Usmanis; tējnīca Tīrgus - 18, īp. Sifra Slučkovs; tējnīca Br. Skrindu - 4/2, īp. Bronislavs Airapetovs; Krāslavas latviešu b-bas ekonomija Rīgas - 4, īp. Krāslavas latviešu b-ba, tlr. 24; galanterijas un rakstāmlietu trg. Rīgas - 4, īp. Izaks Rudermanis; pārtikas preču trg. Tīrgus - 12, īp. Hēna Lapidus; pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 4, īp. Nechama Rachmanis; pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 3, īp. Fana Muslins; pārtikas preču trg. Rīgas - 4, īp. Didriķis Pētersons, tlr. 30; pārtikas preču trg. Rīgas - 1, īp. Šeina Harads; pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 2, īp. Ābrams Peisachs; pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 2, īp. Sara Gakers; pārtikas preču trg. Tīrgus laukumā 2, īp. Ābrams Kāgāns; pārtikas preču trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Haja Fogelsons; pārtikas preču trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Izraēls Viškins; pārtikas preču trg. Brīvības - 15, īp. J. Ješperiņš, tlr. 55; pārtikas preču trg. Tīrgus - 1, īp. Haimis Kacevs; pārtikas preču trg. Tīrgus - 2, īp. Tisa Krels; pārtikas preču trg. Tīrgus lauk. 9/10, īp. Hana Sidlins; pārtikas preču trg. Tīrgus - 21, īp. Eida Stolders; pārtikas preču trg. Tīrgus - 25/26, īp. Pera Kapacs; pārtikas preču trg. Tīrgus - 28/29, īp. Leiba Pers; pārtikas preču trg. Tīrgus - 30, īp. Elija Pipkovičs; pārtikas preču trg. Tīrgus - 33, īp. Ābrams Kāgāns; pārtikas preču trg. Tīrgus - 37, īp. Taube Buškis; pārtikas preču trg. Tīrgus - 48, īp. Riva Štolpers; pārtikas preču trg. Tīrgus - 46, īp. Hiršs Pelēcs; pārtikas preču trg. Br. Skrindu - 2, īp. Asna Viradroleskis; pārtikas preču trg. Br. Skrindu - 2b, īp. Leiba Kāns; pārtikas preču trg. Tīrgus lauk. 2, īp. Ābrams Taics; pārtikas preču trg. Vienības - 34, īp. Estere Kanfers; pārtikas preču trg. Vienības - 32, īp. Ludvika Petrovskis; pārtikas preču trg. Studentu - 13, īp. Anna Gončarovs; pārtikas preču trg. Rēzeknes - 21, īp. Rocha Viškins; pārtikas preču trg. Lāčplēša - 26, īp. Bērs Goldins; pārtikas preču trg. Miesnieku - 34, īp. Hasja Slosbergs; pārtikas preču trg. Lāčplēša - 17, īp. Mira Kvilis; pārtikas preču trg. Br. Skrindu - 28, īp. Dveira Potašs; pārtikas preču trg. Skolas - 7, īp. R. Rozenšteins; pārtikas un tabakas preču trg. Rātūža - 1/3, īp. Sima Montefors; pārtikas preču trg. Br. Skrindu - 39, īp. Geršons Cimermanis; pārtikas preču trg. Rīgas - 21, īp. A. Kaplāns; koloniālpreču trg. Tīrgus lauk. 1, īp. Jēdrils Tribudrovs; koloniāl- un tabakas preču trg. Rīgas - 2, īp. Zālamans Rabinovičs, tlr. 20; koloniāl- un daž. preču trg. Rīgas - 4, īp. Jēkabs Briedis, tlr. 29; koloniālpreču trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Esteris Cencipers; kolō-

niālpreču trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Leiba Perecs; miltu un siku preču trg. Tīrgus - 6, īp. Haja Abajs; miltu, labības un koloniālpreču trg. Tīrgus - 7/8, īp. Hiršs Marons, tlr. 80; koloniālpreču trg. Tīrgus - 18, īp. Jachveda Patašs; miltu un pārtikas preču trg. Tīrgus - 32, īp. Mendelis Dimants; koloniālpreču trg. Tīrgus - 36, īp. R. Notiks; miltu un pārtikas preču trg. Rātūža - 2, īp. Zālamans Rapaports; koloniālpreču trg. Rātūža - 2, īp. Mira Heifecs; koloniālpreču trg. Vienības - 4, īp. Vitolds Pazaucs; labības un koloniālpreču trg. Vienības - 65, īp. Leja Arensons; tabakas un koloniālpreču trg. Rēzeknes - 19, īp. Sima Skolniks; labības trg. Kaplavs - 3, īp. Abosimovs Cencipers; labības trg. Rīgas - 42, īp. M. Zehovičkis; labības trg. Skolas - 6, īp. Fana Refienbeins; labības un miltu trg. Lāčplēša - 19, īp. Leizers Valuns; labības trg. Vienības - 36, īp. Ābrams Aransons; labības un pārtikas preču trg. Vienības - 44, īp. Leizers Pasternaks; labības trg. Rēzeknes - 20, īp. Zālmanis Viškins; labības trg. Brīvības - 4, īp. Rubenis Barons, tlr. 69; labības lieltirgotava Brīvības - 14, īp. Leizers Cencipers, tlr. 39; dažādu preču kooperatīvs Brīvības - 11, īp. Krāslavas pg. patērētāju b-ba, tlr. 82; lauksaimniecības ražojumu trg. Tīrgus lauk. 5, īp. Michails Kiseļovs; olu un dzīvu putnu trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Hails Driziks; olu trg. Tīrgus lauk. 5, īp. Ābrams Reiders; olu trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Haja Raichlīns; siļķu trg. Tīrgus - 14, īp. Lība Gaselis; zivju trg. Tīrgus - 27, īp. Freida Pers; siļķu trg. Tīrgus - 16, īp. Leibs Birmanis; siļķu trg. Tīrgus - 15, īp. Neuchs Gaselis; maiznīca Rīgas - 8, īp. Riva Stolars; maiznīca Rīgas - 1, īp. Haja Rozins; maiznīca Brīvības - 13, īp. Andrejs Vagals; maiznīca Vienības - 4, īp. Marija Glavdāns; maizes trg. Rīgas - 8, īp. Riva Stolars; maizes trg. Tīrgus - 51, īp. Mozus Kaplāns; maizes trg. Rātūža - 1, īp. Nochums Estrēns; maizes trg. Lāčplēša - 19, īp. Ābrams Šapiro; maizes trg. Br. Skrindu - 13, īp. Konstancija Koptelovs; gaļas trg. Miesnieku - 30, īp. Amdurs Meiers; gaļas trg. Tīrgus - 20, īp. Sora Fišers; gaļas trg. Tīrgus - 16, īp. Sora Zislins; gaļas un desu trg. Rīgas - 4, īp. Donāts un Jāzeps Jerševski; gaļas un desu trg. Rīgas - 2, īp. Voldemārs Gončarovs; gaļas un desu trg. Br. Skrindu - 2, īp. Konstantīns Petunovs; gaļas trg. Br. Skrindu - 26, īp. Agurjans Konstantīnovs; gaļas trg. Br. Skrindu - 2, īp. Smerka Zislins; gaļas trg. Miesnieku - 20/19, īp. Zāmuēls Haims; gaļas trg. Miesnieku - 32, īp. Estere Kušners; gaļas trg. Miesnieku - 32, īp. Ravins Kvilis; gaļas trg. Lāčplēša - 11, īp. Sapša Šeimanis; gaļas trg. Miesnieku - 23, īp. Golda Kvilis; gaļas trg. Miesnieku - 32, īp. Ravičs Kvilis; vīnu trg. Tīrgus lauk. 3, īp. Kamināis Gūtmanis, tlr. 15; valsts degvīna un vīnu trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Ieva Sasnovska; valsts degvīna un vīnu trg. Br. Skrindu - 1a, īp. Tadeušs Ungurs; Rīgas alus lielnoliktava Brīvības - 11, īp. Sara Goldins; alus noliktava Lāčplēša - 32, īp. B. Kapilovs; lauksaimniecības mašīnu, velosipēdu un radio trg. Brīvības - 13, īp. brāļi Butiņi, tlr. 86; velosipēdu trg. Vienības - 3, īp. Ābrams Cins; deguta trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Ruvinis Slosbergs; trauku un deguta trg. Tīrgus lauk. 4, īp. Hase Eljānovs; deguta trg. Br. Skrindu - 2b, īp. Rubenis Cipuks; pulksteņu un juvelieru preču trg. Brīvības - 16, īp. Jēkabs Šubs; pulksteņu un juvelieru preču trg. Brīvības - 2/16,

ip. Boriss Rīvlins; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Mendelis Skops; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 9, ip. Mozus Česno; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Ārons Skops; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. R. Krecers; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Elijs Drujs; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Haims Valdšteins; dzelzs preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Časja Fremanis; dzelzs preču trg. Tīrgus - 36, ip. Soņa Drujs; dzelzs preču trg. Tīrgus - 41, ip. Ārons Pasternaks; dzelzs preču trg. Rātūža - 2, ip. Mira Drujs; dzelzs preču trg. Rātūža - 2, ip. Dāniēls Trupins; dzelzs preču trg. Br. Skrindu - 2b, ip. B. Viškins; dzelzs preču un cementa trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Dveira Zilbermanis; dzelzs preču trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Faivišs Švarcmanis; drogu preču trg. Rīgas - 8, ip. Beila Kusliks; kosmētisku preču trg. Brīvības - 16/2, ip. Gitelis Abelsons; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Katrīna Koslovskis; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Sora Kāgāns; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Roza Freidsons; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2, ip. Hona Cencipers un Rubenis; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2, ip. Rīva Hurīns; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2, ip. Jevelis Horīns; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Iļja Drujs; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Simons Kabalkins; manufaktūras trg. Tīrgus - 47, ip. Īzaks Šteins; manufaktūras trg. Tīrgus - 44, ip. Soņa Kaminārs; manufaktūras trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Michla Černovs; manufaktūras trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Dechama Leizerachs; manufaktūras trg. Br. Skrindu - 2, ip. Basja Libermanis; manufaktūras trg. Tīrgus - 4, ip. Zālamanis Zeligmanis; gatavu apģērbu trg. Tīrgus - 2, ip. Mozus Neimarks; gatavu apģērbu trg. Brīvības - 13, ip. Čaims Skopecs; gatavu apģērbu trg. Tīrgus - 2, ip. M. Kaminārs; gatavu apģērbu trg. Tīrgus lauk. 2, ip. Berelis Kotlers; lietotu apģērbu trg. Tīrgus lauk. 2, ip. Ābrams Blants; gatavu apģērbu trg. Tīrgus lauk. 2, ip. Mozus Munics; vecu apģērbu trg. Tīrgus - 51, ip. Heņa Anšēlvičs; gatavu apģērbu trg. Tīrgus - 49a, ip. Sima Cencipers; galanterijas preču trg. Br. Skrindu - 2, ip. Rīva Ginsburgs; galanterijas preču trg. Tīrgus - 51, ip. Dvošja Solomons; galanterijas preču trg. Tīrgus - 2, ip. Jāzeps Ikans; galanterijas preču trg. Brīvības - 16/2, ip. Beila Deičs; galanterijas preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Gīta Trainins; galanterijas preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Movša Mellers; galanterijas preču trg. Tīrgus - 2/16, ip. Zēliks Aronsons; cepuru trg. Tīrgus - 8, ip. Jenta Nevlers; ādu trg. Miesnieku - 17, ip. Ēvelis Leizerachs; ādu trg. Rātūža - 2, ip. Etele Heins; ādu un sīku preču trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Sora Šeidlins; ādu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Anele Fralavičs; ādu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Etele Krēmers; ādu un sedliņu izstrādājumu trg. Rātūža - 2, ip. Izraēls Sosīns; ādu trg. Rātūža - 2, ip. Sora Rasbams; apavu un ādu trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Maņa Gelfands; apavu un ādu trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Rūbins Čipuks; ādu, saru un sēņu trg. Tīrgus lauk. 3, ip. Zāmuēls Kaminārs; ādu un apavu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Mendelis Libermanis; ādu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Dveira Kāgāns; apavu un ādu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Golda Levīns; gatavu apavu trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Drozna Livers; gatavu apavu trg. Tīrgus - 35, ip. Franciska Zaičovskis; apavu trg. Tīrgus - 3/4, ip. Rachile

Ikans; apavu trg. Tīrgus - 10, ip. Morduks Līvers; apavu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Leiba Nadlīns; apavu trg. Tīrgus lauk. 9, ip. Voldemārs Šlapins; apavu trg. Br. Skrindu - 2, ip. Leons Pozņaks; sīku preču trg. Brīvības - 14, ip. Josselis Gurvičs; sīku preču trg. Tīrgus lauk. 9, ip. Jankelis Līnis; sīku preču trg. Tīrgus - 39/40, ip. Merija Lemperts; sīku preču trg. Tīrgus - 42, ip. Giršs Stamlers; sīku preču trg. Br. Skrindu - 2, ip. Hasja Steimanis; sīku preču trg. Baznīcas - 15, ip. Estra Kajdanovs; sīku preču trg. Tīrgus - 43, ip. Rachmēls Kacevs; sīku preču trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Michla Rešteins; sīku preču trg. Sauleskalna - 5, ip. Basja Feldmanis; sīku preču trg. Miesnieku - 24, ip. Haja Rašins; sīku preču trg. Vienības - 36, ip. Blūms Šlosbergs; sīku preču trg. Vienības - 70, ip. Hiršs Rozenbergs; sīku preču trg. Vienības - 61, ip. Z. Judišs; sīku preču trg. Vienības - 36, ip. Haims Aroikons; sīku preču trg. Miesnieku - 25, ip. E. Levīts; sīku preču trg. Lāčplēša - 13, ip. Golda Milners; sīku preču trg. Miesnieku - 38, ip. Lība Stolpers; segliņu izstrādājumu trg. Tīrgus - 38, ip. Hiršs Kacs; dēļu trg. Smilšu - 6, ip. Notke Goršteins; dēļu trg. Pagrabu - 9a, ip. Mira Ikans; mēbeļu trg. Brīvības - 12, ip. Golda Korobs; mēbeļu trg. Brīvības - 5, ip. Jūdels Kīts; mēbeļu trg. Tīrgus - 6, ip. Leibs Kīts; krāsu trg. Br. Skrindu - 2b, ip. Samsons Zilbermanis; krāsu trg. Rātūža - 2, ip. Gesja Kazlinskis; krāsu trg. Rātūža - 2, ip. Michla Kaminārs; krāsu trg. Rātūža - 2, ip. Etkā Šlosbergs; māla trauku trg. Tīrgus - 22, ip. Sīmanis Šaibelis; trauku un lampu trg. Tīrgus lauk. 4, ip. Dveira Skopics; māla trauku trg. Tīrgus - 31, ip. Mira Fleksers; stiklu un galanterijas preču trg. Br. Skrindu - 2, ip. Ševelis Ginsburgs; stikla trauku trg. Tīrgus - 22, ip. Gīta Heins; adītu preču trg. Brīvības - 10, ip. Hinde Donde; frizētava Brīvības - 9, ip. Dāvids Kazlinskis; frizētava Brīvības - 3, ip. Kristīne Blūmenaus; frizētava Brīvības - 13, ip. Līfa Ikans; frizētava Br. Skrindu - 1, ip. Jadviga Vrubļevskis; frizētava Rīgas - 1, ip. Ruvīns Korobs; frizētava Brīvības - 16, ip. Faivišs Zilbers; frizētava Br. Skrindu - 1a, ip. Muša Šustovs; frizētava Br. Skrindu - 7, ip. Jāzeps Livčāns; pirts Pagrabu - 14, ip. Teofilis Terleckis; pirts Pirts - 16, ip. Pēteris Škagals; pirts Pirts - 12, ip. Giršs Stamlers; kino „Līgo“ Rīgas - 4, ip. Krāslavas latviešu b-ba, tlr. 24.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās un piektdienās; gada tirgi: 7. janvārī, 3. februārī, 19. un 20. martā, 23. un 24. aprīlī, lielā gavēņa pirmā pirmdienā un otrdienā, pēdējā pirmdienā un otrdienā pirms Lieldienām, pirmā pirmdienā un otrdienā pēc Lieldienām, pirmā otrdienā un trešdienā pēc Vasarasvētkiem, 6. un 7. augustā, 25. un 26. augustā, pirmā pirmdienā un otrdienā pēc 1. oktobra, 9. decembrī un katra mēneša 10. datumā.

c) Rūpniecības iestādes — 299. Dzirnava Rīgas - 10, ip. Art. Aparnieks, tlr. 70; bāraku un maizes cept. Sv. Ludviķa lauk. 5, ip. Pese Rozins, tlr. 33; macu ceptuve Br. Skrindu - 4, ip. Troks un Stillers; košerdesu darbn. Tīrgus - 20, ip. Sora Fišers; desu fabrika Br. Skrindu - 6, ip. D. un J. Jerševskis, tlr. 79; pienotava Skautu - 4, ip. Krāslavas piensaimn. s-ba, tlr. 68; eļļas spiestuve Rātūža - 1, nomn. B. Cencipers un A.

Krāslavas pilsētas plāns.

Skops, tlr. 40; drēbju velt. un krāsot. Rīgas - 10, ip. A. Aparnieks, tlr. 70; vērptuve Pils - 6, ip. Jānis Rubulis; vilnas kārstuve Pagrabu - 18, ip. H. Peskins; vadmalas veltuve un krāsotava Rīgas - 7, ip. Florijāns Blaževics; zeķu darbn. Lāčplēša - 28, ip. Haims Izarovičs; ādu ģērētava Pagraba - 18, ip. Dāvids Barkāns, tlr. 93 un 40; zāģētava Rīgas - 10, ip. A. Aparnieks, tlr. 70; koku apstrād. uzņēmums Indras - 18, ip. M. Permanis un dēli, tlr. 64; terpentīna un koka darvas tecinātava Mazpulku - 41, ip. Movša Dinermanis, tlr. 18; saru atkrit. apstrād. darbn. Smilšu - 3, ip. J. A. Peskins; elektr. stacija Celtuvas - 6, ip. Krāslavas pls. pašvaldība.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 1192; no tiem apbūvēti 887, neapbūvēti 305.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aŗamzeme 303,10 ha.

Aŗamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 96,50 ha, kartupeli 88,01 ha, sakuŗaugi 45,25 ha, augļu un ogu dārzi 15,81 ha.

Mājlopi: 110 zirgi, 152 govslopi, 205 cūkas, 10 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūŗšanas nami). Romas-kat. draudze, Baznīcas ielā, garīdzn. Jāzeps Kiselis, dz. baznīcas namā, tlr. 54; Ev.-lut. draudze, mācītājs A. Čikste, Pareizticīgo draudzes, Rīgas - 14 un Sv. Ludviķa lauk. 2, garīdzn. Jēkabs Zjatjevs, dz. Sv. Ludviķa lauk.; Vecticībnieku draudze, Br. Skrindu - 57, garīdzn. Trofims Dobrecovs, dz. Br. Skrindu - 57; Mozus tic. draudzes, Miesnieku - 40 un Skolas - 10, 11, 12, garīdzn. Kopels Klackins, dz. Jaunā - 6 un Movša Šubs, dz. Miesnieku ielā.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Krāslavas latviešu b-ba, db. 1922. g., pr. Jānis Sūrums, dz. Ezera - 17, tlr. 24; Krāslavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Tīrgus lauk. 7, tlr. 25, db. 1882. g., pr. Zāmuēlis Ņmudza, dz. Brīvības - 6, tlr. 53; Krāslavas krājaizdevu s-ba, Rīgas - 4, tlr. 36, db. 1922. g., pr. Augusts Galāns, dz. Par-

ka - 13, tlr. 45; Krāslavas pagasta krājaizdevu s-ba, Rēzeknes - 6, db. 1911. g., pr. Vincents Vonogs, dz. Zvejnieku - 1; Krāslavas ebrēju krājaizd. s-ba, Brīvības - 14, tlr. 28, db. 1923. g., pr. Benjāmiņš Cenciņers, dz. Tīrgus - 2, tlr. 56; Latvijas lauku pašvaldību apdrošināšanas s-bas Krāslavas nod., Brīvības - 8, tlr. 63, db. 1928. g., pr. Jānis Mukts, dz. Sv. Ludviķa lauk. 7; Krāslavas savstarpējā apdrošināšanas b-ba, Rīgas - 4, db. 1933. g., pr. Jēkabs Briedis, dz. Parka - 7, tlr. 29; Latgales patronātu b-bas Krāslavas nod., pr. Roberts Ezernieks, dz. Pils - 4, tlr. 34; Latvijas sarkanā krusta Krāslavas nod., db. 1920. g., pr. Dr. Nikolajs Bokums, dz. Rēzeknes - 8, tlr. 47; Latgaliešu Rom.-kat. veicināšanas b-bas „Saule“ Krāslavas nod., db. 1917. g., pr. Jāzeps Kiselis, dz. Baznīcas - 2, tlr. 54; Katoļu jaunatnes b-bas Krāslavas nod., db. 1926. g., pr. Izidors Eļsts, dz. Miesnieku - 4; Poļu-katoļu jaunatnes b-bas Latvijā Krāslavas nod., pr. Helēna Macijēvičs, dz. Vienības - 23; Krāslavas pagasta patērētāju b-ba, Brīvības - 11, tlr. 82, db. 1920. g., pr. Jānis Zaķis, dz. Nik. Rancāna ielā; Krāslavas lauksaimniecības b-ba, Brīvības - 11, db. 1921. g., pr. Romualds Razmuss, dz. Ezera - 34; Krāslavas piensaimnieku s-ba, Skautu - 2, tlr. 68, db. 1923. g., pr. Staņislavs Petrovskis, dz. Krāslavas pg. Nadbaltos.

V. Daŗādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Sv. Donāta baznīca, celta no 1755. —67. g.

Pilis un pilsdrupas: grāfu Plateru pils, celta 1791. g.

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas iaukumi.** Skaistie Daugavas krasti un Krāslavas upītes līči. Krāslavas tuvāko apkaimē dēvē arī par Latgales Šveici.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Valsts ģimnazijas tūristu apmetne, prz. dir. Izidors Ancāns, iepriekšēja pieteikšanās; Latviešu b-bas tūristu mītne, prz. pls. valdes sekr. J. Sūrums.

7. Talsi.

Aprinķa pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robežas, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Pastendes (5,5 km), Nurmuižas (2 km) un Laidzes (1,75 km) pagastu; platība 3,52 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Talsi — 0,5 km; Rīga — lietojot dzc. 123,5 km, vienīgi pa zemes ceļu 119 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Pirmo reizi Talsu vārds sastopams jau 1231. gadā. Tālāk Talsu pils un ciema vārdi sastopami 1290. gadā, bet pilsētiņa 1498. gadā. 1659. gadā pili nopostīja zviedri. Mēra laikos 1657. un 1710. g. gandrīz visi Talsu iedzīvotāji krituši par upuļi sērgai. Pamazām Talsi atdzīvojās, bet no 1829. gada, kad no Kandavas uz Talsiem tiek pārcelta pilsētas un aprinķa tiesa, pilsētiņa manāmi uzplaukst. 1826. gadā pilsētā 383, 1844. gadā — 852, bet 1886. gadā ap 3000 iedzīvotāju. Pilsētas tiesības Talsiem piešķirtas 1919. gadā.

Pilsētas ģerbonis: zelta laukā zaļš kalns ar izceltu roku, kas tur zaļu vainagu.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 478, no tām: mūra — 183, koka — 248, jauktas — 47, pie kam 473 vien- un divstāvu ēkas un 5 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1511, no tiem 528 istabas-virtuves, 503 vienistabu, 229 divistabu, 154 trīsstāvu, 63 četrstāvu, 21 piecstāvu, 6 sešstāvu, 4 septiņstāvu, 3 dzīvokļi ar 8 un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 645, ar centrālo apkurināšanu nav, ar ūdensvadu 17.

Iedzīvotāju kopskaits 4116, no tiem 1996 vīrieši un 2120 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3382 (82,17%) latvieši, 499 (12,12%) žīdi, 144 (3,50%) vācieši, 21 (0,51%) lielkrievi, 7 (0,17%) lietuvieši, 9 (0,22%) igauņi, 3 (0,07%) poļi, 1 (0,02%) baltkrievi, 50 (1,21%) pārējo vai nezināmo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Grota - 1, tlr. 29. Pilsētas galva Aleksandrs Reiznieks, Ezera - 2, tlr. 75; valdes locekļi: Fricis Lapševskis, Puškaiša - 18, tlr. 22, un Pēteris Gredzens, Grota - 1,

tlr. 201; revīzijas komisijas priekšsēdēt. Matīss Vaits, Diķu ielā, p. m.; pilsētas sekretārs Mārtiņš Glembergs, Raiņa - 8.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Tuku-ma-Talsu apr. polic. III iec., Milēnbacha - 6/8, tlr. 8, pr. Krišs Grebers, Milēnbacha - 7.

Talsu iec. miertiesā, Milēnbacha - 2, tlr. 27, miertiesn. Edgars Milēnbachs, Milēnbacha - 14.

Talsu apr. izmeklēšanas tiesn. Arnolds Kins, Milēnbacha - 14.

Talsu apr. tiesu izp. Pauls Kupševics, Kr. Valdemāra - 18.

Talsu notārs Pēteris Cerūzis, Milēnbacha - 6/8, tlr. 4.

3. **Izglītība.** Skolas: Talsu valsts ģimnazija, Milēnbacha - 19, tlr. 69, direkt. Ansis Dreimanis, Saules - 4, tlr. 94. Ģimnazijā darbojas šādi skolotāji: Zigrīda Grikmane, Marija Krūmiņa, Vilis Grikmanis, Aleksandrs Ezeriņš, Hedviga Freimane, Paulīne Munderovska, Alīde Mālmeistere, Kārlis Freimanis, Jānis Ozoliņš, Elza Vanags, Elfrīda Krastiņa, Alvīne Jankēvice un Milda Ozoliņa.

Talsu pilsētas pamatskola, Gaismas ielā, tlr. 9, pr. Jānis Zvirbulis, dz. turpat; skolotāji: Olga Cimmermane, Marjūle Jungfermanis, Anna Insberģis, Kārlis Sprunks, Late Ivane, Natālija Meijere, Lauma Kundziņš un Paula Munderovska.

Talsu valsts 6 kl. pamatskola, Lielā - 28, tlr. 131, pr. Alfrēds Dreimanis, dz. turpat; skolotāji: Zigismunds Kundziņš, Emīlija Lapševska, Adele Eimanis, Malvīne Jurševics, Emīlija Vecvieta un Fricis Dermanis.

Talsu valsts mājturības skola, Milēnbacha - 32, tlr. 200, pr. Kārlis Dedziņš, dz. skolā; skolotāji: Kristīne Freidenfelds, Valentīne Eglīte, Alfons Kišķis un Antons Purvītis.

Talsu vācu pamatskola, Dzirnau ielā, pr. Harijs Ostenieks, Saules - 7.

Talsu žīdu pamatskola, Kalna ielā, pr. Šeina Katcs, skolotāja Leonilla Vilciņš.

Bibliotēkas: Talsu skolotāju b-bas bibl. Lielajā - 28, 1512 sēj.; Talsu pls. brīvībibliot., Grota - 1, 5100 sēj.; „Kultūra“, grāmatu veikala bibliot., Lielajā - 33, 461 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas.

Talsu apr. slimnīca, Slimnīcas ielā, tlr. 85, direkt. Voldemārs Ruģens, Milenbacha - 12, tlr. 213; Lielā aptieka, Lielā - 24, tlr. 112, provizors Oskars Tālbergs; Centrālā aptieka, Lielā - 39, tlr. 192, ip. Sloboda; Vecā aptieka, Laidzes - 4, tlr. 89, ip. Maksis Bēris.

Lopārstniecība. Talsu rajona veterinārārsts Gustavs Āminis, Raiņa - 14, tlr. 95.

5. **Satiksmē.** Talsu pasta-tēlegrafa kantoris, Kalna - 4, tlr. 37, pastmeistars Kārlis Reinerts, Kalna - 2, tlr. 82.

6. **Pārējās iestādes.** Talsu apr. lauku pašvaldību vecākais Reinholds Kuikulīts, Saules - 3, tlr. 208, kanceleja Milenbacha - 15, tlr. 6; Latvijas bankas Talsu nodaļa, Lielā - 19, tlr. 35, pr. Fricis Grīnvalds, Lielā - 19, tlr. 35; Talsu apr. nodokļu inspekcija, Rožu - 3, tlr. 47, inspektors Jānis Odziņš; Talsu apr. zemju inspekcija, Milenbacha - 2, tlr. 12, inspektors Fricis Fibigs, Vilkpiena - 2, tlr. 82.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Voldemārs Ruģens, Milenbacha - 12, tlr. 213; Jānis Pinnis, Raiņa - 8, tlr. 204; Mozus Sachs, Laidzes - 2, tlr. 74; Elfrīde Bergers-Hercbergs, Laidzes - 10, tlr. 40.

Zobu ārsti: Milda Eglīte, Zvaigžņu - 7, tlr. 190; Dāvids Fuks, Lielā - 34, tlr. 127; Matilde Bergers, Laidzes - 12.

Veterinārārsts Gustavs Āminis, Raiņa - 14, tlr. 95.

Advokāti: zvērināta adv. pal. Vilis Kaiģars, Milenbacha - 20, tlr. 229; privatadvokāts Pauls Grīndulis, Milenbacha - 15, tlr. 65; privatadvokāts Jānis Henings, Fabrikas - 6, tlr. 114.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Talsu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	75.967	64,2
Nekustama manta	4.690	4,0
Uzņēmumi un pasākumi	25.612	21,6
Pārējie	12.083	10,2

Kopā 118.352 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	20.165	17,0
Sociālā palīdzība	24.859	21,0
Izglītība	30.256	25,6
Veselības aizsardzība	2.118	1,8
Pārējie	40.954	34,6

Kopā 118.352 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 276. Viesnīca un I šķ. traktieris Kr. Valdemāra - 20, ip. P. Freibergs, tlr. 216; I šķ. traktieris Lielā - 24, ip. Marija Štrāders, tlr. 238; I šķ. traktieris Brīvības - 7, ip. M. Strazdbertmanis, tlr. 77; I šķ. traktieris Lielajā - 23, ip. B. Strujēvics, tlr. 166; II šķ. traktieris Laidzes - 3, ip. Lotte Ērglītis, tlr. 2; ēdienu vkl. Zvaigžņu - 7, ip. Helēna Dannemānis, tlr. 85; ēdienu vkl. Lielajā - 31, ip. Bērs Vulfsons; tējnīca Lielajā - 29, ip. Marianna Celle, tlr. 92; tējnīca Aizsargu - 19, ip. Kārlis Kristaps, tlr.

228; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 34, ip. M. Jeruchmanovs; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Lielajā - 33, ip. Lūcija Attāls; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielajā - 45, ip. Anngrīeta Bekers, tlr. 205; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielajā - 23, ip. Alvīne Ozoliņš, tlr. 49; rakstāmlietu un galanter. preču trg. Zvaigžņu - 1, ip. Elza Redmers; rakstāmlietu un trauku vkl. Lielā - 28, ip. J. Zeldavs; pārtikas preču vkl. Brīvības - 1, ip. Talsu pārtētāju kooperatīvs, tlr. 25; koloniāl- un citu preču trg. Kr. Valdemāra - 16, ip. J. un H. Glāzeri un Dāvids Kabilers, tlr. 16; koloniāl- un citu preču trg. Laidzes - 8, ip. firma „Jēkaba Jeruchmānova dēli“, tlr. 30; pārtikas preču trg. Milenbacha - 1, ip. Jankelis Lēvensons, tlr. 66; pārtikas preču trg. Milenbacha - 1, ip. Lūcija Grandbergs; pārtikas preču trg. Milenbacha - 6/8, ip. Eda Fridrihsons; pārtikas preču vkl. Milenbacha - 9, ip. Fricis Zilaisgailis, tlr. 225; pārtikas preču vkl. Milenbacha - 13, ip. Augusts Strauts; labības un pārtikas preču trg. Lielā - 20, ip. Leizers Kalmeijers, tlr. 50; pārtikas preču trg. Lielajā - 41, ip. Sīmanis Blūmbergs, tlr. 132; pārtikas preču trg. Lielajā - 27, ip. Jozefa Jēkabsons; koloniālpreču un labības trg. Lielajā - 37, ip. Feiva Kalmeijers, tlr. 67; pārtikas preču trg. Lielajā - 5, ip. K. Pumpurs, tlr. 165; pārtikas preču vkl. Lielajā - 15, ip. Kusiela Lipšics, tlr. 140; pārtikas preču vkl. Lielajā - 3, ip. Izraēls Krāmers, tlr. 54; pārtikas preču trg. Lielajā - 25, ip. Zālamans Karpis, tlr. 48; pārtikas preču trg. Lielajā - 1, ip. Hiršs Perls, tlr. 57; pārtikas preču vkl. Kr. Valdemāra - 50, ip. L. Klaubergs, tlr. 252; pārtikas preču vkl. Kr. Valdemāra - 42, ip. G. Ošlejs; pārtikas preču vkl. Kr. Valdemāra - 38, ip. J. Brīnfēlds; pārtikas preču trg. Kr. Valdemāra - 18, ip. Lizete Jaunvalks; pārtikas preču vkl. Kr. Valdemāra - 18, ip. A. Salmiņš; pārtikas un sīku preču vkl. Kr. Valdemāra - 6, ip. Gita Mindels, tlr. 185; pārtikas preču vkl. Brīvības - 4/6, ip. Mozus Glāzers, tlr. 62; pārtikas preču vkl. Brīvības - 20, ip. Līna-Šore Lemchens; pārtikas preču trg. Raiņa - 7, ip. A. Fridenberg; koloniāl- un sīku preču trg. Raiņa - 13, ip. Menuchs Perls; pārtikas preču vkl. Lielgabala - 2, ip. Jūlija Lagzdiņš; pārtikas un logu stiklu vkl. Laidzes - 24, ip. Hons Tālbergs; piena produktu vkl. Lielajā - 5, ip. Talsu apvien. piensaimn. s-ba; maiznīca-konditoreja Kr. Valdemāra - 11, ip. J. Egle; maiznīca-konditoreja Kr. Valdemāra - 4, ip. K. Zoniņš; maiznīca-konditoreja Kr. Valdemāra - 36, ip. J. Ķirpīš; maiznīca-konditoreja Kr. Valdemāra - 1, ip. A. Lodziņš; maiznīca-konditoreja Lielajā - 27, ip. Līza Vitiņš; maiznīca Rožu - 6/8, ip. Līza Vītols; maiznīca Zvaigžņu - 7, ip. Šeina Himmelhochs; maiznīca-konditoreja Lielajā - 49, ip. Vēra Henkels; konditoreja Raiņa - 3, ip. Alma Teibe; konditoreja Lielā - 30, ip. E. Karpis; konditoreja Rožu - 9, ip. Anlīze Švarcs; konditoreja Milenbacha - 6/8, ip. Hilda Melka; konditoreja Milenbacha - 11, ip. Jānis Ķirpīš; konditoreja Rožu - 6/8, ip. Līze Vītols; konditoreja Milenbacha - 13, ip. Zēnija Strauts; konditor. Lielā - 12, ip. Vold. Smidiņš, tlr. 106; konditoreja Lielā - 16, ip. Eduards Gerhards, tlr. 178; konditoreja Lielā - 24, ip. Georgs Budde; konditoreja un konfekšu vkl. Lielajā - 37, ip. Katrine Elpe; konfekšu trg. Lielā - 24, ip. akc. sab. „Laima“; konfekšu un delikatesu vkl. Lielajā - 25, ip. Merija Kālmeyers; gaļas trg. Kr. Valdemāra - 9, ip. T. Treičs;

gaļas un desu trg. Lielā - 8, ip. Jānis Legzdīnš, tlr. 197; gaļas un desu trg. Lielā - 24, ip. Eda Āboliņš; gaļas un desu trg. Milenbacha - 7, ip. Kārlis Jennejs; gaļas un desu trg. Kalna - 2, ip. Ernests Ieviņš, tlr. 42; gaļas un desu trg. Baznīcas lauk. 3, tlr. 259; gaļas un desu trg. Laiches - 5, ip. Jēkabs Āboliņš, tlr. 39; vīnu trg. Laiches - 8, ip. Ernests Briģis; degvīna un vīnu trg. Milenbacha - 16, ip. Anna Puriņš, tlr. 180; degvīna un vīnu trg. Lielā - 24, ip. Lea Rozenšteins; vīnu trg. Lielā - 18, ip. Ida Tālbergs, tlr. 43; vīnu un degvīna trg. Puškaiša - 18, ip. Marianna Freimanis; vīnu trg. Kr. Valdemāra - 18, ip. M. Freimanis; vīnu trg. Kr. Valdemāra - 22, ip. Fr. Bartušķevičs; degvīna un vīnu trg. Brīvības - 4/6, ip. Jānis Cedriņš; alus un augļūdeņu lielnoliktava Laidzes - 2, ip. Fišelis Hiršbergs, tlr. 68; alus un minerālūdeņu lielnoliktava Lielajā - 33, ip. akc. sab. „Ilģeciema alus darītava“, tlr. 239; naftas produktu trg. Brīvības - 4/6, ip. Mozus Glāzers, akc. sab. „Apekol“ priekšstāvn.; latoļa un eļļu trg. Lielā - 38, ip. The Shell Company of Latvia Ltd., tlr. 118; pulksteņu vkl. Lielā - 24, ip. Votta Vulfs; pulksteņu un citu preču trg. Lielā - 20, ip. Zālmanis Veisons; pulksteņu un citu preču trg. Lielā - 36, ip. A. Flaums; pulksteņu un citu preču trg. Lielā - 28, ip. Zālmanis Blumenhaus, tlr. 24; dzelzs preču trg. Baznīcas lauk. 1, ip. Vulfs Hercbergs; dzelzs un tērauda trg. Lielajā - 25, ip. Anna Hackinds; dzelzs un koloniālpriekšu trg. Lielajā - 35, ip. Reinis Janķevics, tlr. 53; dzelzs un citu preču trg. Lielajā - 29, ip. L. Tevelsona mant., tlr. 61; drogu vkl. Lielajā - 23, ip. Jāzeps Bartušķevičs; drogu un krāsu vkl. Lielajā - 33, ip. Šneiers-Žanis Dreijers, tlr. 118; drogu un krāsu trg. Lielajā - 15, ip. Jēkabs Bergers; drogu un radio piederumi trg. Lielā - 36, ip. J. Vabulis, tlr. 80; manufaktūras un apavu vkl. Lielajā - 31, ip. Smuelis Tāls; manufaktūras un citu preču trg. Laidzes - 1, ip. M. Hāze un dēli, tlr. 34; manufaktūras un citu preču trg. Lielā - 38, ip. Kārlis Bodnieks, tlr. 52; manufaktūras un sīku preču trg. Lielajā - 37, ip. Jēkabs Kalmeijers; manufaktūras un galanterijas preču trg. Lielā - 26, ip. Šolems Zebba; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Lielā - 20, ip. Cipora Fridbergs; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Lielā - 18, ip. Kalmanis un Zānuēls Lakši, tlr. 71; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Lielajā - 21, ip. Mozus Blumenhaus, tlr. 257; galanterijas un sīku preču trg. Lielajā - 39, ip. Izraēls Tāls; galanterijas un gatavu apģērbu trg. Lielajā - 41, ip. Feige Blumbergs; drēbju un modes preču trg. Lielajā - 33, ip. Rachele Krāmers; gatavu apģērbu vkl. Lielā - 24, ip. Karlīne Siliņš; drēbju un apavu vkl. Lielā - 26, ip. Dāvids Hilmanis, tlr. 90; bērnu apģērbu un sīku preču vkl. Kr. Valdemāra - 7, ip. V. Putns; dāmu cepuru vkl. Lielajā - 45, ip. Rebeka Lengefens; dāmu cepuru vkl. Lielajā - 33, ip. Natālija Veromanis; cepuru vkl. Lielā - 8, ip. Gitta Karpis; cepuru vkl. Lielā - 34, ip. A. Gabronskis; ādu un apavu trg. Baznīcas lauk. 2, ip. Marvušs Isaksons; ādu un apavu vkl. Lielajā - 9, ip. Šaje-Asje Leibgoldis; apavu un pārtikas preču trg. Lielajā - 29, ip. Līze Viļumsons; apavu vkl. Lielā - 14, ip. Fricis Grīnvalds; apavu trg. Lielajā - 21, ip. Ansis Polmanis; apavu un ieroču trg. Lielā - 28, ip. E. Leitis, tlr. 234; apavu un cepuru trg. Lielā - 38, ip. M. Fiģis; sīkpreču un veļas trg. Brīvības - 3, ip. Paulīne Atvase; sīkpreču vkl. Kr. Valdemāra -

34, ip. Klauberģis; sīkpreču trg. Kr. Valdemāra - 9, ip. H. Freimanis; sīkpreču trg. Lielajā - 19, ip. Marija Tālberģis; sīkpreču un velosipēdu trg. Lielajā - 11, ip. Dāvids Goliņš, tlr. 129; frizētava Lielā - 30, ip. Teodors Kristapsons; frizētava Milenbacha - 16, ip. Pēteris Ulpe; frizētava Lielā - 6, ip. Fricis Štāls; frizētava Lielā - 2, ip. Milda Eņģelis; frizētava Lielā - 16, ip. Kalmanis Jākobsons; frizētava Lielā - 14, ip. Emma Jansons; frizētava Lielā - 24, ip. Lilija Galiņš; frizētava Lielajā - 35, ip. Marija Romberģis; frizētava Lielajā - 27, ip. Aleksandra Lēvenšteins; frizētava Lielajā - 1, ip. Ernests Alsberģis; frizētava Kr. Valdemāra - 18, ip. V. Kazaks; pirts Ezera - 5, ip. Jānis Vecrinks; kino „Auseklis“ Ezera lauk. 3, ip. Jānis Vabulis un Paulis Glāzers; lauksaimniecības mašīnu un trauku trg. Raiņa - 6, ip. Jēkabs Rozenšteins, tlr. 258; logu stiklu un dārza sēkļu trg. Zvaigžņu - 3, ip. Elizabete Rode, tlr. 173; kokvilnas audumu un sīku preču trg. Lielajā - 23, ip. Ernests Janpēteris; mēbeļu un dažādu preču trg. Lielajā - 27, ip. Līpa Hiršfelds, tlr. 60; krāsu un sīku preču trg. Lielā - 2, ip. Otilija Kundziņš; zirgu lietu trg. Lielā - 18, ip. Pauls Jēkabsons; virvju trg. Lielā - 24, ip. Alfrēds Glazovskis, tlr. 67; lauksaimniec. mašīnu trg. Milenbacha - 16, ip. Krišs Rozenšteins, tlr. 202; rakstu darbu birojs Slimnīcas - 1, ip. Jēkabs Melbārzdīs, tlr. 237; lauksaimniec. mašīnu un citu preču trg. Milenbacha - 10, ip. Leo Jemchenanovs, tlr. 251; lietotu mēbeļu trg. Milenbacha - 5, ip. Mozus Blumentāls; trauku un koloniālpriekšu trg. Milenbacha - 3, ip. Geņa Šērmanis; logu stiklu un trauku trg. Milenbacha - 16, ip. Nachmanis Tālberģis, tlr. 63; lauksaimniec. mašīnu un citu preču trg. Laidzes - 2, ip. H. Balodis; bufete dzc. stc., ip. Jūle Rassa un Anna Savajs.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 26. aprīlī, 28. un 29. augustā, 30. septembrī, 21. oktobrī, 20. novembrī un 20. un 21. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 263. Dzirnavas Puškaiša - 6, Žanis Lapševskis, tlr. 32; elektrības iestāde Ezera - 5, ip. Talsu pls. pašvaldība, tlr. 5, pasta adr. Grota - 1; maiznīca Lielā - 12, ip. Voldemārs Šmīdiņš, tlr. 106; kartupeļu miltu fabr. Vilkpiena - 12, ip. Glāzers-Kabilers, tlr. 16, pasta adr. Kr. Valdemāra - 16; desu darbn. Lielā - 18, ip. Jānis Legzdīnš, tlr. 197; desu darbn. Ūdeņa - 3, ip. Kārlis Jumējs; desu darbn. Kalna - 2, ip. Ernests Ieviņš, tlr. 42; desu darbn. Baznīcas lauk. - 3, ip. T. Fibigs, tlr. 259; iesala darītava „Kurzemes iesals“ Milenbacha - 18, ip. Heimanis Hāze, tlr. 135; pienotava Kalna - 8, ip. Talsu apvienoto piensaimnieku s-ba, tlr. 113; grāmatu spiestuve Dārza - 2, ip. Jēkabs Glūda un b-dri, tlr. 87; „Talsu Balss“ spiestuve Puškaiša - 6, ip. Fricis Lapševskis, tlr. 22; mēchaniska darbn. Brīvības - 4/6, ip. Antons Freibergs, tlr. 179; mēchaniska darbn. Zvaigžņu - 3, ip. Teodors Freimanis, tlr. 120; mēchaniska darbn. Puškaiša - 6, ip. Žanis Lapševskis, tlr. 32; mēchaniska darbn. Lielā - 2, ip. K. E. Vizbelis, tlr. 143; drēbju krāsotava Rūpniecības - 2, ip. Rūdolfs Filks, tlr. 56; koku zāģēt. Puškaiša - 6, ip. Žanis Lapševskis, tlr. 32; koku apstrād. darbn. Brīvības - 32, ip. M. un O. Smidziņi, tlr. 1; koku zāģētava Laidzes - 14, ip. Ēvalds Freijs, tlr. 36;

galdniecība Raiņa - 9, īp. Indriķis Krastiņš, tlr. 58; būvgaldniecība Krievraga - 12/14, īp. Eduards Sedlīš; podnieka darbn. Raiņa - 12, īp. Jēkabs Rozenšteins; apavu darbn. Kr. Valdemāra - 32, īp. J. Bernšteins; apavu darbn. Lielā - 28, īp. Ernests Leitī, tlr. 234.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalukop-skaits: 564; no tiem apbūvēti 407, neapbūvēti 157.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 204,89 ha.

Talsu pilsētas plāns.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 62,86 ha, kartupeļi 56,88 ha, sakņaugi 13,34 ha, aņļu un ogu dārzī 27,81 ha.

Māļļopi: 97 zirģi, 105 govslopi, 325 cūkas, 27 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūģšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Lielā ielā, garīdzn. Oskars Martinelli, dz. Talsu mācīt. muižā, tlr. 184 un Edu-

ards Vikbergs, dz. Saules - 7; Pareizticīgo baznīca, Grota ielā, garīdzn. Pēteris Gredzens, dz. Grota - 1, tlr. 201; Romas-katoļu draudze, Slimnīcas ielā, garīdzn. M. Kaļķis, dz. Līvberzē; Baptistu draudze, Kr. Valdemāra - 32a, garīdzn. Augusts Daknis, dz. Kr. Valdemāra - 32a; 7 dienu adventistu draudze, Ūdeņu ielā; Žīdu draudze, Kalna ielā, garīdzn. Izraēls Kilošs, dz. Kalna ielā, tlr. 141.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Talsu sadraudzīgā b-ba, Lielā - 23, db. 1887. g., pr. Reinholds Kuikulītis, dz. Saules - 3, tlr. 208; Talsu brīvprātīgo ugunsdzēs. b-ba, Ezera laukumā, db. 1865. g., pr. Ernests Anžāns, dz. Lielā - 23, tlr. 166; Latv. veco strēlnieku b-bas Talsu nod., db. 1927. g., pr. Jānis Veilands, dz. Lielā - 19; Latv. aerokluba Talsu nod., db. 1935. g., pr. Aleksandrs Reiznieks, dz. Ezera - 2, tlr. 75; Talsu namīpašnieku b-ba; Talsu medību b-ba „Mednieks“; Talsu skolotāju b-ba; Brāļu kapu komitejas Talsu nod.; Latv. bērnu palīdzības s-bas Talsu nod.; Latvijas sarkanā krusta Talsu nod.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti.** Baznīcas: Talsu baznīca celta hercoga Gotharda

laikā; tā laiku pa laikam pārbūvēta un paplašināta, pēdējo reizi 1888. g.; vēl 17. g. s. glabājuši miroņus arī baznīcā; vēl tagad var manīt zem grīdas plašus pagrabus.

Pilis un pilsdrupas: Talsu ordeņa pils atliekas Dzirnavaikalnā. Pils celta 13. g. s. beigās vai 14. g. s. sākumā. Talsu pilij 1290. g. uzbrukuši leiši, 1659. g. zviedri. Pils vietu tagad ieņem vasarnīca un parks. No pils vēl tagad redzami pagrabi, mūru pamati un ķieģeļu gabali.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Pilskalns „Klosterkalns“ pls. ziem.-riet. pusē, ezera malā, senās kuršu pils atrašanās vieta, no pilskalna atveras plašs skats uz visām pusēm; Baznīckalns pls. tuvumā, tagad kapsēta; Vilku muižā, netālu no pls., senākās bronzas darbnīcas atrašanās vieta.

2. **Pasaules kara notikumi.** Talsi pasaules karā maz cietuši.

3. **Dabas jaukumi.** Talsi atrodas t. s. „Kurzemes Šveicē“, kalnainā apgabalā, pilsētas apkārtnē daži mazi ezeriņi, no kuriem Ābelezers nodar par peldu vietu.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Talsu pls. valdes tūristu mītne pls. latviešu pamatskolā, pr. skolas priekšnieks.

8. Gulbene.

Pilsēta Madonas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Vecgulbenes (14,5 km) pagastu; platība 8,75 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Gulbene — 2,2 km; Rīga — pa dzc. caur Pļaviņām 211 km, caur Ieriķiem 180 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Agrākos gadu simteņos tagadējās Gulbenes pilsētas vietā bijusi lielāka nometne vai pilsēta pie pils, ko 1340. gadā uzcēlis virsbīskaps Frīdrihs. 1577. gadā pili un pilsētu nopostīja krievi. Kad Vidzemi bija ieņēmuši zviedri, zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs Gulbenes novadu atdāvinājis savam ģenerālim Hornam, bet ar Vidzemes muižu redukciju Gulbene nonākusi atpakaļ valsts īpašumā. Kad Pēterā Lielā laikā krievi zviedrus sakāva, Vidzeme un līdz ar to arī Gulbene ar Nīstades miera līgumu pārgāja Krievijas valsts īpašumā. Keizariene Katrīna II 1763. gadā atdāvina Gulbeni grāfam Minicham. 1789. gadā Gulbeni nopērk fon Fītinghofs, kas to 1802. gadā pārdod baronam Volfam. Gulbenes attīstībai visai labvēlīgs bijis Pļaviņu-Alūksnes-Valkas šaursliežu dzelzceļš, kas izbūvēts 1903. gadā. Kara laikā šī ceļa posms no Pļaviņām līdz Gulbenei pāršūts par platsliežu ceļu un izbūvēta jauna dzc. līnija Gulbene-Ieriķi. Tā Gulbene kļūst par ievērojamu dzc. mezglu. 1920. gada 16. augustā šai bieži apdzīvotai vietai piešķir miesta tiesības, nosaucot to par Vecgulbenes miestu. Iedzīvotāju skaitam pieaugot, miestā attīstās strauji arī būvniecība un tas izplešas. 1928. gada 25. februārī miestam piešķir pilsētas tiesības, pārdēvējot to par Gulbenes pilsētu.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām nav; heraldiskā komisija lūgta izstrādāt Gulbenes ģerboni sekošā veidā: zilā laukumā gulbis, kam katrā pusē zaļojošs ozols.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamu ēku skaits 409, no tām: mūra — 47, koka — 347, jauktas — 15, pie kam 342 vienkārtā, 63 divkārtā un 4 trīskārtā ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1143, no tiem 146 istabas-virtuves, 491 vienistaba, 343 divistabu, 113 trīstīstabu, 36 četrstīstabu, 7 piecstīstabu, 4 sešstīstabu un 3 septīstīstabu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 593, ar centrālo apkurināšanu 1, ar ūdensvadu 23.

Iedzīvotāju kopskaits 3819, no tiem 2016 vīrieši un 1803 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3337 (87,30%) latvieši, 204 (5,34%) lielkrievi, 84 (2,20%) žīdi, 81 (2,12%) poļi, 37 (0,97%) vācieši, 22 (0,58%) igauņi, 19 (0,50%) baltkrievi, 9 (0,22%) lietuvieši un 26 (0,68%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pils - 2, tlr. 22. Pilsētas galva Harijs Gavars, Rīgas - 53-a, tlr. 68 un 75; valdes locekļi: Artūrs Caunītis, Rīgas - 34, tlr. 73 un Oskars Ore, Dzelzceļa ēkā 1-a, tlr. 15; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Roberts Blūms, Pils - 2, tlr. 22; pilsētas kasieris Oļģerts Rikveilis, Rīgas - 49, tlr. 92.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Madonas apr. polic. II iec., Pils - 3, iec. pr. Frīdrihs Sproģis, dz. policijas ēkā, tlr. 8; Gulbenes rajona politiskā pārvalde, Rīgas - 53a, pr. Jānis Rezovskis, dz. pārvaldes namā, tlr. 33; dzelzceļu polic. Rīgas iec. pr. pal. robežlietās, Gulbenes dzc. stacijā, iec. pr. pal. Alfrēds Ēbels, dz. Viestura - 1, tlr. 15.

Madonas apr. II iec. mierteisa, Pils - 1, miertiesnesis Oļģerts Kalniņš, dz. mirtiesas namā, tlr. 74.

Valkas apr. II iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izm. tiesn. Vasilijs Janovičs, dz. Alūksnē, Pr. Čakstes - 4.

Valkas apr. I iec. tiesu izpild. rajonā, tiesu izp. Voldemārs Vilks, dz. Alūksnē, Jāņukalna - 40.

Gulbenes notārs Osvalds Lācis, Tirgoņu - 4, tlr. 117.

3. **Izglītība.** Skolas: Valsts Gulbenes komercskola un arodskola, Skolas - 2a, direkt. Jānis Rupais, dz. skolas ēkā, tlr. 88. Skolā darbojas šādi skolotāji: Pēteris Driķis, Arvīds Baķis, Jānis Labsvīrs, Jānis Turāids, Jānis Saliņš, Lina Driķis, Marta Baumanis, Emīlija Šulcs, Ludmilla Ceimers, Marianna Melbārdis-Bergmanis, Jānis Mednis, Voldemārs Ābrams, Alberts Mucenieks, Ernestīne Lācars, Voldemārs Andersons, Rūdolfs Miežītis, Teodors Miežītis, Austrā Āriņš-Bārda, Marija Lācis un Zelma Turāids.

Gulbenes pilsētas 6 kl. pamatskola, Parka - 2, tlr. 44 un Rīgas - 51, prz. Alfrēds Rencēns, dz. Rīgas - 51, tlr. 18. Skolā darbojas šādi skolotāji: Pēteris Pinne, Anna Pinne, Jānis Porietis, Kārlis Baltiņš, Vilis Eizans, Leontīne Berglands, Emma Lietuvietis, Jēkabs Plaviņš, Helēna Plūmanis, Zenta Klājakalns, Matilde Zālītis, Ludmilla Ceimers, Olga Preiss, Artūrs Lietuvietis.

Gulbenes un apkārtnes sieviešu b-bas arodu kursi, pr. Marianna Melbārde-Bergmane, dz. Brīvības - 1, tlr. 53.

Latvijas bērnu palīdzības sav-bas Gulbenes nod. bērnu dārzs, Rīgas - 28, pr. Marianna Melbārde-Bergmane (sk. iepr.).

Bibliotēkas: Gulbenes pls. bibliot., Pils - 2, ar 935 sēj.; Latvijas dzc. b-bas Gulbenes nod. bibliot., Dzelzceļu - 11, ar 1136 sēj.; L. Kauliņa bibliot., Brīvības - 11, ar 1691 sēj.

4. Veselības kopšana un lopārstniecība.

Dziedniecības iestādes un aptiekas. Madonas apr. pašvaldības Gulbenes slimnīca, Brīvības - 2, slimnīcas prz. Teodors Vankins, dz. slimnīcas ēkā, tlr. 5; Gulbenes dzelzceļa ambulance, Gulbenes dzc. stacijā, vec. ārsts Pēteris Irklis, dz. dzelzceļa ēkā 7, tlr. 15; J. Melbārža aptieka, Brīvības - 1, ip. Jēkabs Melbārdis, tlr. 53; E. Stamberga aptieka, Rīgas - 16, ip. Ernests Stambergs, tlr. 39.

Lopārstniecība. Gulbenes raj. veterinārārsts Vilis Richteris, Brīvības - 15, tlr. 16.

5. **Satiksmē.** Gulbenes dzelzceļa stacija, stc. pr. Oskars Ore, dz. dzelzceļa ēkā 1a, tlr. 15; III mašīnu un materiālu iec., Gulbenes dzc. stacijā, pr. Alfrēds Baltcars, dz. dzelzceļa ēkā 20, tlr. 15; IV ceļu iec., Gulbenes stacijā, pr. Richards Duņēns, dz. dzelzceļa ēkā 10, tlr. 15; IV iec. ekspluatācijas revidents, Gulbenes stacijā, revidents Arnolds Grāvītis, dz. dzelzceļa ēkā 1, tlr. 15; VIII iec. finanču revidents, Gulbenes stacijā, revidents Kārlis Kārklīns, dz. dzelzceļa ēkā 1, tlr. 15; Gulbenes pasta kantoris, Kopdarbības laukumā 1, tlr. 2; tālgrāfs, pasta namā, tlr. 1; pastmeistars Kornēlijs Augstkalns, dz. Vecgulbenes pg. Pundurišos, tlr. 50; VIII tālgrāfa-tēleфона rajons, Rīgas - 5, tlr. 120, 11, pr. Mārtiņš Matisons, dz. Brīvības - 35, tlr. 9; Šoseju un zemes ceļu dep-ta X raj. inž. vec. ceļu meistars J. Jeremics, tlr. 35.

6. **Pārējās iestādes.** Gulbenes virsmežniecība, Upes - 3, vmžz. Oskars Niedre, dz. virsmežniecībā, tlr. 19; Gulbenes un apkārtnes kopējā slimo kase, Kalpaka - 35, tlr. 28; pls. ietilpst Madonas apr. nodokļu inspekcijā, nod. inspekt. Kristaps Geinerts, Madonā, Tirgou - 3, tlr. 39.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Teodors Vankins, Brīvības - 2, tlr. 5; Marianna Melbārde, Brīvības - 1, tlr. 53; valsts ierēdņu ārsts Helmutis Zēmelis, Rīgas - 16, tlr. 34; Romans Mežulis, Rīgas - 44, tlr. 95; pls. ārsts Pēteris Riemers, Rīgas - 45, tlr. 161.

Zobu ārsti: Agneze Lapiņa, Rīgas - 34, tlr. 79; Jevgenija Siraks, Kalpaka - 33, tlr. 60; Kārlis Ellenbergs, Kopdarbības lauk. 5.

Vecmāte Marta Ermiks, Gaitnieku - 9, tlr. 71.

Veterinārārsts Vilis Richteris, Brīvības - 15, tlr. 16.

Advokāts: zv. adv. pal. Jēkabs Vitoliņš, Brīvības - 15, tlr. 40, pieņem no 9—15.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Gulbenes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	58.666	73,5
Nekustama manta	1.447	1,8
Uzņēmumi un pasākumi	7.773	9,7
Pārējie	11.964	15,0
Kopā	79.850	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	17.922	22,5
Sociālā palīdzība	7.744	9,7
Izglītība	29.380	36,8
Veselības aizsardzība	2.100	2,6
Pārējie	22.704	28,4
Kopā	79.850	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 168. Stacijas viesnīca un I šķ. trakt. Ozola - 25, ip. Zelma Grīnfelds, tlr. 153; panzija Tirgou - 5, ip. Emma Vitišņikovs; I šķ. traktieris Brīvības - 10, ip. akc. sab. Vecgulbenes alus darītava, tlr. 77; I šķ. traktieris Rīgas - 48, ip. Gulbenes namīpašnieku b-ba, tlr. 89; II šķ. traktieris Tirgou - 6, ip. Eduards Stirājs, tlr. 103; tējnīca Brīvības - 11, ip. J. Strazdiņš, tlr. 69; grāmatu trg. „Maliena“, Kalpaka - 15, ip. Eduards Limmanis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Brīvības - 11, ip. L. Kauliņš; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 38, ip. Hugo Cimermanis, tlr. 59; grāmatu un rakstāmlietu trg. Dzelzceļa - 1, ip. Oskars Lūciņš; lauksaimniec. un piensaimniec. mašīnu un kolonāļpreču trg. Rīgas - 55, ip. Centrālā sav-ba „Konzums“, pasta adr. Rīgas - 53a, tlr. 87; kooperatīva vkl. Kalpaka - 37, ip. Gulbenes un apkārtnes kooperatīvs „Taupība“, tlr. 58; pārtikas un dažādu preču trg. Kopdarbības laukumā 2 un Rīgas - 53a, ip. Vecgulbenes patērētāju b-ba, tlr. 27 un 125; pārtikas preču vkl. Viestura - 8, ip. Marta Šķenderis; pārtikas un trauku trg. Rīgas - 42, ip. Nikolajs Kīsis; pārtikas preču vkl. Rīgas - 48, ip. Anna Abeltiņš; pārtikas preču vkl. Rīgas - 46, ip. Viktors Zeiferts; pārtikas preču vkl. Rīgas - 45, ip. Jūlijs Kallis, tlr. 139; pārtikas preču vkl. Rīgas - 43, ip. Hugo Matiss, tlr. 96; pārtikas un dažādu preču trg. Rīgas - 46, ip. Osvalds Blekte; pārtikas preču trg. Gaitnieku - 13, ip. Alīse Līcis; pārtikas preču vkl. Tirgou - 2, ip. Gena Dorogovs; pārtikas un citu preču trg. Dzelzceļa - 1, ip. Pauline Stirājs, tlr. 12; pārtikas preču vkl. Viestura - 8, ip. Jūlijs Stepītis; pārtikas preču vkl. Miera - 8, ip. Fricis Pīrro; pārtikas un trauku trg. Rīgas - 18, ip. brāli Plukši, tlr. 114; pārtikas preču trg. Rīgas - 28, ip. Otto Ermiks; pārtikas preču trg. Litenes - 11, ip. Berka Šrubišeks; pārtikas preču trg. Rīgas - 2, ip. A. Brilts; pārtikas preču trg. Brīvības - 14, ip. Z. Goldštīks; pārtikas un dažādu preču trg. Tirgou - 1, ip. Fr. Kazainis; piena produktu vkl. Dzelzceļa - 1, ip. Anna Lapiņš; maiznīca-konditoreja Rīgas - 24, ip. R. Voitka; maiznīca-konditoreja Tirgou - 1, ip. Pēteris Koimets; gaļas trg. Viestura - 8, ip. Lūcija Zaķis; gaļas trg. Rīgas - 24, ip. Luīze Gailis, pasta adr. Malas - 7; gaļas un

desu trg. Dzelzceļa - 1, īp. Emīlija Feldvebers, tlr. 127; gaļas un desu trg. Gaitnieku - 13, īp. Benita Dunkulis, tlr. 45; gaļas un desu trg. Rīgas - 46, īp. Anna Krēvics; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 22, īp. P. Kalniņš; šujmašīnu un to piederumu trg. Rīgas - 44, īp. Amerikas akc. sab. „Singer Seving Machine Company“, tlr. 93; auto deg-

vielu un eļļu trg., īp. tirdzn.-rūpn. akc. sab. „Larus“, tlr. 51; mūzikas instrumentu un radio piederumu vkl. Rīgas - 44, īp. Antons Viesturs; pulksteņu un mūzikas instrumentu trg. Rīgas - 44, īp. Rivka Česlers; pulksteņu un dažādu preču trg. Rīgas - 42, īp. Honons Dorfmanis; manufaktūras trg. Brīvības - 15, īp. Vulfs Bēris; ma-

Gulbenes pilsētas plāns.

nufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas - 48, īp. Jūlijs Matiss; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas - 14, īp. V. Sirmāis, tlr. 47; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 22, īp. J. Pupons; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 35, īp. Benjāmiņš Gitelsons un Jāzeps Moreins; gatavu apģērbu trg.

Rīgas - 18, īp. E. Stirājs; gatavu apģērbu un sīku preču trg. Kalpaka - 37, īp. Anna Lubiņš; gatavu apģērbu un galanterijas preču trg. Rīgas - 46, īp. Austra Āboliņš, tlr. 42; cepuru vkl. Rīgas - 12, īp. J. Babulis, tlr. 72; ādu trg. Rīgas - 10a, īp. Genochs Srubišeks; ādu trg. Rūpnieku - 2, īp. R. Meiersons, tlr. 29;

ādu un apavu vkl. Dzelzceļa - 1, īp. Oskars Graudulis; apavu vkl. Rīgas - 16, īp. Gliš Šapiro; apavu un ādu trg. Rīgas - 26a, īp. Mendelis Spungins; apavu un apģērbu trg. Rīgas - 20, īp. J. Ozols un J. Lamsters, tlr. 132; apavu un ādu vkl. Rīgas - 35, īp. Eduards Mūrnieks, tlr. 129; frizētava Dzelzceļa - 1, īp. Nikolajs Mangus; frizētava Rīgas - 42, īp. Klāra Grass; frizētava Kalpaka - 32, īp. Pēteris Bisenieks; frizētava Gulbenes stacijā, īp. Andrejs Bāliņš; frizētava Rīgas - 36, īp. Arnolds Birkhāns; frizētava Rīgas - 24, īp. Jūlijs Avots; frizētava Tirgoņu - 8, īp. Alberts Koks; frizētava Brīvības - 10, īp. E. Grinbergs; pirts Tirgoņu - 12, īp. Arvids Brūveris, tlr. 142; kino Tirgoņu - 10, īp. Mārtiņš Purvietis; rokdarbu vkl. Rīgas - 34, īp. Luīze Klaperis; dažādu preču trg. Kopdarbības lauk. 3, īp. Olga Lācis, tlr. 62; sēkļu trg. Kalpaka - 29, īp. Otto Grāvis; sēkļu trg. Brīvības - 4, īp. J. Caunitis; lauksaimniec. mašīnu un dažādu preču trg. Rīgas - 48, īp. lauksaimn. ekonom. paju s-ba „Gauja“, tlr. 67; dažādu preču trg. Rīgas - 22, īp. Fricis Čanka; lauksaimn. mašīnu un dažādu preču trg. Rīgas - 31, īp. Aleksandrs Cauka un Eduards Gaņais, tlr. 97; mēbeļu trg. Rīgas - 30, īp. Ludvigs Ziverts; zārku un to piederumu trg. Kalpaka - 15, īp. Arnolds Tomāss, tlr. 144; zārku un to piederumu trg. Kalpaka - 12, īp. Elmārs Kronis; bufete Gulbenes stacijā, īp. Anna Amatnieks.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 7. janvārī, 10. martā, 10. maijā, 20. augustā un 23. oktobrī.

c) Rūpniecības iestādes — 166. Ūdens-tvaika dzirnavas Dzirnava - 1, īp. Enochs Feldhūns, tlr. 48; dzirnavas Brīvības - 40, īp. Oskars Bīlajs, tlr. 14; dzirnavas Vidzemes ielā, īp. Fricis Kazainis; maiznīca Rīgas - 24, īp. R. Voitkas; gaļas pārstrād. darbn. Gaitnieku - 13, īp. Benita Dunkulis, tlr. 45; gaļas pārstrādāšanas darbn. Dzelzceļa - 1, īp. Emīlija Feldvēbers, tlr. 127; spirta dedzinātava Dzirnava - 2, īp. Edīte Volfs, tlr. 128; alus darītava Dzirnava - 1, īp. akc. sab. „Vecgulbenes alus darītava“, tlr. 25; grāmatu spiestuve Rīgas - 38, īp. Hugo Cimermanis, tlr. 59; lauksaimn. mašīnu darbn. Skolas - 2a, īp. Gulbenes valsts arodskola, tlr. 88; māchaniska darbn. Līkā - 20, īp. Jānis Zilvers, tlr. 86; māchaniska darbn. Dzelzceļa - 15, īp. Dzelzceļu virsv. IV ceļu iec. ēku pārz., tlr. 7; māchaniska darbn. Gulbenē, īp. Valsts dzelzc. III maš. iec. depo, tlr. 4; vilnas rūpniec. Pulkv. Brieža - 20, īp. J. Sveheimers; drēbju krāsošana Rīgas - 19, īp. Gotfrīds Baškers; drēbju krāsošana Brīvības - 58, īp. Richards Filipsons; koku zāģētava Viestura ielā, īp. Valsts dzelzceļu iest., tlr. 54; zāģētava Brīvības - 40, īp. Oskars Bielaiss, tlr. 14; koku zāģētava Vidzemes ielā, īp. Fricis Kazainis; koku apstrādāšanas darbn. Brīvības - 59, īp. Jānis Mārtinsons, tlr. 118; galdniecība Rīgas - 5, īp. Andrejs Maurers; galdniecība Tīrgus - 2, īp. Oskars Cepītis; elektrības izdal. Pils - 2, īp. Gulbenes pls., tlr. 22; elektr. centrālā pie dzelzc. depo darbn., īp. valsts, tlr. 250 un Rīga I.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 699; no tiem apbūvēti 490, neapbūvēti 209.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 148,80 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-bība un pākšaugi 11,84 ha, kartupeļi 54,12 ha, sakņaugi 16,27 ha, augļu un ogu dārzi 13,41 ha.

Mājlopi: 80 zirgi, 275 govslopi, 395 cūkas, 16 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ēv.-lut. draudze, Brīvības - 5, garīdzn. Jūlijs Egle, dz. Vecgulbenes pg. mācītājmuižā, tlr. 30.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Gulbenes lauksaimn. krājaizdevu s-ba, Rīgas - 53a, tlr. 68, db. 1908. g., pr. Artūrs Caunītis, dz. Rīgas - 34, tlr. 73; Gulbenes namīpašnieku b-ba, db. 1924. g., pr. Augusts Stirājs, dz. Dzelzceļa - 1, tlr. 12; Gulbenes dzied. b-ba „Dziesmu Vara“, db. 1927. g., pr. Alberts Mucenieks, dz. Vecgulbenes pg. mācītājmuižā, tlr. 99; Vecgulbenes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1925. g. pr. Kārlis Ellenbergs, dz. Pils - 5; Valsts Gulbenes komerc. un arodskolas bij. audzēkņu b-ba, db. 1931. g., pr. Arvids Tatte, dz. Vecgulbenes pg. Liepkalnos; Gulbenes mednieku b-ba, pr. Teodors Vankins, dz. Brīvības - 2, tlr. 5; Vecgulbenes biškopības b-ba, db. 1924. g., pr. Kornēlijs Augstkalns, dz. Vecgulbenes pg. Pundurīšos, tlr. 50; B-ba Gulbenes izstāde, db. 1933. g., pr. Ludvigs Bormanis, dz. Jaungulbenes pg. Lejasstepos; Gulbenes pilsētas krājaizdevu s-ba, Brīvības - 10, db. 1925. g., pr. Jānis Varonis, dz. Krasta - 8, tlr. 56; Gulbenes pilsētas savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1927. g., pr. Alberts Ginters, dz. dzelzceļa ēkā 17; Vecgulbenes patērētāju b-ba, Kopdarbības lauk. 2, db. 1919. g., pr. Arvids Būmanis, dz. Tiltā - 19.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Gulbenes draudzes baznīca, senās pils vietā, dziļas, kokiem apaugušas gravas ierobežota.

Pilis un pilsdrupas: Vecgulbenes muižā atrodas 2 pils, vienā no tām tagad atvērta pamatskola.

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi.** 1929. g. atklāts piemineklis 232 Gulbenes draudzē Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušiem.

3. **Dabas jaukumi.** —

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Gulbenes pls. pamatskolā, Parka - 2, prz. Kārlis Baltiņš, tlr. Gulbene 44, darbojas no 1. VI līdz 1. IX.

9. Smiltene.

Pilsēta Valkas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Smiltenes pagastu (12,9 km); platība 5,45 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): līdz tuvākai dzc. stc. Smiltenei 1,1 km; Rīga — pa dzc. 153 km, vienīgi pa zemes ceļu 134 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Vecākās ziņas par Smiltēni minētas ap 1200. gadu, kad Smiltene piederējusi apgabalam, kurš atradies zem senlatviešu virsaiša Tālivalža pārvaldības. Bruņinieku laikā Smiltene piederējusi bīskapam, kurš 1367.—1370. g. tur uzcēlis pili. 14. gadusimtenī bruņinieki bīskapam Smiltenes pili atņēmuši, bet jau 15. g. s. bīskaps pili saņēmis atpakaļ. Jāņa Briesmīgā kara pulki Smiltēni 1558. gadā noposta. Vēlāk (1561. g.) Smiltene nāk poļu pārvaldīšanā. 1702. g. Smiltenes miestu galīgi noposta krievi un tikai 1708. g. tas sācis atkal atjaunoties. Keizarienes Katrīnas II valdīšanas laikā Smiltene piederējusi ģenerālgubernātoram Braunam, kurā mantinieki to pārdevuši Rīgas tirgotājam Bandavam. No pēdējā mantiniekiem 1895. gadā Smiltēni nopircis firsts Līvens, kurš zemi sadalījis atsevišķos gruntsgabalos, iznomājot šos gruntsgabalus uz mūža renti. Tādā kārtā likti pamati Smiltēnai tagadējā veidā. Pilsētas tiesības Smiltenei piešķirtas 1920. gadā.

Pilsētas ģerbonis: 3 kalnu pauguri smilšu krāsā, pāri tiem, zilā laukumā, 3 lidojoši putni, sudraba krāsā.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 410, no tām: mūra — 51, koka — 278, jauktas — 81, pie kam 324 viestāva ēkas, 84 divstāvu un 2 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 1379, no tiem 224 istabas-virtuves, 658 vienistabu, 335 divistabu, 97 trīsstāvu, 38 četrstāvu, 18 piecistāvu, 6 sešistāvu, 2 septiņistāvu un 1 deviņistāvu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 591, centrālās apkurināšanas nav, ar ūdensvadu 32.

Iedzīvotāju kopskaits 3754, no tiem 1611 vīrieši un 2143 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 3464 (92,27%) latvieši, 221 (5,90%) žīdi, 25 (0,67%) vācieši, 16 (0,43%) lielkrievi, 11 (0,29%) poļi, 8 (0,21%) igauņi, 3 (0,08%) baltkrievi, 2 (0,05%) lietuvieši, 4 (0,11%) pārējo un nezināmu tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Gustava Ādolda lauk. 6, tlr. 43. Pilsētas galva Jānis Venners, Gustava Ādolda lauk. 11, tlr. 2; valdes locekļi: Kārlis Ozols, Dārza - 7/9, tlr. 79 un Pēteris Jansons, Gustava Ādolda lauk. 1, tlr. 127; pilsētas sekretārs Vilis Gravelisņš, Vaļņu - 3.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valkas apr. polic. II iec. pr. Žanis Pumpainis, Galdnieku - 4, tlr. 11, iec. kriminālzaušs Jānis Krūmiņš, Pils - 2.

Valkas apr. II iec. miertiesā, Daugavas - 15, tlr. 88, miertiesn. Mintauts Siliņš, dz. turpat.

Valkas apr. II iec. tiesu izpildītājs Jūlijs Lapins, Dārza - 11, tlr. 108.

Smiltēnes notārs Vilis Lūkins, Dārza - 17, tlr. 114.

3. **Izglītība.** Skolas: Smiltēnes valsts ģimnazija, Zaķu - 2/4, tlr. 30, direkt. Valdonis Kalniņš, Dakteru - 33, tlr. 184. Ģimnazijā darbojas šādi skolotāji: Edgars Rencis, Kristīne Bokā, Lūcija Sņikers, Lukrecija Kazeks, Marija Lielgalvis, Marta Zegners, Jānis Kains, Lilija Kains, Pēteris Kalniņš, Valda Štarks un Elfrīda Blūmbergs.

Smiltēnes pilsētas I pamatskola, Krāsotāju - 1, tlr. 5, pr. Kārlis Klaviņš, dz. skolā; skolotāji: Marta Allēns, Berta Jansons, Lukrecija Kazeks, Īda Sijāts, Jānis Sijāts, Marta Vanags un Ella Vitrins.

Smiltēnes pls. II pamatskola, Dārza - 8, tlr. 106, pr. Jānis Cirulis, Daugavas - 26/28; skolotāji: Alma Celmiņš, Marija Elstiņš, Olga Klaviņš, Laura Seržants un Marta Zade.

Smiltēnes pg. 6 kl. pamatskola, Pils - 2/3, tlr. 72, pr. Oskars Elstiņš, dz. skolā; skolotāji: Lūcija Krūmiņš, Nansija Krīgers, Elza Kainaizis, Toms Matvejs un Anna Vanags.

Bibliotēkas: Smiltēnes pls. bibliot., Gustava Ādolda lauk. 6, 2950 sēj.; Smiltēnes-Palsmanes-Aumeisteru-Gaujienas lauksaimn. b-bas bibliot., Gustava Ādolda lauk. 1, 2860 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Latvijas sarkanā krusta Smiltēnes slimnīca, Dak-

teru - 6, tlr. 34, direkt. Paulis Birznieks, dz. slimnīcā; Latvijas sarkanā krusta Smiltenes nodaļas veselības kopšanas punkts un zobārstniecības kabinets, Pils - 4, tlr. 17; Latvijas sarkanā krusta aptieka, Pils - 4, provizors Rūdolfs Grivāns; Vecā aptieka, Dārza - 5, tlr. 7, provizors Haralds Vintellers, ip. Eišeniņa Kins; Jaunā aptieka, Gustava Ādolfa lauk. 6, tlr. 6, provizors Ernests Švarčbergs, ip. O. Reimanis.

Lopārstniecība. Smiltenes rajona veterinārārstis Kārlis Dzenītis, Pils - 5, tlr. 66.

5. **Satiksmē.** Smiltenes pasta-tēlegrafa kantoris, Dārza - 3, tlr. 12, pastmeistars Jānis Baumanis, dz. turpat.

Soseju un zemes ceļu departamenta VII rajona inženieris Arnolds Lācis, Dārza - 7/9, tlr. 111, kancelejas tlr. 24.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas Smiltenes nodaļa, Dārza - 7/9, tlr. 22, pr. Emīlis Aļse, Meža - 5, tlr. 140.

Valkas apr. I iec. nodokļu inspektora akcīzes kontroliere Marta Viģants, Dārza - 16, tlr. 77.

Smiltenes pg. valde, Gaujas - 1, tlr. 39, pg. vecākais Jānis Aļse.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Alfrēds Lazdiņš, Dārza - 15, tlr. 27; Voldemārs Dunkers, Pils - 1, tlr. 75; Edgars Mačulāns, Dakteru - 27, tlr. 56.

Zobu ārsti: Olga Tavors, Pils - 4, tlr. 170; Jochels Vigdorčiks, Gustava Ādolfa lauk. 3, tlr. 83; Velta Meisters, Dārzu - 13, tlr. 47; Eleonora Venners, Gustava Ādolfa lauk. 11, tlr. 2.

Vecmātes: Matilde Neibolts, Gaujas - 1, tlr. 16; Johanna Suduls, Smilšu - 3, tlr. 62.

Veterinārārstis Kārlis Dzenītis, Pils - 5, tlr. 66.

Advokāti: zvēr. adv. pal. Helēne Viļums, Audēju - 3; priv. adv. Jānis Poris, Blaumaņa - 2, tlr. 107; priv. adv. Ernests Vilciņš, Raiņa - 1.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Smiltenes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	55.090	53,0
Nekustama manta	14.716	14,2
Uzņēmumi un pasākumi	13.668	13,2
Pārējie	20.370	19,6

Kopā 103.844 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	13.965	13,4
Sociālā palīdzība	20.639	19,9
Izglītība	40.270	38,8
Veselības aizsardzība	200	0,2
Pārējie	28.770	27,7

Kopā 103.844 100,0

Tirdzniecības iestādes — 233. Bergmaņa viesnīca Gustava Ādolfa l. 11, ip. Vold. Strazdiņš; Centrālviensnīca Gustava Ādolfa l. 5, ip. P. S. „Rīgas alus darītavas“, tlr. 82; Sprugulu vies-

nīca Gustava Ādolfa l. 9, nomn. Emma Šteins, tlr. 44; viesnīca un I šķ. traktieris Gustava Ādolfa l. 5, ip. paju s-ba. „Rīgas alus darītavas“, tlr. 82; II šķ. traktieris Pils - 7, ip. Edgars Lapiņš, tlr. 136; I šķ. traktieris Gustava Ādolfa l. 9, ip. Emma Šteins, tlr. 44; ēdienu vkl. Gustava Ādolfa l. 10, ip. Elza Bērziņa; ēdienu vkl. Gustava Ādolfa l. 2, ip. Anna Kļaviņš, tlr. 179; ēdienu vkl. Gustava Ādolfa l. 7, ip. Jānis Māziņš, tlr. 132; grāmatu, rakstāmlietu un rotālietu vkl. Pils - 1, ip. E. Kalējs; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Gustava Ādolfa l. 11, ip. Jēkabs Zušmanis, tlr. 158; grāmatu un rakstāmlietu trg. Gustava Ādolfa l. 4, ip. Jānis Ringenbergs, tlr. 135; pārtikas preču trg. Daugavas - 8, ip. Eduards Ābols; pārtikas preču vkl. Gustava Ādolfa l. 3, ip. Dora Aizikovičs; pārtikas preču trg. Dārzu - 6a, ip. Marta Baumanis; pārtikas preču trg. Dārzu - 18, ip. Pēteris Čālis; pārtikas un citu preču trg. Gustava Ādolfa l. 1, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 15; pārtikas un citu preču trg. Gustava Ādolfa l. 4, ip. Jūlijs Skujiņš, tlr. 171; pārtikas un citu preču trg. Gustava Ādolfa l. 8, ip. Jānis Prikāšs, tlr. 45; pārtikas un citu preču vkl. Gustava Ādolfa l. 11, ip. Judelis Tankelovičs, tlr. 102; pārtikas preču trg. Gustava Ādolfa l. 11, ip. Augusts Ērglis, tlr. 122; pārtikas preču trg. Gustava Ādolfa l. 1, ip. Pēteris Gruzis; pārtikas preču trg. Gustava Ādolfa l. 1, ip. Jānis Martinsons, tlr. 53; pārtikas preču trg. Gustava Ādolfa l. 11, ip. Līns Pinchoss; pārtikas un citu preču trg. Gustava Ādolfa l. 5, ip. Emīlis Ērglis; pārtikas preču trg. Pils - 6, ip. Kārlis Brūviņš; sviesta trg. Kalna - 3, ip. Kristīne Kalniņš; pārtikas preču trg. Dārza - 2, ip. Frīda Judelsons; pārtikas preču trg. Raiņa - 6, ip. Dāvids Soffers; pārtikas preču trg. Raiņa - 2, ip. Pēteris Migla; pārtikas preču trg. Raiņa - 1, ip. E. Prikāšs; pārtikas preču trg. Raiņa - 17, ip. Jēkabs Migla; pārtikas preču vkl. Raiņa - 7, ip. Jēkabs Alksnis; pārtikas preču vkl. Gustava Ādolfa l. 9, ip. J. Migla; pārtikas preču vkl. Daugavas - 34, ip. M. Strazdiņš; pārtikas preču vkl. Daugavas - 16, ip. E. Kalniņš; pārtikas preču trg. Daugavas - 18, ip. J. Mateus; Koloniālpārtikas vkl. Gustava Ādolfa l. 1, ip. K. Simanis, tlr. 78; pārtikas preču vkl. Daugavas - 9, ip. D. Purīņš; pārtikas preču vkl. Daugavas - 10, ip. J. Ērglis; maiznīca Gustava Ādolfa l. 1, ip. Jūlijs Viksna, tlr. 57; maiznīca un konditoreja Gustava Ādolfa l. 11, ip. Kārlis Speķis; maiznīca un konditoreja Gustava Ādolfa l. 4, ip. Jānis Māziņš; Konditoreja Gustava Ādolfa l. 6, ip. Valentīns Ziedīņš; maiznīca-tējnīca Raiņa - 10, ip. Anna Ozols; maiznīca-tējnīca Daugavas - 23, ip. Jēkabs Mangalis; maiznīca-tējnīca Daugavas - 9, ip. Jēkabs Mangalis, tlr. 51; gaļas trg. Gustava Ādolfa l. 1, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 15; gaļas trg. Gustava Ādolfa l. 9, ip. Ansis Mierīņš, tlr. 165; gaļas un desu trg. Raiņa - 2, ip. Slīmons Aizikovičs; gaļas un desu trg. Daugavas - 1, ip. Jānis Plētiens; vīna trg. Gustava Ādolfa l. 5, ip. tirdzn. s-ba P. Ludzienieks un biedri; Kokmūizas alus lielnoliktava Daugavas - 3, ip. L. Kublis, tlr. 124; pulksteņu vkl. Gustava Ādolfa l. 7, ip. Roberts Kušķis; pulksteņu un metālietu trg. Gustava Ādolfa l. 6, ip. Pēteris Paeglītis; pulksteņu un metālietu trg. Gustava Ādolfa l. 3, ip. Roberts Bekers; drogu un elektrisko pied. trg. Gustava Ādolfa l. 1, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 15; drogu un krāsu trg. Gustava Ādolfa l. 2, ip. Dāvids

Reintāls, tlr. 84; manufaktūras, galanterijas un gat. apģērbu trg. Gustava Ādolfā l. 1, īp. J. Pētersons, tlr. 35; manufaktūras trg. Pils - 10, īp. Jēkabs Kuršāns; manufaktūras un gatavu apģērbu

trg. Gustava Ādolfā l. 11, īp. Jūlijs Ozoliņš; manufaktūras trg. Gustava Ādolfā l. 7, īp. Dāvids Pūcītis, tlr. 9; apģērbu un galanterijas trg. Gustava Ādolfā l. 4, īp. Antons Žukurs; manufaktūras

Smiltenes pilsētas plāns.

un citu preču trg. Gustava Ādolfā l. 11, īp. Jūlijs un Anna Dravīpi; galanterijas, rakstām- un rotālietu trg. Gustava Ādolfā l. 8a, īp. Ādams Balodis; gatavu apģērbu un siku preču vkl. Gusta-

va Ādolfā l. 11, īp. Liene Paulučenko; manufaktūras vkl. Gustava Ādolfā l. 6, īp. M. Zūzēns; cepuru trg. Gustava Ādolfā l. 2, īp. Berka Zacharovs; ādu un apavų trg. Dārzu - 2, īp. Dā-

vīds Grūzins, tlr. 80; apavu un citu preču trg. Pils - 1, ip. Elizabete Kalējs, tlr. 58; apavu un ādu vkl. Gustava Ādolfa I. 2, ip. J. Pētersons, tlr. 37; apavu un citu preču trg. Gustava Ādolfa I. 3, ip. Movša Šindelmanis, tlr. 86; apavu vkl. Gustava Ādolfa I. 9, ip. Zāra Chmels; apavu trg. Marijas - 2, ip. J. Ramanis; ādu un to piederumu trg. Raiņa - 1, ip. Ed. Rābants; apavu vkl. Gustava Ādolfa I. 3, ip. A. Krastiņš; sīkpreču un rokdarbu trg. Gustava Ādolfa I. 2, ip. Antons Klētņieks; frizētava Daugavas - 9, ip. O. Eņģelis; frizētava Daugavas - 3, ip. Pēteris Zariņš; frizētava Raiņa - 1, ip. E. Kalējs; frizētava Gustava Ādolfa I. 1, ip. Kārlis Purcens; frizētava Gustava Ādolfa I. 3, ip. Georgs Dombrovskis; frizētava Gustava Ādolfa I. 11, ip. Pēteris Bērziņš; frizētava Gustava Ādolfa I. 9, ip. Marta Steinmanis; frizētava Pils - 4, ip. Elza Mūsiņš, tlr. 74; frizētava Zaķu - 1, ip. A. Mūsiņš; pirts Daugavas - 6, ip. J. Upmanis, tlr. 160; kino „Atpūta“ Daugavas - 1, ip. A. Andrejevs; puķu un sakņu trg. Pils - 4, ip. Alma Kundziņš; jēlādu trg. Gustava Ādolfa I. 11, ip. Lilija Līns; jēlādu trg. Kalna - 1, ip. Šmulis Šotlands; F. M. linu monopola nod. pienemš. punkts Gustava Ādolfa I. 1, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 67; skārda trauku trg. Raiņa - 2, ip. K. Braslis; dzelzceļu stacijas bufete Smiltenes dzelzceļa stacijā, ip. Alma Olups; bufete Pils - 1, ip. Smiltenes lauksaimn. b-ba, tlr. 1; bufete Gaujas - 11, ip. Smiltenes pils. brīvpr. ugunsdzēsēju b-ba, tlr. 110; sēkļu un labības trg. Gustava Ādolfa I. 1, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 67.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: piektdienās; gada tirgi: 2. februārī, 18. martā, 11. maijā, 15. jūlijā, 2. septembrī, 26. oktobrī un 10. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 293. Labības tīrīšanas punkts Pils - 1, ip. Smiltenes-Palsmanes-Aumeistaru-Gaujienes lauksaimn. b-ba; dzirnavas Rūpnieku - 8, ip. Šmuels Bērmanis, tlr. 65; motordzirnavas Daugavas - 8, ip. O. un M. Šmiti, tlr. 90; dzirnavas Pils - 9, ip. Jānis Zvejnieks, tlr. 48; desu darbn. Gustava Ādolfa I. 6, ip. Smiltenes konzuma b-ba, tlr. 15; gaļas apstrād. darbn. Blaumaņa - 13, ip. Ansis Mieriņš, tlr. 165; pilsētas lopkautuve Rūpniecības - 5; pienotava Mūrnieku - 2, ip. Smiltenes piensaimn. s-ba, tlr. 14; grāmatu sietuve un spiestuve Gustava Ādolfa I. 8a, ip. Jēkabs Zušmanis, tlr. 158; mācītājs darbn. Daugavas - 8, ip. Emīlija Lucs; mācītājs darbn. Kaļķu - 3, ip. Kārlis Salmiņš, tlr. 126; kalēju darbn. Kalnu - 3, ip. Jūlijs Žukurs; linu apstrād. f-ka Pils - 9, ip. Jānis Zvejnieks, tlr. 48; drēbju velt. „K. Ceriņš“ Daugavas - 6, ip. Jānis Upmanis, tlr. 160; vilnas apstrād. uzņēm. Daugavas - 8, ip. O. un M. Šmiti, tlr. 90; zāģu gateris Rūpnieku - 8, ip. Šmuels Bērmanis, tlr. 65; galdniecība Daugavas - 5, ip. Jānis Zariņš, tlr. 109; mēbeļu galdn. Daugavas - 27, ip. Jānis Pēteris un Jānis Cimbulis; galdn. darbn. Daugavas - 11, ip. Pēteris Lārmanis; koku zāģētava un galdn. darbn. Rūpnieku - 4, ip. Pēteris Rudzītis, tlr. 93; galdniecība Dārza - 26, ip. Jūlijs Čukurs, tlr. 36; liestu un koka zoļu darbn. Rūpnieku - 2, ip. Antons Lucs; ratu darbn. Daugavas - 11a, ip. Līze Skalītis; kūdras ražoš. uzņēm. Smiltenes virsmežniecības robežās, ip. Smiltenes piens. s-ba, tlr. 14; pst. adr. Mūrnieka - 2; elektrības iestāde

Rūpnieku - 6 un Abulas - 6, ip. Smiltenes rūpn. akc. sab., tlr. 42.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 455; no tiem apbūvēti 396, neapbūvēti 59.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 148,70 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 36,80 ha, kartupeļi 63,70 ha, sakņu augi 12,24 ha, augļu un ogu dārzi 23,60 ha.

Mājlopi: 91 zirgs, 86 govslopi, 472 cūkas, 62 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Smiltenes ev.-lut. baznīca, Gustava Ādolfa lauk., garīdzn. prāv. Dr. theol. Kārlis Kundziņš, dz. Smiltenes pg. māc. m-žā, tlr. 61; māc. Ernests Kronbergs, dz. turpat; Pareizticīgo (grieķu-katolu) draudze, Dārza - 8, garīdzn. Andrejs Pakalniņš, dz. Dārza - 6; Žīdu draudze, Galdnieku - 2, garīdzn. B. Donkins, dz. Galdnieku - 1; Baptistu draudze, Mētras - 13, garīdzn. A. Tregers, dz. turpat.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Smiltenes-Palsmanes-Aumeistaru-Gaujienes krājaizdevu kase, Gustava Ādolfa lauk. 1, db. 1885. g., tlr. 20, pr. Pēteris Pelcis, dz. Smiltenes pg. Kažaučos, tlr. 85; Smiltenes-Palsmanes-Aumeistaru-Gaujienes lauksaimniec. b-ba, Gustava Ādolfa lauk. 1, tlr. 20, db. 1881. g., pr. Pēteris Pelcis, dz. Smiltenes pg. Kažaučos, tlr. 85; Smiltenes konzuma b-ba, Gustava Ādolfa lauk. 1, tlr. 15, db. 1907. g., pr. Jānis Zadiņš, dz. Smiltenes pg. Zadiņos; Smiltenes piensaimn. s-ba, Mūrnieku - 4, tlr. 14, db. 1910. g., pr. Jānis Ozoliņš, dz. Smiltenes pg. Alkšņos; Smiltenes mūzikas un dziedāš. b-ba, Pils - 2, db. 1887. g., pr. Teodors Ziediņš, dz. Smiltenes muižā; Smiltenes pls. brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Gustava Ādolfa lauk. 10, db. 1895. g., pr. Kārlis Simanis, dz. Daugavas - 24, tlr. 46; Smiltenes savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, Dārzu - 7/9, db. 1925. g., pr. Pēteris Pelcis, dz. Smiltenes pg. Kažaučos, tlr. 85; Latv. sarkanā krusta Smiltenes nod., Pils - 4, db. 1919. g., pr. Jānis Zadiņš, dz. Smiltenes pg. Zadiņos, tlr. 15; Smiltenes namsaimnieku b-ba, Marijas - 2, db. 1919. g., pr. Pēteris Strāls, dz. turpat; Latv. tirgotāju savienības Smiltenes nod., Gustava Ādolfa lauk. 2, db. 1917. g., pr. Dāvis Reintāls, dz. turpat, tlr. 84; Smiltenes skolotāju b-ba, Krāsotāju - 1, db. 1920. g., pr. Kārlis Kļaviņš, dz. turpat, tlr. 5; Smiltenes rūpniecības akc. sab., Rūpnieku - 6, db. 1920. g., pr. Pauls Līvens; Latvijas iekšmisiņas b-bas Smiltenes nod., Gaujas - 4, db. 1917. g., pr. Ernests Kronbergs, dz. Smiltenes pg. māc. m-žā, tlr. 61; B-ba „Smiltenes šaha klubs“, Gustava Ādolfa I. 5, db. 1923. g., pr. Kārlis Eiche, dz. turpat, tlr. 55; Latv. sporta b-bas Smiltenes nod. Dzirnau - 11, db. 1930. g., pr. Eduards Kalējs, dz. turpat, tlr. 115; Latvijas skautu centr. organ. 39. vienība, Daugavas - 26/28, db. 1927. g., pr. Jānis Raudulis, dz. Daugavas - 54; Smiltenes mājturības veicin. b-ba, Pils - 5, db. 1926. g., pr. Alma Dzenītis, dz. turpat, tlr. 66; B-bas „Latvijas vānagi“ 21. Smiltenes novads, Mētras - 13, db. 1927. g., pr. Pēteris Kalniņš, dz. turpat; Smiltenes mednieku b-ba, Gustava Ādolfa lauk. 1, db. 1928. g., pr. Jānis Ringmanis, dz. Cēsu apr. val-

dē; Smiltenes zirgaudz. b-ba, Pils - 5, db. 1930. g., pr. Jānis Vilnītis, dz. Smiltenes muižā; Latv. sieviešu nacionālās ligas Smiltenes nodaļa, Smiltenes muižā, db. 1928. g., pr. Marija Lielgalvis, dz. turpat, tlr. 28; Smiltenes un apkārtnes mednieku b-ba, Dārzu - 13, db. 1929. g., pr. Žanis Pumpainis, dz. Galdnieku - 4, tlr. 11; Latvijas pasta, tālgrāfa un tālrunu darbinieku b-ba, Dārzu - 3, db. 1931. g., pr. Ernests Aumeisters, dz. turpat; Vidzemes patronātu b-bas Smiltenes nod., Smiltenes muižā, db. 1928. g., pr. Vilis Lūkins, dz. Dārzu - 17, tlr. 114; Īstā labdarības b-ba (zīdu), Marijas - 2, db. 1931. g., pr. Šlimons Aizikovičs, dz. turpat; Latvijas kara invalidu sav. Smiltenes nod., Dārza - 7/9, db. 1928. g., pr. Jūlijs Ābols, dz. Rīgā, Baznīcas - 35.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.

Baznīcas: Smiltenes baznīca, celta 1370. g., 1708. g. celta jauna baznīca, tagadējā baznīca iesvētīta 1859. g. Te darbojušies ievērojami mā-

cītāji: Dīcs — ievērojams baznīcas dziesminieks un Jēkabs Lange — pirmās latviešu vārdnīcas sastādītājs.

Pilis un pilsdrupas: bij. Rīgas virsbīskapa pils mūri Smiltenes muižas kalnā uz Abulas labā stāvā krasta ar jauku izskatu uz leju un Smiltenes pilsētu. Pili pirmo reizi min rakstos 1359. g. Vēl 1601. g. tā bij lietojamā stāvoklī. Senās pils apkārtējie mūri vēl diezgan labi uzglabājušies.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Pilskalns Smiltenes mežā, 1 km dienvidos pilsētai, Cērtenes upītes kreisajā krastā, apaudzis biezu mežu.

2. Pasaules kara notikumi. Pasaules kara Smiltene nav cietusi.

3. Dabas jukumi. Cērtenes krasti vecā pilskalna tuvumā.

4. Tūristu apmešanās vietas. Smiltenes Centrālvesniecā, Gustava Adolfa lauk. 5, pr. K. Dambravs.

10. Krustpils.

Pilsēta Daugavpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Krustpils (8 km) pagastu un Jēkabpils pilsētu (3 km pa Daugavu); platība 4 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Krustpils — 3 km, Rīga — pa dzc. 130 km, vienīgi pa zc. 141 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Vieta Daugavas labajā krastā, kur tagad atrodas Krustpils pilsēta, ir stratēģiski izdevīgs punkts un kā tāds bijusi apdzīvota jau aizvēsturē, par ko liecina daudzie pilskalni Krustpils apkārtnē. Krustpili nodibinājis Rīgas bīskaps Nikolajs de Magdeburgs, uzceldams 1237. gadā „Kreutzburg“ pili. Šī ir pirmā pils, ko vācu iekarotāji uzcēla Latgalē. Jau 1297. gadā starp ordeni un virsbīskapu izcēlās strīds par pils piederību. Ordeņa karaspēks patvaļīgi ieņēma pili, bet 1318. gadā bija spiests to atdot virsbīskapam atpakaļ un pēc ilgākas prāvošanās pils 1359. gadā galīgi piešķirta virsbīskapam. Ordeņa karaspēks vēl reiz 1485. gadā aplencis pili, bet, šķiet, bez panākumiem. Virsbīskapa lēņu grāmatā Krustpils jau 1511. gadā apzīmēta par miestu. Livonijas kara laikā 1577. gadā Krustpili ieņēma krievu cārs Jānis Briesmīgais, bet poļi krievus no tās drīz izdzina un poļu karalis Stefāns Batorijs 1585. gadā atdāvināja Krustpili Nikolajam Korfam. Šis ģimenes dzimtsīpašumā Krustpils novads atradās līdz pat pasaules karām. Zviedru-poļu kara laikā 1626. gadā pie Krustpils norisinājās asiņainas kaujas, kurās daļību ņēma arī pats zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs: šē kādā kaujā zem viņa nošāva zirgu. Polijas valsti sadalot, 1772. gadā Krustpili līdz ar pārējo Latgali ieguva Krievija. Krustpils attīstību lielā mērā veicinājušas to skarošās dzelzceļu līnijas: Rīgas-Orlas, kas atklāta 1861. gadā un Ventspils-Maskavas, kas atklāta 1904. gadā. Miests, pēc nostāstiem, vairāk reizes nodedzis: pirmo reiz 1559. gadā, tad 1705. gadā un beidzamo reiz 1900. gadā. Pasaules karā Krustpils atkal stipri cietusi: 1917. gada septembrī to atkāpdamies nopostīja un nodedzināja krievu karaspēks, tā paša gada oktobrī okupēja vācu karaspēks, bet 1918. gada oktobrī ieņēma lielnieki. No tiem Krustpils atbrīvota 1919. gada 6. jūnijā. Pilsētas tiesības Krustpilij piešķirtas 1920. gada 10. jūnijā. 1924. gadā pilsētai pievienota Zilānu biezi apdzīvota

vieta, kas tomēr 1929. gadā atkal no pilsētas robežām izslēgta, bet pilsētai pievienota Krustpils stacijas daļa.

Pilsētas ģerbonis: sudrabetā laukumā sarkans mūris ar torni, mūra vidū zeltīts krusts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamu ēku skaits 547, no tām: mūra — 56, koka — 483, jauktas — 8, pie kam 525 vienstāva, 21 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 824, no tiem 214 istabas-virtuves, 269 vienistabas, 204 divistabu, 103 trīsstāvu, 24 četrstāvu, 4 piecistāvu, 2 sešistāvu, 1 septiņstāvu dzīvokli un 3 dz. ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 327, ar centrālo apkurināšanu 2, ar ūdensvadu 26.

Iedzīvotāju kopskaits 3658, no tiem 1943 vīrieši un 1715 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2242 (61,20%) latvieši, 1043 (28,52%) žīdi, 168 (4,59%) lielkrievi, 90 (2,46%) baltkrievi, 53 (1,45%) poļi, 25 (0,68%) vācieši, 9 (0,25%) lietuvieši, 6 (0,16%) igauņi un 22 (0,60%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Rīgas - 144, tlr. 6. Pilsētas galva Kārlis Salmiņš, Cēsu - 28, tlr. 60; valdes locekļi: Kārlis Baltmans, Rīgas - 200, tlr. 54 un kapt. Kārlis Treifelds, Kara min. ēkā 22; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Nikolajs Ozoliņš, Zemgales - 13, tlr. 101; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Vilis Kakstāns, Rīgas - 190, tlr. 100.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Daugavpils apr. polic. II iec., Rīgas - 113, iec. pr. Kārlis Jaunrubens, dz. policijas ēkā, tlr. 5.

Krustpils iec. miertiesā, Rīgas - 111, tlr. 42, miertiesn. Jēkabs Bergmanis, dz. Rīgas - 208.

Krustpils iec. izmeklēšanas tiesnesis Roberts Ozols, tlr. 50.

Krustpils iec. tiesu izpild. Pēteris Dauge, Rīgas - 163, tlr. 4.

3. **Izglītība.** Skolas: Valsts Krustpils 6 kl. pamatskola, Rīgas - 186 un 192, prz. Kārlis Speldziņš, dz. skolas ēkā, tlr. 15. Skolā darbojas

šādi skolotāji: Kārlis Skujiņš, Pēteris Actiņš, Emma Paleja, Ernests Strauss, Vera Līcis, Lilija Vingris, Helēna Utmanis, Lūcija Zavickis, Vilma Strauss, Austrā Losbergs, Ansis Zavickis, Irma Circenis, Velta Sarkangalvis, Juris Veinbergs, Vasilijš Fedorovs un Kārlis Velmers.

Pilsētas žīdu 6 kl. pamatskola, Rīgas - 167 un 170, pr. Leibs Kleinmanis, dz. Rīgas - 200. Skolā darbojas šādi skolotāji: Hana Francers, Vilis Kakstāns, Naģežda Kakstāns, Elijašs Fonarevs un Kārlis Krastiņš.

Bibliotēkas: Krustpils pilsētas bibliot., Rīgas - 144, ar 1971 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, pr. Vera Rappa, dz. Rīgas - 187, tlr. 73; VII iec. dzelzceļa ambulance, ārsts Valfrīds Asars, dz. dzelzceļa stacijas ēkā, tlr. Krustpils stacija 24; L. Bonderes aptieka, Rīgas - 113, ip. Leontīna Bonders, tlr. 70; D. Čamaņa aptieka, Rīgas - 141, ip. Donāts Čamans, tlr. 82.

Lopārstniecība. Pls. veterinārārsts Jūlijs Līcītis, Latgales art. pulkā.

5. **Satiksme.** Krustpils dzc. st., stc. pr. Vilis Pūrmalnieks, dz. dzc. stc. ēkā, tlr. 39; Krustpils pasta-tēlegrafa kantoris, Rīgas - 201, pastmeistars Jēkabs Šampāns, dz. pasta mājā, tlr. 71; V ceļu iec. kantoris, Krustpils dzc. stacijā, iec. pr. Jānis Kurzēns, dz. dzelzceļa ēkā 14; Soseja un zemes ceļu dep-ta V raj. ceļu meistars Jānis Bijinskis, Zemgales - 13/15, tlr. 96.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Daugavpils apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Daugavpilī, Domes - 15, tlr. 139, nod. inspekt. Aleksandrs Golovackis.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti pilsētas ārsts Vagāns Sergējevs, Rīgas - 181, tlr. 58; dzelzceļu ārsts Valfrīds Asars, dzelzceļa ēkā 15, tlr. Krustpils stacija 24; Vilis Derums, Latgales art. pulkā; Vera Rappa, Rīgas - 187, tlr. 73; Geršons Peizners, Rīgas - 170, tlr. 7.

Zobu ārsti: Marta Iesalnieks, Rīgas - 200; Veronika Jūgs, Kaņa min. ēkā; Rachele Manaševičs, Rīgas - 196; Rībovskis, Rīgas - 170.

Vecmātes: Elza Neilands, tlr. 67.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Krustpils pls. budžets 1935. g.

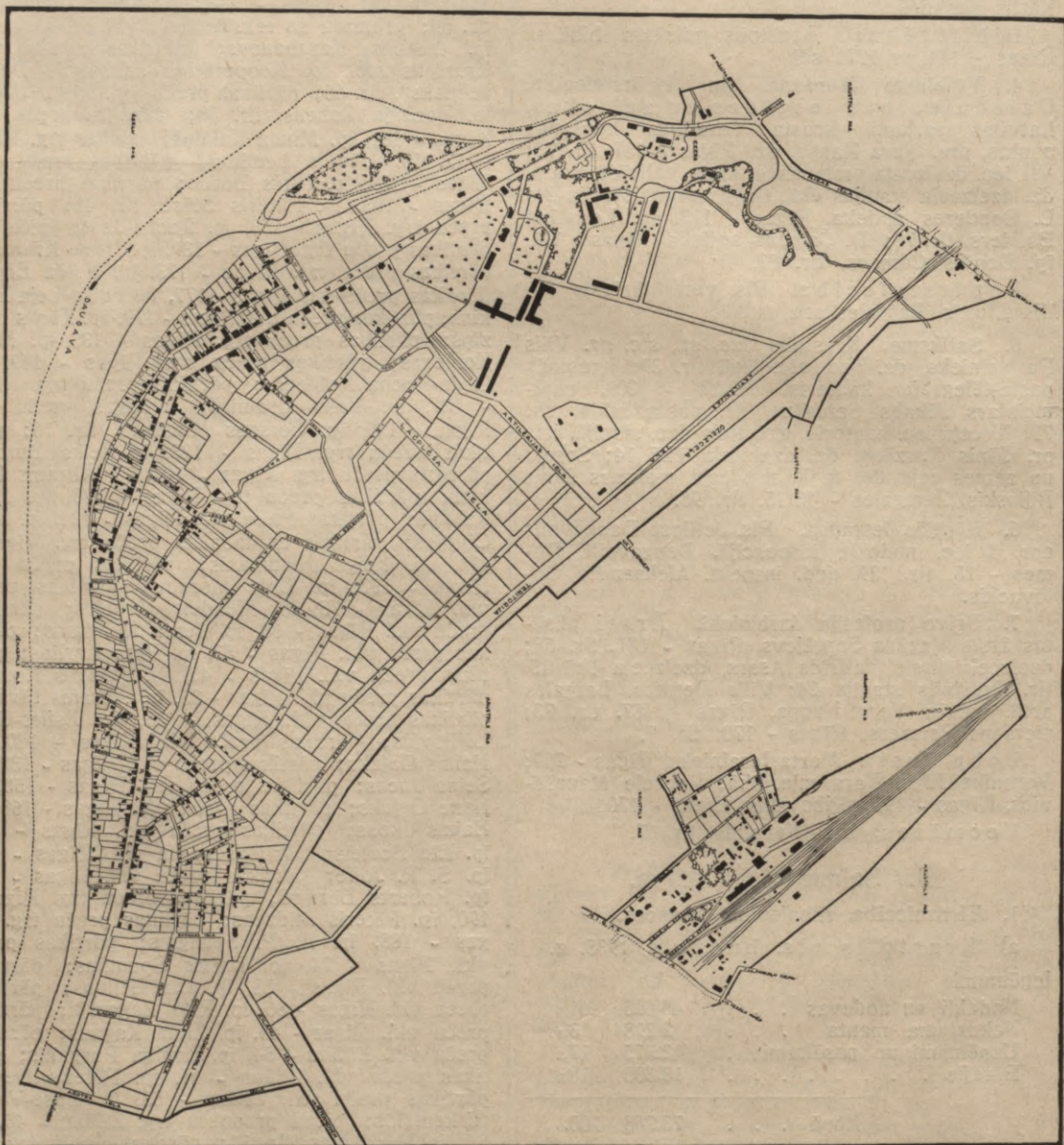
Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	45.095	61,5
Nekustama manta	2.298	3,1
Uzņēmumi un pasākumi	12.575	17,2
Pārējie	13.300	18,2
Kopā	73.268	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	16.568	22,6
Sociālā palīdzība	6.900	9,4
Izglītība	15.092	20,6
Veselības aizsardzība	6.657	9,1
Pārējie	28.051	38,3
Kopā	73.268	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 217. Centrālviesnīca Rīgas - 137, ip. Marija Lūkins, tlr. 95; I šķ. traktieris Rīgas - 109, ip. Marta Krūmiņš, tlr. 45; krodzniecības vkl. Rīgas - 171, ip. Leja Fains; krodzniecības vkl. Rīgas - 82, ip. Emīlija Godiņš; ēdienu vkl. „Vienība“ Rīgas - 183, ip. Minna Skubiņš; tējnica Rīgas - 194, ip. Ābrams Joffe; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Rīgas - 190, ip. Estere Šveja; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 109, ip. Karlina Gustavs; rakstāmlietu un grāmatu vkl. Rīgas - 143, ip. Vulfs Junkmanis, tlr. 69; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Rīgas - 157, ip. Miķelis Karabanovs; pārtikas preču vkl. Krustpils stc., ip. Kooperatīvs „Krustpils Dzelzcelnieks“, tlr. 66; pārtikas preču vkl. Rīgas - 207a, ip. Rozālija Zobens, tlr. 38; pārtikas preču trg. Rīgas - 181, ip. Minna Kalniņš; labības trg. Rīgas - 17, ip. Dāvids Lemkins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 189, ip. Hiršs Bordo; pārtikas preču trg. Rīgas - 163, ip. Pēteris Stūre, tlr. 41; pārtikas preču trg. Rīgas - 153, ip. Rocha-Jenta Ipkudins; pārtikas preču trg. Rīgas - 139, ip. Have Krumers; pārtikas preču trg. Rīgas - 173, ip. Nelda Erglis; pārtikas preču trg. Rīgas - 177, ip. Feiga-Leja Buškins; pārtikas preču trg. Rīgas - 179, ip. Kārlis Bērziņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 133 ip. Muša Koblencs; pārtikas preču trg. Rīgas - 149, ip. Gode-Rocha Koblencs; pārtikas preču trg. Rīgas - 129, ip. Vulfs Brainiņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 115, ip. Gersons Minskis, tlr. 16; pārtikas preču trg. Rīgas - 123, ip. Icīks Bortels; pārtikas preču trg. Rīgas - 101, ip. Ābrams Lotkins; pārtikas preču trg. Rīgas - 103, ip. Jānis Kalniņš; pārtikas preču vkl. Rīgas - 124, ip. Riva Cīvāns; pārtikas un tabakas preču trg. Rīgas - 174, ip. Feiga Bindmanis; pārtikas preču vkl. Rīgas - 122, ip. Enta Moreins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 75, ip. Mendels Moreins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 65, ip. Jenta Kurmanis; pārtikas preču vkl. Rīgas - 53, ip. Pera Karlins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 45, ip. Feišelis Kodašs; pārtikas preču vkl. Rīgas - 25, ip. Ābrams Livšics; pārtikas preču vkl. Rīgas - 35, ip. Esfirs-Geņa Leibovičs; pārtikas preču vkl. Rīgas - 140, ip. Haims Guļaks; pārtikas preču vkl. Rīgas - 130, ip. Šeina Juchs; pārtikas preču vkl. Rīgas - 150, ip. Hane Guļaks; pārtikas preču vkl. Rīgas - 168, ip. Haims Ikons; pārtikas preču vkl. Rīgas - 166, ip. Eta Bortels; pārtikas preču vkl. Rīgas - 198, ip. S. R. Joffe; pārtikas preču vkl. Rīgas - 194, ip. Roberts Bērziņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 190, ip. Pēteris Midzens; pārtikas preču trg. Rīgas - 188, ip. A. P. Spungins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 74, ip. Haims Spungins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 88, ip. Eta Balkins; pārtikas preču vkl. Rīgas - 86, ip. Riva Zagorsja; pārtikas preču vkl. Rīgas - 40, ip. Zlota Kaganis; pārtikas preču vkl. Zilānu - 54, ip. Emīlija Purgailis; pārtikas preču vkl. Zilānu - 61, ip. Pēteris Degro; pārtikas preču vkl. Zilānu - 53, ip. Base-Taube Birkenfelds; piena produktu trg. Zilānu - 45, ip. Kārlis Madrevics, tlr. 31; pārtikas preču trg. Zilānu - 23, ip. Haja Gothelfs; pārtikas preču vkl. Zilānu - 20, ip. Beila Fonarevs; maiznīca Rīgas - 106, ip. Ede Jakobsons, tlr. 20; maiznīca Rīgas - 138, ip. Milda Irbe; konditoreja Rīgas - 169, ip. Anna Krastiņš; konfekšu trg. Rīgas - 152, ip. šokolādes fabrika A. S. Th. Riegers, tlr. 106; gaļas trg. Zilānu - 17, ip. Geršons Šifs; gaļas trg. Rīgas - 176, ip. Leiba Koblencs; gaļas vkl.

Rīgas - 31, īp. Dāvids Moreins; gaļas vkl. Rīgas - 55, īp. Jankelis Kacens; gaļas trg. Rīgas - 152, īp. Hiršs Gordons; gaļas un desu trg. Rīgas - 182, īp. Kārlis Zobens, tlr. 18; gaļas trg. Rīgas - 188, īp. M. Braiņins; gaļas trg. Rīgas - 117, īp. Mozus Francers; gaļas trg. Rīgas - 141, īp. Marianna Hauks; gaļas trg. Rīgas - 173, īp. Nachmanis Kugels; gaļas un desu trg. Rīgas - 183, īp. Jānis-Arnolds Kalniņš; vīnu trg. Rīgas - 86, īp.

Rocha Vulfsons; vīnu un degvīnu trg. Rīgas - 202, īp. Jānis Tauniņš, tlr. 17; vīnu un degvīnu trg. Rīgas - 156, īp. Motelis Falkenšteins; velosipedu un patafonu vkl. Rīgas - 55, īp. Sima Fonarovs; naftas produktu trg. Rīgas - 115, īp. A./S. „Apekol“, Amerikāņu petrolejas kompanija Latvijā, tlr. 16; naftas produktu trg. pie Krustpils stc., īp. The Shell Company of Latvia Ltd.; pulksteņu vkl. Rīgas - 175, īp. Abrams Civjans;

Krustpils pilsētas plāns.

pulksteņu trg. Rīgas - 168, īp. Kuzuls Švarcs; pulksteņu vkl. Rīgas - 120, īp. Jēkabs Haļavins; dzelžu trg. Rīgas - 111, īp. Sore Suppers; dzelžu trg. Rīgas - 161, īp. Haims Kodešs, tlr. 52; dzelžu trg. Rīgas - 173, īp. Jēkabs, Bērs Brants; drogu trg. Rīgas - 111, īp. Beila Hiršovičs; ma-

nufaktūras un galanterijas preču vkl. Rīgas - 168, īp. B. Guļaks; manufaktūras vkl. Rīgas - 158, īp. Mendels Fels; manufaktūras vkl. Rīgas - 156, īp. Hasja Levinsons; manufaktūras vkl. Rīgas - 152, īp. Fruma Fels; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 122, īp. Movša Fels, tlr. 76; galan-

terijas preču vkl. Rīgas - 120, ip. Hasa Fonarovs; galanterijas preču trg. Rīgas - 146, ip. Izaks Kutņiks; galanterijas vkl. Rīgas - 134, ip. Reiza Basners; galanterijas un gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 158, ip. Morduchs Fels; apģērbu trg. Rīgas - 175, ip. Leja Druks, tlr. 57; gatavas veļas trg. Rīgas - 139, ip. Hanna Zilbers; cepuru vkl. Rīgas - 157, ip. Zisla Gruberts; cepuru un aditu preču trg. Rīgas - 115, ip. Lība Šens, tlr. 16; ādu trg. Rīgas - 141, ip. Borochs Lits; ādu un ādas preču vkl. Rīgas - 168, ip. Joselis Abramovičs; ādu un apavu trg. Rīgas - 113, ip. Leja Michelsons; apavu trg. Rīgas - 125, ip. Vulfs Šulmanis; apavu vkl. Rīgas - 111, ip. Šmerelis Hiršovičs; apavu vkl. Rīgas - 105, ip. Genochs Spungins, tlr. 87; apavu vkl. Rīgas - 177, ip. Zālamans Buškins, tlr. 13; apavu vkl. Rīgas - 130, ip. Helems Aiziks; apavu vkl. Rīgas - 126, ip. Gercs Brainiņš; frizētava stacijas ēkā, ip. Velta Ozoliņš; frizētava Rīgas - 179, ip. Roberts Goldmanis; frizētava Rīgas - 123, ip. Michels Vospe; frizētava Rīgas - 127, ip. Hackels Gorošs; frizētava Rīgas - 119, ip. Anna Rūtiņš; frizētava Rīgas - 101, ip. Marija Čirulis; frizētava Rīgas - 61, ip. Frida Henachs; frizētava Rīgas - 182, ip. Alma Preiss, tlr. 3; frizētava Rīgas - 188, ip. Šleima Veide; frizētava Rīgas - 120, ip. Leiza Vospe; frizētava Rīgas - 178, ip. Jāzeps Gotfrīds; frizētava Rīgas - 166, ip. Alvine Sproģis; frizētava Rīgas - 61, ip. Ābrams Frīds; pirts Pārceļtuves l., ip. Krustpils pilsētas valde, tlr. 6; trauku vkl. Rīgas - 168, ip. Reiza Lentins; trauku vkl. Rīgas - 112, ip. Šora Šliks; puķu trg. Rīgas - 156, ip. Vulfs Levinsons, tlr. 25; foto vkl. Rīgas - 175, ip. Ādolfs Krūmiņš, tlr. 75; līnu pieņemšanas punkts Rīgas - 151, ip. Iciks Moreins, tlr. 83; labības trg. Rīgas - 187, ip. Dāvids Francers, tlr. 103; labības un siena trg. Zemgales - 9, ip. Fruma Spungins; sēklu trg. Rīgas - 187, ip. Isajs Beilkins; II kl. bufete Krustpils stc., ip. Aleksandrs Vitoliņš, tlr. 28; Krustpils latv. b-bas klubs Rīgas - 106, ip. Marija Lūkins, tlr. 81.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās, trešdienās un piektdienās; gada tirgi: februārī pirmā otrdienā, 2. maijā (lopu tirgus), jūnija trešā otrdienā, augustā pirmā otrdienā, 2. novembrī (lopu tirgus) un 5. decembrī

c) Rūpniecības iestādes — 122. Ūdens dzirnavas Rīgas - 207, nomn. Jānis Auns; tvaika dzirnavas Rīgas - 197, ip. Kārlis Adamsons, tlr. 72; cukura f-ka Krustpilī, ip. valsts, tlr. 90, 91, 92 un 55; pienotava Rīgas - 191, ip. Krustpils piens. s-ba, tlr. 77; desu darbn. Rīgas - 182, ip. K. Zobens, tlr. 18; koku zāģētava Rīgas - 197, tlr. 72.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 729, no tiem apbūvēti 503, neapbūvēti 226.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 134,50 ha.

Arauzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 39,82 ha, kartupeļi 36,61 ha, šakņaugi 26,52 ha, augļu un ogu dārzi 16,65 ha.

Mājlopi: 87 zirgi, 103 govslopi, 146 cūkas, 13 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Pareizticīgo lūgš. nams, Zilānu - 67, garīdzn. Vasiļijs Feodorovs, dz. Zilānos; Baptistu lūgš. n., Zemgales - 6, garīdzn. Kārlis Lācekļis, dz. Jēkabpilī; Mozus tic. draudzes sinagoga, garīdzn. Icchoks Gavartins, dz. Zilānu - 3. Luterāņu apkalpo Krustpils ev.-lut. draudzes māc. Kārlis Skujņš, dz. mācītājmuižā, tlr. 34, baznīca pretim piļiņ, pagasta robežās.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Krustpils brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1893. g., pr. Kārlis Zobens, dz. Rīgas - 182, tlr. 18; Krustpils latviešu b-ba, db. 1933. g., pr. Teodors Rudovskis, dz. Rīgas - 192, tlr. 15; Krustpils krāj-aizdevu s-ba „Spēks“, db. 1925. g., pr. Kārlis Zobens, dz. Rīgas - 182, tlr. 18; I Krustpils krāj-aizdevu s-ba, db. 1922. g., pr. Šmuilis Šābels, dz. Jēkabpilī, Lielā - 104, tlr. 68; Krustpils pilsētas savstarpīgā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1927. g., pr. Kārlis Adamsons, dz. Rīgas - 197, tlr. 72.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.**

Baznīcas: pagasta robežās.

Pilis un pilsdrupas: agrākā barona Korfa pils, tagad ieņem Latgales art. pulks.

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminējumi.** Pasaules karā Krustpils ļoti cieta, jo atradās krievu un vācu kaujas joslā. Krievu karaspēks 1917. g. atkāpdamies nodedzināja Krustpilī ap 600 ēku, to starpā 265 dzīvojamās. Krustpilī, Daugavas krastā, uzcelts īpatnēja veida pieminēklis brīvības cīņās kritušiem kareivjiem; pieminēklis celts no dolomīta, kas laužts pašā Krustpilī.

3. **Dabas jaukumi.** Krāšņie Daugavas krasti un salīņas Daugavā.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Krustpils valsts pamatskolas tūristu mītne, prz. skolas pr. T. Rudovskis, darbojas no 1. V. līdz 1. IX.

11. Līvāni.

Pilsēta Daugavpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Līvānu pagastu, robežas garums 10 km; platība 2,02 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): līdz tuvākai dzc. stc. Līvāni — 1 km; Rīga, lietojot dzc. — 157 km, vienīgi pa zemes ceļu 165,8 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Vietā, kur tagad atrodas Līvāni, jau 16. g. s. sākumā radās pastāvīga nometne, kamdēļ 1533. g. zemes īpašnieki Līveni tur nodibināja miestīpu, ko arī nosauca Līvenu vārdā. 19. g. s. sākumā Līvāni bij jau tik lieli, ka ieguva miesta tiesības (1824. g.). 19. g. s. II pusē, kad izbūvēja dzc. pa Daugavas labo krastu un Līvānos ierīkoja dz. stc., iedzīv. skaits strauji pieauga. 1868. g. Līvānos bij 368 iedz., 1882. g. — 1140, 1897. g. — 2614, 1905. g. — 4500, bet 1914. g. gan vairs tikai 3600 iedzīv. Pēc kara, 1920. g., iedzīv. skaits bij noslīdējis līdz 1888 personām. 1926. g. Līvāni ieguva pilsētas tiesības.

Pilsētas ģerbonis nav vēl izstrādāts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 636, no tām: mūra — 35, koka — 595, jauktas — 6, pie kam 576 ir vienstāva ēkas, bet 60 — div- un vairāk stāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 979, no tiem 348 istabas-virtuves, 341 vienistabas, 182 divistabu, 82 trīsstabu, 16 četrstabu, 3 piecistabu, 3 sešstabu un 4 dzīvokļi ar 7 un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 339, ar centrālo apkurināšanu 7, ar ūdensvadu 10.

Iedzīvotāju kopskaits 3527, no tiem 1640 vīriēši un 1887 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2234 (63,34%) latvieši, 981 (27,81%) žīdi, 199 (5,64%) lielkrievi, 44 (1,25%) poli, 32 (0,91%) baltkrievi, 12 (0,34%) vācieši, 3 (0,08%) igauņi, 1 (0,03%) lietuvietis un 21 (0,59%) pārējo vai nezināmo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Rīgas - 216, tlr. 2. Pilsētas galva Jānis Zvanitājs, Rīgas - 83, tlr. 23; valdes locekļi: Jānis Misiņš, Rīgas - 90, tlr.

65 un Jānis Zalaks, Rīgas - 118, tlr. 68; revīzijas komisijas priekšsēdētājs Kārlis Brūveris, Rīgas - 40; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Vladimirs Šapkins, Rīgas - 216, tlr. 2.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Līvānu pls. polic. nodaļa, Rīgas - 216, tlr. 9, policijas uzraugs Augusts Ārens; Līvānu pg. polic. vec. kārtībnieks Jānis Ozoliņš, Rīgas - 77, tlr. 22.

Līvānu notārs Mārtiņš Vidējais, Rīgas - 75, tlr. 26.

3. **Izglītība.** Skolas: Līvānu pilsētas komercskola, Rīgas - 104, tlr. 65, direktors Pēteris Mārtinsons, Rīgas - 114. Skolā darbojas šādi skolotāji: Sandis Mezītis, Katrīne Millers, Eleonora Šmits, Marta Kurmis, Marianna Eikstremis, Jānis Misiņš un Stapislavs Vaikuls.

Līvānu valsts pamatskola, tlr. 44, prz. Pēteris Kāpostiņš, dz. skolā; skolotāji: Vilma Zundāns, Ernests Brutāns, Alma Brutāns, Anna Lejiņš, Irma Kviestītis, Marta Kurmis, Klāra Zariņš, Ādolfs Šteins, Emma Incekals, Pēteris Actiņš, Ženija Sniedze, Vaļeska Rozalinskis un Kārlis Briedis.

Līvānu pls. žīdu 6 kl. pamatskola, Rīgas - 236, prz. Mozus Kacs; skolotāji: Marta Leitnants, Račele Rafelsons, Dāvids Zandbergs, Soņa Fonareva un Icchoks Kodešs.

Bibliotēkas: Līvānu pls. bibliot., Rīgas - 216, 548 sēj.; Līvānu latv. izglīt. b-bas „Stars” bibliot., Liepu - 3, 1124 sēj.; Līvānu pg. pad. Kultūras fonda bibliot., Rīgas - 77, 990 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Līvānu slimnīca, Zaļā - 44, tlr. 31, prz. Kārlis Neiders, Domes - 3, tlr. 100; Līvānu pg. valdes aptieka, Rīgas - 114, tlr. 41, pārvaldnieks Krišjānis Ērglis; Lielā Līvānu aptieka, Rīgas - 184, tlr. 16, prz. Dāvids Kušaks.

Lopārstniecība. Līvānu rajona veterinārārsts Sergejs Eglītis, Rīgas - 101, tlr. 78.

5. **Satiksme.** Līvānu dzc. stacija, pr. Volde-mārs Steprāns, dz. stacijā, tlr. 66; Līvānu pasta-tēlegrafa-tēleфона kantoris, Rīgas - 120, tlr. 29, pastmeistars Jānis Bilāns, Rīgas - 33, tlr. 80.

6. **Pārējās iestādes.** Līvānu virsmežniecība, Stacijas - 3, tlr. 7, vmžz. Osvalds Klaustiņš, dz. turpat; Līvānu pg. valde, Rīgas - 77, tlr. 14, pg.

vecākais Ādams Grugulis; pls. ietilpst Daugavpils apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Daugavpili, Domes - 15, tlr. 139, nod. inspekt. Aleksandrs Golovackis.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Alfrēds Bekers, Rīgas - 189, tlr. 25; Kristaps Albickis, Zaļā ielā, tlr. 84; Kārlis Neiders, Domes - 3, tlr. 100; Dr. Pētersons, Domes - 3, tlr. 31; Sergejs Eglītis, Rīgas - 101, tlr. 78.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Līvānu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	42.069	52,3
Nekustama manta	2.512	3,1
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	35.912	44,6
Kopā	80.493	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	14.480	18,0
Sociālā palīdzība	11.250	14,0
Izglītība	42.220	52,5
Veselības aizsardzība	245	0,3
Pārējie	12.298	15,2
Kopā	80.493	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 301.

I šķ. trakt. Rīgas - 177, ip. tirdzn. paju s-ba „Rīgas alus darītava“, tlr. Rīgā 31051; I šķ. traktieris Rīgas - 114, ip. Mitrafants Kuzņecovs; II šķ. traktieris Rīgas - 98, ip. Juris Tumšs, tlr. 67; krodzniecības vkl. Rīgas - 232b, ip. Alberts Straumnieks; krodzniecības vkl.-tējnica Rīgas - 65, ip. Ede Princis; krodzniecības vkl. Rīgas - 73, ip. Alvīne Boks; ēdienu vkl. Stacijas - 1, ip. Vilibalds Hildebrants; tējnica Rīgas - 74, ip. Natālija Strazdiņš; tējnica Rīgas - 135, ip. Ieva Kriškāns; kafejnica Rīgas - 81, ip. Jānis Veliks; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 164, ip. R. Brachmanis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 83, ip. Jūlijs Zvanitājs, tlr. 23; pārtikas preču trg. Rīgas - 85, ip. Joselis Spungins; pārtikas preču trg. Rīgas - 63, ip. Abrams Pliss; pārtikas preču trg. Rīgas - 59, ip. Jāzeps Rožāns; pārtikas preču trg. Rīgas - 57, ip. Bronislavs Zeips, tlr. 62; pārtikas preču trg. Rīgas - 107, ip. R. Mendelons; pārtikas preču trg. Rīgas - 113, ip. Antons Caune; pārtikas preču trg. Dzirnau - 16, ip. Mendelis Burins; pārtikas preču trg. Rīgas - 248, ip. Esters Burins; pārtikas preču trg. Rīgas - 300, ip. O. Burins; pārtikas preču trg. Rīgas - 268, ip. Leibs Šmidts; pārtikas preču trg. Rīgas - 252, ip. Meiers Sifs, tlr. 27; pārtikas preču trg. Rīgas - 282, ip. Jānis Dauge; pārtikas preču trg. Dzirnau - 15, ip. Leiba Heimanis; pārtikas preču trg. Dzirnau - 6, ip. Bērs Kaganis; pārtikas preču trg. Rīgas - 226, ip. Zālmanis Abramsons; pārtikas preču trg. Rīgas - 224, ip. Icīks Gantvergeris; pārtikas preču trg. Rīgas - 230, ip. Hita Peiross; pārtikas preču trg. Rīgas - 189, ip. K. Livens; pārtikas preču trg. Rīgas - 232, ip. Arons Lacvinskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 244, ip. Vichno Roze; pārtikas preču trg. Rīgas - 240, ip. Nochmanis Blats; pārtikas pre-

ču trg. Rīgas - 232, ip. Ošers Lats; pārtikas preču trg. Rīgas - 190, ip. Cipa Lazniks; pārtikas preču trg. Rīgas - 190, ip. Seina Silņa; pārtikas preču trg. Rīgas - 157, ip. Milda Geidāns; pārtikas preču trg. Rīgas - 173, ip. Braine Neišloss; pārtikas preču trg. Rīgas - 162, ip. Haims Kodešs; pārtikas preču trg. Rīgas - 168, ip. Joselis Vapne; pārtikas preču un labības trg. Rīgas - 180, ip. Šleima Livens; pārtikas preču trg. Jauntirgus - 8, ip. Seina Šapiro; pārtikas preču trg. Rīgas - 140, ip. Berta Neišloss; pārtikas preču trg. Rīgas - 239, ip. Taube Langs; pārtikas un labības preču trg. Rīgas - 205, ip. Meiers Vapne, tlr. 71; pārtikas preču trg. Rīgas - 197, ip. Vulfs Kodešs; pārtikas preču trg. Rīgas - 34, ip. Marta Kalvāns; pārtikas preču trg. Rīgas - 22, ip. Bulko Abo; pārtikas preču trg. Rīgas - 90, ip. Pēteris Mārāns; pārtikas preču trg. Rīgas - 108, ip. B. Garbers; pārtikas preču trg. Zemgales - 6; pārtikas preču trg. Rīgas - 40, ip. Kārlis Brūveris; pārtikas preču trg. Rīgas - 38, ip. Motelis Treizons; pārtikas preču trg. Rīgas - 109, ip. Ābrams Posvilkis, tlr. 10; pārtikas preču trg. Rīgas - 72, ip. Ieva Klindžna; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 254, ip. Motelis Heimanis, tlr. 52; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 80, ip. Beila Levinštams; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 87, ip. M. Vapne; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 142, ip. M. Beguns; pārtikas un kļiņģeru trg. Rīgas - 134, ip. Konstantīns Jakovļevs, tlr. 79; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 152, ip. A. Cimanis; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 171, ip. Estere Kodešs; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 167, ip. Movša Kodešs; pārtikas preču trg. Rīgas - 132, ip. Hana Pogils; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 208, ip. Boruchs Nics; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 191, ip. Haja Cisers; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 118, ip. Minna Zalaks, tlr. 68; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 114, ip. Jocha Krells, tlr. 46; ogu trg. Rīgas - 208, ip. Hava Spungins; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 99, ip. Vichne Roze; koloniālpreču trg. Rīgas - 194, ip. firma „Brāļi Trainiņi“, tlr. 8; pārtikas un daž. preču trg. Rīgas - 75, ip. Centrālā kooperatīva „Pašpalīdzība“ Līvānu nod., tlr. 5; pārtikas preču un labības, sēkļu trg. Rīgas - 258, ip. Hane Vapne, tlr. 72; koloniālpreču un labības, sēkļu trg. Rīgas - 104, ip. Golda Goss, tlr. 3; dažādu preču trg. Rīgas - 213, ip. firma „Brāļi Zusāni“, tlr. 36; pārtikas preču trg. Rīgas - 214, ip. Nīsons Krēmers; labības trg. Dzirnau - 3, ip. Mendelis Psavke; labības un ogu trg. Rīgas - 246, ip. Movša Lacvinskis, tlr. 82; labības trg. Rīgas - 186, ip. Leiba Livens; labības trg. Rīgas - 238, ip. Izaks Psavke, tlr. 37; labības trg. Krustpils - 68, ip. Leibs Vapne; labības trg. Rīgas - 103, ip. Joselis Zveins; labības trg. Rīgas - 119, ip. C. Zveins; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 238, ip. Latgales lauks. centrālais kooperatīvs, tlr. 37; linu stiebru un pakulu iepirkšana Dzirnau - 3, ip. Feigelsons Mendelis; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 106, ip. Centrālā kooperatīva „Pašpalīdzība“ Līvānu nodaļa; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 75, ip. Līvānu lauks. b-ba „Arāja spēks“, tlr. 13; Zingera šujmašīnu trg. Rīgas - 241, ip. Amerikas akciju s-ba; maiznīca-konditoreja Rīgas - 116, ip. Pēteris Timoškevičs; maiznīca Rīgas - 131, ip. Gīršs Trēgers; gaļas trg. Dzirnau - 18, ip. Arons Burins; gaļas trg. Rīgas - 250, ip. Hiršs

Vapne; gaļas un desu trg. Vecbaznīcas - 8, ip. brāļi Boginski, tlr. 90; gaļas trg. Rīgas - 242, ip. Joselis Vapne; gaļas trg. Rīgas - 101, ip. Jānis Līcis; gaļas trg. Rīgas - 121, ip. Leba Vapne; gaļas un desu trg. Rīgas - 65, ip. Rūdolfs Plots; gaļas un desu trg. Rīgas - 77, ip. Roberts Glemītis, tlr. 43; gaļas trg. Rīgas - 121, ip. Samuēls Zilbers; gaļas trg. Krustpils - 72, ip. Movša Hofmanis; gaļas trg. Krustpils - 56, ip. Rīvka Spungins; gaļas trg. Krustpils - 50, ip. Faivišs Spungins; vīnu trg. Rīgas - 85, ip. Anna Zariņš; vīnu trg. Rīgas - 244, ip. Lozers Roze; vīnu trg. Rīgas - 230, ip. Dveira Peiros; alus lielnoliktava Stiklu - 3, ip. A./S. Ilģeciema alus darītava, tlr. Rīga 39289; pulksteņu un velosipēdu trg. Rīgas - 118, ip. Veronika Raubiško; pulksteņu un zelta lietu trg. Rīgas - 101, ip. Salmanis Lacvinskis; ieroču trg. Rīgas - 260, ip. Hermanis Timermanis; dzelzs preču trg. Rīgas - 220, ip. Feija Zveins; dzelzs preču trg. Rīgas - 200, ip. Ēta Jefune; dzelzs preču trg. Rīgas - 228, ip. Leja Roze; dzelzs preču trg. Rīgas - 198, ip. Keveka Zveins, tlr. 32; dzelzs preču trg. Rīgas - 154, ip. Michels Zveins, tlr. 35; skārda trauku trg. Rīgas - 210, ip. Hiršs Spungins; dzelzs un zirgu lietu trg. Rīgas - 100, ip. Jēzups Kazulis; dzelzs un daž. preču trg. Rīgas - 110, ip. Nochmanis Kadiševics; drogu preču trg. Rīgas - 195, ip. H. Kadiševics un S. Mersons; drogu un daž. preču trg. Rīgas - 110, ip. Ichoka Kadiševics; kosmētisku un optisku preču trg. Rīgas - 105, ip. Boruchs Nica; drogu preču trg. Rīgas - 113, ip. Necha Gamze; manufaktūras trg. Rīgas - 123, ip. Joselis Spungins; manufaktūras un tabakas preču trg. Rīgas - 238, ip. Ēta Psavke, tlr. 37; manufaktūras trg. Rīgas - 139, ip. Šmuils Gavartīns; manufaktūras un galanterijas trg. Rīgas - 108, ip. A. Michējvs; manufaktūras preču trg. Rīgas - 176, ip. Ēstere Roze, tlr. 55; manufaktūras preču trg. Rīgas - 181, ip. Hana Psavke; manufaktūras preču trg. Rīgas - 177, ip. Vulfs Spokainis; manufaktūras preču trg. Rīgas - 218, ip. brāļi Trami, tlr. 57; manufaktūras trg. Rīgas - 212, ip. Šora Līvens, tlr. 30; gatavu apģērbu un siku preču trg. Rīgas - 106, ip. Necha Gavartīns; gatavu apģērbu trg. Rīgas - 153, ip. Vulfs Vapne; gatavu apģērbu un aditu preču trg. Rīgas - 144, ip. Judelis Šērs, tlr. 73; gatavu drēbju trg. Rīgas - 101, ip. Haja Koblencs; gatavu apģērbu un galanterijas preču trg. Rīgas - 132, ip. B. S. M. Neišloss; galanterijas preču trg. Rīgas - 148, ip. Jānis Zīlis; galanterijas un krāsu trg. Rīgas - 153, ip. Nochums Vapne; galanterijas preču trg. Rīgas - 169, ip. Haja Kodešs; galanterijas preču trg. Rīgas - 160, ip. P. Kapelušņiks; galanterijas preču trg. Rīgas - 147, ip. Izraēlis Tols; cepuru trg. Rīgas - 161, ip. Taube Sīfs; cepuru trg. Rīgas - 182, ip. Elke Kapelušs; cepuru trg. Rīgas - 163, ip. Izaks Neišloss; ādu trg. Vecbaznīcas - 4, ip. I. Spungins; ādu trg. Rīgas - 175, ip. Mejers Pītums; ādu un apavu trg. Rīgas - 147, ip. Sara Millers; apavu trg. Rīgas - 79, ip. Jankelis Lavinskis; apavu trg. Rīgas - 161, ip. Joselis Sīfs; apavu trg. Rīgas - 151, ip. Morduchs Fels; apavu trg. Rīgas - 158, ip. Movša Sandleris; apavu trg. Rīgas - 196, ip. Izraēls Līvens; apavu un ādu trg. Rīgas - 192, ip. Genochs Kodešs; apavu trg. Rīgas - 187, ip. Haims Kacs; apavu trg. Rīgas - 159, ip. Gutelis Heimanis; apavu trg. Rīgas - 175, ip. Meijers Pītums; siku preču trg. Rīgas - 137,

ip. Mans Kodešs; frizētava Rīgas - 123, ip. Jēkabs Gorošs; frizētava Rīgas - 131, ip. Haims Spungins; frizētava Rīgas - 75, ip. Vilis Mentipšs; frizētava Rīgas - 191, ip. Jankelis Varkels; frizētava Rīgas - 196, ip. Seimanis Kivrvins; frizētava Rīgas - 226, ip. Jankelis Locvinskis; frizētava Rīgas - 164, ip. Sara Spungins; pirts Daugavpils - 46, ip. Sone Leja Gamzis; pirts Vec ticībnieku - 3, ip. Andrejs Nikitovs; kino „Atpūta“ Daugavpils - 2, ip. Edmunds Spuilis.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās un ceturtdienās; gada tirgi: 2. maijā, 1. septembrī un 15. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 272. Dzirnavas Rīgas-95, ip. Līvānu ražoš. b-ba „Straume“, tlr. 11; baranku ceptuve Rīgas - 134, ip. Konstantīns Jakovļevs, tlr. 79; pienotava Rīgas - 75, ip. Līvānu apkārtnes piensaimn. s-ba; desu rūpn. Vecbaznīcas - 8, ip. brāļi Baginski, tlr. 90; desu darbn. Rīgas - 79, ip. Roberts Glemītis, tlr. 43; spirta dedzinātava Dzelzceļa - 19, ip. I. Brenners, tlr. 75; atslēdznieku darbn. Rīgas - 282, ip. J. Dauge; atslēdznieku darbn. Celtuves - 26, ip. Andrejs Grauziņš, tlr. 45; kalēju darbn. Kuldīgas - 2/6, ip. Kopela Kodišs, tlr. 24; aušanas darbn. Rīgas - 218, ip. brāļi Trami, tlr. 57; vērptuve Rīgas - 95, ip. Līvānu ražoš. b-ba „Straume“, tlr. 11; vadmalas veltuve un spiestuve Rīgas - 18, ip. Kārlis Plocāns; vadmalas veltuve un krāsotava Dzirnavu - 13, ip. Jānis Peisinesks; vadmalas veltuve un pres. Rīgas - 213, ip. Jānis Kampe; veltuve un krāsot. Rīgas - 95, ip. Līvānu ražoš. b-ba „Straume“, tlr. 11; galdnieku darbn. Jaunbaznīcas - 11, ip. Roberts Ērglis; zāģētava Rīgas - 95, ip. Līvānu ražoš. b-ba „Straume“, tlr. 11; kalķu cepis Stiklu - 3, ip. R. Čālitis; aditava Rīgas - 144, ip. Judelis Šērs, tlr. 73; Līvānu kūdras f-ka Fabrikas - 2, ip. valsts, tlr. 49; elektr. stac. Rīgas - 95, ip. Līvānu raž. b-ba „Straume“, tlr. 11.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kop skaits: 1041; no tiem apbūvēti 727, neapbūvēti 314.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 176,64 ha.

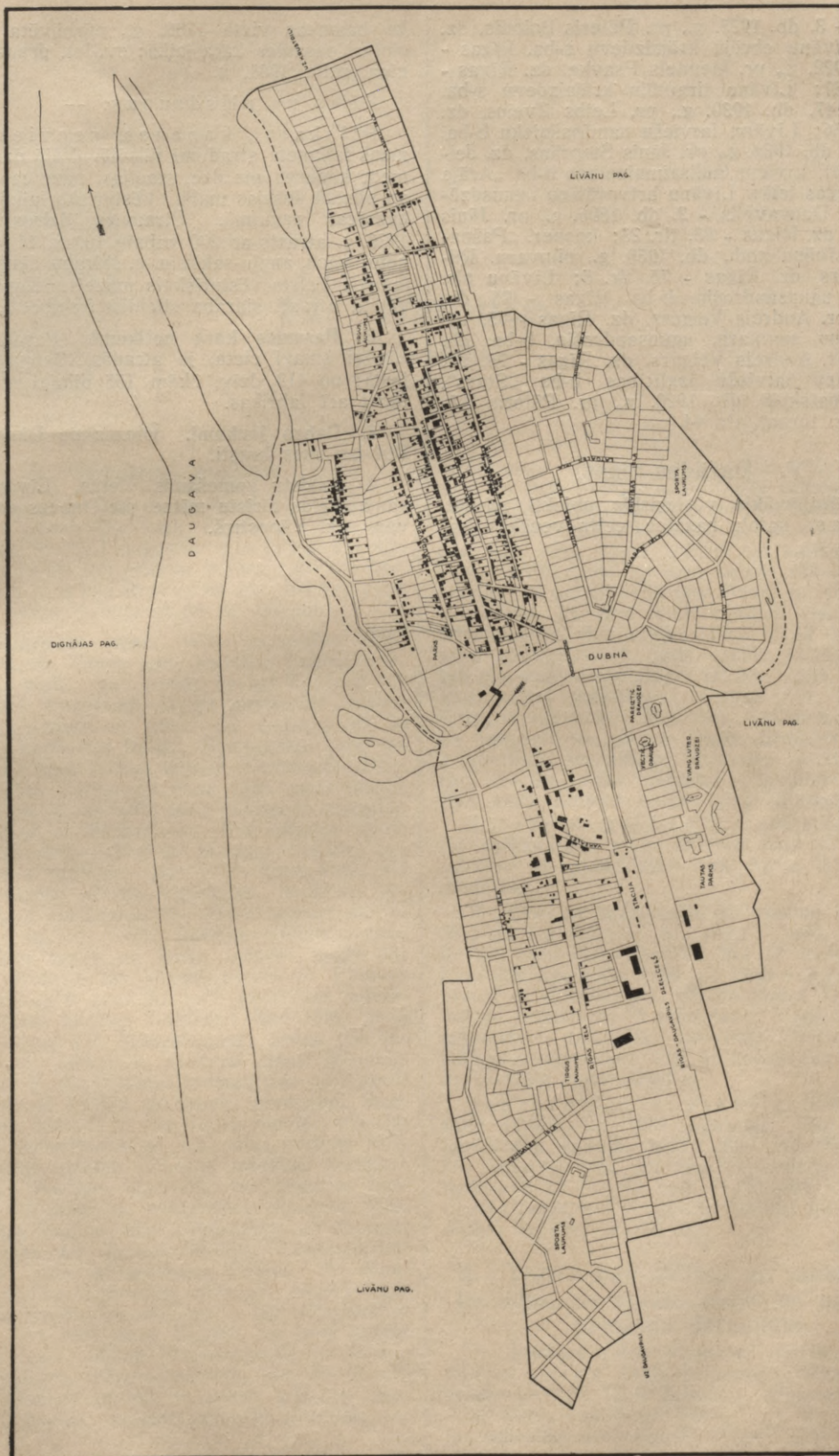
Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 44,21 ha, kartupeļi 90,53 ha, saku augi 22,58 ha, augļu un ogu dārzi 5,52 ha.

Mājlopi: 101 zirgs, 132 govslopi, 357 cūkas, 7 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. draudze, Stiklu - 4, garīdzn. Kārlis Briedis, dz. Rīgas - 114; Vecticībnieku draudze, Vecticībnieku - 2, garīdzn. Feodors Michailovs, dz. Vecticībnieku - 1; Jūdu draudze, Kuldīgas - 3, Rīgas - 222 un 219 un Krustpils ielā, garīdzn. A. B. Taics, dz. Rīgas - 155; Baptistu draudze, Rīgas ielā, garīdzn. Miķelis Zēgelnieks, dz. Rīgas - 274; Katolu draudze, uz robežas ar Līvānu pg., garīdzn. Stanislavs Vaikuls; Pareizticīgo draudzei sava dievnama nav; dievkalpojums notur Līvānu pg. robežās garīdzn. Namnieks.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Līvānu krājaizdevu s-ba, Rīgas - 75, db. pirms pasaules kara, pr. Andrejs Veigurs, dz. Līvānu pg. Veiguros; Līvānu namīpašnieku krājaizdevu ka-

Līvānu pilsētas plāns.

se, Liepu - 3, db. 1925. g., pr. Pēteris Balodis, dz. turpat; Līvānu ebrēju krājaizdevu s-ba, Rīgas - 194, db. 1922. g., pr. Mendels Psavke, dz. Rīgas - 238, tlr. 37; Līvānu tirgotāju krājaizdevu s-ba, Rīgas - 147, db. 1930. g., pr. Leibs Zveins, dz. Rīgas - 156; Līvānu latviešu namiņašnieku b-ba, Liepu - 3, db. 1924. g., pr. Jānis Steprāns, dz. Jelgavas - 20; Līvānu lauksaimniecības b-ba „Arāja spēks“, Rīgas ielā; Līvānu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Daugavpils - 2, db. 1896. g., pr. Jānis Zvanītājs, dz. Rīgas - 83, tlr. 23; kooper. „Pašpalīdzība“ Līvānu nod., db. 1930. g., pilnvarn. Rūdolfs Zuters, dz. Rīgas - 75, tlr. 5; Līvānu pls. savstarp. ugunsapdrošin. b-ba, Rīgas - 75, db. 1932. g., pr. Andrejs Veigurs, dz. Rīgas - 75, tlr. 60; Līvānu savstarp. ugunsapdrošin. b-ba, db. 1921. g., pr. Andrejs Veigurs, dz. Rīgas - 75, tlr. 60; Līvānu latviešu izglītības b-ba „Stars“, valsts pamatskolā, db. 1920. g., pr. Pēteris Kāpostņš, dz. turpat, tlr. 44.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: katoļu baznīca, celta vecākās ko-

ka baznīcas vietā 1758. g., pārbūvēta 1880. g., cietusi pasaules kara laikā; ev.-lut. draudzes baznīca, celta 1931. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: akmens laikmeta atradumi pilsētā. Vēlā dzelzs laikmeta kapenes pie dzc. stacijas, baznīcas pagalmā un pilsētā šosejas malā. Vēsturisko laiku kapenes baznīcas pagalmā. Straumes dzirnavu dārzā 1933. g. atrasts ap 200 gabalu 10. un 11. g. s. monētu: vācu, angļu-sakšu, u. c. sidraba dēnāri, kurus ieguvis Valsts vēsturiskais muzejs. Kopā ar monētām atrasti sidraba stienīšu fragmenti.

2. Pasaules kara notikumi. Pasaules karā Līvāni smagi cieta, jo atradās Daugavas ciņu joslā: no 419 dzīv. ēkām 155 pilnīgi nopostītas; tāpat arī fabrikas.

3. Dabas jaukumi. Gleznainie Daugavas un Dubnas upes krasti.

4. Tūristu apmešanās vietas. Līvānu valsts pamatskolas tūristu mītne, pie Dubnas un Daugavas, prz. Kāpostņš.

12. Aizpute.

Aprīķa pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Lažas (5,5 km), Kazdangas (1,5 km) un Aizputes (8 km) pagastu; platība 6,43 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Aizpute — 2 km, Rīga — pa dzc. 193 km, caur Kalvenes staciju*), vienīgi pa dzc. 190 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Aizputes pilsēta atrodas kuģojamās Sakas upes pietekas Tebras ielejas stāvajā malā. Var domāt, ka arī Tebra senos laikos bijusi kuģojama, tā ka pastāvējis ūdensceļš starp Aizputi un jūru. 13. gadusimtenī šie pacēlusies kuršu pils Beida. Sekmīgākai kara vešanai ar kuršiem ordeņa mestrs Ditrichs fon Gröningens senās kuršu pils vietā 1248. gadā uzcēla mūra pili, pie kurš 1249. gadā nodibināja miestu un 1254. gadā uzcēla baznīcu. Pēc iekaroto zemju sadalīšanas starp ordeni un bīskapu, Aizputes novadu ieguva bīskaps. Bet 1260. gadā kurši pie Durbes sakāva ordeņa karaspēku, nonāvēja ordeņa mestru Burchardu fon Hornhauzenu un ieņēma arī Aizputi. Pēc ilgākām cīņām ordeņa karapulkiem tomēr no jauna izdevās iegūt pār kuršiem virsroku, un Aizputi pievienoja Piltenes bīskapijai. 1378. gadā Aizputei piešķirtas patstāvīgas (Rīgas) pilsētas tiesības. Kad 1559. gadā bīskaps Johans fon Münchhauzens savas tiesības uz Piltenes bīskapiju pārdeva dāņu kēniņam Fridricham II, tas Piltenes novadu līdz ar Aizputi atdeva savam brālim Holsteinas hercogam Magnum (skat. Pilteni). Tas stipri rūpējās par luteritības izplatīšanos, un viņa laikā Aizputē 1578. gadā ieradās pirmais luterāņu mācītājs Joachims Remlings. Magnus atjaunoja arī Aizputes baznīcu, un vēl tagad tur uzglabāties zvans no 1589. gada. Bet Magnus bija izšķērdētājs un daudzas savas zemes, arī Aizputi, iekāļāja Brandenburgas hercogam, pats apmezdamies Piltenē. Ar Magnus, kā pēdējā luteritīgā bīskapa, nāvi Piltenē pazaudēja rezidences tiesības — tās tad piešķīra Aizputei. Ar 1585. gada līgumu, ko savā starpā noslēdza Polija, Dānija, Brandenburga un Kurzemes hercogiste, Piltenes novadu līdz ar Aizputi piešķīra Polijai, atstājot to tomēr kilā Brandenburgas hercogam. Aizpute šai laikā attīstījās par

*) Pēc šosejas „Aizpute-Kalvene“ izbūves attālums samazināsies uz 191 km.

ievērojamu tirdzniecības centru. Zviedru-poļu karā no 1655.—1660. gadam viņas tirdzniecība dabūja stipru triecienu, jo zviedri aizsprostoja kuģu ceļu, nogremdējami Sakas grīvā akmeņus, ko gan pēc kara atkal iztirīja un satiksmi atjaunoja. XVIII gadu simteņa beigās sekmīgā tirdzniecība šie pievilka pirmos žīdus, un tie tik ātri savairojās, ka drīz vien gandrīz visa tirdzniecība atradās viņu rokās. 1750. gadā Aizputē atvēra aptieku, 1765. gadā uzcēla rātsnamu, kurā bez pls. valdes novietojās arī bibliotēka. Pēc Polijas valsts sadalīšanas Aizputi līdz ar pārējo Kurzemi pievienoja Krievijai. Aizputes labklājība redzami sarūka, jo viņas tirdzniecību visai nelabvēlīgi iespaidoja Krievijas muitas tarifi. Bet, līdzīgi citām Baltijas pilsētiņām, Aizpute XIX gadu simteņa beigās atkal atkopās.

Pilsētas ģerbonis: sudrabotā laukumā sarkans pils mūris ar torni vidū un restotiem vārtiem tā apakšdaļā; virs torņa trīs zeltītas zvaigznes.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 381, no tām mūra — 67, koka — 282, jauktas — 32, pie kam 309 vienstāva, bet 72 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kop skaits 1209, no tiem 427 istabas-virtuves, 416 vienistabas, 190 divistabu, 112 trīsistabu, 40 četrīstabu, 15 piecīstabu, 8 sešīstabu un 1 astoņīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 458, ar ūdensvadu 22; 1 ēka ar centrālo apkurināšanu.

Iedzīvotāju kop skaits 3418, no tiem 1449 vīrieši un 1969 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2505 (73,29%) latvieši, 534 (15,62%) žīdi, 303 (8,86%) vācieši, 27 (0,79%) lielkrievi, 17 (0,50%) poļi, 11 (0,32%) lietuvieši, 3 (0,09%) baltkrievi, 1 (0,03%) igauņi un 17 (0,50%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Atmodas - 19, tlr. 32. Pilsētas galva Jānis Jirģensons, Atmodas - 27; valdes locekļi: Jānis Zelmenis, Atmodas - 31, tlr. 5 un Pauls Pakalniņš, Skolas - 1, tlr. 58; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Jānis Virģa, Pasta - 7; dzimtsarakstu nodaļas pārzinis un kasieris Krišs Pēters, Jāņu - 2.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Liepājas-Aizputes apr. polic. III iec., Atmodas - 12-a, tlr. 8, iec. pr. Jānis Stabulnieks, dz. policijas namā.

Aizputes iec. miertiesa, Atmodas - 12a, tlr. 45, miertiesn. Viljams Robežnieks, dz. Pasta - 6.

Aizputes iec. izmeklēšanas tiesn. Aleksandrs Hinše, 15. maija - 16, tlr. 27.

Aizputes iec. tiesu izpild. Andrejs Salavs, Jelgavas - 4, tlr. 86.

Aizputes notārs Kārlis Vittenbergs, Pasta - 5, tlr. 76.

3. **Izglītība.** Skolas: Valsts Aizputes ģimnazija, Skolas - 1, direkt. Pauls Pakalniņš, dz. ģimnazijas ēkā, tlr. 58. Skolā darbojas šādi skolotāji: Veronika Lācis, Anna Oškals, Jānis Audriņš, Arvīda Kaļķenieks, Alma Kikāns, Anna Lazdiņa, Milda Frišmanis, Hermanis Ābele, Izraels Pins, Krišs Jankovskis, Emīlija Rings, Oskars Sakārnis.

Aizputes pilsētas I un II pamatskola, Atmodas - 22, prz. Juris Skrēģis, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Alfrēds Brants, Jānis Folmanis, Krišs Jankovskis, Ernests Citskovskis, Alma Citskovskis, Elza Matisons, Emīlija Rings, Alise Iziks, Lūcija Jurkovskis, Milda Jansons, Milda Piķis, Irma Blukis.

Aizputes pilsētas žīdu pamatskola, Kuldīgas - 18, prz. Levs Voložs, dz. Kuldīgas - 16. Skolā darbojas šādi skolotāji: Izraels Pins, Voldemārs Sika, Mordchais Burgins-Gordons.

Vācu vecāku savienības Aizputes pamatskola, Kuldīgas - 24, prz. Elionora Foss, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Lilija Rumels, Elizabete Eislers, Jutta Pētersens, Hedviga Reinholds, Valters Hiršheidts.

Bibliotēkas: Aizputes pilsētas bibliot., Atmodas - 22, ar 2510 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. L. S. krusta veselības kopšanas punkts, Pils - 3, tlr. 107, prz. Dr. Eiženija Dankerovičs; Lichtenšteina aptieka, Atmodas - 24, ip. Kurts Lichtenšteins, tlr. 61; Jaunā aptieka, Atmodas - 16, tlr. 47, ip. Estere Zebba.

Lopārstniecība. Aizputes rajona veterinārārsts Pēteris Zvirgzdiņš, 15. maija - 16, tlr. 88.

5. **Satiksme.** Aizputes pasta-tēlegrafa kantoris, Zvaigžņu - 7, tlr. 6, pastmeistars Jānis Jansons, dz. pasta mājā; Aizputes dzc. stacija, stc. pr. Emīls Jēgers, dz. dzc. stc. ēkā, tlr. 26.

6. **Pārējās iestādes.** Aizputes-Kuldīgas kara apr. pārvalde, 15. maija - 29, pr. pulkv.-lt. Jānis Bērziņš, dz. pārvaldes namā, tlr. 10; Aizputes apr. lauku pašvald. vecākais Jānis Zelmenis, Atmodas - 31, tlr. 5; Aizputes apr. nod. inspekcija, Atmodas - 5, tlr. 77, nod. inspekt. Jānis Ozoliņš, dz. Atmodas - 16; Latvijas bankas Aizputes nod., Atmodas - 5, tlr. 23, direkt. Andrejs Aļe, dz. bankas namā; Aizputes virsmežniecība, Kuldīgas - 23, tlr. 28, vmžz. Konstantīns Bencins, dz. virsmežniecībā; Liepājas kopējās slimo kases Aizputes nod., Jāņu - 12, tlr. 81.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Aizputes rajona ārsts Dāvids Čakārnis, Kuldīgas - 10,

tlr. 73; apriņķa ārsts Pēteris Liepiņš, 15. maija - 16, tlr. 27; ārsts Ādolfs Seddings, 15. maija - 13, tlr. 11; ārsts Grigorijs Lemperts, Atmodas - 1, tlr. 118; ārsts Zauls Michelsons, Atmodas - 14, tlr. 117; ārsts Markus Dāvidsons, 15. maija - 1, tlr. 122; ārste Eiženija Dankerovics, Jāņu - 12.

Zobu ārsti: Līvija Cers, Jāņu - 12; Beila Bordels, Atmodas - 9; Roza Lēvins, Atmodas - 21; Genia Birgers, Atmodas - 15.

Vecmātes: A. Horns, 15. maija - 38, tlr. 21.

Advokāti: zvēr. adv. Aleksandrs Hervāgens, Jāņu - 10, tlr. 124; priv. adv. Jānis Treilibs, Pasta - 3; priv. adv. Fricis Akerblūms, 15. maija - 8.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Aizputes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	70.751	46,8
Nekustama manta	12.104	8,0
Uzņēmumi un pasākumi	9.644	6,0
Pārējie	58.670	38,8

Kopā 151.169 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	18.308	12,1
Sociālā palīdzība	27.344	18,1
Izglītība	37.741	25,0
Veselības aizsardzība	120	—
Pārējie	67.656	44,7

Kopā 151.169 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 217. II šķ. traktieris Lielā - 8, ip. A. Briedis; II šķ. traktieris Boju - 15, ip. Jude Šloma, tlr. 44; II šķ. traktieris Pasta - 6, ip. Mārtiņš Limneijers, tlr. 15; ēdienu vkl. Lielā - 1, ip. Augusts Alksnis; tējnīca un ēdienu vkl. Lielā - 34, ip. Lina Pūris; tējnīca Pasta - 8, ip. Kate Untenbergs, pst. adr. Jāņu - 9; tējnīca Kuldīgas - 12, ip. Sonija Laube, tlr. 66; tējnīca Lielā - 15, ip. Anna Rožkalns; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 13, ip. Aizputes apr. skolotāju arodn. s-ba, tlr. 2; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 23, ip. Fridrichs Rozenšteins, pst. adr. Kuldīgas - 1, tlr. 75; pārtikas un daž. preču trg. Pasta - 7, ip. J. L. Nāntansons, tlr. 22; pārtikas preču trg. Pasta - 5, ip. A. Fišers; pārtikas preču trg. Kuldīgas - 2, ip. R. Šūns, tlr. 12; pārtikas preču trg. Pasta - 8, ip. Rebeka Kiffels; pārtikas preču trg. Pasta - 8, ip. Žanis Strazdiņš, pst. adr. Jāņu - 9, tlr. 84; pārtikas preču trg. Jelgavas - 1, ip. Jānis Rāts; pārtikas preču trg. Jelgavas - 16, ip. Kārlis Kiršpils, tlr. 102; pārtikas preču trg. Lielā - 27a, ip. Anna Bundzenieks; pārtikas preču trg. Lielā - 2, ip. Roza Beitlers; pārtikas preču trg. Lielā - 40, ip. V. Kants; pārtikas preču trg. Boju - 1, ip. J. Hercenbergs; pārtikas preču trg. Boju - 28, ip. E. Štrauss, tlr. 65; pārtikas preču trg. Boju - 30, ip. Z. Bergmanis; pārtikas preču trg. Lielā - 12, ip. Lize Zanars; pārtikas preču trg. Pie-stātnes - 3, ip. Ž. Dambergs, pst. adr. Brīvības bulv. 4; pārtikas preču trg. Lielā - 34, ip. Krišs Pūrs; pārtikas preču trg. Liepājas - 8, ip. Eliāss Hercenbergs; pārtikas preču trg. Liepājas - 4, ip.

Ernests Raudziņš, tlr. 19; pārtikas preču trg. Jāņa - 14, ip. Hirštorns Zundelis; pārtikas preču trg. Jāņa - 16, ip. Jankelis Leve un Mordche Bērs-Hiršhorns, pst. adr. Kuldīgas - 22, tlr. 111; pārtikas preču trg. Lielā - 3, ip. Estere Tillims; pārtikas preču trg. Lielā - 1a, ip. Jēkabs Rudzītis; pārtikas preču trg. Lielā - 30, ip. Oskars Dēlands, tlr. 112; pārtikas preču trg. Boju - 46, ip. Hugo Azarovs; pārtikas preču trg. Lielā - 21, ip. Arnolds Pujins, pst. adr. Kalēju - 2; pārtikas preču trg. Kuldīgas - 13, ip. Žanis Konrāds; pārtikas preču trg. Lielā - 32, ip. Vilhelms Hercenbergs, tlr. 29; pārtikas preču trg. Lielā - 38, ip. Rebeka Veinšteins, pst. adr. Lielā - 7; pārtikas preču trg. Boju - 22, ip. J. Venšavs; pārtikas preču trg. Lielā - 9, ip. Iciks Zivs, tlr. 53; pārtikas preču trg. Kuldīgas - 12, ip. A. Laube, tlr. 64; pārtikas preču trg. Pasta - 1, ip. Emīls Knaķis, tlr. 90; pārtikas preču trg. Lielā - 27, ip. Andžs Taube; pārtikas preču trg. Lielā - 29, ip. Morduchs Šapiro; maizes trg. Lielā - 6, ip. L. Dumbra; maizes trg. Jāņa - 10, ip. Hermīne Kārklīšs, tlr. 52; maizes trg. Lielā - 7, ip. J. Hunaus; maizes trg. Lielā - 29, ip. Alma Piese, pst. adr. Boju - 39; maiznīca Lielā - 24, ip. Krišs Ronis; maiznīca Jāņa - 14, ip. Zāra Jozefovičs; maiznīca-konditoreja Lielā - 19, ip. Viktors Gecs; koloniāl- un lauksaimniecības preču trg. Lielā - 26, ip. Aizputes kooperatīva s-ba, tlr. 13; labības trg. Jelgavas - 24, ip. Hermanis Hunaus, tlr. 31 un 67; labības trg. Kuldīgas - 12, ip. Abbe Laube, pst. adr. Kuldīgas - 5, tlr. 64 un 7; labības trg. Kuldīgas - 23, ip. Hune Azarovs, pst. adr. Liepājas - 7; labības trg. Lielā - 36, ip. A. Beitlers; labības un ādu trg. Kuldīgas - 22, ip. Jankelis Lēvis, tlr. 111; labības trg. Liepājas - 20, ip. Izaks Azarovs, pst. adr. Boju - 1, tlr. 101; gaļas trg. Lielā - 36, ip. Moze Goldingers, pst. adr. Boju - 8; gaļas un desu trg. Lielā - 7, ip. Lina Kienkas; gaļas trg. Lielā - 15, ip. Zāmuēlis Hillelsons; gaļas trg. Boju - 2, ip. Heinrichs Vītols, pst. adr. Tīrgus - 2; gaļas trg. Lielā - 18, ip. Jākobs Goldingers; gaļas trg. Jāņa - 10, ip. Jākobs Cerns, pst. adr. Kuldīgas - 15; gaļas un desu trg. Jāņa - 12, ip. Kārlis Jākulis, pst. adr. Brīvības - 13; gaļas trg. Lielā - 26, ip. Jozefs Cerns; gaļas trg. Lielā - 18, ip. Hiršs Grīnfelds; gaļas un desu trg. Pasta - 8, ip. Bernhards Dzenis, pst. adr. Jāņa - 9; gaļas un desu trg. Lielā - 29, ip. Kārlis Šulcs; gaļas trg. Jelgavas - 20, ip. Dāvids Rolofs; vīnu un degvīna trg. Lielā - 32, ip. V. Jurkovskis; vīnu un degvīna trg. Lielā - 1, ip. Indriķis Zarachovičs; vīnu un degvīna trg. Jāņa - 8, ip. Krišs Melbergs, pst. adr. Austrumu - 8; valsts spirta un degvīna trg. Lielā - 19, ip. Aizputes pilsētas pašvaldība, tlr. 32; augļūdens trg. Kuldīgas - 9, ip. Mozus Blūmbergs; saldumu trg. Lielā - 23, ip. Raža Jozefovičs; velosipedu un daž. preču trg. Lielā - 13, ip. A./S. „A. Lippert“; šujmašīnu, velosipedu un daž. preču trg. Lielā - 14, ip. I. Feldmanis, tlr. 48; velosipedu un piesaimniec. maš. trg. Pasta - 8, ip. Krišs Pumpurs; šujmašīnu un velosipedu trg. Lielā - 9, ip. Johanna Bergers; petrolejas, latola un smēreļļas trg. Boju - 8, ip. A./S. „Apekol“; latola trg. Lielā - 14, ip. I. Feldmanis, tlr. 48; ogļu trg. Boju - 1, ip. Mauše Foss Cvi, pst. adr. Boju - 14; pulksteņu trg. Lielā - 13, ip. Jozefs Mace; pulksteņu trg. Lielā - 21, ip. Mozus Jozefarts; dzelzs preču trg. Lielā - 3, ip. A./S.

„I. Markuševics“; dzelzs preču trg. Lielā - 23, ip. Paula Blūmbergs, tlr. 78; drogu vkl. Lielā - 28, ip. Leo Michalovičs; drogu vkl. Lielā - 14, ip. Ābrams Zebba, tlr. 33; drogu vkl. Lielā - 13, ip. Nima Joffe; manufaktūras trg. Lielā - 23, ip. T. Glikmanis, tlr. 99; manufaktūras trg. Lielā - 31, ip. Dāvids Levijs; manufaktūras trg. Lielā - 27, ip. Ernests Šterns, tlr. 92; manufaktūras trg. Lielā - 19, ip. Ernests Rimma, pst. adr. Tīrgus - 14; manufaktūras trg. Lielā - 15, ip. Fricis Circenis, pst. adr. Lielā - 25; manufaktūras trg. Lielā - 17, ip. Elza Rozenāls; manufaktūras trg. Lielā - 25, ip. Eliāss Taube; manufaktūras trg. Lielā - 1, ip. R. Michelsons, tlr. 116; manufaktūras trg. Jāņa - 1, ip. Elchonens Frīdbergs, pst. adr. Lielā - 7; manufaktūras trg. Lielā - 7, ip. Zāra Bordīls; manufaktūras trg. Lielā - 12, ip. S. Hiršhorns un L. Ickovičs; manufaktūras un galanterijas preču trg. Lielā - 10, ip. B. Tilims; cepuru un sīku preču trg. Lielā - 13, ip. Ābrams Pīls; cepuru un galanterijas preču trg. Lielā - 10, ip. Betija Rolofs; sedlinieku preču un pajūgu trg. Jāņa - 7, ip. Filips Kozans; apavu trg. Jāņu - 10, ip. J. Kalniņš; apavu trg. Jāņa - 5, ip. Jēkabs Gordons, tlr. 63; apavu trg. Jāņa - 1, ip. Ābrāms Foss; apavu trg. Lielā - 10, ip. M. Glazers; apavu trg. Lielā - 14, ip. R. Feldmanis; apavu trg. Lielā - 28, ip. Beila Jākobsons; koku trg. Jelgavas - 7, ip. K. Lollis, pst. adr. Boju - 13; koku materiālu un malkas trg. Kuldīgas - 23, ip. Kirks Meiers, tlr. 97; sīku preču trg. Lielā - 15, ip. Mordchajs Tufs; trauku trg. Lielā - 19, ip. Ivans Uljānovs; puķu un sēkļu trg. Lielā - 13, ip. Jozefīne Kaušens; trauku trg. Lielā - 17, ip. Leontīne Brežinskis; frizētava Jāņa - 5, ip. Augusts Makkens; frizētava Jāņa - 12, ip. Fricis Gūtlands; frizētava Jāņa - 8, ip. Olga Nātansons, tlr. 68; frizētava Jāņa - 1, ip. Jūlijs Gampers, pst. adr. Pasta - 18; frizētava Lielā - 17, ip. Faive Zils, tlr. 115; frizētava Lielā - 25, ip. Helēne Ulmers; frizētava Lielā - 14, ip. Luijs Pflugrads; frizētava Lielā - 30, ip. Osvalds Mackus; frizētava Lielā - 11, ip. Eda Zviedris; pirts Sinagogas - 1, ip. Andrejs Dinne; kino „Kolozeums“ Jāņa - 12, ip. Ferdinands Hāze; bufete Jelgavas - 6, ip. 6. Aizputes aizsargu pulka sporta klubs; bufete Piestātnes - 4, ip. Dzelzceļu virsvalde; bufete Jāņa - 4, ip. Aizputes latv. b-ba, tlr. 37; bufete Atmosas - 40, ip. Latv. kara inv. sv-ba.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās, trešdienās un piektdienās; gada tirgi: ceturtdienās pirms 30. aprīļa, pēc 15. jūnija, pirms 30. septembra un 31. oktobra.

c) Rūpniecības iestādes — 196. Dzirnavaš Bojas - 27, ip. Gertrūde Lindenbergs, tlr. 39; tvaika dzirn. Jelgavas - 7/9, ip. Judelis Bigers, tlr. 1; dzirnavaš Liepājas - 10, ip. Aizputes apr. koop., tlr. 35; desu darbn. Lielā - 21, ip. Pauls Tonīgs, tlr. 9; desu darbn. Lielā - 29, ip. K. Šulcs; desu darbn. Boju - 2, ip. Heinrichs Vītols, pst. adr. Tīrgus - 2; alus darītava Liepājas - 12, ip. Vidners & Co, tlr. 30; kalēju darbn. Kalēju - 5, ip. Ernests Engēlis, tlr. 74; atslēdznieku darbn. Boju - 24, ip. Fricis Šēnbergs, tlr. 98; drēbju krāsotava Bojas - 27, ip. Gertrūde Lindenbergs, tlr. 39; zāģētava Bojas - 27, ip. Gertrūde Lindenbergs, tlr. 39; vilnas vērptuve Liepājas - 12, ip. „Vidners un Co“, tlr. 30; drēbju krāsotava Liepājas - 6, ip. A. Lamerts; zaģu gateris Boju -

24, ip. Fr. Šēnbergs, tlr. 92; zāgu gateris Kuldīgas - 19a, ip. Jānis Goldbergs; zāgu gateris Piestātnes - 3, ip. B. Miķelsons; koku zāgētava Jelgavas - 7/9, ip. Judelis Birgers, tlr. 1; galdniecība Jelgavas - 5, ip. Jānis Rūce, tlr. 85; galdniecības darbn. Pasta - 1, ip. Vilis Linings; galdn. darbn. Lielā - 17, ip. Faive Zēls, tlr. 115; papīru rūpn. Bojas - 27, ip. Gertrūde Lindenbergs, tlr. 39*).

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 497; no tiem apbūvēti 362, neapbūvēti 135.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 427,99 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 193,98 ha, kartupeļi 44,50 ha, sakņaugi 42,14 ha, aņgu un ogu dārzi 26,94 ha.

Mājlopi: 131 zirgs, 188 govslopi, 344 cūkas, 79 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. latviešu draudze, Liepājas ielā, ga-

Aizputes pilsētas plāns.

rīdzn. Oskars Sakārnis, dz. mācītāja muižā, tlr. 89; Ev.-lut. vācu draudze, Liepājas ielā, garīdzn. Valters Hiršheids, dz. Katoļu - 1; Baptistu draudze, Kuldīgas - 17, garīdzn. Jēkabs Dubelzars, dz. Zvaigžņu - 1; Metodistu draudze, Jelgavas - 10, garīdzn. Fricis Eidipšs, dz. Kapu - 2; Adventistu draudze Atmodas - 12, garīdzn. Aleksandrs Eglīts, dz. Jelgavā; Rom.-katoļu draudze, Kuldī-

gas - 1, garīdzn. Daugis, dz. Vecpilī; Pareizticīgo draudze, 15. maija ielā, garīdzn. Pauls Kalniņš, dz. Saldū; Mozus tic. draudze, Sinagōgas ielā, garīdzn. Zālmans-Hiršs Šerelis, dz. Sinagōgas - 1.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Aizputes krājaizdevu s-ba, db. 1903. g., pr. Fricis Dūks, dz. Jāņu - 4, tlr. 82; Aizputes latviešu b-ba, db. 1919. g., pr. Kārlis Vittenbergs, dz. Pasta - 5, tlr. 76; Aizputes mednieku b-ba, db. 1921. g., pr. Jūlius Pulveris, dz. Liepājā; Aizputes namīpašnieku b-ba, db. 1921. g., pr. Eduards Šverduts, dz. Katoļu - 1, tlr. 54; Aizputes

*) Lielā iela grāmatas iespiešanas laikā pārdēvēta par Atmodas ielu, bet Boju iela — par 15. maija ielu.

namīpašnieku savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1931. g., pr. Eduards Šverduts (sk. iepriekš.); Aizputes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1920. g., pr. Jānis Stabulnieks, dz. Atmodas - 12a; Latvijas tirgotāju sav-bas Aizputes nod., db. 1925. g., pr. Erna Beķeris, dz. Jāņu - 4, tlr. 37; Latvijas bērnu palīdz. sv-bas Aizputes n., db. 1931. g., pr. Pauls Pakalniņš, dz. Skolas-1, tlr. 58; Latv. aizsardz. b-bas Aizputes nod., db. 1933. g., pr. v. i. Pauls Pakalniņš (sk. iepri.); Kurzemes patronātu b-bas Aizputes nod., db. 1929. g., pr. Viljāms Robežnieks, dz. Atmodas - 12a, tlr. 45; Latvijas kara invalīdu sv-bas Aizputes nod., db. 1929. g., pr. Ernests Tepfers; Aizputes apr. skolotāju arodnieciskā s-ba, db. 1920. g., pr. Frīcis Frīdrichsons, dz. Dunalkas pamatskolā; Aizputes apr. kooperatīvā s-ba, db. 1921. g., pr. Jānis Zelmenis, dz. Atmodas - 31, tlr. 5; Aizputes un apkārtnes dārzkopības un biškopības b-ba, db. 1923. g., pr. Frīcis Akerblūms, dz. 15. maija - 8; Aizputes jaunā krājaizdevu s-ba, db. 1925. g., pr. Pauls Šķiliņš, dz. Raiņa bulv. 20; Pretalkohola b-bas „Klints“ Aizputes nod., db. 1930. g., pr. Jēkabs Dubelzars, dz. Zvaigžņu - 1; Vācu vecāku sv-bas Aizputes nod., db. 1921. g., pr. Hugo Paukers, dz. 15. maija - 13, tlr. 11; Aizputes vācu krājaizdevu s-ba, db. 1922. g., pr. Kurts Lichtenšteins, dz. Atmodas - 24, tlr. 61; Aizputes vācu-baltiešu darba s-ba, db. 1928. g., pr. Aleksandrs Hervāgens, dz. Jāņu - 10; Aizputes kristīgo labdarības b-ba, db. 1924. g., pr. Valters Hiršheids, dz. Katolu - 1; Aizputes kredītbiedrība, db. 1908. g., pr. Meiers Hīrks, dz. Kuldīgas - 23, tlr. 37; Aizputes pls. ebrēju izglītības b-ba „Haskolo“, db. 1924. g., pr. Dāvids Rišmanis, dz. Kuldīgas - 11; Aizputes trūcīgo ebrēju palīdzības b-ba, db. 1923. g., pr. Roza Tāls, dz. Atmodas - 21; Aizputes ebrēju draudzes liķu apbedīšanas un kapu pārvaldīšanas b-b-a „Hevro-Kadišo“, Jelgavas - 24; Aizputes sporta un kultūras b-ba

„Makabbi“, db. 1925. g., pr. Iļa Hercenbergs, dz. Liepājas - 8; Latvijas ebrēju skolotāju b-bas „Hašover“ Aizputes nod., db. 1923. g., pr. Izraels Pins, dz. Kuldīgas - 7; Latvijas ebrēju jaunatnes Jozefa Trumpeldora nac.-kult.-sporta b-bas Aizputes nod., Liepājas - 2; Aizputes žīdu miesnieku savstarpējā palīdzības b-ba „Zebach-Cedek“, db. 1930. g., pr. Zusmans Hillelsons, dz. Jelgavas - 4; Žīdu nacionālā fonda b-bas Aizputes nod., db. 1933. g., pr. Morduchs Šapiro, dz. Jāņu - 14.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Aizputes ev.-lut. baznīca celta 1254. g. kā bij. Piltenes bīskapa doma baznīca. 16. g. s. baznīcu atjaunojis Dānijas hercogs Magnuss. Baznīcā vēl uzglabājies viens zvans no 1589. g. Uzraksts vēsta, ka tas pagatavots no poļu kara ieročiem. Baznīca 1623. g. no vecuma sakritusi un uzcelta no jauna 1698.—1699. g. 1722. g. iegāzies dievnama jumts. Baznīcu 1733. g. pilnīgi atjaunojis Boju muižas īpašnieks Tromholds fon Montesku ar Aizputes pls. palīdzību. Lielākas pārbūves pēc tam vēl izdarītas 1860. g. un 1887. g.

Pilis un pilsdrupas: Aizputes ordeņa pils — Tebras kreisajā krastā, pretim kuršu pilsvietai jeb tag. baznīcai, celta 1248. g.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Aizputes senču pils atradusies tai vietā, kur tagad stāv Aizputes baznīca; pilskalniņš 2 km d. pilsētai, pie Ormukalna mājām.

2. **Pasaules kara notikumi.** Aizpute pasaules karā nav cietusi.

3. **Dabas jāukumi.** Apkārtnē Ormaņu kalni, Tebras līči, Vadonkalns.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

13. Auce.

Pilsēta Jelgavas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo vienīgi ar Vecauces pagastu, robežas garums 7,30 km; platība 3,06 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tv. dzc. stc. Auce — 0,8 km; Rīga, pa dzelzceļu — 98,7 km, vienīgi pa zemes ceļu 104 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Auces pilsētas sākums meklējams 1889. gadā, kad no Vecauces muižas zemes atdalīti apbūves gruntsgabali (sakarā ar Rīgas-Možeiku dzelzceļa līnijas izbūvi). Līdz pasaules kara sākumam (1914. g.) bija jau iedalīti ap 150 gruntsgabali. Pilsētas tiesības Aucei piešķirtas 1924. gadā.

Pilsētas ģerbonis: sarkanā laukumā melns vēzis, ar zelta izrotājumiem.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 422, no tām: mūra — 140, koka — 253, jauktas — 29, pie kam 353 vienstāva un 69 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kop skaits 1282, no tiem 386 istabasvirtuves, 583 vienistabas, 214 divstāvu, 75 trīsstāvu, 19 četrstāvu, 4 piecstāvu un 1 septiņstāvu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 344; ar ūdensvadu 7; ar centrālo apkurināšanu 1 ēka.

Iedzīvotāju kop skaits 3320, no tiem 1491 vīrietis un 1829 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2887 (86,96%) latvieši, 147 (4,43%) žīdi, 105 (3,16%) vācieši, 78 (2,35%) lietuvieši, 23 (0,69%) lielkrievi, 10 (0,30%) poļi, 7 (0,21%) baltkrievi, 2 (0,06%) igauņi un 61 (1,84%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Jelgavas - 1, tlr. 30. Pilsētas galva Kristaps Narkēvics, Vītiņa - 31, tlr. 39; valdes locekļi: Vilis Riekstiņš, Raiņa - 1, tlr. 104 un Jēkabs Linge, Raiņa - 6, tlr. 71; pilsētas sekretārs Gustavs Bungše, Jelgavas - 1, tlr. 30.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Jelgavas apr. polic. V iec., Jelgavas - 1, tlr. 3, pr. Adams Čigāns, Jelgavas - 7, tlr. 18.

Auces iec. mirtiesā, Miera - 18, tlr. 21, mirtiesn. Vilis Vitols, dz. turpat.

Auces notārs Otto Bertaitis, Tirgus lauk. 6, tlr. 70.

3. **Izglītība.** Skolas: Auces pls. 6 kl. pamatskola, Mātera - 11, tlr. 51, prz. Arnolds Rismanis, dz. skolā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Leontīne Rismanis, Jānis Turks, Ārija Jūgans, Skaidrite Dunkuls, Kārlis Zvērs, Pēteris Zivtiņš, Jūlianna Grigals, Vera Miezītis, Jānis Hofmanis un Hermanis Jaunbrūns.

Vācu vecāku savienības 6 kl. pamatskola, Vītiņa - 1, prz. Kārlis Tempelis, Dzirnauvu - 4, tlr. 105; skolotāja Olga Hermuts.

Bibliotēkas: Auces pls. valdes bibliot., Raiņa - 5, 3452 sēj.; Luīzes Blūmentāles bibliot., Raiņa - 21, 404 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Latvijas sarkanā krusta Auces nod. veselības kopšanas punkts, Miera - 18.

Aptiekas: Jaunā aptieka, Tirdz. lauk. 4, tlr. 49, provizors Fricis Dekmeiers; Kurzemes farmaceitu b-bas aptieka, Raiņa - 29, tlr. 116, provizors Reinholds Švanfelds.

Lopārstniecība. Auces rajona veterinārārsts Alfrēds Bergmanis, Raiņa - 41, tlr. 28.

5. **Satiksmē.** Auces pasta-tēlegrafa kantoris, Raiņa - 1, pr. Vilis Riekstiņš, Raiņa - 1, tlr. 104. Dzc. stc. Auce, pr. Jānis Sproģis.

6. **Pārējās iestādes.** Benkavas II iec. mežzinis, Vītiņa - 1, tlr. 38; pls. ietilpst Jelgavas apr. nodokļu inspekcijā, Jelgavā, Akadēmijas - 21/23, tlr. 226, nod. inspekt. Ēgons Riekstiņš.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: M. chails Salimans, Tirdz. lauk. 4, tlr. 17; Hozias Rezniks, Raiņa - 27, tlr. 88.

Zobu ārsti: Pauline Balodis, Tirdz. lauk. 3, tlr. 101; Anna Rozens-Riekstiņš, Tirdz. lauk. 6; Līna Joēls, Jelgavas - 1.

Advokāti: zvēr. adv. Bernhards Zilers, Raiņa - 4; priv. adv. Žanis Ozoliņš, Raiņa - 4, tlr. 82.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Auces pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	60.271	56,4
Nekustama manta	12.523	11,7
Uzņēmumi un pasākumi	21.844	20,4
Pārējie	12.329	11,5

Kopā 106.967 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	17.926	16,8
Sociālā palīdzība	20.500	19,2
Izglītība	32.820	30,7
Veselības aizsardzība	890	0,8
Pārējie	34.831	32,5

Kopā 106.967 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 287.

II šķ. restorāns Miera - 25, ip. Rūdolfs Jessis, tlr. 1; II šķ. traktieris Raiņa - 6, ip. Francis Firsts; mēbeļetas istabas Raiņa - 5, ip. L. Abramovics; ēdienu vkl. Kalna - 7, ip. Anna Kalniņš; krodzniecības vkl. Raiņa - 15, ip. Grieta Staņa; ēdienu vkl. Raiņa - 5, ip. L. Abramovics, tlr. 86; tējnīca un maiznīca Turgus laukumā - 1, ip. Katrīna Vitols; grāmatu trg. Raiņa - 21, ip. Luīze Blumentāls; grāmatu trg. Turgus laukumā - 1, ip. F. Emuls un L. Gross, tlr. 108; pārtikas preču trg. Kalna - 5, ip. Līze Danckis; pārtikas preču trg. Raiņa - 43, ip. Mārtiņš Rumba; pārtikas preču trg. Raiņa - 9, ip. Alberts Eichvalds; pārtikas preču un labības trg. Raiņa - 45, ip. Zalkinds Kalks, tlr. 126; pārtikas preču trg. Raiņa - 9, ip. Volfs Klumpus; pārtikas preču trg. Bēnes - 47, ip. Jānis Blūms; pārtikas preču trg. Parka - 6, ip. Līne Veilands; pārtikas preču trg. Raiņa - 22, ip. Augusts Verners; pārtikas preču trg. Raiņa - 31, ip. Kārlis Neimanis; pārtikas preču trg. Raiņa - 35, ip. Alfrēds Sestulis; pārtikas preču trg. Bēnes - 41, ip. Žanis Bērziņš; pārtikas preču trg. Raiņa - 10, ip. Izaks Fainers; pārtikas preču trg. Raiņa - 15, ip. Centrālais pārticētāju kooperatīvs; pārtikas preču trg. Kalna - 14, ip. Ādolfs Klūns; pārtikas preču trg. Raiņa - 24, ip. Šloma Spungins; pārtikas preču trg. Raiņa - 20, ip. Šloma Razumnijs; pārtikas preču trg. Raiņa - 17, ip. Eduards Bērziņš; pārtikas preču trg. Turgus laukumā - 3, ip. Žanis Krūze; pārtikas preču trg. Kalna - 4, ip. Rūdolfs Bērziņš; pārtikas preču trg. Raiņa - 6, ip. Jēkabs Linge, tlr. 71; piena produktu trg. Kalna - 4, ip. L. U. lauksaimniecības fakultāte, tlr. 15; piena produktu trg. Kalna - 5, ip. Līze Danckis; piena produktu trg. Kalna - 3, ip. Emma Sproģis; piena produktu trg. Kalna - 7, ip. Anna Kalniņš; piena produktu trg. Raiņa - 39, ip. Līzete Deģis; piena produktu trg. Raiņa - 27, ip. Milda Brikmanis; maizes trg. Raiņa - 28, ip. Ludvigs Vibergs, tlr. 46; maizes trg. Miera - 25, ip. Jānis Bušmanis, tlr. 98; maiznīca Raiņa - 15, ip. T. Gurķis, tlr. 73; konditoreja Raiņa - 22, ip. Anna Kalniņš; konditoreja-maiznīca Turgus laukumā - 3, ip. Hermīne Milts; koloniālpreču trg. Viņiņa - 27, ip. Fricis Kaimiņš; koloniālpreču trg. Raiņa - 11, ip. Šopse Fainers; koloniālpreču trg. Raiņa

- 14, ip. Zāra Struniņš; koloniālpreču un labības trg. Raiņa - 9, ip. Jānis Šperliņš; koloniālpreču trg. Turgus laukumā 6, ip. Jānis Pelsis; jauktu preču trg. Turgus laukumā 10, ip. Rūdolfs Briedis; jauktu preču trg. Turgus l. 8, ip. Kārlis Švarcbergs; koloniāl- un daž. preču trg. Raiņa - 5, ip. Zāmuēls Kalks, tlr. 33; labības trg. Raiņa - 37, ip. Vigders Meks; labības trg. Raiņa - 9, ip. Jozefs Klumpus; labības un sēklu trg. Raiņa - 41, ip. Movša Meks, tlr. 118; labības, miltu un sēklu trg. Raiņa - 6, ip. Sīmanis Gonkreijs; gaļas trg. Miera - 3, ip. Šolems Ulmanis; gaļas un desu trg. Turgus l. 5, ip. Eduards Matulevičs; gaļas un desu trg. Kapsētas - 1, ip. Pēteris Pultraks, tlr. 107; gaļas un desu trg. Raiņa - 28, ip. Jānis Pumpurs; gaļas un desu trg. Turgus l. 9, ip. Augusts Hechts, tlr. 81; gaļas trg. Kalna - 8, ip. Mozus Armermanis; gaļas un desu trg. Turgus l. 1, ip. Otto Andersons, tlr. 34; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 27, ip. Arturs Rudzītis; vīnu un degvīna trg. Turgus l. 1, ip. Mozus Kāns; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 10, ip. Izaks Fainers; vīnu un degvīna trg. Turgus l. 9, ip. Kārlis Hechts; vīnu un degvīna trg. Turgus l. 6, ip. Jēkabs Linge; alus lielnoliktava Raiņa - 5, ip. Antonijs Kuške, tlr. 33; alus noliktava Raiņa - 15, ip. Žanis Grotūzis; augļu un saldumu trg. Raiņa - 6, ip. Feiga Herbergs; augļu un saldumu trg. Raiņa - 12, ip. Mozus Kāns; velosipedu, patafonu un to daļu trg. Raiņa - 21, ip. Augusts Zāmelis; mūzikas instrumentu trg. Jelgavas -17, ip. Jānis Zuševics; pulksteņu trg. Raiņa - 14, ip. Fruma Nisenbergs; pulksteņu un radio trg. Raiņa - 16, ip. Kristaps Krūmiņš, tlr. 127; ieroču un radio pieder. trg. Raiņa - 19, ip. Jānis Narbs, tlr. 58; lauksaimniecības mašīnu trg. Raiņa - 7, ip. Herberts Majors, tlr. 35; lauksaimniecības mašīnu trg. Turgus l. 5, ip. Roberts Auders, tlr. 55; lauksaimniecības darba rīku un daž. preču kooperatīvs Raiņa - 13, ip. Centrālais pārticētāju kooperatīvs, tlr. 62; tērauda preču trg. Raiņa - 12, ip. Rīngolds Rozenfelds, tlr. 124; vecu dzelžu trg. Turgus l. 5, ip. Eliass Jākabsons; drogu trg. Turgus l. 3, ip. Leiba Michalovičs; manufaktūras trg. Raiņa - 15, ip. Indriķis Čazers; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Raiņa - 13, ip. Roza Kaufmanis; manufaktūras trg. Turgus lauk. 3, ip. Smuels Taube; manufaktūras trg. Raiņa - 14, ip. Ženija Kalks; manufaktūras trg. Turgus lauk. 1, ip. Keile Muskats; gatavu apģērbu trg. Turgus l. 6, ip. Oskars Strautiņš; gatavu apģērbu trg. Raiņa - 5, ip. Jānis Zaļums; gatavu apģērbu un rokdarbu trg. Raiņa - 11, ip. Alma Ginters, tlr. 87; gatavu apģērbu trg. Raiņa - 17, ip. Vilhelmīne Solga; gatavu apģērbu trg. Raiņa - 18, ip. Dāla Levinsons; cepuru trg. Raiņa - 23, ip. Indriķis Zilitis; cepuru trg. Raiņa - 28, ip. Alvīne Sestulis; cepuru un sīku preču trg. Raiņa - 23, ip. Malvīne Kaprāns; ādu trg. Raiņa - 21, ip. Kārlis Moldenhauers; ādas preču trg. Raiņa - 3, ip. Aleksandrs Mise; gatavu apavu un ādu trg. Raiņa - 13, ip. Šapše Muškats; apavu trg. Raiņa - 6, ip. Bērs Vulfsons; apavu un ādu trg. Raiņa - 10, ip. Vilhelms Riekstiņš, tlr. 50; apavu un cepuru trg. Raiņa - 10, ip. Meiers Spungins; apavu trg. Raiņa - 14, ip. Hanna Muškats; apavu, galanterijas un manufaktūras preču trg. Raiņa - 15, ip. Aleksandrs Volfmanis; kažku un kļeģeļu trg. Miera - 27, ip. Abrams Kleins, tlr. 13; trauku vkl. Raiņa - 5,

ip. Jānis Milleris; puku trg. Raiņa - 27, ip. Jānis Grigals; vainagu trg. Raiņa - 28, ip. Miķelis Freimanis; zārku un vainagu trg. Raiņa - 12, ip.

Žanis Veidemanis; zārku un vainagu trg. Raiņa - 23, ip. Luīze Rozītis; trauku trg. Tīrgus l. 4. ip. Natālija Ciemiņš; striķu vkl. Tīrgus l.

Auces pilsētas plāns.

6. ip. Kristaps Inaps; zirgu pajūgu trg. Raiņa - 13, ip. Žanis Dzenis; frizētava Raiņa - 9, ip. Oskars Kreicbergs; frizētava Raiņa - 28, ip. Nikolajs Sprancis; frizētava Raiņa - 22, ip. Roberts

Kupfers; frizētava Raiņa - 27, ip. Jāzeps Ovsējvs; frizētava Raiņa - 10, ip. Jēkabs Paulens; frizētava Tīrgus l. 9, ip. Elīze Jaunbērziņš; frizētava Tīrgus l. 10, ip. Heinrichs Gribačs; kino

„Ausma“ Ausmas - 3, īp. Organizāciju s-ba „Ausma“, tlr. 87; bufete stacijā; bufete Ausmas - 3, īp. sv-ba Ausma, tlr. 76.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 1. martā, 26. martā, 18. aprīlī, 15. jūlijā, 11. septembrī un 11. oktobrī.

c) Rūpniecības iestādes — 266. Pienotava Mātera - 13, īp. Vecauces piensaimn. s-ba, tlr. 52; desu darbn. Turgus l. 1, īp. Otto Andersons, tlr. 34; desu darbn. Turgus l. 9, īp. Augusts Hechts, tlr. 81; lopkautuve Bēnes - 7 un 9, īp. Aucēs pils. valde, tlr. 30; tvaika dzirnavas Miera - 27, īp. J. Kleina mant., tlr. 13; maiznīca Raiņa - 28, īp. Ludvīgs Vībergs, tlr. 46; drēbju krāsotava Ganību - 5, īp. Mārtiņš Filka; vilnas pārstrād. uzņēmums Miera - 27, īp. J. Kleina mant., tlr. 13, pst. kast. 13; striķu darbn. Vītiņa - 5 un Skolas - 20, īp. Kristaps Inapšs; ādu mītuve Kapsētas - 43, īp. Ernests Hanbergs; galdniecība Pļavas - 1, īp. Fricis Zariņš; galdniecība Zemgales - 9, īp. Indriķis Jankovskis; mēbeļu galdn. Raiņa - 2, īp. Ādolfs Skandats; koku apstr. darbn. Jelgavas - 13, īp. Arnolds Rozentāls, tlr. 109; zāgētava Miera - 27, īp. J. Kleina mant., tlr. 13; elektr. stacija Miera - 27, īp. J. Kleina mant., tlr. 13; elektr. uzņēm. Jelgavas - 1, īp. Aucēs pils.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 553; no tiem apbūvēti 391, neapbūvēti 162.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 120,08 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 22,01 ha, kartupeļi 56,22 ha, sakņaugi 21,03 ha, augļu un ogu dārzi 15,40 ha.

Mājlopi: 94 zirgi, 89 govslopi, 432 cūkas, 8 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Vecauces ev.-lut. draudze, baznīca Vecauces pg. robežās, garīdzn. Jānis Turks, dz. Aucē, Bēnes - 11, tlr. 23; Romas katoļu draudze, Miera -

22, garīdzn. Jāzeps Garška, dz. Bēnes - 22; Žīdu draudze, Kalna - 12, garīdzn. Judels Piseckis, dz. Miera - 7; 7 dienu advent. draudze, Miera - 7, garīdzn. Alfrēds Laidiņš, dz. Kalna - 14; Ev.-lut. vācu draudze, Vītiņa - 1, garīdzn. Kārlis Tempels, dz. Dzirnava - 4, tlr. 105.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Aucēs b-bu un organizāc. s-ba „Ausma“, db. 1925. g., pr. Pāvils Kreišmanis, dz. Vecauces fermā, tlr. 91; Aucēs pilsētas namīpašnieku b-ba, db. 1925. g., pr. Augusts Hechts, dz. Aucē, Turgus l. 9, tlr. 81; Latvijas tirgotāju sabiedrība, db. 1926. g., pr. Jēkabs Linge, dz. Raiņa - 6, tlr. 71; Aucēs rūpnieku un amatnieku b-ba, db. 1924. g., pr. Jānis Šrāders, dz. Raiņa - 23; Vecauces kredītsabiedrība, db. 1923. g., pr. Roberts Dargēvics, dz. Vecauces pg. Aņģās; Vecauces un apkaimes mednieku b-ba, db. 1924. g., pr. Jānis Bušmanis, dz. Miera - 25, tlr. 98; Latvijas kara invalidu savien. Vecauces nod., db. 1923. g., pr. Fricis Cimermanis, dz. Alkšņu - 2; Vecauces sadraudzīgā b-ba, db. 1923. g., pr. Fricis Emulis, dz. Zemgales - 20, tlr. 108; Aucēs brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1924. g., pr. Fricis Cimermanis, dz. Alkšņu - 2; Vecauces jaunsaimn. kr. s-ba, db. 1927. g., pr. Gustavs Zeltiņš, dz. Vecauces pg. Zeltiņos; Latviešu večo strēlnieku b-ba, db. 1927. g., pr. Augusts Balodis, dz. Vecauces pg. Gaidās; Namsaimnieku krājaizdevu s-ba, db. 1933. g., pr. Ādolfs Kulmanis, dz. Kalna - 10.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. Pasaules kara laikā vācieši bij ierīkojuši Aucē lidotāju skolu un aerodromu ar darbnīcām un pievedu dzc.

3. Dabas jaukumi. Līgotņu kalns un Lāču kalns pls. apkārtņē.

4. Tūristu apmešanās vietas. Tūristu apmetne Raiņa - 5, tējnicā, prz. L. Abramovice.

14. Valka.

Apriņķa pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Igaunijas valsti (4,725 km), Lugažu (21,562 km) un Valkas (1,471 km) pagastu; platība 14,56 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Valka — 1,5 km; Rīga, pa dzc. — 168 km, vienīgi pa zc. 165 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Pēc nostāstiem vietu, kur tagad atrodas Valkas pilsēta, jau aizvēsturiskos laikos apdzīvojušas latviešu ciltis ar virsaiša pili Planču kalniņā, ap 1 km no tagadējās Valkas. Nometni sākumā sauca par Pedeli, pēc Pedeles upītes, kuŗas kreisajā krastā tā atradās. Pedele jeb Valka minēta jau XIV gadu simtenī. 1345. gadā Lietuvas kņazs Oļģerds iebruka Vidzemē, laupīdams un dedzinādams devās uz ziemeļiem un, nonācis pie Valkas, arī to pilnīgi nopostīja un nodedzināja. Bet miests drīz atkal atjaunojās, jo tam bija attīstībai visai izdevīgs stāvoklis zemes vidienē, Tērbatas ceļa malā un tuvu tirdzniecības ceļam, kas veda no Krievijas caur Cēsim. Centrālais stāvoklis Valkai piešķīra arī lielu politiski-administratīvu nozīmi: šo pilsētīņu viduslaikos visbiežāk izvēlējās par ordeņa delegātu un pilsētu pārstāvju apspriežu vietu. Valkā noturētas 36 „pilsētu dienas“ (Städtetage). Sadalot iekarotās zemes starp bīskapu un ordeni, Vidzeme palika ordenim. Nodibinājās tā sauktā Livonijas ordeņa valsts, kuŗas priekšgalā stāvēja mestrs, kas laiku pa laikam sasauca landtāgus kā ordeņa pavēlnieku, bruņniecības, kārtu un lielāko pilsētu pārstāvju sanāksmes. Visu šo dažādo puspatstāvīgo Livonijas valsts elementu starpā notika pastāvīgas ķildas un strīdi, tā ka chronikas atzīmē kā retu parādību 1435. gadā Valkā noturēto landtāga sēdi, kuŗā visi delegāti bijuši vienprātīgi. Savstarpīgās nesaskaņas, kas cēlās no maziskas patmīlības un arī no kopības apziņas trūkuma, noveda Livonijas valsti sabrukumā. Šī procesa sākums bija novērojams jau ordeņa cīņās ar cāra Jāņa Briesmīgā karapulkiem, kas ielauzās Vidzemē: jau pēc pirmiem sekmīgiem krievu uzbrukumiem livonieši izklīda uz visām malām. Ordeņa mestrs Firstenbergs gan centās vēlreiz 1558. gadā apvienot atlikušos ordeņa karapulkus, ar nolīku atsvabināt Krustpili, ko krievi bija ieņēmuši, bet bija no turienes spiests atkāpties uz ziemeļiem. Pie Ērgemes, netā-

lu no Valkas, notika pēdējā ordeņa kauja, kuŗā krievi to galīgi sakāva un aizveda gūstā ordeņa karapulku vadoni maršalu Filipu Šallu fon Bellu, ko vēlāk Krievijā nogalināja. Redzot, ka ordenis vairs nespēj aizstāvēt zemi pret krievu iebrukumiem, Gothards Ketlers ordeņa apspriedē, kas notika Valkā, lika priekšā atdot Vidzemi Polijas aizsardzībā. Cerībā saglabāt Vidzemes patstāvību, mestrs Firstenbergs gan tam pretojās, bet Ketlera piekritēji guva virsroku. Pēc ilgstošiem kariem, ko uz Vidzemes teritorijas pēc tam savstarpīgi izcīnīja krievi, zviedri un poļi, Vidzemi 1582. gadā ieguva Polija un karalis Stefans Batorijs 1584. gadā piešķīra Valkas miestam pilsētas (Rīgas un Tērbatas) tiesības. 1598. gadā karalis Sigismunds III Valkai uzdāvāja vēl sevišķas privilēģijas. Kad XVII gadu simteņa sākumā Vidzemi ieņēma zviedri, Valkas pilsēta nosūtīja uz Narvu, kur bija apmeties zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs, savu sūtni, lai izlūgtos šo privilēģiju apstiprināšanu. Ķēniņš tās nevien apstiprināja, bet vēl paplašināja. Zviedru-poļu kara beigu cēlienā, 1627. gadā, Valku pilnīgi nopostīja, tā ka tur atlika vairs tikai 3 pilsoņi un mācītājs. Kad 20 gadus vēlāk Vidzemi centās iekarot cārs Aleksējs Michailovičs, pie Valkas starp krieviem un zviedriem notika asiņaina kauja, kuŗā ap 1500 nonāvēto palika uz kaujas lauka. Šai kaujā ievainoja arī krievu kara vadoni Šeremetjevu, un Krievija šoreiz vēl Vidzemi neieguva. Tas notika tikai pēc asiņainā Ziemeļu kara, kas izbeidzās 1721. gadā ar Nistades mieru, ar kuŗu Vidzemi pievienoja Krievijai. Tā kā krievi no sākuma necerēja, ka spēs iekarotās zemes paturēt, tad tie tās pamatīgi nopostīja. Valku nodedzināja divas reizes: pirmoreiz 1703. un otrreiz 1708. gadā. XVIII gadu simteņa beigās Valka kļuva apriņķa pilsēta. Spēju attīstību pilsēta pārdzīvoja XIX gadu simteņa beigās, pēc dzelzceļa līniju atklāšanas, izvērdamās dzīvā dzelzceļu mezglā; kopš 1889. gada no Valkas iziet dzelzceļa līnijas uz Rīgu, Pliskavu un Tērbatu, kopš 1897. gada — uz Pērnavu, Vilandi un Veisenšteinu un kopš 1903. gada — uz Alūksni un Gulbeni. XIX gadu simteņa vidū Valka kļuva par vienu no latviešu skolotāju izglītības centriem un izvērtās par latviešu kara mūzikas šūpuli; 1849. gadā pāidagōgs un mūzikas kopējs Jānis

Cimze, kuŗš liec pamatus koŗa dziedāšanai latvieŗu tautā, kā arī tautas meldiju vākšanai un harmonizēšanai, pārcēla no Valmieras uz Valku savu Vidzemes skolotāju semināru, kas tur pastāvēja līdz 80-to gadu beigām. — Nosprauŗot pēc pasaules kara robeŗu starp Latviju un Igauniju, Valkas pilsēta pārdalīta divās daļās. Latvijas Valkai pilsētas tiesības piešķirtas 1920. gada 22. novembrī.

Pilsētas ģerbonis: 1590. gadā Polijas karaļa Sigismunda apstiprinātais Valkas pilsētas ģerbonis 1925. gadā nedaudz papildināts un tagad ir šāds: zaļā laukumā no mākoņa, kas atrodas kreisajā pusē, pacelta zeltītās bruņās tēŗpta roka ar zobenu; virs rokas viena, apakš rokas divas zeltītās zvaigznes.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 415, no tām: mūra — 31, koka — 281, jauktas — 103, pie kam 351 viestāva, 63 divstāvu un 1 vairāku stāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 1190, no tiem 137 istabas-virtuves, 507 vienistabas, 329 divistabu, 146 trīsistabu, 49 četrīstabu, 18 piecīstabu, 2 sešīstabu, 1 septiņīstabu un 1 astoņīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 564, ar centrālo apkurināšanu 6, ar ūdensvadu 37.

Iedzīvotāju kopskaits 3268, no tiem 1451 vīrietis un 1817 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2988 (91,43%) latvieŗi, 89 (2,72%) igauņi, 57 (1,75%) žīdi, 53 (1,62%) vācieŗi, 36 (1,10%) lielkrievi, 19 (0,58%) poli, 11 (0,34%) baltkrievi, 2 (0,06%) lietuvieŗi un 13 (0,40%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Semināra - 25, tlr. 11. Pilsētas galva Dāvis Abuls, Corzemniekos, tlr. 75; valdes locekļi: Antons Kimerāls, Tālavas - 4, tlr. 7 un Kārlis Bundŗa, Raiņa - 7, tlr. 50; pilsētas sekretārs Eduards Pavlovičs, Raiņa - 15, tlr. 11; grāmatvedis un dzimtsarakstu nodaļas pr. Oskars Elmanis, Rīgas - 49; pilsētas kasiere Marta Pelčers, Cimzes - 5.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valkas apr. pr. kanceleja, Rīgas - 3, tlr. 96 un 8, apr. pr. Kārlis Briedis, Tālavas - 4, tlr. 6; Valkas apr. polic. I iec. pr. kanceleja, Rīgas - 3, tlr. 8, iec. pr. Fricis Tilgals, Tālavas - 4, tlr. 47.

Valkas apr. I iec. miertiesā, miertiesn. Artūrs Dāboliņš, Rīgas - 2, tlr. 34.

Valkas apr. I iec. izmeklēšanas tiesn. Vladimirs Vasiļkovs, Semināra - 29, tlr. 85.

Valmieras apr. II iec. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Augusts Šterns, dz. Rūjienā, tlr. 129.

Valkas notārs Fricis-Ādolfs Polis, Rīgas - 30, tlr. 69.

3. **Izglītība.** Valkas apr. tautskolu inspektors un skolu valdes priekšsēdētājs Jānis Bricmanis, Rīgas - 27, tlr. 80.

Skolas: Valsts Jāņa Cimzes ģimnazija, Raiņa - 28a, direktors Jūlijs Brūniņš, dz. ģimnazijas ēkā, tlr. 5. Skolā darbojas šādi skolotāji: Lidiņa Caunītis, Paulis Krieviņš, Otto Krauze, Elza Ekšteins, Jānis Miķelsons, Fridrihs Pētersons, Jānis Āboliņš, Alida Muncis, Zenta Vilciņš,

Alvīne Balodis, Erika Rozenblats un Kārlis Saulkalns.

Valkas valsts arodu skola, Semināra - 27, direktors Osvalds Pūpols, dz. skolas namā, tlr. 93. Skolā darbojas šādi skolotāji: Oļģerts Stūre, Jānis Lejiņš, Fricis Šetlers, Jānis Āboliņš, Otto Krauze, Alida Muncis, Kārlis Saulkalns, Paulis Krieviņš un Jānis Miķelsons.

Valkas valsts pamatskola pie Jāņa Cimzes ģimnazijas, Raiņa - 28a, pr. Jūlijs Brūniņš, dz. ģimnazijas ēkā, tlr. 5. Skolā darbojas šādi skolotāji: Elza Doršs, Fēlikss Kļaviņš, Jānis Miķelsons, Zelma Prikulis, Erika Rozenblats, Jānis Vilciņš, Jānis Vinters un Anna Vinters.

Valkas pilsētas Ādama Tērauda pamatskola, Raiņa - 28, pr. Teodors Zvaigzne, dz. skolas namā, tlr. 79. Skolā darbojas šādi skolotāji: Jānis Aulis, Alma Janums, Berta Liepiņš, Artūrs Rūdolfs, Jānis Sināts, Alvīne Karlsons un Erika Rozenblats.

Latvijas bērnu palīdzības sav-bas bērnu dārzs, Raiņa - 5, skolotāja Herta Grigoričs, dz. Rīgas - 64.

Bibliotēkas: Valkas pilsētas bibliot., Beverīnas - 5, ar 3441 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Valkas pilsētas slimnīca, Kūru - 13, direkt. Paula Birze-Rozenbergs, dz. Semināra - 7, tlr. 20; Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, Rīgas - 64, tlr. 32, ārste Paula Birze-Rozenbergs (sk. iepr.); B. Zuŗa aptieka, Rīgas - 13, īp. Bernhards Zutis, dz. aptiekas namā, tlr. 23; Jaunā aptieka, Semināra - 21, īp. Edgars Hāks, dz. aptiekas namā, tlr. 94.

Lopārstniecība. Valkas rajona veterinārārstis Nikolajs Zāmelis, Rīgas - 35, tlr. 4.

5. **Saņikme.** Valkas dzc. stacija, stacijas pr. Augusts Feders, dz. stacijas ēkā; Valkas pasta-tēlegrafa kantoris, Semināra - 15, tlr. 99, pastmeistars Jānis Pencis, dz. pasta mājā, tlr. 10.

6. **Pārējās iestādes.** Valkas kara aprinka pārvalde, Zemitāna - 4, tlr. 2, pr. pulkv.-leitn. Aleksandrs Sināts, dz. Putraskalna - 39; Valkas apr. lauku pašvald. vecākais Antons Kimerāls, Tālavas - 4, tlr. 7; Valkas muiņnīca, dzc. stc. ēkā, muiņnīcas pr. Arvīds Zvaigzne, dz. Poruca - 19, tlr. 74; Valkas pārejas punkts Semināra - 1, tlr. 61; Valkas apr. I iec. nodokļu inspektors Oskars Ozols, Semināra - 3, tlr. 56; Valkas-Valmieras apr. zemju inspektors Jānis Putns, Semināra - 19, tlr. 66; Valkas-Valmieras apr. mērnīeks Jānis Putns (sk. iepr.); Valkas apr. zemes ierīcības komiteja, Semināra - 19, tlr. 66; Latvijas bankas Valkas nod., Dārziņa - 8, tlr. 30, direkt. Jānis Ķimins, dz. bankas namā; Lugaŗu pg. valde, Tālavas - 45, tlr. 48, pg. vecākais Jānis Štīfts; Valkas kopējā slimu kase, Rīgas - 32, tlr. 62.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: pilsētas ārste Paula Birze-Rozenbergs, Semināra - 7, tlr. 20; Valkas apr. ārsts Eduards Kliŗāns, Tālavas - 8, tlr. 3; Lugaŗu-Valkas pg. rajona ārsts Cilinskis, Tālavas - 28, tlr. 89; ārsts Herberts Vēgezaks, Rīgas - 18, tlr. 18; ārsts Nikolajs Daniļevskis, Zemitāna - 8; ārsts Fridrihs Bārts, Tālavas - 6, tlr. 63.

Zobu ārsti: Valsts ierēdņu zobu ārste Margrieta Paegle, Raiņa - 26; Jozefs Edelsons, Raiņa - 36.

Feldšeri: Valkas apr. feldšers Paulis Pencis, dz. Putrās, tlr. 1; feldšers Paulis Tarto, Tālavas - 16.

Vecmātes: Ella Tīrums, Tālavas - 28; Ede Rudzītis-Priede, Semināra - 18; Melānija Bērziņš, Semināra - 19.

Advokāti: zvēr. adv. Maksis Haffners, Semināra - 29, tlr. 60; priv. adv. Mārtiņš Grunte, Rīgas - 16.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Valkas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	44.028	26,4
Nekustama manta	7.931	4,8
Uzņēmumi un pasākumi	26.529	15,9
Pārējie	88.194	52,9
Kopā	166.682	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	25.926	15,6
Sociālā palīdzība	15.571	9,3
Izglītība	21.002	12,6
Veselības aizsardzība	73.689	44,2
Pārējie	30.494	18,3
Kopā	166.682	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 148. Viesnīca Tīrgus - 4, ip. Pēteris Lucs, tlr. 105; viesnīca Raiņa - 46, ip. Elza Grinvalds; viesnīca „Valka“ Rīgas - 16, ip. Marta Melbārdis, tlr. 98; pansionāts un mēbelētas istabas Semināra - 3, ip. M. Vilkšāvējs; pansionāts Raiņa - 24, ip. Lilijs Elste, tlr. 55; II šķ. traktieris Raiņa - 18, ip. Jānis Šķiņķis, tlr. 28; II šķ. traktieris Rīgas - 16, ip. Marta Melbārdis, tlr. 98; ēdienu vkl. Raiņa - 26, ip. M. Kugrēns; tējnīca Raiņa - 3, ip. Anna Induss; grāmatu un rakstāmlietu trg. Raiņa - 9, ip. Jānis Rauska, tlr. 40; grāmatu un rakstāmlietu trg. Raiņa - 14, ip. Jānis Gromulsons; pārtikas preču trg. Beverīnas - 1, ip. P. Tillers; pārtikas preču trg. Semināra - 10, ip. J. Markovs; pārtikas preču trg. Semināra - 12, ip. J. Ratass; pārtikas preču trg. Semināra - 11, ip. M. Pētersons; pārtikas preču trg. Tīrgus - 4, ip. Marija Students; pārtikas preču trg. Raiņa - 22, ip. Minna Sotnieks; pārtikas preču trg. Raiņa - 50, ip. Andrējs Auziņš; pārtikas preču trg. Raiņa - 36, ip. Valkas strādnieku patērētāju kooperatīvs; pārtikas preču trg. Rīgas - 10, ip. Anna Lubīņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 16, ip. Jānis Atslēga; pārtikas preču trg. Rīgas - 38, ip. Vanda Evels; pārtikas preču trg. Rīgas - 22, ip. Rūdolfs Hasmanis, tlr. 110; pārtikas preču trg. Raiņa - 34, ip. Jānis Tālivalds; pārtikas preču trg. Raiņa - 16, ip. Voldemārs un Hermanis Šmiti, tlr. 16; pārtikas preču trg. Varoņu - 1, ip. Kārlis Lielausis, tlr. 72; maiznīca - konditoreja Varoņu - 2a, ip. Pēteris Simsons; piena un piena produktu trg. Tālavas - 7, ip. Katrīna Kalniņš; maiznīca-konditoreja Raiņa - 34, ip. Jānis Girsengsons, tlr. 27; maiznīca-konditoreja Raiņa - 10, ip. Pēteris Kalniņš;

maiznīca-konditoreja Rīgas - 11, ip. Jānis Bēcītis; maiznīca Rīgas - 21, ip. Jānis Bērziņš; pārtikas produktu trg. Rīgas - 29, ip. Anna Vīns; gaļas un desu trg. Rīgas - 26, ip. Richards Zandersons, tlr. 68; gaļas trg. Rīgas - 33, ip. Konstantīns Sīna; gaļas trg. Rīgas - 18, ip. F. Gustavsons; gaļas un desu trg. Raiņa - 9, ip. Kārlis-Richards Kukainis; gaļas un desu trg. Raiņa - 38, ip. Kārlis-Richards Kukainis, tlr. 95; degvīna izdalīšanas punkts Raiņa - 1, ip. Pēteris Raudzēns, tlr. 35; degvīna un vīnu trg. Raiņa - 16, ip. Indriķis Jenzis; vīnu un degvīna trg. Tīrgus - 10, ip. Jānis Zirnis; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 11, ip. Jānis Treiteris; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 20, ip. Marija Severs; alus noliktava Rīgas - 33, ip. Emīlija Pāps, tlr. 26; alus noliktava Tālavas - 7, ip. Oskars Kalniņš; naftas produktu trg. Tālavas - 41, ip. Akc. sab. „Apekol“, tlr. 36; radio un elektrības piederumu trg. Rīgas - 34, ip. K. Melnbārdis, tlr. 39; elektrības piederumu trg. Semināra - 25, ip. Valkas pilsētas valde, tlr. 11; mūzikāliju un daž. preču trg. Raiņa - 36, ip. Eduards Zutis, tlr. 43; pulksteņu vkl. Rīgas - 16, ip. K. Hirshorns; lauksaimniecības mašīnu un koloniālpriekšu trg. Raiņa - 1, ip. Pēteris Raudzēns, tlr. 35; lauksaimniecības mašīnu un koloniālpriekšu trg. Raiņa - 1, ip. Pēteris Raudzēns, tlr. 35; lauksaimniecības mašīnu un daž. preču trg. Raiņa - 9, ip. Centrālais kooperatīvs „Pašpalīdzība“, tlr. 33; drogu trg. Rīgas - 11, ip. Emīlija Brende-Briedis; drogu trg. Rīgas - 13, ip. B. Zutis un Co; galanterijas, sīku preču un rakstāmlietu trg. Tīrgus - 4, ip. Voldemārs Liepiņš; manufaktūras trg. Semināra - 11, ip. D. Kravcs; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Raiņa - 12, ip. Sons Mendels; manufaktūras un sīku preču trg. Beverīnas - 1, ip. L. Ēkis; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas - 18, ip. Kārlis Bundža, tlr. 50; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas - 11, ip. Augusts Rogainis, tlr. 64; gatavu apģērbu trg. Kūru - 1, ip. H. Ribņiks, tlr. 22; galanterijas un rokdarbu trg. Raiņa - 11, ip. Emma Labsvirs un Irma Pelčers; galanterijas un rokdarbu trg. Raiņa - 18, ip. Kristīne Bunga; galanterijas un rokdarbu trg. Raiņa - 12, ip. Alvīne Platais; dāmu cepuru trg. „Gaume“ Raiņa - 15, ip. Eduards Pavlovičs; ādu un ādas preču trg. Raiņa - 20, ip. Minna Treiters; ādu trg. Tālavas - 1, ip. Hone Sons un Jozefs Drujāns; apavu trg. Raiņa - 11, ip. Richards Urums; apavu trg. Rīgas - 11, ip. Jānis Meiris; apavu trg. Semināra - 11, ip. A. Fridrihs; apavu trg. Beverīnas - 11, ip. K. Matkins; apavu trg. Semināra - 8, ip. Otto Kustavus; zārku trg. Semināra - 5, ip. J. Kullis; tapsetāja un sedlinieka darbnīca - vkl. Raiņa - 14, ip. Eduards Atpīls; puķu vkl. Raiņa - 11, ip. Augusts Meiers; koku materiālu tirdzniecība Rīgas - 53, ip. Joselis Šeims, tlr. 13; frizētava Rīgas - 21, ip. Marta Pupa; frizētava Raiņa - 21, ip. Elmārs Sviķeris; frizētava Raiņa - 7, ip. Kristīne Šraders; frizētava Raiņa - 7, ip. Elza Kaukulis; frizētava Raiņa - 10, ip. Vilis Bērze; frizētava Raiņa - 14, ip. Eduards Zutis; frizētava Raiņa - 36, ip. Eduards Zutis; frizētava Semināra - 22, ip. J. Indus; pirts Rīgas - 5, ip. Valkas pils. pašvaldība, tlr. 11; bezalkohola bufete Rīgas - 41, ip. Valkas sporta b-ba; bufete stacijā, ip. Dzelzeļu virsvalde; bufete Dārziņa - 8, ip. Valkas viesīgā b-ba, tlr. 88; bu-

Valkas pilsētas plāns.

fete Zvaigžņu - 5, ip. Valkas apr. Mednieku b-ba, tlr. 82.

Nedēļas un gada tirgi: Nedēļas tirgi: pirmdienās, ceturtdienās un sestdienās; gada tirgi: 10. janvārī, 2. februārī, 20. martā, 20. aprīlī, 20. maijā, 18. jūnijā, 24. jūlijā, 23. augustā, 29. septembrī, 17. oktobrī, 9. novembrī un 21. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 154. Kalna dzirnavas, nom. Eduards Garselis, ip. Valkas pils. pašv., tlr. 77; gaļas rūpn. Rīgas - 26, ip. R. Zandersons, tlr. 68; desu darbn. Raiņa - 38, ip. Kārlis-Richards Kukainis, tlr. 95; desu darbn. Tālavas - 10, ip. Ferdinands Gustavsons, tlr. 76; pienotava Raiņa - 3, ip. Valkas piensaimn. s-ba, tlr. 56; minerālūdens iestāde Rīgas - 13, ip. Bernhards Zutis, tlr. 23; grāmatu spiestuve Rīgas - 12, ip. Jānis Rauska, tlr. 15; mēchaniska darbn. Tālavas - 12, ip. Valkas valsts arodskola, tlr. 65, p. k. 4; koku zāģētava Raiņa - 43, ip. Valkas pils. pašv., tlr. 11 un 17, pst. adr. Semināra - 25; koku zāģētava un ēvelētava Tālavas - 50/52, ip. Alfrēds Andersons, tlr. 25; koku mater. pārstrādāš. uzņēm. Raiņa - 43, nom. Andrejs Āboliņš, ip. Valkas pils. pašvaldība; galdnieku darbn. Tālavas - 12, ip. Valkas valsts arodskola, tlr. 65, p. k. 4; mēbeļu darbn. Kūru - 5, ip. Pēteris Prūsis; mēbeļu galdniecība Tīrgus - 6a, ip. Kārlis Bušs; kriegelnīca Semināra - 25, ip. Valkas pils. pašvald., tlr. 11 un 92; elektr. spēkstacija Valkas Kalna dzirnavās, ip. Valkas pils. pašvald., tlr. 77.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 601; no tiem apbūvēti 433, neapbūvēti 168.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 555,11 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 243,14 ha, kartupeļi 68,00 ha, sakņaugi 28,10 ha, augļu un ogu dārzi 17,56 ha.

Mājlopi: 120 zirgi, 321 govslōps, 496 cūkas, 166 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. Lugažu draudze, Raiņa - 8, garīdzn. Otto Krauze, dz. Rīgas - 14; Ev.-lut. Jāņa draudze, Raiņa - 8, garīdzn. Edgars Jundzis, dz. Semināra - 2; Baptistu draudze. Varoņu - 2; 7. dienas adventisti, Zemitāna - 8, garīdzn. Jānis Buile, dz. Tālavas - 30; Mozus tic. draudze, Kūru - 1.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Valkas viesīgā b-ba, Dārziņa - 8, db. 1885. g., pr. Pēteris Raudzēns, dz. Raiņa - 1, tlr. 35; Latvijas atbrīvotāju b-ba „Ziemeļnieki“, db. 1925. g., pr. Bernhards Zutis, dz. Rīgas - 13, tlr. 23; Valkas sporta b-ba, db. 1922. g., pr. Bernhards Zutis (sk. iep.); Valkas aizsargu sporta klubs, Rīgas - 25, db. 1934. g., pr. Antons Kimerals, dz. Tālavas - 4, tlr. 7; Brāļu kapu komitejas Valkas nod., db. 1926. g., pr. Kārlis Kažoks, dz. Zemitāna - 6; Latvijas kara invalidu sav-bas Valkas nod., db. 1924. g., pr. Jānis Alksnis, dz. Domes - 9; Valsts Jāņa Cimzes

ģimnazijas absolventu b-ba, db. 1933. g., pr. Fēlikss Kļaviņš, dz. Raiņa - 15; Latvju siev. nac. ligas Valkas nod., db. 1928. g., pr. Terēze Putns, dz. Semināra - 19, tlr. 66; Jaunekļu kristīgās sav-bas Valkas nod., db. 1932. g., pr. Edgars Jundzis, dz. Semināra - 2; Makšķernieku-sportsmeņu b-bas Valkas nod., db. 1928. g., pr. Gerhards Krauze, dz. Semināra - 13; Valkas apr. mednieku b-ba, db. 1922. g., pr. Herberts Baltietis, dz. Zemitāna - 3, tlr. 115; Valkas izglītības b-ba, db. 1921. g., pr. Jūlijs Brūniņš, dz. Raiņa - 28a, tlr. 5; Latvijas bērnu palīdzības sav-bas Valkas nod., db. 1929. g., pr. Osvalds Bērziņš, dz. Putraskalna - 39, tlr. 46; Valkas apr. skolotāju b-ba, db. 1925. g., pr. Teodors Zvaigzne, dz. Raiņa - 28, tlr. 79; Tautas universitātes Valkas nod., db. 1926. g., pr. Jūlijs Brūniņš, dz. Raiņa - 28a, tlr. 5; Latvijas tirgotāju sav-bas Valkas nod., db. 1920. g., pr. Pēteris Raudzēns, dz. Raiņa - 1, tlr. 35; Valkas namsaimnieku b-ba, db. 1921. g., pr. Pēteris Raudzēns (sk. iep.); Valkas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1920. g., pr. Kārlis Lielausis, dz. Tālavas - 28, tlr. 72; Valkas rūpnieku un amatnieku b-ba, db. 1934. g., pr. Pēteris Prūsis, dz. Kūru - 5; Valkas lauksaimnieku b-ba, db. 1924. g., pr. Jānis Aleksandrijs, dz. Lugažu pg. Kociņos; Valkas dārzkopības pārraudzības b-ba, db. 1928. g., pr. Andrejs Radziņš, dz. Lugažu pg. Roņos, tlr. 73; Valkas un apkārtnes biškopības b-ba, db. 1920. g., pr. Ernests Torgāns, dz. Putraskalna - 39; Latvijas aerokluba Valkas nod., db. 1935. g., pr. Osvalds Pūpols, dz. Semināra - 27, tlr. 93; Latvijas zirgaudzētāju b-bas Valkas nod., db. 1935. g., pr. Nikolajs Zāmelis, dz. Rīgas - 35, tlr. 4; Valkas piensaimnieku s-ba, db. 1922. g., pr. Augusts Kaksis, dz. Valkas pg. Kalcos, tlr. Tomēni 12; Krājaizdevu s-ba pie Valkas viesīgās b-bas, Dārziņa - 8, db. 1899. g., pr. Dāvis Abuls, dz. Corzemniekos, tlr. 75; Valkas savstarpīgā ugunsapdrošināšanas s-ba, db. 1928. g., pr. Jānis Rauska, dz. Rīgas - i2, tlr. 40.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas:

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminēklī. Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušiem kareivjiem Valkā, Brāļu kapos, uzcelts pieminēklis.

3. Dabas jaukumi. Pedeles upes krasti no Putraskalna līdz Kalndzirnavām ar ezeru.

4. Ievērojamākās celtnes. Bij. Cimzes skolotāju seminārs, tagad valsts vidusskola; bij. Tērbatas skolotāju seminārs, tagad valsts arodskola; jaunceltā pilsētas pamatskola — stal-tākā ēka visā Latvijas Valkā; valsts vidusskolas ēka, celta pēc pasaules kara — viena no skaistākām celtnēm Ziemeļvidzemē; Valkas Tautas nams; pirmā Latvijas skolotāju semināra direktora Jāņa Cimzes pieminēklis Lugažu kapos.

15. Limbaži.

Pilsēta Valmieras apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Limbažu (10,4 km) un Umurgas (1,2 km) pagastu; platība 7 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Limbaži — 0,5 km; Rīga, pa dzelzceļu — 82,4 km, vienīgi pa zc. 87 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Tagadējo bīskapa pilsdrupu vietā senatnē atradusies līvu pils „Lemisele“ (tulk. „plaša sala meža purvā“), ar ciemu, kas ietilpusi līvu valsts „Metsepoles“ robežās. Tirdzniecībai izdevīgo vietu bīskaps Alberts pakļauj sev 1223. g., uzcelot mūra pili ar vienu apaļu un vienu četrstūrīgu torni. 1318. g. Zobenbrāļu ordenis Limbažu pili bīskapam jau atņēmis, bet 1359. g. to atdo atpakaļ. Šai laikā pie pils jau nodibinājusies pilsēta. Limbažu patrons — Sv. Labrencis, kuram celta pirmā baznīca (tirgus lauk. augšgalā). 1359. g. pilsētas gilžu namā notiek „landtaga“ sēdes, kur pāvesta nuncijs kardināls Francisks izšķir strīdu starp bīskapu un ordeni. 1385. g. archibīskaps Jānis (IV) Zintens dāvina zemi Limbažu pilsētas izbūvei, kurū jau nocietinājis ar mūri un dziļu grāvi. (Mūri gāja no pils uz tagadējās baznīcas laukumu un pa liko Mūra ielu). Jau 1368. g. Limbaži ir lielās Hanzas savienības loceklis. Līdz 80 tonnu lieli kuži brauc pa Svētupi Dūņezērā, kur ir osta (svaru vieta). Vēst. Juškēvics min L. iedzīvotāju skaitu XV g. s. ap 6000; to nodarbošanās — tirdzniecība, amatniecība, kuģniecība, dārkopība u. c. Jau XIV g. s. beigās latvieši šinī apgabalā pārtautojuši vai izspieduši līvus. Katru gadu no Sveču dienas līdz Vasaras svētkiem Limbažos dzīvo archibīskaps. 1. maijā notiek maija svētki, un labākais strēlnieks iegūst „maiņa grāfa“ titulu. Vasarasvētkos — Vasāļu dienās — pilsētā sapulcējas ap 20.000 cilvēku. XV g. s. beigās uzcelti sv. Annas sieviešu klosteris (pamati pie vecās draudzes skolas) un franciskāņu vīriešu klosteris (Klosterā ielas galā). 1495./96. g. uzcelta Sv. Bērtuļa baznīca (tagadējās baznīcas vietā). Limbažus atkal uz vairāk desmit gadiem ieņem ordenis. 1558. g. pilsētu (ārpus mūriem) nodedzina krievi, 1560. g. to atjauno. 1567. g. Limbažus savukārt nodedzina zviedri. 1576. g. pilsētu ieņem Magnusa krievu partizāni. 1579. g. Limbažus ieņem poļi, 1600. g. zviedri, 1601. g. atkal poļi.

1602. g. zviedri galīgi noposta pilsētu un tās pils nocietinājumus, ko vairs neatjauno. Pēc šiem postījumiem pilsētā palikušas tikai 3 mājas un 8 iedzīvotāji. 1621. g. 19. XI Gustavs Ādolfs šo folvarku dāvina Rīgas pilsētai. 1648. g. pilsētas lielākā daļa nodeg. 1679./80. g. uzbūvē Sv. Jāņa baznīcu. 1690. g. atvērta pirmā skola. 1693. g. — pirmais latviešu tautības skolotājs Jānis Viliņš. 1747. g. 4. IX pēc ugunsgrēka paliek tikai 4 mājas (pilsētas valde). Ap 1766. g. uzbūvē pareizticīgo baznīcu. 1773. g. — 549 iedzīvotāji (¹/₄ no tiem latvieši). 1783. g. Limbaži dabū savu pārvaldi. Turpmāk Limbažu attīstību ietekmēs jaunais dzelzceļš.

Pilsētas ģerbonis: sudraba laukā sarkans pilsētas mūris ar diviem torņiem un atvērtiem vārtiem, kuŗos redzama lauvas galva. Starp torņiem Andrejkrusta veidā salikts bīskapa zīzlis un krusts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 291, no tām: mūra — 56, koka — 124, jauktas — 51, pie kam 162 vienstāva ēkas, 68 divstāvu un 1 trīsstāvu. Dzīvokļu kopskaits 991, no tiem 299 istabas-virtuves, 370 vienistabas, 190 divistabu, 81 trīsistabu, 37 četrīstabu, 11 piecīstabu, 1 sešīstabu un 2 septiņīstabu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 405; centrālās apkurināšanas nav; ar ūdensvadu 15.

Iedzīvotāju kopskaits 2870, no tiem 1252 vīrieši un 1618 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2659 (92,05%) latvieši, 100 (3,48%) žīdi, 54 (1,88%) vācieši, 14 (0,49%) baltkrievi, 10 (0,35%) igauņi, 9 (0,31%) lielkrievi, 4 (0,14%) poļi, 2 (0,07%) lietuvieši un 18 (0,63%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Burtnieku - 4, tlr. 16. Pilsētas galva Dāvids Kessels, Dārza - 9, tlr. 104; valdes locekļi: Pēteris Džindže, Jaunā - 7, tlr. 59 un Mārtiņš Francis, Parka - 19; pilsētas sekretārs Voldemārs Dambītis, Parka - 17.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valmieras apr. polic. II iec., Jūras - 15, tlr. 10, pr. Jānis Štucers, Dārza - 16, tlr. 111.

Valmieras apr. III iec. miertiesa, Akmeņu - 4, tlr. 30, miertiesn. Augusts Ozols, dz. turpat.

Limbažu notārs Miķelis Altroks, Parka - 7, tlr. 27.

3. **Izglītība.** Skolas: Limbažu valsts ģimnazija, Klostera - 4, tlr. 35, dir. Artūrs Jansons, Parka - 7, tlr. 26. Ģimnazijā darbojas šādi skolotāji: Liene Bērziņš, Jānis Kalniņš, Mārtiņš Kļaviņš, Eduards Mačs, Zelma Puniņš, Lūcija Pētersons, Aleksandrs Ramlavs, Serasima Ūdris, Vilhelmīne Veide un Jānis Zeidmanis.

Limbažu pilsētas pamatskola, Parka - 26, pr. Teodors Brīvalis, Jaunā ielā, savā namā; skolotāji: Pēteris Zvīgulis, Elfrīda Celmiņš, Anna Baumanis, Alfrēds Kreiers, Eriks Akmentiņš, Emma Robiņš, Emma Stegers, Malvine Maurītis, Matilde Prūsis, Paula Tukums, Zelma Brīvalis, Leonards Mangulis un Jānis Baumanis.

Bibliotēkas: Limbažu saviesīgās b-bas bibliot., Jūras un Parka ielas stūrī, 1906 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Limbažu un apkārtnes veselības aizsardzības savienības slimnīca, Dārza - 10, tlr. 25, dir. Dāvids Kessels, Dārza - 9, tlr. 104.

Aptiekas: Tīrgus l. 2, ip. K. Jordans, tlr. 70; Lauvas aptieka, Jūras - 11, ip. J. Prūša mant., tlr. 110.

Lopārstniecība. Limbažu rajona veterinārārsts Augusts Eglītis, Cēsu - 10, tlr. 36.

5. **Satiksme.** Limbažu pasta-tēlegrafa kantoris, Burtņieku - 7, pastmeistars Eduards Ošs, Dārza - 16, tlr. 100. Limbažu dzc. stacija, pr. Hugo Kikuls.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas nodaļa, Jūras - 15, tlr. 12, pr. Kārlis Cīrulis, Parka - 15.

Valmieras apr. II iec. nodokļu inspektors Konstantīns Mārtinsons, Cēsu - 10, tlr. 18.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Dāvids Kessels, Dārza - 9, tlr. 104; Rūdolfs Eglītis, Jūras - 29, tlr. 45; Hermanis Ozoliņš, Burtņieku - 5, tlr. 102; Alfrēds Paulsons, Jūras - 13.

Zobu ārsti: Milda Ģērmanis, Jūras - 13, tlr. 62; Anna Akmentiņš, Cēsu - 10.

Advokāti: zvēr. adv. Eduards Rozenbergs, Jūras - 13.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Limbažu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	43.393	55,3
Nekustama manta	10.361	13,2
Uzņēmumi un pasākumi	5.240	6,7
Pārējie	19.500	24,8
Kopā	78.494	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	14.215	18,1
Sociālā palīdzība	12.990	16,5
Izglītība	34.960	44,5
Veselības aizsardzība	740	1,0
Pārējie	15.589	19,9
Kopā	78.494	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 139.

Viesnīca Parka - 14, ip. P. Binde; viesnīca Parka - 5, ip. Andrejs Palcmanis; pansija Rīgas - 4, ip. Johanna Vilks; I šķ. traktieris Jūras - 2, ip. Rūdolfs Balodis; II šķ. trakt. Cēsu - 10, ip. A. Nagliņš; II šķ. trakt. Tīrgus l. 3, ip. A./S. „Augļu dārzs“; II šķ. trakt. Jūras - 5, ip. K./S. Brāļi Švercs un biedri; ēdienu vkl. „Rīga“ Burtņieku - 5, ip. A. Manguss; krodzniecības vkl. Cēsu - 7, ip. Eduards Kārklīņš; krodzniecības vkl. Burtņieku - 10, ip. A. Kiršbaums; grāmatu un rakstāmlietu trg. Parka - 2, ip. Limbažu skolotāju kooperatīvs, tlr. 53; grāmatu un rakstāmlietu trg. Cēsu - 8, ip. Alise Stumps; grāmatu trg. Tīrgus l. 1, ip. K. Paucītis, tlr. 46; grāmatu un rakstāmlietu trg. Cēsu - 4, ip. A. Sarkan-galvē; grāmatu un sīku preču trg. Parka - 14, ip. Ādams Ozols; „Limbažu kooperatīvs“ Cēsu - 6, ip. Limbažu apk. patērētāju b-ba, tlr. 48; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 1, ip. Gita Šovlovs; pārtikas preču trg. Cēsu - 1, ip. Anna Šmite; pārtikas preču trg. Cēsu - 7, ip. Brāļi Mežgaili, tlr. 98; pārtikas preču trg. Jūras - 1, ip. A. Eglītis; pārtikas preču trg. Cēsu - 10, ip. J. Prauliņš; pārtikas un daž. preču trg. Tīrgus l. 1, ip. Pēteris Bresle, tlr. 47; pārtikas preču trg. Baznīcas - 3, ip. A. Auniņš; pārtikas preču trg. Jūras - 8, ip. Pēteris Penka; pārtikas preču trg. Jūras - 25, ip. Arturs Bērziņš; pārtikas preču trg. Jūras - 24, ip. Jānis Burtņieks; pārtikas preču trg. Dārza - 11, ip. Ādolfs Viļumsons; pārtikas preču trg. Jūras - 7, ip. Fricis Ābelīts; pārtikas preču trg. Dārza - 17, ip. Jānis Glāzers; pārtikas preču trg. Burtņieku - 11, ip. P. Andersons; maiznīca-konditoreja Baznīcas - 5, ip. M. Plaviņš, tlr. 68; maiznīca-konditoreja Tīrgus l. 4, ip. Jānis Zeidmanis; maiznīca-konditoreja Cēsu - 5, ip. Austra Kutcke; maiznīca-konditoreja Jūras - 8, ip. Malvine Lēnmanis, tlr. 50; maiznīca-konditoreja Jūras - 11, ip. J. Baumanis; maiznīca-konditoreja Burtņieku - 2, ip. M. Plaviņš, tlr. 68; gaļas un desu trg. Cēsu - 4, ip. Jānis Pīgens; gaļas un desu trg. Gildes - 17, ip. Jēkabs Oškājs, tlr. 29; gaļas un desu trg. Jūras - 9, ip. Augusts Lācis; vīnu un degvīna trg. Cēsu - 2, ip. Jānis Vītols; vīnu un degvīna trg. Jūras - 2, ip. Jānis Putniņš, tlr. 13; vīnu un degvīna trg. Cēsu - 10, ip. Jānis Hincenbergs, tlr. 31; alus noliktava Jūras - 5, ip. K./S. Brāļi Švercs un biedri; alus noliktava Tīrgus l. 2, ip. A./S. Augļu dārzs, tlr. 13; naftas produktu trg. Tīrgus l. 3, ip. A./S. „Apekol“; radio piederumu trg. Cēsu - 7, ip. K. Zirniņš; pulksteņu trg. Burtņieku - 1, ip. E. Bērziņš; pulksteņu trg. Kārļa Baumaņa l. 3, ip. S. Goldblats; dzelzs un tērauda preču trg. Cēsu - 2, ip. Jānis Vītols; drogu trg. Jūras - 5, ip. Leopolds Veidemanis; manufaktūras trg. Cēsu - 2, ip. Jānis Bārda; manufaktūras trg. Jūras - 1, ip. P. Cedriņš; manufaktūras un galanterijas preču trg. Tīrgus l. 4, ip. M. Kreišmanis; manufaktūras un galanterijas preču trg. Jūras - 3, ip. Anna Ozoliņš; manufaktūras un galanterijas preču trg. Jūras - 7, ip. E. Brikmanis; gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 1, ip. D. Šolomovičs, tlr. 66; gatavu apģērbu trg. Cēsu - 4, ip. Nisons Levins, tlr. 101; gatavu apģērbu trg. Cēsu - 4, ip. Amālija Grēva; gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 3, ip. Anna Kizurs; gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 2, ip. Š. Kocens, tlr. 57; gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 6, ip.

Matilde Balks; gatavu apģērbu trg. Burtnieku - 1, ip. Harja Goldblats; cepuņu trg. Cēsu - 1, ip. Haims Fišmanis; galanterijas un aditu preču trg. Cēsu - 1, ip. E. Aboltiņš; apavu trg. Jūras - 20, ip. Augusts Liepiņš; apavu trg. Cēsu - 2, ip. E. Putens; apavu trg. Jūras - 3, ip. Estere Belinks; frizētava Jūras - 7, ip. Zelma Argols; frizētava Burtnieku - 6, ip. Nannija Gertners,

tlr. 23; frizētava Rīgas - 2, ip. Jānis Caucs; frizētava Jūras - 5, ip. V. Birzkalns; frizētava Jūras - 16, ip. Arnolds Gailis; frizētava Jūras - 13, ip. B. Ošs; frizētava Rīgas - 1, ip. A. Strazdiņš; pirts Jūras - 22, ip. Richards Bunde; pirts Dārza - 14, ip. Eduards Binde; rotallietu un krāsu trg. Jūras - 11, ip. E. Hauzens; ieroču un zārku trg. Dzirnau - 6, ip. A. Meņģels;

Limbažu pilsētas plāns.

mēbeļu un zārku trg. Jūras - 18, ip. Ernests Nuķis; malkas un dēļu trg. Dārza - 14, ip. Pēteris Binde; koka materiālu trg. Dārza - 22, ip. Vilis Džendže; sēkļu un puķu trg. Parka - 10, ip. Antonija Kērmanis.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: Vastlāvju dienā, 10. un 11. martā, 29. aprīlī, 8. jūlijā, 23. augustā, 23. oktobrī un 23. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 165. Cementa izstrād. darbn. Jūras - 33, ip. Ernests Linde; maizes ceptuve Rīgas - 3, ip. Jānis Zeidmanis; desu darbn., ip. Augusts Lācis, tlr. 9; pleņotava Burtnieku - 9, ip. Limbažu piens. s-ba, tlr. 20; stērķeļu f-ka Burtnieku - 11, ip. P. Andersons, tlr. 78; grāmatu spiestuve Burtnieku - 4, ip. Jūlijs Paucītis, tlr. 46; mēchaniska darbn. Cēsu - 9, ip. Bernhards Zauls, tlr. 8;

atslēdznieku darbn. Jūras - 6, ip. Kārlis Tomāss, tlr. 89; vilnas vērptuve Jūras - 32, ip. Pauls Tīls un dēls, tlr. 60; vilnas vērptuve Jūras - 4, ip. Jāzeps Hūsmanis, tlr. 17; krāsotava un veltuve Jūras - 10, ip. Mārtiņš Preimanis; ādu ģērētava Avotu - 10; ip. Kārlis Balodis, tlr. 52; zāģu gateris Parka - 30, ip. Voldemārs Āboliņš; galdn. darbn. Akmeņu - 2, ip. Augusts Bērzonis; galdniecība Klosteņa - 4, ip. Limbažu valsts ģimn. tlr. 35; galdnieku darbn. Jaunā - 7, ip. Pēteris un Otto Džindžas, tlr. 59.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 280, no tiem apbūvēti 219, neapbūvēti 61.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 529,04 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 312,28 ha, kartupeļi 68,26 ha, sakņaugi 22,36 ha, augļu un ogu dārzi 15,25 ha.

Mājlopi: 115 zirgi, 222 govslōpi, 405 cūkas, 247 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas kalnā, garīdzn. Edmunds Mačs, dz. mācītāja mājā, tlr. 112; Pareizticīgo draudze, Pareizticīgo baznīcas kalnā, garīdzn. Jānis Baumanis, dz. Cēsu - 16, tlr. 39; Ev.-lut. vācu draudze, dievkalpojums notur Limbažu ev.-lut. draudzes bazn. garīdzn. Konrāds Bekmanis, dz. Jaunā - 4; Baptistu draudze, Dārza - 4, garīdzn. Kārlis Ērmanis, dz. turpat; Žīdu draudze, Dzirnava - 6, garīdzn. Ābrams Levinsons, dz. Jūras - 22.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Limbažu saviesīgā b-ba, Parka - 2, db. 1884. g., pr. Dr. Dāvids Kessels, dz. Dārza - 9, tlr. 104; Limbažu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Burtnieku - 4, db. 1867. g., pr. Teodors Hanzens, dz. Jūras - 11, tlr. 110; Limbažu lauksaimn. b-ba, Cēsu - 6, db. 1903. g., pr. Andrejs Brīvulis, dz. Limbažu pg. Sinškinos, tlr. 92; Limbažu namsaimnieku b-ba, Gildes - 4, db. 1908. g., pr. Jānis Vītols, dz. Gildes - 4, tlr. 22; Limbažu amatnieku b-ba, Jūras - 33, db. 1867. g., pr. Ernests Linde, dz. Jūras - 33; Limbažu skolotāju b-ba (apvien. agr. 2 skol. b.), Parka - 2, db. 1935. g., pr. Kārlis Bērziņš,

dz. Parka - 7; Limbažu valsts ģimnazijas b-ba, Sārmes - 13, db. 1932. g., pr. Ādams Reimanis, dz. turpat; B-bas „Latvijas vanagi“ 7. Limbažu novads, Tīrgus lauk. 1, db. 1924. g., pr. Dr. Dāvids Kessels, dz. Dārza - 9, tlr. 104; Limbažu kredītsabiedrība, Cēsu - 6, db. 1907. g., pr. Jānis Treimanis, dz. Lādes Markšos, tlr. Lāde 32; Limbažu krājaizdevu s-ba, Burtnieku - 3, db. 1881. g., pr. Teodors Hanzens, dz. Jūras - 11, tlr. 110; Limbažu kopiepirkš. un kōppārd. kooper. Parka - 14, db. 1930. g., pr. Ernests Linde, dz. Jūras - 33; Limbažu un apkārtnes patēr. b-ba „Limbažu kooperatīvs“, Cēsu - 6, db. 1930. g., pr. Jānis Lielmanis, dz. Lādes Vīdiņos, tlr. Lāde 16; Limbažu skolot. kooper., Parka - 2, db. 1924. g., pr. Pēteris Zvīgulis, dz. Parka - 24; Limbažu un apkārtnes veselības aizsardzības sav-ba, Burtnieku - 4, db. 1929. g., pr. Kārlis Rams, dz. Liepupes Ķīklejās, tlr. Lāde 27; Latvijas sarkanā krusta Limbažu nod., Jūras - 5, db. 1931. g., pr. Arvids Ozols, dz. Cēsu - 10, tlr. 36; Latvijas bērnu palīdzības sav. Limbažu nod., Jūras - 5, db. 1930. g., pr. Dr. Hermans Ozoliņš, dz. Burtnieku - 5, tlr. 102; Limbažu piensaimnieku sav-ba, Burtnieku - 9, db. 1922. g., pr. Arvids Klanis, dz. Limbažu Lemšukalnos, tlr. 20.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Limbažu ev.-lut. Jāņa baznīca, celta 1680. g., vairākkārt degusi un pārbūvēta.

Pilis un pilsdrupas: Limbažu pili min senrakstos 1318. g. un 1359. g.

Pilskalni, kapenes, senvietas: pilskalns „Kezbeņu kalns“ (arī „Vecais pilskalniņš“) pls. austr. malā, aiz baznīcām un Pilskroga, pie Dzirnezera.

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminēji.** Pasaules karā Limbaži maz cietuši. Limbažos uzcelts pieminēklis Latvijas atbrīvošanas cīņās kritušiem kareivjiem.

3. **Dabas jaukumi.** Dūnezera un Lielezera apkārtnē.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Limbažu pls. valdes tūristu mītne, 2. pamatskolā, Parka - 26, prz. skolas pr. F. Brīvulis.

16. Dobele.

Pilsēta Jelgavas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Dobeles (14,25 km) pagastu; platība 4,2 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Dobele — 0,7 km; Rīga, pa dzc. — 72,1 km; vienīgi pa zc. 70 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Dobele ir viena no vecākām nometnēm latviešu zemē. Uz kalna, Bērzes upes paaugstajā labajā krastā, kur tagad redzamas ordeņa pils drupas, senatnē bijusi stipra zemgaļu pils, pie kuŗas attīstījušies pilsētiņa. Iekarojot Zemgali, 13. gadu simteņa beigās, ordeņa karapulki sešas reizes aplenca Dobeles pili, bet nespēja to ieņemt, līdz beidzot mestrs Kūno Hacigenšteins 1289. gada vasarā tik briesmīgi izpostīja visu apkārtni, ka izcēlās bāds un Dobeles aizstāvji bij spiesti pili atstāt. Pēc Zemgales sadalīšanas starp ordeni un bīskapu, pili ieguva ordenis un mestrs E. Monheims 1335. gadā sāka zemgaļu pils vietā celt ordeņa pili, ko mestrs H. Herike galīgi pabeidza un nostiprināja 1347. gadā. No 1376.—1562. gadam Dobeles pils bija ordeņa komtūra sēdeklis. Pēdējais komtūrs T. Reke sanāca konfliktā ar Kurzemes hercogu Gothardu Ketleru, kuŗš pili ieņēma 1566. gadā un piespieda Reki no tās atteikties. 1568. gadā hercogs Ketlers Dobeles pili novēlēja savai sievai Elizabetei Magdalēnai, kuŗa te arī dzīvoja līdz 1649. gadam kopā ar savu audzēkni, nākošo Kurzemes hercogu Jēkabu. Trīsdesmit gadu karā Dobeļi vairākkārt aplenca gan zviedru, gan poļu karapulki; 1620. gadā to ieņēma zviedru ķēniņš Gustavs Ādolfs. Pēc miera līguma ar zviedriem hercogs Jēkabs gan atguva savas hercogistes zemes, bet Dobeles pils apcietinājumus vairs neatjaunoja un tie pamazām sagruva. Ziemeļu kara laikā Zviedrijas karālis Kārlis XII uzturējās Dobeles pilī 6 dienas. Pēdējā Kurzemes hercogiene Doroteja iekārtoja pilskalnā skaistu parku. No 1570.—1775. gadam Dobelē atradās apriņķa pārvaldes iestādes, kuŗas vēlāk pārcēlās uz Jelgavu, un Dobele zaudēja savu agrāko izcilo stāvokli. Pasaules kara laikā, 1915. gadā, Dobeļi atstāja lielākā daļa iedzīvotāju, un tā stipri panīka. Tā atjaunojās maz pamazām tikai pēc miera nodibināšanās un Liepājas-Glūdas dzc. izbūves. Pilsētas tiesības atjaunotai Dobeļei piešķirtas 1917. gadā.

Pilsētas ģerbonis: sarkanā laukumā sudrabota svītra no kreisās uz labo pusi, valsts karoga simetrijā; svītru iešķērsām krusto zobens.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 450, no tām: mūra — 100, koka — 250, jauktas — 100, pie kam 300 vienstāva, 150 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 916, no tiem 413 istabas-virtuves, 303 vienistabas, 107 divistabu, 61 trīsstabu, 18 četrstabu, 8 piecistabu, 3 sešstabu, 1 septiņstabu, 1 astoņstabu dzīvoklis un 1 dz. ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 331, ar ūdensvadu 10, dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Dobelē nav.

Iedzīvotāju kopskaits 2470, no tiem 1079 vīrieši un 1391 sieviete. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2231 (90,33%) latvieši, 77 (3,12%) vācieši, 72 (2,91%) žīdi, 25 (1,01%) lietuvieši, 22 (0,89%) poļi, 19 (0,77%) lielkrievi, 15 (0,61%) baltkrievi, 1 (0,04%) igauņis un 8 (0,32%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pasta - 1, tlr. 12. Pilsētas galva Ernests Vanags, Aizsargu - 2, tlr. 71; valdes locekļi: Fricis Kalniņš, Lielā - 49 un Arvīds Ulms, Bilastu - 1; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Kārlis Dīnvalds, Uzvaras - 13; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Ernests Vanags, Aizsargu - 2, tlr. 71.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Jelgavas apr. polic. III iec., Skolas - 2, tlr. 3, iec. pr. Jānis Brūveris, dz. Skolas - 5; krimināluzaugs Ūdo Matisons, dz. Aizsargu - 12, tlr. 92.

Dobeles iec. miertiesa, miertiesn. Arvīds Vaits, Aizsargu - 2a, tlr. 9.

Jelgavas apr. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izm. tiesneša kanceleja Jelgavā, Akadēmijas - 24, tlr. Jelgava 304; izm. tiesn. Verners Dūzels, dz. Jelgavā, Uzvaras - 49.

Jelgavas apr. II iec. tiesu izpildīt. rajonā, tiesu izpild. Jānis Viksne, Jelgavā, Blaumaņa - 4, tlr. Jelgava 601.

3. **Izglītība.** Skolas: Dobeles pls. ģimnāzija, tlr. 103, dir. Jānis Jūrgens, dz. Pasta - 19.

Skolā darbojas šādi skolotāji: Kārlis Knochs, Edmunds Granāts, Visvaldis Rūsa, Elvīra Tabaka, Jānis Straumanis, Pēteris Zolts, Milda Stiebrīna, Kristaps Vinbergs un Kristaps Immars.

Dobeles pls. 6 kl. pamatskola, tlr. 18, prz. Kristaps Ulmanis, dz. Dzirnau - 2. Skolā darbojas šādi skolotāji: Milda Ulmanis, Jēkabs Kamols, Milda Kamols, Jānis Steinbergs, Elza Hofrāts, Anna Briedis, Elza Boka, Visvaldis Rūsa, Milda Vitols, Anna Kapteinis, Austrā Birznieks, Volde-mārs Ziemelis un Teodors Zaļinskis.

Bibliotēkas: Dobeles saviesīgās b-bas bibliot., Lielā - 3, ar 2043 sēj.; H. Zeica bibliot., Pasta - 1, ar 350 sēj.

4. Veselības kopšana un lopārstniecība. Dziedniecības iestādes un aptiekas. Dobeles un apkārtnes slimnīca, Lielā - 11, tlr. 13, dir. Edgars Francmanis, dz. Aizsargu - 11, tlr. 14; Latvijas sarkanā krusta bērnu veselības kopšanas punkts, ārsts Edgars Francmanis (sk. iedr.); Vanaga aptieka, Aizsargu - 2, ip. Ernests Vanags, tlr. 71; Vecā aptieka, Aizsargu - 4, ip. Volde-mārs Momonovs.

Lopārstniecība. Dobeles rajona veteri-nārsts Kārlis Slaps, Skolas - 21, tlr. 20.

5. Satiksme. Dobeles dzc. stacija, stc. pr. Fricis Krieviņš, dz. dzc. stc. ēkā; Dobeles pasta-tēlegrafa kantoris, Zaļā - 10, tlr. 41, pastmeistars Mārtiņš Traumanis, dz. pasta mājā, tlr. 68.

6. Pārējās iestādes. Dobeles pg. valde, Lielā - 3, tlr. 17, pg. vecākais Jānis Ēkis, dz. Dobeles pg. Bāliņos; Auces virsmežniecības IV iec., mžz. Jūlijs Pētersons, Uzvaras - 9, tlr. 4; pls. ietilpst Jelgavas apr. nodokļu inspekcijā, Jelgavā, Akadēmijas - 21/23, tlr. 226, nod. inspekt. Egons Riekstiņš.

7. Brīvo profesiju darbinieki. Ārsti: Dobeles rajona ārsts, Lielā - 3, tlr. 5; slimnīcas direktors un valsts ierēdņu ārsts Edgars Francmanis, Aizsargu - 11, tlr. 14; ārsts Abramovičs, Turgus lauk. 2.

Zobu ārsti: Terēza Māleris, Turgus lauk. 4; Zāra Kantors, Aizsargu - 1.

Vecmātes: —

Advokāti: zvēr. adv. pal. Pēteris Damjan-skis, Lielā - 14, pieņem no 9—12; zvēr. adv. pal. Artūrs Šints, Aizsargu - 2a.

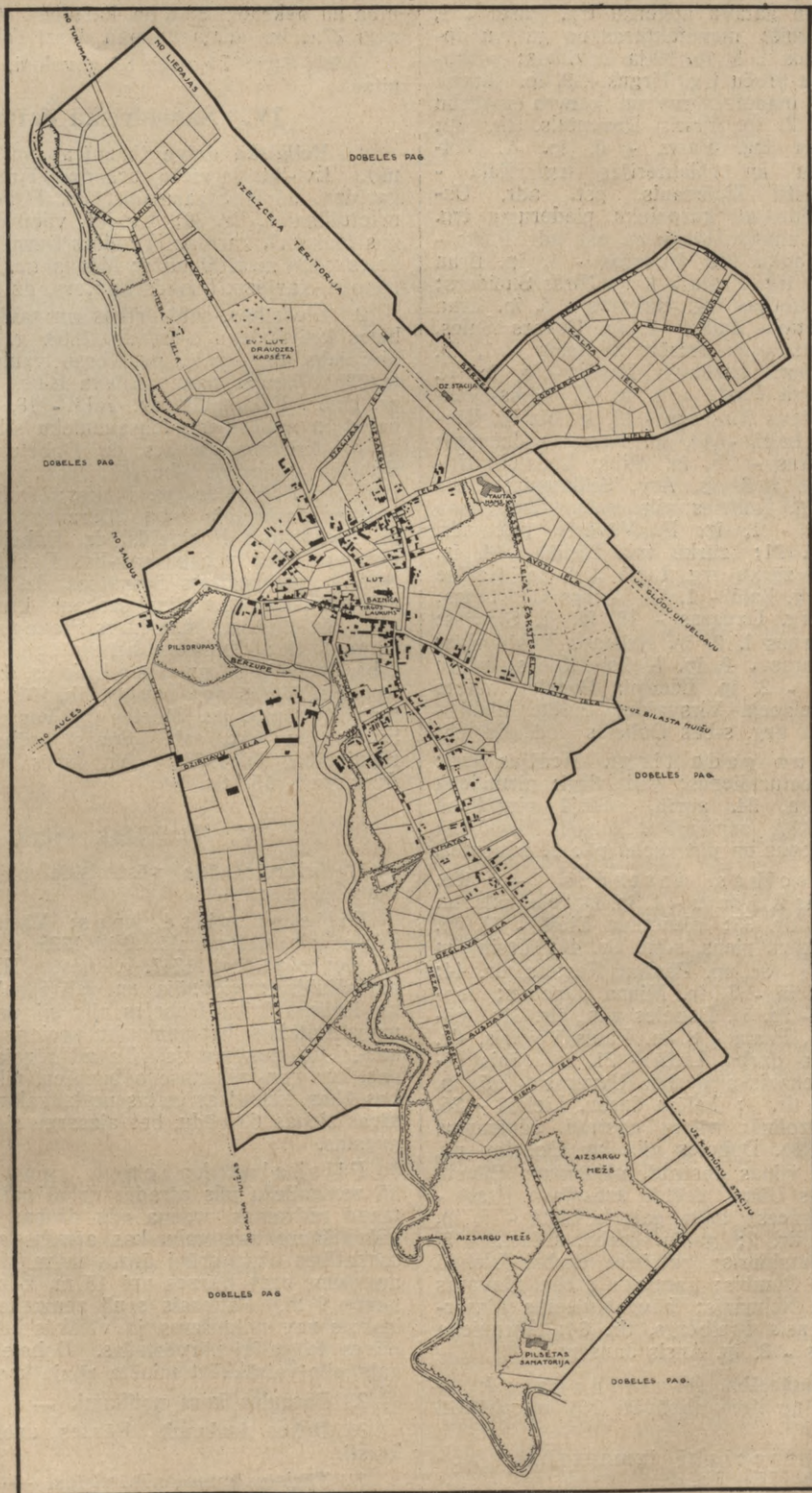
III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Dobeles pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	52.693	74,0
Nekustama manta	4.900	6,0
Uzņēmumi un pasākumi	10.707	15,0
Pārējie	2.886	4,1
Kopā	71.186	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	15.032	21,1
Sociālā palīdzība	17.766	25,0
Izglītība	9.433	13,2
Veselības aizsardzība	920	1,3
Pārējie	28.035	39,4
Kopā	71.186	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 171. „Komerc viesnīca“ — I šķ. traktieris Turgus l. 2, ip. Tālvāldis Bušs, tlr. 62; Rīgas viesnīca — II šķ. traktieris Zaļā - 1, ip. Natālija Rūdolfs, tlr. 40; II šķ. traktieris Turgus l. 4, ip. Teodors Bētiņš, tlr. 43; krodzniecības vkl. Lielā - 12, ip. Lidija Pochomenko; krodzn. vkl. Aizsargu - 2a, ip. Leontine Oliņš; ēdienu vkl. Uzvaras - 1, ip. E. Veilands; tējnīca Pasta - 3, ip. K. Briedis, tlr. 38; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pasta - 1, ip. Fricis Bukass, tlr. 96; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pasta - 1, ip. Herberts Zeics; pārtikas preču trg. Uzvaras - 7, ip. Doroteja Šloseris; pārtikas preču un sēkļu trg. Uzvaras - 1, ip. Alberts Osis; pārtikas preču trg. Lielā - 12, ip. Helēne Līders; pārtikas preču trg. Lielā - 23, ip. Anna Jansons; pārtikas preču trg. Lielā - 21, ip. Andrejs Oškals; pārtikas preču trg. Aizsargu - 1, ip. Marija Osis; pārtikas preču trg. Aizsargu - 6, ip. Indriķis Krastiņš; pārtikas preču trg. Aizsargu - 8, ip. Eduards Kleins; pārtikas preču trg. Lielā - 31, ip. Alise Vilsons; pārtikas preču trg. Pasta - 3, ip. K. Briedis, tlr. 38; pārtikas preču trg. Pasta - 17, ip. E. Grods, pst. adr. Lielā - 19; pārtikas preču trg. Turgus l. 2, ip. Valfrēds Rudzītis, tlr. 54; pārtikas preču trg. Uzvaras - 7b, ip. Valija Aumals; pārtikas preču trg. Turgus l. 3, ip. Alberts Langenfelds, tlr. 99; pārtikas preču trg. Turgus l. 5, ip. Jānis Liskops, tlr. 10; pārtikas preču trg. Skolas - 1, ip. Paulīne Eženaitis, pst. adr. Pasta - 1; pārtikas preču trg. Turgus l. 5, ip. Elza Puriņš; pārtikas preču trg. Zaļā - 1, ip. Kārlis Seja; pārtikas preču trg. Zaļā - 12, ip. Fricis Karša, pst. adr. Skolas - 3; pārtikas preču trg. Zaļā - 8, ip. L. Kaplūns; pārtikas preču trg. Zaļā - 9, ip. Jānis Mēnesis, pst. adr. Dārza - 16; pārtikas preču trg. Skolas - 9, ip. Malvīne Krampis; koloniālpreču trg. Turgus l. 4, ip. Dobeles un apkārtnes patērētāju b-ba „Bērzupe“, tlr. 35; maiznīca-konditoreja Pasta - 2, ip. J. Dzērve; maiznīca-konditoreja Turgus l. 4, ip. Leiba Glikmanis; maiznīca-konditoreja Turgus l. 3, ip. Žanis Bušmanis; piena produktu trg. Turgus l. 2, ip. Emīlija Vitrihs; labības, sēkļu un pārtikas preču trg. Uzvaras - 3, ip. brāļi Blumbergi, tlr. 11; labības un pārtikas preču trg. Pasta - 4, ip. brāļi Abramsoni, tlr. 42; labības un pārtikas preču trg. Pasta - 2, ip. Jēkabs Levitāns, tlr. 72; labības trg. Uzvaras - 5, ip. Dāvids Kantors; saldumu trg. Pasta - 1, ip. Fricis Leimanis; zivju un augļu trg. Uzvaras - 2, ip. Pēteris Zaldaks; gaļas un desu trg. Uzvaras - 2, ip. Kārlis Ģinis; gaļas un desu trg. Aizsargu - 8a, ip. Paulīne Kēsters, tlr. 44; gaļas un desu trg. Pasta - 2, ip. M. Jancovs; gaļas un desu trg. Zaļā - 2, ip. Lūcija Taube, tlr. 47; gaļas trg. Turgus l. 4, ip. Maša Sacs, tlr. 77; vīnu un degvīna trg. Uzvaras - 3, ip. Kārlis Janševics; degvīna nolikt. Turgus l. 5, ip. Jānis Liskops, tlr. 10; alus noliktava Zaļā - 1, ip. Ansis Freibergs, pst. adr. Skolas - 1, tlr. 22; velosipēdu un to daļu trg. Pasta - 15, ip. Roberts Pasiļis; velosipēdu, radio un ieroču trg. Pasta - 8, ip. P. Vēveris, tlr. 91; ieroču trg. Zaļā - 2, ip. Jānis Vēveris; elektrības, mūzikas un sporta piederumu trg. Pasta - 4, M. Ābols, tlr. 90; pulksteņu, zelta un sudraba lietu trg. Pasta - 5, ip. Augusts Kreicbergs; degvielu trg. Turgus l. 5, ip. A./S. „Apekol“; dzelzs preču trg. Uzvaras - 1, ip. Vilis Janševics; drogu trg. Uzvaras - 7b, ip. Aumalis Armins, tlr. 93; manu-faktūras trg. Turgus l. 4, ip. Heims Vagenheims;

Dobele pilsētas plāns.

manufaktūras trg. Tīrgus - 2, ip. Emīlija Butlers; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Pasta - 1, ip. Natālija Auziņš; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 5, ip. Haja Levitāns; manufaktūras un siku preču trg. Tīrgus l. 3, ip. Katrīna Ulms, tlr. 52; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 2, ip. Fricis Rozentāls, tlr. 30; gatavu apģērbu trg. Pasta - 6, ip. A. Volters; rokdarbu un galanterijas trg. Zaļā - 1, ip. Elizabete Zichmanis, pst. adr. Uzvaras - 30; ādu un kurpnieku piederumu trg. Skolas - 1, ip. Ludvigs Gangnuss, pst. adr. Pasta - 17; ādu un trauku trg. Uzvaras - 1, ip. Erna Ozoliņš; apavu trg. Pasta - 1, ip. Hiršs Šneiders; apavu un galanterijas trg. Uzvaras - 5, ip. Erna Vazdiķis; frizētava Zaļā - 1, ip. Oskars Šulcs, pst. adr. Skolas - 5; frizētava Pasta - 1, ip. Arturs Štūlmanis; frizētava Pasta - 6, ip. K. Hauke; frizētava Pasta - 6, ip. E. Bēms-Dombrovskis; frizētava Aizsargu - 12, ip. Marija Vērsis; frizētava Lielā - 14, ip. Hermine Jansons; frizētava Uzvaras - 7b, ip. Milda Lodziņš; frizētava Uzvaras - 3, ip. Arv. Štūlmanis; pirts Stacijas - 2, ip. Dobeles pils. pašvaldība; kino „Kazīno“ Zaļā - 1, ip. P. Vēveris, pst. adr. Pasta - 8, tlr. 91; zārku trg. Lielā - 14, ip. Ādolfs Prūsīs; zārku trg. Lielā - 4, ip. Helēne Rušs; krāsu trg. Zaļā - 1, ip. Arturs Gedrovics; būvmateriālu trg. Uzvaras - 15, ip. L. Štrauss; mēbeļu trg. Tīrgus l. 2, ip. Kristaps Valdovskis; puku trg. Uzvaras - 2, ip. Maksis Kochs; zirgu lietu trg. Zaļā - 2, ip. Eduards Pudzis; bufete stacijā, ip. Dzelzceļa Virsvalde; bufete Lielā - 27, ip. Latviešu tirg. s-bas Dobeles nod., tlr. 66;

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās un ceturtdienās; gada tirgi: pirmdienā pēc 1. februāra, 24. aprīlī, pēdējā pirmdienā pirms Jāņiem, 17. septembrī, pirmā pirmdienā pēc Mārtiņu dienas un pirmdienā pēc 1. adventes.

c) Rūpniecības iestādes — 185. Ūdens dzirnavas Dzirnau - 1, ip. Dobeles pils. un Dobeles pašv., tlr. 33; pienotava Lielā - 31, ip. Dobeles un apkārt. piens. s-ba, tlr. 49; desinieku darbn. Aizsargu - 8a, ip. Paulīne Kesters, tlr. 44; desu darbn. Lielā - 5, ip. Minna Jancovs; lopkautuve Upes - 2a, ip. Dobeles pils., tlr. 32; mēchaniska darbn. Pasta - 8, ip. Pauls Vēveris, tlr. 91; mēchaniska darbn. Lielā - 21, ip. Jānis Lībermanis; mēchaniska darbn. Uzvaras - 15, ip. Alberts Kupše, tlr. 1; kalēju darbn. Lielajā - 26, ip. Teodors Ozoliņš; vilnas apstrād. uzņēmums Dzirnau - 1, ip. Dobeles pils. un Dobeles pg. pašv., tlr. 33; vilnas apstrād. uzņēmums Bīlasta - 3, ip. Augusts Ulms; drēbju krāsotava Pasta - 17, ip. Jānis Ilmers; zāģu gateris Lielā - 7, ip. Paulīna Kauls, tlr. 2; galdn. darbn. Bīlasta - 5, ip. Augusts Bumbieris; ratnieku darbn. Lielajā - 18, ip. Pauls Dambis; ratnieku darbn. Uzvaras - 15, ip. Kārlis Neimanis; būvgaldniecība Aizsargu - 15, ip. Ansis Freibergs, tlr. 84; kurpnieka darbn. Uzvaras - 2, ip. Ansis Jansons.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 460; no tiem apbūvēti 268, neapbūvēti 192.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aŗamzeme 179,22 ha.

Aŗamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 58,55 ha, kartupeļi 40,75 ha, sakņaugi 27,13 ha, augļu un ogu dārzi 27,24 ha.

Mājlopi: 74 zirgi, 82 govslopi, 291 cūka, 10 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. latviešu draudze Tīrgus laukumā, garīdzn. Jānis Straumanis, dz. Dobeles latviešu mācītājmuižā, tlr. 39; Ev.-lut. vācu draudze, Tīrgus laukumā, garīdzn. Teodors Bernēvics, dz. Dobeles vācu mācītājmuižā; Mozus tic. draudzes sinagoga, garīdzn. Dāvids Kantors, dz. Aizsargu - 1.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Dobeles krājaizdevu s-ba, db. 1888. g., pr. Kristaps Mūrnieks, dz. Sīpeles pg. Vecsprīgauļos, tlr. Sīpele 39; Dobeles namīpašnieku b-ba, db. 1925. g., pr. Fricis Feldmanis, dz. Zaļā - 18, tlr. 28; Dobeles un apkārtnes piensaimnieku s-ba, db. 1926. g., pr. Kristaps Immars, dz. Dobeles pg. Lobās; Dobeles saviesīgā b-ba, db. 1867. g., pr. Eduards Finks, dz. Dobeles pg. Fīnķos; Dobeles un apkārtnes pārtērētāju b-ba „Bērzupe“, db. 1920. g., pr. Aleksandrs Hochfelds, dz. Dobeles pg. Dreimaņos; Vācu vecāku sav-bas Dobeles nod., db. 1926. g., pr. Teodors Bernēvics, dz. Dobeles vācu mācītājmuižā; Latvijas sarkanā krusta Dobeles nod., db. 1919. g., pr. Edgars Francmanis, dz. Aizsargu - 11; Dobeles brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1870. g., pr. Jānis Liskops, dz. Skolas - 1; Dobeles-Bērzes paju sav-ba, db. 1919. g., pr. Kristaps Mūrnieks, dz. Sīpeles pg. Vecsprīgauļos, tlr. Sīpele 39; Akc. sab. „Spars“ mēbeļu un būvrūpniecība, db. 1929. g., pr. Ansis Freibergs, dz. Aizsargu - 15, tlr. 84.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: Vācu ordeņa pils drupas pils. rietummalā. Pili 1335. g. cēla mestrs E. Monheims, bet 1347. g. mestrs H. Herike pili paplašināja, nocietināja un galīgi pabeidza. Jau no Ketlera laika Dobeles pils bij novada hauptmaņa mīteklis, bet pamazām apcietinājumi sabruka, jo tos neatjaunoja. Tagad rēgojas tikai drupas, kur var izšķirt seno baznīcu, pili, saimniecības ēkas, kas visas celtas no laukakmeņiem. Baznīcas sienas 60 pēdu, bet aizsargu sienas 20 pēdu augstas.

Pilskalni, kapenes, senvietas: senā zemgaliešu pils atradās uz tā paša kalna, kur tagad redzamas ordeņa pils drupas un aizņēma kalna šauro z-ju galu, kas atrakts ar vēl tagad saskatāmu platu grāvi ārpus mūra sienas. Kalna augstums pret Bērzes upi 15 m, z-ļos 12 m, bet r-mos 9 m. Patiesais senā zemgaliešu pilskalna izskats nav nojaušams, jo vēlākās būves un pārbūves to galīgi pārvērtušas. Dobeles senā zemgaļu pils vairākkārt minēta rīmju kronikā.

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas jaukumi. Bērzes upes gleznainie krasti.

4. Tūristu apmešanās vietas. —

17. Madona.

Aprīnka pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Sarkanu (5,0 km) un Lazdonas (4,3 km) pagastu; platība 4 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Madona — 0,4 km; Rīga — pa dzc. 157 km, vienīgi pa zc. 150 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Madonas pilsēta dibināta uz Sarkanu pg. Biržu muižas un Lazdonas pg. zemes. Pirmās ēkas celtas apm. 1899. gadā Madonas miesta pašvaldības tiesības piešķirtas 1921. gada 1. jūlijā, bet pilsētas tiesības 1926. gada 7. jūnijā.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 318, no tām: mūra — 62, koka — 172, jauktas — 84, pie kam 257 vienstāva ēkas, 59 divstāvu un 2 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 752, no tiem 55 ist.-virtuves, 317 vienistabas, 215 divistabu, 110 trīsistabu, 28 četristabu, 16 piecistabu, 5 sešistabu, 6 ar septiņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 437, ar centrālo apkurināšanu 5, ar ūdensvadu 26.

Iedzīvotāju kopskaits 2357, no tiem 9 vīrieši un 1248 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 2142 (90,88%) latvieši, 115 (4,88%) žīdi, 33 (1,40%) lielkrievi, 14 (0,60%) baltieši, 13 (0,55%) vācieši, 9 (0,38%) poļi, 8 (0,34%) krievi un 23 (0,97%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Blaumaņa - 16, tlr. 6. Pilsētas galva Mārtiņš Šteinbergs, Poruka - 2, tlr. 28; valdes locekļi: Eduards Pētersons, Gaujas - 4, tlr. 86 un Alfrēds Polfanders, Blaumaņa - 17; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Oskars Krafts, Skolas - 19; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Aleksandrs Aizpurītis, Skolas - 21, tlr. 43.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Madonas apr. polic. pārvalde, Avotu - 8, apr. pr. Juris Krigens, Avotu - 8, tlr. 155; Madonas apr. polic.

I iec., Avotu - 8, iec. pr. Jānis Ēverts, Avotu - 8, tlr. 4.

Madonas apr. I iec. mīertiesā, Blaumaņa - 16, mīertiesn. Vladislavs Daukša, Turgus lauk. 4; Madonas apr. III iec. mīertiesā, Turgus lauk. 4, mīertiesn. Frīdrihs Noriņš, Turgus lauk. 4, tlr. 3.

Madonas apr. izmekl. tiesn. Roberts Ozols, Turgus lauk. 7, tlr. 120.

Cēsu apr. II iec. izmekl. tiesn. Jānis Stalažs, Vienības - 19.

Madonas apr. tiesu izpild. Pēteris Asaris, Vienības - 9, tlr. 74.

Madonas notārs Herberts Dance, Blaumaņa - 18, tlr. 54.

Madonas cietums, Blaumaņa - 12, pr. Auseklis Vulfis, Blaumaņa - 10, tlr. 78.

3. **Izglītība.** Madonas apr. tautskolu inspektors un apr. skolu valdes priekšsēdētājs Andrejs Osītis, Valdemāra bulv. 26, tlr. 57 un 81.

Skolas: Madonas ģimnazija, Skolas - 10, dir. Aleksandrs Aizpurītis, Skolas - 21, tlr. 43. Skolā darbojas šādi skolotāji: Pēteris Āboliņš, Nikolajs Feldmanis, Pēteris Kalniņš, Jēkabs Kundrāts, Johanna Zemīte, Andrejs Dzenītis, Herta Lindbergs, Marta Alders, Vilis Skuja, Marta Ozoliņš, Olga Āboliņš, Felikss Dzintars, Berta Dzintars, Ervīns Volfeils, Marta Roze un Aina Stepe.

Madonas pls. 6 kl. pamatskola, Skolas - 8, pr. Jēkabs Poruks, Blaumaņa - 9. Skolā darbojas šādi skolotāji: Kārlis Gaujēns, Pēteris Kalniņš, Evlampija Kalēis, Zelma Bebris, Artūrs Strupulis, Nikolajs Āboliņš, Marta Klaviņš, Jānis Eņiņš un Pēteris Plāte.

Bibliotēkas: Madonas pilsētas bibliot., Skolas - 19, ar 1608 sēj.; Madonas cietuma bibliot., Blaumaņa - 10, ar 1092 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Madonas pilsētas un apkārtnes pašvaldību veselības aizsardzības savienības slimnīca, Parka - 10, pr. Ansis Meiers, Parka - 10, tlr. 154; Jaunā aptieka, Turgus - 3, ip. Pēteris Dolmanis, tlr. 25; aptieka Vienības - 1, ip. Paulis Baidiņš, tlr. 10.

Lopārstniecība. Madonas rajona veterinārārsts Pēteris Siliņš, Skolas - 27, tlr. 5.

5. **Satiksmē.** Madonas dzc. stc., Vienības ielā, stc. pr. Ernests Ābolnieks, dz. stc. mājā, tlr.

21; Madonas pasta-tēlegrafa kantoris, Vienības ielā, pastmeistars Andrejs Grasis, dz. pasta namā, tlr. 24; X rajona inženieris Alberts Neiders, Upes - 3, tlr. 100; Dzelzceļu virsvaldes II distances pr. Juris Visnovatovs, dz. Lazdonas pareiztic. draudzes mājā, tlr. 93; Rīgas-Kārsavas dzelzceļu būves iec. pr. Richards Porietis, Valmieras - 4.

6. **Pārējās iestādes.** Madonas kara apr. pārvalde, Valdemāra b. 3, pr. Andrejs Kalniņš, Valdemāra b. 3, tlr. 49; Madonas apr. lauku pašvald. vecākais Aleksandrs Mūrnieks, Avotu - 8, tlr. 57; Latvijas bankas nodaļa, Turgus - 3, tlr. 12; Madonas apr. nodokļu inspekcija, Turgus - 3, nod. inspektors Kristaps Geinerts, dz. Avotu - 14, tlr. 39.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: pil-sētas ārsts Konrāds Ardavs, Baloža - 10, tlr. 98; Sarkaņu-Grostonas-Kusas raj. ārsts Gothards Brunovskis, Blaumaņa - 14, tlr. 68; Lazdonas-Praulienas ārsts Leonhards Torru, Dārza - 6, tlr. 22; slimnīcas pr. ārsts Ansis Meiers, Parka - 10, tlr. 154; slimnīcas ārsts Jānis Dzirkalis, Turgus - 4, tlr. 152.

Zobu ārsti: Marianna Polfanders, Blaumaņa - 17; Emma Gaujens, Valdemāra b. 16, tlr. 121; Elīze Grūbe-Kalniņš, Turgus - 3.

Advokāti: zvēr. adv. Aleksandrs Lazdiņš, Blaumaņa - 19, tlr. 58; priv. adv. Kārlis Gailītis, Parka - 11, tlr. 72; priv. adv. Pēteris Dāvis, Baložu - 8, tlr. 44; priv. adv. Jānis Liepiņš, Augu ielā; priv. adv. Jānis Cimdiņš, Blaumaņa - 9, tlr. 116.

Valsts zvērināts mērnieks: Jēkabs Barušs, Blaumaņa - 1.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Madonas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	53.640	50,4
Nekustama manta	7.987	7,5
Uzņēmumi un pasākumi	165	0,2
Pārējie	44.578	41,9
Kopā	106.370	100,0

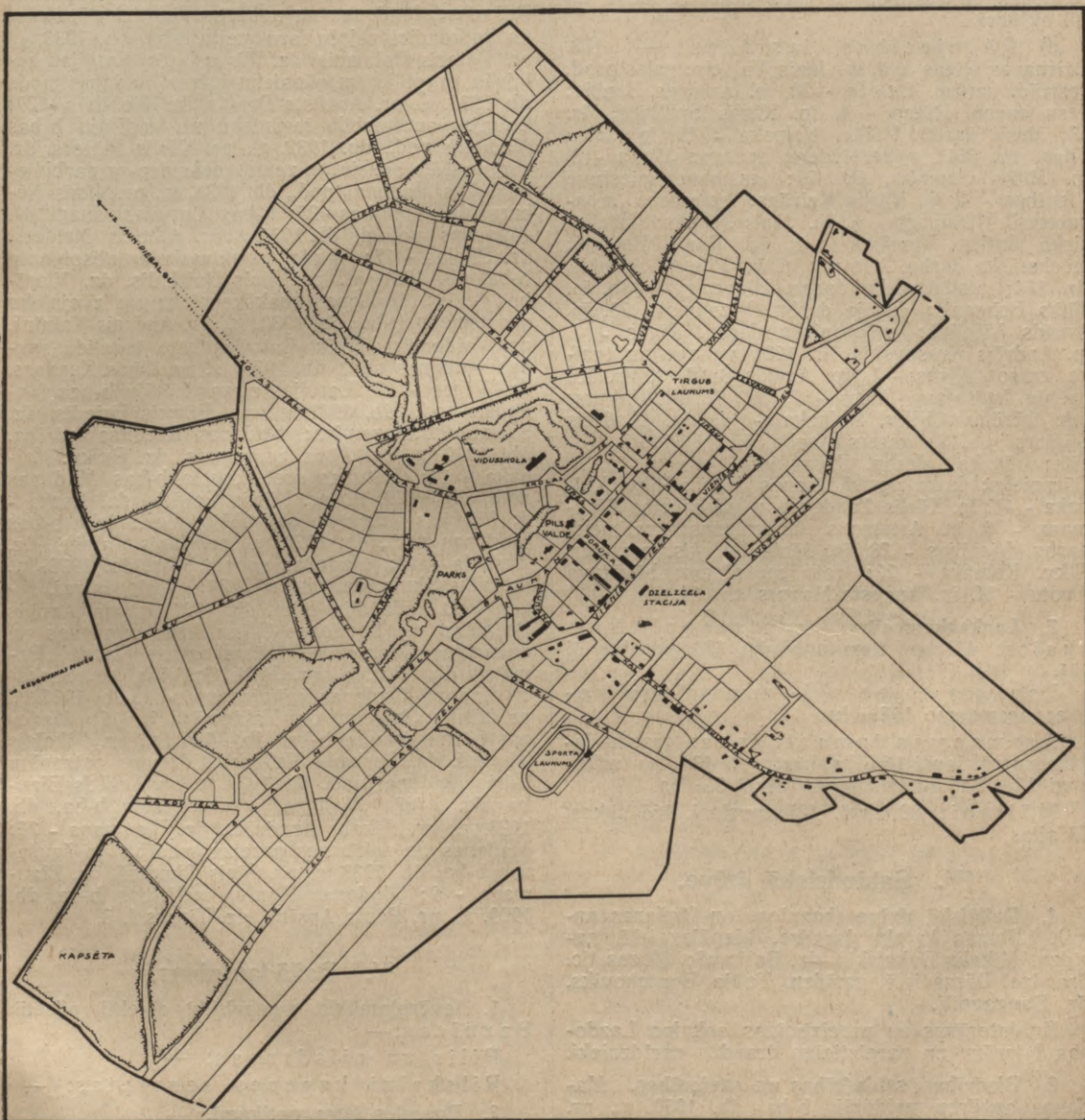
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	19.420	18,3
Sociālā palīdzība	8.400	7,9
Izglītība	54.543	51,3
Veselības aizsardzība	3.267	3,0
Pārējie	20.740	19,5
Kopā	106.370	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 197. „Biržu“ viesnīca un ēdienu vkl. Upes - 1, ip. Zelma Tillers, tlr. 131; „Palejas“ viesnīca un II šķ. trakt. Lazdonas - 7, ip. Voldemārs Lapinš, tlr. 33; I šķ. trakt. un viesnīca Poruka - 2, ip. Eduards Markvarts; I šķ. trakt. un viesnīca Plkv. Kalpaka - 5, ip. P./S. Rīgas alus darītavas s-ba; II šķ. trakt. un viesnīca Vienības - 4, ip. Kārlis Keirāns; tējnīca Turgus l. 4, ip. Jānis Kalniņš; tējnīca Turgus l. 2, ip. Emīlija Ositis; tējnīca Poruka - 4, ip. P. Laviņš,

tlr. 7; laikrakstu izdevniecība Vienības - 4, ip. K. S. izdevniecība „Madonas Ziņas“, tlr. 34; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Rīgas - 1, ip. K. Bebris, tlr. 17; rakstāmlietu trg. Vienības - 19, ip. V. Briedis; kooperatīva vkl. Vienības - 5, ip. Centrālās svbas „Konzums“ Madonas nod., tlr. 11; pārtikas preču trg. Vienības - 19, ip. Stanislavs Šņepste; pārtikas preču trg. Kalpaka - 18, ip. Jānis Kļaviņš; pārtikas preču trg. Kalpaka - 9, ip. Emma Pureniņš; pārtikas preču trg. Gaujas - 1, ip. Roberts Zanders; pārtikas preču trg. Blaumaņa - 2, ip. Viktors Zeltiņš; koloniālpreču trg. Poruka - 3a, ip. Konrāds Feldhūns; pārtikas preču vkl. Poruka - 32, ip. Otilija Rīgerts; pārtikas preču trg. Blaumaņa - 15, ip. S. Evjans; pārtikas preču trg. Vienības - 3, ip. Johanna Baudas; koloniālpreču trg. Rīgas - 2a, ip. Bernhards Portnojs; pārtikas preču trg. Rīgas - 1, ip. Līze Siliņš; koloniālpreču trg. Poruka - 4, ip. Tovja Krumers, tlr. 20; gaļas un pārtikas preču trg. Poruka - 2, ip. Jānis Tilga, tlr. 45; pārtikas preču trg. Blaumaņa - 4, ip. Marija Barušs; pārtikas preču trg. Vienības - 13, ip. Pēteris Ūdris; dažādu preču trg. Rīgas bulv. 6a, ip. Jozefs Kacins; dažādu preču trg. Rīgas bulv. 4, ip. Nohums Baudas; maiznīca Rīgas - 2, ip. Indriķis Verners, tlr. 51; maiznīca Plkv. Kalpaka - 2, ip. Albertīne Grasis; maiznīca-konditoreja Poruka - 3, ip. Ilze Ezis; gaļas un desu trg. Blaumaņa - 4, ip. Emma Medens; gaļas trg. Poruka - 4, ip. P. Laviņš, tlr. 7; gaļas trg. Rīgas bulv. 7a, ip. A. Beņķis; gaļas un desu trg. Rīgas - 4, ip. Kārlis Spalviņš, tlr. 63; gaļas trg. Lazdonas - 9, ip. Ābrams Aleksandrovičs, tlr. 129; vīnu trg. Turgus l. 2, ip. Kārlis Plāters, tlr. 90; vīnu trg. Rīgas - 10, ip. Pēteris Paeglis, tlr. 76; alus lielnoliktava un pildītava Biržu - 3, ip. A./S. Ilģeciema alus darītava, tlr. 79; auto un auto piederumu trg. „Fords“ Vienības - 1, ip. Paulis Baidiņš, tlr. 10; velosipēdu trg. Baložu - 4, ip. Pēteris Rīgerts; velosipēdu trg. Blaumaņa ielā, ip. Jūlijs Brimānis; „Shell“ latola pārdotava Vienības - 9, ip. The Shell Company of Latvia Ltd., tlr. 8; petrolejas un naftas produktu nolikt. Vienības ielā, ip. A. Vainštoks, tlr. 110; V. E. F. radio aparātu un piederumu trg. Turgus - 2, ip. A. Grasis, tlr. 24 un 65; elektrības piederumu vkl. Blaumaņa - 6, ip. Augusts Liepa, tlr. 85; elektr. piederumu vkl. Baloža - 8, ip. Eduards Riekstiņš, tlr. 62; pulksteņu trg. Vienības - 9, ip. Arvids Eglītis; pulksteņu trg. Vienības - 11, ip. Johanna Pizāns; dzelzs preču vkl. Rīgas bulv. 7, ip. P. Kesners un dēli, tlr. 89; dzelzs preču trg. Vienības - 3, ip. Zenta Lapsa; dzelzs preču trg. Rīgas - 1, ip. Kārlis Zvirgzdiņš; drogu vkl. Poruka - 2, ip. Pēteris Gauzens, tlr. 141; gatavu apģērbu trg. Baloža - 18, ip. Emma Vāvers; gatavu apģērbu trg. Poruka - 3b, ip. Alše Račevskis; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Poruka - 3a, ip. E. Roze, tlr. 41; gatavu apģērbu trg. Vienības - 19, ip. Jāzeps Augustons; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas - 1, ip. Pēteris Kļaviņš, tlr. 95; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Poruka - 3, ip. Giršs Frišeris; manufaktūras preču trg. Vienības - 7a, ip. Eduards Āzens, tlr. 153; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Vienības - 9, ip. Elvīra Rogainis, tlr. 30; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Vienības - 2, ip. Anna Ozoliņš; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Rīgas bulv. 2, ip. Alma Bregis; manufaktūras

vkl. Rīgas bulv. 11, īp. Ieva Pabērzs, tlr. 139; manufaktūras un dažādu preču vkl. Rīgas bulv. 11, īp. Gothards Ozoliņš; cepuru vkl. Rīgas bulv. 4, īp. Bella Krasniks; ādu trg. Lazdonas - 22, īp. Nochums Bauds, tlr. 151; ādu trg. Plkv. Kalpaka - 4, īp. Andrejs Susters, tlr. 27; ādu trg. Lazdo-

nas - 9, īp. Alains Moreins, tlr. 36; apavu vkl. Rīgas bulv. 3, īp. A. Cimitis un E. Purgals; apavu vkl. Vienības - 2, īp. Soņa Jēkabsons; frizētava Lazdonas - 11, īp. Emma Sausiņš; frizētava Blaumaņa - 6, īp. Veronika Kažociņš; frizētava Poruka - 3b, īp. Berta Dombrovskis;

Madonas pilsētas plāns.

frizētava Rīgas - 2, īp. Nīna Uļskis; frizētava Vienības - 13, īp. Alberts Biezbārdis; frizētava Poruka - 4, īp. Elza Vēvere; frizētava Poruka - 3, īp. Avsējs Glāzers; frizētava Poruka - 2, īp. K. Balodis; frizētava Rīgas bulv. 9, īp. G. Pukudārzis; frizētava Vienības - 19, īp. K. Balodis;

frizētava Vienības - 15, īp. E. Rocis; frizētava Vienības - 2, īp. Roberts Grauzdiņš; frizētava Rīgas bulv. 19, īp. K. Balodis; puķu un vainagu trg. Vienības - 6, īp. Milda Vītols; zārku vkl. Blaumaņa - 2, īp. Vilhelmine Ozols; zārku trg. Rīgas - 4, īp. Alma Mende; kaķu trg. Plkv.

Kalpaka - 4, ip. Andrejs Šusters, tlr. 27; rokdarbu un sīku preču vkl. Rīgas bulv. 15, ip. Vallija Būrmāne; rokdarbu un sīku preču trg. Vienības - 11, ip. Kārlis Vīksne; rokdarbu vkl. Rīgas bulv. 9, ip. Emīlija Bitte; lietotu mantu trg. Plkv. Kalpaka - 1, ip. Marija Kampe, tlr. 33.

Nedēļas un gada tirgi: Nedēļas tirgi: otrdienās un sestdienās; gada tirgi: 3. maijā un 19. oktobrī.

c) Rūpniecības iestādes — 173. Dzirnavas Rīgas ielā, ip. Jānis Viducis; gaļas prod. apstrād. uzņēm. Baložu - 20, ip. Augusts Benķis; desu darbn. Rīgas - 4, ip. Kārlis Spalviņš, tlr. 63; desu darbn. Pulkv. Kalpaka - 19, ip. Jānis Tilga, tlr. 261; minerālūdeņu darītava Biržu - 3, ip. Jūlijs Smurģis, tlr. 79; grāmatu spiestuve Vienības - 4, ip. Kārlis Keirāns; spiestuve „Konkurents” Blaumaņa - 6, ip. Jānis Jēkabs; mehāniskā darbn. Vienības - 1, ip. Pauls Baidiņš; mehāniska darbn. Avotu - 16, ip. Pēteris Sproģis, tlr. 134; atslēdznieku darbn. Blaumaņa - 3b, ip. Jūlijs Brīmanis; kalēja darbn. Vienības - 28, ip. Arvids Vitoliņš; mehāniska darbn. Rīgas - 1, ip. Andrējs Krasovskis, tlr. 122; veltuve un tvaika krāsot. Rīgas - 1, ip. Arvids Šrēders, tlr. 16; drēbju krāsotava Augu - 2, ip. Kārlis Kiņķers; ādu gērētava Plkv. Kalpaka - 4, ip. Andrējs Šusters, tlr. 27; gatērs Rīgas - 17, ip. Pēteris Rozīts; būvskal. darbn. Rīgas ielā, paša n., ip. A. Dārznieks; koka apstrādāšanas darbn. Plkv. Kalpaka - 11, ip. Kārlis Zandbergs; galdniecība Blaumaņa - 6, ip. Artamons Jaunrubenis; ratiņieka darbn. Vienības - 28, ip. Jānis Sproģis, pst. adr. Plkv. Kalpaka - 22; ratu un ragavu būvētava Avotu - 14, ip. Augusts Mazurs, tlr. 64.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 421; no tiem apbūvēti 320, neapbūvēti 101.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 102,51 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 16,02 ha, kartupeļi 43,08 ha, sakņaugi 12,52 ha, augļu un ogu dārzi 5,36 ha.

Mājlopi: 82 zirgi, 127 govslipi, 165 cūkas, 23 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Romas katoļu draudze, Liepājas ielā, garīdzn. Mikelis Dukalskis, dz. Barkavā; Mozus tic. draudze, Dārza ielā, garīdzn. Tuvja Boročoviks, dz. Daugavpilī.

Ev.-luterāņus un pareizticīgos apkalpo Lazdonas luterāņu un pareizticīgo draudžu garīdznieki.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Madonas apģērbu veidotāju b-ba, db. 1930. g., pr. Kārlis Bočka, dz. Rīgas - 25; Madonas un apkārtnes mājturības veicināšanas b-ba, db. 1930. g., pr. Anna Mūrnieks, dz. aprīņa vecākā namā; Lat-

vijas pasta, tēlegr. un tēlef. darbinieku b-bas Madonas nod., db. 1931. g., pr. Andrejs Grasis, dz. Turgus - 2; 9. Madonas aizsargu pulka sporta klubs, db. 1935. g., pr. Antons Krēvics, dz. Blaumaņa - 19; Latvijas vidusskolu skolotāju b-bas Madonas nod., db. 1934. g., pr. Aleksandrs Aizpurītis, dz. Skolas - 21; B-ba „Madonas izstāde”, db. 1933. g., pr. Jānis Vārsbergs, dz. Praulienas Dešupos; Madonas un apkārtnes aptieku īpašnieku un kondicionējošu farmaceitu b-ba, db. 1933. g., pr. Pēteris Dolmanis, dz. Turgus - 3; Latvijas ceļojošu tirgotāju un rūpnieku b-bas Madonas nod., db. 1933. g., pr. Augusts Breģis, dz. Vienības - 29; Latvijas automobiļu īpašnieku un vadītāju b-bas Madonas nod., db. 1932. g., pr. Kārlis Plāters, dz. Turgus l. 2; Šoseju un zemes ceļu dep-ta darbinieku b-bas Madonas nod., db. 1931. g., pr. Jānis Nebars, dz. Vienības - 25; b-bas „Latvijas vanagi” 47. Madonas novads, db. 1931. g., pr. Alberts Neiders, dz. Skolas - 17; Madonas vidusskolas absolventu b-ba, db. 1931. g., pr. Jānis Dzirkalis, dz. Vienības - 19; Madonas makšķernieku un zvejnieku sportsmeņu b-ba, db. 1930. g., pr. Andrejs Kalniņš, dz. Valdemāra b. 3; Latvijas kara invalidu sav-bas Madonas nod., db. 1930. g., pr. Jānis Kangars, dz. Rīgas - 12; Latvijas zirgaudzētāju b-bas Madonas nod., db. 1931. g., pr. Pēteris Briedis, dz. Sarkanu Jaunzemjos; Madonas kredītsabiedrība, db. 1909. g., pr. Jānis Stūrmanis, dz. Pulkv. Kalpaka - 15; Latvijas pretalkohola b-bas Madonas nod., db. 1929. g., pr. Kārlis Gailītis, dz. Parka - 4; Latvijas valsts un pašvaldību darbinieku b-bas Madonas nod., db. 1929. g., pr. Jānis Kalniņš, dz. Ausekļa - 14; Madonas sporta b-ba, db. 1928. g., pr. Vilis Skuja, dz. Skolas - 21; Madonas raj. sugas lopu audzētāju b-ba, db. 1927. g., pr. Arvids Brēmers, dz. Lūdona Glāzniekos; Madonas un apkārtnes lopkopības pārraudzības b-ba „Pamats”, db. 1927. g., pr. Jūlijs Grāvītis, dz. Sarkanu Zodos; Madonas krājaizdevu s-ba, db. 1926. g., pr. Kārlis Gaujēns, dz. Valdemāra b. 16; Madonas bērnu draugu b-ba, db. 1926. g., pr. Nikolajs Aboliņš, dz. Sarkanu Ruļļos; Vidzemes patronātu b-bas Madonas nod., db. 1926. g., pr. Arvēds Blanka, dz. Rīgā; Madonas ugunsdzēsēju b-ba, db. 1923. g., pr. Jēkabs Kundrāts, dz. Blaumaņa - 22; Madonas un apkārtnes pareizu medību un šaušanas b-ba, db. 1923. g., pr. Jānis Cimdiņš, dz. Blaumaņa - 9; Madonas (Biržu) izglītības b-ba, db. 1909. g., pr. Pauls Apsītis, dz. Turgus l. 3.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas:—

Pilis un pilsdrupas:—

Pilskalni, kapenes, senvietas:—

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas jaukumi. —

4. Tūristu apmešanās vietas. —

18. Jaunjelgava.

Pilsēta Jēkabpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Sērenes (13 km) un Skrīveru (1,4 km pa Daugavu) pagastu; platība 28,32 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Skrīverī — 4,5 km; Rīga — pa dzc. 73 km, vienīgi pa dzc. 80 km.

2. **Vēsturiskas zinas.** Jaunjelgava atrodas tur, kur izbeidzas Daugavas lielo krāču posms, kas sākas pie Jēkabpils un Pļaviņām. Visus iepriekšējos gadu simteņus, kad Daugavas ūdens ceļam bija ārkārtīga nozīme Rīgas tirdzniecībā ar austrumiem, Jaunjelgava bija preču pārkrautuve, kur preces no postiem un laivām krāču dēļ pārkravāja vezumos, vai otrādi. Sakarā ar to šē attīstījās arī plaša tirdzniecība. Apdzīvota vieta, kas saukta par Jaunpilsētu (Neustadt), te nodibinājies jau 16. gadu simteņa beigās. 1567. gadā Kurzemes hercogs Gothards šē nodibināja ev.-lut. draudzi. 1600. gadā, poļu karā pilsētiņa izpostīta, bet 1644. gadā hercogs Frīdrihs to atkal atjauno. Pilsētiņas atjaunošanu turpinot, hercoga Frīdriha atraitne nosauc to par Frīdrihštati un dāvina tai lielus nekustamus īpašumus, tā ka Jaunjelgava platības ziņā vēl pirms pasaules kara ieņēma otro vietu pēc Rīgas. 1652. gadā hercogs Jēkabs sāk celt mūra baznīcu, kam 1770.—1772. g. piebūvēts tornis. Pilsētas tiesības Jaunjelgava ieguvusi 1647. gada 15. janvārī. Kurzemi pievienojot Krievijai, Jaunjelgavu pārvērs apriņķa pilsētā. Pilsēta daudz cietusi: 1710. gadā tur posījies mēris, 1831. un 1848. gadā cholēra; pilsētu bieži postījuši plūdi un ugunsgrēki. 1812. gada karā pilsētu ieņēma un izlaupīja Napoleona kara pulki. Arī pasaules karā Jaunjelgava smagi cietusi: nopostīta lielākā daļa ēku. Pēc kara pilsēta gan atjaunojusies, bet nevar atgūt savu agrāko stāvokli, jo dzc. un citu sauszemes satiksmes līdzekļu attīstība samazinājusi Daugavas ūdens ceļa un līdz ar to Jaunjelgavas kā preču transporta punkta nozīmi.

Pilsētas ģerbonis: sudrabortā laukumā stāvošs sarkans greifs ar zeltītu mēli un nagiem.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 433, no tām: mūra — 78, koka — 345, jauktas — 10, pie kam 383 vienstāva, 39 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 676, no tiem 146 istabas-virtuves, 255 vienistabas, 180 divistabu, 60 trīsstāvu, 23 četrstāvu, 10 piecistāvu, 1 seš-

istabu un 1 septiņistabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 142, ar ūdensvadu 10; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Jaunjelgavā nav.

Iedzīvotāju kopskaits 2153, no tiem 963 vīrieši un 1190 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1527 (70,92%) latvieši, 561 (26,05%) žīds, 29 (1,35%) vācieši, 11 (0,51%) liellokrievi, 7 (0,33%) lietuvieši, 5 (0,23%) poļi, 4 (0,19%) baltkrievi, 1 (0,05%) igauņi un 8 (0,37%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Lāčplēša - 10, tlr. 8. Pilsētas galva Jānis Plostiņš, IV kvart. Monazīl muižā, tlr. 38; valdes locekļi: Kārlis Lācenberg, Jelgavas - 77, tlr. 40 un Krišs Brunovs, Liepu - 1, tlr. 58; pilsētas sekretārs Aleksandrs Toms, IV kvart. Tomos; dzimtsarakstu nodaļas pārzinis Frīdrihs Liepinka, Lāčplēša - 9; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Jānis Plostiņš, IV kvart. Monazīl muižā, tlr. 38.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Jēkabpils apr. polic. II iec., Rīgas - 34, tlr. 6, iec. pr. Vilhelms Celms, dz. polic. namā, tlr. 26.

Jaunjelgavas iec. mirtiesā, Lāčplēša - 10, tlr. 27, mirtiesn. Paulis Elsiņš, dz. Tirgus - 1/3.

Jēkabpils apr. izmekl. tiesn. rajonā, izm. tiesn. Jānis Bārdiņš, dz. Jēkabpilī.

Jēkabpils apr. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Jānis Veinbergs, dz. Jēkabpilī, Lielā - 99, tlr. Jēkabpils 53.

Jēkabpils notārs Eduards Grīns, dz. Jaunjelgavā, Jelgavas - 46, tlr. 49.

3. **Izglītība.** Skolas: Jaunjelgavas pilsētas komercskola, Jelgavas - 49, tlr. 17, dir. Hermanis Luters, dz. L. Daugavas - 13. Skolā darbojas šādi skolotāji: Emīlija Kleinberga, Irēne Stūrmanis, Ādolfs Zemnieks, Maiga Marga, Alīse Leiškals, Helēne Ansons, Kārlis Sangovičs, Jadvīga Vilem-Vēzis, Jānis Vēzis, Eduards Dālmanis, Ārons-Cacels Pauls, Marija Makovčiks un Kārlis Babris.

Jaunjelgavas pilsētas papildu skola (pie komercskolas), Jelgavas - 49, prz. Hermanis Luters, dz. L. Daugavas - 13. Skolā darbojas šādi skolotāji: Emīlija Kleinberga, Kārlis Sangovičs.

Kārlis Babris, Ādolfs Zemnieks, Irēne Stūrmanis un Eduards Dālmanis.

Jaunjelgavas pilsētas I pamatskola, Strūgu - 2, tlr. 61, prz. Jānis Vēzis, dz. Brīvības - 59. Skolā darbojas šādi skolotāji: Eduards Dālmanis, Lūcija Vanags, Erna Knauers, Jadviga Vilem-Vēzis, Lūcija Caune, Valija Blaus un Teodors Blaus.

Jaunjelgavas pls. žīdu pamatskola, Strūgu - 2, prz. Arons-Cacels Pauls. Skolā darbojas šādi skolotāji: Marta Kaldovskis un Faivišs Fridlands.

Bibliotēkas: Jaunjelgavas sadraudzīgās b-bas bibliot., Jelgavas - 61, ar 407 sēj.; Jaunjelgavas ebrēju b-bas „Kultūra“ bibliot., Jelgavas - 52, ar 1364 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, Rīgas - 58, tlr. 99, prz. ārste Berta-Marija Balodis-Makovčiks, dz. Brīvības - 47, tlr. 75. Vecā aptieka, Jelgavas - 77, tlr. 40, ip. Ella Feierabends, pilnv. Kārlis Lācenbergs; Jaunā aptieka, Jelgavas - 73, ip. Ilja Dolgopolskis, tlr. 68.

Lopārstniecība. Pls. veterinārārste Elizabete Vikmanis, Jelgavas - 34.

5. **Satiksmē.** Jaunjelgavas pasta-tēlegrafa kantoris, Lāčplēša - 10, tlr. 9, pastmeistars Fricis Tencēns, dz. pasta namā, tlr. 66; Daugavas ūdens ceļu II raj. prz. Juris Pakalns, Jelgavas - 73, tlr. 23; XI raj. inženiera ceļu meistars J. Markops, Jēkabmiesta - 4a, tlr. 97.

6. **Pārējās iestādes.** Latvijas bankas Jaunjelgavas nod., Jelgavas - 69, tlr. 7, dir. Žanis Fogelmanis, dz. bankas namā, tlr. 25; pls. ietilpst Jēkabpils apr. nodokļu inspekcijā, Jēkabpili, Lielā - 78, tlr. 35, nod. inspekt. Cezārs Pētersons.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Izāks Hercbergs, Lāčplēša - 1; Berta-Marija Balodis-Makovčiks, Brīvības - 47, tlr. 75; Gersons Naišuls, Jelgavas - 44, tlr. 36; Alfrēds Pētersons, Jelgavas - 46.

Zobu ārsti: Roza Naišuls, Jelgavas - 44, tlr. 36; Marija Gurēvičs, Lāčplēša - 9.

Advokāti: priv. adv. Pēteris Vītums, Jelgavas - 57, tlr. 10.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Jaunjelgavas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	39.050	36,1
Nekustama manta	3.300	3,1
Uzņēmumi un pasākumi	968	0,9
Pārējie	64.870	59,9
Kopā	108.188	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	14.020	13,0
Sociālā palīdzība	9.055	8,4
Izglītība	72.160	66,7
Veselības aizsardzība	120	0,1
Pārējie	12.833	11,8
Kopā	108.188	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 223.

I šķ. trakt. I. Daugavas - 6, ip. Emīlija Brunovs, tlr. 87; II šķ. traktieris I. Daugavas - 13, ip. Dore

Krūze, tlr. 4; II šķ. traktieris Jelgavas - 71, ip. Ede Āboliņš; ēdienu vkl. Lāčplēša - 8, ip. V. Hausmanis; tējnīca Jelgavas - 21, ip. Dominiks Jakuškins; tējnīca Jelgavas - 9, ip. Anna Matišiņš; grāmatu trg. Jelgavas - 75, ip. Reinis Lācenbergs; grāmatu trg. Lāčplēša - 7, ip. Pauls Rutkovskis, tlr. 16; grāmatu un sēkļu trg. Jelgavas - 55, ip. Mārtiņš Audzespiedurs; pārtikas preču trg. Rātūža - 7, ip. Iciks Mālers; pārtikas preču trg. Brīvības - 61, ip. Iciks Vasermanis; pārtikas preču vkl. I. Daugavas - 4, ip. Ieva Lūks; pārtikas preču trg. I. Daugavas - 7, ip. Elfrīda Krūmiņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 41, ip. Mārtiņš Ciniņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 52, ip. Eduards Bernards; pārtikas preču trg. Jēkabpils - 16, ip. Augusts Zebauers; pārtikas preču trg. Jelgavas - 17, ip. R. Perelmanis, tlr. 43; pārtikas preču trg. Jelgavas - 25, ip. Kate Bendīņš, tlr. 42; pārtikas preču trg. Jelgavas - 27, ip. Bērs Gulaks; pārtikas preču trg. Jelgavas - 41, ip. Anna Iriņš; pārtikas preču vkl. Ganu ceļā 9, ip. Pēteris Kipurs; pārtikas preču trg. Jelgavas - 53, ip. Dove Eliāštams; pārtikas preču trg. Jelgavas - 103, ip. Nochums Krīgers; pārtikas preču trg. Jelgavas - 67, ip. Kurts Brokhūzens; pārtikas un sīku preču trg. Jelgavas - 21, ip. M. Vestermanis, tlr. 45; pārtikas un sīkpreču trg. Jēkabpils - 21, ip. Golda Zaks, pst. adr. Jelgavas - 21; pārtikas un sīkpreču trg. Rīgas - 51, ip. Šmulis Vestermanis; pārtikas un sīkpreču trg. Rīgas - 47, ip. Vulfs Vasermanis; pārtikas un sīkpreču trg. Rīgas - 62, ip. Eliāss Brauers, tlr. 13; koloniāl- un sīkpreču vkl. Jelgavas - 111, ip. Bence Gūtmanis; koloniālpreču trg. Jelgavas - 59, ip. Jānis Ciglickis; koloniāl- un jauktu preču trg. Jelgavas - 33, ip. T./S. Š. Gulaks un dēli, tlr. 47; koloniāl- un trauku trg. Jelgavas - 56, ip. Cīla Kacs; koloniāl- un jauktu preču trg. Jelgavas - 19, ip. brāļi Bāreņi, tlr. 28; koloniālpreču trg. Rīgas - 43, ip. Abe Šena; koloniālpreču trg. Jēkabpils - 8, ip. Leja Fridmanis; koloniālpreču un trauku trg. Jelgavas - 61, ip. Feiga Feldhūns, pst. adr. Brīvības - 55; maiznīca I. Daugavas - 4, ip. Ernests Ozols; maiznīca Jelgavas - 81, ip. Alfons Pavašars; maiznīca Lāčplēša - 5, ip. Arvids Petaks; maiznīca Lāčplēša - 9, ip. Fricis Lielpinka; maiznīca-konditoreja I. Daugavas - 11, ip. Alfons Pavašars; maiznīca-konditoreja Rātūža - 2, ip. Andrejs Krēšlīņš; konditoreja Jelgavas - 53, ip. Hermīne Dilbeks; gaļas trg. Brīvības - 59, ip. Maīrums Michalsons, tlr. 98, pst. adr. Brīvības - 69; gaļas trg. Brīvības - 69, ip. Rachmils Heimanis, tlr. 98; gaļas trg. Pumpura - 2, ip. Mendels Heimanis, tlr. 98, pst. adr. Brīvības - 67; gaļas trg. Jelgavas - 119, ip. Šmulis Kacs, tlr. 3; gaļas trg. Jelgavas - 63, ip. Arvids Petaks; gaļas trg. Jelgavas - 83, ip. Leiba Moreins; gaļas trg. Jelgavas - 123, ip. Izraēlis Vasermanis, pst. adr. Rīgas - 48; gaļas trg. Kampara - 8, ip. Mozus Tabaksmanis, pst. adr. Brīvības - 81; gaļas trg. Rīgas - 18, ip. Ruvīns Vasermanis; gaļas un desu trg. Rīgas - 20, ip. Arnolds Stīpnieks; vīnu trg. Jelgavas - 44, ip. Emīlija Miežītis, pst. adr. Jēkabpils - 26; vīnu un degvīna trg. Jelgavas - 25, ip. Kate Bendīņš; alus trg. Jelgavas - 153, ip. Kārlis Čudars, tlr. 30, pst. adr. Jelgavas - 125; velosipēdu piederumu trg. Jelgavas - 34, ip. Jānis Bikmanis; pulkstenju vkl. Jelgavas - 97, ip. Soloms Heimanis; dzelzs preču trg. Jelgavas - 65, ip. Izaks Zilbermanis, tlr. 86; drogu vkl. Jelgavas - 75, ip. Bernhards Vulfsons,

tlr. 2, pst. adr. Pumpura - 3; manufaktūras trg. Jelgavas - 79, ip. Anna Šērmanis; manufaktūras trg. Jelgavas - 48, ip. Ārons Kacs, tlr. 41; manufaktūras trg. Jelgavas - 105, ip. Feive Achreins; manufaktūras trg. Jelgavas - 44, ip. Izaks Kratišs; manufaktūras un galanterijas preču vkl. Jelgavas - 63, ip. Artūrs Putniņš, tlr. 10; manufaktūras un galanterijas trg. Jelgavas - 71, ip. Budēvičs Jānis; galanterijas trg. Jelgavas - 69, ip. Reinis Majors; galanterijas un siku preču trg. Jelgavas - 109, ip. Marija Beleruss; galanterijas un pārtikas preču trg. Jelgavas - 71, ip. Māle Judelsons; apģērbu un manufaktūras preču trg. Jelgavas - 58, ip. Nisons Glikmanis; cepuru trg. Rātūža - 7, ip. Ārons Jēkabsons; jēlādu, apģērbu, apavu un manufaktūras trg. Jelgavas - 99, ip. brāļi Kratiši, tlr. 24; ādu un apavu trg. Jelgavas - 52, ip. Meiss Kleimanis; ādu un apavu trg. Jelgavas - 67, ip. Jānis Kļaviņš, pst. adr. Lauku - 5; ādu un apavu trg. Jelgavas - 69, ip. Roberts Spēlmanis, tlr. 88; ādas un lauksaimn. ražojumu trg. Brīvības - 47, ip. Hiršs Jākobsons; ādu trg. Jelgavas - 34, ip. Motelis Gūtmanis; apavu trg. Jelgavas - 55, ip. Jānis Salmiņš; apavu trg. Jelgavas - 63, ip. Olga Podkalns; apavu trg. Jelgavas - 58, ip. Roza Jēkabsons, pst. adr. Jelgavas - 83; apavu trg. Jelgavas - 81, ip. Paulīne Edeliš; apavu trg. Jelgavas - 39, ip. Motelis Šērmanis; apavu un pulksteņu trg. Jelgavas - 75, ip. Motelis Krīgers, tlr. 20; apavu trg. Jelgavas - 71, ip. Elizabete Osiš; sīkpreču trg. Jelgavas - 95, ip. Azriels Rode; sīkpreču trg. Jelgavas - 93, ip. Jeruchims Frīdbergs, pst. adr. Jelgavas - 96; frizētava Jelgavas - 23, ip. E. Judelsons; frizētava Jelgavas - 46, ip. Ošers Nemzers; frizētava Jelgavas - 97, ip. Meiers Krīgers; frizētava Jelgavas - 93, ip. Teodors Priede; frizētava Jelgavas - 57, ip. Ernests Jakāns, tlr. 76; frizētava Jelgavas - 90, ip. E. Kleins; pirts Jelgavas - 95, ip. Geršons Rothārts, tlr. 78; pirts Liepu - 9, ip. Pēteris Sakāns, pst. adr. Jelgavas - 9; labības trg. Jelgavas ielā, ip. Leiba Šēns, pst. adr. Rīgas - 43; labības trg. Jelgavas - 45, ip. Roche Šēnbergs; labības trg. Jelgavas - 29, ip. Jorachs Jēkabsons, pst. adr. Jelgavas - 52; miltu un labības trg. Jelgavas - 21, ip. Š. Nestermanis, tlr. 45; labības trg. Rīgas - 47, ip. Abe Vasermanis; lauksaimn. ražojumu trg. m. Daugavas - 48, ip. Leibs Šēnbergers; labības trg. Jelgavas - 22/24, ip. Abrams Vasermanis; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 60, ip. Jaunjelgavas un apkārtnes patērētāju b-ba, pst. adr. Rīgas - 58; logu stiklu un būvpiederumu trg. Jelgavas - 26, ip. Paulis Ezers, tlr. 62; mūzikas instrumentu un rotālietu vkl. Jelgavas - 44, ip. Heims Šapiro; Trauku trg. Jelgavas - 69, ip. Fanija Kūns, pst. adr. Kalēju - 8; trauku trg. Jelgavas - 35, ip. Ita Kacs; zārku trg. Jelgavas - 86, ip. Teodors Graučē; zirglietu trg. Jelgavas - 61, ip. Jānis Kiršbaums; bufete Jelgavas - 63, ip. Jaunjelgavas sadraudzīgā b-ba, tlr. 15.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās, trešdienās un piektdienās; gada tirgi: pirmajā pirmdienā pēc 2. februāra, 1. maija, 24. jūnija, 21. septembra, 11. oktobra un 10. novembra.

c) Rūpniecības iestādes — 148. Dzirnavas Jelgavas - 21, ip. B. Vestermans un I.

Eliaštams; desu darbn. Jelgavas - 25, ip. J. un K. Bendiņi, tlr. 42; drēbju apstrād. uzņēm. Jelgavas - 123, ip. Jānis Budrēvičs; zāģu gateris Vienības - 7, ip. Arvīds Zvaigzne; galdn. darbn. Brīvības - 32, ip. Eduards Budļevskis.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 573; no tiem apbūvēti 426, neapbūvēti 147.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 470,70 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 260,14 ha, kartupeļi 64,84 ha, sakņaugi 22,82 ha, augļu un ogu dārzi 15,40 ha.

Mājlopi: 144 zirgi, 281 govslōps, 303 cūkas, 104 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami), Ev.-lut. latv. baznīca, Jelgavas - 40, garīdzn. Ādolfs Zemnieks, dz. Lāčplēša - 2, tlr. 44; Ev.-lut. vācu draudze, Jelgavas - 40, pastāvīga garīdzn. nav. Pareizticīgo baznīca, Jelgavas - 32; Romas-katoļu baznīca, Lāčplēša - 3; Baptistu draudze, Rātūža - 17, garīdzn. Jānis-Aleksandrs Ivanovs, dz. draudzes namā; Mozus tic. draudzes, Jaunā - 2, Brīvības - 76 un Rīgas - 66, garīdzn. Pauls Ārons-Cacels, dz. Brīvības - 61, tlr. 90.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Jaunjelgavas sadraudzīgā b-ba, Jelgavas - 63, tlr. 15, db. 1895. g., pr. Krišs Brunovs, dz. Liepu - 1, tlr. 58; Jaunjelgavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1868. g., pr. Pauls Krūze, dz. L. Daugavas - 13, tlr. 4; Jaunjelgavas amatnieku b-ba, db. 1926. g., pr. Jānis Reinholds, dz. Sērenes pg. „Mācītāja laukā”; Jaunjelgavas namīpašnieku b-ba, db. 1925. g., pr. Jānis Vēzis, dz. Brīvības - 59; Latv. sarkanā krusta Jaunjelgavas nod., db. 1926. g., pr. Vilhelms Celms, dz. Rīgas - 34, tlr. 26; Latvijas sieviešu palīdzības korpasa Jaunjelgavas nodaļa, db. 1919. g., pr. Marta Brunovs, dz. Liepu - 1, tlr. 58; Brīvības pieminekļa Jaunjelgavas pls. komiteja, db. 1925. g., pr. Jānis Plostiņš, dz. IV kvart. Monazil muižā, tlr. 38; Jaunjelgavas krājaizdevu s-ba, Jelgavas - 63, tlr. 65, db. 1901. g., pr. Jānis Plostiņš (sk. iepr.); Jaunjelgavas vācu krājaizdevu s-ba, db. 1925. g., pr. Aleksandrs Hartmanis, dz. Jelgavas - 49, tlr. 21; Jaunjelgavas žīdu krājaizdevu s-ba, Jelgavas - 92, db. 1929. g., pr. Haims Guļaks, dz. Jelgavas - 33, tlr. 47; Jēkabpils apr. II iec. policijas darbinieku b-bas Jaunjelgavas nod., db. 1931. g., pr. Paulis Kulovs, dz. Jelgavas - 34.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** Pasaules karā Jaunjelgava smagi cieta: nopostītas vairāk kā 1000 ēkas, atjaunotas 466.

3. **Dabas iaukumi.** Klinšainie Daugavas krasti.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

19. Balvi.

Pilsēta Jaunlatgales apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Balvu pagastu (robežas garums 10 km); platība 14 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Balvi — 6 km; Rīga, lietojot dzc. — 220 km, vienīgi pa zemes ceļu 240 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Pilsēta izveidojusies Latvijas laikā no agrākās Balvu pagasta biezi apdzīvotās vietas „Balvi“. Miesta tiesības piešķirtas 1926. gadā. Turpmākos gados miests strauji attīstījies (pieaudzis iedzīvotāju skaits, radušies jauni tirdzniecības un rūpniecības uzņēmumi), kamdēļ tam jau 1928. gada 7. februārī piešķirtas pilsētas tiesības.

Pilsētas ģerbonis: nav vēl pieņemts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits: 351, no tām: mūra — 31, koka — 297, jauktas — 23, pie kam 286 vienkārtas ēkas, 64 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 477, no tiem 36 istabas-virtuves, 134 vienistabas, 141 divistabu, 118 trīsistabu, 30 četrīstabu, 7 piecīstabu, 4 sešīstabu, 1 septiņīstabu, 1 desmitīstabu un 5 dzīvokļi ar nezin. istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 140, ar centrālo apkurināšanu 4, ar ūdensvadu 7.

Iedzīvotāju kopskaits 2024, no tiem 1008 vīrieši un 1016 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1466 (72,43%) latvieši, 379 (18,72%) žīdi, 91 (4,50%) lielkrievs, 33 (1,63%) baltkrievi, 19 (0,94%) poļi, 14 (0,69%) igauņi, 5 (0,25%) vācieši, 4 (0,20%) lietuvieši un 13 (0,64%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Smurģa - 4, tlr. 20. Pilsētas galva un bāriņtiesas priekšsēd. Kārlis Lācis, R. Smurģa - 1c, tlr. 93; valdes locekļi: Aleksandrs Mačs, Rīgas - 5, tlr. 4, un Kazimirs Sirmāis, Ezera - 8, tlr. 16; revīzijas komisijas priekšsēd. Augusts Kuncendorfs, Rīgas - 10, tlr. 4; sekretārs-grāmatvedis un dzimtsarakstu nod. prz. Andrejs Priedeslaipa, R. Smurģa - 4, tlr. 20.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Jaunlatgales apr. polic. II iec., Bērzpils - 3, tlr. 6, pr. Eduards Lūsis, Bērzpils - 5, tlr. 94.

Balvu iec. mirtiesā, Alejas - 2, tlr. 11, mirtiesn. Arvīds Migla, dz. turpat.

Balvu iec. izmekl. tiesn. Jānis Lietuvietis, Alejas - 2, tlr. 47.

Balvu iec. tiesu izpild. Hermanis Kimerals, Tīrgus lauk. 7.

Balvu notārs Alfrēds Mikalns, Alejas - 5, tlr. 57.

3. **Izglītība.** Jaunlatgales apr. II iec. tautskolu inspektors Kazimirs Ivanans, Tīrgus lauk. 5. tlr. 84.

Skolas: Balvu valsts ģimnazija, Smurģa - 2, tlr. 52, dir. Frīdrihs Obšteins, dz. skolā; skolotāji: Voldemārs Manguss, Marija Leilands, Lūcija Rešovskis, Andrejs Ābeltiņš, Irma Ašme, Austrā Bišentrops, Elza Manguss, Elza Jaunzems, Rūdolfs Krūzītis un Hugo Grīvāns.

Balvu valsts pamatskola, Smurģa - 2, tlr. 52, prz. Frīdrihs Obšteins, dz. skolā; skolotāji: Ernests Puķītis, Teodors Kante, Olga Kante, Alma Ross un Lidija Manguss.

Balvu pagasta 6 kl. pamatskola, Skolas - 3, tlr. 43, prz. Antons Salenieks, dz. skolā; skolotāji: Anna Salenieks, Austrā Auškāps, Marta Raudzeps, Anna Bricmanis, Melānija Ivanans, Andrejs Mazurs, Andrejs Ābeltiņš un Anna Patmalnieks.

Balvu pilsētas žīdu 6 kl. pamatskola, Baznīcas - 16/18, prz. Jānis Evelis, Skolas - 25; skolotāji: Hana Salitāns, Dāvids Veisgauts un Gīršs Līcīns.

Bibliotēkas: Balvu pls. valdes bibliot., R. Smurģa - 4, 510 sēj.; Latv. nac. jaun. sav-bas Balvu nod. bibliot., Rūpnieku - 1, 276 sēj.; Balvu pg. latv. 6 kl. pamatskolas absolventu b-bas K. F. bibliot., Kalna ielā, 667 sēj.; Latv. kat. atturības b-bas bibliot., Ezera - 6, 560 sēj.; Balvu žīdu izglīt. b-bas bibliot., Baznīcas - 16/18, 955 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Jaunlatgales apr. Balvu slimnīca, Rīgas - 1/2, tlr. 49, prz. Jānis Rublauskis, Rīgas - 1, tlr. 96; Balvu rajona ārsta ambulance, Kalna - 5, tlr. 15; Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas

punkts, Teātra - 8, tlr. 69. Aptiekas: Rīgas - 8, tlr. 90, ip. V. Hodackis; Rīgas - 10, ip. J. Neuberger, provizors Dveira Blūms.

Lopārstniecība. Balvu rajona veterinārfeldšers Kārlis Briedis, Rīgas - 44, tlr. 18.

5. **Satiksme.** Balvu pasta-tēlegrafa kantoris, Rīgas - 22, tlr. 61, pastmeistars Nikolajs Šmatovs, dz. turpat, tlr. 67; Soseju un zemes ceļu dep-ta XIII raj. inženieris Augusts Krastiņš, kanceleja Partizāņu - 1, tlr. 35, dzīvoklis turpat, tlr. 12; transporta birojs, Rīgas - 12, prz. Pēteris Pūce, dz. Rīgas - 10.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunlatgales kara apr. pārvalde, Alejas - 4, tlr. 46; Latvijas bankas Balvu nod., Rīgas - 10, tlr. 4, pr. Augusts Kuncendorfs, dz. turpat; Jaunlatgales apr. nod. insp. Teodors Dragūns, Alejas - 5, tlr. 39; Balvu pg. valde, Kalna - 1, tlr. 9; Balvu virsmežniecība, Mežniecības - 1, tlr. 2; Zemes ierīcības dep-ta meliorācijas darbu VIII raj. prz. Ansis Ziverts, Turgus lauk. 1, tlr. 44, kanceleja Partizāņu - 2, tlr. 44.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Jaunlatgales apr. ārsts Lolijs Jasinskis, Rīgas - 50, tlr. 34; Jānis Rublauskis, Rīgas - 1, tlr. 96; Harijs Abramsons, Rīgas - 1.

Feldšeri: Ernests Staune, Skolas - 8; Francis Gažais, Steķintavā; Jānis Kravalis, Iman-tas - 1.

Vecmātes: rajona vecmāte Jadviga Mažalevskis, Teātra - 2, tlr. 68.

Zobu ārstē Irēna Dallītis, Baznīcas - 13.

Advokāti: Kārlis Lācis, Smurģa - 1, tlr. 93; Eduards Ziverts, Partizāņu - 2, tlr. 91; Konstantīns Veckalniņš, Bērzpils - 10, tlr. 48.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Balvu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	26.846	64,6
Nekustama manta	2.520	6,1
Uzņēmumi un pasākumi	2.000	4,8
Pārējie	10.180	24,5
Kopā	41.546	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	12.456	30,0
Sociālā palīdzība	3.500	8,4
Izglītība	12.570	30,3
Veselības aizsardzība	800	1,9
Pārējie	12.220	29,4
Kopā	41.546	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 129. „Centrāl” viesnīca un I šķ. restorāns R. Smurģa - 1, ip. E. Smurģis, tlr. 45; krodzniecības vkl. Rīgas - 20, ip. Kārlis Mente; ēdienu vkl. Rīgas - 21a, ip. Viktorija Barkāns, tlr. 33; ēdienu vkl. Bērzpils - 1, ip. Natālija Auškaps; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 14, ip. Anna Avotiņš; rakstāmlietu trg. Rīgas - 10, ip. Nīna Pobedins; lauksaimn. mašīnu un pārtikas preču trg. Rīgas

- 14, ip. Balvu patērētāju b-ba „Skudra”, tlr. 32; pārtikas preču trg. Rīgas - 33, ip. Balvu patērētāju b-ba „Dārziņš”; pārtikas preču trg. Rīgas - 39, ip. Doba Davidovs, tlr. 23; pārtikas preču trg. Rīgas - 45, ip. F. Lacvinskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 26, ip. Braine Drujans; pārtikas preču trg. Turgus lauk. 3, ip. Marija Dumpe; pārtikas preču trg. Rīgas - 93, ip. Ādolfs Aule; pārtikas preču vkl. Rīgas - 10, ip. Amālija Bernhards; pārtikas preču trg. Rīgas - 66, ip. Osips Time-nieks; pārtikas preču trg. Rīgas - 103, ip. Sisle Solovejs; pārtikas preču trg. Rīgas - 10, ip. Haims Oko, pst. adr. Rīgas - 57; pārtikas preču trg. Rīgas - 12, ip. Pinchus Aleksandrovičs, pst. adr. Rīgas - 61; pārtikas preču trg. Rīgas - 63, ip. Berka Lacvinskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 18, ip. Ābrams Zilbers; pārtikas preču trg. Rīgas - 16, ip. Ziske Lacvinskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 81, ip. Giršs Solovejs; pārtikas preču trg. Rīgas - 67, ip. Gutka Liščis; pārtikas preču trg. Rīgas - 10, ip. Jankelis Oko; pārtikas preču trg. Rīgas - 8, ip. Kārlis Salenieks, tlr. 54; pārtikas preču trg. Rīgas - 29, ip. Simka Zilberis; pārtikas preču trg. Rīgas - 31, ip. Kasirs Lacvinskis, tlr. 53; pārtikas preču trg. Rīgas - 37, ip. Necha Oko; pārtikas preču trg. Rīgas - 37, ip. Hanna Pargamonins; pārtikas preču trg. Rīgas - 35, ip. Joselis Amitāns, tlr. 59; pārtikas preču trg. Rīgas - 23, ip. Moisejs Kopmanis; pārtikas preču trg. Rīgas - 5, ip. Nikolajs Romanovskis; koloniālpreču trg. Rīgas - 12, ip. Dāvids Gasulis; koloniāl- un dzelzs preču trg. Rīgas - 47, ip. Jankelis Šulkins, tlr. 24; maiznīca Partizāņu - 2, ip. Jānis Melbergis; konditoreja Rīgas - 39, ip. Nechama Davidovs; konditoreja un delikatesu preču trg. Rīgas - 33, ip. Kristīne Ruska; gaļas trg. Rīgas - 24, ip. Giršs Grinmanis; gaļas trg. Rīgas - 10, ip. Anna Treimanis; gaļas trg. Rīgas - 39, ip. Matīss Dimants, pst. adr. Rīgas - 69; gaļas trg. Rīgas - 41a, ip. Meijers Grimanis; gaļas un desu vkl. Rīgas - 19b, ip. Jūlijs Laiņa, tlr. 37; gaļas un desu trg. Partizāņu - 2, ip. Jānis Ērglis, tlr. 71; vīnu un degvīna trg. Bērzpils - 2, ip. Valentīna Aule; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 18, ip. Sofija Ronis; vīnu un degvīna trg. Turgus l. 3, ip. Kārlis Dumpe; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 10, ip. Stanislavs Burkitis; valsts degvīna izdalīšanas punkts Rīgas - 10, ip. Jānis Smits, tlr. 5; dzelzs un dažādu preču trg. Rīgas - 10, ip. A. Vanags; drogu vkl. Rīgas - 10, ip. Antons Cimdiņš; drogu vkl. Turgus l. 3a, ip. Kārlis Šķerbelis; manufaktūras preču trg. Rīgas - 10, ip. Haims Davidovs; manufaktūras preču trg. Rīgas - 37, ip. Malka Oko; manufaktūras preču trg. Rīgas - 19, ip. Bērs Novomisle; manu-faktūras preču vkl. Rīgas - 27, ip. Ida Cimdiņš, tlr. 76; manufaktūras un sīku preču trg. Rīgas - 23, ip. Hana Kopmanis; manufaktūras un dažādu preču trg. Rīgas - 27, ip. Haims Šilņa; manufaktūras un gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 31, ip. Grunas Frīds; manufaktūras un dažādu preču trg. Rīgas - 19, ip. Baze Gofungs; gatavu apģērbu trg. Rīgas - 29, ip. Marija Bukāns; gatavu apģērbu trg. Rīgas - 8, ip. Rāfaels Edelmanis; gatavu apģērbu un manufaktūras trg. Rīgas - 10, ip. Roche Šilņa; cepuru un dažādu preču trg. Rīgas - 41, ip. Moisejs Naglis; ādu un apavu trg. Rīgas - 12, ip. Sora Jucha; apavu trg. Rīgas - 10, ip. Zālmanis Vainers; apavu trg. Rīgas - 23, ip. Otto Egle; apavu vkl. Rīgas - 33, ip.

Zālamanis Grīnmanis; gumijas apavu trg. Rīgas - 12, īp. Izraēlis Šulkins; frizētava Rīgas - 17, īp. Marija Zālmanis, pst. adr. Rīgas - 10; frizētava Rīgas - 41a, īp. Cīva Popels; frizētava Rīgas - 8, īp. Jānis Auziņš; pirts Pirts - 1, īp. Balvu ebrēju draudze; rokdarbu vkl. Rīgas - 12, īp. Īda Žagars; lauksaimniecības ražojumu trg.

Rīgas - 17, īp. Jēkabs Zilbers, tlr. 36; trauku un dažādu preču trg. Rīgas - 27, īp. Anatolijs Drigovs; lietu apģērbu trg. Rīgas - 39, īp. Leiba Garbers, pst. adr. Rīgas - 61; lietu apģērbu trg. Rīgas - 43, īp. Dobobeila Solovejs; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 10, īp. Jānis Šmits, tlr. 5; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 45, īp. Balvu pa-

Balvu pilsētas plāns.

tērētāju b-ba „Skudra“; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 17, īp. Balvu patērētāju b-ba „Dārziņš“; lauksaimniecības raž. un elektrības pieder. komisijas vkl. Rīgas - 8, īp. Andrējs Štrauss.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās; gada tirgi: 18. febr., 23. apr., 30. jūn., 26. jūl., 16. aug., 29. sept., 10. nov. un 9. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes. — 111. Dzirnava Dzirnavu - 2, īp. Erna Šitka; dzirnavas Lāčplēša - 20, īp. Ed. Sermūksis, tlr. 56; pienotava R. Smurģa - 6, īp. piens. s-ba „Ausma“, tlr. 22; desu darbn. Rīgas - 12, īp. Anna Freimanis; atslēdznieku darbn. Dārza - 2, īp. Aleksandrs Vasilis, tlr. 30; vilnas apstr. uzņēm. Dzirna-

vu - 2, ip. Erna Šitka; ādu mītuve Pirts - 2, ip. Vainers Meiers; ādu mītuve Rīgas - 58, ip. Osips Timmerņiķis; zāģētava Lāčplēša - 20, ip. Eduards Sermūksis, tlr. 56; koku apstr. darbn. Dzirnāvu - 2, ip. Erna Šitka; galdnieka darbn. Baznīcas - 33, ip. Emīls Eglītis; apavu darbn. Teātra - 6, ip. Otto Egle; apavu darbn. Rīgas - 12, ip. Joselis Jucha; Elektriskā stacija Dzirnāvu - 2, ip. Erna Šitka.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 488, no tiem apbūvēti 275, neapbūvēti 213.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 136,74 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 27,18 ha, kartupeļi 18,55 ha, sakuļaugi 15,13 ha, augļu un ogu dārzi 10,92 ha.

Mājlopi: 31 zirgs, 153 govslopi, 125 cūkas, 3 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. draudze, Bērzpils - 11, garīdzn. Maksimiljans Grivāns, dz. turpat, tlr. 26; Romas-katoļu baznīca, Baznīcas - 1, garīdzn. Andrejs Ābelītiņš, dz. turpat, tlr. 41; Pareizticīgo baznīca, Rīgas - 19, garīdzn. Andrejs Mazurs, dz. Dārza - 3, tlr. 27; Baptistu draudze, Rīgas - 12, garīdzn. Jānis Bucholts, dz. Rīgas - 12; 7. dienas advent. draudze, Partizāņu - 2, garīdzn. Jānis Oltiņš, dz. Tīrgus lauk. 7; Ebrēju draudze, Sinagogas - 1, garīdzn. Dāvids Kovnats, dz. Baznīcas - 16.

2. Biedrības, savienības un sabiedrības. Balvu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1911. g.,

pr. Pēteris Šmidts, dz. Rīgas - 10, tlr. 5; Latv. katoļu jaunatnes b-bas Balvu nod., db. 1920. g., pr. Kazimirs Fabriks, dz. Baznīcas - 13; Balvu atturības b-ba, db. 1925. g., pr. Antons Biezais, dz. Tīrgus lauk. 7; Pienšaimnieku sab-ba „Ausma“, db. 1922. g., pr. Jānis Mežīts, dz. Balvu pg. Tropiņos; Latv. nac. jaunatnes savien. Balvu nod., db. 1925. g., pr. Eduards Ziverts, dz. Partizāņu - 2, tlr. 91; Latviešu b-ba „Gaisma“, db. 1916. g., pr. Aleksandrs Mačs, dz. Rīgas - 10; Ludzas latv. kultūras veicin. b-ba, db. 1921. g., pr. Antons Salenieks, dz. Skolas - 3, tlr. 43; Balvu mednieku b-ba, db. 1922. g., pr. Arvēds Ciemiņš, Alejas - 4, tlr. 46; Patērētāju b-ba „Skudra“, db. 1921. g., pr. Jānis Ēvelis, dz. Skolas - 25; Patērētāju b-ba „Dārziņš“, db. 1920. g., pr. Jezups Grodņa, dz. Rīgas - 9; Balvu pg. 6 kl. pamatsk. absolv. b-ba, db. 1933. g., pr. Kazimirs Fabriks, dz. Baznīcas - 13; Balvu krājaizdevu s-ba, db. 1923. g., pr. Kārlis Lācis, dz. R. Smurģa - 1, tlr. 93; Latvijas zemnieku jaunatnes b-bas Balvu nod., db. 1933. g., pr. Jānis Mincāns, dz. Balvu pg. Užgavā.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: Katoļu draudzes baznīca, celta 1804. g.; pareizticīgo koka baznīca, celta 1871. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas iaukumi. —

4. Tūristu apmešanās vietas. —

20. Kārsava.

Pilsēta Ludzas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Kārsavas (5 km) pagastu; platība: 5,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Malnava — 1,25 km; Rīga — pa dzc. caur Jaunlatgali 305 km, caur Rēzekni 268 km; vienīgi pa dzc. 250 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Kārsava ir sena latviešu apdzīvota vieta ar vairākiem pilskalniem. 1763. gadā Kārsavas īpašnieks F. Šadurskis uzcēlis koka katoļu baznīcu. Līdz 1783. gadam Kārsava minēta kā ciems, bet atrazdamies pie dzīva pasta ceļa starp Rēzekni un Ostrovu, tā drīz vien izplešas un attīstās par tirdzniecisku centru. 1812. gadā franču karapulku iebrukums pilsētiņu sagrauj un līdz 1825. gadam to min vairs tikai kā slobodu. 1825. gada 7. augustā Kārsavai piešķirtas miesta tiesības. XX gadu simteņa sākumā Kārsava atkal pazaudē miesta tiesības un pārvēršas par sādžu. Pēc pievienošanas Latvijai Kārsava 1924. gadā atgūst miesta tiesības, bet 1928. gada 11. februārī tai piešķirtas pilsētas tiesības.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits: 327, no tām: mūra — 6, koka — 320, jauktas — 1, pie kam 325 — vienkārtīga un 2 divkārtīga ēkas. Dzīvokļu kopskaits 457, no tiem 127 istabas-virtuves, 92 vienistabas, 130 divistabu, 59 trīsstabu, 30 četrstabu, 10 piecistabu, 6 sešstabu, 1 astoņstabu, 1 deviņstabu dzīvoklis un 1 dz. ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 225; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu un ūdensvadu Kārsavā nav.

Iedzīvotāju kopskaits: 1870, no tiem 866 vīrieši un 1004 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 685 (36,63%) latvieši, 785 (41,98%) žīdi, 266 (14,23%) lielkrievi, 92 (4,92%) poļi, 15 (0,80%) baltkrievi, 10 (0,53%) vācieši, 3 (0,16%) lietuvieši un 14 (0,75%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Dzirnava - 12, tlr. 29. Pilsētas galva Jezups Spridzāns, Tēlegrafa - 9,

tlr. 36; valdes locekļi: Rūdolfs Krūmiņš, dz. Latgales lauksaimniecības vidusskolā, Malnavā, tlr. Kārsava 7. un Aleksandrs Dimza, Latgales - 25; pilsētas sekretārs Jānis Stanēvičs, Smilšu - 13.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Ludzas apr. polic. II iec., Stacijas - 21, tlr. 10, iec. pr. Aleksandrs Česla, dz. polic. ēkā.

Kārsavas iec. mirtiesā, mirtiesn. Arvīds Eiklons, stacijas ēkā, tlr. 5.

Kārsavas iec. izmeklēšanas tiesn. Pēteris Grīnvalds, stacijas ēkā, tlr. 11.

Kārsavas iec. tiesu izpild. Hermanis Kitners, tlr. 24.

Kārsavas notārs Vikentijs Dukaļskis, Latgales ielā, tlr. 32.

3. **Izglītība.** Skolas: Kārsavas pilsētas ģimnāzija, Stacijas ielā, tlr. 24, direkt. Jānis Bērtulis, dz. Tēlegrafa ielā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Elīze Goldbachs, Alma Brastiņš, Atis Grotaņš, Velta Krīgers, Jānis Lūsis, Hilda Šmits, Antons Treimanis, Dmitrijs Zacharovs, Zenta Šteins un Kasrielis Vainrochs.

Kārsavas pls. 6 kl. pamatskola, Latgales - 8, tlr. 81, prz. Milda Matīss, tlr. 47. Skolā darbojas šādi skolotāji: Voldemārs Rolovs, Ņina Kapeika, Vanda Brunīšs un Miķelis Zubkāns.

Kārsavas pls. žīdu 6 kl. pamatskola, Latgales - 8, prz. Kasrielis Vainrochs, dz. Teātra ielā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Johanna Kesseris, Izraels Kacovičs, Izāks Zilovs un Šmuēlis Rasbams.

Bibliotēkas: Kārsavas latviešu b-bas bibliot., Stacijas - 12, ar 267 sēj.; Kārsavas krievu kultūras veicināšanas b-bas bibliot., Tēlegrafa - 8, ar 762 sēj.; Kārsavas ebrēju dzejn. S. G. Frupa bibliot. b-bas bibliot., Latgales - 48, ar 2410 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Kārsavas pls. slimnīca, tlr. 73; Vecā aptieka, Latgales ielā, ip. Lūcija Jākobsons, tlr. 46; Jaunā aptieka, Stacijas - 11, ip. Zālamans Loišs, tlr. 64.

Lopārstniecība. Kārsavas rajona veterinārārsts Vladimirs Trofimovs, Teātra - 19, tlr. 31.

5. **Satiksme.** Kārsavas-Malnava dzc. stacija, stc. pr. Jānis Jumārs; Kārsavas pasta-tēlegrafa

kantoris, Latgales - 42, tlr. 90, pastmeistars Tomāss Viškers, dz. pasta mājā, tlr. 87.

6. **Pārējās iestādes.** Kārsavas pagasta valde, tlr. 14, pg. vec. Tadeušs Dovans; pls. ietilpst Ludzas apr. nodokļu inspekcijā, Ludzā, Kr. Barona - 65, tlr. 42, nod. inspekt. Jānis Vaivods.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Mičelis Zaidlins, Stacijas ielā, tlr. 18.

Zobu ārsti: Ārons Seimes, Dzirnau ielā; Faņa Lozinskis, Tēlegrafa ielā, tlr. 57.

Vecmātes: —

Advokāti: zvēr. adv. pal. Kusiēlis Zalkinds, Latgales ielā, tlr. 88.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Kārsavas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	24.311	31,0
Nekustama manta	2.310	3,0
Uzņēmumi un pasākumi	6.880	9,0
Pārējie	42.856	56,1
Kopā	76.357	100,0

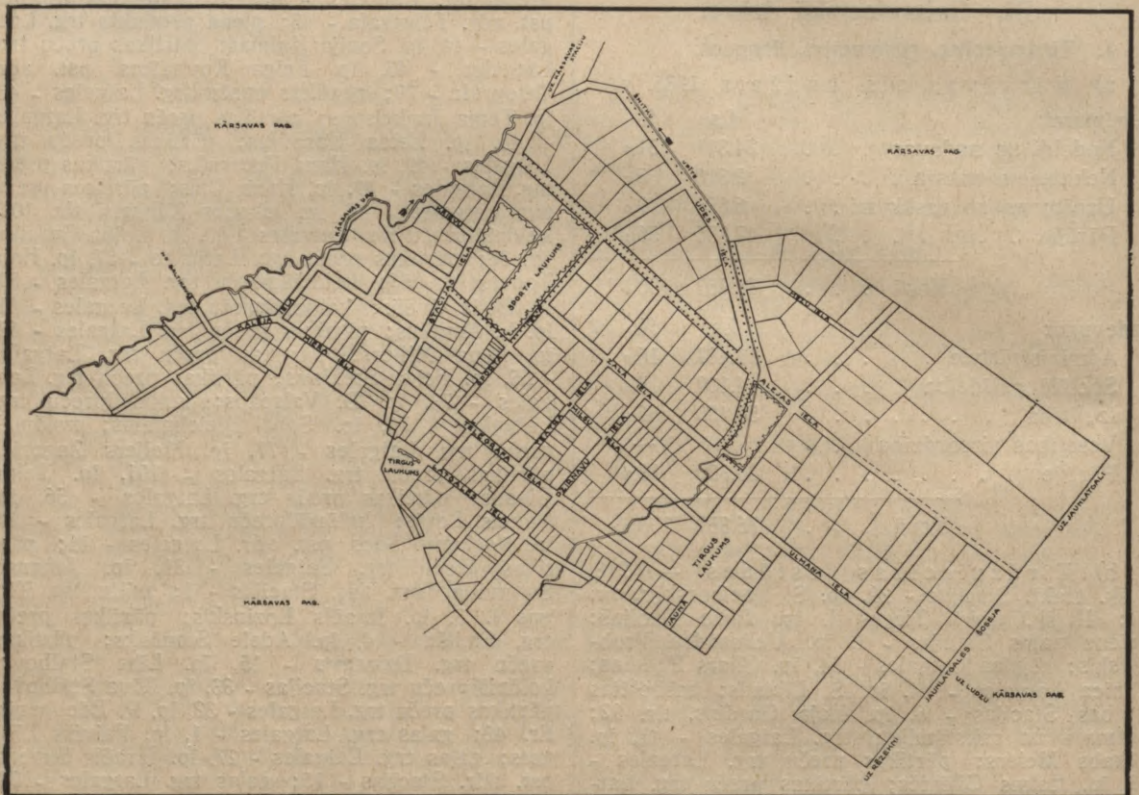
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	11.487	15,0
Sociālā palīdzība	4.100	5,4
Izglītība	50.450	66,1
Veselības aizsardzība	—	—
Pārējie	10.320	13,5
Kopā	76.357	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 218. I šķ. trakt. Stacijas - 29, ip. S. Raciņskis, tlr. 82; II šķ. trakt. Tirgus l. ip. Jānis Ozoliņš; ēdienu nams Stacijas - 1, ip. Aleksandra Vrubļevskis; tējnica Latgales - 54, ip. Gilars Polkāns; tējnica Latgales - 44, ip. Š. Elkinds; mēbelētas istabas Stacijas - 6, ip. Haja Gordins, tlr. 92; grāmatu un rakstāmlietu trg. Latgales - 47, ip. Jēkabs Meiers; pārtikas preču trg. Latgales - 52, ip. Haims Cilēvičs; pārtikas preču trg. Latgales - 13, ip. Eduards Vilkaste; pārtikas preču trg. Latgales - 14, ip. Jānis Vilkaste; pārtikas preču trg. Latgales - 16, ip. Ignāts Červinskis; koloniālpreču trg. Latgales - 20, ip. A. Stolbovs, pst. adr. Dzirnau - 4; pārtikas preču trg. Latgales - 25, ip. Haja Blachmanis, pst. adr. Miera - 19; pārtikas preču trg. Latgales - 25, ip. Hana Aleksandrovičs, pst. adr. Teātra - 11; koloniālpreču trg. Latgales - 25, ip. Riva Pleple, pst. adr. Miera - 8, tlr. 21; koloniālpreču trg. Latgales - 25, ip. P. Vaispaps; koloniālpreču trg. Latgales - 25, ip. Fruma Supers, pst. adr. Stacijas - 10; pārtikas preču trg. Latgales - 26, ip. Feiga Volks, pst. adr. Stacijas - 28; koloniālpreču trg. Latgales - 28, ip. Abe Gordins, pst. adr. Stacijas - 16, tlr. 33; pārtikas preču trg. Latgales - 28, ip. Z. Kiričenko, pst. adr. Stacijas - 36; pārtikas preču trg. Latgales - 29, ip. Sora Zaidins, pst. adr. Stacijas - 30, tlr. 45; pārtikas preču trg. Latgales - 30, ip. Hiršs Golandskis, pst. adr.

Dzirnau - 13, tlr. 51; pārtikas preču trg. Latgales - 30, ip. Roza Gordins, pst. adr. Teātra - 21; koloniālpreču trg. Latgales - 31, ip. Šeina Rutšsteins, pst. adr. Tēlegrafa - 15; koloniālpreču trg. Latgales - 31, ip. G. Domte, pst. adr. Tēlegrafa - 33; pārtikas preču trg. Latgales - 31, ip. Hana Gurvičs, pst. adr. Tēlegrafa - 35; pārtikas preču trg. Latgales - 32, ip. Sora Fridmanis; pārtikas preču trg. Latgales - 33, ip. Rocha Gurvičs, pst. adr. Tēlegrafa - 6; pārtikas preču trg. Latgales - 33, ip. Bērs Sorokins; koloniālpreču trg. Latgales - 39, ip. Hiršs Haitovs un Zālamans Udems, pst. adr. pasta kaste 31; koloniālpreču trg. Latgales - 40, ip. Zlata Heidenreichs; pārtikas preču trg. Latgales - 43, ip. Sora Elkinds, pst. adr. Miera - 16; pārtikas preču trg. Latgales - 43, ip. Valentina Miltiņš, pst. adr. Tēlegrafa - 43; piena produktu trg. Latgales - 44, ip. Sonija Kulmas; pārtikas preču trg. Latgales - 45, ip. Feiga Kovnators, pst. adr. Tēlegrafa - 29; pārtikas preču trg. Latgales - 46, ip. Tema Jankelsons; pārtikas preču trg. Latgales - 46, ip. Zelta Kasavins; pārtikas preču trg. Latgales - 49, ip. Hana Puterniks; pārtikas preču trg. Latgales - 49, ip. Hana Čāls; pārtikas preču trg. Latgales - 47, ip. Ičkochs Zilberts, tlr. 107; koloniālpreču trg. Latgales - 50, ip. Leiba Gerciks, tlr. 37; pārtikas preču trg. Latgales - 57, ip. Haja Toders, tlr. 53; koloniālpreču trg. Latgales - 59, ip. Beila Cveijs; koloniālpreču trg. Latgales - 61, ip. L. Amitāns; pārtikas preču trg. Latgales - 63, ip. Lena Millers; pārtikas preču trg. Latgales - 65, ip. Feiga Steklovs; pārtikas preču trg. Latgales - 73, ip. B. Vaispaps; koloniālpreču trg. Latgales - 75, ip. Sora Bleichmanis; koloniālpreču trg. Latgales - 77, ip. Meijers Zagorje; pārtikas preču trg. Latgales - 101, ip. Tekla Binans; pārtikas preču trg. Latgales - 56, ip. Naums Lovis; koloniālpreču trg. Latgales - 34, ip. Nochums Šacs, pst. adr. Latgales - 11; pārtikas preču trg. Latgales - 31, ip. Johanna Šteigvilla, pst. adr. Stacijas - 1; miltu trg. Tirgus l. 3, ip. Izraēls Lozinskis; pārtikas preču trg. Smilšu - 4, ip. Adele Stančuks; pārtikas preču trg. Dzirnau - 15, ip. Lība Stalbovs; koloniālpreču trg. Stacijas - 33, ip. Riva Stalbovs; pārtikas preču trg. Latgales - 32, ip. R. Edelmanis, tlr. 42; gaļas trg. Latgales - 1, ip. Faivišs Libgots; gaļas trg. Latgales - 27, ip. Izraēls Supers, pst. adr. Stacijas - 15; gaļas trg. Latgales - 28, ip. Konstantīns Pankratjevs, pst. adr. Kalnu - 15; gaļas un desu trg. Latgales - 30, ip. Rūdofls Runģis, pst. adr. Teātra - 19, tlr. 25; gaļas trg. Latgales - 31, ip. Savēlijs Blochs, pst. adr. Teātra - 10; gaļas trg. Latgales - 33, ip. Hackels Supers, pst. adr. Dzirnau - 3; gaļas trg. Latgales - 46, ip. Mozus Vaispaps; gaļas un desu trg. Latgales - 61, ip. Antons Salkovskis; gaļas trg. Latgales - 34, ip. Haja Šermanis, pst. adr. Teātra - 16; gaļas trg. Latgales - 8, ip. Benjāmiņš Aleksandrovičs; linu pieņemšanas punkts Latgales - 101, ip. kom. sab. „Stiebris“, tlr. 41; linu pieņemšanas punkts Latgales - 69, ip. Leiba Kovnats, tlr. 76; linu pieņemšanas punkts Tirgus l. 3, ip. Leva Kovnats, tlr. 56; labības trg. Latgales - 22, ip. G. Dimanšteins, pst. adr. Stacijas - 14, tlr. 17; vīnu trg. Latgales - 65, ip. Stapislavs Cemsks; vīnu trg. Latgales - 48, ip. Jānis Bērziņš, tlr. 48; alus noliktava Latgales - 28, ip. Moišējs Kupziks, tlr. 35; alus noliktava Latgales

- 47, ip. G. Edelmanis, tlr. 34; augļu trg. Latgales - 41, ip. Haims Aršs, pst. adr. Teātra ielā; dārzāju un augļu trg. Latgales - 31, ip. Movša Haits, pst. adr. Kalēju - 4; ieroču trg. Latgales - 47, ip. L. Grandovskis; Velosipedu trg. Latgales - 48, ip. Šimānis Grīnšteins; petrolejas trg. Stacijas - 33, ip. A./S. „Apekoli“, tlr. 51; naftas produktu trg. Latgales - 35, ip. Gita Elkindis, pst. adr. Miera - 9; radio piederumu trg. Dzirnāvu - 18, ip. Ernests Akerbergs, tlr. 105; elektrības piederumu trg. Latgales - 43, ip. Š. Minkins, tlr. 3; pulksteņu trg. Latgales - 55, ip. Zāmuēls Blachmanis; pulksteņu trg. Latgales - 41, ip. Sofija Oborevičs, pst. adr. Sporta - 8; lauksaimniecības mašīnu trg. Latgales - 28, ip. Z.

Bene, pst. adr. Stacijas - 27, tlr. 85; dzelzs un galanterijas preču trg. Latgales - 32, ip. Meiers Gellermanis, pst. adr. Sporta - 1; dzelzs preču trg. Latgales - 31, ip. Ābrams Gordins, pst. adr. Stacijas - 11; dzelzs preču trg. Latgales - 28, ip. Asna Supers, pst. adr. Stacijas - 20; dzelzs preču trg. Latgales - 23, ip. B. Kagans, pst. adr. Latgales - 21, tlr. 43; dzelzs preču trg. Latgales - 22, ip. Šimānis Jankelsons, pst. adr. Stacijas - 8; drogu trg. Latgales - 23, ip. Šeina Pleple, pst. adr. Dzirnāvu - 5; drogu trg. Latgales - 34, ip. Ošers Grīnbergs, pst. adr. Latgales - 48, tlr. 74; manufaktūras trg. Latgales - 30, ip. Haja Sandleris, pst. adr. Sporta - 2; manufaktūras trg. Latgales - 31, ip. Hana Kušlins, pst.

Kārsavas pilsētas plāns.

adr. Sporta - 2; manufaktūras trg. Latgales - 31, ip. Riva Mozons, tlr. 62; manufaktūras trg. Latgales - 33, ip. Nosons Kagans, pst. adr. Sporta - 1; manufaktūras trg. Latgales - 33, ip. brāji Suchobokovi, pst. adr. Latgales - 47, tlr. 44; manufaktūras trg. Latgales - 45, ip. Feiga Suchobokovs, pst. adr. Stacijas - 17; manufaktūras trg. Latgales - 27, ip. D. Frīdmanis, pst. adr. Latgales - 40; gatavu apģērbu trg. Latgales - 29, ip. Ābrams Sandleris, pst. adr. Stacijas - 22; gatavu apģērbu trg. Latgales - 30, ip. Debora Ūdems, pst. adr. Latgales - 91; gatavu apģērbu trg. Latgales - 32, ip. Mozus Kovnotovs, pst. adr. Avotu - 8; vecu apģērbu trg. Latgales - 25, ip. Sora Marons, pst. adr. Avotu - 12;

gatavu apģērbu trg. Latgales - 41, ip. Miķelis Šērmanis, pst. adr. Teātra - 13a; gatavu apģērbu trg. Latgales - 47, ip. Sora Suchobokovs; vecu apģērbu trg. Latgales - 67, ip. Doba Lubāns; adītu preču trg. Latgales - 25, ip. Rocha Rozenbergs, pst. adr. Avotu - 6; galanterijas trg. Latgales - 18, ip. Zinaida Timjānovs; galanterijas trg. Latgales - 25, ip. Ilja Sorokins; galanterijas trg. Latgales - 27, ip. Drozna Davidovičs, pst. adr. Sporta - 17; galanterijas trg. Latgales - 32, ip. Ābrams Grīnšteins, pst. adr. Dzirnāvu - 10; galanterijas trg. Latgales - 33, ip. B. Ribniks, pst. adr. Teātra - 11; galanterijas trg. Latgales - 34, ip. C. Volks; galanterijas trg. Latgales - 34, ip. Zisla Šacs, pst. adr. Latgales - 11; galan-

terijas trg. Latgales - 37, ip. Frida Pasvoļskis; galanterijas trg. Latgales - 43, ip. Frīda Buršteins, pst. adr. Telegrafa - 15; galanterijas trg. Latgales - 67, ip. P. Goldbergs; cepuru trg. Latgales - 27, ip. Beila Kagāns, pst. adr. Latgales - 3; cepuru trg. Latgales - 25, ip. Haze Kamaiskis, pst. adr. Telegrafa - 3; ādu trg. Latgales - 28, ip. B. Ūdems, pst. adr. Stacijas - 8; ādu izstrādājumu trg. Latgales - 27, ip. Zāmuēls Kovnators, pst. adr. Telegrafa - 29; ādas izstrādājumu trg. Latgales - 25, ip. Mendelis Jofis, pst. adr. Telegrafa - 3; ādu izstrādājumu trg. Latgales - 36, ip. P. Kovnators, pst. adr. Telegrafa - 29; ādu trg. Šloms Firkers, tlr. 22; apavu trg. Latgales - 33, ip. Dāniels Kovnats, pst. adr. Teātra - 4; apavu trg. Latgales - 32, ip. Jankelis Balnemone, pst. adr. Latgales - 53; apavu trg. Latgales - 32, ip. Iciks Supers, pst. adr. Stacijas - 10, tlr. 54; siku preču trg. Latgales - 24, ip. Staņislavs Ržepnickis, pst. adr. Kalēju - 17; siku preču trg. Latgales - 53, ip. Baisa Solovejs; frizētava Latgales - 44, ip. Jānis Aleksējevs; frizētava Latgales - 26, ip. Beinuss Kovnators, pst. adr. Teātra - 4; frizētava Latgales - 38, ip. Lāzars Krucišeks, tlr. 61; frizētava Latgales - 32, ip. Benjāmiņš Davidovičs, pst. adr. Sporta - 17; frizētava Dzirnavu - 8, ip. Soņa Grīnšteins; frizētava Latgales - 40, ip. Jankelis Blochs; frizētava Stacijas - 20, ip. Leja Kāgāns; zirgu lietu trg. Latgales - 45, ip. Soņa Dimants; rokdarbu trg. Latgales - 44, ip. Tile Gerciks; skārda trauku trg. Latgales - 43, ip. Nohums Rebruchs, pst. adr. Avotu - 8; skārda trauku trg. Latgales - 37, ip. Sora Pasvoļskis; trauku trg. Latgales - 26, ip. Sora Vaispaps; koku un būvmateriālu trg. Dzirnavu - 6, ip. Jūlijs Laizāns; pirts Telegrafa - 17, ip. Kārsavas žīdu draudze; bufete Stacijas - 12, ip. Latviešu b-ba, tlr. 60; bufete Teātra - 5, ip. Kārsavas brīvprāt. ugunsdzēsēj. b-ba, tlr. 66.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās un ceturtdienās; gada tirgi: 7. janv., 26. martā, 21. jūlijā, 19. augustā, 5. oktobrī un 25. novembrī.

Rūpniecības iestādes — 102. Dzirnavas Telegrafa - 41, ip. E. un J. Bērziņi, tlr. 67; mēchan. darbn. Telegrafa - 18, ip. Andrejs Margā; vilnas kārstuve Teātra - 9, ip. L. Pasvoļska; koku zāģētava Telegrafa - 41, ip. E. un J. Bērziņi, tlr. 67.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalukopskaitis: 416; no tiem apbūvēti 329, neapbūvēti 87.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aŗamzeme 110,06 ha.

Aŗamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 42,40 ha, kartupeļi 30,76 ha, sakņaugi 14,35 ha, augļu un ogu dārzi 7,72 ha.

Mājlopi: 58 zirgi, 134 govslopi, 63 cūkas, 7 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Pareizticīgo baznīca, Stacijas ielā, garīdzn. Dmitrijs Zacharovs, dz. draudzes namā; Mozus tic. draudzes sinagoga, Miera ielā, garīdzn. Bērs Olšvangs, dz. Miera - 8. Ev.-luterāņus apkalpo māc. pal. Miervaldis Ķemers.

Romas katolus apkalpo Kārsavas Rom.-kat. draudzes garīdzn. Antons Tumans, tlr. 69.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Kārsavas latviešu b-ba, Stacijas - 12, tlr. 60, db. 1924. g., pr. Ernests Riesbergs, dz. Kārsavas pg. Noriņās, tlr. 39; Latgales patronātu b-bas Kārsavas nod., db. 1930. g., pr. Pēteris Grīnvalds, dz. Kārsavas dzc. stacijā, tlr. 11; Latgales lauku pašvaldību apdrošināšanas sav-bas Kārsavas rajona aŗentūra, Dzirnavu - 14, tlr. 48, db. 1921. g., pr. Jānis Driviņš, dz. savienības namā; Kārsavas tirgotāju un rūpnieku krājaizdevu s-ba, Latgales ielā, tlr. 15, db. 1927. g., pr. Michelis Zaidlins, dz. Stacijas ielā; Kārsavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, ugunsgrēka pietiekšanas vietā, Teātra ielā, tlr. 66, db. 1893. g., pr. Aleksandrs Dimza; Kārsavas ebrēju dzejnieka S. G. Fruga bibliot. b-ba, db. 1917. g., pr. Michelis Zaidlins, dz. Stacijas ielā; Kārsavas žīdu sieviešu labdarības b-ba, db. 1934. g., pr. Paja Zalkinds, dz. Latgales ielā, tlr. 41.

V. Daŗādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: pilskalns „Kaŗa kapi“, Ūdrājas upes krastā, 1 km no Kārsavas dzc. stc.

2. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi. 1928. g. Kārsavā atklāja pieminekli Latvijas atbrīvošanas cīņās Latgalē kritušiem karēivjiem, bet 1935. g. 2. I — piemiņas plāksni Latgales partizāņu pulkam.

3. Ievērojamas vietas. Bij. Malnavas muiŗa, 2,5 km no pls., tagad Latgales lauks, vidusskola; uz turieni ved skaista vecu liepu aleja.

4. Tūristu apmeŗšanās vietas. Meliorācijas dep-ta purvkult. saimniec. „Sala“, prz. A. Širons, tlr. Kārsava 96.

21. Sabile.

Pilsēta Talsu apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Matkules (7,37 km), Virbu (5,45 km) un Valgales (1,77 km) pagastu; platība: 5,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Stende — 13 km; Rīga, lietojot dzc. — 105 km, vienīgi pa zemes ceļu 115 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Sabili, nelielu ordeņa pili, avoti min jau 13. gadu simtenī. Ordenis saņem Sabiles apgabalu pēc Fredecuronias dalījuma (1253. g. 4. aprīlī). Un laikam drīz pēc Durbes kaujas (1260. g.) Abavas krastā tiek uzcelta ordeņa pils. Avoti min divus Sabiles fōgtus — Johannu 1282. g. un vēl otru 1301. g. 15. gadu simteņa dokumentos Sabiles vārds sastopams jau vairākkārt (1438, tad 1442. g. etc.). 1263. g. pili pārbūvē. Ap pili senāk bijis liels grāvis. Par Sabiles pili stāsta arī baznīcas akti (piem., no 1600.—1604. g.). Kad pils galīgi izpostīta, vai arī kad sācies tās sabrukums — nav īsti zināms. Katrā ziņā 16. gadu simteņa beigās tā jau stipri vien sabrukusi. 1794. g. ir tikai vairs pils drupas; vienīgo šā gada attēlu atrodam Brotces krājumā. Pēc zīmējuma spriežot, pilskalns bijis vienkāršs četrstūris jeb kvadrāts. 19. gadu simteņa zīmējumos un materiālos vairs nesastopam Sabiles pilsdrupas. Miests pie pils radies 15. gadu simtenī. 1462. g. to min kāds dokuments. Ordeņa laikos tagadējās Sabiles vecās pilsētas vietā, uz labā Abavas upes krasta kalna terasēm audzētas vīnogas. Pilsētas tiesības Sabile ieguvusi 1919. gadā.

Pilsētas ģerbonis: zelta laukā vīnogu kekars ar lapām dabiskās krāsās.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 235, no tām: mūra — 158, koka — 61, jauktas — 16, pie kam 212 vienstāva ēkas, 20 divstāvu un 3 trīsstāvu. Dzīvokļu kopskaits 771, no tiem 316 istabas-virtuves, 270 vienistabu, 137 divistabu, 32 trīsstabu, 9 četrstāvu, 3 piecistāvu, 2 sešstāvu, 1 astoņstāvu un 1 desmitstāvu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 286, centrālās apkurināšanas nav, ar ūdensvadu 13.

Iedzīvotāju kopskaits 1817, no tiem 776 vīrieši un 1041 sieviete. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1439 (79,10%) latvieši, 281

(15,46%) židi, 46 (2,53%) vācieši, 7 (0,39%) poļi, 2 (0,11%) lielkrievi, 1 (0,06%) baltkrievs, 1 (0,06%) lietuvietis un 40 (2,20%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Kr. Barona - 6, tlr. 18. Pilsētas galva Osvalds Rezebergs, Tirgoņu - 8, tlr. 63; valdes locekļi: Vilis Novadnieks, Rīgas - 13, tlr. 76, un Jānis Ansons, Abavas - 3, tlr. 97; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Kārlis Pochēvics, Kr. Barona - 27. Pilsētas dzimtsarakstu nodaļas prz. un bāriņtiesas priekšsēdētājs Osvalds Rezebergs (sk. iepr.). Revīzijas komisijas priekšsēd. Krišs Ievkalns, Talsu - 4, tlr. 15.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Sabiles pls. polic., Talsu - 10, tlr. 5, uzraugs Nikolajs Rubenis, dz. turpat.

3. **Izglītība.** Skolas: Sabiles pilsētas pamatskola, Abavas - 5, tlr. 82, prz. Jānis Strāls, dz. skolā; skolotāji: Līna Švāns, Fricis Rēvalds, Lūiže Nātiņš, Erna Biezais, Fricis Oliņš, Erna Rēvalds un Nisons Tobjass.

Bibliotēkas: Sabiles pls. brīvbibliot., Kr. Barona - 6, 913 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. XIII Rīgas pls. darbinieku slimnīcas kases atpūtas nams, Rīgas - 43, tlr. 29; aptieka, Rīgas - 7, ip. O. Donkers, tlr. 17; Jaunā aptieka, Ventspils - 7, ip. M. Pusbarņieks, tlr. 67.

Lopārstniecība. Rajona veterinārfeldšers Miķelis Vanags, Talsu - 10, tlr. 25.

5. **Satiksmē.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Talsu - 16, tlr. 152, pastmeistars Jānis Kilēvics, dz. turpat, tlr. 149.

6. **Pārējās iestādes.** Talsu apr. nodokļu inspektora vecākais palīgs Augusts Gaujēns, Rīgas - 32.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Jēkabs Biezais, Rīgas - 13, tlr. 20; Etti Brins, Talsu - 10, tlr. 81; Movša Davidovičs, Talsu - 3, tlr. 7.

Zobu ārsti: Ella Ulpe, Ventspils - 10; Leonīds Zalmanovičs, Kuldīgas - 3.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Sabīles pils. budžets 1935. g.

Ineņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	28.573	53,6
Nekustama manta	4.151	7,8
Uzņēmumi un pasākumi	1.940	3,6
Pārējie	18.647	35,0
Kopā	53.311	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	8.813	16,5
Sociālā palīdzība	11.244	21,1
Izglītība	20.671	38,8
Veselības aizsardzība	72	0,1
Pārējie	12.511	23,5
Kopā	53.311	100,0

Tirdzniecības iestādes — 138.
 Pansija Valdemāra - 2, īp. S. Valdšteins, tlr. 95;
 I šķ. traktieris „Zemnieks” Rīgas - 6, īp. Frīdrihs Rozenbergs; I šķ. traktieris Talsu - 4, īp. Krišs Ievkalns, tlr. 15; ēdienu vkl. Talsu - 6, īp. Rīva Kimels, tlr. 54; ēdienu vkl. Rīgas - 11, īp. Emīlija Bārdiņš; grāmatu vkl. Rīgas - 9, īp. Otto Radovskis; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Ventspils - 7, īp. L. Kretulis; rakstāmlietu trg. Ventspils - 1/3, īp. Teodors Sprugevics; pārtikas preču vkl. Ventspils - 7, īp. Jette Ruckulis; pārtikas un sīkpreču trg. Valdemāra - 11, īp. Žanis Segliņš, tlr. 73; pārtikas preču vkl. Ventspils - 2, īp. Ārons Perlmanis, tlr. 59; pārtikas preču trg. Ventspils - 5, īp. Leiba Gangins; pārtikas preču vkl. Ventspils - 1, īp. Gīte Mendelsons; pārtikas preču trg. Ventspils - 1/3, īp. Ivalds Jēgermanis, tlr. 86; pārtikas preču vkl. Rīgas - 9, īp. Gutelis Veicmanis, tlr. 75; pārtikas preču vkl. Rīgas - 3, īp. Bence Kabilers, tlr. 49; pārtikas preču trg. Rīgas - 8, īp. Augusts Šetlers; koloniālpreču vkl. Rīgas - 8, īp. Gūtmanis Feitelbergs; pārtikas preču vkl. Rīgas - 10, īp. Šaja Kabilers, tlr. 23; pārtikas preču vkl. Rīgas - 1, īp. Lotte Reiss; pārtikas preču vkl. Rīgas - 1, īp. Mēre Perlmanis, tlr. 12; pārtikas preču vkl. Rīgas - 3, īp. Jankelis Kabilers, tlr. 56; pārtikas preču trg. Kuldīgas - 2, īp. Bērs Abbe Feldhūns; pārtikas preču vkl. Kuldīgas - 4, īp. Emīlija Strazdiņš; pārtikas preču vkl. Kuldīgas - 3, īp. Zāmuēls Glazers; pārtikas preču vkl. Kuldīgas - 8/10, īp. Ansis Ruckulis; zivju vkl. Kuldīgas - 8/10, īp. Jēkabs Brazovskis; piena produktu vkl. Ventspils - 7, īp. Mārtiņš Štāls; maiznīca Ventspils - 7, īp. Vēra Rozentāls; maiznīca Rīgas - 4, īp. A. Eglītis; maiznīca-konditoreja Strautu - 2, īp. Ģirts Alsbergs, tlr. 46; maiznīca un konditoreja Rīgas - 9, īp. Jānis Saldnieks; konditoreja Rīgas - 2, īp. Elina Štāls; konditoreja Ventspils - 7, īp. L. Kretulis; gaļas trg. Pilskalna - 2, īp. Gutelis Veicmanis, tlr. 75;

gaļas trg. Rīgas - 7, īp. I. Vulfārts; gaļas trg. Pilskalna - 2, īp. Motelis Veicmanis; gaļas trg. Pilskalna - 2, īp. Ruveins Veicmanis; gaļas un desu trg. Abavas - 2, īp. Kārlis Kristbergs; gaļas un desu trg. Rīgas - 1, īp. Mūna Jansons, tlr. 45; gaļas trg. Ventspils - 5, īp. Ābrams Margolins; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 5, īp. Žanis Busenbergs, tlr. 50; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 11, īp. Anna Kristbergs; velosipēdu un citu preču trg. Kuldīgas - 1, īp. Jānis Knēts, tlr. 88; benzīna un eļļu trg. A./S. „Apekol” Rīgas - 3, īp. Bence Kabillers, tlr. 49; pulksteņu vkl. Rīgas - 8, īp. S. Šneiders; dzelzs preču trg. Talsu - 1/3, īp. Zāmuēls Hozijansons; dzelzs preču trg. Kuldīgas - 8/10, īp. Ādolfis Grīntāls, tlr. 84; dzelzs un citu preču trg. Ventspils - 1/3, īp. Priede un Ko, tlr. 38; drogu trg. Rīgas - 11, īp. Emma Priedīte; manufaktūras preču trg. Rīgas - 8, īp. Vulfs Blumenaus, tlr. 44; manufaktūras un modes preču vkl. Rīgas - 5, īp. Rochele Kabilers; manufaktūras un modes preču vkl. Rīgas - 4, īp. Dāvids Hofmanis, tlr. 37; gatavu apģērbu vkl. Ventspils - 5, īp. Heima Bergers; bērnu apģērbu vkl. Talsu - 1/3, īp. Anna Helms; gatavu apģērbu un modes preču vkl. Rīgas - 10, īp. Hanna Grīnblats; gatavu apģērbu un cepuru vkl. Rīgas - 12, īp. Šloma Moškovičs, tlr. 58; gatavu apģērbu vkl. Rīgas - 9, īp. Rochele Šneiders; apavu vkl. Kuldīgas - 6, īp. Elīja Heimanis; sīkpreču vkl. Kuldīgas - 4, īp. Sīmanis Izakovics, tlr. 4; sīkpreču vkl. Rīgas - 8, īp. Boruchs Šindelmanis; frizētava Ventspils - 3, īp. Kārlis Apriķis; frizētava Talsu - 1, īp. Miķelis Grote; frizētava Rīgas - 15, īp. Ella Priede; frizētava Rīgas - 8, īp. Kārlis Kumermanis; kino Rīgas - 15, īp. Kristaps Kristbergs; zvēru ādu trg. Kuldīgas - 1, īp. Gita Blumenaus; trauku vkl. Kuldīgas - 8/10, īp. F. Zlotņikovs; trauku vkl. Rīgas - 10, īp. Ārons Tālbergs, tlr. 30; zārku trg. Talsu - 8, īp. Ernestis Āboliņš; zārku vkl. Ventspils - 11, īp. Ansis Dambergs; veļas un apavu trg. Ventspils - 1, īp. Olga Ozoliņš.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi pirmdienās un ceturtdienās; gada tirgi: 25. un 26. februārī, 20. aprīlī, 14. maijā, 23. jūlijā, 2. un 3. septembrī, 26. un 27. oktobrī un 10. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 127.
 Desu darbn. Kr. Barona - 27, īp. Frīcis Jansons, tlr. 45; desu darbn. Rīgas - 13, īp. Augusts Švares, tlr. 39; minerālūdens iestāde Rīgas - 7, īp. Anna Donkers, tlr. 17; mēchaniska darbn. Lāčplēša - 1, īp. Vilis Rēvalds; mēchaniska darbn. Rīgas - 13, īp. Vilis Novadnieks, tlr. 76; krāsotava un vilnas apstrād. f-ka Kuldīgas - 3, īp. Mārtiņš Bērziņš, tlr. 9; galdniec. Brīvības - 11, īp. Kārlis Dukāts; galdniecība Lāčplēša - 7, īp. Andrejs Valdmanis; sērkočiņu f-ka „Stars” Rīgas - 20, īp. A./S. „Stars”, tlr. 6; elektrības iestāde Kr. Barona - 6, īp. Sabīles pils. valde, tlr. 18.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaits: 412, no tiem apbūvēti 248, neapbūvēti 164.

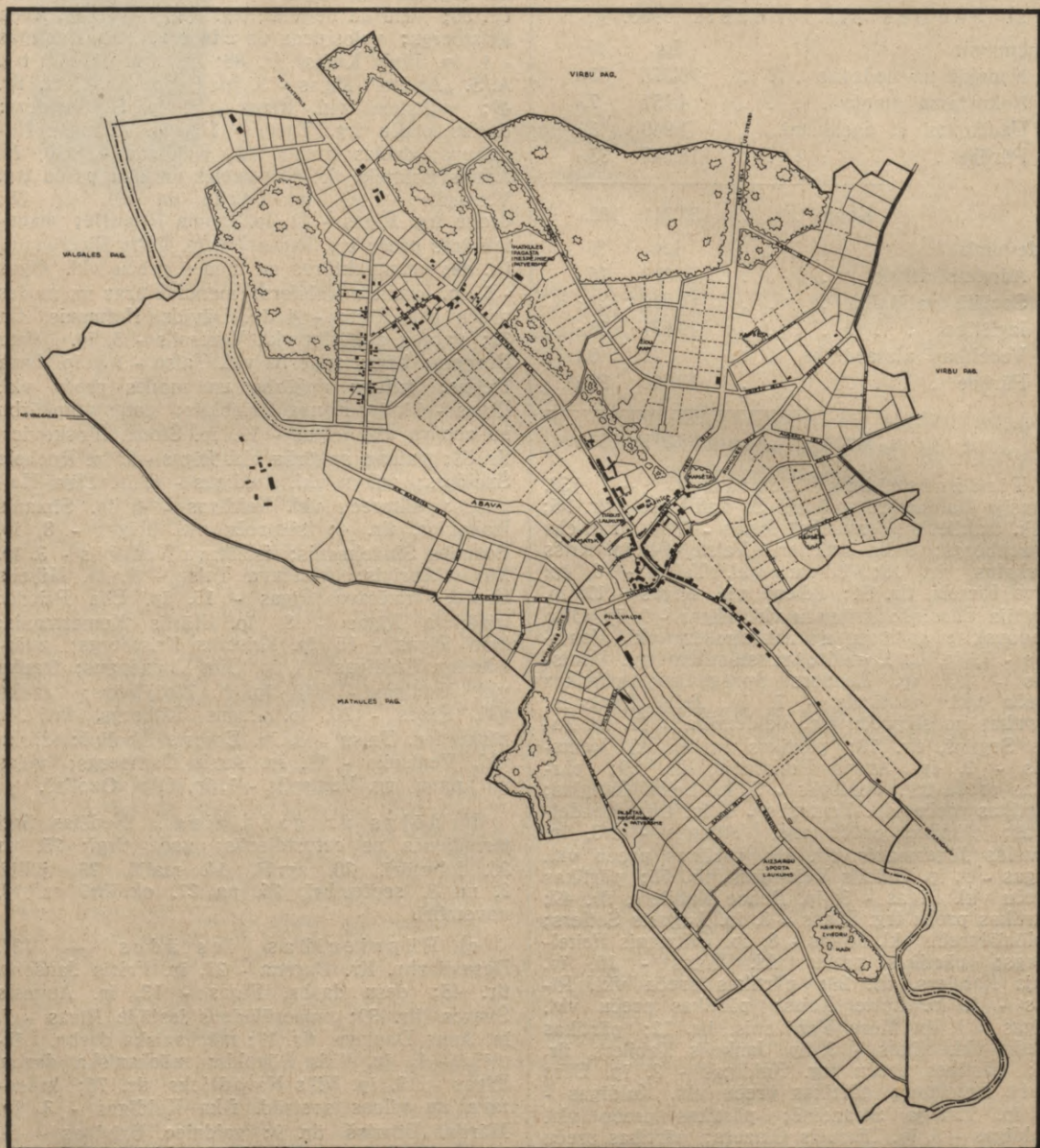
Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 218,63 ha.

Arauzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 106,61 ha, kartupeļi 57,52 ha, sakņaugi 10,24 ha, augļu un ogu dārzi 9,10 ha.

Mājlopi: 90 zirgi, 100 govslopi, 378 cūkas, 72 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Sabiles ev.-lut. baznīca, Ventpils - 46, garīdzn. Kārlis Zariņš, dz. Lāčplēša - 20 (mācītāja muižā); Mozus ticīgo draudze, Strautu - 4, ga-

Sabiles pilsētas plāns.

rīdzn. Benjāmiņš Kagens, dz. Rīgas - 4; Baptistu draudze, Ventpils - 3.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Sabiles latviešu b-ba, db. 1934. g., pr. Roberts Kalēvics, dz. Tukumā, Harmonijas - 10; Sabiles

brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1882. g., pr. Kārlis Donkers, dz. Rīgas - 32; Latvijas kara invalidu sav-bas Sabiles nod., db. 1923. g., pr. Kārlis Apriķis, dz. Tirgoņu - 8; Sabiles mednieku b-ba, db. 1931. g., pr. Jēkabs Biezais, dz. Rīgas - 13; B-bas „Latvijas vanagi“ 31. novads, db.

1928. g., pr. Jānis Kilēvics, dz. Talsu - 16; Sabiles krājaizdevu s-ba, Ventspils - 7, db. 1882. g., pr. Žanis Bērziņš, dz. Valgales pg. Rīgmaļos; Sabiles un apkārtnes krājaizdevu s-ba „Spars“, Rīgas - 8, db. 1924. g., pr. Kārlis Štrauss, dz. Matkules pg. Dravniekos; Pareizu šauš. un medību b-bas Sabiles nod., db. 1929. g., pr. Ansis Neilands, dz. Virbu pg. Sventēs.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Sabiles baznīcu cēlis Gothards Ketlers 1567. g. bez torņa, bet 1600. g. baznīca jau stipri sabrukusi. Tā gada baznīcas recēzā redzams, ka lūgts hercogs Frīdrihs dot baznīcas remontam akmeņus no vecajiem pils mūrīem, lai koris galīgi nesabruktu. 1682. g. baznīcai uzceltorni. Baznīcu vēlāk, tas ir: 1857. un 1876. g., pārbūvē, kad te arī novieto vecās pils baznīcas zvanu ar 1450. gada skaitli. 1859. g. baznīca dabū ērģeles, bet 1861. g. altārgleznu no Drēzdenes. Visai interesantu ainu sniedz baznīcas grāmatas. 1642. g. inventāra sarakstā redzams, ka baznīca stipri sagrūvusi un ka baznīcas inventārs trūcīgs. Arī 1665. g. protokolā izteikta sūdzība, ka baznīcas korim jumts sabrucis. Hercogs gan uzdevis amtmanim labot, tomēr tas nav ticis izpildīts. Baznīcas pārstāvjos ir tikai muižnieki, bet tie nekādas rēķinus neved. No 1730. g. un 1786. g. vizitācijas protokoliem redzams, ka baznīcai bijis 23 pūrv. zemes. Ērģelniests saņēmis no baznīcas lādes 22 dālderus atalgojuma naudā un 16,5 pūru

labības, par to viņam jāspēlē un jādzied latviski un vāciski — jāmaca arī vācu bērni. Latviešu ķesteris saņēmis 6 dālderus un 3 pūrvietas zemes, māca latviešu bērnus. Zvaniķis dabūjis 4 dāld. no baznīcas lādes. Baznīcas pārstāvjos ir jau pilsoņi un muižnieki.

Pilis un pilsdrupas: Sabiles ordeņa pils celta 13. g. s. Jau 1794. g. pils bij drupās. Tagad pils vieta sadalīta apbūvei.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Kuršu pilskalns pls. austrumos — apkārtnes augstākā vieta ar krāšņu skatu uz Abavas leju; Drubažu kapi, 2 km no pls., Abavas labajā krastā — lēzens pilskalns, senā akmens laikmeta mītne; Krievu jeb Ēģiptes kapi, 1 km no pls., Abavas kreisajā krastā, pieder vēlajam dzelzs laikmetam.

2. Pasaules kara notikumi. —

3. **Dabas jaukumi.** Pidvāles kalns, Karātavu kalns, Jaunsabile ar kalnu nogāzēm, kas atgādina Šveici; Abavas kreisā krastā, pretim Drubažām, kalnā — sēravots. 5 km lejpus Sabiles Abavā atrodas „Čigānu sala“. Aiz tās Abava visā platumā ar lielu troksni gāžas pār dolomīta gultni vairāk pēdas leju. Abavas krasti te apaugšui ar skaistu mežu. Šī vieta — viena no skaistākām uz Abavas. Sabile — teicama atpūtas un veselšanās vieta.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Sabiles pls. valdes tūristu mītne, pamatskolā, Ventspils ielā, Abavas krastā, prz. skolotājs J. Štrāls, tlr. Sabile 82.

22. Strenči.

Pilsēta Valkas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Trikātas (7,3 km) un Jērcēnu (3,45 km) pagastu; platība: 5,62 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Strenči — 0,95 km; Rīga — pa dzc. 141 km, vienīgi pa zc. 143 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Par Strenčiem nosauca staciju uz Rīgas-Valkas dzc. līnijas, ko atklāja 1889. gadā. Sakarā ar plašo Ziemeļvidzemes mežu izmantošanu ap staciju drīz pacēlās mājas, un jau 1895. gadā Strenči ieguva miesta tiesības. Miests izbūvējies uz Ēveles, Jaunjērcēnu un Keižu muižas zemēm. Strenčos uzcelta vājprātīgo iestāde uz Mazbrenguļu muižas zemes, ko šim nolūkam krievu valdība uzdāvēja Vidzemes muižniecībai. Pilsētas tiesības Strenčiem piešķirtas 1928. gada februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 313; no tām: mūra — 11, koka — 180, jauktas — 122, pie kam 256 — vienkārtas, 55 — divkārtas un 2 — trīskārtas ēkas. Dzīvokļu kopskaitis 614, no tiem 21 istaba-virtuve, 312 vienkārtas, 204 divkārtas, 52 trīskārtas, 17 četrkārtas, 6 piecārtas un 2 seškārtas dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 291, ar centrālo apkurināšanu 35, ar ūdensvadu 10.

Iedzīvotāju kopskaitis 1763, no tiem 781 vīrietis un 982 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1630 (92,46%) latvieši, 29 (1,64%) vācieši, 27 (1,53%) igauņi, 27 (1,53%) žīdi, 15 (0,85%) lielkrievi, 5 (0,28%) poļi, 1 (0,06%) lietuvietis un 29 (1,65%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Valkas - 4, tlr. 29. Pilsētas galva Kārlis Sūbers, Rīgas - 6, tlr. 11; valdes locekļi: Johans Brunovskis, Rīgas - 8a, tlr. 34 un Ansis Kalderovskis, Rīgas - 16; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Jānis Lakstiņš, Valkas - 4, tlr. 29.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Strenču pilsētas policija, Valkas - 4, tlr. 28, polic. uzraugs Andrejs Dravnieks, dz. Trikātas - 26a, tlr. 66.

Valkas apr. I iec. mirtiesneša rajonā, mirtiesn. Artūrs Dāboliņš, dz. Valkā, Rīgas - 2, tlr. Valka 67.

Valkas apr. I iec. izmekl. tiesn. rajonā, izm. tiesn. Vladimirs Vasiļkovs, dz. Valkā, Semināra - 19.

Valkas apr. II iec. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Jūlijs Lapiņš, dz. Smiltēnē, tlr. 108.

3. **Izglītība.** Skolas: Strenču pilsētas 6 kl. pamatskola, Rīgas - 11, tlr. 59, pr. Dāvis Melbārdis, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Berta Junge, Anna Liepiņš, Voldemārs Lorbērgs, Minna Plostnieks, Milda Krēslīņš un Vilhelms Kalējs.

Bibliotēkas: Strenču pilsētas bibliot., Valkas - 4, ar 757 sēj.; Strenču strād. patēr. b-bas bibliot., Rīgas - 5, ar 1453 sēj.; Strenču slimnīcas bibliot., Valkas - 11, ar 677 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Valsts psihiatriskā slimnīca, Valkas - 11, tlr. 20, direkt. ārsts Arvēds Sukurs, dz. slimnīcas ēkā; Latvijas sarkanā krusta Strenču nod. slimnīca, Meža - 3, tlr. 51, pr. ārsts Arvēds Sukurs, dz. Valkas - 11, tlr. 20; Latvijas sarkanā krusta Strenču nod. zobārstniecības kabinets, Meža - 4, ārste Nannija Zarēvičs; Latvijas sarkanā krusta Strenču nod. veselības kopšanas punkts, pr. ārsts Arvēds Sukurs (sk. iep.); V. Poškus mantinieku aptieka, Rīgas - 9, nomnieks provizors Eduards Ostrovskis, tlr. 23.

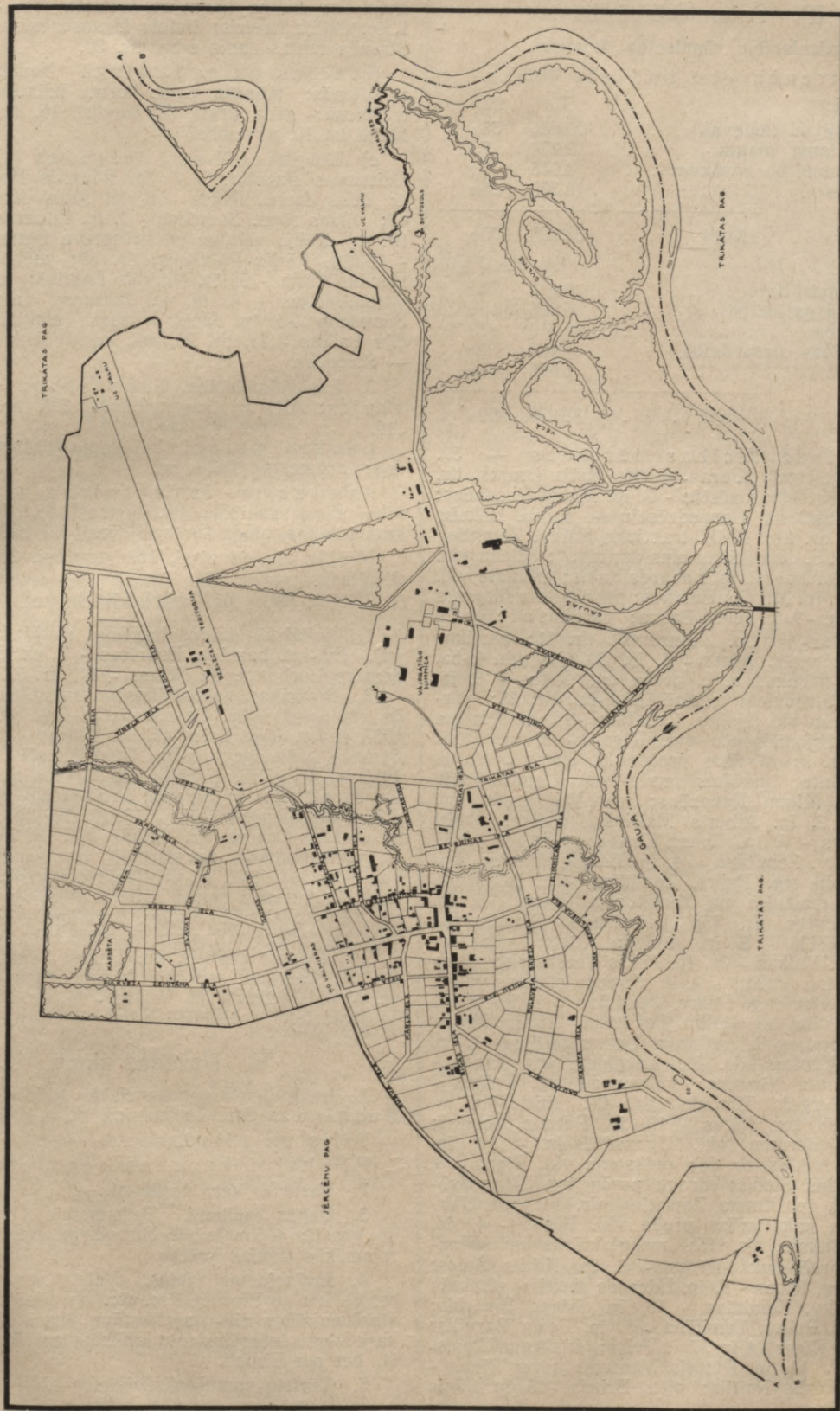
Lopārstniecība. Strenču rajona veterinārārsts Žanis Birznieks, Stacijas - 2, tlr. 33.

5. **Satiksmes.** Strenču dzc. stacija, stc. pr. Jānis Bērziņš, dz. stacijas ēkā; Strenču pasta-tēlegrafa kantoris, Rīgas - 11, tlr. 62, pastmeistars Roberts Šrāders, dz. pasta mājā.

6. **Pārējās iestādes.** Strenču virsmežniecības IV iec., mžzn. Aleksandrs Korolevs, Valkas - 18, tlr. 48; pls. ietilpst Valkas apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Valkā, Semināra - 3, tlr. 53, nod. inspekt. Oskars Ozols.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: slimnīcas direktors ārsts Arvēds Sukurs, Valkas - 11, tlr. 20; ārsts Gustavs Bergs, Valkas - 11, tlr. 18. ārsts Olgerts Fedders, Valkas - 11, tlr. 19.

Zobu ārsti: Nannija Zarēvičs, Meža - 4; Gita Tāfelšteins, Rīgas - 9, tlr. 27.

Strenču pilsētas plāns.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Strenču pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	20.686	53,1
Nekustama mantā	2.924	7,5
Uzņēmumi un pasākumi	4.945	12,7
Pārējie	10.370	26,7

Kopā 38.925 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	9.646	24,8
Sociālā palīdzība	6.225	16,0
Izglītība	16.010	41,1
Veselības aizsardzība	488	1,3
Pārējie	6.556	16,8

Kopā 38.925 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 59. Viesnīca „Rīga” Miera - 1, ip. Maija Brants, tlr. 37; pansija Ugunsdzēsēju - 2, ip. Minna Raudzēns; I šķ. traktieris Ugunsdzēsēju - 1, ip. Jēkabs Venters, tlr. 21; II šķ. traktieris Pulkv. Zemitāna - 1, ip. A./S. „Naukšēnu alus darītava”; ēdienu vkl. J. Ziemeļnieka - 2, ip. Eduards Kaķis; grāmatu vkl. Rīgas - 2, ip. Miķelis Gustavs; pārtikas un sīkpreču trg. Valkas - 9, ip. Zelma Borna; pārtikas un c. preču trg. Rīgas - 11, ip. „Konzums”, tlr. 11; pārtikas u. c. preču trg. Rīgas - 1, ip. Baltijas pat. b-ba, tlr. 24; pārtikas u. c. preču trg. Rīgas - 5, ip. Strenču Strādnieku patērētāju b-ba, tlr. 25; pārtikas preču vkl. Pulkv. Zemitāna - 9, ip. Paulīna Puika; koloniālpreču vkl. Rīgas - 3, ip. Jānis Zeipe, tlr. 2; pārtikas preču vkl. Rīgas - 16, ip. Anna Irbīte; pārtikas preču vkl. Ugunsdzēsēju - 2, ip. Minna Raudzēns; pārtikas preču trg. Rīgas - 2, ip. Alberts Maisiņš; pārtikas preču trg. Rīgas - 7, ip. Emma Dzilna; pārtikas preču vkl. Pulkv. Zemitāna - 4, ip. Emma Briedis; koloniālpreču trg. Pulkv. Zemitāna - 3, ip. Milda Ceriņš; maiznīca un konditoreja Rīgas - 5, ip. Alma Vēvers, tlr. 53; maiznīca un konditoreja Ugunsdzēsēju - 6, ip. Amālija Kaķis; gaļas un desu trg. Valkas - 2a, ip. Fricis Teršmanis; gaļas un desu trg. Valkas - 1, ip. Strenču pilsētas valde, tlr. 29; vīnu trg. Pulkv. Zemitāna - 3, ip. Milda Ceriņš; vīnu trg. Pulkv. Zemitāna - 16, ip. Minna Smerķis; alus lielnoliktava Ugunsdzēsēju - 1, ip. Jēkabs Venters, tlr. 21; augļudens trg. Rīgas - 4, ip. Anna Nimants; velosipēdu trg. Valkas - 7, ip. Sergejs Tkačuks, tlr. 49; šujmašīnu un velosipēdu trg. Rīgas - 13, ip. Pēteris Āboliņš; radio piederumu vkl. Ugunsdzēsēju - 14, ip. Roberts Apsītis, tlr. 56; pulksteņu vkl. Rīgas - 8, ip. Mārtiņš Sīpols; drogu preču trg. Ugunsdzēsēju - 2, ip. Emma Zaplatins, tlr. 14; manufaktūras un galanterijas preču vkl. Rīgas - 4, ip. Berta Čukste, tlr. 15; manufaktūras un galanterijas preču vkl. Rīgas - 3, ip. Kārlis Šulcs; apavu trg. Rīgas - 9, ip. Eduards Meiris; sīkpreču trg. Pulkv. Zemitāna - 16, ip. Minna Smerķis; frizētava Pulkv. Zemitāna - 5, ip. Berta Barviks; frizētava Rīgas - 4, ip. Jānis Velks; frizētava Ugunsdzēsēju - 14, ip. Pēteris Vanters; pirts Rīgas - 28, ip. Kārlis Polītis; pirts Brieža - 3, ip. Jānis

Reinieks; kaļķu, ķieģ. un kokmat. trg. Sedas - 1, ip. Otilija Breicis; bufete Ugunsdzēsēju - 4, ip. Strenču tautas nama s-ba, tlr. 30.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās; mēneša tirgi: katra mēneša pirmā trešdienā; gada tirgi: 17. janvārī, 15. martā, 20. jūnijā un 10. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 76. Dzirnavas Baznīcas - 2, ip. Eduards Bergs, tlr. 4; desu darbn. Rīgas - 5, ip. Jānis Akeris, tlr. 43; vilnas rūpn. Baznīcas - 2, ip. Eduards Bergs, tlr. 4; drēbju veļtve un krāsotava Ugunsdzēsēju - 10, ip. Kārlis Pālmanis, tlr. 35; mēbeļu galdniecība Kārļa - 5, ip. Rūdolfs Lakstiņš; galdnieku darbn. Rīgas - 4, ip. R. Jansons; galdniecība, Slimnīcas - 5, ip. Jānis Jansons; elektriskā stacija Valkas - 11, tlr. 20, pst. adr. Valsts slimnīca — Strenčos.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 364; no tiem apbūvēti 225, neapbūvēti 119.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 112,81 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 34,20 ha, kartupeļi 48,21 ha, sakņaugi 10,16 ha, augļu un ogu dārzi 5,46 ha.

Mājlopi: 84 zirgi, 167 govslipi, 266 cūkas, 64 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas - 7, garīdzn. Voldeimārs Lorbergs, dz. Rīgas - 11, tlr. 58.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Strenču saviesīgā b-ba, Ugunsdzēsēju - 4, tlr. 30, db. 1907. g., pr. Jānis Lakstiņš, dz. Valkas - 4, tlr. 29; Strenču krājaizdevu s-ba, Ugunsdzēsēju - 4, db. 1910. g., pr. Kārlis Rībelis, dz. Jērcēnu pg. Jeskās, tlr. Jaunjērcēni 6; Strenču brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Ugunsdzēsēju - 12, tlr. 70, db. 1908. g., pr. Arvēds Sukurs, dz. Valkas - 11, tlr. 20; Strenču namsaimnieku savstarpējā ugunsapdrošināšanas b-ba, db. 1928. g., pr. Jānis Zeipe, dz. Rīgas - 3, tlr. 2; Strenču namsaimnieku b-ba, db. 1910. g., pr. Kārlis Sloka, dz. Pulkv. Zemitāna - 22; Strenču amatnieku, ierēdņu un tirgotāju b-ba, db. 1931. g., pr. Pēteris Gailītis, dz. Pulkv. Zemitāna - 7, tlr. 64; Latvijas sarkanā krusta Strenču nod., pr. Arvēds Sukurs, dz. Valkas - 11, tlr. 20; Strenču strādnieku patērētāju b-ba.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: Strenču baznīca, celta 1907. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas jaukumi. Teiksmainie Gaujas līči un krasti; 4 km lejpus Strenčiem atrodas ievērojamākās Gaujas krāces.

4. Ievērojamas vietas. Valsts nervu slimnīca, 0,5 km no Strenču dzc. stc. un pilsētas. Slimnīcai vairākas div- un trīsstāvu ēkas. Jau pirms kara viņa piederējusi pie labākām ne tikai Krievijā, bet pat Eiropā.

5. Tūristu apmešanās vietas. —

23. Ogre.

Pilsēta Rīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Ikšķiles (11 km) un Ogresgala (4 km) pagastu; platība: 8,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Ogre — 50 metri; Rīga, lietojot dzc. — 34 km, pa zemes ceļu 36 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Kā vasarnīcu rajons Ogre sākusi izveidoties ar 1874. gadu, kad Rīgas pilsēta Ikšķiles mežniecībā ietilpstošo „Ogres parku“ sadalīja gruntsgabalos, kurus izdeva atsevišķām personām vasarnīcu celšanai. Līdz 1920. g. Ogre kā bieži apdzīvota vasarnīcu vieta ietilpa Ikšķiles pagasta pašvaldības robežās, bet 1920. gadā, sakarā ar šī vasarnīcu rajona straujo uzplaukumu, Ogres piešķīra miesta pašvaldības tiesības. Turpmākos gados Ogres miesta platība pakāpeniski paplašinājusies, pievienojot zemes gabalus no Ikšķiles un Ogresgala pagastiem. Pilsētas tiesības Ogres piešķirtas 1928. gada 25. februārī.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 534, no tām: mūra — 38, koka — 410, jauktas — 86, pie kam 130 vienstāva, 372 divstāvu un 32 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 722, no tiem 53 istabas-virtuves, 278 vienistabas, 206 divstāvu, 121 trīsstāvu, 41 četrstāvu, 10 piecistāvu, 5 sešstāvu, 2 septiņstāvu un 6 dzīvokļi ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 338, centrālās apkurināšanas nav, ar ūdensvadu 47.

Iedzīvotāju kopskaits 1727, no tiem 841 vīrietis un 886 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1440 (83,38%) latvieši, 75 (4,34%) lielkrievi, 50 (2,89%) žīdi, 72 (4,17%) vācieši, 64 (3,71%) poļi, 13 (0,75%) baltkrievi, 6 (0,35%) lietuvieši, 5 (0,29%) igauņi un 2 (0,12%) pārējo tautību iedzīvotāji.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Brīvības - 11, tlr. 18. Pilsētas galva Jūlijs-Alberts Mārsons, Meža pr.

3, tlr. 22, pls. galvas biedrs Pēteris Liepiņš, Lapu - 10; valdes loceklis Mārtiņš Pūris, Brīvības - 28, tlr. 27; pls. būvodaļas vadītājs Kārlis Cēbers, Zvaigžņu - 6; pls. dzimtsarakstu nod. prz. Kārlis Klaviņš, Rīgas - 9; pls. bāriņu tiesas priekšsēdēt. Alfrēds Čikste, Kalna pr. 14; pls. sekretārs Oskars Ozoliņš, Brīvības - 11, tlr. 18.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rīgas apr. I iec. polic. uzraugs Jānis Lapiņš, Rīgas - 13, tlr. 59.

3. **Izglītība.** Skolas: Ogres pilsētas 6 kl. pamatskola, Brīvības - 11, tlr. 32, prz. Jānis Putniņš, dz. skolā; skolotāji: Teodors Spuriņš, Liliņa Spuriņš, Irma Jansons, Alberts Tūlijs, Pauls Balodis un Velta Silpiņš.

Bibliotēkas: Ogres kultūras un palīdzīb. b-bas bibliot., Rīgas - 11, 1431 sēj.; Ogres pilsētas bibliot., Krasta - 5, 1472 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Ogresgrīvas muižas bērnu sanātorija, uztur Latvijas tuberkulozes apkarošanas b-ba, tlr. 83; Rīgas centrālās slimnīcas bērnu kolonija, Gaismas pr. 2/6, tlr. 54; „Saulstaru“ atpūtas nams, uztur Kooperatīvu un sabiedr. iestāžu darbinieku slimnīca, tlr. 102. Aptieka, Brīvības - 22, tlr. 38, ip. Pēteris Šīrons.

Lopārstniecība. Veterinārārste Velta Cīrulis, Bērzu alejā 9, tlr. 87.

5. **Satiksmes.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Brīvības - 22, tlr. 19, priekšnieks Roberts Engēlis, dz. turpat.

Ogres dzelzceļa stacija, pr. Antons Pudāns, Brīvības - 9, tlr. 7; dzc. pstn. Jaunogre; dzc. pstn. Pārogre.

6. **Pārējās iestādes.** Valsts autonomā Juglas elektrības uzņēmuma Ogres rajona prz. Jānis Ziemeļis, Tīnūžu - 13, tlr. 5; Rīgas apr. I iec. nodokļu inspekt. vec. pal. Fricis Kalniņš, Lapu - 9.

Rīgas pilsētas Ikšķiles mežniecība, Upes pr. 16, tlr. 4, mžzn. Pēteris Ezers.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Sofija Trēziņš, Brīvības - 32, tlr. 17; Valentīns Vasilkovs, Upes pr. 2, tlr. 16; Hildeberts Tizenhauzens, Bērzu alejā 5, tlr. 1; Emīlija Seglinieks, Tīnūžu - 3, tlr. 71.

Zobu ārsti. Alīde Grotāns, Upes pr. 4;
Menucha Jankelovičs, Upes pr. 7.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Ogres pils. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	47.710	81,7
Nekustama manta	3.585	6,1
Uzņēmumi un pasākumi	387	0,7
Pārējie	6.728	11,5
Kopā	58.410	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	12.609	21,6
Sociālā palīdzība	6.040	10,3
Izglītība	16.845	28,8
Veselības aizsardzība	1.018	1,8
Pārējie	21.898	37,5
Kopā	58.410	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 124.
Atpūtas nams un pansija Bērzu - 8, ip. Elizabete
Firhuf-Valfers, tlr. 8; pansija Tīnužu - 8, ip.
Karolina Klinklaus, tlr. 77; pansija Bērzu alejā
2, ip. Aleksandrs Pilajis, tlr. 78; I šķ. restorāns
Brīvības - 28, ip. Nikolajs Osipovs, tlr. 44; I
šķ. restorāns un viesnīca Brīvības - 4, ip. Elza
Ausbikis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Brīvības

Ogres pilsētas plāns.

- 18, ip. Ogres skolotāju kooperatīvs; pārtikas
preču trg. Vidus prosp. 20, ip. Berta Kronkalns;
manufaktūras un sīku preču vkl. Brīvības - 12, ip.
Marija Miķelsons; pārtikas preču vkl. Tirgoņu -
9, ip. Lidija Mišuriņš; pārtikas preču vkl.
Brīvības - 22, ip. Alfrēds Zaķis, tlr. 10; pārtikas
preču trg. Brīvības - 11, ip. Viktors Pluksis, tlr.
93; pārtikas preču trg. Brīvības - 30, ip. Jānis
Miķelsons; pārtikas preču trg. Lielvārdes - 24a,

ip. Augusts Kļaviņš; pārtikas preču trg. Lielvār-
des - 20, ip. Jānis Ābolkalns; pārtikas preču trg.
Līču - 4, ip. Vera Kļaviņš; pārtikas preču trg.
Brīvības - 27, ip. R. Abramsons, tlr. 72; pārtikas
preču trg. Brīvības - 25, ip. Kārlis Kalniņš; pārti-
kas preču trg. Strēlnieku prosp. 16, ip. Marija
Elsītis; pārtikas preču trg. Lielvārdes - 20a,
ip. Olga Sleja; koloniālpreču trg. Brīvības - 13,
ip. Peiselis Kacens; koloniāl- un dzelzs lietu

trg. Brīvības - 18, ip. Bruno Zvigne, tlr. 57; dažādu preču vkl. Brīvības - 2, ip. Hiršs Meiersons, tlr. 89; dažādu preču trg. Brīvības - 12, ip. S. Vics un M. Frīdbergs, tlr. 52; dažādu preču trg. Rīgas - 1, ip. Augusts Balodis; dažādu preču trg. L. Dārza - 15, ip. Jēkabs Vics, tlr. 76; dažādu preču trg. L. Dārza - 8, ip. Jēkabs Vārna; maiznīca-konditoreja Brīvības - 21, ip. Mārtiņš Pūre, tlr. 27; maiznīca-konditoreja Brīvības - 16, ip. Stefans Rusa, tlr. 14; gaļas un desu trg. Brīvības - 12, ip. Mile Austriņš, tlr. 91; gaļas un desu trg. Tinužu - 1, ip. Margote Rašiks, tlr. 61; gaļas un desu trg. Brīvības - 11, ip. Natālija Puriņš, tlr. 40; vīnu trg. Brīvības - 12, ip. Elza Ausbikis, tlr. 9; vīnu trg. Rīgas - 1, ip. Augusts Balodis; vīnu trg. Tinužu - 1, ip. Emma Dzelzskalns; alus, augļu-minerālūdeņu trg. Brīvības - 2, ip. Ilģeciema alus darītavas A./S. lielnoliktava, tlr. 84; parf. un krāsu trg. Brīvības - 18, ip. Oskars Vibke; frizētava Brīvības - 27, ip. Sofija Freibergs; frizētava Brīvības - 13, ip. Katrīna Kirsis, tlr. 101; frizētava Tirgoņu - 2a, ip. Anna Zvirgzds; frizētava Tirgoņu - 4, ip. Gaida Monaks; frizētava Brīvības - 12, ip. Lilija Blicāvs; peldu iestāde - pirts Brīvības - 22, ip. P. Širons, tlr. 38; rokdarbu vkl. Tirgoņu - 6, ip. Emma Kalniņš; bufete Ogres stacijā, ip. Dzelzceļu virsvalde.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās un sestdienās; gada tirgi: trešdienā priekš Jurgu dienas un septembra beidzamā trešdienā.

c) Rūpniecības iestādes — 82; Dzirnava Dzirnava - 1, ip. F. Zommerā mant., tlr. 11; maiznīca Brīvības - 21, ip. Mārtiņš Pūre, tlr. 27; desu darbn. Brīvības - 12, ip. M. Austriņš, tlr. 91; desu darbn. Tinužu - 1, ip. Margote Rašiks; desu darbn. Brīvības - 11, ip. Natālija Puriņš, tlr. 40; Vilnas kārst. un vērp. Lielvārdes - 26, ip. Gūtmanis Himmelhochs, pst. adr. Rīgā, Blaumaņa - 16/18, dz. 5, tlr. 26762; mēbeļu galdn. Brīvības - 2, ip. Kārlis Baltkaulis; galdniecība Rīgas - 8, ip. Alberts Dreimanis, tlr. 74; galdniecība Līču - 2, ip. Jānis Stārķis, tlr. 82; papes f-ka Lielvārdes - 26, ip. Gūtmanis Himmelhochs, pst. adr. Rīgā, Blaumaņa - 16/18, dz. 5, tlr. 26762.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 747, no tiem apbūvēti 522, neapbūvēti 225.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: a) a) zeme 221,97 ha.

A) zemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 71,91 ha, kartupeļi 37,52 ha, sakņu augi 13,73 ha, augļu un ogu dārzi 42,50 ha.

Mājlopi: 71 zirgs, 162 govslopi, 211 cūkas, 15 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Lielvārdes - 15, garīdzn. Viesturs Šēfers, dz. Baznīcas - 1, tlr. 30.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Ogres tirgotāju un namsaimnieku b-ba, db. 1929. g., pr. Roberts Miķelsons, dz. Brīvības - 12, tlr. 94; Ogres parka vasarn. īpašn. un irnieku b-ba, db. 1923. g., pr. Pauls Grosmans, dz. Suntažu - 1; Ogres namīpašnieku b-ba, db. 1925. g.; Jaunogres labiericības b-ba, db. 1926. g., pr. Jānis Titmanis, dz. Vidus pr. 3; Ogres sporta b-ba, db. 1928. g., pr. Alfrēds Kalniņš, dz. Lielvārdes - 18, tlr. 18; Pārogres labiericības b-ba, pr. Oskars Krievs, dz. Lakstīgalu - 5; Jaunā parka labieric. b-ba, db. 1933. g., pr. Otto Rulle, dz. L. Smilšu - 7; Ogres un apkārtnes mūzikas b-ba, pr. Jānis Putniņš, dz. Brīvības - 11, tlr. 32; Ogres mednieku b-ba, pr. Pauls Baumanis, dz. Kalna prosp. 1, tlr. 79; Ogres kultūras un palīdz. b-ba, db. 1935. g., pr. Roberts Galindons, dz. Vidus prosp. 5; Ogres-Ikšķiles zvejnieku b-ba, pr. Pēteris Bērziņš, dz. Lielvārdes - 26; Ogres brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1910. g., pr. Mārtiņš Krasniņš, dz. Rūpnieku - 10; Latv. bērnu draugu b-bas Ogres nod., db. 1934. g., pr. Viesturs Šēfers, Baznīcas - 1, tlr. 30; Ikšķiles krājaizd. s-ba, pr. Bernhards Lazdiņš, dz. Ikšķiles pg. Landavās, tlr. 55.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Ogres ev.-lut. baznīcai likti pamati 1929. g. Baznīcas būve pabeigta 1930. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** Pasaules karā Ogri stipri cietusi.

3. **Dabas jaukumi.** Ogres upes stāvie krasti, apauguši lapu un skuju kokiem; Ogres Kangari, kas aizņem visu Ogres parku, Vilku kalni, Grantskalni, Zilie kalni (ieteicami slēpotājiem), Bākas kalns, kuŗa galā paceļas jaunceltās sanātorijas tornis; Ogres apkārtņē visaugstākais kalns — Kenčkalns, kur vecos laikos bijusi Daugavas lībiešu pils, vēlāk — baznīca.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Aizsardžu pulc. tūristu mītne, Krasta - 5, pr. O. Zaļkalne.

24. Kandava.

Pilsēta Talsu apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robežas, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Kandavas (12,3 km) pagastu; platība: 4 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Kandava — 7 km; Rīga, pa dzc. — 92 km, vienīgi pa zc. 90 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Savu nosaukumu Kandava guvusi no līviem: viņu valodā Kandove nozīmē vietu ūdens malā vai stūrī. Tas atbilst Kandavas ģeogrāfiskam stāvoklim Abavas asajā likumā. Šī vieta bijusi apdzīvota jau aizvēsturiskos laikos, uz ko norāda vairāki pilskalni Abavas krastos. Vēsturiskos avotos Kandava minēta 1230. gada līgumā ar Rīgas bīskapu. Ordeņa mestrs Zeincs Eberhards 1254. gadā te uzcēla pili, ap kuru drīz izcēlās miests un uz Abavas kreisā krasta uzcelta koka baznīciņa. Pirmā latviešu baznīca celta hercoga Gotharda Ketlera laikā. Karos Kandava vairākkārt nopostīta, 1659. un 1703. gadā to izlaupījuši un nopostījuši zviedru karapulki. 1710. gada mērī gandrīz visi iedzīvotāji apmirusi, ēkas pamestas un sabrukkušas, tāpat sabrukusi arī pamestā ordeņa pils, no kuras tagad atlikušās tikai drupas un četrstūrainis tornis. No visa šī pilsētiņa atkopusies visai lēni, jo apkārtējie apstākļi nav bijuši labvēlīgi tās attīstībai: Abavas ūdens ceļa nozīme samazinājusies, bet 1904. gadā atklātā Jelgavas-Ventspils dzc. līnija novilkta Kandavai sānis. Pasaules kara laikā, 1915. gadā, pilsētu atstājuši 75% iedzīvotāju. Zināmu rosību pilsētas dzīvē sagaida no sēra un dūņu dziedniecības iestādes darbības, kas atklāta 1902. gadā un pēc pasaules kara atjaunota. Pirms kara Kandavas pašvaldību vēlēja pēc 1892. gada pilsētu likuma noteikumiem. Pilsētas tiesības tā ieguva 1919. gada augustā.

Pilsētas ģerbonis: sudraba laukumā iešķērsi zaļš ozola zars ar trim lapām augšpusē un trim zelta zilēm apakšpusē.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 223, no tām: mūra — 134, koka — 81, jauktas — 8, pie kam 158 vienstāva, 60 divstāvu un 5 trīsstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 668, no tiem 230 istabas-virtuves, 246 vienistabas, 115 divstāvu, 47 trīsistāvu, 18 četrstāvu, 6 piecistāvu, 2 sešstāvu, 4 dzīvokļi ar septiņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisko apgais-

mošanu 205, ar ūdensvadu 6; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Kandavā nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1718, no tiem 780 vīrieši un 938 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1487 (86,55%) latvieši, 124 (7,22%) vācieši, 68 (3,96%) žīdi, 13 (0,76%) lielkrievi, 3 (0,17%) poļi, 1 (0,06%) lietuvietis, 1 (0,06%) igauņis un 21 (1,22%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Talsu - 9, tlr. 13. Pilsētas galva Kārlis Kārklīšs, pls. valdes namā, tlr. 23; valdes locekļi: Krišs Rozentāls, Lielajā - 8 un Andrejs Riekstiņš, Dārza - 10; pilsētas sekretārs-grāmatvedis un dzimtsarakstu nodaļas pr. Pēteris Jancis, Liepu - 5, tlr. 1; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Kārlis Kārklīšs, pilsētas valdes namā, tlr. 23.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Kandavas pilsētas polic., Lielajā - 18, tlr. 2, polic. uzraugs Aleksandrs Kalnozols, dz. polic. ēkā.

Kandavas iec. miertiesas, miertiesn. Nikolajs Jansons, Dārza - 6, tlr. 9.

Talsu apr. izmekl. tiesn. rajonā, izmekl. tiesn. Pauls Pētersons, dz. Talsos, Milenbacha - 2.

Talsu apr. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Pauls Kupševics, dz. Talsos, Kr. Valdemāra - 18.

3. **Izglītība.** Skolas: Kandavas pilsētas apvienotā 6 kl. pamatskola, Lielajā - 9 un Sabiles - 8, pr. Pēteris Kalniņš, dz. Sabiles - 8. Skolā darbojas šādi skolotāji: Žanis Bergmanis, Elizabete Blāze, Pauline Erhards, Elvira Nelsons, Kārlis Veinbergs, Voldemārs Dārziņš, Ervīns Zariņš un Lūcija Jākobsons.

Kandavas vācu pamatskola, Talsu - 11, pr. Benigna Šteins, dz. Lielajā - 6.

Bibliotēka: Kandavas sadraudzīgās b-bas bibliot., Lielajā - 16, ar 1914 sēj.; Kārļa Veinberga bibliotēka, Sabiles - 10, ar 6682 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Danenberga sēravotu iestāde, Jelgavas - 2, tlr. 94, ip. Emīlija Danenbergs; Latvijas sarkanā

krusta veselības kopšanas punkts, Lielā - 27; Vecā aptieka, Sabiles - 7, īp. Lotārs Vintellers, tlr. 26; Jaunā aptieka, Tirgus lauk. 7, īp. Kārlis Reinholds, tlr. 28.

Lopārstniecība. Kandavas rajona veterinārārsts Jānis Bērtiņš, Priežu - 6, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Kandavas pasta-tēlegrafa kantoris, Lielajā - 27, tlr. 142, pastmeistars Žanis Rumba, dz. pasta mājā, tlr. 141; Šoseju un zemes ceļu dep-ta VIII raj. ceļu meistars Georgs Līvens, Lielajā - 22, tlr. 70.

6. **Pārējās iestādes.** Kandavas pagasta valde, Sabiles - 8, tlr. 16, pg. vecākais Jānis Baimāns, dz. Kandavas pg. Smirniekos; Kandavas virsmežniecība, Lielajā - 43, vmžz. Aleksandrs Bitners, dz. Caibes mājā, tlr. 5; Kandavas virsmežniecības beziecirķņa mžzn. Eduards Priedīts, dz. Liepu - 8, tlr. 106; pls. ietilpst Talsu apr. nodokļu inspekcijā, Talsos, Rožu - 3, tlr. 47, nod. inspekt. Jānis Odziņš.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Kandavas rajona ārsts Vladimirs Stiprais, Lielajā - 2, tlr. 53; ārsts Reinhardis Bērs, Liepu - 5, tlr. 4. Zobu ārsti: Zelma Jēkabsons, Lielajā - 27, tlr. 60; Marija Kiršteins, Ūdens - 4.

Vecmāte: Lilija Lejas-Krūmiņš, Sabiles - 1, tlr. 71.

Advokāts: zvēr. adv. pal. Augusts Reimānis, Sabiles - 2, tlr. 79.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Kandavas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļu un nodevas	24.713	60,1
Nekustama manta	6.396	15,6
Uzņēmumi un pasākumi	4.293	10,4
Pārējie	5.721	13,9
Kopā	41.123	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	10.415	25,3
Sociālā palīdzība	9.423	22,9
Izglītība	8.294	20,2
Veselības aizsardzība	360	0,9
Pārējie	12.631	30,7
Kopā	41.123	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 112. „Kandavas viesnīca“, I šķ. traktieris Lielā - 14, īp. Augusts Pedraudze, tlr. 49; I šķ. viesnīca Sabiles - 3, īp. Aleksandrs Jēgermanis, tlr. 10; I šķ. traktieris „Gambija“ Lielā - 16, īp. Jānis Andersons, tlr. 103; ēdienu vkl. Lielā - 16, īp. Otilija Bārs; ēdienu vkl. Lielā - 27, īp. Marija Zandbergs; ēdienu vkl. Lielā - 25, īp. Lizete Rozenštamis; tējnīca Lielā - 10/12, īp. Lavīze Feldmanis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 8, īp. Hermanis Bergs; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Sabiles - 1, īp. Juris Birznieks; pārtikas preču vkl. Jelgavas - 9, īp. Vēra Frišfelds; pārtikas preču un trauku trg. Lielā - 23, īp. Alberts Bekmanis;

pārtikas un tabakas preču trg. Sabiles - 3, īp. Fridrihs Jēgermanis; pārtikas preču trg. Dārzu - 10, īp. Fricis Deguts; pārtikas preču trg. Tirgus l. 1, īp. Frīda Levinsons; pārtikas preču trg. Tirgus l. 2, īp. Minna Simansons; pārtikas preču vkl. Tirgus l. 3, īp. Sore Bergmanis; pārtikas preču trg. Tirgus l. 6, īp. Dveira Frīdbergs; pārtikas preču trg. Lielā - 29, īp. Haja. Sore Jākobsons, tlr. 22; pārtikas un tabakas preču trg. Lielā - 4, īp. Ansis Fuksis; pārtikas preču vkl. Lielā - 5, īp. Ansis Frīdenbergs; pārtikas preču trg. Lielā - 31, īp. Ābrams Frīdbergs, tlr. 55; pārtikas preču trg. Lielā - 37, īp. Artūrs Valkarājs; pārtikas un sīku preču vkl. Lielā - 18, īp. Osvalds Osterlāde; pārtikas un sīku preču trg. Lielā - 16, īp. Fricis Viļumsons; pārtikas un tabakas preču trg. Lielā - 27, īp. Hanna Kālmanis; pārtikas preču un trauku trg. Jaunā - 3, īp. Hanna Bragins; jauktu preču trg. K./S. „Avots“ Lielā - 12, īp. Kačevskis un Heinr.-Pauls Ģraudīņš, tlr. 27; piena un sakņu trg. Lielā - 35, īp. Otto Kārklīņš; piena un piena produktu trg. Talsu - 3, īp. Pēteris Ruskulis; siernīca Daigones - 9, īp. Fricis Upenieks, tlr. 109; maiznīca Jelgavas - 4, īp. Eduards Klints; maiznīca Sabiles - 1, īp. Augusts Veinbergs; maiznīca Talsu - 6, īp. Alberts Lācekliis; gaļas trg. Lielā - 16, īp. Fricis Goldbergs; gaļas trg. Tirgus l. 3, īp. Ernests Šplīts; gaļas trg. Tirgus l. 4, īp. Mārtiņš Mežaraups, tlr. 62; vīnu un degvīna trg. Lielā - 16, īp. Sapa Viļumsons, tlr. 80; vīnu un degvīna trg. Lielā - 18, īp. Vilis Plūģis; alus lielnoliktava Lielā - 13, īp. Lība Lācis, tlr. 81; alus lielnoliktava Sabiles - 3, īp. A./S. „Iļģeciems“, prz. Aleksandrs Jēgermanis, tlr. 10; latola un petrolejas trg. Sabiles - 3, īp. A./S. „Apekol“, tlr. 10; radio aparātu un piederumu trg. Lielā - 27, īp. Žanis Rumba; pulksteņu un zeltlietu trg. Lielā - 18a, īp. Alberts Bergs, tlr. 90; pulksteņu un citu preču trg. Sabiles - 1, īp. Žanis Zalcmānis; dzelzs un pārtikas preču trg. Sabiles - 2, īp. Fridrihs Čaibe; drogu vkl. Lielā - 6, īp. Jekabs Tāls; drogu vkl. Lielā - 27, īp. Pēteris Seržāns; manufaktūras un citu preču trg. Lielā - 25, īp. Dāvids Blūmbergs; manufaktūras un modes preču trg. Lielā - 6, īp. Kārlis Valdmanis; manufaktūras preču trg. Ūdens - 2, īp. Leiba Hiršbergs; manufaktūras preču vkl. Sabiles - 5, īp. Dora Šlipoks; manufaktūras preču vkl. Tirgus l. 2, īp. Ābrams Frīdbergs; galanterijas preču vkl. Jaunā - 1, īp. Jūlija Inte; cepuru un citu preču trg. Sabiles - 1, īp. Haimis Verblovs; ādu, apavu un pārtikas preču trg. Lielā - 21, īp. Ore Neimanis, tlr. 50; apavu trg. Lielā - 29, īp. Fricis Zīds; apavu trg. Sabiles - 1, īp. Bērs Durbachs; frizētava Ūdens - 2, īp. Vilma Liepa; frizētava Lielā - 18, īp. Alvine Tauriņš; frizētava Lielā - 27, īp. Jānis Puriņš; frizētava Lielā - 21, īp. Alfrēds Dundurs; frizētava Lielā - 12, īp. Edgars Jeige; pirts Pils - 7, īp. Jānis Āboltiņš; vainagu un māksl. puķu trg. Lielā - 6, īp. Vilhelmine Šteins; trauku un kolōniālpreču trg. Sabiles - 5, īp. Mozus Jankelovics; koka materiālu trg. Zemītes - 4, īp. Edgars Sūjānis, tlr. 77.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās; gada tirgi: 22. martā, pirmdienā pēc Jēkabu dienas, 17. maijā, 29. jūnijā, pirmdienā pēc Jēkabdienas, 23. augustā, 9. septembrī, 12. un 13. oktobrī un pirmdienā pēc Mārtiņdienas.

c) Rūpniecības iestādes — 123. Elektriķas centrāle Lielajā - 9, īp. Kandavas pils. pašvald., tlr. 84; pienotava Lielā - 1, īp. Kandavas piens. s-ba, tlr. 11; mēchaniska darbn. Lielā - 31, īp. Krišs Podnieks; drēbju krāsotava Lielā - 7, īp. Vilis Vizbulis, tlr. 20; vilnas kārstuve, Jelgavas - 1, īp. E. Danenbergs, tlr. 15; ādu gērētava Lapu - 9, īp. Eduards Leitarts; koku zāgētava Valtermuižas - 3, īp. Fricis Strautmanis, pst. adr. Talsu - 16; galdn. darbn. Talsu - 9, īp. Kārlis Kārklīšs, tlr. 23; mēbeļu galdn. Kalna - 2/4, īp. Fricis Bērziņš; būvgaldn.

Zemītes - 11, īp. Kārlis Grundmanis; būvgaldnīcība Zemītes - 7, īp. Andrējs Krūrmanis.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 304; no tiem apbūvēti 205, neapbūvēti 99.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 249,14 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-bība un pākšaugi 127,64 ha, kartupeļi 40,40 ha, sakņaugi 16,32 ha, augļu un ogu dārzi 18,87.

Mājlopi: 77 zirgi, 130 govslopi, 260 cūkas, 47 aitas.

Kandavas pilsētas plāns.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. latv. dr. baznīca, Kalna ielā, garīdzn. Richards Zariņš, dz. Kandavas mācītājmuižā, tlr. 44; Ev.-lut. vācu draudze, garīdzn. Kārlis Tempels, dz. Dārza - 3; Bīsk. metodistu draudze,

Baznīcas - 1, garīdzn. Kārlis Beika, dz. Zemītes - 15; 7. dienas adventisti, Ozolu - 4, tlr. 101; Mozus tic. draudze, Lielajā - 33.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Kandavas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Tīrgus lauk. 9, tlr. 73, db. 1870. g., pr. Osvalds Jegermanis, dz.

Sabiles - 3, tlr. 10; Kandavas mednieku b-ba, db. 1929. g., pr. Pēteris Seržāns, dz. Lielajā - 16, tlr. 45; Kandavas sadraudzīgā b-ba, Lielajā - 16, db. 1901. g., pr. Vilis Vizbulis, dz. Lielajā - 7, tlr. 20; Kandavas sadraudzīgās b-bas krājaizdevu s-ba, db. 1903. g., pr. Bērtulis Vīnbergs, dz. Kandavas pg. Bužiņos, tlr. Pūre 27; Latvijas sarkanā krusta Kandavas nod., Lielajā - 27, db. 1920. g., pr. Ervīns Zariņš, dz. Kandavas mācītājmuižā, tlr. 44; Latv. veco strēlnieku b-bas Kandavas nod., db. 1927. g., pr. Jānis Steinbergs, dz. Kandavas pg. Zaķos; Vācu vecāku sav-bas Kandavas nod., db. 1921. g., pr. Joachims Bernevis, dz. Kalna - 2, tlr. 26; Kandavas kūrorta b-ba, db. 1934. g., pr. Jānis Bērtiņš, dz. Priežu - 6, tlr. 25; Starptaut. kustoņu aizsardzības b-bas Latvijā Kandavas nod., db. 1929. g., pr. Marija Tinte, dz. Liepu - 4, tlr. 21; Kandavas piensaimnieku s-ba, Lielajā - 1, db. 1931. g., pr. Jānis Bauers, dz. Kandavas pg., tlr. 11; Latv. savstarp. apdrošin. b-bas Kandavas nod., db. 1907. g., pr. Eduards Meija, dz. Pils - 3, tlr. 42; Kandavas krājaizdevu s-ba, Sabiles - 3, db. 1883. g., pr. Osvalds Jēgermanis, dz. Sabiles - 3, tlr. 10; Latvijas zirgaudzētāju b-bas Kandavas nod., db. 1929. g., pr. Jānis Bērtiņš, dz. Priežu - 6, tlr. 25; Kandavas lopkopības pārraudzības b-ba „Abava“, db. 1924. g., pr. Jānis Bērtiņš (sk. iepr.); Kandavas rajona sugas lopu audzētāju b-ba, db. 1930. g., pr. Jānis Bērtiņš (sk. iepr.); Kandavas sēravotu s-ba, pr. Richards Zariņš, dz. Kandavas mācītājmuižā, tlr. 44.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.

Baznīcas: pie ordeņa pils bij kapella, kur noturēja dievvārdus, bet drīz uz Abavas upes kreisā krasta uzcēla koka baznīcu. 1565. g. vizitācijā te minēta tikai maza koka baznīciņa. Jau pirmos

gadus desmitos pēc miesta izcelšanās te bez pils baznīcas minētas vēl 2, viena vācu, otra nevācu. 1617. g. pils baznīcā vēl noturēti dievvārdi. 1736. g. uzcelta tagadējā baznīca uz Abavas labā krasta. Tā pārbūvēta 1781. g. un 1844. g.; tornis nācis gatavs tikai 1889. g. Baznīcā redzama skaista altāra glezna un kokā grieztiem apustuļu tēliem bagātīgi izgreznota kancele un altāra sēdekļi. Kokgriezumi ieturēti vecā baroka stilā.

Pilis un pilsdrupas: no Kandavas ordeņa pils, kurā bij pilskunga mitekļis, tagad palikušas tikai drupas un 1 tornis; kā dzīvošanai nederīga tā pamesta 1750. g. un sabrukusi. Pils akmeņi izlietoti vēlākām pilsētiņas būvēm. No zviedru laikiem vēl palikušas t. s. zviedru skanstis.

Pilskalni, kapenes, senvietas: pilskalns „Baznīckalns“, pls. ziemeļu galā, kreisajā pusē Tukuma ceļam, 8—10 m augsts, ar 3 m augstu uzbērumu, 1 m biezu mītu slāni; akmens laikmeta atradumi Rūmenes - 9 un Andersona dārzā; nezināma laikmeta kalniņu kapi Abavas ielejā pretim pilskalnam; vēsturisko laiku kapi Liņķu kapos un Kapu kalnā. Kalnā un apkārtnē atrasti dažādi bronzas un dzelzs priekšmeti, kā arī krama atšķiļas.

2. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi. 1915. g. 75% iedzīvotāju izceļoja; pasaules karā pilsēta maz cietusi. Latvijas tapšanas laikā vācu dzelzdivīzijas soda ekspedīcija nogalinājusi ap 30 cilvēku.

3. Dabas iaukumi. Abavas ieleja ar augstiem krastiem un dziļām sāngravām, t. s. Kurzemes Šveice. Kandavas pilsēta atrodas kalnainā apgaibalā.

4. Tūristu apmešanās vietas. Kandavas pls. valdes tūristu mītne, apvienotās pamatskolas telpās, Lielajā - 9, prz. H. Bergs (no pl. 9—17, Lielajā - 8).

25. Preiļi.

Pilsēta Daugavpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsētu robežo Preiļu pagasts (robežas garums 9,2 km); platība: 3,6 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Aglona — 20 km; Rīga, lietojot dzc. — 279 km, vienīgi pa zemes ceļu (caur Līvāniem) 200 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** 1382. gadā Preiļi minēti kā Borchu īpašums. No 1472. gada Preiļos rezidēja Livonijas ordeņa mestrs Bernds fon der Borchs. 1563. gadā poļu karalis Sigismunds Augusts apstiprināja Preiļus par Borchu īpašumu. 1825. gadā grāfs Borchs lūdza Preiļiem piešķirt miesta tiesības, bet lūgumu noraidīja. 1852. gadā Preiļiem ir miesta nosaukums un tajā skaitās jau 85 sētas, katoļu dievnams un krogs. 1868. gadā Preiļi piederēja Anglijas pavalstniekam Johanam Freidreksam. 1873. gadā Preiļi pāriet muižnieka J. Molla īpašumā. Tā kā Molls bija polis, kuram nebija tiesības iegādāties nekustamus īpašumus, tad Preiļi pirkti uz barona Ungern-Šternberga vārda. 1891. gadā īpašums pārgāja muižnieka Gulkēviča rokās, kurš to 1910. gadā pārdeva Gippiusam. 1928. gada 11. februārī Preiļiem piešķir pilsētas tiesības.

Pilsētas ģerbonis: ģerboņa pilsētai vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamu ēku skaits 327, no tām: mūra — 7, koka — 317, jauktas — 3, pie kam 307 vienstāva un 20 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 448, no tiem 104 istabas-virtuves, 114 vienistabas, 134 divstāvu, 59 trīsstāvu, 25 četrstāvu, 4 piecstāvu, 3 sešstāvu, 1 desmitstāvu un 4 dzīvokļi ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 1. Centrālās apkurināšanas un ūdensvadu nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1662, no tiem 738 vīrieši un 924 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 438 (26,35%) latvieši, 847 (50,97%) žīdi, 280 (16,85%) lielkrievi, 64 (3,85%) poļi, 18 (1,08%) baltkrievi, 7 (0,42%) vācieši, 2 (0,12%) lietuvieši, 6 (0,36%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Daugavpils - 17, tlr. 7. Pilsētas galva Salimons Romanovskis, Daugav-

pils - 17, tlr. 7; valdes locekļi: Pēteris Utināns, Turgus lauk. 1, un Antons Likmans, Preiļu muižā; bāriņu tiesas priekšsēd. Heronims Rutkovskis, Liepājas - 25; revīzijas komisijas priekšsēd. Pēteris Apšenieks, Turgus lauk. 31; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nod. prz. Jūlijs Putniņš, Saules - 3;

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Daugavpils apr. polic. IV iec. pr. Staņislavs Bogdans, Rušonas - 6, tlr. 6.

Preiļu mirtiesā, Daugavpils - 27, tlr. 34, mirtiesn. Šīmanis Novickis, Daugavpils - 27.

Preiļu notārs Nikolajs Kuško, Daugavpils - 29, tlr. 11.

3. **Izglītība.** Skolas: Preiļu pagasta latviešu 6 kl. pamatskola, Daugavpils - 24, tlr. 44, prz. Pēteris Grīnmanis, Daugavpils - 20b; skolotāji: Helēna Grīnmanis, Antons Dzenis, Elvīra Akimovs un Antonija Rancāns.

Preiļu pls. krievu 6 kl. pamatskola, Raiņa bulv. 9, pr. Mārtiņš Antipenko, dz. skolā; skolotāji: Olga Antipenko, Marija Tuchto, Marija Pastors, Anastāsija Jakovļeva un Mikēlis Vlasovs.

Preiļu pls. žīdu 6 kl. pamatskola, Raiņa bulv. 10, prz. Šīmanis Kilovs, dz. skolā; skolotāji: Jazeps Brozgals, Erika-Gerda Kārklīna un Čiļa Gurvičs.

Bibliotēkas: Preiļu pls. bibliot., Daugavpils - 17, 730 sēj.; Preiļu mūzikālās b-bas „Līra“ bibliot., Rom.-katoļu draudzes namā, 509 sēj.; Preiļu krievu kultūras b-bas bibliot., Raiņa bulv. 9, 519 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Preiļu slimnīca, Raiņa bulv. 5, tlr. 13, prz. Jānis Cērps, Dārza - 12, tlr. 43. Aptiekas: Pirmā Preiļu aptieka, Raiņa bulv. 3, tlr. 22, ip. Eiženija Helds; Centrālā aptieka, Rušonas - 1, tlr. 41, ip. Meilachis Zibulis.

Lopārstniecība. Preiļu rajona veterinārārsts Andrejs Zariņš, Rēzeknes - 10, tlr. 31.

5. **Satiksme.** Preiļu pasta-tēlegrafa kantoris, Daugavpils - 39, tlr. 49, pastmeistars Staņislavs Pinko, dz. turpat.

V rajona inženiera ceļu meistars Antons Cekuls, Rušonu - 18, tlr. 21.

6. **Pārējās iestādes.** Preiļu pg. valde, Turgus lauk. 1, tlr. 18, pg. vecākais Pēteris Utināns; pls. ietilpst Daugavpils apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Daugavpils, Domes - 15, tlr. 139, nod. inspekt. Aleksandrs Golovackis.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Jānis Cērps, Dārza - 12, tlr. 43; Anna Cērps, rajona ārste, Dārza - 12, tlr. 43; Vainšteins, Rušonas - 12.

Zobu ārsti: Estere Jegnus, Turgus lauk. 19.

Advokāti: zvēr. adv. pal. Leonards Eppelis, Daugavpils - 28, tlr. 12; priv. adv. Jānis Kazainis, Daugavpils - 31.

Rajona agronomi: Aleksandrs Avotiņš, Dārza - 12.

Būvtechniķis Nikolajs Raģis, Raiņa bulv. 12, tlr. 46.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Preiļu pls. budžets 1935. g.

Iepēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	20.849	57,2
Nekustama manta	50	0,1
Uzņēmumi un pasākumi	3.142	8,6
Pārējie	12.452	34,1
Kopā	36.493	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	9.216	25,3
Sociālā palīdzība	4.800	13,1
Izglītība	18.340	50,3
Veselības aizsardzība	—	—
Pārējie	4.137	11,3
Kopā	36.493	100,0

b) **Tirdzniecības iestādes** — 206. Traktieris Turgus - 1, ip. S. Kaufmanis; II šķ. traktieris Brīvības - 2a, ip. Mozus Potašs; ēdienu vkl. Rēzeknes - 3, ip. Marija Jubiņevičs; tējnīca Daugavpils - 14, ip. Jefrosinija Jakušovs; tējnīca Zaļā - 4, ip. Cilla Prass; pārtikas preču un rakstāmlietu trg. Turgus l. 1, ip. Preiļu patērētāju b-ba Spēks; pārtikas preču trg. Rušānu - 43, ip. Jāzeps Potašs; pārtikas preču vkl. Rušānu - 5, ip. Rafails Antokols; pārtikas preču trg. Rušānu - 4, ip. Soņa Driciņš; pārtikas preču trg. Rušānu - 2a, ip. Morduchs Jefune; pārtikas preču un lauks. ražoju trg. Daugavpils - 1, ip. Morduchs Pitums; pārtikas preču trg. Daugavpils - 33, ip. Dveira Vidra; pārtikas preču vkl. Daugavpils - 30, ip. Izraēlis Bērmanis; pārtikas preču un lauks. ražoju trg. Daugavpils - 26a, ip. Geršons Zilberbrands; pārtikas preču trg. Daugavpils - 18, ip. Boriss Plagovs, tlr. 15; pārtikas preču vkl. Daugavpils - 11, ip. Mima Višķinds; pārtikas preču un rakstāmlietu vkl. Daugavpils - 7, ip. Lats Faivišs; pārtikas un tabakas preču vkl. Daugavpils - 1, ip. Abrams-Bērs Vidra; pārtikas un citu preču

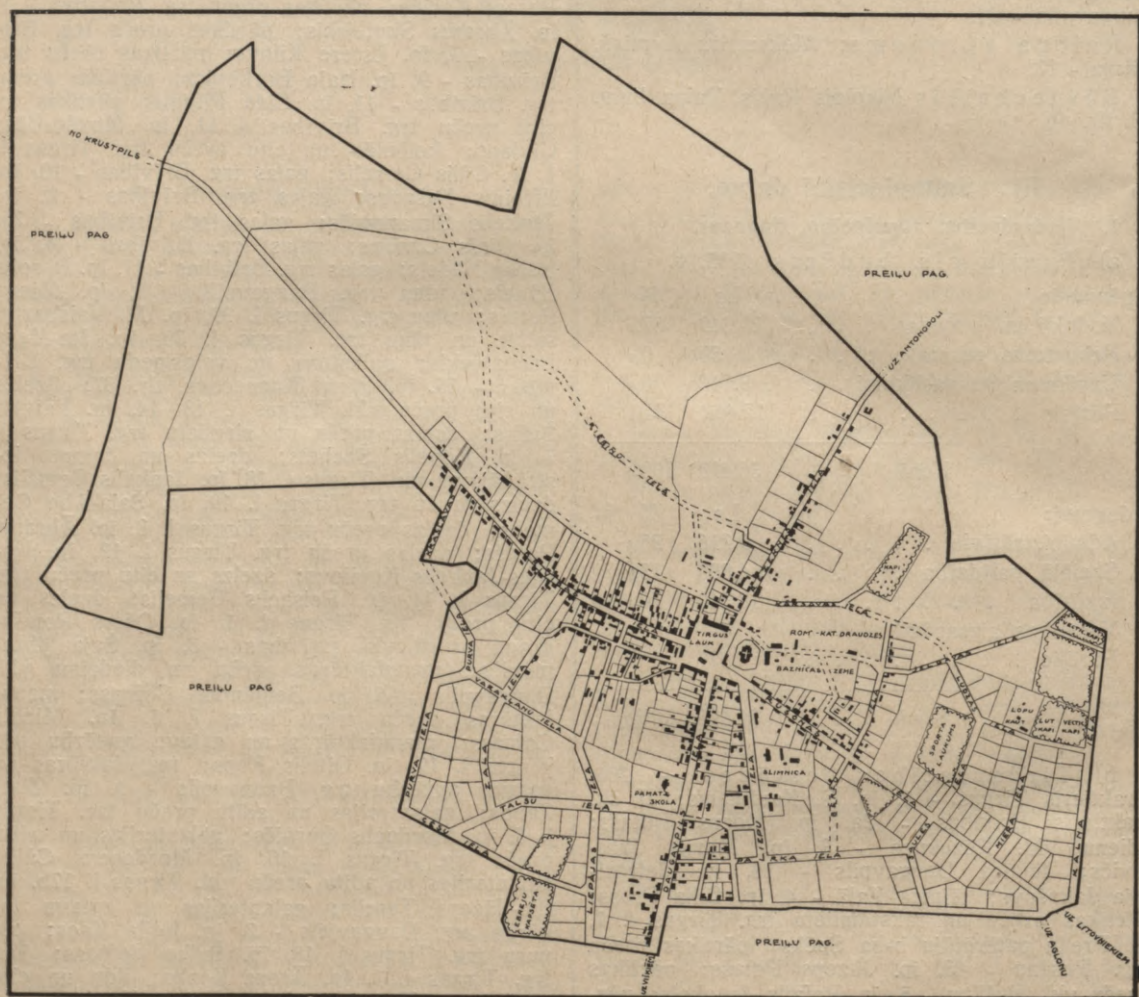
vkl. Daugavpils - 4, ip. Zālmans Taragins, tlr. 53; koloniāl- un citu preču trg. Daugavpils - 3, ip. Risa Kodešs; pārtikas preču trg. Brīvības - 7, ip. Ārons Feinšteins; pārtikas preču trg. Brīvības - 8, ip. Morduchs Kilovs; pārtikas preču trg. Brīvības - 17, ip. Geņa, Pese Barons; pārtikas preču trg. Brīvības - 11b, ip. Teibe, Dveire Žerdiņš; pārtikas preču trg. Brīvības - 19, ip. Rachmils Potašs; pārtikas preču trg. Brīvības - 22, ip. Judelis Zakss; pārtikas preču trg. Brīvības - 41, ip. Kasirels Grīnmanis; pārtikas un citu preču trg. Brīvības - 15, ip. Sinana Kacs, tlr. 24; pārtikas preču trg. Brīvības - 43, ip. Perecs Kacins; pārtikas preču trg. Brīvības - 1, ip. Abrams Skuteļskis; pārtikas preču trg. Brīvības - 7, ip. Estere Kilovs; pārtikas preču trg. Brīvības - 9, ip. Haja Borkovics; pārtikas preču trg. Brīvības - 11, ip. Eida Pitums; pārtikas un citu preču trg. Brīvības - 11, ip. Movše-Bērs Cijvans; koloniāl- un citu preču trg. Turgus l. 1, ip. Cālis Cemelis; gaļas trg. Brīvības - 10, ip. Efroims Našatirs; gaļas trg. Brīvības - 2, ip. Jankelis Simanovičs; gaļas trg. Brīvības - 2a, ip. Gīršs Cijvans; gaļas trg. Brīvības - 4, ip. Berka Nādels; gaļas trg. Brīvības - 17, ip. Boroks Nādels; vīnu trg. Daugavpils - 5, ip. Minna Potašs; vīnu trg. Turgus l. 29, ip. M. Vaisbarts; spirta un vīnu trg. Turgus l. 20, ip. Ita-Mera Lechavickis; pulksteņu un velosipēdu trg. Brīvības - 55, ip. Jānis Kuzņecovs, tlr. 37; dzelzs un citu preču vkl. Turgus l. 13-14, ip. Faivišs Šafirs; dzelzs preču un zirglietu trg. Turgus l. 7, ip. Kopelis Šachets; dzelzs un čuguna izstrādājumu vkl. Turgus l. 18, ip. Jankelis Cemelis; dzelzs preču trg. Turgus l. 19, ip. Šaja-Abo Cemelis; dzelzs preču trg. Turgus l. 8, ip. Abrams Potašs; dzelzs preču trg. Turgus l. 12, ip. Nosons-Jankelis Kopilovs; dzelzs un citu preču trg. Turgus l. 11, ip. Peisachs Cemelis; dzelzs un citu preču trg. Turgus l. 1, ip. Ošers Potašs; drogu preču vkl. Brīvības - 3, ip. Šaja Abramovičs; manufaktūras preču un diedziņu vkl. Daugavpils - 2, ip. Benjāmiņš Cofnass; manufaktūras preču trg. Turgus l. 1, ip. Michla Cofnass; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Turgus l. 19, ip. Gitelis Kops; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Daugavpils - 1, ip. Zlats Zands; galanterijas un aditu preču trg. Turgus l. 5, ip. Morduchs Gurvičs; galanterijas un aditu preču trg. Turgus l. 10, ip. Mordchens Cālis; galanterijas un aditu preču vkl. Turgus l. 17b, ip. Ilja-Jāzeps Teselis; galanterijas un gatavu apģērbu trg. Daugavpils - 2, ip. Keila Kacs; cepuru trg. Turgus l. 18, ip. Sulke Cofnass; ādu trg. Turgus l. 1, ip. Ārons Kozba; ādu un citu preču trg. Turgus l. 6, ip. Feiga Munics; ādu un apavu trg. Turgus lauk. 20, ip. Peisachs Pitums; apavu un aditu preču trg. Turgus l. 16, ip. Černa-Malka Majofis; ādu un gumijas apavu trg. Turgus l. 9, ip. Naftalijs-Gercs Majofis; ādu un gumijas apavu trg. Turgus l. 3, ip. Faivišs Magers; sīku un citu preču trg. Brīvības - 13, ip. Izraēlis Tafelšteins, tlr. 32; sīku un citu preču trg. Daugavpils - 9, ip. Gīršs Kops; frizētava Turgus - 6, ip. Berelis Dors; frizētava Rušānu - 1, ip. Perecs Krucišeks; frizētava Rušānu - 2, ip. Anna Kozlovskis; frizētava Raiņa bulv. 4, ip. Antonija Putniņš; pirts Pirts - 3, ip. Choma Curilovs; līnu pieņemš. punkts Brīvības - 65, ip. Latgales lauksaimn. centr. kooper., tlr. 17; līnu pieņemšanas

punkts Daugavpils - 35, ip. komandit s-ba „Biedrība Latgale“, tlr. 7; sēkļu trg. Rēzeknes - 1, ip. Dimitrijs Loginovs; būvmateriālu trg. Rēzeknes - 4, ip. Haims Dabrusins; linu pieņemšana Rušānu - 1, ip. Stanislavs Kivlenieks; labības trg. Parka - 4, ip. Boruchs Bērmanis; sēkļu trg. Daugavpils - 35, ip. Tevelis Frīdbergs; sēkļu un labības trg. Daugavpils - 34, ip. Haims Kilovs; sēkļu un labības trg. Daugavpils - 18, ip. Men-

delis Zilbermanis; labības trg. Daugavpils - 32, ip. Leizers Bērmanis; linsēkļu un labības trg. Brīvības - 65, ip. Minna Zilbermanis, tlr. 17; labības trg. Brīvības - 53, ip. Morduchs Potašs.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās un piektdienās; gada tirgu nav.

c) Rūpniecības iestādes — 141. Motordzirnava Zaļā - 36, ip. B. Potašs; eļļas spiestuve Daugavpils - 28, ip. Ābrams Cīmanis;

Preiļu pilsētas plāns.

vilnas vērptuve Zaļā - 23, ip. M. Feldhūns; vilnas kārstuve Daugavpils - 28, ip. Ābrams Cīmanis, tlr. 5; vadmalas veļtve un presēt. Liepājas - 10, ip. Kārlis Višņevskis; vadmalas apstrād. darbn. Zaļā - 36, ip. Veronika Tuntulis; vadmalas veļtve Zaļā - 23, ip. M. Feldhūns; jumtu skaidu un šķind. grieš. uzņēmums Bērzu - 2, ip. Leons Igmatajēvs.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kop-

skaits 486, no tiem apbūvēti 341, neapbūvēti 145.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 119,06 ha.

Arāmzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 49,57 ha, kartupeļi 41,00 ha, sakņaugi 11,38 ha, augļu un ogu dārzi 2,12 ha.

Mājlopi: 59 zirgi, 110 govslopi, 70 cūkas,

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Rušonas - 24, garīdzn. Kārlis Briedis, dz. Līvānos; Romas-katoļu baznīca, Turgus lauk. 31, garīdzn. Pēteris Apšenieks, dz. turpat, tlr. 28; Vecticībnieku draudze, Raiņa bulv. 7, garīdzn. Miķelis Vlasovs, dz. turpat; 4 žīdu draudzes, garīdzn. Ābrams-Faivišs Vaisbords, dz. Turgus lauk. 29.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Latgales patronātu b-bas Preiļu nod., Daugavpils - 29, tlr. 11, pr. Nikolajs Kuško; lauksaimniecības b-ba „Vārpa“; Latvijas Romas-katoļu jaunatnes biedrības Preiļu nod., pr. Salimons Romanov-

skis, Daugavpils - 17; Latvijas aerokluba Preiļu nod., Daugavpils - 17.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Rom.-katoļu baznīca, celta 1889. gadā; ev.-lut. baznīca celta 1931. g.

Pilis un pilsdrupas: bij. Preiļu pils.

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas iaukumi.** Preiļu muižas parks.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Preiļu lauksaimniec. skolas tūristu apmetne, bij. Preiļu pili, prz. agr. Jānis Ezerkalns, tlr. Preiļi 29.

26. Varakļāni.

Pilsēta Rēzeknes apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Varakļānu (12,7 km) un Stirņienes (0,5 km) pagastu; platība: 4,2 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Varakļāni — 5,7 km; Rīga, pa dzc. — 175 km, vienīgi pa zc. 198 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Varakļānu apgabals minēts 1583. gada dokumentos, kas norāda, ka tas piederējis Livonijas ordeņa mestram Berndam fon der Borcham. Vietā, kur tagad atrodas Varakļānu baznīca, Dominikāņu ordeņa mūki uzcēluši pirmo koka baznīciņu. XVIII gadu simtena otrā pusē Miķelis Borchs uzcēlis Varakļānos mūra kungu māju un pie tās ierīkojis skaistu parku. 1784. gadā galvenā mērniecības katalogā Varakļānus jau apzīmē par miestu. 1814. gadā Eleonora Borchs uzcēla katoļiem mūra kapliču, kas tiem nodereja arī par baznīcu, līdz 1851. gadā Kārlis Borchs koka baznīciņas vietā uzcēla mūra dievnamu. Tā kā Varakļāni atradās pie galvenā tirdzniecības ceļa, kas ved no Rēzeknes uz Rīgu, tad še uzplauka tirdzniecība un iedzīvotāju skaits strauji pieauga. Pasaules kara laikā tas stipri samazinājies. Varakļāni atbrīvoti no lielinieku varas 1920. gada 10. janvārī; pilsētas tiesības tiem piešķirtas 1928. gada 11. februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 343, no tām: mūra — 7, koka — 331, jauktas — 5, pie kam 338 vienstāva un 5 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 453, no tiem 138 istabas-virtuves, 93 vienistabas, 96 divistabu, 72 trīsstabu, 43 četrstabu un 11 piecistabu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar ūdensvadu 2, dzīvokļu ar elektrisku apgaismošanu un centrālo apkurināšanu Varakļānos nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1661, no tiem 715 vīrieši un 946 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 625 (37,63%) latvieši, 952 (57,32%) žīdi, 45 (2,71%) lielkrievi, 11 (0,66%) poļi, 5 (0,30%) baltkrievi, 1 (0,06%) igauņi un 22 (1,32%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Viļānu - 18, tlr. 5. Pilsētas galva Donāts Zeps, Rīgas - 5, tlr. 2; valdes locekļi: Antons Strods, Rīgas - 17, tlr. 64 un Nikolajs Stukēns, Rīgas - 72, tlr. 58; pilsētas sekretārs Vladislavs Strods-Sirmais, Livonijas mājās, tlr. 49; revīzijas komisijas priekšsēd. J. Cakuls, dz. Cakulos.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rēzeknes apr. polic. V iec., Latgales prosp. 2, tlr. 3, iec. pr. Leonards Ilgins, dz. polic. namā; kriminālpolicijas uzraugs P. Meiķulāns, dz. Juzefovas mājās, tlr. 59.

Varakļānu iec. miertiesa, miertiesnesis Aleksandrs Skromanis, Lubānas ielā, Jaundzema mājā, tlr. 22.

Varakļānu iec. izmeklēšanas tiesn. Vjačeslavs Voitkēvičs, Latgales prosp. 7, tlr. 15.

Viļānu iec. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Otto Vilks, dz. Viļānos, Rēzeknes - 16.

Viļānos notārs Antons Driķis, kantoris Varakļānos, Rīgas - 19, tlr. 51.

3. **Izglītība.** Skolas: Varakļānu valsts ģimnazija, tlr. 12.

Varakļānu pagasta 6 kl. pamatskola, prz. Francis Locāns, dz. Varakļānu pg. Alejās. Skolā darbojas šādi skolotāji: Emma Locāns, Antonija Zvidriņš, Pauline Svilāns, Pauline Strods, Indāns Florijāns un Jānis Cakuls.

Varakļānu pilsētas 4 kl. pamatskola, Viļānu - 18, prz. Milda Tjarve, dz. Rēzeknes ielā; skolotāja Malvīna Strods-Sirmais.

Varakļānu pilsētas žīdu 6 kl. pamatskola, Viļānu - 18, prz. Ševels Baskovičs, dz. skolas ēkā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Antons Nāburgs, Sora Gabojs, Hana Melameds, Leja Liščics, Doba Dimants un Zeliks Kagans.

Bibliotēkas: Varakļānu pilsētas valdes bibliot., Viļānu ielā, ar 505 sēj.; Latvijas ebrēju b-bas „Gordonija“ bibliot., Viļānu ielā, ar 219 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas.

Varakļānu slimnīca, Rīgas - 110, tlr. 8, prz. ārsts Nikolajs Stukēns, dz. Rīgas - 72, tlr. 58; Vecā aptieka, Rīgas - 19, ip. Zelma Stukēns; Centrālā aptieka, Rīgas - 33, ip. Šaja Gūtmans, tlr. 48.

Lopārstniecība. Varakļānu rajona veterinārārsts Nikolajs Tichomirovs, Turgus lauk. 6, tlr. 29.

5. **Satiksmē.** Varakļānu pasta-tēlegrafa kanotoris, Lubānas - 3, tlr. 3.

6. **Pārējās iestādes.** Varakļānu pagasta valde, Latgales prosp., pg. vecākais Jānis Svilāns, dz. Varakļānu pg. Lazdenieku s.; Varakļānu ugunsdzēsēju komanda, Daugavpils - 15, tlr. 54; pls. ietilpst Rēzeknes apr. II iec. nodokļu inspekcijā, Rēzeknē, Baznīcas - 6, tlr. 402, nod. inspekt. Aleksandrs Ovsjanko.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: slimnīcas prz. ārsts Nikolajs Stukēns, Rīgas - 72, tlr. 58; ārsts Avidgors Rivlins, Rīgas - 75.

Zobu ārsti: —

Feldšers: Pēteris Berezņakovs, dz. Varakļānu pg. Bērziņpēteru mājās, tlr. 22.

Vecmāte: Tikla Pekka-Cenne, Rīgas - 110.

Advokāts: priv. adv. Vladimirs Strojēvs, Rīgas - 19, tlr. 66.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Varakļānu pls. budžets 1935. g.

Iepēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	23.770	40,7
Nekustama manta	570	1,0
Uzņēmumi un pasākumi	1.500	2,6
Pārējie	32.500	55,7
Kopā	58.340	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	9.222	15,8
Sociālā palīdzība	4.500	7,7
Izglītība	20.740	35,6
Veselības aizsardzība	500	0,8
Pārējie	23.378	40,1
Kopā	58.340	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 166. II šķ. trakt. Turgus l. 1, ip. A. Sipko; krodzniecības vkl. Rīgas - 129, ip. Berta Zālīte; ēdienu un alus vkl. Viļēnu - 1, ip. Jankelis Dondē; tēlnīca Rīgas - 69, ip. Blūms Sorokins; tējnīca Rīgas - 51, ip. Konstantīns Stafekis; tējnīca Rīgas - 59, ip. Cipa Sandleris; pārtikas preču trg., ip. B. Šneiers, tlr. 52; pārtikas preču trg. Rīgas - 7, ip. S. Sokolovs, tlr. 20; pārtikas preču trg. Rīgas - 9, ip. T. Šolgunovs; pārtikas preču trg. Rīgas - 9, ip. V. Šolgunovs; pārtikas preču trg. Rīgas - 13, ip. L. Šolgunovs, tlr. 16; pārtikas preču trg. Lubānas - 5, ip. M. Dričs; pārtikas preču trg. Rīgas - 5, ip. D. Strods; pārtikas preču trg. Rīgas - 15, ip. F. Grinšteins, tlr. 60; pārtikas preču trg. Rīgas - 9, ip. S. Hesēds; pārtikas preču trg. Rīgas - 65, ip.

Moefids Bisthovs; pārtikas preču trg. Rīgas - 67, ip. Leja Skuteliskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 73, ip. B. Goldbergs, pst. adr. Krustpils - 2; miltu trg. Skolas - 43, ip. Morduchis Šefs; pārtikas preču trg. Rīgas - 25, ip. Simons Dimants; pārtikas preču trg. Rīgas - 39, ip. I. Lēvinštams, pst. adr. Skolas - 16; pārtikas preču trg. Rīgas - 23, ip. Movša Hnochs, pst. adr. Daugavpils - 13; pārtikas preču trg. Rīgas - 46, ip. F. Rochmanis, pst. adr. Preiļu - 8; pārtikas preču trg. Rīgas - 37, ip. Hana Grinšteins, tlr. 6; pārtikas preču trg. Rīgas - 29, ip. I. Spungins; pārtikas preču trg. Rīgas - 121, ip. Haja Sandleris; pārtikas preču trg. Rīgas - 145, ip. Haja Spungins; pārtikas preču trg. Rīgas - 68, ip. Freida Stekols; pārtikas preču trg. Rīgas - 80, ip. Ābrams Grīmanis; pārtikas preču trg. Rīgas - 88, ip. Enta Segals; pārtikas preču trg. Rīgas - 24, ip. Antons Cakuls; pārtikas preču trg. Kārsavas - 22, ip. Ābrams Kagāns; pārtikas preču trg. Rīgas - 27, ip. Fruma Kauliņš; pārtikas preču trg. Kārsavas - 25, ip. D. Vilenskis; pārtikas preču trg. Rīgas - 33, ip. Kālmānis Zelikovičs; pārtikas preču trg. Rīgas - 84, ip. Reiza Sandleris; pārtikas preču trg. Rīgas ielā, ip. Sora Bravarnieks; pārtikas preču trg. Rīgas - 33, ip. Leiba Zilberbrants; pārtikas preču trg. Rīgas - 19, ip. P. Vachtels; pārtikas preču trg. Rīgas - 7, ip. H. Lišīcs; pārtikas preču trg. Kārsavas - 27, ip. C. Frids; pārtikas preču trg. Rīgas - 23, ip. A. Freida; miltu un labības trg. Rīgas - 32, ip. Kortins Šeina; pārtikas preču trg. Rīgas - 34, ip. Jucha Rocha, tlr. 45; pārtikas preču trg. Barkavas - 25, ip. Joselis Karanovičs; pārtikas preču trg. Rīgas - 20, ip. Rachele Bārs; maizes trg. Rīgas - 4, ip. H. Bravarnieks; maizes trg. Rīgas - 34, ip. Vichna Sandleris; maizes trg. Rīgas - 22, ip. Tema Frids; pārtikas preču trg. Rīgas - 18, ip. L. Grinbergs; miltu trg. Rīgas - 49, ip. J. Curilovs; linu pieņemšanas punkts Rīgas - 86, ip. Movša Spungins; gaļas trg. Rīgas - 91, ip. Gelmanis Vilenskis; gaļas trg. Kārsavas - 3, ip. D. Sarokins, pst. adr. Kārsavas - 12; gaļas un desu trg. Rīgas - 75, ip. Jānis Dilbeks; gaļas trg. Rīgas - 31, ip. Ruvins Švalba; gaļas trg. Rīgas - 30, ip. Alters Lišīcs; gaļas trg. Kārsavas - 27, ip. Boruchs Tesselis; gaļas trg. Rīgas - 27, ip. P. Vilenskis; vīnu un degvīna trg. Rīgas ielā, ip. Ida Psavko-Kutņiks; limonādes trg. Rīgas - 23, ip. Šmulis Treizons, pst. adr. Parka - 4; puķstēņu un zeltlietu trg. Rīgas - 49, ip. Haja Levins, pst. adr. Preiļu - 26; dzelzs preču trg. Rīgas - 15, ip. Ābrams Hnochs; dzelzs preču trg. Rīgas - 2, ip. Leiba Hnochs; dzelzs preču trg. Rīgas - 19, ip. Roza Ziskinds; drogu trg. Rīgas - 6, ip. Mendels Denels; manufaktūras trg. Rīgas - 19, ip. Rocha Kovnats; manufaktūras trg. Rīgas - 35, ip. Izraēls Štecols; manufaktūras trg. Rīgas - 55, ip. Simons Frids; manufaktūras trg. Rīgas - 23, ip. Šeina Vilenskis, pst. adr. Skolas - 24; manufaktūras trg. Rīgas - 19, ip. Jankelis Frids; vilnas un dziļu trg. Rīgas - 75a, ip. A. Kagāns, tlr. 7; galanterijas preču trg. Rīgas - 29, ip. Doba Grīmanis, pst. adr. Rīgas - 78; galanterijas preču trg. Rīgas - 35, ip. Ruvins Gūtmanis; galanterijas un daž. preču trg. Rīgas - 18, ip. Blūms Izraelītis; galanterijas un daž. preču trg. Rīgas - 6, ip. Smuelis Rubanenko; veļas trg. Rīgas - 41, ip. Etkā Feigelsons; gatavu apģērbu trg.

Rīgas - 8, īp. Haja Makvics; gatavu apgērbu
trg. Rīgas - 29, īp. Leske Spungins; cepuru trg.
Rīgas - 53, īp. Ruvins Pliners; ādu un gatavu

apavu trg. Rīgas - 43, īp. Cerna Solovejs, pst.
adr. Kārsavas - 9; ādu un apavu trg. Rīgas -
16, īp. Judelis Ribniks; ādu un apavu trg. Rīgas

Varakļānu pilsētas plāns.

- 15, īp. Leiba Lapidoss; ādu un apavu tirg. Rīgas
- 49, īp. Icchoks Helseds; apavu trg. Rīgas - 21,
īp. E. Izraelītis, pst. adr. Skolas - 32; apavu un

daž. preču trg. Rīgas - 73a, īp. Šlova Šavlovs,
pst. adr. Krustpils - 2; apavu un daž. preču trg.
Rīgas - 22, īp. Dāvids Gavartins; lauksaimnie-

cības mašīnu trg. Tīrgus l., ip. Varakļānu patērētāju b-ba, pst. adr. Rīgas - 5; lauksaimniecības ražojumu trg. Libarus - 9, ip. Leiba Kagāns, pst. adr. Rīgas - 40; lauksaimniecības ražojumu un citu preču trg. Rīgas - 36, ip. Ābrams Manevičs, tlr. 43; frizētava Rīgas - 13, ip. H. Joffe; frizētava Rīgas - 25, ip. Ārons Zomins, pst. adr. Skolas - 37; frizētava Rīgas - 75, ip. Marija Kumsars, pst. adr. Rīgas - 36, tlr. 47; pirts Pirts ielā, ip. Musja Savlovs, pst. adr. Preiļu - 10; dažādu preču un trauku trg. Rīgas - 19, ip. Hana Manoims; siku un daž. preču trg. Rīgas - 19, ip. D. Dimants; dažādu preču un trauku trg. Rīgas - 17, ip. Feiga Jucho; trauku trg. Rīgas - 43, ip. Šēfra Joffe; krāsu un daž. preču trg. Rīgas - 35, ip. Joselis Tesselis; zirgu lietu un ādu trg. Rīgas - 35, ip. Jankelis Altmanis; deguta un krāsu trg. Rīgas - 15, ip. Leiba Grīnšteins; māta trauku trg. Rīgas - 31, ip. Muse Šavlovs.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: piektdienās; gada tirgi: 7. janvārī, 26. aprīlī, 13. septembrī un pirmdienā pēc 1. oktobra.

c) Rūpniecības iestādes — 128. Kalna dzirnavas Rīgas - 123, ip. K. Veitmanis, tlr. 57; zāģētava Rīgas - 123, ip. K. Veitmanis, tlr. 57; galdn. darbn. Preiļu - 20, ip. Zālamans Sanders; galdn. darbn. Preiļu - 52, ip. Jānis Bērziņš.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 576, no tiem apbūvēti 373, neapbūvēti 203.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 105,16 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 37,38 ha, kartupeļi 40,15 ha, sakņaugi 8,09 ha, augļu un ogu dārzi 1,21 ha.

Mājlopi: 48 zirgi, 145 govslopi, 75 cūkas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Rom.-katoļu baznīca, garīdzn. Kazimirs Kallinka, tlr. 37; Mozus tic. draudze, garīdzn. Leizers Grodskis, dz. Daugavpils - 16.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Varakļānu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Tīrgus lauk., db. 1885. g., pr. Donāts Zeps, dz. Rīgas - 5, tlr. 2; Varakļānu patērētāju b-ba, Tīrgus lauk., db. 1920. g., pr. Benedikts Kroičs, dz. Varakļānu pg. P. Broka s.; Varakļānu I krājaizdevu s-ba, Rīgas - 53, pr. Urijs Kovnāts, dz. Daugavpils - 8; Varakļānu pagasta krājaizdevu s-ba, Rīgas - 5, pr. Benedikts Kroičs (sk. iep.); Varakļānu centra pensaimnieku s-ba, tlr. 19.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Rom.-katoļu mūra baznīca, ko 1851. g. uzcēlis grāfs Kārlis Borchs pēc Itālijas arhitekta Mazotto plāna samazinātā veidā.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaukumi.** Bij. Varakļānu muižas parks; parkā pieminēklis arhitektam Mazotto, celts 1783. g.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Varakļānu tūristu apmetne valsts ģimnazijā, bij. Varakļānu muižas pilī, tlr. Varakļāni 12, darbojas no 5. VI līdz 25. VIII.

27. Sigulda.

Pilsēta Rīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Siguldas (10,7 km), Krimuldas (2 km) un Turaidas (1 km) pagastu; platība: 9 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Sigulda, pie pls. valdes; Rīga, lietojot dzc. — 54 km, vienīgi pa zemes ceļu 52 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** 1207. gadā Gaujas kreisās puses apvidus piešķirts ordenim, bet labās — Rīgas bīskapam. Ordeņa mestrs Venno laikā no 1207.—09. g. uzcēla pili, dodams tai nosaukumu „Sigewald“. Lībiešu virsaiša Dabreļa cietoksni „Satezeli“ vācieši iekaroja 1212. gadā. 1225. gadā Siguldu apmeklēja Modenas Viļums, kurš bija turp sūtīts, lai izšķirtu kildas starp ordeni un bīskapu. Līdz 1432. gadam Sigulda bija ordeņa komtureja, bet laikā no 1432.—1562. gadam ordeņa kara vadoņa (landmaršala) sēdeklis. 1562. gadā poļi iekaroja Siguldu; 1601. gadā viņus padzina zviedri, pēc tam poļi iekaroja Siguldu no jauna. 1621. gadā to iegūst atkal zviedri. 1625. gadā Gustavs Ādolfs Siguldu atdāvina valstsvīram Gabrielam Oksenšjēnam. 1737. gadā Krievijas keizariene Anna Siguldu atdavināja ģenerālfeldmaršalam grāfam Pēterim fon Lasijam. Jauno pili cēlusi kņaze Kropotkina, kuras dzimta arī pirms pasaules kara bija Siguldas īpašniece. 1889. g. atklāja Rīgas-Valmieras dzelzceļu, un kopš šī laika sākās Siguldas uzplaukšana. Miesta tiesības Siguldai piešķīra 1926. gadā, bet pilsētas tiesības 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis vēl nav apstiprināts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 374, no tām: mūra — 37, koka — 246, jauktas — 91, pie kam 240 vienstāva ēkas, 131 divstāvu un 3 trīsstāvu. Dzīvokļu kopskaits 737, no tiem 69 istabas-virtuves, 324 vienistabas, 195 divstāvu, 94 trīsstāvu, 35 četrstāvu, 11 piecstāvu, 4 sešstāvu, 4 septiņstāvu un 1 astoņstāvu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 227, ar ūdensvadu 26. Centrālā apkurināšana ir 3 ēkas.

Iedzīvotāju kopskaits 1618, no tiem 742 vīrieši un 876 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1537 (94,99%) latvieši, 22

(1,36%) lielkrievi, 15 (0,93%) žīdi, 12 (0,74%) vācieši, 7 (0,43%) lietuvieši, 6 (0,37%) poļi, 4 (0,25%) baltkrievi, 3 (0,19%) igauņi un 12 (0,74%) pārējo un nezināmo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Ausekļa - 7, tlr. 287. Pilsētas galva Eduards Jānītis, Šveices - 6, tlr. 211; valdes locekļi: Pēteris Mazītis, Lakstīgalas - 14, tlr. 249 un Maksimiliāns Kaulēns, Valdemāra - 3, tlr. 288; pilsētas sekretārs Žanis Gedulis, Raunas - 2; pls. grāmatvedis Voldemārs Reslavs, Dārza - 16.

Siguldas pilsētas valdes kūrorta komiteja, Ausekļa - 7, tlr. 287, priekšsēd. P. Mazītis, Lakstīgalas - 14, tlr. 249.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rīgas apr. polic. II iec. pr. Eduards Jānītis, Šveices - 6, tlr. 205 un 211.

Rīgas apr. II iec. mīertiesā, Šveices - 10, tlr. 223, mīertiesn. Arnolds Krūmiņš, Pils - 8, tlr. 282.

3. **Izglītība.** Skolas: Siguldas ģimnāzija, Pils - 9, tlr. 275, direkt. Maksimiliāns Kaulēns, Valdemāra - 3, tlr. 288; skolotāji: Elfrīda Ledainis, Daina Stermanis, Voldemārs Kaneps, Rūdolfs Blaumanis, Arvīds Prēdelis, Lūcija Bērziņš, Velta Matīss, Anna Ivens, Voldemārs Mednis, Erika Caunīte, Roberts Kīrkums un Frīdrihs Brēdermanis.

Siguldas pls. 6 kl. pamatskola, Līvkalna - 12, tlr. 268, prz. Otto Sināts, dz. skolā; skolotāji: Alma Venners, Olga Veģis, Marta Traubergs un Otto Čakars.

Latvijas tautas universitātes Siguldas nodaļa, vad. Maksimiliāns Kaulēns, Valdemāra - 3, tlr. 288.

Bibliotēkas: Siguldas pls. bibliot., Ausekļa - 7, 1163 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes. Dr. Alfrēda Rubina sanātorija, Šveices - 6, tlr. 211; Latvijas sarkanā krusta Siguldas veselības kopšanas punkts „Māte un bērns“, Šveices - 17.

Aptiekas. Siguldas aptieka, Pils - 3, tlr.

245, ip. maģistrs-farm. A. Zemmels; Lorupes aptieka, Pils - 14, ip. cand. farm. Rūdolfs Freibergs.

Lopārstniecība. Siguldas rajona veterinārārsts Konstantīns Saprāša, Lakstīgalas - 4, tlr. 207.

5. **Satiksme.** Siguldas pasta-tēlegrafa kantoris, Pils - 2, tlr. 200, pastmeistars Indriķis Druviņš, dz. turpat, tlr. 350.

Siguldas dzc. stacija, pr. Oskars Ezergailis, Viestura - 5, tlr. 238.

6. **Pārējās iestādes.** Nītaures virsmežniecības I iec. mžzn. M. Ozoliņš, Baznīcas - 15, tlr. 226. Rīgas apr. akcīzes kontroliers Eduards Skalberģis, Pils - 3. Pls. ietilpst Rīgas apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Rīgā, M. Pils - 7/9, tlr. 2-0-2-4-0, nod. inspekt. Haralds Grīns, Dārtas - 52, dz. 4.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Siguldas pls. un rajona ārsts Ādams Melngalvis, Lakstīgalas - 9, tlr. 316; valsts darbinieku ārsts Alfrēds Rubins, Šveices - 6, tlr. 211.

Zobu ārsti: Elvira Priedīte, Valdemāra - 1, tlr. 307; Irēna Baiže, Šveices - 33.

Advokāti: priv. adv. Kārlis Liepiņš, Stacijas - 26, tlr. 333.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Siguldas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	37.762	80,0
Nekustama manta	2.100	4,4
Uzņēmumi un pasākumi	275	0,0
Pārējie	7.083	15,0

Kopā 47.220 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	10.844	23,0
Sociālā palīdzība	6.211	13,2
Izglītība	14.235	30,1
Veselības aizsardzība	446	0,9
Pārējie	15.484	32,8

Kopā 47.220 100,0

b) **Tirdzniecības iestādes** — 91. Pansija „Baltā pils“ Gaujas - 1, ip. Erna Poruks, tlr. 242; pansija „Franc“ Gaujas - 6, ip. Mirdza France, tlr. 256; pansija rakstnieku pilī, Gaujas - 2, ip. Nikolajs Henflers, tlr. 212; pansija „Carmen“ Šveices - 21, ip. A. Priedītis, tlr. 221; I šķ. traktieris-viesnīca Pils - 6, ip. Spricis Limbēns, tlr. 202; I šķ. traktieris Pils - 11, ip. Eduards Atslēga; restorāns „Gale“ Gales - 2, ip. J. Blūms, tlr. 263; I šķ. traktieris Tirgoņu - 3, ip. M. Andersons, tlr. 266; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pils - 8, ip. Marta Kalniņš; pārtikas un sīku preču trg. Tirgoņu - 6, ip. Marija Mekleris, tlr. 250; pārtikas preču trg. Rīgas - 2, ip. Erna Pumpurs, tlr. 314; piena produktu vkl. Stacijas - 26, ip. A. Graudiņš; pārtikas preču trg. Plkv. Brieža - 65, ip. M. Lēģeris, tlr. 297; pārtikas preču trg. Stacijas - 12, ip. Jānis Neimanis, tlr. 208; pārtikas preču trg. Baznīcas - 3, ip. Mārtiņš Vitols; pārtikas preču trg. Pils - 4, ip. K. Tikāns, tlr. 264; pārtikas preču trg. Šveices

- 33, ip. Ernests Šulcs, tlr. 248; maiznīca Baznīcas - 3, ip. E. Vitols; maiznīca-konditoreja Ausekļa - 7, ip. Indriķis Stallītis; maiznīca-konditoreja Pils - 1, ip. Indriķis Stallītis; maiznīca-konditoreja Tirgoņu - 9, ip. I. Stallītis; maiznīca-konditoreja Pils - 12, ip. I. Stallītis, tlr. 262; gaļas un desu trg. Tirgoņu - 1, ip. H. Glēzeris, tlr. 235; gaļas un desu trg. Tirgoņu - 9, ip. K. Leimanis, tlr. 261; gaļas un desu trg. Pils - 1, ip. Ernests Lapīņš, tlr. 243; dažādu preču trg. Tirgoņu - 14, ip. Andrējs Stučka; dažādu preču trg. Pils - 3, ip. Kacs Mofše; dažādu preču trg. Ausekļa - 7, ip. Lauksaimniecības ekonomiskās paju s-bas „Gauja“ Siguldas nod., tlr. 244; vīnu trg. Pils - 1, ip. Jānis Tobis, tlr. 209; valsts degvīna trg. Plkv. Brieža - 65, ip. M. Lēģeris, tlr. 297; valsts degvīna-spirta izdales punkts Pils - 1, ip. Jānis Tobis, tlr. 209; alus lielnoliktava Baznīcas - 6, ip. K./S. Brāļi Švercs, tlr. 257; alus lielnoliktava Pils - 1, ip. A./S. Ilģeciema alus darītava, tlr. 209; degvielu trg. Pils - 1, ip. The Shell Company of Latvia Ltd. Siguldas nod., tlr. 9; radio piederumu trg. Lakstīgalas - 3, ip. Jānis Zuze, tlr. 201; drogu vkl. Valdemāra - 2, ip. Roberts Ziediņš, tlr. 270; manufaktūras vkl. Valdemāra - 1, ip. Indriķis Tilts, tlr. 217; galanterijas un sīku preču trg. Tirgoņu - 4, ip. N. Rieksts; gatavu apavu vkl. Valdemāra - 1, ip. Jānis Milts; zārku trg. Gaismas - 2, ip. Richards Pauksēns, tlr. 295; frizētava Tirgoņu - 4, ip. M. Dadzēns; frizētava Pils - 3, ip. Francis Tomaševskis; frizētava Siguldas stac., ip. Kārlis Druvmals; frizētava Pils - 1, ip. Elizabete Druvmals, tlr. 326.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 1. aprīlī, 18. jūnijā, 1. augustā, 6. septembrī, 1. novembrī un 20. decembrī.

c) **Rūpniecības iestādes** — 79. Labības kuļgarnit. Tirgoņu - 8, ip. I Siguldas lauks. maš. s-ba; gaļas izstr. darbn. Tirgoņu - 1, ip. H. Glēzers, tlr. 235; pienotava Tirgoņu - 8, ip. Siguldas piensaimn. s-ba, tlr. 229; koku zāģētava Tirgoņu - 19, ip. I Siguldas lauksaimn. maš. s-ba; mēch. koku apstr. darbn. Strēlnieku - 18, ip. Kārlis Pētersons, tlr. 203; koku apstr. darbn. Stacijas - 14, ip. A. Koncis, tlr. 236; galdniecība, Vidzemes šosejā 69, ip. P. Zariņš.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 805; no tiem apbūvēti 424, neapbūvēts 381.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 307,34 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 92,06 ha, kartupeļi 66,37 ha, sakņaugi 16,93 ha, augļu un ogu dārzi 39,11 ha.

Mājlopi: 91 zirgs, 197 govslopi, 359 cūkas, 36 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas un Pils ielas stūrī, garīdzn. Fridrihs Brēdermanis, dz. Siguldas draudzes mācītāja muižā, tlr. Sigulda 254; Baptistu draudzes lūgšanas nams, Valdemāra - 1, garīdzn. Vilis Bukstiņš; 7. dienas adventistu draudzes lūgšanas nams, Dārza - 14, garīdzn. H. Linde, dz. Rīgā, Brīvības - 11, tlr. Rīga 3-3-8-5-1.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Siguldas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1923. g., pr. Kārlis Tikāns, dz. Pils - 4, tlr. 264; Sigul-

das namīpašnieku b-ba, db. 1930. g., pr. Indriķis Stallītis, dz. Pils - 12, tlr. 262; Siguldas namīpašnieku krājaizdevu s-ba, db. 1930. g., pr. Oskars

Siguldas pilsētas plāns.

Ezergailis, dz. Viestura - 5, tlr. 238; Siguldas kredītsabiedrība, db. 1930. g., pr. Alfrēds Rubins, dz. Sveices - 6, tlr. 211; B-ba „Latvju jaunatne“,

db. 1933. g., pr. Viktors Francis, dz. Gaujas - 5; Siguldas piensaimnieku s-ba, db. 1922. g., pr. Kārlis Cilītis, dz. Siguldas Vecdreļos, tlr. 321; I Si-

guldaskausu, mašīnu s-ba, db. 1921. g., pr. Alfrēds Lukāss, dz. Siguldā Puzemniekos, tlr. Judaži 18; Vanagu organizācijas II apg. 37. novads, Tirgoņu - 1, pr. K. Cīlītis, dz. Siguldā pg. Vecdreļos, tlr. 321.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.**
Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: Siguldā pils, uzcelta 1207.—1209. g.; pils sabrukšana sākusies vai nu 16. g. s. otrā pusē, vai 17. g. s. sākumā. 1601. g. to ieņēma zviedri; viņiem to atņēma poļi; beigās, 1621. g., to ieguva zviedri uz ilgāku laiku. Pils dienvidus rīta pusē atradās ūdens grāvji, kuru paliekas vēl tagad redzamas. Pils mūri pa daļai izlaboti. Jauno pili cēlusi kņaze Krapotkina

vecās priekšpils vietā. 1923. g. šai pili atklāta preses darbinieku mītne.

Pilskalni, kapenes, senvietas: upura vieta — svētais ozols, pie Siguldā baznīcas. Līvu kalns jeb Satezele, pls. tuvumā.

2. **Pasaules kara notikumi.** —

4. **Dabas jaukumi.** Siguldā atrodas t. s. „Vidzemes Šveicē“. Dabas skaistums ar vēsturiskām atmiņām šeit savienojas ciešāki kā jebkur citur Latvijā. No pils parka, kurā paceļas vēsturiskās ordeņlaiku pilsdrupas, atveras ļoti gleznains skats uz Gaujas ielejām. Siguldā apkārtnē ievērojama ar savām alām (Pēterā ala, Kraukļu ala). No Rīgas ātrvilcienā Siguldā sasniedzama stundas laikā.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Latvijas preses b-bas tūristu mītne, Rakstnieku pili, pr. Neilande, tlr. 212; Šveices - 15, pr. E. Everss.

28. Zilupe.

Pilsēta Ludzas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Pasienu (3,5 km) un Briģu (0,75 km) pagastu; platība: 5,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Zilupe — 0,5 km; Rīga — pa dzc. 278 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Zilupes pilsēta (agrāk Rozenova) izbūvējusies uz Pasienu pagasta zemes, Zilupes krastā, ap 3 km no Krievijas robežas. Pēc Ventspils-Maskavas dzelzceļa līnijas atklāšanas 1900. gadā un Zilupes (Rozenovas) stacijas uzbūves, ap staciju sākuši nomesties dzelzceļa strādnieki un kalpotāji. Ap 1908. gadu Zilupe jau bija izvērtusies par biezi apdzīvotu vietu, kurās straujo attīstību tomēr pārtrauca pasaules karš. Pilsētas tiesības Zilupei piešķirtas 1931. gada 9. jūnijā.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 287, no tām; mūra — 4, koka — 281, jauktas — 2, pie kam 278 vienstāva, 8 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 392, no tiem 77 istabas-virtuves, 121 vienistabas, 90 divistabu, 64 trīsistabu, 23 četrīstabu, 13 piecīstabu, 3 dzīvokļi ar seši un vairāk istabām un 1 dz. ar nezināmu ist. skaitu. Dzīvokļu skaits: ar elektrisko apgaismošanu 194, ar ūdensvadu 17, ar centrālo apkurināšanu 1.

Iedzīvotāju kopskaits 1566, no tiem 762 vīrieši un 804 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 472 (30,14%) latvieši, 471 (30,08%) žīds, 362 (23,12%) lielkrievi, 180 (11,40%) baltkrievi, 54 (3,45%) poļi, 11 (0,70%) vācieši, 10 (0,64%) lietuvieši, 1(0,06%) igauņi un 5(0,32%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pasta - 24, tlr. 40. Pilsētas galva Jānis Ozoliņš, Skolas - 1, tlr. 26; valdes locekļi: Kārlis Zvejnieks, Priežu - 7, tlr. 9 un Roberts Gerdels, Pasta - 32; pilsētas sekretārs Pauls Ābols, Pasta - 24.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Ludzas apr. polic. III iec., Dzirnau - 17, tlr. 51, iec. pr. Eduards Sakenfels, dz. policijas ēkā.

Zilupes iec. miertiesa, miertiesn. Eduards Šmidtchens, Pasta - 11, tlr. 35.

Ludzas iec. izmeklēš. tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Alfrēds Krezevskis, dz. Ludzā, Kuļņevas - 12, tlr. Ludza 30.

Zilupes iec. tiesu izpild. Kārlis Projums, Mežu - 30, tlr. 50.

3. **Izglītība.** Skolas: Zilupes valsts 6 kl. pamatskola, Skolas - 1, prz. Jānis Ozoliņš, dz. skolas namā, tlr. 26. Skolā darbojas šādi skolotāji: Jāzeps Račko, Ludmila Račko, Irma Velos, Vilma Stencelis, Alma Dišlers, Boļeslavs Gailāns, Aleksejs Žagars, Elza Rudzītis, Lilija Priedīte, Milda Kalējs, Doroteja Grāvītis, Matilde Švarcs, Oskars Kuškis, Olga Preimānis, Vanda Opšs, Vēra Zīvertis, Vladimirs Antipovs un Voiciks Cercins.

Zilupes pilsētas žīdu 6 kl. pamatskola, prz. Hiršs Losevs, dz. Pasta - 39. Skolā darbojas šādi skolotāji: Zālmans Jeršovs, Ida Fonarevs, Ilja Malkins un Rīva Truskinovskis.

Bibliotēkas: Zilupes latviešu b-bas bibliot., Domes - 1, ar 784 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dr. Richtera slimnīca, Brīvības - 13, ārsts Teodors Richters, dz. slimnīcas namā, tlr. 63; Latvijas sarkanā krusta Zilupes veselības kopšanas punkts, Dzirnau - 18, tlr. 33, prz. žēlsirdīgā māsa Hilda Lasis, dz. punkta namā; Zilupes aptieka, Kieģeļu - 1/11, ip. Aleksandrs Levins, tlr. 7.

Lopārstniecība. I rajona veterinārfeldšers Nikodems Traško, tlr. 8.

5. **Satiksme.** Zilupes dzc. stacija, stc. pr. Rūdolfs Grāvītis, dz. stacijas ēkā; Zilupes pasta-tēlegrafa kantoris, Pasta - 29, tlr. 99, pastmeistars Eriks Strihs, dz. Pasta - 27, tlr. 44.

6. **Pārējās iestādes.** Zilupes mūitnīca, dzc. stacijas ēkā, pr. Pēteris Heide, tlr. 22; Zilupes virsmežniecība, Priežu - 7, tlr. 9, virsmežzinis Kārlis Zvejnieks, dz. virsmežniecībā; pls. ietilpst Ludzas apr. nodokļu inspekcijā, inspekt. Jānis Vaivods, Ludzā, Kr. Barona - 65, tlr. 42.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Teodors Richters, Brīvības - 13, tlr. 63.

Zobu ārstē: Anna Rudzinskis, dzc. ēkā.

Vecmātes: —

Mērnīeks: valsts zvēr. mērn. Antons Bājārs-Smilga, Lāčplēša - 8, tlr. 43.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Zilupes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	15.870	65,5
Nekustama manta	400	1,7
Uzņēmumi un pasākumi	2.120	8,7
Pārējie	5.840	24,1
Kopā	24.230	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	8.121	33,5
Sociālā palīdzība	2.000	8,3
Izglītība	8.190	33,8
Veselības aizsardzība	250	1,0
Pārējie	5.669	23,4
Kopā	24.230	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 124.

Viesnīca un II šķ. traktieris Stacijas - 6, ip. Jevdokija Vekšins, tlr. 11; tējnīca Dārza - 7, ip. Īda Risins; tējnīca Stacijas - 6, ip. Jekaterina Podubņikovs; pārtikas preču trg. Brīvības - 20, ip. Šeina Ārons, tlr. 28, pst. adr. Stacijas - 18; pārtikas preču trg. Brīvības - 23, ip. Efroims Sandlers, pst. adr. Dārza - 11; pārtikas preču trg. Brīvības - 25, ip. Zālmanis Lachovskis, pst. adr. Stacijas - 11; pārtikas preču trg. Stacijas - 6b, ip. Sora Hiršovs, pst. adr. Daugavpils apr. Višķu stc.; pārtikas preču trg. Pasta - 15, ip. Jankelis Dreijers; pārtikas preču trg. Meža - 3/1, ip. Maksims Lazarevs, pst. adr. Priežu - 13; pārtikas preču trg. Dzirnau - 7, ip. Leiba Pliners; pārtikas preču trg. Brīvības - 17, ip. Feiga Fridmanis, tlr. 49, pst. adr. Dzirnau - 6; pārtikas preču trg. Brīvības - 8, ip. Zēlda Semjākis, tlr. 32; pārtikas preču trg. Brīvības - 7, ip. Zālmanis Korotkins, pst. adr. Lāčplēša - 1; pārtikas preču trg. Brīvības - 7, ip. Feiga Breslavs, pst. adr. Lāčplēša - 3; pārtikas preču trg. Brīvības - 11, ip. Tauba Trifskins, pst. adr. Pasta - 25; pārtikas preču trg. Brīvības - 14, ip. Michails Nikitins, tlr. 60; pārtikas preču un trauku trg. Brīvības - 18, ip. Sora Truskinovskis, tlr. 58, pst. adr. Pasta - 39; pārtikas preču trg. Dzirnau - 23, ip. Sora Pilščiks; pārtikas preču trg. Pasta - 13, ip. Rachile Dreijers, tlr. 14; pārtikas preču trg. Pasta - 10, ip. Sora Levits; pārtikas preču trg. Brīvības - 10, ip. Zāra Jeršovs, pst. adr. Lāčplēša - 4; pārtikas preču trg. Brīvības - 4, ip. Haja Fainšteins, tlr. 18; pārtikas preču trg. Brīvības - 20, ip. Ginda Golandskis, pst. adr. Dzirnau - 15, tlr. 53; pārtikas preču un ādu trg. Brīvības - 20, ip. Sora Glikmanis, pst. adr. Dzirnau - 3; pārtikas preču trg. Brīvības - 21, ip. Ļuba Fonarovs; koloniāl- un dzelzs preču trg. Brīvības - 15, ip. Neuchs Dreijers, tlr. 17; koloniāl- un galanterijas preču trg. Brīvības - 18, ip. Zālmanis Hasins, pst. adr. Kieģeļu - 4; koloniāl- un galanterijas preču trg. Brīvības -

16, ip. Ābrams Locovs; pārtikas preču trg. Brīvības - 20, ip. Haja Lībermanis, pst. adr. Tirgus l. 6; pārtikas preču trg. Brīvības - 25, ip. Leiba Žaržovskis, pst. adr. Dārza - 14; maiznīca Meža - 32, ip. Jānis Jaunzēms, tlr. 36; maiznīca Brīvības - 9, ip. Eduards Vilde, pst. adr. Dārza - 16; maiznīca-konditoreja Brīvības - 7, ip. Merka Altermanis; maiznīca-konditoreja Brīvības - 18, ip. Sora Truskinovskis, tlr. 58, pst. adr. Pasta - 39; gaļas trg. Brīvības - 18, ip. Feiga Ārons; gaļas trg. Brīvības - 19, ip. Benjāmiņš Leibovs; gaļas trg. Brīvības - 7, ip. Arnolds Taratutovs, pst. adr. Dārza - 5; gaļas trg. Brīvības - 18, ip. Hackels Dreijers, pst. adr. Dzirnau - 21; vīnu trg. Brīvības - 17, ip. Ifrosinija Čilipenoks, pst. adr. Baznīcas - 22; vīnu trg. Brīvības - 20, ip. J. Pudovskis, pst. adr. Dārza - 22; alus un augļūdeņu trg. Pasta - 3, ip. Sora Berkovics; velosipēdu un radio pieder. trg. Dzirnau - 5, tlr. 27; dzelzs preču trg. Brīvības - 11, ip. Leizers Goldbergš; drogu vkl. Brīvības - 20, ip. Elizabete Gerdels, pst. adr. Pasta - 32; manufaktūras preču trg. Brīvības - 9, ip. Rachila Cekuns; manufaktūras trg. Brīvības - 10, ip. Sora Feldmanis; manufaktūras trg. Brīvības - 12, ip. Muška Cijuni; manufaktūras preču trg. Brīvības - 6, ip. Meijers Fukss; manufaktūras preču trg. Brīvības - 11, ip. Rīva Volopjānskis, pst. adr. Marijas - 5a; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Brīvības - 20, ip. Lija Dobkins; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Brīvības - 20, ip. Eliezers Dreijers, pst. adr. Kieģeļu - 3; gatavu apģērbu trg. Brīvības - 18, ip. Īsaks Feigins, pst. adr. Pasta - 8; Galanterijas preču un trauku trg. Brīvības - 18, ip. Idels Movšovičs; galanterijas un cepuru trg. Brīvības - 17, ip. Badana Magaršans, pst. adr. Pasta - 16; cepuru un zvērādu trg. Brīvības - 11, ip. Rāfaels Magaršans, pst. adr. Marijas - 6; ādu trg. Brīvības - 19, ip. Boruchs Leibovs; ādu un saru trg. Marijas - 5, ip. Nachmanis Sēgals; ādu un saru trg. Stacijas - 7, ip. Jankelis Dorins, tlr. 23; ādu un saru trg. Meža - 6, ip. Ilja Dorins, tlr. 1; apavu trg. Brīvības - 12, ip. Jankelis Ārons; apavu trg. Brīvības - 11, ip. Sora Kļackins, pst. adr. Pasta - 15; apavu trg. Brīvības - 23, ip. Zāra Vidris, pst. adr. Stacijas - 14; frizētava Brīvības - 7, ip. Jānis Vāveris, tlr. 47, pst. adr. Pasta - 35; frizētava Brīvības - 12, ip. Tavelis Cijuni; frizētava Stacijas - 17, ip. Modests Škirmants; pirts Marijas - 10, ip. Zilupes ebrēju draudze; labības trg. Dārza - 12, ip. Haja Gurovičs, tlr. 34, pst. adr. Stacijas - 10; labības trg. Dagdas - 4, ip. Šoja Kovnators; labības trg. Dagdas - 1, ip. Basja Dordiks, pst. adr. Stacijas - 14; trauku un galanterijas preču trg. Brīvības - 7, ip. Bencions Trifskins, pst. adr. Pasta - 25; rauga trg. Dārza - 5, ip. Movša Krušānskis; linu pieņemšanas punkts Brīvības - 4, ip. K./S. b-ba Latgale, R. Altermanis un biedri; petrolejas trg. Dzelzceļa teritorijā, ip. Hinda Fainšteins, tlr. 54, pst. adr. Stacijas - 4; naftas produktu trg. Dzelzceļa teritorijā, ip. Ginda Golandskis, tlr. 15, pst. adr. Dzirnau - 15; bufete Domes - 1, ip. Zilupes latviešu b-ba, tlr. 20; I un II kl. bufete. Dzelzceļa stc., ip. Vikentijs Pabērzs.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās un piektdienās; gada tirgi: 14. janvārī, 23. aprīlī, 7. jūlijā, 21. septembrī, 14. no-

Zilupes pilsētas plāns.

vembrī un 9. decembrī (ja minētās tirgus dienas iekrīt svētku dienā, tirgi noturami iepriekšējā darba dienā).

c) Rūpniecības iestādes — 85. Ūdens dzirnavas Dzirnau - 33, ip. Ārons Lāzers, tlr. 21; koku zāģētava Dzirnau - 33, ip. Ārons Lāzers, tlr. 21; elektrības stacija Dzirnau - 33, ip. A./S. „Grauds“.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 416; no tiem apbūvēti 317, neapbūvēti 99.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 211,51 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 104,00 ha, kartupeļi 28,05 ha, sakņaugi 12,21 ha, augļu un ogu dārzi 4,81 ha.

Mājlopi: 52 zirgi, 149 govslopi, 113 cūkas, 14 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-luf. draudze, Baznīcas - 13, garīdzn. Jūlijs Vidulejs, dz. Ludzā, Baznīcas ielā; Rom.-kat. draudze, Baznīcas - 17, garīdzn. Voičeks Cercins, dz. Briņu pagasta Briņu c., tlr. 6; Pareizticīgo draudze, Dagdas - 17, garīdzn. Vladimirs Anti-

povs, dz. Domes - 12; Baptistu draudze, Dagdas - 5, garīdzn. Jēkabs Mucelāns, dz. dzelzceļa ēkā 16; Mozus tic. draudze, Tirgus lauk. 2, garīdzn. Mendels Nachamkins, dz. Meža - 22.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Zilupes latviešu b-ba, Domes - 1, db. 1925. g., pr. Jānis Ozoliņš, dz. Pasta - 29, tlr. 26; Zilupes ugunsdzēsēju b-ba, Tirgus lauk., db. 1910. g., pr. Eduards Šmidtchens, dz. Pasta - 11, tlr. 35; Zilupes mednieku b-ba, db. 1926. g., pr. Ignāts Bečs, dz. Pasta - 37, tlr. 2; Zilupes rūpnieku un tirgotāju krājaizdevu s-ba, Dzirnau - 1, tlr. 10, db. 1928. g., pr. Neuchs Dreijers, dz. Brīvības - 15, tlr. 17; Tirdzn.-rūpn. akc. sab. „Grauds“, Dzirnau - 33, db. 1925. g., pr. Ābrams Lāzers, dz. Dagdas - 1, tlr. 24; Latvijas sarkanā krusta Zilupes nod., Dzirnau - 18, pr. Roberts Gerdels, dz. Pasta - 32.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Pilis un pilsdrupas: —
Pilskalni, kapenes, senvietas: —
2. Pasaules kara notikumi. —
3. Dabas jaukumi. —
4. Tūristu apmešanās vietas. —

29. Pļaviņas.

Pilsēta Rīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsētu robežo Daugava (3,2 km) un Pļaviņu pagasts (7,2 km); platība: apm. 6,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stacija Pļaviņas — 0,4 km; Rīga — lietojot dzc. 112 km, vienīgi pa zemes ceļu 124 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Pļaviņas kā biezi apdzīvota vieta sākusi attīstīties tikai ap 1905.—1906. g., kad atcelti noteikumi, kuri noliedza atvērt Pļaviņās tirgotavas un uz 0,5 pūrv. zemes celt vairāk nekā vienu ēku. Nosaukums „Pļaviņas” cēlies no agrāko zemnieku māju nosaukuma. Miesta tiesības Pļaviņas ieguvas 1922. gadā, bet pilsētas tiesības — 1927. gada 26. aprīlī.

Pilsētas ģerbonis: projekts — tumši zaļš lauks, no kreisās puses dalīts ar sudraba balķi (Daugava); augšējā zaļā daļa savukārt sadalīta ar sudraba balķi (Aiviekste) un labā pusē zelta pilsētas mūris.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 255, no tām: mūra — 33, koka — 152, jauktas — 60, pie kam 184 vienstāva ēkas, 66 divstāvu un 5 trīsstāvu. Dzīvokļu kopskaits 581, no tiem 91 istaba-virtuve, 250 vienistabas, 139 divistabu, 64 trīsistabu, 23 četrīstabu, 11 piecīstabu, 1 sešīstabu, 1 septiņīstabu un 1 deviņīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 286, ar centrālo apkurināšanu 9 un ar ūdensvadu 3.

Iedzīvotāju kopskaits 1496, no tiem 681 vīrietis un 815 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1369 (91,61%) latvieši, 43 (2,87%) lielkrievi, 35 (2,34%) žīdi, 31 (2,07%) vācieši, 8 (0,54%) poļi, 5 (0,33%) igauņi, 4 (0,27%) baltkrievi un 1 (0,07%) lietuvietis.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Daugavas - 29, tlr. 9. Pilsētas galva un dzimtsarakstu nod. pr. Pēteris Lācītis, Daugavas - 18, tlr. 23; pls. galvas biedrs Kārlis Ķevietis, Baznīcas - 45, tlr. 26; valdes loc. Jānis Dinga, Krasta - 4, tlr. 24; bāriņu

tiesas priekšsēd. Otto Zvaigzne, Kaļķu - 7; sekretārs Jānis-Arvīds Bočkis.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rīgas apr. polic. IV iec., Pļaviņu rajona uzraugs Otto Sadovskis, Daugavas - 35, tlr. 69.

Pļaviņu notārs Evalds Osten-Sakens, Blaumaņa - 1, tlr. 76.

3. **Izglītība.** Skolas: Pļaviņu pilsētas ģimnazija, Daugavas - 36, tlr. 14, direkt. Jānis Jansons, Meža - 10/12, tlr. 92; skolotāji: Milda Aumeistere, Jānis Eglītis, Emma Freidenfelde, Eduards Grinbergs, Voldemārs Jēkabsons, Marija Kalve, Nikolajs Kazeks, Marija Rasnačs, Elvira Svikulis, Elmārs Vikmanis, Roberts Cers un Aleksis Vanags.

Pļaviņu pls. 6 kl. pamatskola, Daugavas - 36, tlr. 91, pr. Jānis Jansons, Meža - 10/12, tlr. 92; skolotāji: Alvīne Brimmerbergs, Auguste Feders, Aleksandrs Grinblats, Voldemārs Jēkabsons, Lidiņa Kļaviņš, Elza Melngalvis, Alma Viksne un Jānis Ozoliņš.

Bibliotēkas: pilsētas bibliot., Daugavas - 29, tlr. 9, ar 1000 sēj., pr. Alfrēds Šnitkus; L. K. V. b-bas Pļaviņu nod. bibliot., Daugavas - 1, 906 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes. Latvijas sarkanā krusta Pļaviņu nod. slimnīca, Krasta - 1, tlr. 5, direkt. Leopolds Kaufmanis, Daugavas - 25, tlr. 19.

Aptiekas. Jaunā aptieka, Daugavas - 26, tlr. 65, īp. Artūrs Neilands; Vecā aptieka, Daugavas - 10, tlr. 88, īp. Roberts Losbergs.

Lopārstniecība. Pļaviņu rajona veterinārārsts Alfrēds Skroderis, Pļaviņu pg., tlr. 50.

5. **Satiksme.** Pļaviņu dzc. stacijas pr. Jānis Grebže, dz. stc. mājā. VII tēlegrafa-tēleфона raj. pr. Otto Zvaigzne, Pasta - 2, tlr. 61; Pļaviņu pasta un tēlegr. kantoris, Pasta - 2, tlr. 79, pastmeistars Heinrichs Vinklers, pasta mājā, tlr. 64.

6. **Pārējās iestādes.** Valsts zemes bankas aģents Kārlis Ķevietis, Baznīcas - 49, tlr. 26; pls. ietilpst Rīgas apr. I iec. nodokļu inspekcijā. Rīgā, M. Pils - 7/9, tlr. 2-0-2-4-0, nod. inspekt. Haralds Grīns, Dārtas - 52, dz. 4.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Pļaviņu pls. ārste Dr. Elza Egle, Krasta - 1, tlr. 5;

Plaviņu rajona ārsts Dr. Alfons Neulands, Dzelzceļa - 11, tlr. 29; Dr. Leopolds Kaufmanis, Daugavas - 25, tlr. 19.

Vecmāte: Plaviņu raj. vecmāte Kristīne Zuzans, Daugavas - 75, tlr. 34.

Zobu ārsti: Zelma Dzenis, Baznīcas - 37, tlr. 93, un Elvīra Putniņš, Krasta - 1, tlr. 5.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Plaviņu pils. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	30.455	36,4
Nekustama manta	1.541	1,8
Uzņēmumi un pasākumi	1.369	1,6
Pārējie	50.365	60,2
Kopā	83.730	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	10.098	12,1
Sociālā palīdzība	6.520	7,8
Izglītība	51.560	61,6
Veselības aizsardzība	625	0,7
Pārējie	14.927	17,8
Kopā	83.730	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 83. Viesnīca Pasta - 1, īp. Pēteris Zizums; I šķ. traktieris Daugavas - 16, īp. Jānis Upītis, tlr. 25; II šķ. traktieris Daugavas - 20, īp. Jānis Bariņš; krodzniecības vkl. un mēbelētas istabas Pasta - 7, īp. Alfrēds Linītis; krodzniecības vkl. un mēbelētas istabas Dzelzceļu - 14, īp. Jānis Pizans; „Komerc“ viesnīca Blaumaņa - 1, īp. Mārtiņš Zuppe; grāmatu un rakstāmlietu trg. Baznīcas - 29, īp. Teodors Miničs; pārtikas un dažādu preču trg. Daugavas - 31, īp. Pēteris Baltgalvis; pārtikas un sīku preču trg. Pasta - 9, īp. Pēteris Galviņš; elektrības piederumu un radio aparātu vkl. Vidzemes - 8, īp. Anna Cērs, tlr. 99; pārtikas preču trg. Daugavas - 16, īp. Jānis Pētersons; maiznīca Daugavas - 22, īp. Miķelis Balodis; maiznīca Vidzemes - 10, īp. Jānis Brakšķis; maiznīca Daugavas - 43, īp. Dore Ūdris; maizes un kūku trg. Pasta - 6, īp. Jānis Melnalksnis; koloniāl- un pārtikas preču trg. Daugavas - 51, īp. Pēteris Simkausis; koloniālpreču trg. Daugavas - 35, īp. Emīlija Jirgensons; koloniāl- un sīku preču trg. Baznīcas - 26a, īp. Šloms Škoļņiks, tlr. 96; pārtikas un citu preču trg. Daugavas - 16, īp. Latgales divīzijas štābs; pārtikas preču trg. Daugavas - 12, īp. Plaviņu patērētāju biedrība, tlr. 35; gaļas un desu trg. Daugavas - 35, īp. A. Primakovs, tlr. 55; gaļas un desu trg. Baznīcas - 43, īp. K. Kazāks, tlr. 58; valsts degvīna izdal. punkts Daugavas - 16, nomn. Jānis Upītis, tlr. 25; valsts degvīna trg. Daugavas - 18, īp. Roberts Fridrichsons; alus lielnoliktava Daugavas - 8, īp. Mārtiņš Pauliņš; radioaparātu un elektrības piederumu trg. Pasta - 2, īp. Zelma Vinklers; pulksteņu pārdošanas un izlabošanas vkl. Daugavas - 22, īp. M. Davidovičs; dzelzs un citu preču trg. Pasta - 6, īp. Pēteris Ziediņš; drogu preču trg. Daugavas - 18, īp. Pēteris Lācītis, tlr. 23; manufaktūras

un gatavu apģērbu vkl. Daugavas - 22, īp. Zamuēls Kirzners, tlr. 66; manufaktūras un sīku preču trg. Daugavas - 35, īp. Otto Mārtinsons; manufaktūras un dažādu preču vkl. Daugavas - 18, īp. Elvīra Fridrichsons; dāmu apģērbu trg. Daugavas - 18, īp. Kristīne Eglītis; galanterijas un modes preču trg. Vidzemes - 10, īp. Mendels Gdulins; gatavu apavu trg. Vidzemes - 10, īp. Boruchs Binders; gatavu apavu trg. Vidzemes - 8a, īp. Ādams Lūsis; gatavu apavu trg. Daugavas - 16, īp. Kārlis Liepiņš; Dažādu preču trg. Baznīcas - 30, īp. Augusts Cinitis; dažādu preču trg. Baznīcas - 43, īp. Roza Kleimanis; dažādu preču trg. Daugavas - 20, īp. Golda Škoļņiks, tlr. 46; dažādu preču trg. Baznīcas - 31, īp. Kārlis Balgalvis; dažādu preču trg. Pasta - 7, īp. Kārlis Bremze; sīku preču trg. Daugavas - 20, īp. Anna Vitte; līnu pieņemšanas punkts Baznīcas - 21, īp. Cezārs Eše, tlr. 17; dažādu preču trg. Vidzemes - 5, īp. Appeltofts un biedri, tlr. 32; frizētava Vidzemes - 10, īp. Mendels Gdulins; frizētava Daugavas - 22, īp. Rubenis Gude; frizētava Daugavas - 18, īp. Berta Ulmanis; frizētava Baznīcas - 29, īp. Marta Branka; pirts Baznīcas - 16, īp. Pēteris Ziediņš; kinoteātris — „Atpūta“ Baznīcas - 24, īp. Irma Kunšteins, tlr. 33.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: ceturdienās; gada tirgu nav.

c) Rūpniecības iestādes — 67. Motordzirnava Krasta - 37, īp. Reinholds Volfeils, tlr. 71; valču dzirnavas L. Krasta - 4, īp. Jānis Dinga, tlr. 24; baranku ceptuve Baznīcas - 27, īp. Mārtiņš Muižnieks; pienotava Daugavas - 14, īp. K. Vitoliņš; desu darbn. Baznīcas - 43, īp. Kārlis Kazaks, tlr. 58; kalēju darbn. Daugavmalā 3, īp. Voldemārs Knauers; mašīnu izlab. darbn. Daugavas - 49, īp. Pēteris Jaunzems, tlr. 27; vilnas vērpt. un drēbju krāsotava L. Krasta - 4, īp. Jānis Dinga, tlr. 24; elektriskā spēkstacija Krasta - 37, īp. Eižens Volfeils, tlr. 71.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 357; no tiem apbūvēti 244, neapbūvēti 113.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 74,41 ha.

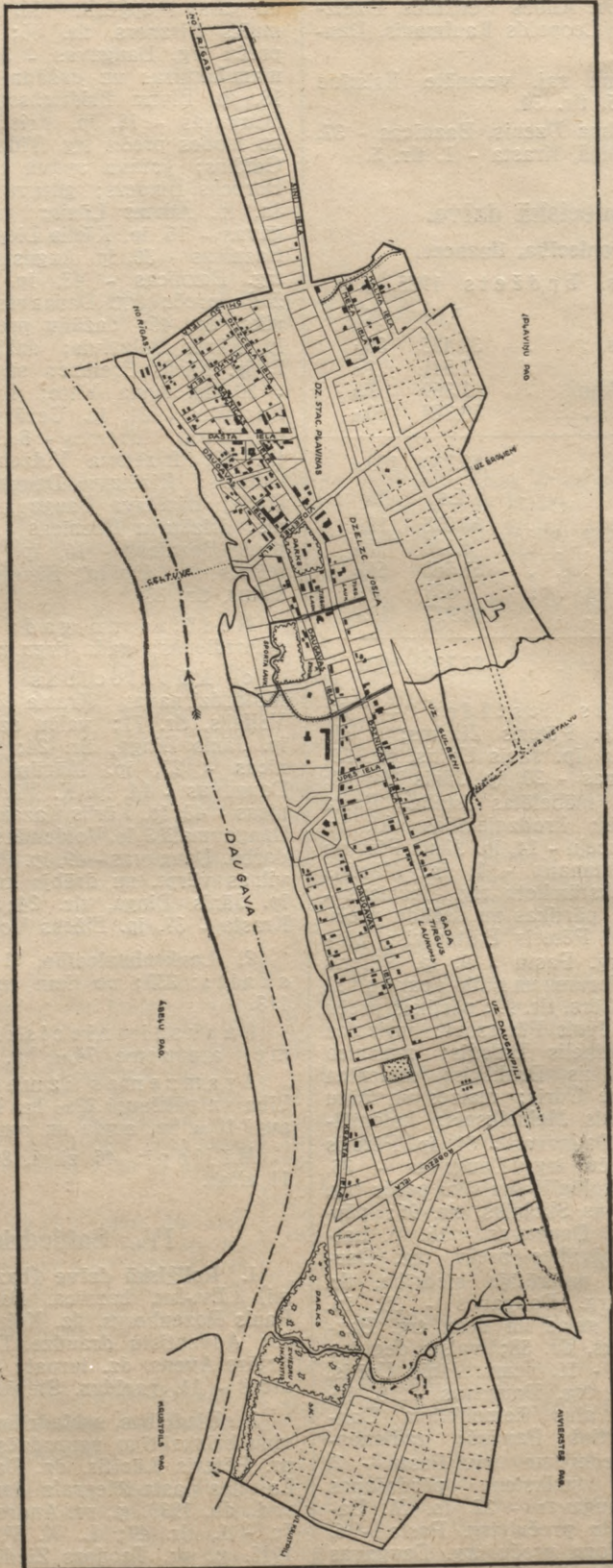
Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 22,01 ha, kartupeļi 18,00 ha, sakņaugi 10,34 ha, augļu un ogu dārzi 12,11 ha.

Mājlopi: 46 zirgi, 89 govslopi, 149 cūkas, 11 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas - 18, garīdzn. Pauls Rozenbergs, dz. Kokneses pg., tlr. Koknese 18; Adventistu draudze, Daugavas - 8, garīdzn. Artūrs Avens, dz. turpat; Baptistu draudze, Baznīcas - 11, garīdzn. Stepāns, dz. turpat.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Plaviņu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1914. g., pr. Pēteris Lācītis, dz. Daugavas - 18, tlr. 23; Latvijas pasta-tēlegrafa darbinieku b-bas Plaviņu nod., db. 1930. g., pr. Andrejs Gredzens, dz. Smilšu - 1, tlr. 49; L. K. V. B. Plaviņu nod., db. 1918. g., pr. Teodors Ziediņš, dz. Dzelzceļa - 9, tlr. 77; Plaviņu mednieku b-ba, db. 1926. g., pr.

Pļaviņu pilsētas plāns.

Pēteris Lācītis, dz. Daugavas - 18, tlr. 23; Pļaviņu namīpašnieku b-ba, db. 1924. g., pr. Jānis Upītis, dz. Daugavas - 16, tlr. 25.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: ev.-lut. Pēterā baznīca ar mākslinieka Virša altāra gleznu „Kristus augšāmcelšanās“.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi un pieminekļi.** Pasaules kara laikā Pļaviņas stipri cietušas, ēkas sašautas un nopostītas. 1919. g. Pļaviņās nodibināja Austrumfrontes štābu un šeit ģenerālis Jānis Balodis uzņēma Latvijas nacionālās armijas virspavēlniecību. 1934. g. 17. jūn. ģenerālim Jānim Balodim

atklāj piemiņas plāksni pie nama, kurā atradās viņa štābs.

3. **Dabas jaukumi.** Skaistā kalnainā pilsētas apkārtnē. Sevišķi Daugava ar viņas krācēm un klinšainiem krastiem piešķir Pļaviņām īpatnēju vietu citu pilsētu starpā. Braucienu laivā no Pļaviņām līdz Koknesei var nosaukt par skaistāko ceļojumu Latvijā. Ziemā Pļaviņas ir ideāla slēpošanas vieta ar dabiskiem trampliniem, kalniem un nogāzēm.

Daugavas krastos pie Pļaviņām atrodas līdz 12 metru biezi dolomīta slāņi, ko izlieto celtnēm un dedzina mūrējamās kaļķos. Šie dolomīta slāņi rada arī bīstamās krāces Daugavā.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Pilsētas valdes tūristu mītne, Daugavas - 36, pamatskolā, pr. skolas pr. J. Jansons, darbojas no 1. V līdz 1. IX, tlr. Pļaviņas 14 un 9.

30. Mazsalaca.

Pilsēta Valmieras apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Mazsalacas (2 km) un Skaņkalnes (0,5 km) pagastu; platība: 1,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Rūjiena — 23 km; Rīga — pa dzc. 167 km, vienīgi pa zemes ceļu 147 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Mazsalacas pilsēta savu vārdu mantojusi no Salacas upes; vāciskais nosaukums „Salisburg“ (Salacas pils) cēlies no senas latviešu pils, kas senatnē atradusies uz Salacas upes kreisā krasta, tagadējā Skaņkalnes pagastā. Ordeņa bruņinieku pils šē nav bijusi. Senlaiku lieciniece šē vienīgi Mazsalacas baznīca, kas saukta par Sv. Annas baznīcu un vecās aktis minēta pirmoreiz 1533. gadā. Mazsalacā satiek 8 ceļi. Šai satiksmes ziņā visai ērtajā vietā likts pamats pilsētai 1861. gadā, kad tur uzcelts pirmais nams. Ap 1870. gadu šē ir jau biezi apdzīvota vieta. Ap 1905. gadu paplašināta apbūves teritorija, un miestniņš strauji apbūvējies. Tas spēji pieaug 1918. gadā, kad vācu okupācijas vara tam piešķir savas pārvaldes tiesības. Mazsalaca apbūvējusies kā dārzu pilsēta, bet tās koku krāšņums daudz cietis lielinieku varas laikā, kad pilsēta apšaudīta. Miesta tiesības Mazsalacai piešķirtas 1923. gadā, bet pilsētas tiesības 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa vēl pagaidām nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 196, no tām: mūra — 3, koka — 183, jauktas — 10, pie kam 182 vienstāva un 14 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 616, no tiem 222 istabas-virtuves, 229 vienistabas, 108 divistabu, 33 trīsistabu, 14 četrīstabu, 7 piecīstabu, 3 dzīvokļi ar astoņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 144, ar ūdensvadu 3; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Mazsalacā nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1492, no tiem 631 vīrietis un 861 sieviete. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1464 (98,12%) latvieši, 13 (0,87%) vācieši, 5 (0,33%) igauņi, 1 (0,07%) lielnieciņš, 1 (0,07%) baltkrievs un 8 (0,54%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Pērnavas - 4, tlr. 39. Pilsētas galva Nikolajs Daugulis, Rīgas - 11, tlr. 31; valdes locekļi: Aleksandrs Liepiņš, Rīgas - 12, tlr. 120 un Jēkabs Mūrnieks, Sporta - 12; pilsētas sekretārs Oskars Pētersons, Pērnavas - 4, tlr. 39.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Mazsalacas pilsētas vec. polic. kārtībnieks G. Šics, Pērnavas - 43, tlr. 43; Mazsalacas pagasta vec. polic. kārtībnieks E. Ceriņš, Pērnavas - 43, tlr. 43; Skaņkalnes pagasta vec. polic. kārtībnieks Fricis Grava, Pasta - 4, tlr. 29.

Valmieras apr. IV iec. miertiesneša rajonā, miertiesn. R. Viļums, dz. Rūjienā, Valdemāra - 5, tlr. 119.

Valmieras apr. II iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Aleksandrs Iviņš, dz. Valmierā.

Valmieras apr. II iec. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Augusts Šterns, dz. Rūjienā, tlr. 129.

3. **Izglītība.** Skolas: Mazsalacas valsts ģimnazija (atrodas Mazsalacas pagasta administratīvās robežās), direkt. Arnolds Treimanis, dz. skolas namā, tlr. 17. Skolā darbojas šādi skolotāji: A. Ciris, A. Ābiks, L. Anševics, A. Čops, A. Melgalvis, Trops.

Mazsalacas valsts 6 kl. pamatskola (atrodas Mazsalacas pagasta administratīvās robežās), prz. A. Treimanis; skolotāji: P. Sedlenieks, O. Zupāns, O. Strauts, Z. Šics, E. Liepiņš, A. Dārziņš.

Bibliotēkas: Mazsalacas saviesīgās b-bas bibliot., Baznīcas - 1, ar 910 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Mazsalacas un apkārtnes veselības aizsardzības sav-bas slimnīca, tlr. 91, slimnīcas prz. ārsts Verners Kīglers, dz. Rīgas - 8, tlr. 90; Mazsalacas aptieka, Rīgas - 11, īp. Nikolajs Daugulis, tlr. 31.

Lopārstniecība. Veterinārfeldšers Arnolds Bukbārdis, Baznīcas - 7, tlr. 3.

5. **Satiksmē.** Mazsalacas pasta-tēlegrafa katoris, tlr. 6, pastmeistars Jānis Lauzģis, Rīgas -

15, tlr. 51; Šoseju un zemes ceļu dep-ta 9. rajona inženiera ceļu meistars.

6. **Pārējās iestādes.** Mazsalacas pagasta valde, Rīgas - 4, tlr. 10, pg. vecākais Antons Tobiss, dz. Mazsalacas pg. Jaunkliņģerī; pls. ietilpst Valmieras apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Valmierā, Ziloņu - 3, tlr. 63, nod. insp. Ludvigs Adlers.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Eduards Ermanis, Brīvības bulv. 4, tlr. 53; Verners Kīglers, Rīgas - 8, tlr. 90.

Zobu ārstie: Anna Rauska, tlr. 111.

Vecmātes: E. Zade, Baznīcas - 7; I. Kaugars, Upes - 3.

Mērnieks: Miķelis Alberings, tlr. 66.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Mazsalacas pls. budžets 1935. g.

leņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	17.755	81,2
Nekustama manta	2.287	10,5
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	1.828	8,3

Kopā 21.870 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	10.129	46,3
Sociālā palīdzība	4.357	19,9
Izglītība	1.359	6,2
Veselības aizsardzība	561	2,6
Pārējie	5.464	25,0

Kopā 21.870 100,0

b) **Tirdzniecības iestādes** — 78 Rīgas viesnīca Rīgas - 17, ip. M. Svīkis, tlr. 4; Komerccviesnīca Rīgas - 1, ip. E. Plūme, tlr. 5; I šķ. trakt. Rīgas - 1, ip. P. Plūme, tlr. 5; grāmatu un rakstāmlietu trg. Baznīcas - 2, ip. Jānis Celms, tlr. 107; grāmatu un rakstāmlietu trg. Pērnavas - 3, ip. Jānis Āboltiņš; grāmatu un rakstāmlietu trg. Baznīcas - 10, ip. M. Ciritis; pārtikas preču trg. Baznīcas - 1, ip. Eduards Bloms; pārtikas preču trg. Pērnavas - 12, ip. Augusts Skoba; pārtikas preču trg. Pērnavas - 7, ip. Antons Taube, tlr. 48; pārtikas un daž. preču trg. Baznīcas - 3, ip. Indriķis Tilts, tlr. 9; pārtikas preču trg. Rīgas - 2, ip. Gustavs Ore, tlr. 36; koloniālpreču trg. Rīgas - 14, ip. Juris Grīnbergs; pārtikas un daž. preču trg. Baznīcas - 13, ip. Tenis Čukurs, tlr. 33; pārtikas un daž. preču trg. Baznīcas - 5, ip. Arturs Sternmanis, tlr. 16; maiznīca Pasta - 1, ip. Eduards Muciņš; maiznīca Rīgas - 1, ip. O. Brants, tlr. 114; maiznīca Baznīcas - 14, ip. J. Vidovskis, tlr. 44; maiznīca Pērnavas - 13, ip. Roberts Rusmanis; gaļas trg. Rīgas - 9, ip. Roberts Rezgalis; gaļas trg. Pērnavas - 5, ip. Ernests Vende; Gaļas trg. Baznīcas - 6, ip. A. Vītiņš; gaļas un desu trg. Baznīcas - 6, ip. Kārlis Vītiņš, tlr. 45; gaļas un desu trg. Baznīcas - 12; Radio un elektrības pied. trg. Rīgas - 15, ip. Jānis Lauznis; drogu trg. Baznīcas - 15, ip. Voldemārs Daugulis; manufaktūras trg. Baznīcas - 2, ip. Eduards Bundža, tlr.

15; manufaktūras trg. Baznīcas - 14, ip. Šoloms Smits, tlr. 41; manufaktūras trg. Rīgas - 7, ip. Juris Bērziņš; apavu trg. Baznīcas - 17, ip. Gustavs Zālītis, tlr. 68; apavu trg. Pērnavas - 7, ip. Kārlis Kieģelis; ādu un apavu trg. Baznīcas - 1, ip. Rolands Bērziņš; apavu trg. Baznīcas - 7, ip. Berta Plūme; apavu trg. Baznīcas - 11, ip. Jānis Čukurs; frizētava Baznīcas - 15, ip. Irma Dižais; frizētava Baznīcas - 15, ip. Elza Paegle; frizētava Baznīcas - 3, ip. Eduards Glāzers; frizētava Rīgas - 13, ip. A. Kriķis; frizētava Pērnavas - 3, ip. Zelma Kociņš; rokdarbu trg. Rīgas - 9, ip. Valija Skrodēlis; līnu pieņemšanas punkts Baznīcas - 2, ip. Kārlis Dancis, tlr. 40; līnu pieņemšanas punkts Rīgas - 17, ip. Valsts uzņēmums; bufete Baznīcas - 1, ip. Mazsalacas saviesīgā b-ba, tlr. 12.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās un sestdienās; gada tirgi: 8. martā, 29. aprīlī, 28. septembrī un 12. decembrī.

c) **Rūpniecības iestādes** — 141. Motordzirnavas Rīgas - 14, ip. Bernhards Vents; desu darbn. Rīgas - 9, ip. Roberts Rezgalis; desu darbn. Baznīcas - 12, ip. Augusts Paeglis; desu darbn. Baznīcas - 6, ip. Kārlis Vītiņš, tlr. 45; pienotava Rīgas - 12, vad. Aleksandrs Liepiņš, tlr. 96; mehāniska darbn. Dārza - 2, ip. Voldemārs Veide, tlr. 28; vilnas vērtuvene Rūpniecības - 2, ip. P. Raiskas mant., tlr. 8; krāsotava un veltuve Ugunsdzēsēju - 2, ip. Jānis Duksis; mēbeļu galdn. Parka - 12, ip. Jēkabs Garklāvs; mēbeļu galdn. Turgus l. 2, ip. Kārlis Ābelītis; mēbeļu galdn. Baznīcas - 5, ip. Voldemārs Rumba; koku zāģētava Avotu - 16, ip. Jēkabs Dallītis, tlr. 78; ratnieku darbn. Sporta - 1, ip. Gustavs Zaķis, tlr. 99; galdn. darbn. Meža - 2, ip. Pēteris Plūme, tlr. 4, pst. adr. Rīgas - 1; būvgaldn. Rīgas - 1, ip. Pēteris Plūme, tlr. 5; elektr. iestāde Rūpniecības - 2, ip. P. Raiska mant., tlr. 8.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaits: 300; no tiem 207 apbūvēti un 93 neapbūvēti.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 70,47 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 23,37 ha, kartupeļi 23,40 ha, sakņaugi 4,45 ha, augļu un ogu dārzi 10,58 ha.

Mājlopi: 40 zirgi, 39 govslopi, 218 cūkas, 17 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Mazsalacas pagasta administratīvās robežās, garīdzn. Alfrēds Skrodēls, dz. mācītājmuižā, tlr. 18; Baptistu draudze, Baznīcas - 17, garīdzn. Arnolds Ūzis.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Mazsalacas saviesīgā b-ba, db. 1899. g., pr. Eduards Ermanis, dz. Brīvības bulv. 4, tlr. 53; Mazsalacas krājaizdevu s-ba, db. 1893. g., pr. Arnolds Laurs, dz. Skaņkalnes pg. Uzēnos, tlr. 60; Mazsalacas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1893. g., pr. Jānis Lauznis, dz. Rīgas - 15, tlr. 51; Mazsalacas pensaimnieku s-ba, db. 1910. g., pr. Paulis Jēģers, dz. Vecates muižā, tlr. 1; Mazsalacas amatnieku b-ba, db. 1923. g., pr. Jēkabs Garklāvs, dz. Parka - 12.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: Mazsalacas baznīca pirmoreiz minēta 1533. g. Zviedru kara laikos tā sapostīta un ap 1697. g., uz zviedru karaļa Kārļa XI pavēli, atjaunota. No tā laika baznīca vairākkārt pārtai-

sīta un paplašināta. Šī baznīca 1890. g. nojaukta un tās vietā uzcelta jauna, tagadējā. Vecvecos laikos zem baznīcas akmeņu klonā atradās bagāt-nieku kapu vietas.

Kapsētas: Mazsalacas kapsēta ir viena no plašākām un skaistākām lauku draudžu kapsētām Vidzemē. Te paglabāti daudzi ievērojami vīri.

Mazsalacas pilsētas plāns.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. Komunistu varas laikā pilsēta apšaudīta.

3. Dabas jaukumi. Salacas krasti, apauguši skaistiem priežu un lapu koku mežiem; Sniedzēnu kalns; „Eņģeļu ala”, leļpus Skulberģu muižas.

4. Tūristu apmešanās vietas. Tūristu apmetne Rīgas - 14, prz. pilsētas valde.

31. Subata.

Pilsēta Ilūkstes apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Prodes pagastu (10,7 km) un Lietuvas robežu (4,1 km); platība 7,76 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stacija Eglaine — 18 km; Rīga — lietojot dzc. 251 km, vienīgi pa zemes ceļu 180 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Vecsubatas pilsēta dibināta 16. gadu simteņa I pusē, Polijas karaļa Batorija valdīšanas laikā. Šai laikā jau pastāvējusi Vecsubatā ev.-lut. draudzes Jura baznīca, kuŗu katoļu draudzei nodevis Subatas īpašnieks Plāters-Zibergs, pieņemot katoļu ticību. Par šo baznīcas nodošanu katoļiem ievadīta prāva, kuŗa ilgusi ap 100 gadus un pie lietas caurskatīšanas (Varšavā) izšķirta par labu luterāņiem. Pilsētas tiesības Subata ieguvusi 1887. gadā.

Pilsētas ģerbonis: sudraba laukā zaļa egle.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 343, no tām mūra — 7, koka — 336, pie kam 338 vienstāva un 5 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 458, no tiem 194 istabas-virtuves, 145 vienistabas, 79 divistabu, 28 trīsistabu, 10 četrīstabu, 1 piecīstabu un 1 septiņīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 54. Centrālās apkurināšanas un ūdensvadu nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1489, no tiem 647 vīrieši un 842 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās sekoši: 483 (32,44%) latvieši, 387 (25,96%) žīdi, 379 (25,46%) lielkrievi, 83 (5,57%) baltkrievi, 83 (5,57%) lietuvieši, 59 (3,96%) poļi un 15 (1,01%) vācieši.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Domes - 14, tlr. 15. Pilsētas galva Krišjānis Lielausis, Kalna - 11, tlr. 22; valdes locekļi: Eduards Vinčelis, Smilšu - 15, tlr. 2, un Jānis Andžāns, Domes - 2; pilsētas sekretārs Ernests Vecvanags, Domes - 14.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Ilūkstes apr. polic. II iec. pr. Eduards Breikšs, Domes - 8/10, tlr. 1.

Subatas notārs Pēteris Silkalns, Krasta - 9, tlr. 24.

3. **Izglītība.** Skolas: Subatas valsts 6 kl. pamatskola, Skolas - 6, tlr. 18, prz. Kārlis Trumpe, Jelgavas - 7, tlr. 36; skolotāji: Aleksandra Riemeris, Anna Grundmanis, Pēteris Strelēvičs, Lidija Mucenieks, Flora Speicis, Johanna Muzikants, Nachmans Lifšics un Marta Zalums.

Lietuvju 6 kl. pamatskola, Tirgus lauk. 9, prz. Adelaide Jakštainis; skolotāji: Johanna Metuzānis un Alvīne Graudiņa.

Bibliotēkas: Subatas un apkārtnes tautas nama bibliot., Tirgus lauk. 7, 698 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes: Subatas rajona slimnīca, Jelgavas - 6/8, tlr. 11, prz. Herberts Anders.

Aptiekas: Vecā aptieka, Brīvības - 1, tlr. 12, īp. K. Hāka mant.; Subatas aptieka, Domes - 1, provizors Pēteris Mežaraups.

Lopārstniecība. Rajona veterinārārsts Juris Linītis, Tirgus lauk. 14, tlr. 3.

5. **Satiksme.** Subatas pasta-tēlegrafa kantoris, Tirgus lauk. 6, pastmeistars Feliks Dēlins, Domes - 15.

6. **Pārējās iestādes.** Subatas muitas punkts, pr. Eduards Barūts, tlr. 14; pls. ietilpst Ilūkstes apr. nodokļu inspekcijā, Daugavpilī, Daugavas - 12, tlr. 415, nod. insp. Voldemārs Grinbergs.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Herberts Anders, Jelgavas - 6/8, tlr. 11.

Zobu ārsti: S. Magarams, Kalna - 1; V. Šateksteins, Jelgavas - 3.

III. Saimnieciskā dzīve.

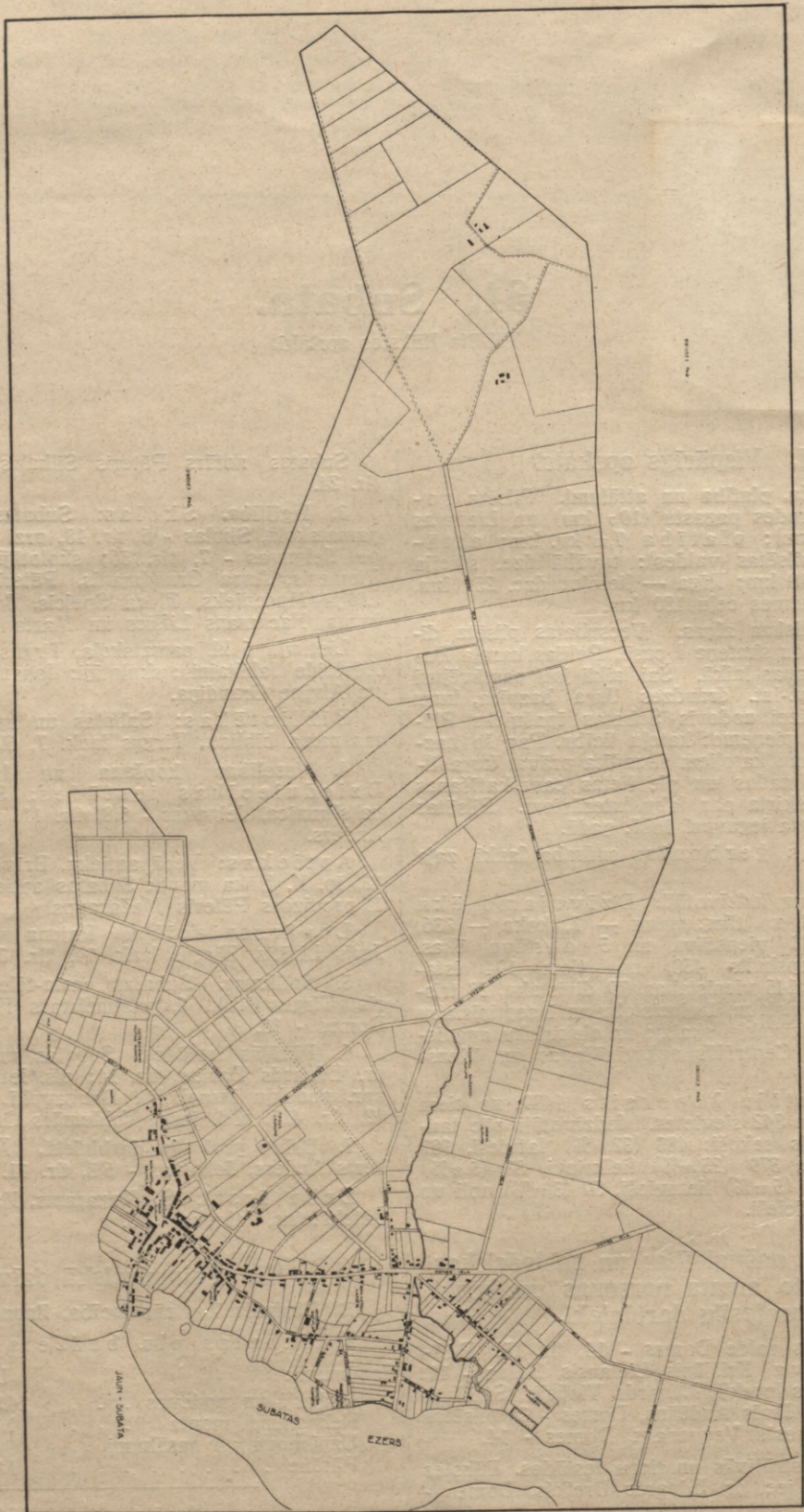
1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Subatas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	14.514	81,5
Nekustama manta	1.308	7,4
Uzņēmumi un pasākumi	43	0,2
Pārējie	1.940	10,9

Kopā 17.805 100,0

Subatas pilsētas plāns.

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	7.684	43,2
Sociālā palīdzība	2.900	16,3
Izglītība	525	2,9
Veselības aizsardzība	35	0,2
Pārējie	6.661	37,4
Kopā	17.805	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 89. II šķ. trakt. Tīrgus l. 21, ip. Fedosija Kulinova; grāmatu un rakstāmlietu trg. Kalna - 3, ip. Leonilda Zariņš; grāmatu un rakstāmlietu trg. Domes - 2, ip. Vilhelmine Valters; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 3, ip. Ābrams Rozenbergs; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 4, ip. Mendelis Zutis, tlr. 39; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 5, ip. Ševels Meirovs; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 15, ip. Frīda Zilbermanis, tlr. 37; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 17, ip. Sara Rubanenko; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 23, ip. Jānis Čuriškis, tlr. 19; pārtikas preču trg. Kalna - 5, ip. Pēteris Vorobjovs; pārtikas preču trg. Domes - 3, ip. Berta Buceņiks; pārtikas un daž. preču trg. Domes - 6, ip. Beile Levins; pārtikas un daž. preču trg. Domes - 7, ip. Pinka Merkels; pārtikas un daž. preču trg. Domes - 11, ip. Cile Eltermanis; koloniālpreču trg. Domes - 35, ip. Gērsons Rozenbergs; koloniālpreču trg. Tīrgus l. 7, ip. Saja Šeins; koloniālpreču trg. Domes - 55, ip. Leiba Šers; koloniālpreču trg. Baznīcas - 2, ip. Vulfs Kūrs; dažādu preču trg. Baznīcas - 3, ip. J. Melderis; gaļas trg. Baznīcas - 1, ip. Iciks Armermanis; gaļas trg. Kalna - 13, ip. Dāvids Rozenbergs; gaļas trg. Krasta - 17, ip. Henochs Rozenbergs; gaļas trg. Tīrgus l. 15, ip. Pine Zilbermanis, tlr. 37; vīnu un degvīna trg. Tīrgus l. 1, ip. Matilde Celinskis; vīnu un degvīna trg. Tīrgus l. 5, ip. Jānis Meiers; dzelzs un daž. preču trg. Domes - 5, ip. Hene Fleišmanis; dzelzs un daž. preču trg. Tīrgus l. 18, ip. Rāfaēls Haņins, tlr. 32; drogu trg. Tīrgus l. 24, ip. Kārlis Šulcs; manufaktūras trg. Domes - 1, ip. M. Rozentāls, pst. adr. Kalna - 7a; manufaktūras trg. Tīrgus l. 5, ip. Buna Šapiro, pst. adr. Tīrgus l. 12; manufaktūras trg. Tīrgus l. 16, ip. Leibs Rozentāls, pst. adr. Tīrgus l. 20; manufaktūras trg. Tīrgus l. 20; manufaktūras trg. Tīrgus l. 19, ip. Zāra Grīnguts, pst. adr. Tīrgus l. 24; manufaktūras trg. Tīrgus l. 4, ip. Īda Epšteins; gatavu apģērbu trg. Tīrgus l. 2a, ip. Joselis Kagaņs; gatavu apģērbu un daž. preču trg. Tīrgus l. 18, ip. Matele Grīnguts; gatavu apavu un apģērbu trg. Tīrgus l. 1a, ip. Jēkabs Gilds; ādu preču un cepuru trg. Tīrgus l. 2, ip. Vele Getcs; sīku preču trg. Jelgavas - 2, ip. Benjamins Fains; sīku preču trg. Ilūkstes - 14, ip. Ābrams Veiss; sīku preču trg. Baznīcas - 4, ip. Meri Rotbarts; sīku preču trg. Baznīcas - 4, ip. Rase Šlosbergs; foto iestāde Domes - 1, ip. Eduards Zadinans; frizētava Domes - 3, ip. Leizers Grīnguts; frizētava Domes - 1, ip. Monika Raubiškis; frizētava Tīrgus l. 8, ip. Jānis Komarovskis; frizētava Tīrgus l. 5, ip. Judelis Dorins; kluba bufete Tīrgus l. 7, ip. svba Subates un apkārtnes Tautas nams.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: pirmdienās; gada tirgi: pirmdienās pēc Marijas

pasludināšanas, Pūpolu svētdienas, Lieldienām, Vasaras svētkiem, Pēterā-Pāvila dienas, Miķeļdienas un Ziemassvētkiem.

c) Rūpniecības iestādes — 95. Ūdens dzirnavas Ilūkstes - 37, ip. Mendels Blachers, tlr. 41; dzirnavas Kalna - 19, ip. Vulfs Hamins; gateris Ilūkstes - 37, ip. M. Blachers, tlr. 41; elektrības stacija Ilūkstes - 37, ip. Mendels Blachers, tlr. 41.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 409, no tiem apbūvēti 314, neapbūvēti 95.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 434,71 ha.

Arauzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 240,77 ha, kartupeļi 80,43 ha, sakņaugi 8,31 ha, augļu un ogu dārzi 3,18 ha.

Mājlopi: 83 zirgi, 155 govslipi, 176 cūkas, 8 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas - 30, garīdzn. Vilhelms Gaučs, dz. Asares pg., tlr. 4; Romas katoļu baznīca, Tīrgus lauk. 10, garīdzn. Donāts Mūrnieks, dz. turpat, tlr. 8; Mozus draudzes sinagōgas Domes - 9, Krasta - 2 un Jelgavas - 1 garīdzn. Epšteins Jankels, dz. Krasta - 2.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Subatas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Tīrgus laukumā, db. 1876. g., pr. Krišjānis Lielauss, dz. Kalna - 11, tlr. 22; S-ba Subatas un apkārtnes Tautas nams, Tīrgus lauk., db. 1926. g., pr. Jānis Andžāns, dz. Domes - 2; Subatas krājaizdevu s-ba, Kalnu - 11, db. 1923. g., pr. Andrejs Kaniņš, dz. Prodes pg.; Subatas savstarp. ugunsapdrošin. b-ba, Kalnu - 11, db. 1926. g., pr. Eduards Vinčelis, dz. Smilšu - 15, tlr. 2; Skatuves mākslas veicin. b-ba, Tīrgus lauk., db. 1924. g., pr. Kārlis Trumpe, dz. Jelgavas - 7, tlr. 36; N. A. F. Ilūkstes apr. apakškomitejas Subatas nod. pr. Krišjānis Lielauss, dz. Kalna - 11.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: Subatas baznīca minēta pirmoreiz 1571. g. Mācītāja muižas zemi dāvinājis draudzei hercogs Ketlers. 1800. g. nodega mācītāja dzīvoklis, pie kam gāja bojā arī baznīcas arhīvs. Subatas ev.-lut. baznīca ievērojama ne tikai ar savu īpatnējo būves veidu, bet jo sevišķi ar kokā grieztiem Kristus, apustuļu un eņģeļu tēliem altārī un ap kanceli. Zem baznīcas atrodas plašs pagrabs, kur glabājušies zārkos kādi 300 liķi. Tagad viņi visi aprakti kapsētā.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas jaukumi. Subatas ezera gleznainie krasti.

4. Tūristu apmešanās vietas. —

32. Priekule.

Pilsēta Liepājas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Priekules (8,8 km) pagastu; platība: 4,3 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Priekule — 0,1 km; Rīga — pa dzc. 190 km, vienīgi pa zemes ceļu 200 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Priekule nodibinājusies uz Priekules muižas zemes. Priekules bieži apdzīvotai vietai miesta tiesības piešķirtas 1922. gadā; administratīvas robežas nospraustas un apstiprinātas 1926. gadā. Šais pašās robežās Priekules miestam 1928. gadā piešķirtas pilsētas tiesības. Priekules muižā krustojas 7 lielceļi (1 km no dzc. stc.) No Priekules iet taisnākais ceļš caur Lietuvu uz Vāciju.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 204; no tām: mūra — 42, koka — 153, jauktas — 9, pie kam 192 vienstāva un 12 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 527; no tiem 161 istaba-virtuve, 229 vienistabas, 99 divistabu, 26 trīstīstabu, 9 četrstīstabu, 2 piecīstabu un 1 sešīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 151, ar ūdensvadu 6; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Priekulē nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1347, no tiem 610 vīrieši un 737 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1255 (93,17%) latvieši, 34 (2,52%) žīdi, 24 (1,78%) vācieši, 9 (0,67%) lietuvieši, 6 (0,45%) poļi, 4 (0,30%) lielkrievi, 4 (0,30%) baltkrievi, 1 (0,07%) igauņi un 10 (0,74%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Raiņa - 23, tlr. 49. Pilsētas galva Ernests Dreimanis, Dīka - 2, tlr. 4; valdes locekļi: Andrejs Melbārds, dzc. stacijā un Kārlis Grīnfelds, Kieģeļu - 2; pilsētas sekretārs Jānis Saukants, Raiņa - 9.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Liepājas-Aizputes apr. polic. II iec., Aizputes ielā, ap-

riņķa pašvaldības ēkā, tlr. 8. iec. pr. Jānis Gailītis, dz. polic. ēkā; Liepājas-Aizputes apr. polic. II iec. kriminālzaušs, dz. Liepājas - 3, tlr. 101.

Priekules-Vainodes iec. miertiesā, miertiesn. Ernests Hūns, Liepājas - 2, tlr. 71.

Liepājas lauku iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. (vieta vakanta).

Liepājas apr. I iec. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Žanis Kīnēns, dz. Liepājā, Dzintara - 9.

3. **Izglītība.** Skolas: Priekules pilsētas 6 kl. pamatskola, Peldu - 1, tlr. 5, prz. Jānis Jēkabsons, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Irēne Danga, Leonija Jēkabsons, Zelma Bucinš, Emilija Skammers, Zelma Pēters, Aleksandrs Siliņš un Visvaldis Frickops.

Bibliotēkas: Priekules bibliotēkas b-bas bibliot., Kieģeļu - 8, ar 1222 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes: Priekules slimnīca, Priekules muižā (Priekules pagasta administratīvās robežās), tlr. 10.

Aptiekas: V. Kozaka aptieka, Raiņa - 9, ip. Vilhelms Kozaks, tlr. 17; Jaunā aptieka, Raiņa - 5, ip. Hermanis Auniņš, tlr. 50.

Lopārstniecība. Liepājas satiksmes veteriņārfeldšers Jānis Rudzītis, Priekulē, Liepājas - 3, tlr. 19.

5. **Satiksmes.** Priekules dzc. stacija, stc. pr. Andrejs Melbārds, dz. dzc. stacijas ēkā; Priekules pasta-tēlegrafa kantoris, Raiņa - 25, tlr. 148, pastmeistars Andrejs Tidemans, dz. pasta mājā, tlr. 140; ceļu meistars B. Miesnieks, Aizputes - 11, tlr. 63.

6. **Pārējās iestādes.** Priekules muitas punkts, dzc. stacijā, tlr. 22, prz. Nikolajs Augulis, dz. Liepājas - 7; Priekules virsmežniecības III iec. mžzn. Liepājas - 8, tlr. 85; pls. ietilpst Liepājas apr. nodokļu inspekcijā, Liepājā, Vakzāles - 65, tlr. 887, nod. insp. Jūlijs Pulveris.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: ārsts Konstantīns Spaginskis, Raiņa - 9, tlr. 57.

Zobu ārsti: —

Vecmāte: Priekules rajona vecmāte Marija Mauriņš, Aizputes - 20, tlr. 90.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Priekules pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	19.480	47,8
Nekustama manta	9.952	24,4
Uzņēmumi un pasākumi	731	1,8
Pārējie	10.569	26,0
Kopā	40.732	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	7.824	19,2
Sociālā palīdzība	7.228	17,7
Izglītība	15.357	37,7
Veselības aizsardzība	999	2,5
Pārējie	9.324	22,9
Kopā	40.732	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 117.
I šķ. trakt. Raiņa - 11, īp. Grieta Valdmanis, tlr. 29; koloniālpriču vkl. Raiņa - 15, īp. Rūdolfs Jan-

Priekules pilsētas plāns.

sons; rakstāmlietu trg. Raiņa - 7, īp. Jānis Strēlis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Raiņa - 13, īp. Marta Karlsons; pārtikas un daž. preču trg. Aizputes - 1, īp. Priekules pārtikas b-ba, tlr. 9; pārtikas preču trg. Raiņa - 9, īp. Anna Tupuriņš, tlr. 34; pārtikas preču trg. Raiņa - 9, īp. A. Liepnieks, tlr. 45; pārtikas preču trg. Aizputes - 11, īp. Erna Sviķers; pārtikas preču trg. Raiņa - 19, īp. Ernests Skudriņš, tlr. 6; pārtikas preču trg. Vidus - 4, īp. Anna Bandars; pārtikas preču trg. Tirgoņu - 12, īp. Emīlija Blumbergs, tlr. 12; pārtikas preču trg. Kieģeļu - 2, īp. Ernests Zi-

verts; pārtikas preču trg. Raiņa - 13, īp. Andrējs Veics; pārtikas preču trg. Aizputes - 8, īp. S. Bakalors, tlr. 23; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 9, īp. Jānis Tupuriņš, tlr. 34; vīnu un degvīna trg. Raiņa - 11, īp. Heinrichs Valdmanis; naftas produktu trg. Aizputes - 11, īp. A./S. „Apekol“; elektrības piederumu trg. Raiņa - 15, īp. Fricis Burvis; pulksteņu trg. Raiņa - 13, īp. Ilja Kiršners; drogu trg. Raiņa - 13, īp. Alberts Lukke; manufaktūras un sīku preču trg. Raiņa - 9, īp. Fricis Penavs; manufaktūras trg. Raiņa - 13, īp. Lība Glāze; manufaktūras trg. Raiņa - 9, īp. A.

Šmidts; manufaktūras trg. Raiņa - 9, ip. L. Dzelme; manufaktūras trg. Raiņa - 9, ip. E. Stūris; manufaktūras trg. Raiņa - 7, ip. Anna Upenieks; apavu trg. Raiņa - 13, ip. Edvards Kapelis; frizētava Raiņa - 15, ip. Zelma Sisenis; frizētava Raiņa - 19, ip. A. Polis; frizētava Tirgoņu - 2, ip. Jānis Brumaks; frizētava Kieģeļu - 2, ip. Benedikts Šakals; trauku un daž. preču trg. Raiņa - 9, ip. Jorģis Šnoris; bufete stacijā, ip. Dzelzceļa virsvalde; bufete Aizputes - 3, ip. Kārlis Liepnieks, tlr. 30.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: aprīļa mēneša pēdējā trešdienā un septembra mēneša trešajā trešdienā.

c) Rūpniecības iestādes — 95. Dzirnavas Kieģeļu - 1/3, ip. V. Riege, tlr. 7; mēchaniska darbn. Kieģeļu - 11, ip. Vilis Ansons, tlr. 89; mēchaniska darbn. Galvenā - 4, ip. Jānis Gūža, tlr. 102; ķīmiska krāsot. un vadn. veltuve Galvenā - 4, ip. Kārlis Zīriņš, tlr. 92; ādu ģērētava Galvenā - 28, ip. M. Manuchovičs; Zāģu gateris Brīvības - 5, ip. Jēkabs Preiss; zāģētava Kieģeļu - 1/3, ip. V. Riege, tlr. 7; galdniecība Aizputes - 19, ip. Jānis Stirpeiks; būvgaldn. Kalēju - 9, ip. Ernests Saule; galdn. darbn. Kieģeļu - 7, ip. J. Jansons; galdnieku darbn. Kieģeļu - 11, ip. Miķelis Vizla; mašīnu f-ka un čuguna lietuve, aprinča valdes mājā; kieģeļu rūpn. Kieģeļu - 1/3, ip. V. Riege, tlr. 7; kūdras rūpn. Kieģeļu - 1/3, ip. V. Riege, tlr. 7.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 289; no tiem apbūvēti 213, neapbūvēti 76.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 250,01 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-

bība un pākšaugi 100,82 ha, kartupeli 41,50 ha, saku-
augi 28,87 ha, augļu un ogu dārzi 5,21 ha.

Mājlopi: 63 zirģi, 106 govslopi, 337 cūkas, 26 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūģšanas nami). Ēv.-lūt. draudze, Baznīcas - 3, garīdzn. Ernests Bāns, dz. Priekules pg. mācītājmuižā, tlr. 1; Baptistu draudze, Tirgoņu ielā, garīdzn. Juris Barbins, dz. Ganību - 22, tlr. 35; Ēvang. brāļu draudze, Rīta - 3, garīdzn. Ādams Žvagulis, dz. Vainodes pg. Lejnieku mājās.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Priekules bibliotēkas b-ba, db. 1909. g., pr. Aleksandrs Siliņš, dz. Dārza - 9; Priekules pilsētas teātra b-ba, db. 1929. g., pr. Marta Karlsons, dz. Baznīcas - 6; Priekules šacha b-ba, db. 1932. g., pr. Jānis Brummaks, dz. Aizputes - 13; Priekules brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1904. g., pr. Vilhelms Kozaks, dz. Raiņa - 9, tlr. 17; Priekules miesta krājaizdevu s-ba, db. 1903. g., pr. Vilhelms Kozaks (sk. iep.); Priekules savstarpīgā ugunsapdrošināšanas s-ba, db. 1928. g., pr. Vilis Vērpe, dz. Lielā - 11.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. Pasaules kara notikumi. —

3. Dabas jaukumi. —

4. Tūristu apmešanās vietas. —

33. Viļāni.

Pilsēta Rēzeknes apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Viļēnu pg. (robežas garums 6,5 km); platība: 1,82 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Viļāni — 2 km; Rīga — lietojot dzc. 200 km, vienīgi pa zemes ceļu 220 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Viļānu muiža minēta jau 1495. gadā, kad tā uz lēpu tiesībām piederējusi Jānim de Loē. Turpmākos gadu simteņos muiža pāriet dažādu īpašnieku rokās. 1725. gadā Viļāni atradušies Miķeļa Rīka īpašumā, kas 1753. g. uzcēlis mūra klosteri, ar kuŗa nodibināšanos Viļānu nozīme pieauga, un tā vēl vairāk pavairojās sakarā ar tirdzniecības ceļa Rīga-Rēzekne (caur Viļāniem) iekārtošanu. Viļānu strauja uzplaukšana deva iemeslu 1825. gadā rūpēties, lai Viļāniem piešķirtu miesta tiesības. 1830. gadā Viļānus nopirka Kārlis Manteufels, kas tos tālāk 1840. gadā pārdeva ģenerālim Lōwis of Menāram. Vēlāk Viļāni pāriet Vikentija Janovska rokās, kuŗš lielu vērību piegriez miesta attīstībai, uzceļot šeit starp citu arī mūra fabrikas ādu un audeklu izstrādāšanai. 1862. g. Viļāniem piešķirtas miesta tiesības. Pilsētas tiesības Viļāniem piešķirtas 1928. gada 25. februārī.

Pilsētas ģerbonis: vēl nav izstrādāts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 312, no tām: mūra - 6, koka — 302, jautkas — 4, pie kam 299 vienstāva un 13 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 376, no tiem 125 istabas-virturves, 138 vienistabas, 56 divistabu, 31 trīstīstabu, 17 četrīstabu, 7 piecīstabu un 2 sešīstabu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 93, centrālās apkurināšanas un ūdensvadu nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1333, no tiem 616 vīrieši un 717 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās sekoši: 571 (42,83%) latvieši, 396 (29,71%) žīdi, 311 (23,33%) lielkrievi, 31 (2,33%) lii, 5 (0,38%) lietuvieši, 1 (0,07%) vācietis un 18 (1,35%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Brīvības - 29, tlr. 7. Pilsētas galva Kārlis Dūms, Brīvības - 34, tlr.

25; valdes locekļi: Jānis Deksnis, dzelzceļa stacijā, tlr. 99, un Kārlis Kalniņš, Rēzeknes - 18, tlr. 9; pilsētas sekretārs Jāzeps Čivlis, Krastmalas mājās, tlr. 35.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rēzeknes apr. polic. III iec. pr. Aloīzs Kozuls, Turgus lauk. 6, tlr. 4.

Viļānu iec. mīertiesn. Heinrichs Pietiņš, Rēzeknes - 25, tlr. 11.

Viļānu iec. tiesu izpild. Otto Vilks, Rēzeknes - 14.

Viļāni ietilpst Varakļānu izmeklēšanas tiesneša iecirknī, izm. tiesn. Viačeslavs Voitkēvičs, Varakļānos, tlr. 15.

3. **Izglītība.** Skolas: Viļānu latviešu pamatskola, Brīvības - 34, tlr. 25, pr. Kārlis Dūms, dz. skolā; skolotāji: Genovefa Michailovs, Milda Lūļa, Otilija Kalniņš un Minna Pupa.

Viļānu pls. 6 kl. krievu pamatskola, Turgus lauk. 11, pr. Darja Tučs; skolotāji: Olga Dūms, Elza Pope un Anna Astratjevs.

Viļānu pls. žīdu pamatskola, Dārza - 24, pr. Eiga Kagans; skolotāji: Sara Šacs un Antons Skutāns.

Bibliotēkas: pastāv tikai pie skolām, publisku nav.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes: Viļānu rajona ambulance, Brīvības - 1, tlr. 40.

Aptiekas: Brīvības - 23, tlr. 28, ip. Leo Birkhāns.

Lopārstniecība. Viļānu rajona veterinārārsts Herberts Pūce, Varakļānu - 11, tlr. 3.

5. **Satiksmē.** Viļānu pasta-tēlegrafa kantoris, Rēzeknes - 25, tlr. 19.

Viļānu dzc. stacija, pr. Jānis Deksnis, tlr. 99.

Šoseju un zemes ceļu VI raj. ceļu meistars Onufrijs Turlajs, Domes lauk. 11.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Rēzeknes apr. II iec. nodokļu inspekcijā, Rēzeknē, Baznīcas - 6, tlr. 402, nod. insp. Aleksandrs Ovsjanko.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārsts Pēteris Snitkins, Brīvības - 2, tlr. 40.

Zobu ārsts Tauba Altermans, Brīvības - 27, tlr. 12.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Viļānu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	21.060	51,4
Nekustama manta	1.830	4,5
Uzņēmumi un pasākumi	1.428	3,5
Pārējie	16.665	40,6
Kopā	40.983	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	6.663	16,3
Sociālā palīdzība	3.693	9,0
Izglītība	17.781	43,4
Veselības aizsardzība	—	—
Pārējie	12.846	31,3
Kopā	40.983	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 152. I šķ. traktieris un viesnīca Brīvības - 26, ip. Ābrams Gavartins; I šķ. traktieris Rēzeknes - 4, ip. Rozālija Pundurs; tējnīca Tīrgus l. 10, ip. Aleksējs Kutins; tējnīca Rēzeknes - 1, ip. Donāts Žikars; tējnīca Vazāles - 11, ip. Kazimira Vecens; pārtikas preču trg. Varakļānu - 7, ip. Bērs Kupsīks; pārtikas preču trg. Varakļānu - 10, ip. Rocha Nodelmanis; pārtikas preču trg. Varakļānu - 12, ip. Haja Haitis; pārtikas preču trg. Varakļānu - 12, ip. E. Līvens; pārtikas preču trg. Varakļānu - 8, ip. Feiga Lubans; pārtikas preču trg. Lubānes - 2, ip. Elija Puzma; pārtikas preču trg. Varakļānu - 12, ip. Esfīre Līvens; pārtikas preču trg. Brīvības - 49, ip. Jānis Šarigins, pst. adr. Brīvības - 13; pārtikas preču trg. Brīvības - 43, ip. I. Šacs, pst. adr. Brīvības - 3; pārtikas preču trg. Brīvības - 33, ip. Vladislavs Olechno, pst. adr. Dārza - 21; pārtikas preču trg. Brīvības - 50, ip. Jānis Guks; pārtikas preču trg. Brīvības - 33, ip. Marta Vansovičs, pst. adr. Dārza - 32; pārtikas preču trg. Brīvības - 44, ip. R. Altermanis; pārtikas preču trg. Tīrgus l., ip. Abo Krups, pst. adr. Rēzeknes - 16; pārtikas preču trg. Brīvības - 42, ip. Dveire Altermanis, pst. adr. Brīvības - 1, tlr. 31; pārtikas preču trg. Brīvības - 38, ip. Jokovs Locovs, pst. adr. Rēzeknes - 4; pārtikas preču trg. Brīvības - 38, ip. Ābrams Ārons, pst. adr. Brīvības - 10; pārtikas preču trg. Brīvības - 44, ip. Jakovs Bants, pst. adr. Lubānes - 6; pārtikas preču trg. Brīvības - 42, ip. Ābrams Kreins, pst. adr. Brīvības - 16; pārtikas preču trg. Tīrgus l. 12, ip. Rūvins Kapelovičs, pst. adr. Rēzeknes - 16; pārtikas preču trg. Brīvības - 20, ip. Giršs Šērs, tlr. 21; pārtikas preču trg. Brīvības - 4, ip. Rīva Hazens; pārtikas preču trg. Brīvības - 22, ip. Matla Antokols; pārtikas preču trg. Brīvības - 30, ip. Ābrams Mindels, pst. adr. Brīvības - 32; pārtikas preču trg. Brīvības - 31, ip. R. Smorgonskis, tlr. 29; pārtikas preču trg. Brīvības - 17, ip. Giršs Fainšteins; konditoreja Brīvības - 41, ip.

Ārons Grīnšteins, pst. adr. Sinagogas - 2; gaļas trg. Varakļānu - 23, ip. Ichoks Gavartins; gaļas trg. Varakļānu - 29, ip. Estere Vilenskis; gaļas trg. Brīvības - 28, ip. Giršs Kuklis; gaļas trg. Brīvības - 19, ip. Giršs Šaibelis; gaļas trg. Brīvības - 21, ip. I. Druksts, pst. adr. Brīvības - 32; valsts degvīna trg. Stacijas ielā, ip. pils. valde, tlr. 7; vīnu un degvīna trg. Brīvības - 49, ip. Dominiks Baranovskis, pst. adr. Puķu - 6; vīnu un degvīna trg. Brīvības - 11, ip. Nikolajs Michailovs, pst. adr. Brīvības - 4; alus trg. Varakļānu - 4, ip. Jēkabs Lubāns, pst. adr. Varakļānu - 8; konfekšu un augļu trg. Brīvības - 36, ip. Bērs Chazens, pst. adr. Brīvības - 4; velosipēdu trg. Brīvības - 19, ip. S. Zlatokrilovs; dzelzs preču trg. Brīvības - 48, ip. Fruma Šērs, pst. adr. Brīvības - 9; dzelzs un daž. preču trg. Tīrgus l., ip. Chana Šecers, pst. adr. Marijas - 9; drogu vkl. Tīrgus l. 1, ip. Movša Gals, pst. adr. Ugunsdzēsēju - 6; drogu vkl. Brīvības - 47, ip. Mejers Vilenskis, pst. adr. Rēzeknes - 14; manufaktūras trg. Brīvības - 45, ip. Basja Frīds, pst. adr. Vazāles - 20; manufaktūras trg. Tīrgus l. 5, ip. Hana Zilberbrants, pst. adr. Ugunsdzēsēju - 6; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Brīvības - 38, ip. Beils Kapeluškins, pst. adr. Vazāles - 20; manufaktūras un apavu trg. Tīrgus l. 2, ip. Mendels Zilberbrants, pst. adr. Dārza - 12; gatavu apģērbu trg. Brīvības - 37, ip. G. Zilberbrants, pst. adr. Ugunsdzēsēju - 8; vecu apģērbu trg. Tīrgus l. 11, ip. Jānis Kolosnikovs, pst. adr. Vazāles - 21; galanterijas un adītu preču trg. Brīvības - 41, ip. Hana Hamze, pst. adr. Brīvības - 47; adītu preču trg. Brīvības - 43, ip. Dveira Melcers; galanterijas preču trg. Brīvības - 39, ip. Lane Haitovs, pst. adr. Maija - 7; galanterijas preču trg. Brīvības - 42, ip. Leiba Lubāns, pst. adr. Brīvības - 7; adītu preču trg. Varakļānu - 27, ip. Esters Vilenskis; ādu trg. Brīvības - 49, ip. Hase Šeskins, pst. adr. Dārza - 3; ādu trg. Brīvības - 47, ip. Izrails Brovorniks, pst. adr. Varakļānu - 14; apavu trg. Tīrgus l., ip. Giršs Fainšteins, pst. adr. Brīvības - 17; sīku preču trg. Tīrgus l. 13, ip. Josefs Zilberbrants; frizētava Tīrgus l. 12, ip. Geselis Švalbs; frizētava Brīvības - 29; frizētava Brīvības - 21, ip. M. Švalbs, pst. adr. Ugrinieku - 5; pirts Ugrinieku - 13, ip. Matvejs Isājevs, pst. adr. Vazāles - 27; līnu pieņemšanas punkts „Šķiedra“ Brīvības - 19, ip. Mejers Zlatokrilovs, tlr. 22; līnu stiebrīņu un neapstrādātu pakulu trg. Varakļānu - 12, ip. Ārons Līvens; līnu pieņemšanas punkts Brīvības - 1, ip. Meijers Altermanis, pst. adr. Brīvības - 27, tlr. 12; sēkļu un mākslīgo mēslu trg. Brīvības - 25, ip. Šloms Altermanis; cementa un mākslīgo mēslu trg. Varakļānu - 1, ip. M. Kupsīks, tlr. 8; bufete stacijā, ip. Dzelzceļa virsvalde.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un piektdienās; gada tirgi: 15. janvārī, 23. un 24. aprīlī, 2. augustā, 29. septembrī, 15. un 16. oktobrī un 15. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 80. Spiestuve Brīvības - 53, ip. Bronislavs Valpītrs, tlr. 33; zāģētava Brīvības - 53, ip. Jāzeps Žunds, tlr. 33; elektr. stacija Brīvības - 53, ip. Jāzeps Žunds, tlr. 33.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis: 430, no tiem apbūvēti 310, neapbūvēti 120.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 156,37 ha.

Araamzemes izmantošana: graudu la-
bība un pākšaugi 66,29 ha, kartupeļi 55,67 ha, sakn-
augi 10,04 ha, augļu un ogu dārzi 3,25 ha.

Mājlopi: 46 zirgi, 112 govslopi, 109 cūkas.

Vilānu pilsētas plāns.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas na-
mi). Romas-katoļu baznīca, Brīvības - 53, ga-

rīdzn. Bronislavs Vajņits, Pēteris Upenieks un
Stāpislavs Škutāns, dz. turpat, tlr. 33; Vecticīb-
nieku lūgšanas nams, Vazkāles - 6, garīdzn. Mi-
chails Bogdanovs, dz. Ugrinieku - 4; Mozus tic.

sinagoga, Sinagogas - 3, garīdzn. Giršs Emiņš, dz. Brīvības - 24. Ev.-lut. draudzi apkalpo māc. Frīdrihs Kramiņš, dz. Rēzeknes māc. muižā, tlr. Rēzekne 133. Pareizticīgo draudze pastāv, bet baznīcas un garīdzniecības nav.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Marijanu b-ba, Brīvības - 53, db. 1924. g., pr. Benedikts Skrinda, dz. turpat, tlr. 33; Viļānu ebrēju krājaizdevu s-ba, Dārza - 4, db. 1924. g., pr. Zeliņš Kaganš, dz. Brīvības - 28, tlr. 41; Viļānu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Brīvības - 51, db. 1898. g., pr. Jānis Ozoliņš, dz. Saulainēs, tlr. 5; Latv. katoļu jaunatnes b-bas Viļānu nod., Brīvības - 53, db. 1927. g., pr. Konstantīns Tučs, dz. Ugriniekos; Latv. pretalkohola b-bas Viļānu nod., Brīvības - 53, db. 1927. g., pr. Juris Kārkle, dz. turpat, tlr. 33.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Viļānu Romas-katoļu Marijaņu kongregācijas vīriešu klosteris, nodibināts 1924. gadā, restaurējot 1753. gadā celto Bernardiešu klostera ēkas.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaukumi.** Pls. atrodas pie Maltas upes.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

34. Viesīte.

Pilsēta Jēkabpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Viesītes (4,21 km) pagastu; platība: 1,1 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stacija Viesīte — 0,5 km; Rīga — pa dzc. 176 km, vienīgi pa zemes ceļu 130 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Viesīte nodibinājusies uz agrākās Eķengrāves muižas zemes. Ap 1890. gadu pie Āžu kroga izcēlusies biezi apdzīvota vieta, kas iesaukta par Āžu miestu. Kara laikā vācieši vietējo mežu izmantošanai uzbūvējuši šaursliežu dzelzceļu, kas veicinājis biezi apdzīvotās vietas attīstību. Pašvaldība ar miesta tiesībām biezi apdzīvotajā Eķengrāves vietā nodibināta 1921. gada 1. jūlijā. Miests vēlāk pārdēvēts par Viesīti; pilsētas tiesības tai piešķirtas 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 376, no tām: mūra — 14, koka — 317, jauktas — 45, pie kam 352 vienstāva un 24 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 473, no tiem 79 istabas-virtuves, 218 vienistabas, 125 divistabu, 38 trīstāvu, 9 četrstāvu, 2 piecstāvu un 2 sešstāvu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisko apgaismošanu 147, ar ūdensvadu 13; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Viesītē nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1340, no tiem 630 vīrieši un 710 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 1061 (79,15%) latvieši, 193 (14,41%) žīdi, 37 (2,76%) lielkrievi, 18 (1,34%) poļi, 17 (1,27%) lietuvieši, 5 (0,37%) baltkrievi, 3 (0,22%) vācieši un 6 (0,45%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Brīvības - 4, tlr. 27. Pilsētas galva Alberts Kriškāns, Vienības - 6, tlr. 22; valdes locekļi: Pēteris Grundmanis, Brīvības - 27, tlr. 15 un Jānis Lūsis, Vienības - 2; pilsētas sekretārs Kārlis Bagātais, pilsētas valdes namā; dzimtsarakstu nod. prz. Pēteris Greņģis, Brīvības - 10, tlr. 33.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Viesītes pilsētas vec. polic. kārtībnieks Nikolajs Kras-

tiņš, Smilšu - 1, tlr. 9; Viesītes pagasta vec. polic. kārtībnieks Roberts Liepiņš, Brīvības - 10, tlr. 26.

Viesītes iec. miertiesa, miertiesn. Herberts Vilks, Vienības - 35, tlr. 66.

Jēkabpils apr. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Jānis Bārdiņš, dz. Jēkabpilī, Lielā - 120, tlr. Jēkabpils 58.

Jēkabpils apr. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Jānis Veinbergs, dz. Jēkabpilī, Lielā - 99, tlr. Jēkabpils 53.

3. **Izglītība.** Skolas: Viesītes pilsētas 4 kl. pamatskola, prz. Vilhelms Krēlis, dz. skolas namā, tlr. 3. Skolā darbojas šādi skolotāji: Anna Krēlis, Alma Bagātais un Kārlis Popelis.

Viesītes pagasta 6 kl. pamatskola, prz. Kārlis Nāburgs, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Alfons Jansons, Emma Lapsa, Zelma Pupiks un Paula Lejiņš.

Viesītes privātā žīdu „Toravderech erer“ pamatskola, prz. Haimis Sluckins, dz. Amatnieku - 6.

Bibliotēkas: Viesītes izglītības b-bas „Ausma“ bibliot., Biržu - 4, ar 2050 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. O. Osterhofa aptieka, īp. Oskara Osterhofa mant., Brīvības - 2, tlr. 57.

Lopārstniecība. Viesītes rajona veterinārārsts Artūrs Griekēris, Kārļa - 4, tlr. 72.

5. **Satiksme.** Viesītes dzc. stacija, stc. pr. Vilis Zempurs, dz. dzc. stc. ēkā; Viesītes pasta-telegrafa kantoris, Brīvības - 5, tlr. 88, pastmeistars Emīlis Lejiņš, dz. Brīvības - 29, tlr. 1; Viesītes dzc. depo, pr. Teodors Bisnieks, dz. dzc. stacijas ēkā; Soseju un zemes ceļu XI raj. inženiera ceļu meistars, Dzirnau - 6, tlr. 64.

6. **Pārējās iestādes.** Viesītes pagasta valde, Brīvības - 10, tlr. 33, pg. vecākais Voldemārs Miezers, dz. Viesītes pg. Lejasstaugos, tlr. 16; pls. ietilpst Jēkabpils apr. nodokļu inspekcijas rajonā, Jēkabpilī, Lielā - 78, tlr. 35, nod. inspekt. Cezārs Pētersons; L. L. K. Viesītes rajona agronomiskais birojs, Brīvības - 5, tlr. 79, agr. Kārlis Upelnieks; pls. ietilpst Jēkabpils apr. būvinspekcijas rajonā, būvinspekt. Grēviņš, dz. Jēkabpilī, tlr. 117.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Viesītes rajona ārsts Herberts Gediņš, Smilšu ielā, tlr. 61; ārsts Šeina Ginsburgs, Vienības - 2.

Zobu ārsts Ilja Teveļevs, Vienības - 6.
Vecmātes: Lina Stiebrīšs, Brīvības - 10.
Veterinārārste Merija Grīķeris, Kārļa - 4, tlr. 72; veterinārfeldšers Ernests Zilaisgailis, Ezera - 2.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Viesītes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	17.824	51,5
Nekustama manta	—	—
Uzņēmumi un pasākumi	1.040	3,0
Pārējie	15.777	45,5

Kopā 34.641 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	7.951	23,0
Sociālā palīdzība	3.571	10,3
Izglītība	11.205	32,3
Veselības aizsardzība	120	0,3
Pārējie	11.794	34,1

Kopā 34.641 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 101.
I šķ. traktieris Amatnieku - 2, ip. K. Zariņš, tlr. 56; II šķ. traktieris Dzirnau - 12, ip. Mārtiņš Aperāns; ēdienu vkl. Brīvības - 12, ip. Rozālija Daužis, tlr. 37; tējnīca-maiznīca Kungu* - 2/4, ip. Pēteris Luters, tlr. 70; grāmatu un rakstāmlietu trg. Brīvības - 5, ip. M. Greņģis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Brīvības - 1, ip. Arnolds Linītis; pārtikas preču vkl. Kungu - 5, ip. Bērs Zalegalers, tlr. 47; pārtikas preču vkl. Amatnieku - 6, ip. Berta Knoch; pārtikas preču trg. Kungu - 25, ip. Frumatu un rakstāmlietu trg. Brīvības - 8, ip. ip. Šeina Milšteins, tlr. 23, pst. adr. Kungu - 9; pārtikas preču trg. Kungu - 6, ip. Hermīne Kriškāns, tlr. 22; pārtikas preču trg. Peldu - 4, ip. Kārlis Krūmiņš; pārtikas preču trg. Kungu - 18, ip. Riva Šeinbergers; pārtikas preču trg. Brīvības - 19, ip. Jete Nachimovičs; pārtikas preču trg. Brīvības - 25, ip. Berta Vasermanis, tlr. 54; pārtikas un dažādu preču trg. Kungu - 16, ip. Nikolajs un Erna Riekstiņi, tlr. 21; pārtikas un daž. preču trg. Vienības - 11, ip. Mozus Milšteins, tlr. 23; pārtikas un dažādu preču trg. Kungu - 3, ip. Morduchs Vasermanis, tlr. 8; piena produktu trg. Brīvības - 15, ip. Leontīne Oltiņš; piena produktu trg. Brīvības - 11, ip. Hiršs Binderis; maiznīca un tējnīca Kungu - 8, ip. Jānis Richters; gaļas trg. Vienības - 13, ip. Mendelis Šneiders, pst. adr. Brīvības - 13; gaļas trg. Kungu - 10, ip. Jūlijs Ieviņš, tlr. 4; gaļas trg. Brīvības - 20, ip. Šmuēlis Rotbarts; gaļas trg. Brīvības - 23, ip. Dāvids Vasermanis; gaļas un desu trg. Vienības - 24, ip. Kārlis Gailis; vīnu trg. Vienības - 6, ip. Minna Lintners, pst. adr. Amatnieku - 2; vīnu trg. Vienības - 13, ip. Haja Vasermanis, pst. adr. Biržu - 2; valsts spirta un degvīna izdala punkts Miera - 1, ip. Jānis Namnieks, tlr. 1, pst. adr. Saukas pag. Ancānos; alus lielnoliktava Brīvības - 11, ip. Krišjānis Dobulāns, tlr. 37; pulksteņu vkl. Vienības - 15, ip. Īzaks Zveinis; drogu vkl. Kungu - 14, ip. Roza Grīnmanis, tlr. 30; drogu vkl. Vienības - 6, ip. Risa Vasermanis; manufaktūras preču trg. Kungu - 2/4, ip. Jānis Lūsis; manufaktūras preču trg. Peldu - 6, ip. Krišs Krieviņš; galanterijas un gatavu apģērbu trg. Vienības - 9, ip. H. Zilbermanis; gatavu apģērbu trg. Kungu - 14, ip. Dīna Kaicers, pst. adr. Daugavpilī, Krāslavas - 48; gatavu apģērbu trg. Brīvības - 7, ip. Lote Krūmiņš; ādu un galanterijas preču trg. Kungu - 12, ip. Nachmanis Kaicers, pst. adr. Kungu - 14; apavu trg. Kungu - 10, ip. Feive Lindāns; apavu trg. Brīvības - 6, ip. Ermīne Striks; apavu trg. Brīvības - 13, ip. Mendelis Šneiders; frizētava Brīvības - 17, ip. Anna Liepiņš; frizētava Brīvības - 5, ip. Jānis Ergelnieks; frizētava Vienības - 21, ip. M. Upmalis; frizētava Vienības - 15, ip. Anna Niedra; dāmu frizētava Brīvības - 8, ip. T. Eglītis; frizētava Brīvības - 9, ip. Anna Klimanis; kino „Ausma“ Biržu - 4, ip. Teodors Bisnieks, pst. adr. dzelz. stac.; labības trg. Brīvības - 19, ip. Nachmanis Nachimovičs; labības trg. Brīvības - 25, ip. Īzaks Vasermanis, tlr. 54; zvejniec. un lauksaimn. ražojumu trg. Brīvības - 1, ip. Arnolds Linītis; gaļas izmeklēšanas stacija Dzirnau - 1, ip. Ābrams Šneiders, tlr. 65, pst. adr. Dzirnau - 3; pilsētas lopkaute, Biržu - 13, ip. pls. pašvaldība; bufete dzc. stacijā, nomn. Anna Reinis, tlr. 60.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un ceturdienās mēneša tirgi: katrā pirmdienā pēc 15. datuma; gada tirgi: 5. janvāri, 23. aprīli un 25. jūnijā (ja tirgus dienas iekrīt sestdienās vai svētdienās, tad tirgus noturams pirmā pirmdienā).

c) Rūpniecības iestādes — 93.
Dzirnavas Miera - 1, ip. Jānis Gailis, tlr. 55; desu darbnīca Kungu - 10, ip. Jūlijs Ieviņš; desu darbnīca Vienības - 24, ip. Kārlis Gailis; vilnas rūpn. Kārļa - 5/7, ip. P. Rumbēns, tlr. 38; koku zāģētava Miera - 1, ip. Jānis Gailis, tlr. 55; mēbeļu galddniec. Brīvības - 17, ip. Kārlis Liepiņš.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis 332; no tiem apbūvēti 198, neapbūvēti 134.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: agramzeme 59,33 ha.

Agramzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 8,58 ha, kartupeļi 30,00 ha, sakņu augi 5,34 ha, augļu un ogu dārzi 0,81 ha.

Mājlopi: 31 zirgs, 64 govslopi, 146 cūkas, 6 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Baptistu Lielzāles draudzes nod. lūgšanas nams, Amatnieku - 6, garīdzn. Roberts Elksnis, dz. Ezera - 10; 7. dienas adventistu Jēkabpils dr. grupas lūgšanas nams, Dzirnau - 10, garīdzn. Otto Balodis, dz. Vienības - 28; Mozus tic. draudzes sinagoga, Vienības - 5, garīdzn. Haims Kukla, dz. Biržu - 30.

Ev.-lut. Sunākstes draudzes Viesītes novads dievkalpojums notur Viesītes pagasta 6 kl. pamatskolā, apkalpo garīdzn. Zelmārs Cīrulis, dz. Sunākstes mācītājmuižā, tlr. Sunākste 29.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Viesītes izglītības b-ba „Ausma“, db. 1922. g., pr. Vilhelms Krēlis, dz. pilsētas pamatskolā, tlr. 3;

* Grāmatas iespiešanas laikā Kungu iela pārdēvēta par Vienības ielu.

Ēkengrāves mednieku b-ba, db. 1923. g., pr. Krišjānis Avotiņš, dz. Viesītes pg. Kūrēs, tlr. 34; Ēkengrāves krājaizdevu s-ba, tlr. Viesīte 37, db. 1901. g., pr. Krišjānis Richters, dz. Viesītes pg. Zaros; Vie-

sītes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1930. g., pr. Pēteris Luters, dz. Vienības - 2/4, tlr. 70; Viesītes tirgotāju krājaizdevu s-ba, db. 1930. g., pr. Morduchs Vasermanis, dz. Vienības - 3, tlr. 8.

Viesītes pilsētas plāns.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: —

2. 1905. g. notikumi. Pilsētā pērti un spīdzināti vairāki brīvības cīnītāji.

3. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas

cīņu notikumi un pieminekļi. 1919. g. 14. oktobrī pie Viesītes sakauta bermontiešu nodaļa un šai vietā uzcelts Atbrīvošanas piemineklis

4. Dabas jaukumi. Pilsētas tuvumā atrodas jaukais Viesītes ezers un Stampānu kalni, no kuriem pārdzama plaša apkārtnē.

5. Tūristu apmešanās vietas. —

35. Ilūkste.

Apriņķa pilsēta.*

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Pilskalnes pg. (22,5 km); platība: 10,48 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Ilūkste — 5,5 km; Rīga — lietojot dzc. 243 km, vienīgi pa zemes ceļu 248 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Ilūkstes miests minēts jau 16. g. s. 1559. g. pēc Kettera līguma Ilūkste piešķirta poļiem. Pēc 1561. g. līguma Ilūkste piekrita Ketteram. 1567. g. Ilūkstē uzcelta ev.-lut. baznīca, kuŗa 1635. g. atdota katoļiem. 1795. g. Ilūksti pievieno Krievijai. Pirms kara Ilūkstei bij piešķirtas sašaurinātas pilsētas tiesības, bet tagad tai pilnas pilsētas tiesības.

Pilsētas ģerbonis: uz melna lauka sudraborts zirgs, uzcelies pakalkājās.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 312, no tām: mūra — 15, koka — 297, pie kam 299 vienstāva, 12 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 351, no tiem 151 istaba-virtuve, 95 vienistabas, 58 divistabu, 25 trīsistabu, 13 četrīstabu, 2 piecīstabu, 2 deviņīstabu un 5 dzīvokļi ar nezināmu istabu skaitu. Dzīvokļu skaits: ar centrālo apkurināšanu 3, ar ūdensvadu 2. Elektriskas apgaismošanas nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1300, no tiem 574 vīrieši un 726 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās šādi: 684 (52,62%) latvieši, 381 (2,91%) poļi, 103 (7,93%) lielkrievi, 71 (5,46%) žīdi, 35 (2,69%) lietuvieši, 18 (1,38%) baltkrievi, 6 (0,46%) vācieši un 2 (0,15%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Brīvības - 10, tlr. 14. Pilsētas galva Ādolfs Vāverāns, Aizsargu - 17; valdes locekļi: Ādams Krievāns, Viestura - 13, un Jānis Skrimblis, Vadoņa - 9; revīzijas komisijas priekšsēd. Reinholds Naskins, Viestura - 18, tlr. 7; pls. sekretārs Artūrs Dimants, Brīvības - 10, tlr. 14.

* Pasaules kara laikā Ilūkste stipri cietusi, kamdēļ piemērotu telpu trūkuma dēļ lielākā daļa Ilūkstes apriņķa valsts un pašvaldības iestāžu novietotas Grīvā.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Ilūkstes pls. polic. uzraugs, Viestura - 18, tlr. 7.

Ilūkstes iec. miertiesn. A. Dzintars, Vienības lauk. 5, tlr. 1.

Ilūkste ietilpst Ilūkstes apr. izmekl. tiesn. iec., izm. tiesn. Vilis Gūtmanis, tlr. 530 un Ilūkstes apr. tiesu izpild. Edgara Petriša iec., Grīvā, tlr. 23.

3. **Izglītība.** Skolas: Ilūkstes valsts ģimnazija, Vadoņa - 49, tlr. 8, direkt. Jānis Rāzens, Vadoņa - 49; skolotāji: Pēteris Akmentiņš, Anna Āboltiņš, Alberts Cīrulis, Gustavs Meijers, Jēkabs Grīnbergs, Oskars Striters, Olga Bērzupe un Leons Vārna.

Valsts pamatskola Vadoņa - 49, tlr. 4, pr. Jānis Rāzens, dz. skolā; skolotāji: Ādolfs Vāverāns, Emīlis Vitums, Emma Vitums, Helēna Kreics, Erna Bērziņš, Emma Gustavs, Alma Priede, Zelma Sārs, Augusts Priede, Emīlija Udras, Aleksandrs Zīverss, Leons Vārna, Jūlians Samušs un Artūrs Zalenieks.

Bibliotēkas: Ilūkstes pls. bibliot., Daugavpils - 13, 698 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Ilūkstes aptieka, Vadoņa - 7, tlr. 2, prov. Hugo Āls.

Lopārstniecība. Rajona veterinārārsts Eduards Saulgozis, Vadoņa - 27, tlr. 22.

5. **Satiksmes.** Ilūkstes pasta-tēlegrafa kantoris Vienības lauk. 5, tlr. 17, pastmeistars Jāzeps Ancāns.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Ilūkstes apr. nodokļu inspekcijas rajonā, Daugavpilī, Daugavas - 12, tlr. 415, nod. insp. Voldemārs Grīnbergs.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārsts Jānis Zūrs, Brīvības - 3, tlr. 10.

Zobu ārsti: —

Advokāts: priv. adv. Kārlis Kalniņš, Brīvības - 3, tlr. 24.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. **Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.**

a) Ilūkstes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	11.350	88,7
Nekustama manta	545	4,3
Uzņēmumi un pasākumi	630	4,9
Pārējie	275	2,1

Kopā 12.800 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	6.881	53,8
Sociālā palīdzība	2.090	16,3
Izglītība	50	0,4
Veselības aizsardzība	50	0,4
Pārējie	3.729	29,1
Kopā	12.800	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 71.
 Traktieris Vadoņa - 9, īp. Boleslavs Skrimblis;

tējnīca Brīvības - 5, īp. Rūdolfs Riekstiņš; tējnīca Vadoņa - 1, īp. Jānis Jakubovskis; pārtikas preču trg. Vadoņa - 39, īp. Tekla Jankovskis; koloniālpreču trg. Vadoņa - 6, īp. Feiga Dankers; pārtikas preču trg. Vadoņa - 1, īp. Jānis Jakubovskis; koloniālpreču trg. Vadoņa - 12, īp. Sima Laurinovičs; koloniālpreču trg. Vadoņa - 44, īp. Antons Kuļikovskis; maizes trg. Viestura - 5, īp. Jānis Kandarovskis; pārtikas preču trg. Pulkv. Briža - 8, īp. Antons Karnačs; pārtikas preču trg. Brīvības - 17, īp. Šloms Bonks; koloniāl-

Ilūkstes pilsētas plāns.

preču trg. Smilšu - 20, īp. Marianna Paškēvičs; pārtikas preču trg. Vadoņa - 2, īp. Justins Rūkins; pārtikas un daž. preču trg. Vadoņa - 2a, īp. Voldemārs Asmanis, tlr. 12; koloniālpreču trg. Smilšu - 27, īp. Hercs Bonks; vīnu un degvīna trg. Vadoņa - 9, īp. Jānis Skrimblis; vīnu un degvīna trg. Brīvības - 5, īp. Staņislavs Rimša; alus trg. Vadoņa - 1, īp. Vladislavs Jakubovskis; dzelzs preču trg. Vadoņa - 21, īp. Boruchs Abramsons; dzelzs preču trg. Tīrgus - 4, īp. Staņislavs Pleps; drēbju un ādu trg. Tīrgus - 2, īp. Dāvids Levītas; manufaktūras un galanterijas trg. Viestura - 4, īp. Pinchus Gordins; galanterijas trg. Vadoņa - 6, īp. Dora Dankers; apavu trg. Vadoņa - 3, īp. Anele Vainovskis; frizētava Vienības lauk. 7, īp. Leiba Goldins; frizētava Vadoņa - 2a, īp. Nikolajs Vernikovskis; rokdarbu trg. Brīvības ielā, īp. F. Januševiskis; trauku trg. Vadoņa - 5, īp. Jānis Cibulskis.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās un ceturtdienās; gada tirgi: 7. janvārī, 2. februārī, pirmā pirmsdienā pēc 8. septembra un 8. decembra.

c) Rūpniecības iestādes — 96. Ūdens dzirnavas Brīvības - 13, īp. Pēteris Slavinskis, tlr. 3; vilnas rūpniec. Vadoņa - 16a, īp. A. Kochs; koku zāģētava Smilšu - 33, īp. Fabijāns Stašāns, tlr. 21.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 403, no tiem apbūvēti 242, neapbūvēti 161.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 527,07 ha.

Arauzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 296,84 ha, kartupeļi 75,59 ha, sakņu augi 17,87 ha, augļu un ogu dārzi 5,59 ha.

Mājlopi: 135 zirgi, 265 govslopi, 278 cūkas, 69 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Vienības lauk., garīdzn. Gaučs, tlr. Baltmuiža 4; Romas katoļu baznīca, Vienības lauk., garīdzn. Jūlijs Samušs, dz. Brīvības - 2, tlr. Ilūkste 6; Pareizticīgo draudze, Vienības lauk., pastāvīga garīdzn. nav. Vecticībnieku draudze, Pulkv. Briēža ielā, pastāvīga garīdzn. nav. Žīdu draudze, Tīrgus lauk., pastāvīga garīdzn. nav.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Ilūkstes latviešu b-ba, Brīvības - 11, db. 1934. g., pr. Jānis Rāzens, dz. Vadoņa - 49; Ilūkstes jaunatnes b-ba „Atmoda“, pr. Gasūns, dz. Pilskalnes pg.; Ilūkstes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1867. g., pr. Ādolfs Vāverāns, dz. Aizsargu - 17.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Jezuītu katedrāle, ko 1770. g. cēlis grāfs Plāters-Zibergs, skaistākā un lielākā katoļu baznīca Baltijā, pasaules karā sagrauta; vecā jezuītu klostera ēka, ko cēlis Jānis Kazimirs fon Zibergs 1786. g., tagad apdzīvo klostera garīdznieki; vecs pareizticīgo sieviešu klosteris.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: senlatviešu upuru kalns.

2. **Pasaules kara notikumi.** Ilūkste kara laikā gandrīz pilnīgi nopostīta.

3. **Dabas jaukumi.** Vairāki ezeri, ozolu un lazdu alejas.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Valsts ģimnazijā, Vadoņa - 49.

36. Jaunlatgale.

Aprinķa pilsēta.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Augšpils (5,27 km) un Purvmalas (5,82 km) pagastu; platība: 2,02 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Jaunlatgale — 0,25 km; Rīga — pa dzc. 269 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Jaunlatgales pilsēta dibināta 1933. gadā, pašvaldības iestādes uzsākušas darbību ar 1933. gada 1. jūliju. Jaunlatgale pieder pie tām pilsētām, kas attīstījušās pie dzc. stacijām kā pirmcentriem. Vēl 1919. gadā tagadējās pilsētas teritorija bija pilnīgi neapdzīvota, visa zeme bija ar mežu un krūmājiem apaugusi. Vienīgi pie dzc. stacijas Pitalovas bij atrodamas dažas vecas dzelzceļnieku mājeles. Jaunlatgales apbūvēšanās sākusies 1925. gadā.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 114, no tām: mūra — 6, koka — 103, jauktas — 5, pie kam 105 vienvācu un 9 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 327, no tiem 80 istabavirtuves, 109 vienistabas, 80 divstāvu, 38 trīsistāvu, 12 četrstāvu, 5 piecistāvu, 2 sešstāvu un 1 septiņstāvu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar ūdensvadu 1, ar elektrisku apgaismošanu 65. Centrālās apkurināšanas Jaunlatgalē nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1242, no tiem 615 vīrieši un 627 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 479 (38,57%) latvieši, 626 (50,41%) lielkrievi, 61 (4,91%) žīds, 25 (2,01%) baltkrievi, 24 (1,93%) poļi, 10 (0,81%) igauņi, 7 (0,56%) ucieši, 4 (0,32%) lietuvieši un 6 (0,48%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Lāčplēša - 10, tlr. 6. Pilsētas galva Ernests Ozols, Lāčplēša - 19, tlr. 25 un 26; valdes locekļi: Stepans Kulšs, Lāčplēša - 16 un Vasiļijs Korniljevs, Kalpaka - 4, tlr. 72; pilsētas sekretārs un dzimtsarakstu nodaļas pr. Artūrs Zeltiņš, Lāčplēša - 10, tlr. 6.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Jaunlatgales apr. pārvalde, Lāčplēša - 28, tlr. 22, apr. pr. Gustavs Mežulis, dz. pārvaldes namā, tlr. 24; Jaunlatgales apr. polic. I iec., Kalpaka - 10, tlr. 12, iec. pr. Ernests Kirkums, dz. Augšpils pg., tlr. 13.

Jaunlatgales iec. miertiesa, Lāčplēša - 30, miertiesn. Kārlis Malkaus, tlr. 45.

Jaunlatgales iec. izmekl. tiesn. Radions-Roberts Riekstiņš, Kalpaka - 13, tlr. 27.

Jaunlatgales iec. tiesu izpild. Jānis Bormanis, Lāčplēša - 20, tlr. 84.

Jaunlatgales notārs Miķelis Rubulis, Lāčplēša - 16, tlr. 49.

3. **Izglītība.** Jaunlatgales apr. I iec. tautskolu inspektors Jānis Jakobsons, Lāčplēša - 16, tlr. 28.

Skolas: Jaunlatgales valsts krievu ģimnazija, Lāčplēša - 2, tlr. 23, dir. Aleksandrs Škultiņš, dz. Poruka - 11, tlr. 69. Skolā darbojas šādi skolotāji: J. Popovs, V. Asurs, L. Konakotins, N. Škultiņš, Z. Upelnieks, H. Kurikova, S. Jefimovs, V. Šmēliņš, pulkv. Jansons, M. Zaicevs, Z. Balīševs, R. Segedijs.

Jaunlatgales pilsētas 6 kl. pamatskola, Lāčplēša - 22, tlr. 67, pr. Ernests Maršaus, dz. skolas namā, tlr. 47. Skolā darbojas šādi skolotāji: M. Malnačs, M. Apse, A. Norietis un L. Ersts.

Jaunlatgales krievu 6 kl. pamatskola, Kalpaka - 2, tlr. 35, pr. Jānis Fridrichs, dz. Kalpaka - 15.

Bibliotēkas: Jaunlatgales apr. valdes bibliot., Lāčplēša - 28, ar 593 sēj.; Latv. kultūras veicin. b-bas bibliot., Lāčplēša - 10, ar 901 sēj.; Latvijas pasta-tēlegrafa un telefona darbinieku b-bas bibliot., Stacijas - 1, ar 563 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Jaunlatgales rajona ambulance, Lāčplēša - 28, tlr. 46, pr. ārste Veronika-Milda Gaillits, dz. Lāčplēša - 28a; Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, Kalpaka - 7; Jaunlatgales aptieka, Lāčplēša - 17, ip. Pēteris Zvirbulis, tlr. 59.

Lopārstniecība. Jaunlatgales rajona veterinārfeldšers Ernests Caune, Latgales - 18, tlr. 75.

5. **Satiksme.** Jaunlatgales dzc. stacija, stc. pr. Oskars Pelēkais, dz. dzc. stacijas ēkā; Jaunlatga-

les pasta-tēlegrafa kantoris, Stacijas - 1, tlr. 10; tēlegrafs tlr. 9; pastmeistars Jānis Balstiņš, dz. pasta mājā, tlr. 48.

6. **Pārējās iestādes.** Jaunlatgales apr. lauku pašvald. vecākā kanceleja, Lāčplēša - 28, tlr. 31; pašvald. vecākais Alfrēds Gailītis, dz. apr. pārvaldes namā, tlr. 32. Valsts zemju inspekcija, Lāčplēša - 19, inspektora v. i. Ernests Ozols, tlr. 25 un 26; Jaunlatgales apr. apdrošināšanas aģents Stepans Kuļšs, tlr. 41; pls. ietilpst Jaunlatgales apr. nodokļu inspekcijā, Balvos, Alejas - 5, tlr. 39, nod. inspekt. Teodors Dragūns; Jaunlatgales apr. mērnieks Ernests Ozols, Lāčplēša - 19, tlr. 25 un 26.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārste Veronika-Milda Gailītis, Lāčplēša - 28, tlr. 46.

Zobu ārsts D. Valdšteins, tlr. 61.

Vecmāte: Jaunlatgales apr. vecmāte Marija Ignatjova, tlr. 43.

Advokāti: zvēr. adv. Kurts Rozentāls, Lāčplēša - 24, tlr. 21; priv. adv. Kārlis Šmidts, Lāčplēša - 30, tlr. 44; priv. adv. Vladimirs Strojevs, Lāčplēša - 7.

Zvērināts mērnieks Ernests Ozols, Lāčplēša - 19, tlr. 26.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Jaunlatgales pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	23.555	80,4
Nekustama manta	350	1,2
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	5.395	18,4
Kopā	29.300	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	8.515	29,1
Sociālā palīdzība	1.300	4,4
Izglītība	15.191	51,8
Veselības aizsardzība	—	—
Pārējie	4.294	14,7
Kopā	29.300	100,0

b) **Tirdzniecības iestādes** — 109. I šķ. trakt. un viesnīca Pulkv. Kalpaka - 4, ip. Vasilis Korņiljevs, tlr. 72; mēbelētas istabas Pulkv. Kalpaka - 4a, ip. Andrejs Nungurs, tlr. 14; viesnīca Stacijas - 5, ip. Andrejs Gudrenieks, tlr. 60; I šķ. trakt. Lāčplēša - 14a, ip. Anna Zile, tlr. 55; ēdienu vkl. Stacijas - 5, ip. Andrejs Gudrenieks, tlr. 60; grāmatu trg. Lāčplēša - 4, ip. Rūdolfs Gražanskis; rakstāmlietu trg. Lāčplēša - 16, ip. Frīdrihs Maršalks, tlr. 38; rakstāmlietu trg. Lāčplēša - 3, ip. Dimitrijs Podmošenskis, tlr. 3; pārtikas preču trg. Lāčplēša - 6, ip. Anna Vinogrādovs; dažādu preču trg. Lāčplēša - 7, ip. Jānis Zavjālovs, tlr. 4; konditoreja Lāčplēša - 5, ip. Trifins Rižakovs, tlr. 79; maizes un cepu-

mu trg. Lāčplēša - 20a, ip. Alvine Blaubriks; pārtikas preču trg. Lāčplēša - 12, ip. Jānis Jelisējvs, tlr. 51; pārtikas preču trg. Lāčplēša - 3, ip. M. Vladimirovs, tlr. 74; maizes trg. Latgales - 6, ip. Anastāsija Stepanovs; dažādu preču trg. Stacijas - 3, ip. Dina Voldšteins; tlr. 20; dažādu preču trg. Kalpaka - 3a, ip. Anna Mikuckis; gaļas trg. Lāčplēša - 14a, ip. Anna Černājevs, tlr. 34; gaļas trg. Lāčplēša - 10, ip. Serafima Koronovs; gaļas trg. Lāčplēša - 3, ip. Semjons Kuzpecovs; gaļas trg. Lāčplēša - 4, ip. Tatjana Berjozkins; gaļas un desu trg. Lāčplēša - 8, ip. Naģežda Vasiljevs, tlr. 19; gaļas trg. Lāčplēša - 6, ip. J. Šneijers; vīnu un degvīna trg. Lāčplēša - 14, ip. Marija Jegorovs; vīnu un degvīna trg. Lāčplēša - 16, ip. Jēkabs Kreilis; vīnu un degvīna trg. Lāčplēša - 22, ip. valsts uzņēmums, tlr. 68; vīnu un degvīna trg. Kalpaka - 7, ip. Teodors Ivanovs; dzelzs preču trg. Lāčplēša - 20, ip. Pāvils Fjodorovs, tlr. 39; drogu vkl. Lāčplēša - 12, ip. Pērle Šarfs; manufaktūras un gatavu apģērbu trg. Kalpaka - 7, ip. Iļjins Nikandrs, tlr. 58; manufaktūras un daž. preču trg. Kalpaka - 13, ip. Antons Patmalnieks; manufaktūras trg. Rītupes - 4a, ip. D. Šelgūnovs; manufaktūras trg. Lāčplēša - 24, ip. Pāvils Barsukovs, tlr. 29; manufaktūras trg. Lāčplēša - 18, ip. Kela Rebruchs, tlr. 56; manufaktūras trg. Lāčplēša - 10, ip. Anna Černājevs; gatavu apģērbu trg. Lāčplēša - 18, ip. Michails Kāpostiņš; cepuru un galanterijas preču trg. Lāčplēša - 18, ip. Aleksandrs Sockovs; cepuru trg. Lāčplēša - 18a, ip. Šaja Levins; adītu preču trg. Lāčplēša - 13, ip. Foma Potapovs; galanterijas preču trg. Lāčplēša - 14, ip. Jevgeņija Staņislavskijs; galanterijas preču trg. Lāčplēša - 16, ip. Osvalds Imoberstegs; apavu trg. Lāčplēša - 14, ip. Nikolajs Casovņikovs; apavu trg. Lāčplēša - 5, ip. Hiršs Halupovičs, tlr. 71; dažādu preču trg. Lāčplēša - 15, ip. Antons Pavlovskis; sīku preču trg. Kalpaka - 9, ip. Miķelis Staņislavskijs; sīku preču trg. Rītupes - 4, ip. Reisa Notkins; sīku preču trg. Rītupes - 4a, ip. Pesa Izraelītis; dažādu preču trg. Lāčplēša - 24, ip. A. Kupcovs, tlr. 40; frizētava Lāčplēša - 4, ip. Minna Vestmanis, tlr. 73; frizētava Lāčplēša - 15, ip. Millija Kušķis; frizētava Lāčplēša - 7, ip. Lidija Leinašeris; pirts Jāņa Čakstes - 21, ip. Stepāns Daugovišs; kino Stacijas - 5, ip. Kārlis Krieviņš, tlr. 60; linu pieņemšanas punkts Lāčplēša - 24, ip. Elza Simukkalns; labības trg. Lāčplēša - 24, ip. J. Sturkovičs; linu pieņemšanas punkts Kalpaka - 7, ip. Jānis Mauriņš; linu pieņemšanas punkts Kalpaka - 13, ip. Antons Pakalnieks; labības trg. Lāčplēša - 24a, ip. Miķelis Meierovičs; labības trg. Kalpaka - 5, ip. Jānis Podmašenskis, tlr. 37; skārda un daž. preču trg. Lāčplēša - 24a, ip. Anna Svārups; skārda trauku trg. Rītupes - 4, ip. Jāzeps Šechts; dažādu preču trg. Lāčplēša - 14, ip. linu apstrād. b-ba „Šķiedra“, tlr. 18; bufete stacijā, ip. Dzelzceļu virsvalde; bufete Lāčplēša - 15, ip. Jaunlatgales lauks. veicināšanas b-ba, tlr. 57.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās; zirgu tirgus katra mēneša 5. datumā; gada tirgi: 14. janvārī, 15. februārī, 7. aprīlī, 12. jūlijā, 4. novembrī un 19. decembrī.

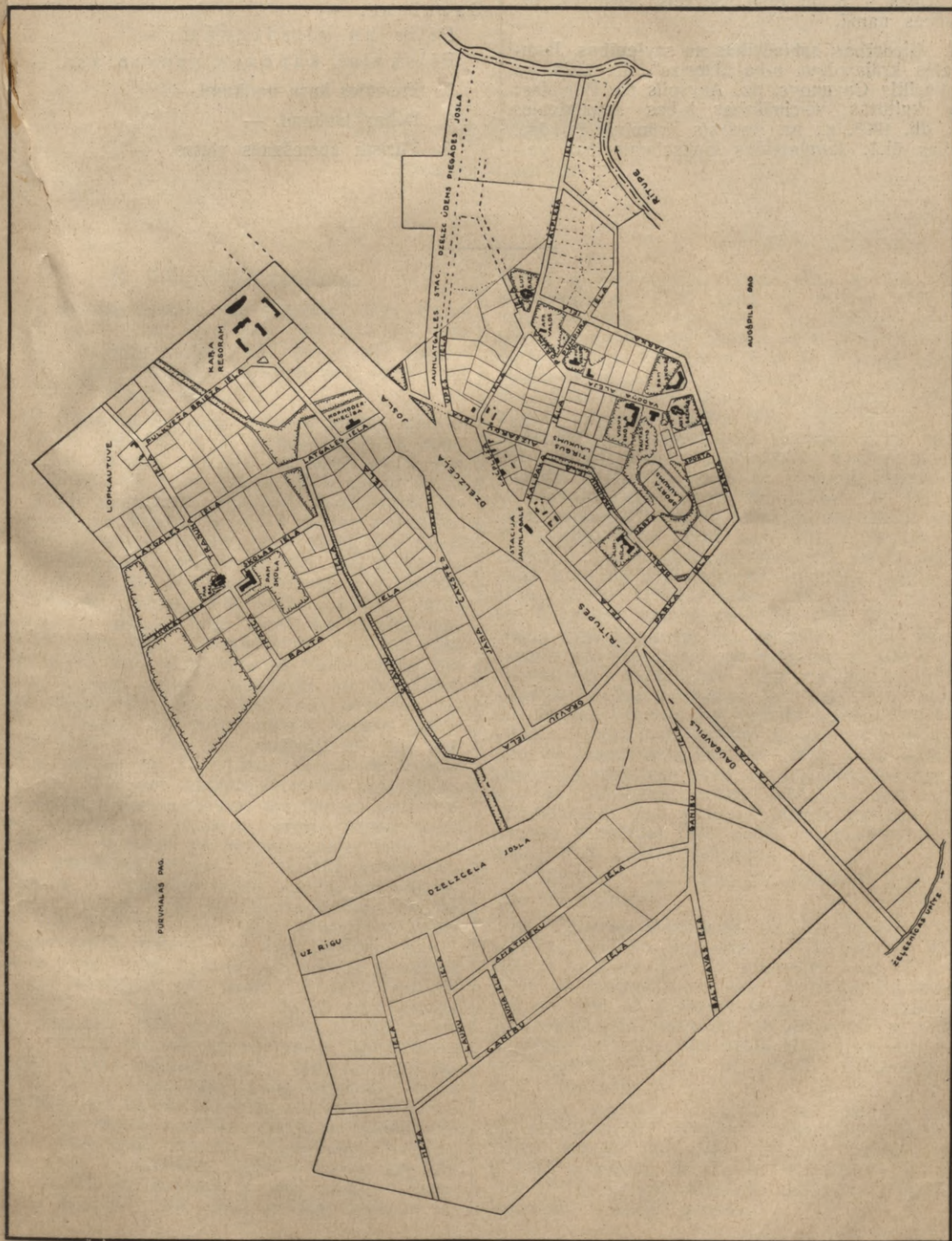
c) **Rūpniecības iestādes** — 69. Titāna dzirnavas Tirgus lauk. 7, ip. Antonija Saulītis; vilnas kārstuve Tirgus lauk. 7, ip. N. Arķis.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis 325, no tiem apbūvēti 157, neapbūvēti 168.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aŗamzeme 115,72 ha.

Aŗamzemes izmantoŗana: graudu labība un pākŗaugi 50,48 ha, kartupeļi 11,91 ha, sakŗaugi 6,39 ha, augļu un ogu dārzi 4,86 ha.

Mājlopi: 25 zirgi, 105 govslopi, 68 cūkas, 31 aita.

Jaunlatgales pilsētas plāns.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami): Ev.-lut. draudze Poruka - 6, garīdzn. Kauliņš, dz. Kalpaka - 13; Rom.-katoļu draudze Paruka - 22, garīdzn. Ludvigs Štagars, dz. Šķilbēnos (caur Rekovu), tlr. Rekova 9; Pareizticīgo draudze, Upes - 8, garīdzn. Sergejs Jefimovs, dz. draudzes namā.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Jaunlatgales krājaizdevu s-ba „Dzelzs“, db. 1924. g., pr. Vasilijs Čugunovs, dz. Augšpils pg. Bartuļās; Latv. kultūras veicināšanas b-bas Jaunlatgales nod., db. 1925. g., pr. Andrejs Krūmiņš, dz. dzc. stacijas ēkā; Jaunlatgales lauksaimniecības ve-

icināšanas b-ba, db. 1927. g., pr. Vasilijs Čugunovs (sk. iepr.); s-ba „Šķiedra“, db. 1920. g., pr. Tomāss Strupovičs, dz. Lāčplēša - 14, tlr. 5 un 18.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.**
Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaukumi.** —

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

37. Ķemeri.

Pilsēta Rīgas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsētas platība: 19,26 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): līdz tv. dzc. stc. Ķemeri — 0,5 km; līdz Rīgai — lietojot dzc. 46, vienīgi pa zemes ceļu 49 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Ķemeru pilsēta izbūvējusies pie sēravotiem, ko senajā literatūrā apzīmēja par Slokas avotiem, bet tauta sauca par Svētavotiem, jo tautas medicīnā šo avotu ūdens jau pirms vairākiem gadu simteņiem lietots dažādu slimību dziedināšanai. Vēstures materiālos Ķemeri pirmoreiz minēti 1561. gadā, kad Kurzemes hercogs Gothards Ketlers par kādu pārrādu iekīlājis Dr. Matiasam Frīzneram 6 zemnieku-zvejnieku mājas, no kurām viena, vārdā „Kemmer“, atradās tajā vietā, kur tagad stāv dziedniecības ēka. Pirmie ārsti, kas jau 1796. gadā sākuši sūtīt slimniekus uz Svētavotiem, bija Rīgas apriņķa ārsts Langenbeks un Dr. Hūns. 1801. gadā Pēterburgas Medicīnas padomes uzdevumā valma aptiekars Lovics uzsāka Svētavotu pētīšanu. Pētījumu rezultāti bija ļoti labvēlīgi, un jau ap 1818. gadu Slokas iedzīvotāji sāka celt Ķemeru mājiņas slimnieku vajadzībām. 1825. gadā Klīves mežkungs Feichtners ar Trautmana kundzi no Jelgavas uzcēla pirmo peldu iestādi — viesnīcu ar vannu nodaļu, kam sērūdeni piegādāja mucās. Šī privātā iestāde atradās ap to vietu, kur tagad uzcelta Ķemeru pamatskola. 1827. gadā Feichtnera iestāde nodega. Tad par kūrorta izbūvi sāka interesēties ģenerālgubernātors Pālens, kas pats ārstējās Ķemeru no 1833.—1835. gadam. Uz viņa ierosinājumu ķeizars Nikolajs I 1836. gadā atvēlēja kūrorta izbūvei 687 desetinās meža un 100.000 rubļu naudas ēku celšanai. 1838. gada 18. jūlijā atklāja pirmo valsts peldu iestādi, ko pārvaldīja gubernatora iecelta 3 vīru komisija. 1891. gadā komisiju likvidēja un tās vietā Medicīnas dep-ments iecēla direkciju, kas uzsāka arī dūņu lietošanu dziedniecībā. Slimnieku reliģisko vajadzību apmierināšanai 1893. gadā uzcelta pareizticīgo baznīca, 1897. gadā — luterāņu lūgšanas nams, kas vēlāk izbūvēts par baznīcu un 1899. gadā — Romkatoļu baznīca. 1896. gadā ierīkoja diližansa sa-

tiksmi ar Jaunķemeru jūrmalu, kas atrodas 5 km no Ķemeriem. 1912. gadā uz turieni izbūvēja motortramvaja sliežu ceļu. Jau pēdējos gados pirms pasaules kara Ķemeri ar saviem bagātiem dziedniecības līdzekļiem bija iemantojuši slavu nevien Krievijā, bet arī Vakarēiropā. Pasaules kara laikā Ķemeri atradās kaujas līnijā. Atkāpdamies krievu karaspēks 1915. gadā kūrortu nodedzināja un uzspridzināja dziedniecības ēkas. Pēc Latvijas valsts nodibināšanās Ķemeri uzcelti gandrīz pilnīgi no jauna un izbūvēti par vienu no modernākiem Eiropas kūrortiem. No 1921.—1924. gadam atjaunotas atlikušās priekškaŗa peldu iestādes ēkas. 1925. gadā sāka darboties tagadējā I klases dūņu un sērūdens vannu māja, dūņu krāj- un sildtornis, kā arī dūņu sagatavošanas stacija kūdras laukos. Kūrorta direktora Dr. J. Libieša vadībā no 1928.—1931. gadam uzceltas dūņu komprešu un ogļskābes vannu ēkas; uzcelts arī ūdenstornis ar sald- un sērūdens rezervuāriem. 1928. gadā sākts uzpildīt un nosusināt parku, kas aizstiepjas līdz pat 4 km attālam Slokas ezeram, kur uzcelts ūdenssporta paviljons. 1931. gadā atklāta šoseja starp Ķemeriem un Jaunķemeru jūrmalu. 1935. gadā uzsākta modernas viesnīcas būve ar dziedniecības nodaļu, kas darbosies ziemas mēnešos, kad citas dziedniecības ēkas slēgtas. Miesta tiesības Ķemeriem piešķirtas 1922. gadā, bet pilsētas tiesības — 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerbonis nav vēl pieņemts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamu ēku skaits 562, no tām: mūra — 12, koka — 443, jauktas — 7, pie kam 516 vienstāva ēkas, 45 divstāvu un 1 vairākstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 391, no tiem 42 istabas-virtuves, 200 vienistabas, 93 divistabu, 39 trīsistabu, 16 četrīstabu un 1 astoņīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 147, ar centrālo apkurināšanu 2, ar ūdensvadu 5.

Iedzīvotāju kopskaits 1149, no tiem 572 vīrieši un 577 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās šādi: 1060 (92,25%) latvieši, 31 (2,70%) lielkrievs, 27 (2,35%) vācieši, 9 (0,78%) žīdi, 15 (1,31%) poļi, 4 (0,35%) baltkrievi, 2 (0,17%) lietuvieši, 1 (0,09%) igauņis.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Baznīcas - 11, tlr. 19. Pilsētas galva un dzimtsarakstu nod. prz. Teodors Lancmanis, Katedrāles - 13, tlr. 63; valdes locekļi: Pauls Ezerkalns, Robežu - 16 un Oļģerts Vilumzems (arī bāriņtiesas priekšsēd.), Raiņa - 5; sekretāre Austra Kalniņš, M. Robežu - 16, tlr. 68.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Rīgas pref. XIII iec. VI raj. uzraugs Jānis Dimza, Robežu - 15, tlr. 5.

Ķemeru pilsēta ietilpst Rīgas apr. I iec. mīertiesas (mīertiesn. Artūrs Bērziņš, Dubultos, Kungu - 10, tlr. Majori 223), Rīgas apr. I iec. izmekl. tiesneša (Kārlis Treiņš, Rīgā, Andreja Pumpura - 1, tlr. Rīga 26442) un Rīgas apr. II iec. tiesu izpildītāja (Valdis Jursons, Rīgā, Elizabetes - 9, dz. 4, tlr. 33453) rajonā.

3. **Izglītība.** Skolas: Ķemeru pls. 6 kl. pamatskola, Tukuma - 10, prz. Jānis Liepiņš; skolotāji: Mārtiņš Šlessers, Elizabete Lukass, Līna Liepiņš un Lonija Zariņš.

Bibliotēkas: Ķemeru sēravotu iestādes bibliot., Raiņa - 56, 947 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Ķemeru sēravoti, tlr. 7, direkt. Dr. Jānis Lībietis, Katedrāles - 19, tlr. 9; Ķemeru aptieka, Nikolaja - 4, tlr. 25, ip. Ludvigs Pippa; Jaunā Ķemeru aptieka, Raiņa - 22, tlr. 42, ip. M. Binuns.

Lopārstniecība. Ķemeru pls. veterinārārsts Vasilijš Viļķens, Smilšu - 3.

5. **Satiksme.** Ķemeru dzc. stc., pr. Jēkabs Gulbis; Ķemeru pasta-tēlegrafa kantoris, Robežu - 7/9, tlr. 21, pastmeistars Otto Alberts, dz. turpat, tlr. 94.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Rīgas apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Rīgā, M. Pils - 7/9, tlr. 2-0-2-4-0, nod. inspekt. Haralds Grīns, Dārtas - 52, dz. 4.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Peldu sezonā praktizējošie ārsti:

Dr. J. Lībietis, iekšķīgās un sieviešu slim., no 9—14 un 16—18.

Dr. S. Bekkers, acu slim., Tukuma - 8, ikdienas, arī svētdienās, no 9—10 un 15—16,30; otrd. un piektd. tikai no 9—10.

Dr. E. Bērziņš, iekšķīgās slim., Nikolaja - 10, no 8—13 un 16—18; trešd. un sestd. pēc pusdienas nepieņem.

Dr. M. Brauers-Sniedziņš, Katedrāles - 10, no plkst. 16—18, izņemot pirmdienas.

Dr. V. Čerfass-Vendels, iekšk. slim., Raiņa - 8, ikdienas no plkst. 8—12 un no 17—18.

Dr. J. Goerbers, nervu slim., Zaļā - 16, no 8—13 un 15—18, tlr. 59.

Dr. R. Goerbers, bērnu slim., Zaļā - 16.

Dr. V. Goldbergs, spec. uroloģijā (nieru un pūšļa slim.), Zaļā - 16, sestdienās un svētdienās no 9,30—11,30.

Dr. Ž. Hermers, sieviešu un ķirurg. slim., Raiņa - 4, no 8—12 un 16—19; otrd., ceturtd. un sestd. no 8—11,30.

Dr. H. Idelsons, nervu slim., Pēt.-Pāvila - 6, no 9—12 un 16—18.

Dr. E. Kalguts, prakt. ārsts, Nikolaja - 4, no 8—14 un 16—19.

Prof. Dr. med. E. Kalniņš, nervu slim., Raiņa - 4, no 9—11 un 17—19; ceturtdienās tikai no 19—20.

Dr. A. Krūmiņš, Tukuma - 8, tlr. 31, no 8—13 un 16—19; svētd. no 9—12.

Dr. K. Lediņš, nervu slim., Zaļā - 26, no 8—10 un 16,30—18,30; otrdienās un piektdienās tikai no 19—20.

Dr. M. Levensons, spec. ortopedijā (kaulu un locītavu slim.), Zaļā - 16; otrd. un piektd. no 12—13,30.

Dr. F. Maikapars, siev. un ķirurg. slim., Tukuma - 6; pirmd., trešd. un piektd. no 15—17.

Dr. H. Pētersens, nervu slim., Zaļā - 6, no 9—12 un 15—18; ceturtdienās pēc pusdienas nepieņem.

Dr. E. Rabinovičs, sieviešu slim., Zaļā - 14, no 8—13 un 16—20; otrdienās un piektd. pēc pusdienas nepieņem.

Zobu ārsti: H. Bērziņš, Robežu - 6.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Ķemeru pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	55.340	84,4
Nekustama manta	725	1,1
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	9.500	14,5

Kopā 65.565 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	15.458	23,6
Sociālā palīdzība	9.000	13,7
Izglītība	13.230	20,2
Veselības aizsardzība	1.500	2,3
Pārējie	26.377	40,2

Kopā 65.565 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 342. Kūrmājas I šķ. restorāns Raiņa - 23, ek. Kr. Trēziņš, tlr. 6; I šķ. traktieris „Jautrais Ods“, sēravotu meža parkā, ek. Georgs Lucs, tlr. 1; I šķ. traktieris Tukuma - 11, ip. Jānis Baumanis, tlr. 23; kooperatīva I pārtikas preču vkl. Robežu - 10, ip. Ķemeru patērētāju kooper. s-ba, tlr. 47; kooperatīva II pārtikas preču vkl. Tukuma - 26, ip. Ķemeru patērētāju kooper. s-ba, tlr. 45; kooperatīva III pārtikas preču vkl. Robežu - 7/9, ip. Ķemeru patērētāju kooper. s-ba, tlr. 46; pārtikas preču trg. Raiņa - 22, ip. Anna Laugals, tlr. 12; pārtikas preču trg. Nikolaja - 7, ip. Aleks. Gričis, tlr. 13; pārtikas preču trg. Nikolaja - 16, ip. Fricis Imbriks; pārtikas preču trg. Tukuma - 14, ip. Antonija Bāns; pārtikas preču trg. Parka - 3, ip. Cecilija Kārklīņš; pārtikas preču trg. Robežu - 14, ip. Jānis Grunskis; gaļas un desu trg. Bišu - 8, ip. Heinrichs Bittenbinders, tlr. 39; ga-

las un desu trg. Robežu - 10, ip. Kārlis Freidenfelds; vīnu trg. Nikolaja - 7/11, ip. Jānis Brasmanis; manufaktūras preču vkl. Nikolaja - 12, ip. N. Ivanovs; frizētava Tukuma - 8, ip. Herta Šūmanis; frizētava Zaļā - 15, ip. Erna Upenieks;

frizētava Parka - 3, ip. Bronislavs Kārklīšs; kino „Olympia“ Bišu - 3, ip. Kārlis Godkalns; būvma-
teriālu un malkas trg. Tukuma - 35, ip. V. Ilsums.
Itr. 66.

Kēmeru pilsētas plāns.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: sezonas laikā (no 15. maija līdz 15. oktobrim) katru dienu no plkst. 5—12, ziemā — svētdienās no plkst. 7—10 un piektdienās no 7—12; gada tirgu nav.

c) Rūpniecības iestādes — 51. Desu darbnīca Raiņa - 22, īp. Heinrichs Bittenbinders, tlr. 39; maizes ceptuve Robežu - 7/9, īp. Ķemeru patērētāju kooper.; elektromēchaniskā d-ca Tukuma - 24, īp. J. Lūkass, pst. adr. Tīrgus - 4, tlr. 30; koku zāģētava pilsētas laukumā, īp. J. Lūkass, pst. adr. Tīrgus - 4, tlr. 30; dabiskie minerālūdeņi Raiņa - 2, īp. paju sab. „Veselība“, tlr. 33.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis 524, no tiem apbūvēti 311, neapbūvēti 213.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 28,60 ha.

Arāmzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 0,90 ha, kartupeļi 12,56 ha, sakņu augi 7,61 ha, augļu un ogu dārzi 7,03 ha.

Mājlopi: 51 zirgs, 88 govslopi, 167 cūkas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ēv.-lut. baznīca Baznīcas - 18, garīdzn. Vilis Roznieks, dz. Slokā, mācītāja muižā, tlr. Slokā 63.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Ķemeru brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1885. g., pr. Ansis Gefke, Parka - 5, tlr. 11, komondants Ansis Kalniņš, M. Robežu - 16, tlr. 68; Ķemeru namu īpašnieku b-ba, db. 1925. g., pr. Kārlis Mainieks, Robežu - 10; Ķemeru ev.-lut. baznīcas dāmu komit., db. 1927. g., pr. Emma Mainieks, Parka - 11, tlr. 41.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: pareizticīgo baznīca, celta 1893. g.; ev.-lut. baznīca, celta 1897. g.; katoļu baznīca, celta 1899. g.

Pilis un pilsdrupas:—

Pilskalni, kapenes, senvietas:—

2. **Pasaules kara notikumi un pieminekļi.** Pasaules karā Ķemeŗi bij kaujas līnijā; krievu kara spēks 1915. g. atkāpdamies Ķemerus nodedzināja un uzspridzināja dziedniecības ēkas. Ķemeru parkā pie pareizticīgo baznīcas 28. VI 1925. g. no labprātīgiem ziedojumiem uzcelts piemineklis pasaules karā kritušiem kareivjiem.

3. **Dabas jaukumi.** —

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Savoņas pansijā, Pēterļa Pāvila - 2, prz. O. Blaksons, tlr. Ķemeŗi 3; darbojas tikai vasaras sezonā.

38. Valdemārpils.

Pilsēta Talsu apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Ārlavas (9,14 km) pagastu; platība: 3,025 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Valdemārpils — 1 km; Rīga — pa dzc. 138 km, vienīgi pa zemes ceļu 137 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Valdemārpils (agrāk Sasmaka) atrodas pie Sasmakas ezera un izbūvējusies uz Sasmakas muižas zemes. Pēc nostāstiem — baznīcu šē XVII gadu simtēna sākumā uzcēlis Kristaps fon Vigants, kurš apmaldījies plašajos apkārtnes mežos un devis soliņu mu uzcelt baznīcu, ja laimīgi izglābsies; tas arī noticis, jo uzkāpjot Dzirnavu kalnā, viņš ieraudzījis savu muižas ēku jumtus. Pie baznīcas, ezera krastā, nodibinājusies zvejnieku sādža, kas XVIII gadu simtenī, kad muiža pārgājusi Zasu ģimenes īpašumā, pilnīgi iznikusi; Fr. E. fon Zass bankrotējis, un 1785. gadā konkursā pārdota visa mācītājmuižas zeme; tā baznīca palikusi bez savas patstāvīgas mācītājmuižas. XIX gadu simtēna sākumā tagadējās Valdemārpils vietā pilnīgi no jauna radies miests, kas, šķiet, no Zasu ģimenes vārda dabūjis nosaukumu Sasmaka. Līdz 1820. gadam ap baznīcu apmetušies vēl nedaudz iedzīvotāju, bet tad to skaits pamazām pieaug. Miesta pašvaldību Sasmaka iegūst 1894. gadā, bet pilsētas tiesības tai piešķirtas 1920. gadā. 1926. gadā Sasmaka pārdēvēta par Valdemārpili, cildinot Krišjāņa Valdemāra piemiņu, kas dzimis Valdemārpils tuvumā (Ārlavas pg.) un savas jaunības dienas pavadījis Sasmakā.

Pilsētas ģerbonis: sarkans laukums ar zeltītu svītru augšmalā; sarkanajā laukumā zeltīta buru laiva, bet zeltītā svītrā trīs brūni ciekuri.

3. **Ekas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 170, no tām: mūra — 35, koka — 123, jauktas — 12, pie kam 158 vienstāvu un 12 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 422, no tiem 134 istabas-virtuves, 177 vienistabas, 82 divstāvu, 16 trīsstāvu, 11 četrstāvu, 1 piecistāvu un 1 septiņstāvu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisko apgaismošanu 102, ar ūdensvadu 1; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Valdemārpili nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1135, no tiem 11 vīrieši un 624 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 930 (81,94%) latvieši, 159

(14,01%) žīdi, 12 (1,06%) vācieši, 7 (0,62%) lielkrievi, 4 (0,35%) poļi, 2 (0,17%) igauņi un 21 (1,85%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Cunces - 3, tlr. 20. Pilsētas galva Kārlis Birnis, Lielā - 12, tlr. 15; valdes locekļi: Kārlis Freimanis, Ambrakas - 13 un Kārlis Krišlauks, Ambrakas - 42; pilsētas sekretārs Fricis Dambergs, Lielā - 16, tlr. 60.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Valdemārpils pilsētas polic., Lielā - 15, tlr. 7, vec. polic. kārtībnieks Alberts Cīrulis, Lielā - 4.

Talsu iec. miertiesas rajonā, miertiesn. Edgars Milenbachs, dz. Talsos, Milenbacha - 2, tlr. Talsi 27.

Talsu apr. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Pauls Pētersons, dz. Talsos, Milenbacha - 2.

Talsu apr. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Pauls Kupševics, dz. Talsos, Kr. Valdemāra - 18.

3. **Izglītība.** Skolas: Valdemārpils pilsētas 6 kl. pamatskola, Lielā - 26, prz. Andrejs Tils, dz. Ambrakas - 37. Skolā darbojas šādi skolotāji: Berta Slavens, Ženija Reinfelds, Milija Ulbergs, Marta Nicmanis un Nikolajs Ernests.

Bibliotēkas: Valdemārpils pilsētas brīvvaldības bibliotēka, Cunces - 3, ar 738 sēj.; Alberta Kundziņa bibliotēka, Lielā - 14, ar 482 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkts, Jaunā - 3, tlr. 16, prz. žēlsird. māsa Emīlija Nīgrands, dz. punkta mājā; Latvijas sarkanā krusta veselības kopšanas punkta zobārstniecības kabinets, Jaunā - 3, prz. ārste zobu slimībās Verēna Stergis, dz. punkta mājā; Valdemārpils aptieka, Lielā - 17, ip. Paulis Štolcers, tlr. 21.

Lopārstniecība. Talsu rajona veterinārvalsts Jānis Priede, Ambrakas - 6.

5. **Satiksme.** Valdemārpils dzc. stacija, stc. pr. Jānis Neimanis, dz. dzc. stc. ēkā; Valdemārpils pasta-tēlegrafa kantoris, Lielā - 14, tlr. 82, pasta-meistars Jānis Zunde, dz. pasta mājā, tlr. 83; Šoseju un zemes ceļu dep-ta VIII raj. ceļu meistrs Jānis Līnis, Lielā - 25, tlr. 1.

6. **Pārejas iestādes.** Pls. ietilpst Talsu apr. nodokļu inspekcijā, Talsos, Rožu - 3, tlr. 47, nod. inspekt. Jānis Odziņš.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Talsu rajona ārsts Jānis Pinnis, pieņem Valdemārpilī. Jaunā - 3, tlr. 16; ārsts D. Fains, Lielā - 11, tlr. 31.

Zobu ārstē Verēna Stergis, Jaunā - 3.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Valdemārpils pils. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	12.222	49,3
Nekustama manta	34	0,1
Uzņēmumi un pasākumi	1.650	6,7
Pārējie	10.886	43,9
Kopā	24.792	100,0

Valdemārpils pilsētas plāns.

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	4.318	17,4
Sociālā palīdzība	3.270	13,2
Izglītība	13.034	52,6
Veselības aizsardzība	265	1,1
Pārējie	3.905	15,7
Kopā	24.792	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 53. Viesnīca-traktieris Lielā - 21, ip. Ernests Āboliņš, tlr. 40; I šķ. traktieris Lielā - 6, ip. Emīlija Mežs-Kukutis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 14, ip. Krišs-Leo Kundziņš; grāmatu un sīku preču trg. Lielā - 16, ip. Eduards Leimanis; pārtikas preču trg. Lielā - 15, ip. Kārlis Bims, tlr. 15; pārtikas preču vkl. Lielā - 1, ip. Elizabete Egen-dorfs; pārtikas preču trg. Lielā - 23, ip. Jēkabs Matisons, tlr. 29; pārtikas preču vkl. Ambrakas - 29, ip. Alise Pāvuliņš; pārtikas preču vkl. Cunces - 2, ip. Jānis Völbedachts; koloniālpreču trg. Lielā - 6, ip. Gita Veinbergs; pārtikas un sīku preču trg. Lielā - 10, ip. Kirils Ozoliņš; pārtikas un sīku preču trg. Lielā - 2, ip. Jākobs-Bērs Verbelovs; jauktu preču trg. Lielā - 29, ip. Ārlavas patērētāju b-ba, tlr. 25; maiznīca Lielā - 14, ip. Valdemārs Gruzītis; maiznīca un konditoreja Lielā - 5, ip. Emma Liepiņš; gaļas trg. Lielā - 9, ip. Ernests Druļkalns; gaļas trg. Ambrakas - 2, ip. Zorachs Šmēmanis; gaļas trg. Lielā - 18, ip. Ben-cions Veinbergs; gaļas un desu trg. Ambrakas - 3, ip. Fricis Ērglis, tlr. 2; vīnu un degvīna trg. Lielā - 14, ip. Līna Košiņš; drogu vkl. Lielā - 9, ip. Gita Ēdelšteins, tlr. 37; drogu vkl. Lielā - 1, ip. Zāra Tāls; manufaktūras trg. Cunces - 15, ip. Šimanis Bencels; manufaktūras un citu preču trg. Lielā - 18, ip. Bērs, Ārons un Meiers Verbelovi; manufaktūras un sīku preču trg. Lielā - 13, ip. Līna Verbelovs; manufaktūras un sīku preču trg. Lielā - 11, ip. ŠneiERS Kopenhagers; galanterijas un sīku preču trg. Lielā - 4, ip. Haims Blūmbergs, tlr. 56; ādu un koloniālpreču trg. Lielā - 20, ip. Benjāmiņš Himelhochs; frizētava Lielā - 20, ip. Izraēls Rozenbergs; frizētava Lielā - 24, ip. Fricis Rieksts; frizētava Lielā - 22, ip. Marta Priedīte; frizētava Lielā - 22, ip. Milda Tiltiņš; frizētava Lielā - 2, ip. Šmerels Verbelovs; kino „Imanta“ Lielā - 19, ip. K. Freimanis un A. Anderdorfs.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: ceturtdienās; gada tirgi: 19. aprīlī, trešā Vasaras svētku dienā, 15. septembrī, 11. un 12. oktobrī un 24. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 79. Vēja dzirnavas Ezera - 5, ip. Kārlis Unterbergs, tlr. 19; dzirnavas Lielā - 27, ip. Alfrēds Petrovičs, tlr. 26; tvaika moderniecība Lielā - 27, ip. Jānis Lapaseps, tlr. 26; lopu kautuve Cunces ielā, ip. pls. ebrēju draudze; vilnas vērptuve Talsu - 13, nomn. Jānis Ozols, tlr. 5; koku apstrādāš. uzņēmums Ezera - 5, ip. Aleksandrs Unterbergs; galdnīc. Jaunā - 11, ip. Kārlis Jansons; ratnieku d-ca Ambrakas - 42, ip. Kārlis Krišlauks; elektrības spēkstacija Lielā - 27, ip. Jānis Lapaseps, tlr. 26.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis 368, no tiem apbūvēti 174, neapbūvēti 194.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 96,50 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-bība un pākšaugi 35,71 ha, kartupeļi 21,08 ha, sakņaugi 6,00 ha, augļu un ogu dārzi 8,28 ha.

Mājlopi: 47 zirgi, 75 govslopi, 101 cūka, 44 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Lielā ielā, garīdzn. Edgars Ville, dz. Dundagas mācītājmuižā; Pareizticīgo draudze, Lielā - 2, garīdzn. Georgijs Varfolomē-jevs, dz. Lielā - 26; Baptistu draudze, Talsu - 13, garīdzn. Kārlis Jonāss, dz. Lielā - 5; 7. dienas adventisti, Ambrakas - 14.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Sas-makas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1880. g., pr. Krišs Mazapšs, dz. Talsu ielā, Jaundreimaņos; Valdemārpils dziedāšanas b-ba „Akords“, db. 1930. g., pr. Matīss Piņķis, dz. Dzirnau - 6; Ventspils latviešu sporta b-bas „Spars“ Valdemār-pils nod., db. 1926. g., pr. Ādolfs Blicaus, dz. Lielā - 27, tlr. 26.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Valdemārpils baznīcu dibinājis muižnieks Vīgands 1610. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaukumi.** Sasmakas ezers, Dzirnau un Dūpuru kalni.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** a) Ambrakas - 1, prz. M. Priekulis; b) pamatskolā, Lielā - 26.

39. Grobiņa.

Pilsēta Liepājas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Grobiņas pagastu (robežas kopgarums 13,4 km); platība: 5,0 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Grobiņa — 1 km; Rīga — lietojot dzc. 214 km, vienīgi pa zemes ceļu 223 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Grobiņas pilsēta, kā gomā, savu vārdu dabūjusi no plašajiem skābaržu (gruobs — vecs latv. nosaukums skābardei) mežiem, kas senos aizvēsturiskos laikos auguši šai apvidū. Grobiņa ir tagadējās Liepājas ostas priekštece. Tā kā Liepājas vietā bija slapjš, smilšains, zemkopībai nederīgs un tādēļ neapdzīvots līdzenums, senlaiku iebraucamie tirgotāji „kuģi“ (toreiz palielākas laivas) iebrauca Liepājas ezerā un pa toreiz kuģojamo Ālandes upi devās uz zemkopju apdzīvotās augstienes pakāji. Tagadējās Grobiņas vietā no 650.—800. gadam atradusies apcietināta tirdzniecības kolonija, kurā uzturējušies Gotlandes tirgotāji zviedru garnizona apsardzībā. Domā, ka šī bijusi IX gadu simteņa aprakstos minētā „Jūras pils“ (Seeburg). Vēlāk tagadējās pilsētas rietumu pusē Ālandes upes krastā kurši uzceļusi savu pili, kas bijusi viena no stiprākām kuršu pilīm. Vācu iekarotājiem Kurzemē iebrūkot, ap Grobiņas pili norisinājušās niknas kaujas, līdz beidzot 1263. gadā ordeņa kara pulki pili ieņēmuši un nodedzinājuši. 1269. gadā ordenis tur uzcēlis savu pili. No šī laika Grobiņa kļuva par ieejas vārtiem Kurzemē, jo caur šejieni gāja svarīgākais satiksmes ceļš no rietumiem gar Karalaučiem un Mēmeli caur Kurzemi uz Rīgu. Grobiņas pili dzīvoja ordeņa fogs, kas administratīvi un militāri pārvaldīja visu apgabalu. XV gadu simtenī, kad kildas starp ordeni un Rīgas virsbīskapu pieņēmas plašumā, Grobiņa kļuva lieciniece šausmīgai slepkavībai. 1428. gadā virsbīskaps izsūtīja delegāciju pie pāvesta, lūdzot izšķirt kādu strīdu ar ordeni bīskapam par labu. Dažas ordeņa aprindas nevēlējās šīs lietas nodošanu pāvesta izlemšanai, un kad delegācija nonāca pie Grobiņas, fogs Gosvins fon Ašebergs pavēlēja to aplaupīt un noslīcināt aizsalušajā Līvas (Liepājas) ezerā. Ziņa par šo briesmu darbu daudz kaitēja ordeņa prestižam. Reformācijas laikā Lutera mācība šē strauji izplatījās, un jau 1560. gadā, kad Grobiņā ieradās vizitators Funks, viņš te atrada

vienu luterāņu mācītāju pils baznīcā, otru — pilsētas baznīcā. Reformācijas laikā pie baznīcas nodibināta skola; tā pieder pie visvecākām skolām Kurzemē. Ar 1560. gadu Grobiņa nonāca Prūsijas hercoga pārvaldībā: ordeņa mestrs Gotthards Ketlers iekārta viņam Grobiņu ar visu novadu, lai gūtu līdzekļus kara vešanai pret krieviem. Prūsijas pārvaldības laikā tirdzniecība Grobiņā stipri uzplauka: XVII gadu simteņa sākumā tā sastādījusi ap trešo daļu no visas Prūsijas tirdzniecības apgrozības. 1609. gadā, apprecot prūšu princesi Sofiju, Kurzemes hercogs Vilhelms dabūja tās pūrā līdz Grobiņai un tā savienoja to atkal ar Kurzemi. No nelielas nomietnes pie agrākiem apcietinājumiem un pilīm Grobiņa XVII gadu simtenī jau bija attīstījies par miestu. 1659. gadā, zviedru-poļu kara laikā, to ielenca zviedru karavadonis Duglass. Pēc sīvas pretošanās miests padevās, bet pēc zviedru ieņākšanas nodega. Nodega arī vecā 1598. gadā celtā baznīca. Kad Kurzemes hercogs Jēkabs pēc zviedru-poļu kara atguva savas zemes, viņš no sākuma apmetās Grobiņas pili un 1664. gadā uzcēla miestā tagadējo mūra baznīcu. 1695. gadā, hercoga Fridricha Kazimira laikā, Grobiņa ieguva pilsētas tiesības un 1697. gadā — ģerboni. Ziemeļu kara laikā Grobiņai tieši nenācās ciest, kaut gan tās labklājība stipri samazinājās. 1701. gadā Grobiņas pili dažas dienas uzturējās Ziemeļu kara varonis zviedru ķēniņš Kārlis XII. 1710. gadā Grobiņu piemeklēja mēris. Īsi pirms Polijas valsts sabrukšanas, 1794. gadā, Kurzemē iebruka poļi, ar kuriem Grobiņas tuvumā notika cīņas. Kad pēc Polijas valsts sadalīšanas Kurzemi pievienoja Krievijai, Grobiņā 1798. gadā apmetās pirmais žīds. No šī laika sākot žīdu skaits strauji vairojās, un drīz vien visa tirdzniecība un arī vieglākie amatī nonāca žīdu rokās. 1812. gadā Napoleona sabiedrotie prūši aplenca Grobiņu, jo tā vienmēr jau bija Kurzemes vārti. Šis karš atstāja postošu iespaidu uz visu Kurzemi, tā ka Grobiņa XIX gadu simteņa sākumā bija vairs tikai maza nožēlojama pilsētiņa, kurai Liepājas ostas attīstība jau kopš vairākiem gadu simteņiem bija atņēmusi agrāko tirdzniecības centra nozīmi. Grobiņai tomēr atlika vēl viņas administratīvā un stratēģiskā nozīme kā Liepājas aizmugurei un apriņķa pilsētai. Bet Liepājas amerikāniski straujā uzplaukšana Grobiņu tā aizēnoja, ka apriņķa iestā-

des drīz vien pārcēlās uz Liepāju un beidzot arī visu aprīņi pārdēvē par Liepājas aprīņi. Tagad Grobiņai atliek vairs tikai Liepājas priekšpilsētas — produktu piegādātājas loma. Latvijas brīvības cīņu laikā 1919. gada rudenī pie Grobiņas notika niknas kaujas starp latviešu pulkiem un bermontiešiem. Pilsētas tagadējās administratīvās robežas apstiprinātas 1929. gada 20. decembrī.

Pilsētas ģerbonis: dzērve melnā laukā, stāv uz labās kājas, bet kreisā pacelta un tajā tur akmeni.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 171, no tām: mūra — 46, koka — 104, jauktas — 21, pie kam 161 vienkārša un 10 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 380, no tiem 115 istabas-virtuves, 134 vienkāršas, 75 divstāvu, 39 trīsistāvu, 11 četrstāvu, 2 piecistāvu, 1 sešstāvu, 3 septiņstāvu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 107, ar ūdensvadu 5. Dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu nav.

Iedzīvotāju kopskaits 1074, no tiem 466 vīrieši un 608 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās sekoši: 926 (86,22%) latvieši, 95 (8,85%) žīdi, 23 (2,14%) vācieši, 8 (0,74%) lietuvieši, 4 (0,37%) poļi, 3 (0,28%) lielkrievi un 15 (1,40%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Lielā - 57, tlr. 2. Pilsētas galva Jānis Pūris, Lielā - 116, tlr. 10; valdes locekļi: Voldemārs Punnenovs, Grobiņas pārnāmskolā, tlr. 27, un Indriķis Grimsts, Alandes - 5; revīzijas komis. priekšsēd. Otto Evaldsons, Lielā - 43, tlr. 22; pilsētas sekretārs Artūrs Fiņiņš, Lielā - 48.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Grobiņas pl. polic. uzraugs Indriķis Keiris, Lielā - 59, tlr. 5.

Grobiņa ietilpst Liepājas lauku iec. miertiesneša (miertiesn. Herberts Meike, Liepājā, Vilhelmines - 17a, tlr. 170), Liepājas lauku izmeklēšanas tiesneša (vieta vakanta) un Liepājas apr. II iec. tiesu izpildītāja (Ādolfs Meike, Liepājā, Tiesas - 4, tlr. 1452) rajonā.

3. **Izglītība.** Skolas: Grobiņas 6 kl. pamatskola, Biržumuižas - 1, tlr. 27, pr. Voldemārs Punnenovs, dz. skolā; skolotāji: Marija Keiris, Irma Jēgers, Lina Pērkonis, Emma Deiders, Elizabete Punnenovs, Marta Kinstleris, Maiga Starosts, Vilhelmine Vinters, Olga Stibelis, Margrieta Delands un Artūrs Čikste.

Bibliotēkas: Grobiņas lauksaimniecības b-bas bibliot., Lielā - 19, 392 sēj.; Latv. jaunatnes savienības Grobiņas nod. bibliot., Lielā - 77, 933 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Aptieka Lielā - 30, pārvaldn. Leo Michalovičs, tlr. 25.

5. **Satiksme.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Lielā - 96, tlr. 143, pastmeistars Kārlis Drusts, dz. turpat.

6. **Pārējās iestādes.** Grobiņas pg. valde, Lielā - 33, tlr. 6, pg. vecākais Klāvs Sūnaitis, tlr. Vitiņi 1; Pls. ietilpst Liepājas apr. nodokļu inspekcijā, Liepājā, Vāzkāles - 65, tlr. 887, nod. insp. Jūlijs Pulveris.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Grobiņas rajona ārsts Otto Evaldsons, Lielā - 43, tlr. 22.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Grobiņas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	10.680	72,0
Nekustama manta	2.305	15,7
Uzņēmumi un pasākumi	1.610	11,0
Pārējie	50	0,4

Kopā 14.645 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	6.205	42,4
Sociālā palīdzība	2.435	16,6
Izglītība	3.100	21,2
Veselības aizsardzība	—	—
Pārējie	2.905	19,8

Kopā 14.645 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 58.

II šķ. traktieris Lielā - 14, ip. Jānis Feldmanis, tlr. 51; pārtikas preču trg. Lielā - 19, ip. Grobiņas un apk. patērētāju b-ba „Kooperatīvs“, tlr. 7; pārtikas preču trg. Lielā - 104, ip. Pēteris Buivids; pārtikas preču trg. Lielā - 109, ip. Dāvids Kabillers, tlr. 17; pārtikas preču trg. Lielā - 85, ip. Roze Vulfs; piena produktu trg. Lielā - 78, ip. Erna Rumšēvics; pārtikas preču trg. Lielā - 90, ip. Michelsons Lēvins, tlr. 42; pārtikas preču trg. Lielā - 65, ip. Lize Trinitis; pārtikas preču trg. Lielā - 67, ip. K. Pents; piena produktu trg. Lielā - 49, ip. Marija Brandts; pārtikas preču trg. Lielā - 56, ip. Maiga Upmalis; pārtikas preču trg. Lielā - 59, ip. Frīdrihs Reltolfs; pārtikas preču trg. Lielā - 15, ip. Jozefs Dāvidovs, tlr. 23; pārtikas preču trg. Lielā - 21, ip. Frīcis Rītmeisters, tlr. 77; pārtikas preču trg. Lielā - 31/32, ip. Icīks Frīdbergs, tlr. 32; gaļas trg. Lielā - 23, ip. Eduards Neimanis; vīnu un degvīna trg. Lielā - 118, ip. Marija Erdmanis; vīnu un degvīna trg. Lielā - 14, ip. Anna Feldmanis; velosipēdu piederumu trg. Lielā - 85, ip. Jēkabs Sadovičs; galanterijas un siku preču trg. Lielā - 26, ip. Haija Bubis, tlr. 109; siku preču trg. Lielā - 48, ip. Klāra Fiņiņš; frizētava Lielā - 108, ip. Staņislavs Eversēds; frizētava Lielā - 73, ip. K. Litke; frizētava Lielā - 73, ip. Bronislavs Heniņš; frizētava Lielā - 31/32, ip. Alfons Mālderis; frizētava Lielā - 52, ip. Kārlis Brandts; frizētava Lielā - 43, ip. Emma Gerke; labības trg. Lielā - 98, ip. Hone Beinerts; labības trg. Lielā - 31/32, ip. Icīgs Frīdbergs; labības trg. Lielā - 105, ip. Maks Frīdmanis; labības trg. Lielā - 118, ip. Bēris Frīdmanis, tlr. 11;

bufete stacijā, īp. Liepājas-Aizputes dzelzceļa akc. sab.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: nav; gada tirgi: trešdienā, ceturtdienā un piektdienā pēc 13. aprīļa un pēc 4. oktobra.

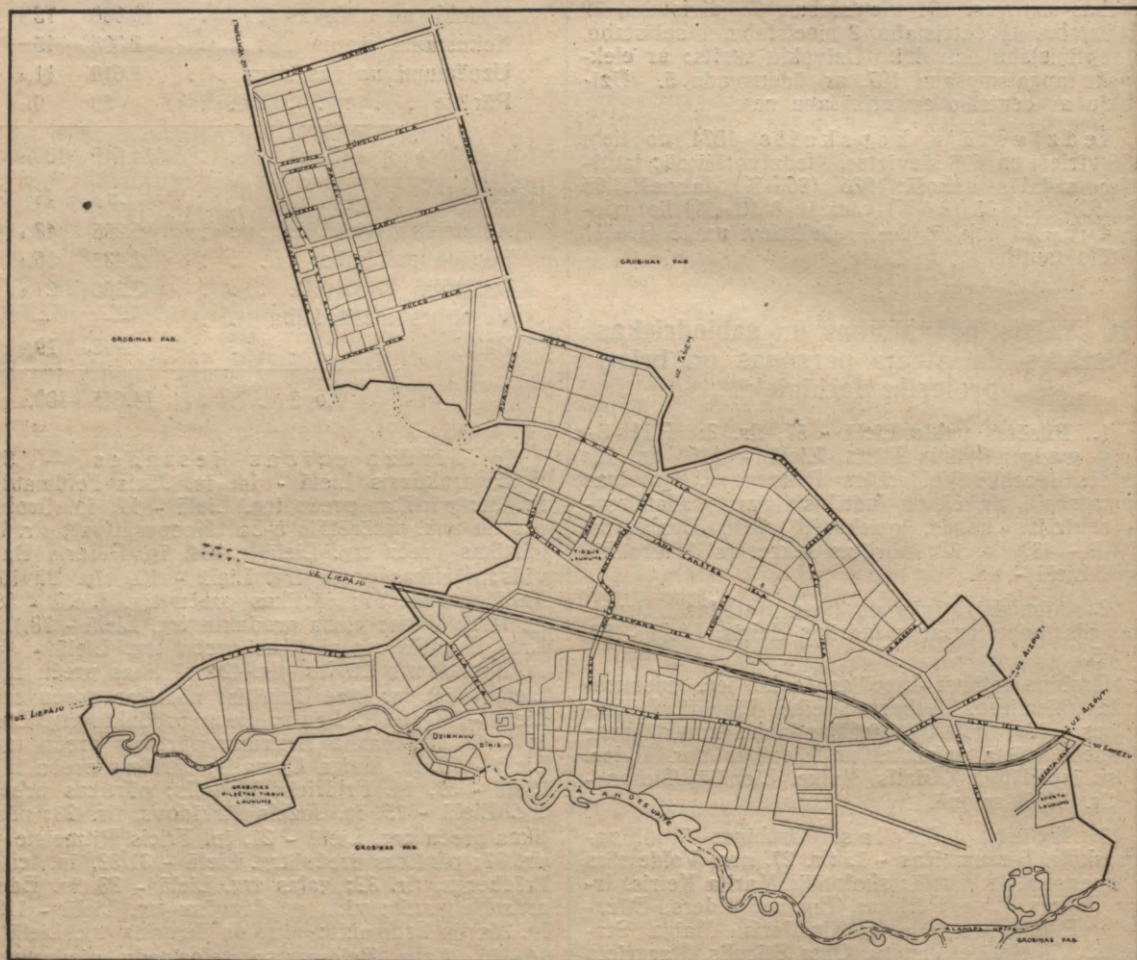
c) Rūpniecības iestādes — 68. Ūdens dzirnavas Dzirnava - 2, nomn. Juris Šķirbsts, īp. Grobiņas pls. pašvald.; tvaika dzirnavas Lielā - 10, īp. Zāmuēls Ekšteins, tlr. 13; gaters Dzirnava - 2, īp. Juris Šķirbsts; galdn. darbn. Lielā - 91, īp. Jānis Leiguts; galdnieku darbn. Alandes - 2, īp. Jorēns Strautmanis; galdnieka darbn. Ālandes - 1, īp. Atis Vaušķis; būvgaldniec. Meža - 3, īp. Jānis Bernāts; būvgaldniec. Dzirnava - 7, īp. Matiss Pīpis; kalēju darbn. Iļģu - 1, īp. Voldemārs Tennis; vilnas pārstrādāšanas uzņēmums Lielā - 10, īp. Z. Ekšteins un dēls, tlr. 13.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 190, no tiem apbūvēti 166, neapbūvēti 24.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: 243,00 ha.

Arāmzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 58,98 ha, kartupeļi 56,07 ha, sakuļaugi 83,44 ha, augļu un ogu dārzi 15,00 ha.

Mājlopi: 85 zirgi, 94 govslopi, 276 cūkas, 68 aitas.

Grobiņas pilsētas plāns.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Lielā - 33, garīdzn. Kristaps Valters, dz. mācītāja fermā, tlr. 30; Baptistu lūgšanas nams, Lielā - 48, garīdzn. Frīdrihs Čukurs, dz. Lielā - 48, tlr. 88; Bīsk.-met. draudzes — Lielā - 65, garīdzn. Ādolfs Majoriņš, dz. Lielā -

70; Mozus draudzes — Lielā - 38, garīdzn. Leibs Frīdbergs, dz. Lielā - 37.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Grobiņas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, Lielā - 29, db. 1903. g., pr. Jānis Pūris, dz. Lielā - 116, tlr. 10; Grobiņas lauksaimnieku b-ba, Lielā - 19, db. 1903. g., pr. Jēkabs Mackars, dz. Grobiņas pg.

„Cūkniekos“, tlr. 63; Latv. jaun. sav. Grobiņas organizācija, Lielā - 77, db. 1921. g., pr. Alfrēds Reķis, dz. Lielā - 107, tlr. 34; Grobiņas lauks. krājaizdevu s-ba, Lielā - 14, db. 1902. g., pr. Vilis Auzuliņš, dz. Aisteres pg.; Grobiņas krājaizdevu kase, Lielā - 61, db. 1880. g., pr. Andrejs Kārķliņš, dz. Lielā - 53.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: tagadējā Grobiņas baznīca celta 1664. g. un pamatīgi pārbūvēta 1822. g. un 1892. g.

Pilis un pilsdrupas: 1269. g. ordenis kuršu pils vietā uzcēlis savu pili, kas tagad gul drupās.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Kuršu pilskalns pls. rietumpusē, iepretim ordeņa pils

drupām, pieskaitāms plašākām kuršu pilsvietām. Te atradusies viena no stiprākām kuršu pilīm, ap ko notikušas cīņas ar vācu iekarotājiem. Rimju chronika stāsta, ka vāci 1263. g. pili ieņēmuši un nodedzinājuši. Senatnē (ap 650.—800. g. pēc Kr.) Grobiņa bijusi apcietināta jūrmalas osta un tirdznieciskās apmaiņas vieta starp Kursu un Baltijas jūru. Tirdzniecības kolonijā uzturējušies Gotlandes tirgotāji un zviedru garnizons no V. Zviedrijas. (Par skandināviešu senkapiem sk. Grobiņas pg. aprakstu.)

2. **Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi.** Pasaules karā vācieši Grobiņu ieņēma 1915. g.; Latvijas brīvības cīņu laikmetā ap Grobiņu 1919. g. rudenī notika niknas kaujas starp latv. pulkiem un bermontiešiem.

3. **Dabas jaukumi.** Grobiņas pilskalns.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

40. Gostiņi.

Pilsēta Daugavpils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Krustpils (0,8 km), Aiviekstes (2,2 km) un Pļaviņu (1 km) pagastu; platība: 0,65 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Aiviekste — 2 km; Rīga — pa dzc. 125 km, vienīgi pa zemes ceļu 116 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Par Gostiņu pilsētu pārdēvēts Glazmankas jeb Trentelberģes miests, netālu no Aiviekstes ietekas Daugavā. Miests nodibināties XIX gadsimta pirmā pusē (ap 1830. g.) uz bij. Krustpils īpašnieka barona Korfa zemes, un tā izcelšanās vedama sakarā ar bij. Krievijas likumu, kur žīdiem bij noliegts iegūt īpašumus un tirgoties Vidzemes un Kurzemes guberņās. Miestu apdzīvoja galvenokārt žīdi, jo Gostiņi geografiski atradās bij. Vitebskas guberņas vistālākajā nostūrī, kas kā ķilis iespaidās starp bij. Vidzemes un Kurzemes guberņām. Bez tam pie Gostiņu izveidošanas sava loma piekrit arī divu ūdensceļu satekai: agrāk starp miesta iedzīvotājiem bija daudz enkurnieku, kas vadīja plotus pār krācēm. Pasaules kara miests stipri cieta: krievu karaspēks atkāpdamies to izlaupīja un nodedzināja. Sākot ar 1920. gadu miests atkal atkopās, jo atrodas ērtos satiksmes vārtos starp Latgali un Vidzemi. Pilsētas tiesības un Gostiņu vārds miestam piešķirti 1933. gadā.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 258, no tām: mūra — 26, koka — 232, pie kam 252 vienstāva un 6 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 315, no tiem 81 istaba-virtuve, 103 vienzīstāvas, 61 divzīstāvu, 50 trīszīstāvu, 13 četrzīstāvu, 4 piecizīstāvu, 1 sešzīstāvu un 1 astoņzīstāvu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 104, ar ūdensvadu 1; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu Gostiņos nav.

Iedzīvotāju kopskaits 993, no tiem 447 vīrieši un 546 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 444 (44,72%) latvieši, 504 (50,75%) žīdi, 5 (0,51%) lielkrievi, 4 (0,40%) vācieši, 2 (0,20%), 2 (0,20%) baltkrievi, 1 (0,10%) lietuvietis un 31 (3,12%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Lielajā - 36, tlr. 37. Pilsētas galva Jēkabs Priede, Krasta - 3; valdes locekļi: Nikolajs Kļaviņš, Pasta - 3, tlr. 10 un Kārlis Dālstroms, Krasta - 18; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Paulis Upmanis, Līkā - 15; bāriņu tiesas priekšsēd. Jēkabs Priede, Krasta - 3.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Gostiņu pilsētas policijas vec. polic. kārtībnieks Aizpurietis.

Krustpils iec. miertiesas rajonā, miertiesnesis Alfrēds Bergmanis, dz. Krustpilī, Rīgas - 111, tlr. 42.

Krustpils iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Roberts Ozols, dz. Krustpilī, Steinberga mājā, tlr. 50.

Krustpils iec. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Pēteris Dauge, dz. Krustpilī, Rīgas - 163, tlr. 4.

3. **Izglītība.** Skolas: Gostiņu pilsētas 6 kl. pamatskola, Lielā - 40, tlr. 30, prz. Elmārs Bērziņš, dz. Pļaviņu pg. Kampēnos. Skolā darbojas šādi skolotāji: E. Riekstiņa, V. Steinerts, J. Reinfelds. Gostiņu pls. žīdu 6 kl. pamatskola, Lielā - 20, prz. M. Šmuklers. Skolā darbojas šādi skolotāji: A. Bogats, E. Reinfelds, R. Hanins.

Bibliotēkas: Latv. kultūras veicināšanas b-bas Gostiņu nod. bibliot., Lielā - 66, ar 874 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Ērgļu aptieka, Lielā - 48, ip. Vilhelms Jordāns, tlr. 20.

Lopārstniecība. Veterinārfeldšers Jānis Mednis, Vidzemes ielā.

5. **Satiksmes.** —

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Daugavpils apr. I iec. nodokļu inspekcijā, Daugavpilī, Domes - 15, tlr. 139, nod. insp. Aleksandrs Golovackis.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārsts Egons Edelmanis, Lielā - 62, tlr. 29.

Zobu ārsti: Rocha-Tine Solovejs-Temkins, Lielā - 69.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Gostiņu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	11.717	34,7
Nekustama manta	5	0,0
Uzņēmumi un pasākumi	490	1,5
Pārējie	21.569	63,8
Kopā	33.781	100,0
Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	5.018	14,9
Sociālā palīdzība	2.036	6,0
Izglītība	14.506	42,9
Veselības aizsardzība	25	0,1
Pārējie	12.196	36,1
Kopā	33.781	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 93. I šķ. restorāns „Gambija” Lielā - 56, ip. J. Sietiņš, tlr. 43; grāmatu, laikrakstu un saldumu trg. Lielā - 33, ip. Edgars Sniedze; konditorejas preču trg. Lielā - 20, ip. Paulīne Vitoliņš; pārtikas preču trg. Lielā - 2, ip. Estere Minskera; pārtikas preču trg. Lielā - 4, ip. Sore Streichers; pārtikas preču trg. Lielā - 26, ip. Libe Aronovičs; pārtikas preču trg. Līkā - 20, ip. Cerna Lermanis; trauku un pārtikas preču trg. Lielā - 35, ip. Joffe Henochs; labības un koloniālpreču trg. Lielā - 25, ip. Movša Fafelšteins, tlr. 18; pārtikas preču trg. Lielā - 3, ip. E. Besers, tlr. 11; pārtikas preču trg. Lielā - 5, ip. Minna Minskera; pārtikas preču trg. Lielā - 69, ip. Hane-Freide Sons; pārtikas preču trg. Līkā - 10, ip. Bencions Goldbergs; pārtikas preču trg. Lielā - 46, ip. Vulfs Kacs; pārtikas, labības un galanterijas preču trg. Lielā - 55b, ip. Šoloms Genchels; pārtikas un galanterijas preču trg. Lielā - 55, ip. Motels Moreins; pārtikas labības un galanterijas preču trg. Lielā - 71, ip. Morduchs Balsons, tlr. 17; pārtikas un tabakas preču trg. Lielā - 20a, ip. Ite Vasermanis; dažādu preču trg. Lielā - 42, ip. Leja Stolpers, tlr. 5; labības trg. Lielā - 67, ip. Feiga-Riva Solovejs; dažādu preču trg. Lielā - 49, ip. Matilde Šteinbergs; gaļas trg. Lielā - 9, ip. Dāvids Niselsons; gaļas trg. Lielā - 15, ip. Augusts Bērziņš; gaļas un pārtikas preču trg. Lielā - 61, ip. Jūlijs Bērziņš; gaļas trg. Lielā - 55, ip. Motels Moreins; gaļas trg. Līkā - 12, ip. Haims Čurilovs, tlr. 31; gaļas trg. Līkā - 4, ip. I. Moreins; gaļas trg. Lielā - 29, ip. Aiziks Zilbermanis; gaļas un desu trg. Lielā - 10, ip. Andrejs Purviņš; gaļas un desu trg. Lielā - 14, ip. Nosens Moreins, tlr. 13; vīnu un degvīna trg. Lielā - 26, ip. Lāzars Aronovičs, tlr. 25; dzelzs preču trg. Lielā - 20, ip. Dina Kliocis; dzelzs preču trg. Lielā - 17, ip. Izraēls Rozengartens; ielādu, lupatu un dzelzs preču trg. Lielā - 18, ip. Arons un Nisons Biriņi, tlr. 6; drogu preču trg. Lielā - 19, ip. Šeine, Zlate Reimers; manufaktūras un

gatavu apģērbu trg. Lielā - 39, ip. Dāvids Kovnats; manufaktūras un galanterijas preču trg. Lielā - 32, ip. Šmerlis Feldhūns; manufakt. preču trg. Lielā - 24, ip. Etele-Leja Atlass; manufaktūras trg. Lielā - 17, ip. Haims Biriņš; manufaktūras trg. Lielā - 13, ip. Abrams Kacenellenbaums; gatavu apģērbu trg. Lielā - 41, ip. Meiers Saveļovičs; cepuru trg. Lielā - 29, ip. Nātāns Pobels; ādu un apavu trg. Lielā - 12, ip. Jūlijs Millers, tlr. 32; ādu un apavu trg. Lielā - 22, ip. Šoloms Millers, tlr. 22; apavu trg. Lielā - 36, ip. Binders Base; siku preču trg. Lielā - 32, ip. Hava Beinerts; frizētava Lielā - 45, ip. Hackels Livšics; frizētava Lielā - 67, ip. Kopels Beinerts; frizētava Lielā - 34, ip. Mendels Gdulins; frizētava Lielā - 28, ip. Haims Kesels; frizētava Lielā - 22, ip. Anna Priede; pirts Aiviekstes - 14, ip. Gostiņu žīdu draudze.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: otrdienās; gada tirgi: 29. septembrī un 30. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 69.

Dzirnavas Pasta - 3, ip. Nikolajs Kļaviņš, tlr. 10; ādu ģērētava Ugunsdzēsēju - 28, ip. H. Vestermanis, tlr. 7; ādu ģērētava Fabrikas - 19, ip. M. Vestermanis un b-dri, tlr. 16; koku zāģētava Pasta - 3, ip. Nikolajs Kļaviņš, tlr. 10; elektrības stacija Pasta - 3, ip. Nikolajs Kļaviņš, tlr. 10.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 385, no tiem apbūvēti 272, neapbūvēti 113.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aramzeme 29,00 ha.

Aramzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 4,88 ha, kartupeli 17,84 ha, sakņu augi 5,17 ha, augļu un ogu dārzi 0,26 ha.

Mājlopi: 62 zirgi, 43 govslopi, 75 cūkas, 2 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. Reliģiskā dzīve (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, garīdzn. Kārlis Skujiņš, dz. Krustpils pg., tlr. Krustpils 34; I Mozus tic. draudze, garīdzn. Šaje-Enochs Barkāns, dz. Pļaviņu pg. Kampēnos; II Mozus tic. draudze, garīdzn. Nochums Millers, dz. Lielā - 12; III Mozus tic. draudze, garīdzn. Ābrams Kacenellenbaums, dz. Lielā ielā.

2. Biedrības, sabiedrības un savienības. Latv. kultūras veicināšanas b-bas Gostiņu nod., db. 1923. g., pr. Kārlis Dālstrēms, dz. Krasta ielā; Gostiņu brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1890. g., pr. Egons Edelmanis, dz. Lielā - 62, tlr. 29.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: ev.-lut. baznīca celta 1830. g.

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: zviedru skanstis, pie Aiviekstes ietekas Daugavā, starp skanstīm neliels laukumiņš, kur atrasti veci kara ieroči.

2. Pasaules kara notikumi. Pasaules karā Gostiņi ļoti cietuši: no 192 namiem 152 bij no-

postīti; krievu karaspēks atkāpdamies Gostiņus izlaupīja un nodedzināja.

3. **Dabas jaukumi.** Aiviekstes ieteka Daugavā; Priedulājs, augšpus Aiviekstes ietekas Daugavā — garākā Daugavas krāce; Grūbes krāce.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Gostiņu pilsētas valdes tūristu mītne, Lielā - 38, prz. pls. sekretārs P. Upmanis, tlr. Gostiņi 37, Aiviekstes stc. 2 km. Pļaviņas 3,5 km.

Gostiņu pilsētas plāns.

41. Ape.

Pilsēta Valkas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Jaunrozes pagastu (robežas kopgarums 6,8 km); platība: 1,80 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Ape — 0,2 km; Rīga, pa dzc. (caur Valku) 220 km, vienīgi pa zemes ceļu 177,5 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Apes pilsēta izbūvējusies Vaidavas upes krastā, uz Apes muižas zemes. Muiža sastādījusies no dažādiem zemes gabaliem, ko ordeņa mestrs Zigfrīds Landers fon Španheims 1420. gadā atdevis Gerhardam Hoppem uz lēņu tiesībām. Šīs ģimenes rokās novads atradies ilgus gadus. Arī muižas nosaukums (Ape — igauiski Hoppe) cēlies no tās īpašnieku uzvārda. Miests uz muižas zemes sācis izbūvēties XIX gadu simteņa otrā pusē. Pirms pasaules kara tas stipri uzplauka, jo bija tirdzniecības centrs plašam apgabalam. Pēc Latvijas-Igaunijas robežas novilkšanas Apes tirdzniecības apgrozība pazaudēja visus tos iedzīvotājus, kas palika aiz robežas, ko nosprauda 2,5 km attālumā uz ziemeļiem no miesta. Dienvidu rajons šo zaudējumu nevar atvietot, jo tur tuvumā atrodas Alūksne — lielākais šī novada centrs. Miesta pašvaldības tiesības Apei piešķirtas 1921. gadā, bet pilsētas tiesības — 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis: nav vēl apstiprināts.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 182, no tām: mūra — 40, koka — 98, jautkas — 44, pie kam 166 viestāva, 15 divstāvu un 1 trīsstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 353, no tiem 28 istabas-virtuves, 149 vienistabas, 126 divistabu, 32 trīsstabu, 13 četrstabu, 3 piecistabu, 2 sešstabu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisku apgaismošanu 164, ar ūdensvadu 3. Centrālās apkurināšanas nav.

Iedzīvotāju kopskaits 922, no tiem 432 vīrieši un 490 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās šādi: 678 (73,63%) latvieši, 139 (15,09%) igauņi, 82 (8,80%) žīdi, 8 (0,87%) poļi, 7 (0,76%) baltkrievi, 5 (0,54%) lielkrievi, 3 (0,33%) vācieši.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Skolas - 1, tlr. 14. Pilsētas galva Augusts Purvlicis, Skolas - 6, tlr. 72; valdes locekļi: Jēkabs Vīnups, Pasta - 6, tlr. 21, un Hugo Pētersons, Dzirnava - 12, tlr. 22; pilsētas sekretārs Teofilis Grava, Skolas - 1, tlr. 14.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Pilsētas vec. polic. kārtībnieks Edgars Muzikants, Pasta - 39, tlr. 51; dzelzceļu polic. uzraugs Alfrēds Skudra, Avotu - 2.

Valkas apr. IV iec. miertiesn. Jānis Kreicbergs, Pasta - 8, tlr. 67. Ape ietilpst Valkas apr. I iec. izmekl. tiesneša (Vladislavs Vasiļkovs, Valkā, Semināra - 19, tlr. 85) un Valkas apr. I iec. tiesu izpild. (Voldemārs Vilksuss, Alūksnē, Jāņkalna - 40) rajonā.

3. **Izglītība.** Skolas: Apes lauksaimniecības skola, Skolas - 4, tlr. 2, prz. Ūdris, Apesmuižā, tlr. 23; skolotāji: Augusts Purvlicis un Viļma Jērums.

Apes valsts pamatskola, Skolas - 3, tlr. 75, prz. Bernhards Liepa, dz. Apes muižā; skolotāji: Leontīne Liepa, Eduards Voss, Marta Voss, Vēra Liepiņš, Elvīra Karjus un Zenta Asers.

Bibliotēkas: Apukalna lauksaimniec. b-bas bibliot., Skolas - 4, 605 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Aptieka, Pasta - 6, tlr. 21, proviz. Jēkabs Vīnups.

Lopārstniecība. Rajona veterinārārste Alma Alksnis, Pasta - 16, tlr. 20.

5. **Satiksmē.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Pasta - 1, tlr. 54, pastmeistars Evalds Elmanis, dz. turpat.

Dzelzceļu stacija Ape, pr. Jēkabs Krūmiņš, dzc. stacijā.

6. **Pārējās iestādes.** Apes muitas punkts, Aptiekas - 6, tlr. 62, prz. Aleksandrs Strengs, dz. turpat. Pls. ietilpst Valkas apr. II iec. nodokļu inspekcijas rajonā, Alūksnē, Valmieras pulka - 27, tlr. 67, nod. inspekt. Jānis Mors.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārsts Jānis Rauziņš, Avotu - 5, tlr. 43.
Zobu ārstē Herta Stegmanis, Pasta - 20.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

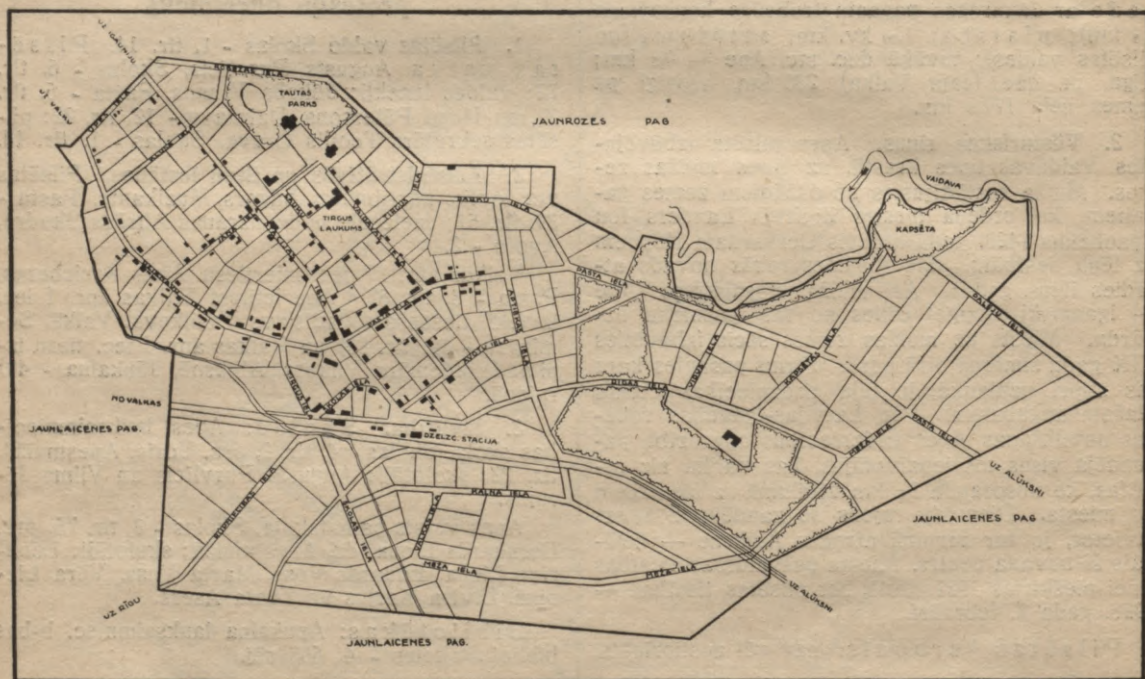
a) Apes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	13.793	48,1
Nekustama manta	780	2,7
Uzņēmumi un pasākumi	250	0,9
Pārējie	13.870	48,3
Kopā	28.693	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	5.234	18,2
Sociālā palīdzība	2.740	9,5
Izglītība	17.173	59,9
Veselības aizsardzība	250	0,9
Pārējie	3.296	11,5

Kopā 28.693 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 57.
II šķ. traktieris Stacijas - 8, ip. Leons Sņķeris, tlr. 41; II šķ. traktieris Stacijas - 1, ip. Artūrs Grapmanis, tlr. 44; ēdienu vkl. Stacijas - 7, ip. Anna Sņķeris; grāmatu un rakstāmlietu vkl. Pasta - 4, ip. J. Blūms; rakstāmlietu trg. Stacijas - 5, ip. Dora Berners; pārtikas preču trg. Skolas - 4, ip. Apukalna patērētāju b-ba; ādu un pārtikas preču trg. Pasta - 1/3, ip. B. Ratuts, tlr. 3; pārtikas preču trg. Pasta - 13, ip. A. Kazaks; pārtikas preču trg. Stacijas - 6, ip. Voldemārs Skulte;

Apes pilsētas plāns.

pārtikas preču vkl. Stacijas - 9, ip. Roche-Eide Faivelsons; pārtikas preču trg. Stacijas - 4, ip. Mozus Faivelsons; pārtikas preču trg. Stacijas - 5, ip. Jēkabs Baltiņš; pārtikas preču trg. Stacijas - 9, ip. Vulfs Faivelsons, tlr. 29; pārtikas preču trg. Stacijas - 6, ip. Zālamans Kleins; maiznīca Pasta - 9, ip. K. Turikene; maiznīca Skolas - 2, ip. Kārlis Lācis; maiznīca Stacijas - 11, ip. Otto Dārziņš; maiznīca Dzirnau - 2, ip. Ferdinands Unts; konditorejas preču vkl. Stacijas - 3, ip. Konstance Upītis; gaļas un desu trg. Stacijas - 11, ip. Dāvids Ratuts; vīnu trg. Stacijas - 6, ip. Aleksandrs

Osīs; vīnu trg. Pasta - 4, ip. Līze Blūms; alus lielnoliktava Stacijas - 1, ip. J. Krevlis; radio un elektrības piederumu trg. Kalna - 2, ip. Otto Eniks, tlr. 11; pulksteņu trg. Stacijas - 5, ip. Ārons Min-kovs, tlr. 42; dzelzs preču trg. Stacijas - 2, ip. Alfrēds Gruzītis, tlr. 12; drogu preču trg. Stacijas - 9, ip. Helēna Vītums, tlr. 45; manufaktūras preču trg. Stacijas - 9, ip. Roberts Portnojs, tlr. 58; manufaktūras preču trg. Pasta - 5, ip. J. Mirseps; manufaktūras preču trg. Skolas - 2, ip. Voldemārs Augulis; galanterijas preču trg. Stacijas - 4, ip. Minna Kite; gatavu apģērbu vkl. Dzirnau - 2, ip.

Katrīne Zeltiņš; gatavu apģērbu trg. Stacijas - 7, īp. Liene Jansons; cepuņu trg. Stacijas - 6, īp. Hīršs Faivelsons; frizētava Stacijas - 4, īp. Jānis Blūms; frizētava Stacijas - 11, īp. Agnese Būgans; frizētava Stacijas - 2, īp. Arnolds Žagats; pirts Stacijas - 21, īp. Jēkabs Rumpē; zārku trg. Klusā - 1, īp. V. Kauliņš.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: trešdienās; gada tirgi: 15. febr., 14. apr., 5. jūl., 18. aug., 22. okt. un 8. decembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 68. Desu darbn. Stacijas - 11, īp. Dāvids Ratuts; mehāniska darbn. Stacijas - 23, īp. Artūrs Zeltiņš; drēbju krāsotava un veltuve Tirgus - 2, īp. Marija Nadziņš; koku zāģētava Skolas - 5, īp. Elja Faivelsons; galdnieku darbn. Skolas - 7, īp. Jāzeps Laipaks.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis 236, no tiem apbūvēti 174, neapbūvēti 62.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 85,41 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 32,38 ha, kartupeli 36,65 ha, sakņaugi 5,40 ha, augļu un ogu dārzi 1,20 ha.

Mājlopi: 31 zirgs, 75 govslōpi, 146 cūkas, 26 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Mozus draudzes — Stacijas - 10, garīdzn. Šabēls Rafaels Šechters, dz. Dzirnāvu - 9.

2. **Biedrības, sabiedrības, savienības.** Apes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1922. g., pr. Jēkabs Vinups, dz. Pasta - 6, tlr. 21; Apukalna lauksaimniecības b-ba, db. pirms kara, pr. Pēteris Saliņš, dz. Jaunrozes pg. Jurgos, tlr. 36; Apukalna patērētāju b-ba, db. pirms kara, pr. Pēteris Tiltis, dz. Jaunrozes pg. Dzenišos.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi.** 1919. g. 17. februārī Apes apkārtnē notika somu un igauņu kaujas ar lieliniekiem, bet aprīlī Apes tuvumā norisinājās Valmieras pulka cīņas ar lieliniekiem.

3. **Dabas jaukumi.** Vaidavas upes krasti; t. s. „Kalna gals” — kalnains apgabals uz rītiem no Apes.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

42. Ainaži.

Pilsēta Valmieras apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Igaunijas valsti (4 km), Baltijas jūru (6 km), Ainažu (6 km) un Salacas (4 km) pagastu; platība: 16 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dz. stc. Ainaži — 0,5 km; Rīga — pa dzc. 204 km, vienīgi pa zemes ceļu 143,5 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Ainaži ir Vidzemes jūrmales ostas pilsēta, kas kā kuģu piestātne ieņem ceturto vietu starp Latvijas ostām. Vārdu Ainažiem devuši libieši (ainagi = vientuļš), raksturodami ar to stāvokli, kādā šī apdzīvotā vieta atrodas purvainu mežu un akmeņiem klātas zemes malā. Vēl pirms 100 gadiem tagadējo Ainažu vietā stāvēja vientuļš zvejnieku ciems. XIX gadsimta vidū, kad sāka uzplaukt piekrastes braucēju kuģniecība, uzņēmīgie ainažnieki pievērsās tai un sāka paši būvēt kuģus: Ainaži kļuva par mūsu jūrniecības šūpuli — tur būvēti mūsu pirmie būrenieki. Šiem kuģiem vajadzēja vadītāju, un 1864. gadā ainažnieki ar Krišjāņa Valdemāra palīdzību nodibināja jūrskolu, ko uztur no sākuma paši saviem līdzekļiem. Vēlāk skolas uzturēšanu uzņemas krievu valdība. Skolu ikgadus atstāja 20—30 tālbraucēji kapteiņi un stūrmaņi, un tā darbojās līdz pat pasaules karām. Jūrskolas atklāšana Ainažiem atnes ziedu laikus: 1869. gadā tie iegūst miesta pašvaldības tiesības un pagājušā gadsimta simtā beigās pēc kuģu skaita ieņem mūsu jūrmalā otro vietu pēc Rīgas. Kuģu skaitam pieaugot, šē no 1900.—1905. gadam izbūvē plašu ostu, un Ainaži līdz 1912. gadam ir dzīvs tirdzniecības centrs. Ar Pērnavas ostas izbūvi un Smiltenes-Ainažu šaursliežu dzelzceļa līnijas atklāšanu 1912. gadā Ainaži sāka zaudēt savu senāko stāvokli. Pasaules karš to galīgi satrieca: krievi saspridzināja un nodedzināja ostu, izpostīja tās labierīcības un iznīcināja prāvo būrenieku floti. Līdz ar to izbeidzās arī jūrskolas darbība.

Pēc pasaules kara robeža starp Latviju un Igauniju sadalīja agrākos Ainažus divās daļās. Latvijas valdība 1920. gada 20. jūlijā piešķir atlikušai miesta daļai pašvaldības tiesības un 1923. gadā uzsāka ostu atjaunot un izlabot. No 1923.—1928. gadam uzcelts 527 metru garš vilņu lauzējs; osta padziļināta un iztīrīta no kuģu vrakiem. Kuģi tomēr ostā nevar piestāt tieši pie piestātnes, bet krava jāiekrauj no laivām un prāmjiem. 1926. ga-

da 7. jūnijā Ainažiem piešķirtas pilsētas tiesības. 1930. gadā uzcelta jauna 22,8 metru augsta bāka.

Pilsētas ģerbonis: šķērsām no augšas uz leju pārdalīts vairogš; kreisajā pusē sudrabots greifs sarkanā laukumā, labajā pusē melns enkurs zeltītā laukumā.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamā ēku skaits 209, no tām: mūra — 18, koka — 177, jauktas — 4, pie kam 164 vienstāva un 45 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 277, no tiem 34 istabasvirtuves, 93 vienistabas, 83 divistabu, 44 trīsistabu, 16 četrīstabu, 1 piecīstabu, 3 sešīstabu, 3 dzīvokļi ar septiņi un vairāk istabām. Dzīvokļu skaits: ar ūdensvadu 2; dzīvokļu ar elektrisko apgaismošanu un centrālo apkurināšanu Ainažos nav.

Iedzīvotāju kopskaits 918, no tiem 434 vīrieši un 484 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 755 (82,24%) latvieši, 136 (14,81%) igauņi, 14 (1,53%) lielkrievi, 5 (0,54%) baltkrievi, 4 (0,44%) vācieši, 3 (0,33%) lietuvieši un 1 (0,11%) žīds.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Parka ielā, tlr. 11. Pilsētas galva Kārlis Pelēkzīrnis, paša namā, tlr. 16; valdes locekļi: Pēteris Dombrovskis, Baltā muižā, tlr. 13 un Ernests Pētersons, muižnīcas mājā, tlr. 6; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Teodors Kapmalis, pilsētas valdes namā, tlr. 11; bāriņu tiesas priekšsēdētājs Kārlis Pelēkzīrnis (sk. augšā).

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Ainažu pilsētas un pagasta vec. polic. kārtūnīks.

Valmieras apr. II iec. mirtiesneša rajonā, mirtiesn. Kārlis Pētersons, dz. Valmierā, Dzirnāvu - 5, tlr. Valmierā 276.

Valmieras apr. II iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesn. Aleksandrs Īviņš, dz. Valmierā.

Valmieras apr. I iec. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Oskars Štelmachers, dz. Valmierā, Gaŗā - 10, tlr. 181.

3. **Izglītība.** Skolas: Ainažu pilsētas 6 kl. pamatskola, Kr. Valdemāra ielā, Ainažu jūrniecības veicināšanas b-bas namā, tlr. 38; prz. Jānis

Migļavs, dz. skolas namā. Skolā darbojas šādi skolotāji: Lilija Migļavs, Anna Ādamsons, Volde-mārs Kīsis, Amālija Veide, Elza Kapmalis, Niko-lajs Laucis.

Bibliotēka: Ainažu kultūras b-bas biblio-tēka, b-bas namā, ar 898 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. K. Pelēkziņa mant. aptieka, Kr. Valdemāra ielā, paša namā, pārvaldnieks Kārlis Pelēkziņš, tlr. 16.

Lopārstniecība: —

5. **Satiksme.** Ainažu dzc. stacija.

Ainažu pasta-tēlegrafa kantoris, Kr. Valdemāra ielā, tlr. 30, pastmeistars Pēteris Apsītis, dz. pasta namā, tlr. 17.

6. **Pārējās iestādes.** Ainažu muižnīca, Kr. Valdemāra ielā, tlr. 6, pr. Ernests Pētersons, dz. muižnīcas namā; Ainažu ostas valde, muižnīcas namā, tlr. 6, pr. Ernests Pētersons, dz. muižnīcas namā; Ainažu virsmežniecība, Baltā muižā, tlr. 13, virsmežzinis Pēteris Dombrovskis, dz. virsmežniecībā. Pls. ietilpst Valmieras apr. II iec. nodokļu inspek-cijas rajonā, Limbažos, Cēsu - 10, tlr. 18, nod. inspekt. Konstantīns Mārtinsons.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: pilsētas ārsts Jānis Tirzītis, pilsētas valdes namā, Par-ka ielā, tlr. 65.

Zobu ārsti: Ilze Melnalksnis, Dreijalta mājā.

Vecmātes: Apolonija Salmiņš, Salmiņa m.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Ainažu pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	12.234	50,9
Nekustama manta	1.140	4,7
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	10.676	44,4

Kopā 24.050 100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	3.844	16,0
Sociālā palīdzība	1.500	6,2
Izglītība	11.368	47,3
Veselības aizsardzība	900	3,7
Pārējie	6.438	26,8

Kopā 24.050 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 28. Parka viesnīca Kr. Valdemāra ielā, paša namā, ip. F. Kics, tlr. 14; pārtikas preču trg. Kr. Valde-māra ielā, Mērķa m. ip. Mārtiņš Vilja, tlr. 21; pārtikas preču trg. Kr. Valdemāra ielā, Petaka m., ip. Richards Lūkins, tlr. 12; pārtikas preču trg. Kr. Valdemāra ielā, Bērziņa m., ip. Džonis Bērziņš, tlr. 20; pārtikas preču trg. Kr. Valde-māra ielā, Šternfeldta m., ip. Emīlis Šternfeldts, tlr. 25; pārtikas preču trg. Kr. Valdemāra ielā, Ēka m., ip. Georgs Ēks, tlr. 32; gaļas un desu trg. Parka ielā, paša m., ip. Ernests Gaigals, tlr. 35; gaļas un desu trg. Kr. Valdemāra ielā, Pe-

lēkziņa mant. m., ip. Ernests Graudiņš, tlr. 6; vīnu trg. Fabrika m., ip. Austra Kalniņš, tlr. 40; vīnu un degvīna trg. Kr. Valdemāra ielā, Pallo m., ip. Anna Pallo; valsts degvīna izdališanas punkts Rungaiņa m., ip. Remberts Rungainis, tlr. 4; fri-zētava Kr. Valdemāra ielā, Irmēju m., ip. Jānis Puķe; frizētava Kr. Valdemāra ielā, Pelēkziņa m., ip. Zelma Volbets; bufete Kr. Valdemāra ielā, Pallo m., ip. Ainažu jūrmalas mednieku b-ba; bu-fete Kr. Valdemāra ielā, ip. Ainažu kult. b-ba; bufete stacijā, ip. Dzelzceļu virsvalde.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: sestdienās; gada tirgi: 10. janvārī un 2. oktobrī.

c) Rūpniecības iestādes — 28. Tvaika dzirnavas, ip. Ādams Perts; atslēdznieku darbn. Kr. Valdemāra ielā, paša namā, ip. Au-gusts Pajs, tlr. 22; zāģu gateris, ip. Ainažu zāģu un kuļgarnitūras kom. s-ba; koku zāģētava, ip. Jānis Jēgers; galdn. darbnīca, Tirneru mājā, ip. Jānis Tirners.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kop-skaits: 238, no tiem 166 apbūvēti un 72 neap-būvēti.

Lauksaimnieciski izmantojama ze-me: aņamzeme 641,30 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu la-bība un pākšaugi 321,02 ha, kartupeli 72,27 ha, sakņaugi 22,24 ha, augļu un ogu dārzi 11,59 ha.

Mājlopi: 131 zirgs, 402 govslopi, 456 cū-kas, 405 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas na-mi). Pareizticīgo draudzes — Kr. Valdemāra ielā, garīdzn. Nikolajs Laucis, dz. Salacgrīvā, priesterā mājā, tlr. Salacgrīva 51.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Ai-nažu jūrnīcības veicināšanas b-ba, Kr. Valde-māra ielā, db. 1899. g., pr. Harijs Veide, dz. Milleru mājā, tlr. 7; Ainažu krājaizdevu s-ba, Kr. Valde-māra ielā, tlr. 33, db. 1902. g., pr. Jānis Nesaule, dz. Lepikos, tlr. 39; Ainažu kultūras b-ba, Kr. Valdemāra ielā, db. 1921. g., pr. Kārlis Pelēkzi-ņis, dz. Valdemāra ielā, paša namā; Ainažu brīv-prāt. ugunsdzēs. b-ba, db. 1926. g., pr. Oskars Melbārdis, dz. Ainažu dzc. stacijā, tlr. 8; Ainažu zvejn. b-ba „Mērķis“, db. 1920. g., pr. Mārtiņš Jē-gers, dz. Kļaviņa m.; Ainažu jūrmalas medn. b-ba, db. 1924. g., pr. Jānis Asars, dz. Parka ielā, tlr. 5; Ainažu piensaimnieku s-ba, Dzirņu mājā, db. 1924. g., pr. Augusts Veide, dz. Vītolīņa mājā; Ainažu zāģu un kuļgarnitūras komanditsabiedrība, db. 1920. g., pr. Jānis Mednis, dz. vecajā jūrsko-las namā.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: sen-ču pilskalns Kīlmežā pie Ainažiem, Ēkāja mež-niecībā.

2. **Pasaules kara notikumi.** Pasaules kara laikā no Ziemeļvidzemes pilsētām Ainaži cietuši

visvairāk; saspridzināta un nodedzināta osta, iznīcināta burenieku flote.

3. **Dabas jaukumi.** Ainaži — viena no skaistākām vasarnīcu vietām Vidzemes jūrmalā.

Ievērojamākās celtnes: bij. Ainažu jūrskola, db. 1864. g. — savā laikā viena no ievērojamākām

un lielākām visā Krievijā. Tagad jūrskolas ēkā atrodas ostas valde un pamatskola.

5. **Tūristu apmešanās vietas.** Romas viesnīcā, prz. Svikers, tlr. Ainaži 44; Aināžu kultūras b-bā, prz. b-bas pr. K. Pelēkzīrnis.

Ainažu pilsētas plāns.

43. Salacgrīva.

Pilsēta Valmieras apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Salacas (5,5 km) un Svētciema (5 km) pagastu; platība: 15 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Ainaži — 13 km; Rīga — pa dzc. 215 km, vienīgi pa zemes ceļu 113 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Salacgrīvas pilsēta, kā tas nojaušams jau no tās nosaukuma, atrodas pie Salacas upes grīvas un izbūvējusies uz Vecsalacas un Svētciema pilsmuižas zemes. Pus kilometru no grīvas augšup pa upi vēl tagad redzamas drupas, kas atlikušās no vecās Salacas bruņinieku pils, ko 1226. gadā cēlis Rīgas bīskaps Alberts. 1479. gadā pili ieņēma vācu ordenis, bet 1485. gadā virsbīskaps Hildebrants to atguva atpakaļ bīskapa īpašumā. Pils pārvaldīja Salacas upes ietekū jūrā un tā saucamos „Salacas vārtus“, kādēļ tā visos kaņos, kas norisinājušies Vidzemē, no jūras puses apšaudīta. XVII gadu simteņa beigās pils jau bija stipri nopostīta un sagruvusi. Savā tagadējā vietā Salacgrīva sākusi attīstīties kā miestīpš ap 1870. gadu, kad Baltijas jūrā sāka uzplaukt piekrastes kuģniecība. Salacgrīvas osta kļuva par svarīgu izejpunktu Ziemeļvidzemes tirdzniecībai, sevišķi koktirdzniecībai un labībai. XIX gadu simteņa beigās krievu valdība jau gatavojās ķerties pie Salacgrīvas ostas izbagarēšanas, lai dotu iespēju še iebraukt lielākiem kuģiem. Šos plānus izjauca Ainažu ostas straujā uzplaukšana, kā arī Rīgas-Valkas dzelzceļa atklāšana, kas atvilka ostām zemes iekšienes ražojumu piegādi Rīgai. Pasaules kara laikā Salacgrīva vairākkārt apšaudīta un tās tirdzniecības flote pilnīgi iznīcināta. Tagad Salacgrīva līdz ar apkārtnējiem ciemiem ir Vidzemes zvejniecības centrs. Gleznais jūras krasts ir viena no skaistākām vasarnīcu vietām Vidzemē. Miesta tiesības Salacgrīvai piešķirtas 1921. gadā, bet pilsētas tiesības 1928. gada 7. februārī. Pilsētas administratīvās robežas noteiktas 1924. gadā.

Pilsētas ģerbonis: sarkanā laukā sudraba galvas pālis ar melnu enkuru.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 168, no tām: mūra — 18, koka — 143, jautkas — 7, pie kam 159 vienstāva un 9 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 287, no tiem 15 ista-

bas-virtuves, 114 vienistabas, 86 divistabu, 45 trīsstabu, 14 četrstabu, 4 piecistabu, 4 sešstabu, 3 astoņstabu, 1 deviņstabu un 1 desmitstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits ar ūdensvadu 1. Elektriskas apgaismošanas un centrālās apkurināšanas nav.

Iedzīvotāju kopskaits 921, no tiem 426 vīrieši un 495 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautības sadalās sekoši: 901 (97,88%) latvieši, 9 (0,98%) igauņi, 4 (0,43%) žīdi, 4 (0,43%) baltkrievi, 2 (0,22%) vācieši, 1 (0,11%) lielkrievs.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Rīgas - 10, tlr. 5. Pilsētas galva Jānis Liepiņš, Rīgas - 6, tlr. 15; valdes locekļi: Otomars Kariņš, Grīvu kr., tlr. 32 un Roberts Bērziņš, Lēģera m., tlr. 50; pls. sekretārs Andrejs Kalnāzis, Rīgas - 10, tlr. 5.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Salacgrīvas pls. vec. polic. kārtībnieks Jēkabs Ruks, Valmieras - 5, tlr. 40.

Salacgrīva ietilpst Valmieras II iec. mīertiesneša (Kārlis Pētersons, Valmierā, Dzīrnau - 5, tlr. 276), Valmieras apr. II iec. izmeklēšanas tiesneša (Aleksandrs Iviņš, Valmierā) un Valmieras apr. I iec. tiesu izpildītāja (Oskars Štelmachers, Valmierā, Gaļā - 10, tlr. 181) rajonā.

3. **Izglītība.** Skolas: 6 kl. pamatskola, Pērnavas - 9, tlr. 11, prz. Hugo Grasis, dz. skolā; skolotāji: Hermanis Eidemanis, Verners Eidemanis, Zelma Roske, Kristīna Jerkina, Jānis Kalniņš, Margrieta Kozlovskis, Ādolfs Dārziņš un Nikolajs Laucis.

Bibliotēkas: Salacgrīvas savies. b-bas bibliot., b-bas namā, 885 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Aptieka, Rīgas - 6, tlr. 15, provizors Jānis Liepiņš.

Lopārstniecība. Rajona veterinārārsts Pāvils Aveniņš, Krusta - 6, tlr. 83.

5. **Satiksme.** Pasta-tēlegrafa kantoris Rīgas - 4, tlr. 60, pr. Augusts Ozoliņš, Rīgas - 4, tlr. 70.

Salacgrīvas pilsētas plāns.

IX rajona inženiera ceļu meistars Artūrs Leitēnis, Mieriņos, tlr. 54.

Jūrniecības dep-ta ūdens ceļu uzraugs Roberts Bērziņš, Lēģeros, tlr. 50.

6. **Pārcējas iestādes.** Vecsalacas virsmežniecības V iec. mežzinis Gustavs Sedlenieks, Sila - 3, tlr. 41; pls. ietilpst Valmieras apr. II iec. nodokļu inspekcijas rajonā, Limbažos, Cēsu - 10, tlr. 18, nod. inspekt. Konstantīns Mārtiņšons.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: rajona ārsts Roberts Zvirbulis, doktorātā, tlr. 52; ārste Alma Veikins-Rozītis, Zeimaņu m., tlr. 75.

Zobu ārste Elvira Zvirbulis, doktorātā, tlr. 52.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Salacgrīvas pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	16.160	47,9
Nekustama manta	2.080	6,2
Uzņēmumi un pasākumi	145	0,4
Pārējie	15.380	45,5
Kopā	33.765	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	7.388	21,9
Sociālā palīdzība	1.700	5,0
Izglītība	19.825	58,7
Veselības aizsardzība	1.320	3,9
Pārējie	3.532	10,5
Kopā	33.765	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 27. I šķ. traktieris Pērnavas - 1, ip. M. Pikše, tlr. 56; grāmatu un rakstāmlietu trg. Rīgas - 7, ip. Elza Ozols; pārtikas preču trg. Pērnavas - 4, ip. Mārtiņš Pikše, tlr. 63; pārtikas preču trg. Pērnavas - 6, ip. Kārlis Birzgalis, tlr. 73; pārtikas preču trg. Pērnavas - 2, ip. Kārlis Everts, tlr. 9; pārtikas preču trg. Rīgas - 5, ip. J. Jirgensons, tlr. 19; pārtikas preču trg. Rīgas - 1, ip. Kārlis Lūsis, tlr. 22; maiznīca Rīgas - 3, ip. Emīlija Krūze; maiznīca Pērnavas - 4, ip. Pētersona mantin.; maiznīca Pērnavas - 6, ip. Eduards Baris; gaļas un desu trg. Pērnavas - 6, ip. Alma Maurītis; gaļas un desu trg. Jūras - 4, ip. Reinholds Eberhards, tlr. 66; gaļas un desu trg. Rīgas - 8, ip. Jānis Dārziņš; vīnu un degvīna trg. Pērnavas - 4, ip. Zelma Ēvalds; vīnu un degvīna trg. Rīgas - 3, ip. Elza Brants; manufaktūras trg. Rīgas - 9, ip. Artūrs Roske; frizētava Rīgas - 8, ip. Augusts Grāpe; frizētava Rīgas - 9, ip. Aleksējs Stāvers; bufete Sila - 2, ip. Salacgrīvas saviesīgā b-ba, tlr. 6.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: piektdienās; gada tirgi: 23. septembrī un 16. oktobrī.

c) Rūpniecības iestādes — 55. Pienotava Pērnavas - 3, ip. Salacgrīvas piensaimn. s-ba, tlr. 27; mēbeļu galdn. Rīgas - 8, ip. Mārtiņš Miksons.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis 448, no tiem apbūvēti 162, neapbūvēti 286.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aramzeme 375,04 ha.

Aramzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 172,03 ha, kartupeli 54,20 ha, sakņaugi 17,93 ha, augļu un ogu dārzi 4,45 ha.

Mājlopi: 87 zirgi, 250 govslipi, 278 cūkas, 273 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, garīdzn. Vilhelms Migla, dz. mācītāja muižā, tlr. 24; Pareizticīgo draudze, garīdzn. Nikolajs Laucis, dz. priesteru mājā, tlr. 51.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Salacgrīvas saviesīgā b-ba, db. 1890. g., pr. Roberts Zvirbulis, dz. doktorātā, tlr. 52; Salacgrīvas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1902. g., pr. Augusts Ozoliņš, dz. Rīgas - 4, tlr. 70; Salacas jūrmalas zvejnieku arodbiedrība, db. 1922. g., pr. Alfrēds Bērziņš, dz. Salacas pg. Krišās, tlr. Kuiviži 20; Salacgrīvas krājaizdevu s-ba, db. 1908. g., pr. Alfrēds Bērziņš, dz. Salacas pg. Krišās, tlr. Kuiviži 20; Jaunatnes savienības Salacgrīvas nodaļa, db. 1928. g., pr. Arvīds Krūmiņš, dz. Ličos; Pienšaimnieku s-ba, db. 1922. g., pr. Augusts Pūšils, dz. Salacas pg. Aizsargos, tlr. 53.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: Salacgrīvas vecā baznīca, pie baznīcas sienas karājas pēdējā Salacas lībja piemiņas plāksne.

Pilis un pilsdrupas: senās bīskapa pils drupas un apcietinājumi, 0,5 km no Salacas ietekas jūrā uz upes labā krasta. 1479. g. pili ieņēma ordenis. Tikai 1485. g. to atguva virsbīskaps Hildebrands. 17. g. s. beigās pils jau bij panīkusi un nopostīta. Tagad no tās var redzēt tikai vairs pamata mūrus, kas celti no lieliem lauku akmeņiem četrstūrīnais skanstes vidū ar 4 bastioniem, kuŗi vēl diezgan labi uzturējušies; tikai dienvidus pusē, uz Salacas upi, bastiona daļas nodrupinātas no pavasarā plūdiem un ledum ejot.

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** Salacgrīva pasaules karā no vairākkārtējās apšaudīšanas stipri cietusi; pilnīgi iznīcināta viņas tirdzniecības flote.

3. **Dabas jaukumi.** Salacgrīva, ar savu plašo upes grīvu un skaisto jūras krastu — viena no skaistākām vasarnīcu vietām Vidzemē.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** Tūristu apmetne Saulesleju mājā, jūras krastā, pr. A. Gulbis.

44. Piltene.

Pilsēta Ventspils apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Piltenes (15 km), Zūru (13,5 km) un Ugāles (1,5 km) pagastus; platība: 12,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Ventspils — 25 km; Rīga — pa dzc. 202 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Piltenes pilsēta ir senās Piltenes bīskapijas galvas pilsēta. Visam Piltenes novadam Kurzemes vēsturē piekrīt liela loma: ap Piltenes piederību veselus gadu simteņus norisinājušās cīņas gan vācu ordeņa un bīskapu, gan dažādu ārvalstu starpā. Kurzemes, vēlāk Piltenes bīskapiju nodibināja bīskaps Modenas Vilhelms, ieceldams 1234. gadā par Kurzemes bīskapu Engelbertu. Kad kurši pret to sacēlās un to nogalināja, ordenis pievērsās Zemgales un Kurzemes galīgai iekarošanai. Bet tā kā starp ordeni un bīskapu norisinājās pastāvīgi strīdi par virsvaldības tiesībām iekarotos apgabalos, tad 1253. gadā notika iekaroto zemju savstarpīga sadalīšana, un bīskapam piekrita vairāki Rietumkurzemes apgabali, ko nosauca par Piltenes bīskapiju. Pēc kuršu galīgas sakaušanas, 1295. gadā uzcēla bīskapa pili, pie kuŗas drīz nodibinājās miests. Cīņās, kas gadu simteņiem cauri šai novadā trakojušas, Piltenes miests neskaitāmas reizes nopostīts un ciētis no karu sekām. Jau 1330. gadā to izlaupīja un nopostīja leiši, ko Rīgas virsbīskaps bija pieaicinājis talkā cīņā pret ordeni. Ap 1350. gadu Piltēni piemeklēja mēris. 1557. gadā Piltēni piešķīra patstāvīgas (Rīgas) pilsētas tiesības. Ap šo pašu laiku Livonijas ordeņa valsts, iekšēju neskakņu plosīta, tuvojās savam sabrukumam. Lai no šīm drupām vismaz vēl personīgi kaut ko saglābtu, bīskaps Mūnchhauzenes Johans pārdeva savas tiesības uz Piltēni, Sāmsalas un Viķu bīskapijām dāņu ķēniņam Fridricham II, kurš šo pirkumu atdeva savam brālim Holšteinas hercogam Magnusam. Magnus nomira Piltēnē 1583. gadā kā pēdējais luterticīgais bīskaps. Ar viņa nāvi Piltēnē izbeidzās bīskapija, un Piltēni līdz ar to pazaudēja pirmās šķiras pilsētas tiesības. Magnus par savu laicīgo mantinieku bija nozīmējis pirmā Kurzemes hercoga Gotharda Ketlera dēlu Fridrichu, bet Dānijas ķēniņi, kā Magnus radnieki, uzskatīja Piltēni par savu īpašumu. Tā kā

arī Polija tiecās pievienot Piltēni sev, strīds ap tās piederību pieņēma starptautisku raksturu. Strīdu tomēr izdevās nokārtot diplomātiskā ceļā: 1585. gadā ķildnieki noslēdza savstarpīgu līgumu, kas Piltēni piešķīra Polijai par 30.000 dālderu atlīdzību dāņu ķēniņam, bet līdz šīs summas samaksai Piltēni nodeva hercoga Gotharda svaiņa Brandenburgas hercoga Georga Fridricha pārvaldīšanā. 1612. gadā Kurzemes hercogam Vilhelmam uz īsu laiku izdevās pievienot Piltēni Kurzemes hercogistei, pēc kam to ieguva Polija. Zviedru-poļu kara laikā no 1655.—1660. gadam Piltēni okupēja zviedri. Kara beigās Kurzemes hercogam Jēkabam ar veiklas diplomātijas palīdzību izdevās atkal Piltēni pievienot Kurzemes hercogistei. Pēc hercoga Jēkaba nāves cīņas ap Piltēni iekarsa no jauna. Muižniecība, kas hercoga Jēkaba valdīšanas pēdējā posmā bija ieguvusi plašas privilēģijas, nodibināja Piltēnē savu republiku ar savu landtāgu, tiesu un pašvaldību. Un kad poļu Vidzemes (Latgales) katoļticīgie bīskapi pieprasīja Piltēni pievienošanu viņu zemēm, Anglija, Dānija, Prūsija, Holande un Beļģija luterticības vārdā nostājās Piltēni pusē, mazo muižnieku republiku pilnīgi atdalīja no Kurzemes un pakļāva tieši Polijas karalim. Vidzemes bīskapi tomēr nebeidza tīkot pēc Piltēni, un luterticīgā Piltēni muižniecība arvien vairāk sāka uzskatīt Krieviju par stiprāko aizsargu pret katolicismu. 1784. gadā tad arī Piltene pievienojās starp Krieviju un Kurzemi noslēgtam robežu un tirdzniecības līgumam, kas krievu tirgotājiem solīja dažādas priekšrocības. Kad 1795. gadā Polijas valsts sabruka, Kurzemes bruņniecība padevās Krievijai. Piltēni novadu galīgi apvienoja ar Kurzemi vēl tikai 1819. gadā.

Visās šajās cīņās, kas norisinājušās Piltēni novadā, Piltēni pilsēta pastāvīgi dabūja ciest visvairāk, tā ka tās iedzīvotāji bieži nonāca pilnīgā nabadzībā. Pilsēta maz pamazām atkopās tikai XIX gadu simteņa beigās.

Pilsētas ģerbonis: šķērsām no labās uz kreiso pusi pārdalīts vairogš; augšpusē sarkanā laukumā sakrustoti sudrabeti bīskapa ziļi, virs krustojuma zeltīta lode; apakšpusē sudrabetā laukumā trīs sarkani torņi ar karodziņiem galos.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 157, no tām: mūra — 27, koka — 130, pie kam 156 vienstāva un 1 divstāvu ēka. Dzīvokļu kopskaits 260, no tiem 31 istaba-virtuve, 145 vienistabas, 49 divistabu, 29 trīsstabu un 6 četrstāvu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits: ar elektrisko apgaismošanu 96; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu un ūdensvadu Piltenē nav.

Iedzīvotāju kopskaits 737, no tiem 338 vīrieši un 399 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 674 (91,45%) latvieši, 45 (6,10%) žīdi, 9 (1,22%) vācieši, 1 (0,14%) lielkrievs, un 8 (1,00%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Lielā - 28, tlr. 1. Pilsētas galva Jānis Kaminskis, Jelgavas - 10; valdes locekļi: Kaspars Alītis, Peldu - 8 un Ernests Goldmanis, Baznīcas - 16; pilsētas sekretārs Nikolajs Kūlmanis, Lielā - 47.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Piltenes pilsētas polic. nodaļa, Lielā - 6, tlr. 2, vec. polic. uzraugs, dz. polic. mājā.

Ventpils apr. II iec. miertiesas rajonā, mirtiesn. Aleksandrs Cīrulis, dz. Ventpilī, Katrīnes - 3, tlr. Ventpils 5.

Ventpils apr. izmeklēš. tiesn. rajonā, izmekl. tiesn. Miķelis Zinkēvics, dz. Ventpilī.

Ventpils apr. tiesu izpild. rajonā, tiesu izpild. Jānis Daile, dz. Ventpilī, Kuģinieku - 7, tlr. Ventpils 155.

3. **Izglītība.** Skolas: Piltenes pilsētas un pagasta apvienotā pamatskola, Lielā - 13, tlr. 7, prz. Lidija Ziemelis, dz. Lielā - 28, tlr. 5. Skolā darbojas šādi skolotāji: Teodors Garkalns, Elvīra Sproģis un Gotfrīds Ilziņš.

Bibliotēkas: Piltenes izglītības b-bas „Ausma“ bibliot., Lielā - 13; apvienotās pamatskolas bibliot., Lielā - 13.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. K. Maurera mant. aptieka, Lielā - 42, pārvaldn. Kristis Leitis.

Lopārstniecība. Ventpils rajona veterinārfeldšers Pauls Vēvers, Lielā - 25, tlr. 33.

5. **Satiksme.** Piltenes pasta-tēlegrafa kantoris, Lielā - 24, tlr. 24, pastmeistars Gustavs Stange, dz. Lielā - 27, tlr. 20; Ventas ūdensceļa rajona vec. uzraugs Kārlis Hemke, Lielā - 64, tlr. 39.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Ventpils apr. nodokļu inspekcijā, Ventpilī, Zvanu - 3, tlr. 51, nod. inspekt. Hermanis Zālite.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Piltenes pilsētas ārsts Artūrs Miezis, Lielā - 6, tlr. 21.

Zobv ārsti: —

Vecmātes: Liba Gūtmanis un Jūle Kalviņš, Baznīcas - 8.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Piltenes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	7.492	51,1
Nekustama manta	3.796	25,0
Uzņēmumi un pasākumi	40	0,3
Pārējie	3.335	22,7
Kopā	14.663	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	3.860	26,3
Sociālā palīdzība	1.278	8,7
Izglītība	4.450	30,4
Veselības aizsardzība	590	4,0
Pārējie	4.485	30,6
Kopā	14.663	100,0

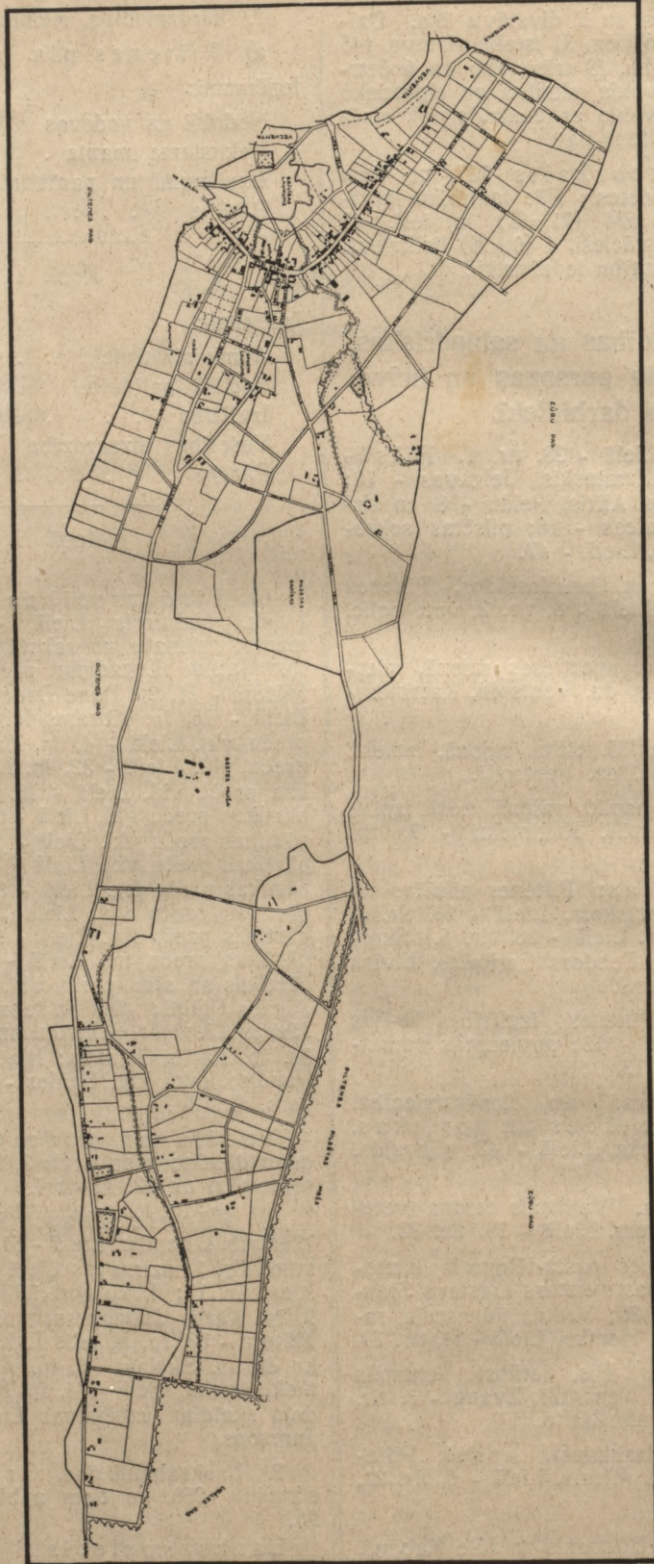
b) **Tirdzniecības iestādes** — 31. I šķ. traktieris Lielā - 40, ip. E. Štokmanis; grāmatu un rakstāmlietu trg. Lielā - 11, ip. Matilde Legzdīņš; pārtikas preču vkl. Jura Māteņa - 21, ip. Hane Baders; pārtikas preču vkl. Lielā - 16, ip. Ābrams Icgsons, tlr. 19; pārtikas preču vkl. Lielā - 4, ip. Haims Icgsons; pārtikas preču vkl. Lielā - 32, ip. E. Krēbs, tlr. 35; pārtikas preču vkl. Lielā - 15, ip. Hase Fridlenders; pārtikas preču vkl. Lielā - 60, ip. Anna Pāvelsons; pārtikas preču vkl. Lielā - 66, ip. Enoks Hiršsons; pārtikas preču vkl. Lielā - 35, ip. Maša Hiršsons; pārtikas preču trg. Lielā - 33, ip. Andrejs Sviņķis; pārtikas preču vkl. Lielā - 31, ip. Kristis Tunne; pārtikas preču trg. Lielā - 25, ip. Jāzeps Liepiņš; pārtikas preču trg. Lielā - 26, ip. Kārlis Tunnis; pārtikas un sīku preču vkl. Jura Māteņa - 25, ip. Jēkabs Pūliņš; vīnu un tabakas trg. Lielā - 25, ip. Jāzeps Liepiņš; elektrotechn. un radio trg. Lielā - 30, ip. Kārlis Grīntāls; frizētava Lielā - 25, ip. A. Raudis; koku trg. Ugāles - 9, ip. Aleksandrs Jēgers, tlr. 8.

Nedēļu un gada tirgi. Nedēļu tirgi: ceturtdienās; gada tirgi: 3. februārī, 27. aprīlī, 10. septembrī un 22. oktobrī.

c) **Rūpniecības iestādes** — 58. Elektriķības uzņēm. Lielā - 51, ip. Piltenes pls. pašvald., tlr. 1; dzirnavas Lielā - 51, ip. Kārlis Jākobsons, tlr. 11; koku apstrādāšanas darbn. Ganību - 9, ip. Kārlis Junghaus; koku apstrād. darbn. J. Māteņa - 53, ip. Miķelis Lakševics, tlr. 34; ratnieku darbn. Skolas - 6, ip. Ādolfs Kronbergs; ratnieku darbn. Lielā - 74, ip. Fricis Kronbergs; šķīdēļu skaidiņu uzņēmums Lielā - 72, ip. Alfrēds Juresons.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaits 260, no tiem apbūvēti 164, neapbūvēti 96.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 263,88 ha.

Piltēnes pilsētas plāns.

Aramzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 168,⁸² ha, kartupeļi 53,¹⁸ ha, sakņaugi 3,⁴³ ha, augļu un ogu dārzi 4,⁴⁰ ha.

Mājlopi: 123 zirgi, 255 govslopi, 246 cūkas, 192 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lūt. draudze, Piltenes pg. administratīvās robežās; Pareizticīgo draudze, Baznīcas - 6, garīdzn. Aleksandrs Mecs, dz. Rīgā, M. Kēniņu - 14, dz. 1; Baptistu draudze, Lielā - 18, garīdzn. Vilhelms Vaskis, dz. Lielā - 18, tlr. 38; Mozus tic. draudze, Sinagōgas - 5.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Piltenes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1866. g.,

pr. Fricis Ziemelis, dz. Lielā - 5; Piltenes izglītības b-ba „Ausma“, db. 1924. g., pr. Hermanis Bergmanis, dz. Lielā - 22; Piltenes mājturības b-ba „Blāzma“, db. 1926. g., pr. Lidija Ziemelis, dz. Lielā - 28.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.**
Baznīcas: —

Pilis un pilsdrupas: Piltenes bīskapa pilsdrupas; pils celta 1295. g.

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Pasaules kara notikumi.** —

3. **Dabas jaukumi.** Ventas krasti.

4. **Tūristu apmešanās vietas.** —

45. Durbe.

Pilsēta Liepājas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Durbes (13,3 km), Tadaiku (1,4 km) un Aisteres (1,3 km) pagastu; platība: 4 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes); tuvākā dzc. stc. Durbe — 4,75 km, Lieģi — 4,20 km; Rīga — pa dzc. 197 km, vienīgi pa zemes ceļu 206 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Durbes pilsēta atrodas Durbes ezera malā. Šis ezers pieder pie nedaudzajiem brīvezeriem, kuŗos jau kopš XIII gadu simteņa tiesība zvejot katram kurzemniekam. Durbes tuvumā, kā liekas, tai vietā, kur tagad atrodas Vecpils, bijusi sena kuršu pils. Durbe pirmoreiz minēta līgumā, ko 1229. gadā kurši noslēdza ar Alnas Balduinu. 1260. gada 13. jūlijā pie Durbes norisinājās vēsturiskā kauja, kas pieder pie lielākām neveiksmēm, kādas vācu ordenis piedzīvoja, iekarojot tagadējās latviešu un igauņu zemes. Kad 1259. gadā žemaiši pie Skodas bija sakāvuši Kuldīgas komtura karaspēku, sacēlās arī zemgalieši. Lai atjaunotu satricināto ordeņa stāvokli, mestrs Burchards Hornhūzens savāca lielus spēkus, pieaicinot talkā arī ar līgumu piesaistītos kuršus, Igaunijas vasalu un Prūsijas ordeņa maršalu ar viņa pulkiem. Visi šie karapulki apvienojās, devās žemaišiem pretim un sastapās ar tiem pie Durbes. Īsi pirms kaujas starp apvienotā karaspēka daļām izcēlās strīds par kara laupījuma dalīšanu, un kurši līdz ar igauņiem no cīņas izstājās. Žemaiši atlikušos ordeņa karapulkus galīgi sakāva. Šai kaujai sekoja vispārēja prūšu, kuršu, sāmu un zemgaliešu sacelšanās. Ordenim tomēr izdevās pārvarēt draudošās briesmas. Kuršus nomierināja, piedāvājot tiem 1267. gadā līgumu ar izdevīgākiem noteikumiem. Prūšus ordenim izdevās pieveikt 1283. gadā, bet zemgaļus — 1290. gadā. Ordeņa stāvokli lielā mērā saglāba nostiprināšanās nepieejamās mūra pilī. 1263. gadā sāka celt šādu pili līdz ar baznīcu Durbē. Kā parasts, ap pili sāka būvēties amatnieki un tirgotāji, liekot tā pamatus Durbes miestīņam. XV gadu simtenī Durbē uzcelta otra baznīca ārpus pils mūriem. 1651. gadā iesvētīta jauna mūra baznīca, kuŗas būvi ar līdzekļiem pabalstījis Kurzemes hercogs. Durbe piederēja pie hercogistes, un Durbes pili dzīvoja Durbes hauptmanis. Asiņainais Ziemeļu karš, kas plōsījās XVIII gadu

simteņa sākumā starp zviedriem un krieviem, nepagāja Durbei secen: 1701. gadā Durbes pili un miestīņu izpostīja tā, ka pat XVIII gadu simteņa beigās, pēc Kurzemes pievienošanas Krievijai, Durbes iedzīvotāju skaits bija visai niecīgs. Durbi nedaudz atdzīvināja Liepājas-Aizputes dzelzceļa izbūve, bet, vispār, Liepājas tuvums atvelk Durbes plašākai attīstībai nepieciešamos spēkus, un tā arī vēl tagad ir viena no sikākām Latvijās pilsētām. Pasaules karš Durbi nav jūtami skāris. Latvijas neatkarības cīņās tā tomēr piedzīvojusi savu otro vēsturisko kauju. Pēc Liepājas apvērsuma vācu landesvēra savērnieki 1919. gada 17. aprīlī mēģināja atbrūņot Durbes latviešu komandantūru, kas izvērtās formālā kaujā ar apšaudīšanas lielgabaliem. Arī šoreiz latvieši palika uzvarētāji. — Pilsētas tiesības Durbei piešķirtas 1893. gada 17. jūnijā un no jauna apstiprinātas 1919. gada 3. oktobrī. Pilsētas tagadējās administratīvās robežas apstiprinātas 1924. gadā.

Pilsētas ģerbonis: zilā laukā sudraba ābele ar augļiem.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 77, no tām: mūra — 23, koka — 48, jautkas — 6, pie kam 69 vienstāva un 8 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 182, no tiem 63 istabasvirtuves, 63 vienistabas, 38 divistabu, 12 trīsistabu, 3 četrīstabu, 2 piecīstabu un 1 sešīstabu dzīvoklis. Dzīvokļu skaits ar elektrisku apgaismošanu 74; centrālās apkurināšanas un ūdensvadu nav.

Iedzīvotāju kopskaits: 525, no tiem 230 vīrieši un 295 sievietes. Iedzīvotāji pēc tautībām sadalās šādi: 501 (95,43%) latvieši, 12 (2,29%) vācieši, 8 (1,52%) žīdi, 3 (0,57%) lietuvieši un 1 (0,19%) pārējo tautību.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Baznīcas - 3, tlr. 3. Pilsētas galva un bāriņu tiesas priekšsēd. Augusts Vaidzība, Z. Meierovica - 21, tlr. 4; valdes locekļi: Jēkabs Zarovskis, Baznīcas - 2 un Jānis-Oskars Sacenieks, Baznīcas - 20, tlr. 66; pilsētas sekretārs un dzimstarakstu nod. prz. Voldemārs Ozols, Tirus - 6.

2. **Administratīvās un tiesu iestādes.** Durbes pls. vec. polic. kārtībnieks Fricis Rišis, Z. Meierovica - 27, tlr. 5.

Durbe ietilpst Liepājas lauku iec. miertiesneša (Herberts Meike, Liepājā, Vilhelmīnes - 17a, tlr. 170), Liepājas lauku iec. izmeklēš. tiesneša (vieta vakanta, kanceleja Liepājā) un Liepājas apr. II iec. tiesu izpild. (Ādolfs Meike, Liepājā, Tiesas - 4, tlr. 1452) rajonā.

3. **Izglītība.** Skolas: Durbes Kronvalda pamatskola, Baznīcas - 14, tlr. 22, pr. Arvīds Mucenīks, dz. skolā; skolotāji: Vilis Kamerovskis, Rūdolfs Vanags, Millija Ozols, Olga Kupče, Elvīra Rišis un Velta Ozers.

Bibliotēkas: Durbes skolu un izglītības b-bas bibliot., Z. Meierovica - 41, 1419 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Liepājas apr. slimnīca, Peldu - 2, tlr. 1, pr. Vol-demārs Glūdiņš, Z. Meierovica - 17, tlr. 11. Aptieka, Z. Meierovica - 21, ip. Augusts Vaidzība.

Lopārstniecība: Liepājas apr. veterinārārsti K. Alksnis, Z. Meierovica - 38.

5. **Satiksmē.** Pasta-tēlegrafa kantoris, Baznīcas - 8, tlr. 37, pastmeistars Aleksandrs Langmanis, dz. turpat.

IV rajona ceļu inženiera ceļu meistars Ansis Zāģeris, Z. Meierovica - 15, tlr. 42.

6. **Pārējās iestādes.** Pls. ietilpst Liepājas apr. nodokļu inspekcijas rajonā, Liepājā, Vakzāles - 65, tlr. 887, nod. inspekt. Jūlijs Pulveris.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Vol-demārs Glūdiņš, Z. Meierovica - 17, tlr. 11.

Zobu ārsti: Šlimakovskij-Klačko, Z. Meierovica - 27.

Vecmāte Šarlote Stīpiņš, Z. Meierovica - 51.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Durbes pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	7.176	68,3
Nekustama manta	1.302	12,4
Uzņēmumi un pasākumi	1.800	17,1
Pārējie	235	2,2
Kopā	10.513	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	3.794	36,1
Sociālā palīdzība	1.703	16,2
Izglītība	3.080	29,3
Veselības aizsardzība	100	1,0
Pārējie	1.836	17,4
Kopā	10.513	100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 31. Viesnīca Z. Meierovica - 23, ip. E. Priednieks, tlr.

23; pansija Baznīcas - 8, ip. Anna Meijers; kafetīna Z. Meierovica - 16, ip. Jānis Jurēvics; pārtikas un daž. preču trg. Z. Meierovica - 31, ip. Durbes un apkārtnes patērētāju b-ba, tlr. 6; pārtikas preču trg. Z. Meierovica - 27, ip. Jānis Lējis; pārtikas preču trg. Baznīcas - 2, ip. Sīmanis Rozenbergs, tlr. 9; pārtikas preču trg. Z. Meierovica - 39, ip. Viktorija Gilziņš; maizes trg. Z. Meierovica - 23, ip. Harijs Beks, tlr. 23; vīnu un degvīna trg. Z. Meierovica - 19, ip. Lina Grietēns, tlr. 24; frizētava Z. Meierovica - 27, ip. Emīlija Cīrulis; frizētava Z. Meierovica - 20, ip. Aleksandrs Grietēns; frizētava Z. Meierovica - 43, ip. Vacaslavs Batorijs; bufete Z. Meierovica - 23, ip. Durbes apkārtnes zvejn. b-ba „Ezers“, tlr. 23; bufete Z. Meierovica - 19, ip. Durbes pls. brīvprāt. ugunsdzēs. b-ba, tlr. 24.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: ceturtdienās; gada tirgi: pirmdienā un otrdienā pēc 1. februāra, 15. aprīlī, 1. jūnijā, 15. septembrī un 1. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 55. Vēja dzirnavas ar elektr. motoru Z. Meierovica - 18, ip. A. K. un E. Fosi; vēja dzirnavas ar elektr. motoru Baznīcas - 20, ip. Jānis Sacenīks, tlr. 66; drēbju krāsotava Z. Meierovica - 15, ip. Jānis Krišmanis; vilnas vērptuve Z. Meierovica - 37, ip. I. Koškins un A. Šēnfelds, tlr. 10; galdniecība Z. Meierovica - 28, ip. Jūlijs Jansons; elektrības iestāde, ip. Durbes pls. valde, tlr. 3.

2. **Lauksaimniecība.** Gruntsgabalu kopskaitis 161, no tiem apbūvēti 90, neapbūvēti 71.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 291,84 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu laība un pākšaugi 129,91 ha, kartupeli 26,94 ha, sakņaugi 32,63 ha, augļu un ogu dārzi 11,81 ha, jaundēstītu dārzu 15 ha.

Mājlopi: 61 zirgs, 176 govslopi, 241 cūka, 180 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Baznīcas - 1, garīdzn. Roberts Zēcens, dz. Durbes dienvidu draudzes mācītāja muižā; Ev.-lut. ziemeļu draudze, Baznīcas - 1, garīdzn. vieta vakanta.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības.** Durbes brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1905. g., pr. Augusts Vaidzība, dz. Zigfr. Meierovica - 21, tlr. 4; Durbes skolu un izglītības b-ba, db. 1908. g., pr. Jānis Lankovskis, dz. Tadaiku pg. Anužos, tlr. Durbe 15; Durbes dārzkopības pārraudzības b-ba „Mētra“, db. 1930. g., pr. Augusts Vaidzība, dz. Z. Meierovica - 21, tlr. 4; Latviešu jaunatnes savien. Durbes organizācija, db. 1924. g., pr. Jānis Knochenfelds, dz. Z. Meierovica - 41; Durbes apkārtnes zvejnīku b-ba „Ezers“, db. 1924. g., pr. Jēkabs Teležs, dz. Aisteres pg. Medniekos, tlr. Durbe 34; Durbes upes baseina meliorāc. s-ba, db. 1927. g., pr. Fricis Osis, dz. Rāvas pg. Ābramos, tlr. Vecpils 11; Durbes krājaizdevu s-ba, db. 1910. g., pr. Jēkabs Rokivils, dz. Durbes pg. Roķos, tlr. Padone 28; Durbes un apkārtnes patērētāju b-ba, db. 1920. g., pr. Jānis Čičis, dz. Durbes pg. Purmaļos, tlr. Durbe 20.

V. Dažādas ziņas.

1. Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā. Baznīcas: 1451. g. pie Durbes pils uzcēla baznīcu; tā vairākkārt pārbūvēta.

Pilis un pilsdrupas: Durbes ordeņa pili min tikai 1397. g., bet tā celta ap 1263. g. Zie-

meļu karā (1701. g.) pili izpostīja. Ordeņa pils drupas atrodas uz dienvidiem no Durbes ezera. Pils apkārtmūru atliekas vēl tagad redzamas uz ziemeļiem no pilsētas, pakalnē.

Pilskalni, kapenes, senvietas: Durbes tuvumā bijusi kuršu pils, kā domā, tagadējā Vecpils.

Durbes pilsētas plāns.

2. Pasaules kara un Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi. Pasaules karā Durbe maz cietusi. 1919. g. 17. aprīlī, pēc Liepājas apvērsuma, pie Durbes notika kauja, kurā vietējās komandantūras rota sakāva vācu savērniekus.

3. Vēsturiskas kaujas. 1260. g. 13. jūlijā pie Durbes norisinājās nīkna kauja starp leišu-latviešu (kūru) un ordeņa kara pulkiem; šai kaujā ordeni pilnīgi sakāva; kaujā krita mestrs Hornhūzens,

Prūsijas un Livonijas maršali, zviedru hercogs Kārlis, vairāk nekā 150 bruņinieku un daudz kristīto karavīru. Šī kauja lielā mērā novājināja ordeni.

4. Dabas jaukumi. Durbes ezers — viens no Latvijas prāvākiem ezeriem, pieder pie Kurzemes brīvezeriem.

5. Tūristu apmešanās vietas. Pirmskolas klases telpās, Baznīcas - 3; Liepājas viesnīcā, Z. Meierovica - 23.

46. Lejasciems.

Pilsēta Valkas apriņķī.

I. Vispārīgs apskats.

1. **Robeža, platība un attālumi.** Pilsēta robežo ar Lejasciema pagastu (2 km); platība: 1,5 kv. km; attālumi (no pilsētas valdes): tuvākā dzc. stc. Lizums — 21 km; Rīga — pa dzc. 185 km, vienīgi pa zemes ceļu 190 km.

2. **Vēsturiskas ziņas.** Lejasciems — mazākā Latvijas pilsēta — radusies pie Gaujas un Tirzas satekas, kur jau XVII gadu simteņa vidū bija uzcelta baznīca. 1856. gadā Baltijas domēņu valde valstij piederīgās Lejasmuižas zemes sadalīja un izdeva apbūvei. Jaunā nometne sākumā strauji attīstījās, jo tur apmetās koku pludinātāji, kas pelnījās ar koku pludināšanu pa Gauju un Tirzu. 1873. gadā nometne ieguvusi miesta tiesības un nosaukta par Lejasciemu. Pirms Pļaviņu - Gulbenes - Valkas dzc. atklāšanas (1903. g.) Lejasciems bija ievērojams administratīvs centrs. Bet tā kā šī dzc. līnija atstāja Lejasciemu sānis, administratīvās iestādes pārcēlās tuvāk dzelzceļam, un Lejasciems zaudēja savu agrāko nozīmi. 1905. gadā pilsētina stipri cietusi no krievu soda ekspedīcijas un 1919. gadā no lieliniekiem, kas atkāpdamies to sašaudīja un izlaupīja. Latvijas valsts Lejasciemam piešķīrusi pašvaldības tiesības 1922. gadā, bet pilsētas tiesības — 1928. gada 7. februārī.

Pilsētas ģerbonis: pilsētai ģerboņa pagaidām vēl nav.

3. **Ēkas un iedzīvotāji.** Dzīvojamo ēku skaits 120, no tām: mūra — 13, koka — 100, jauktas — 7, pie kam 112 vienstāva un 8 divstāvu ēkas. Dzīvokļu kopskaits 212, no tiem 11 istabasvirtuves, 73 vienistabas, 85 divistabu, 34 trīsstabu un 9 četrstāvu dzīvokļi. Dzīvokļu skaits ar elektrisko apgaismošanu 70; dzīvokļu ar centrālo apkurināšanu un ūdensvadu Lejasciemā nav.

Iedzīvotāju kopskaits 466, no tiem 180 vīrieši un 286 sievietes. Pēc tautībām iedzīvotāji sadalās šādi: 459 (98,50%) latvieši, 2 (0,43%) lietuvieši, 1 (0,21%) igauņi, 1 (0,21%) žīds un 3 (0,65%) pārējo tautību iedzīvotāji.

II. Valsts, pašvaldības un sabiedriskas iestādes, to amata personas un brīvo profesiju darbinieki.

1. **Pilsētas valde** Rožu - 4, tlr. 15. Pilsētas galva Oskars Dambrovs, Rīgas - 16; valdes locekļi: Antons Uiska, Rīgas - 16a, un Jānis Tālbergis, Smilšu - 3; pilsētas sekretārs-grāmatvedis Felikss Drukteins, pilsētas valdes namā.

2. Administratīvās un tiesu iestādes. —

Madonas apr. II iec. mirtiesas rajonā, mirtiesnesis Sergējs Kuks, dz. Gulbenē, tlr. Gulbene 74.

Valkas apr. II iec. izmeklēšanas tiesneša rajonā, izmekl. tiesnesis Vasilis Janovičs, dz. Alūksnē.

Valkas apr. I iec. tiesu izpildītāja rajonā, tiesu izpild. Voldemārs Vilks, dz. Alūksnē.

3. **Izglītība.** Skolas: Lejasciema pilsētas 6 kl. pamatskola, pr. Pēteris Namatēvs, dz. Rīgas - 18. Skolā darbojas šādi skolotāji: Anna Namatēvs, Vilhelmine Grāvītis un Olga Bērziņš.

Lejasciema pagasta 6 kl. pamatskola, pr. Kārlis Krieviņš, dz. Rīgas - 6a. Skolā darbojas šādi skolotāji: Hermīne Gavrilka, Marta Bindža un Jānis Bullis.

Bibliotēkas: Lejasciema pilsētas bibliot., Rīgas - 18, ar 182 sēj.

4. **Veselības kopšana un lopārstniecība.** Dziedniecības iestādes un aptiekas. Lejasciema aptieka, Rīgas - 23, īp. Ādolfs Francis, tlr. 100.

Lopārstniecība. Lejasciema rajona veterinārfeldšers Jānis Vanags, Rīgas - 14.

5. **Satiksmes.** Lejasciema pasta-tēlegrafa kantors, Rīgas - 19, tlr. 36, pastmeistars Žanis Skrenders, dz. pasta mājā, tlr. 43; Latvijas dzc. transportbirojs Rīgas - 16a, tlr. 14, pr. Kārlis Gaigals.

6. **Pārējās iestādes.** Lejas virsmežniecības V iec. mežniecība, Rīgas - 21, tlr. 53, mežzinis Jānis Upmalis, dz. mežniecībā; pls. ietilpst Valkas apr. II iec. nodokļu inspekcijas rajonā, Alūksnē, Valmieras pulka - 27, tlr. 67, nod. insp. Jānis Mors.

7. **Brīvo profesiju darbinieki.** Ārsti: Lejasciema rajona ārsts Kārlis Vilks, Rīgas - 8b, tlr. 45.

Zobu ārsti: —
 Vecmātes: Lejasciema rajona vecmāte
 Amālija Grigulis, Skolas - 1.

III. Saimnieciskā dzīve.

1. Tirdzniecība, rūpniecība, finanses.

a) Lejasciema pls. budžets 1935. g.

Ieņēmumi:	Ls	%
Nodokļi un nodevas	6.197	45,3
Nekustama manta	612	4,5
Uzņēmumi un pasākumi	—	—
Pārējie	6.880	50,2
Kopā	13.689	100,0

Izdevumi:	Ls	%
Administratīvie	3.530	25,3
Sociālā palīdzība	650	4,7
Izglītība	7.693	56,2
Veselības aizsardzība	3	0,0
Pārējie	1.813	13,3

Kopā 13.689 100,0

b) Tirdzniecības iestādes — 26.
 II šķ. traktieris Ulmaņa - 1, īp. Voldemārs Lapīnš,
 tlr. 56; grāmatu trg. Rīgas - 4, īp. N. Mateass, tlr.
 41; grāmatu trg. Rīgas - 9, īp. Alma Jaunzems;
 pārtikas preču trg. Valkas-1, īp. Anna Rāvs, tlr.
 61; pārtikas preču trg. Ulmaņa - 4, īp. Alfrēds Pa-
 eglis, tlr. 10; pārtikas preču trg. Rīgas - 33, īp.
 Jānis Švindērs, tlr. 52; pārtikas preču vkl. Rīgas-
 16, īp. Oskars Dambrovs; pārtikas preču vkl. Rī-

Lejasciema pilsētas plāns.

gas - 8, īp. Anna Apsītis, tlr. 9; maiznīca Rīgas - 6, īp. Vilhelms Bergs; maiznīca-konditoreja Rīgas - 9, īp. Emma Paeglis; gaļas un desu trg. Rīgas - 11a, īp. Emma Bisenieks; gaļas trg. Valkas - 5, īp. Gustavs Podis; vīnu trg. Ulmana - 1, īp. Voldemārs Lapiņš, tlr. 56; apavu trg. Rīgas - 4, īp. Pauls Mednis, tlr. 41; frizētava Rīgas - 5, īp. Alise Burka; frizētava Valkas - 3, īp. Anna Gussars; frizētava Rīgas - 14, īp. Oskars Jākobs; tabakas preču trg. Rīgas - 14, īp. Alvīne Vasarājs; bufete Rīgas - 16, īp. Lejasciema namīpašn. b-ba.

Nedēļas un gada tirgi. Nedēļas tirgi: ceturtdienās; gada tirgi: 18. februārī, 20. aprīlī, 30. jūnijā, 15. augustā, 12. septembrī, 2. oktobrī un 6. novembrī.

c) Rūpniecības iestādes — 47. Desu darbn. Rīgas - 8, īp. Arvids Goba; pienotava Valkas - 1, īp. Lejasciema piensaimn. s-ba; drēbju krāsotava Smilšu - 3, īp. Jānis Tālbergs; koku apstrādāšanas darbn. Rīgas - 31, īp. Kārlis Jansons.

2. Lauksaimniecība. Gruntsgabalu kopskaitis: 190; no tiem apbūvēti 128, neapbūvēti 62.

Lauksaimnieciski izmantojama zeme: aņamzeme 57,68 ha.

Aņamzemes izmantošana: graudu labība un pākšaugi 25,45 ha, kartupeļi 22,27 ha, sakņaugi 3,57 ha, augļu un ogu dārzeņi 0,84 ha.

Mājlopi: 21 zirgs, 50 govslopi, 78 cūkas, 28 aitas.

IV. Sabiedriskā dzīve.

1. **Reliģiskā dzīve** (baznīcas un lūgšanas nami). Ev.-lut. baznīca, Lejasciemā, garīdzn. Ernests Putniņš, dz. Rīgas - 20, tlr. 21.

2. **Biedrības, sabiedrības un savienības**. Lejasciema pilsētas namīpašnieku b-ba, db. 1928. g., pr. Ādolfs Francis, dz. Rīgas - 23, tlr. 100; Lejasciema pilsētas brīvprātīgo ugunsdzēsēju b-ba, db. 1899. g.; Lejasciema koppienotavas s-ba, db. 1923. g., pr. Roberts Tuļķis, dz. Valkas - 1, tlr. 20.

V. Dažādas ziņas.

1. **Ievērojamākie vēsturiskie objekti pilsētā.** Baznīcas: —

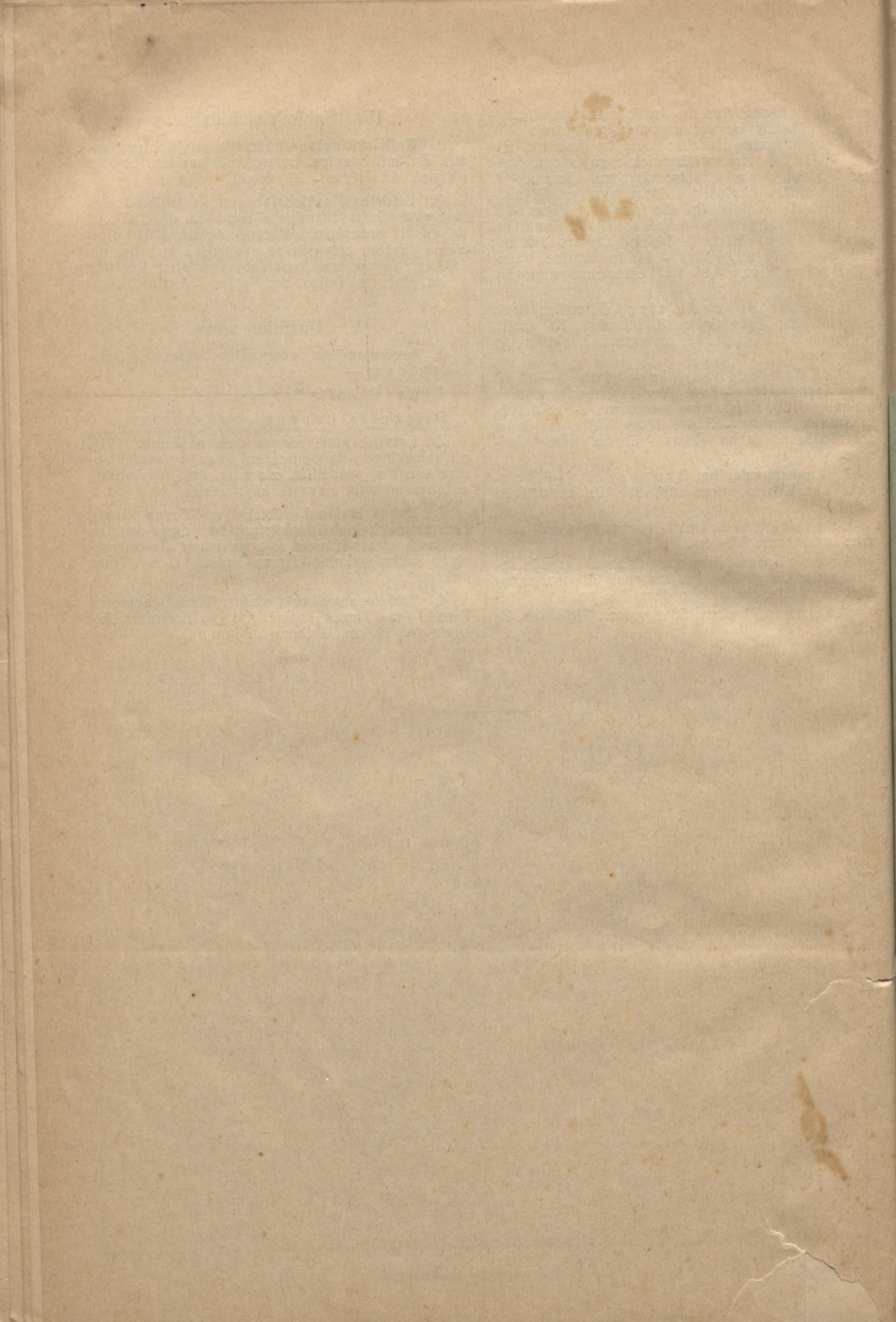
Pilis un pilsdrupas: —

Pilskalni, kapenes, senvietas: —

2. **Latvijas atbrīvošanas cīņu notikumi.** 1919. g., lieliniekiem atkāpjoties, pilsētiņa no visām pusēm ielenkta, apšaudīta, izlaupīta, daļa iedzīvotāju nošauta un daļa aizvesta kā ķīlnieki.

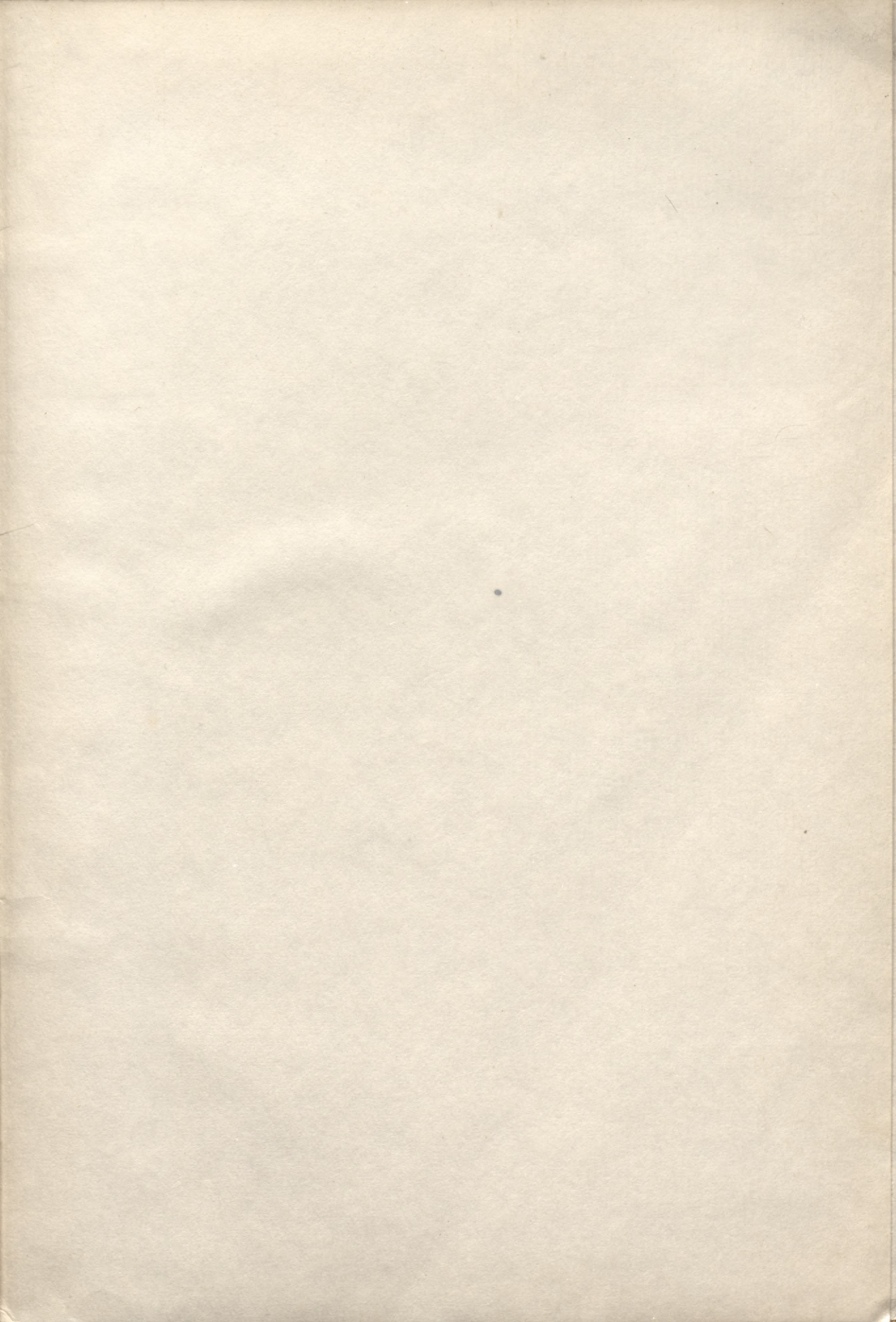
3. **Dabas jaukumi.** Gaujas un Tirzas krasti; Lejasciema kalnainā apkārtnē; pls. dienvidos, uz Gaujas krasta, sēravots ar nosaukumu „Jaunkemeres”; jauka pakalne Tirzas krastā, t. s. „Tines pakalne”.

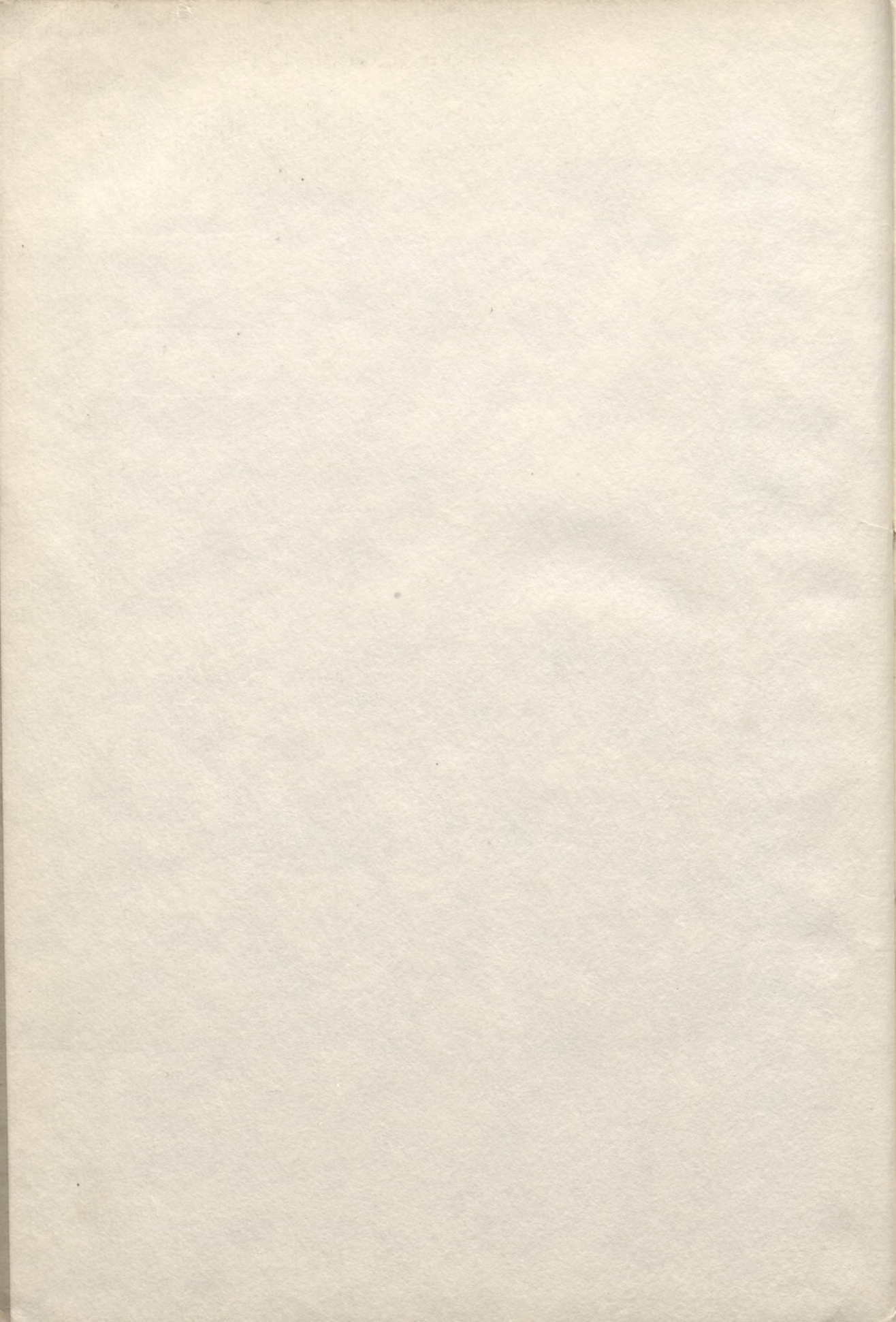
4. **Tūristu apmešanās vietas.** Tūristu apmetne Rīgas - 4a, Tirzas krastā, prz. K. Zommers, Līzuma stc. 19 km, Gulbene 22 km.

Svarīgākās iespieduma kļūdas :

lpp.	nodalījums	rinda	iespiests :	jābūt :
7.	I/3.	8.	nu	un
26.	II/3.	pēdējā rinda	190505 sēj.	1905 sēj.
26.	II/4.	6.	privātklīnika	privātklīnika
27.	III/1.-b	II sleja 26. no apakšas	lielnoliktava	lielnoliktava
29.	IV/2.	14. no apakšas	amatieku	amatnieku
31.	II/4.	6.	tīr. 7	tīr. 71
53.	III/1.-b	3. no apakšas	februāri	februāri
139.	I/3.	2. no apakšas	līs	polis
144.	III/1.-b	7.	Brīvības - 5	Brīvības - 8
144.	III/1.-b	13.	„matu un rakstāmlietu trg. Brīvības - 8, īp.“	„ma Knochs; pārtikas pre- ču trg. Brīvības - 13,“
144.	III/1.-b	5. no apakšas	ceturdienās	ceturtdienās;
164.	I/3.	2. no apakšas	2(0,20 ⁰ /o)	2(0,20 ⁰ /o) poli,
168.	Apes pls. plānā : pls. robežo tikai ar Jaunrozes pg.			

LATVIJAS NACIONĀLĀ BIBLIOTĒKA

0308106100